

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی

جلد ۳۰

نسخه‌های ۹۲۰۱ تا ۹۶۰۰

تألیف

ابوالفضل حافظیان بابلی

کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

تهران، تابستان ۱۳۸۸ ه.ش

مقدمه

کتابخانه مجلس به عنوان یکی از کهن‌ترین کتابخانه‌های رسمی در ایران افتخارش به داشتن هزاران نسخه خطی است که طی قریب یکصد سال گردآوری شده است. این آثار شاهی بر تمدن بزرگ اسلامی در این حوزه جغرافیایی است.

حوزه‌ای که توانست علاوه بر میراث انسانی و تمدنی گذشته با درآمیختن با فرهنگ و تمدن اسلامی که الحق باید آن را تمدن کتاب نامید، سهمی شایسته در تمدن اسلامی ایفا کند.

در اینجا باید به همت مردانه هزاران عالم و اندیشمند و کاتب و کتابدار آفرین گفت که با پدیدآوردن این آثار گرانقدر و حفظ و حراست از آنها آن هم در این حجم گسترده به لحاظ کمی و کیفی این افتخار را برای امروز ما رقم زده‌اند.

طبیعی است که این نسخه‌ها برای مطالعه و تحقیق است نه برای آن که صرفاً در انبارها بماند و احیاناً دستی به سر و روی آنها کشیده شود. اگر هدف از زحمات و تلاش آن عالمان و فرهیختگان استفاده و تحقیق از این آثار است بر مدیران کتابخانه‌هاست که شرایط لازم را برای بهره‌وری بیشتر از آنها فراهم آورند.

این شرایط در چند بخش خواهد بود. اول و مهم‌تر از همه خریداری نسخه‌هایی که همچنان در نقطه‌های ناامن نگهداری می‌شود. دوم گندزدایی و مرمت آنها. سوم فراهم کردن شرایط مناسب برای حفظ و حراست از آنها. چهارم فهرست کردن آنها، که از گام‌های بسیار مهم است. پنجم اسکن کردن آنها و ششم ارائه آنها با شرایطی مناسب و سهل در اختیار پژوهشگران.

کتابخانه مجلس در این زمینه‌ها از گذشته تا حال فعال بوده و اکنون نیز بر آن است تا گام‌های تازه‌ای بردارد. در خرید همچنان پیشگام است و سال گذشته نزدیک به پانصد نسخه خریداری کرده است. تلاش‌هایی برای بهبود مکان نگهداری کتب خطی صورت گرفته و کلیه قفسه‌ها تغییر کرده و به‌روز شده است. افزون بر آن در حال حاضر تمامی کتابخانه خطی کتابخانه مجلس اسکن شده و با شرایط سهل و ساده‌ای در اختیار محققان قرار داده می‌شود.

در زمینه فهرست کردن نیز طی یک سال گذشته بیش از ده نفر از فهرست‌نویسان زنده مشغول کار هستند. پیش از این دو مجلد چهارصد نسخه‌ای منتشر شد و این سومین مجموعه، اثر دوست عزیزم جناب آقای حافظیان است که امروز در فهرست‌نویسی از پیشگامان هستند.

بر خلاف دو جلد قبلی، تصاویر این مجلد به صورت رنگی در پایان نسخه آمد تا استفاده بهتری از آن صورت گیرد.

در اینجا از مسؤول بخش خطی کتابخانه مجلس جناب آقای یکه زارع و نیز دوست کوشا و فعالم جناب آقای گلباز که تلاشی شایسته برای آماده‌سازی این فهرست داشته‌اند، همچنین سایر همکاران در این بخش سپاسگزاری کرده و در این ماه مبارک رمضان آرزوی قبولی طاعات ایشان را دارم.

۱۵ رمضان ۱۴۳۰ سالروز ولادت امام حسن مجتبی (ع)

۱۴ شهریور ۱۳۸۸

رسول جعفریان

رئیس کتابخانه، موزه و مرکز اسناد

مجلس شورای اسلامی

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

با استعانت از عنایات و الطاف بیکران قادر متعال دفتر دیگری از فهرست‌های نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس، به دستداران میراث مکتوب و کتابشناسان و نسخه پژوهان تقدیم می‌شود.

در این جلد معرفی نسخه‌های ش ۹۲۰۱ الی ۹۶۰۰ می‌آید و در شناسایی هر نسخه، مباحث کتابشناسی و نسخه‌شناسی و ارجاع به منابع و فهرس دیگر خواهد آمد و چنانچه از نسخه مورد بحث، نسختی دیگر در کتابخانه مجلس موجود باشد، دامنه بحث کوتاه شده و به نسخه سابق ارجاع می‌شود.

باری این دومین مرتبه است که این کمترین توفیق خدمت در کتابخانه مجلس را یافته است. یک بار در زمان ریاست استاد عبدالحسین حایری بر کتابخانه، همراه با جمعی از دوستان، در فهرست‌نگاری ۳۰۰۰ نسخه خطی مشارکت داشتیم که فهرست‌های مذکور با نظارت استاد حایری در ۶ جلد به چاپ رسید و این بار به دعوت دوست گرامی فاضل ارجمند جناب دکتر رسول جعفریان به مدت یک سال چند روز در هفته مسیر قم تا تهران پیموده شد تا این دفتر به ثمر رسید.

از دوستان همکار در کتابخانه آقایان شکراللهی، نظری، یکه زارع، گلباز و خندابی که هر یک به نوعی در شکل‌گیری فهرس جدید نقش داشتند تشکر می‌کنم.

بدیهی است کتابشناسان و میراث پژوهان دقیق النظر در هنگام مطالعه و بررسی نسخه‌ها، با نکته‌های جدید و یا کاستی‌ها و لغزش‌هایی مواجه شوند. امید است از تذکر آن موارد به مؤلف دریغ نوزند.

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین

ابوالفضل حافظیان

۸۸/۵/۲۲

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی

ش ۹۲۰۱ تا ۹۶۰۰

۹۲۰۱
مربعی به سجع: «علی عسکر الحسنی الحسینی».
جلد: تیماج قهوه‌ای دورو.
۱۸/۵ × ۲۸/۵ سم. ۲۰۶ گ، ۱۷ س.
(ثبت ۸۵۴۴۵)

۹۲۰۲
شرح تجرید الاعتقاد (کلام-عربی)
از: علاء‌الدین علی بن محمد قوشچی (۸۷۹ هـ).
شرح مزجی معروفی است بر تجرید الاعتقاد خواجه
نصیرالدین طوسی (۶۷۲ هـ) که به عنوان شرح جدید
شناخته می‌شود.
نک: التراث العربی، ۲۶۲/۳.
آغاز: خیر الکلام حمد الملك العلام بما ابدع العالم
علی احسن وجه و نظام....
انجام: ... اثم الكل بتركه هذا آخر ما تيسر لنا من
شرح تجرید الکلام و الحمد لله علی التوفیق للاتمام...
خط: نسخ. کاتب: سیف‌الدین بن محمد. تاریخ
کتابت: ظهر چهارشنبه ذی حجه ۹۸۶ هـ. مکان
کتابت: بلد ماردین (نسخه جدیدتر از تاریخ
مذکور به نظر می‌آید).
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح
شده و حواشی با امضای «منه رحمه الله» و «ع

۹۲۰۱
مفاتیح الشرایع (فقه-عربی)
از: ملا محمد محسن بن مرتضی فیض کاشانی
(۱۰۹۱ هـ).
نک: فهرست‌های خودنوشت فیض کاشانی، ۲۵۱؛
مجلس، ش ۷۹۷۵.
آغاز: بسمله. فن العادات و المعاملات من کتاب
مفاتیح الشرایع و فیه کتب مفاتیح المطاعم و المشارب
مفاتیح المناکح و الموالید....
انجام: ... لا ضرر و لا ضرار فی الدین کما فی
الخبیر المشهور و فی القوی کل شیء مطلق حتی یرد
فیه نهی.
خط: نسخ، بی‌کا. بی تا. از ق ۱۲ هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح
شده، در اول نسخه صورت کتب مالک نسخه
درج شده است، هم چنین تملک لطف‌علی بن
علی بن لطف‌علی تبریزی با مهر مربعی به سجع
«عبده لطف‌علی» و چند بیت فارسی از مرحوم
میرزا اسدالله که در جمادی الاول ۱۲۴۵ در
بیست و یک سالگی از دنیا رفته و پدرش این
ابیات را در نسخه نگاشته است، و تملک میرزا
محمد تقی در نجف به تاریخ ۱۲۱۳ هـ با مهر

رسیده، رکابه‌نویسی شده و یادداشت‌های بلاغ
مقابله در برگ‌های مختلف دیده می‌شود، در اول
و آخر نسخه ابیات فارسی درج شده و یادداشت
تملک دارد با مهر مربعی به سجع: «عبد
لطفعلی» و مهر کتابخانه جعفر سلطان القرائی به
تاریخ ۱۳۶۵ هـ در تبریز.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرتنج و
لجکی‌ها.
۲۰/۵ × ۳۰/۵ سم. ۲۴۹ گ، ۳۰ س.
(ثبت ۸۵۴۴۸)

۹۲۰۴

الصافی فی شرح الکافی (حدیث - فارسی)

از: ملاً خلیل بن غازی قزوینی (۱۰۸۹ هـ).
نک: مجلس، ش ۱۳۵۳۴؛ فهرستگان نسخه‌های
خطی حدیث، ۴/۴۸۱.
نسخه حاضر شرح کتاب الروضة را دربردارد.
شروع تألیف: سه شنبه ۱۸ شوال ۱۰۸۰ هـ.
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة علی محمد و آله و
شیعتهم المقتفین لآثارهم الذین آمنوا و عملوا الصالحات
فهم فی روضة یحیرون... اصل کتاب الروضة شرح بفتح
را و سکون واو و ضاد با نقطه...
انجام: ... و هر که پوشانید راز خود را از بیگانه شد
زندگی در دست او.

خط: نسخ. متن احادیث معرب، بی‌کا. بی‌تا. از
ق ۱۲ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح
شده و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه یادداشت
تملکی بدین عبارت: «به تاریخ شهر محرم
الحرام سنه ۱۱۸۵ از ملاً علی اکبر کتاب‌فروش
ابتیاع شد» با مهر مربعی و بیضوی به سجع: «لا اله
الا الله الملك الحق المبين محمدتقی» و
یادداشت عاریت گرفتن محمد جواد حسینی

ل» دارد، در اول نسخه تملک لطفعلی بن علی بن
لطفعلی بن احمد تبریزی با مهر مربعی به سجع
«عبدلطفعلی» که نسخه را به ۶ قران خریده
است، در آخر فوایدی به نظم و نشر فارسی و
عربی درج شده و مهر کتابخانه جعفر سلطان
القرائی دیده می‌شود.
جلد: تیماج مشکی.
۱۹ × ۲۷/۵ سم. ۲۵۹ گ، ۲۱ س.
(ثبت ۸۵۴۴۷)

۹۲۰۳

الأسفار الأربعة (فلسفه - عربی)

= الحكمة المتعالية

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰ هـ).
نک: کتاب‌شناسی جامع ملاً صدرا، ۱۴۰-۱۷۵.
نسخه حاضر نیمه دوم کتاب را دربردارد.
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام علی خیر
خلقه محمد و آله اجمعین. الحمد لله الذی انار بوجوب
وجوده الکیانات و اشرق بنور ذاته... و بعد فهذا شروع فی
طور آخر من الحكمة و المعرفة و هو تجرید النظر الی
ذوات الموجودات....
انجام: ... و البلاد الکثیره و خلائقها و احوالها و
صفاتھا فی طرفه عین هان علیه التصدیق. تم کتاب
النفس.

خط: نسخ. کاتب: احمد بن علی تبریزی، مجلد
اول از سفر ثانی اسفار در روز دوشنبه ۱۵
ذیحجه ۱۲۶۴ هـ در قزوین در اوقات تدریس
کتاب نزد ملاً آقا، تحریر عناوین در ۱۷ شعبان
۱۲۶۷ هـ، اتمام کتاب النفس در ۱۸ جمادی
الآخری ۱۲۶۸ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، نسخه به وسیله
کاتب مقابله و تصحیح شده، مقابله و تصحیح
نیمه اول نسخه در ۴ صفر ۱۲۶۵ هـ به انجام

۹۲۰۶

مجموعه

۱. شرح ارجوزة فی الارث (فقه-عربی)
(گ ۱ پ-۵۶ ر)

از: عبدالحسین بن محمد علی اعسم نجفی
(۱۲۴۷ هـ).

شرحی است بر ارجوزة پدرش محمدعلی بن محمد
اعسم نجفی (۱۲۳۳ هـ) در ارث با این مطلع:

نحمدک اللهم یا من شرعا

دیناً به النبی طه صدعا

این شرح همراه با متن در نجف به سال ۱۳۴۹ هـ چاپ
شده است.

نک: ذریعه، ۱ / ۴۵۴ رقم ۲۲۷۸ و ۷۳ / ۱۳ رقم
۲۳۷.

آغاز: نحمدک اللهم یا من شرح صدورنا بنور
الاسلام و حیانا بولاية سادات الانام... و بعد فیقول
المفتقر الی رحمة ربه الغنی حسین بن محمد علی
المشتهر بالاعسم النجفی....

انجام: ... و لهذا عقب الشکر بأفضل الصلوة علی نبیه
و آله الهداة الغر الميامین صلوات الله علیه و علیهم
اجمعین.

۲. شرح ارجوزة فی الرضاع (فقه-عربی)
(گ ۵۷ ر-۸۱ پ)

از: عبدالحسین بن محمد علی اعسم نجفی
(۱۲۴۷ هـ).

شرحی است بر ارجوزة پدرش محمد علی اعسم در
رضاع که همراه با متن در نجف در ۱۳۴۹ هـ به چاپ
رسیده است. مطلع ارجوزه:

الحمد لله علی افضاله

بالرزق للطفل لدی استهلاله

نک: ذریعه، ۱ / ۴۷۶ رقم ۲۳۶۷ و ۷۲ / ۱۳ رقم
۲۳۳.

نسخه را از آقا سید محمد در محرم الحرام
۱۲۵۳ هـ و مهر کتابخانه جعفر سلطان القرائی و
تملک احمد فرهومند در ۱۳۱۸ هـ و تملک رضا
زوار که در مهر ۱۳۳۶ هـ نسخه را از میرزا احمد
فرومن به ۵۰۰ ریال خریده است.
جلد: تیماج سرخ دورو لایه داخلی مشکی.
۱۸/۵ × ۲۵/۵ سم. ۲۷۵ گ، ۲۱ س.

(ثبت ۸۵۴۴۹)

۹۲۰۵

تفسیر القرآن الکریم

(تفسیر-عربی)
از: مؤلفی ناشناخته.

تفسیر روایی قرآن کریم است از دانشمندی سنی که
از منابع کهن حدیثی و تفسیری اهل سنت نقل می‌کند و
در سبک و شیوه به الدر المنثور سیوطی شباهت دارد
ولی از آن مختصرتر است. نسخه حاضر از آغاز و انجام
افتادگی دارد و از نیمه سورة احزاب تا نیمه سورة دخان
را دربردارد.

آغاز: عن أول قتال قاتله رسول الله صلى الله عليه
و سلم المشركين... و أخرج الحاكم و صحه و تعقبه
الذهبی و البيهقی فی الدلائل عن أبي هريره...
انجام: ... وأخرج البيهقی فی البعث عن عطافی قوله
بحور عین.

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا. گویا از ق ۱۰ هـ.
عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و در
متن خط خوردگی‌های اندکی دیده می‌شود، چند
حاشیه در تعریف رجال مندرج در متن به قلم
سلطان القرائی درج شده است، رکابه‌نویسی
دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج‌دار، جلد مرمت شده
است.

۲۰ × ۲۷ سم. ۲۸۱ گ. ۲۳ س.
(← تصویر) (ثبت ۸۵۳۶۶)

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز:

صح الحديث عن نبی الامة
و عن نبيه السادة الائمة
ان الرضاع حکمه حکم النسب
فیما له من حکم تحریم وجب
من المعلوم انه یحرم نکاح بعض النساء علی بعض
الرجال اما فی وقت دون آخر او مؤبداً....

انجام: ... یغلب علی الطباع و بعد ان تم ما اراد ایراده
من المقال و هو القول الشرعی فی مسائل الرضاع ختمه
بالصلوة علی النبى... و أن یغفرلنا انه الغفور الرحیم.

خط: نسخ. کاتب: محمّد طاهر آل شیخ احمد
عجمی. رساله یکم: یکشنبه ۱۸ رجب ۱۲۳۳ هـ،
رساله دوم: صبح جمعه ۱۶ جمادی الآخر
۱۲۲۵ هـ، در رساله اول نشانی‌ها شنگرف و در
رساله دوم نشانی‌ها مشکى، رکابه‌نویسی شده،
در اول نسخه تملک علی بن لطفعلی که در محرم
۱۲۷۶ هـ نسخه را از شیخ محمّد کتابفروش
خریده و یادداشت امانت گرفتن نسخه از میرزا

علی خلف امام جمعه و مهر بیضوی لطفعلی.
جلد: مقوا، عطف تیماج قهوه‌ای، برگگی از
نسخه‌ای خطی به عنوان بدرقه جلد به کار رفته
است.

۱۶ × ۲۱ سم. ۸۱ گ. ۲۰ س. (ثبت ۸۵۴۵۴)

۹۲۰۷

شوارق الالهام

فی شرح تجرید الکلام

(کلام-عربی)

از: عبدالرزاق بن علی فیاض لاهیجی (۱۰۷۲ هـ).
شرح مزجی مفصل و معروفی است بر تجرید
الاعتقاد خواجه نصیرالدین طوسی (۶۷۲ هـ) که ناتمام
مانده است.

نک: التراث العربی، ۳/ ۴۴۹؛ کتاب‌شناسی تجرید

الاعتقاد، ۱۶۱.

آغاز: بسمله. ربنا افتح بیننا و بین قومنا بالحق و انت

خیر الفاتحین... .

انجام: ... لحصول البرودة و علة معدة ذاتية له الحمد

لله رب العالمین.

خط: نسخ. کاتب: سید علی نقی حسینی بن میر
محمّد صادق. تاریخ کتابت: دهه سوم صفر
۱۲۳۴ هـ، به امر میرزا لطفعلی (بن میرزا احمد
مجتهد تبریزی).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در آخر نسخه
تملك احمد بن لطفعلی تبریزی با مهر مربعی
وی، در اول نسخه مهر کتابخانه جعفر سلطان
القرائی.

جلد: تیماج مشکى دورو، عطف و سجاف و لایه
داخلی تیماج قهوه‌ای.

۱۴/۵ × ۲۱/۵ سم. ۱۶۴ گ. ۲۲ س.

(ثبت ۸۵۴۵۳)

۹۲۰۸

جنگ

(متفرقه-فارسی)

از: امین الدیوان محمّدعلی لاهیجانی (ق ۱۴ هـ).
دفتر یادداشت امین الدیوان است که در آن فواید
پراکنده به نظم و نثر فارسی و عربی نوشته است تاریخ
برخی از آنها سال‌های ۱۳۰۱، ۱۳۰۳، ۱۳۰۷ و ۱۳۱۲
درج شده است و در جایی تصریح کرده که در دارالمرز
رشت بوده است.

از جمله فواید مندرج در جنگ حاضر: نقلی از
حدیقة الشیعه، از فضایل امیرالمؤمنین (ع) به نقل از
تفسیر صافی، صلوات حاجات، نقلی از جنّة الامان
الواقیة، حکایات غریبه، مراسله میرزا علیرضا ولد
حاجی محمّد حسن کسکری به عمدة الحاج و التجار
حاجی میرزا حسن تاجر رشتی در ۱۳۰۲ هـ، نقلی از
فتوحات محبى‌الدین ابن عربی، کیفیت حدیث نماز

۹۲۰۹

مجموعه

۱. آداب المتعلمین (اخلاق-عربی)

(گ ۱ پ-۸ ر)

منسوب به: خواجه نصیرالدین محمد بن حسن طوسی (۶۷۲هـ).

نک: ذریعه، ۲۶/۱.

آغاز: بسملة الحمد لله على آلائه و الشکر علی نعمائه و الصلوة علی سید انبیائه و خیر اوصیائه بعد فکثیر من طلاب العلم....

انجام: ... فی کتابه المسمی بطب النبى صلی الله علیه و سلم یجده من یطلبه الحمد لله رب العالمین.

۲. منیة المرید (اخلاق-عربی)

فی ادب المفید و المستفید

(گ ۹ پ-۸۶ ر)

از: شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (۹۶۵هـ).

نک: مجلس، ش ۷۱۵۸.

آغاز: بسملة. الحمد لله الذى علم بالقلم علم الانسان ما لم یعلم....

انجام: ... و علی هذا القدر نختم الرسالة حامدین لله تعالى و مصلیین علی خاتمة الرسالة و علی آله اهل العصمة و العدالة مستغفرین من ذنوبنا انه غفور رحیم.

خط: نسخ. بی. کا. رساله یکم: ۲۶ جمادی الآخر ۱۲۶۹هـ، رساله دوم: رجب ۱۲۷۰هـ.

عناوین شنگرف، نشانی‌ها شنگرف و مشکى، رکابه نویسی شده.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با ترنج و سرترنج و لچکی‌ها.

۱۵ × ۲۲ سم. ۸۶ گ. ۲۰ س.

(ثبت ۸۵۴۵۱)

قدم‌گاه مسجد قم (مسجد جمکران) نقلی از حواشی کتاب محبوب القلوب قطب‌الدین لاهیجی، رباعیات از مختار نامه عطار، اصطلاحات صوفیه، نامه امام حسن عسکری (ع) به علی بن حسین بن بابویه قمی، رساله در علم قافیه از امین الدیوان (جامع جنگ)، نقلی از کتاب مفتاح الجفر الجامع و مصباح النور اللامع تألیف عبدالرحمن بسطامی، اشعاری از کمال‌الدین اسماعیل و ناصر خسرو، رساله در بیان حقیقت جواهر و خواص آن، اشعار عربی به نقل از تاریخ یمینی، مختصری از حالات محمد علی حزین به نقل از دیوان او که در هند چاپ شده، نقلی از شواهد مطول و در پایان داستان کشته شدن ناصرالدین شاه قاجار.

در دو برگ پایانی نسخه (گ ۷۹-۸۰) یادداشتی است از فرزند معتضدالدوله به تاریخ ۲۷ ذی حجه ۱۳۶۰ که از بدی زمانه و حمله روسیه و انگلیس به شمال و جنوب ایران شکایت کرده است.

آغاز: هو الله تعالى از مرحمات حاجی میرزا آقاسی طاب ثراه روایت شده است به نیت شفاهی مریض....

انجام: ... ایران عزا ماتم گرفته‌اند غصه دارند، در گیلان نوشته شد.

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: امین الدیوان

محمدعلی لاهیجانی. تاریخ کتابت: بین ۱۳۰۱ تا ۱۳۱۲هـ. مکان کتابت: در دارالمرز رشت.

صفحات جدول به زر دارد و مطالب به صورت مورب در صفحات کتابت شده است، در اول نسخه تملک معتضدالدوله به تاریخ ۱۳۵۰هـ درج شده و در اول و آخر نسخه مهر کتابخانه جعفر سلطان القرائی دیده می‌شود.

جلد: میشن مشکى.

۱۴ × ۲۲ سم. ۸۹ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۵۴۵۲)

- این نسخه از انجام افتادگی دارد.
آغاز:
- ... در عصفوان دور از دیار
درد غربت جمع شد با درد یار...
سائلی پرسید از این شوریده حال
در بیان عقل و نفس و دل سؤال
انجام:
روح اندر عالم وحدت شده
نفس اندر عالم کثرت شده...
خط مجموعه: نسخ و نستعلیق. رساله یکم:
صدوق علی در شعبان؟. تاریخ کتابت: از ق
۱۴هـ، رکابه نویسی دارد.
جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.
۱۱/۵ × ۱۷/۵ سم. ۱۰۰ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۵۴۳۳)
- ۹۲۱۱
- حاشیة انوار التنزیل
= الحواشی المظهریة
از: مظهرالدین
حاشیه‌ای است با عناوین «قوله-قوله» بر تفسیر
انوار التنزیل و اسرار التأویل قاضی بیضاوی. نسخه‌ای
دیگر از این حاشیه، در رامپور هند موجود است با تاریخ
کتابت ۹۶۱هـ.
نک: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی
المخطوط، علوم القرآن، مخطوطات التفسیر، ۱۱/۲۵۹.
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام علی رسول
الله و آله و صحبه اجمعین قوله و الاجماع علی ان ما بین
دفتین کلام الله و الوفاق علی اثباتها فی المصاحف الخ
الظاهر ان این مسعود...
انجام: ... لأن الثقل علی الأرض یختص بالانسان و
الله أعلم بالصواب.
خط: نسخ. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۱ و ۱۲، تمامی
- ۹۲۱۰
- مجموعه
۱. منتخب دیوان
شاه نعمت الله ولی
(گ ۲ پ-۴۱ ر)
آغاز: توحید وحدت من کلام شاه نعمت الله ولی
خوش بگو ای یار بسم الله بگو
هر چه می‌خواهی ز بسم الله بجو
انجام:
گر تو داری همت عالی تمام
هرچه می‌خواهی بیابی و السلام
۲. شرح حدیث قدسی
کنت کنزاً
(گ ۴۱ پ-۵۳ پ)
گویا از: بهاء الله.
نک: منزوی، ۲/ ۱۷۴۳.
آغاز: بسمله. الحمد لله الذی قد حرک افلاک الدواة
بحرکت جذب صمدانیة... و بعد بر ناظرین کلمات و
واقفین این اشارات معلوم و مشهود بوده...
انجام: ... از سدره المنتهی عوالم عرفان درگذرند و
لیس ذلک علی الله بعزیز.
۳. فایده‌ای به عنوان «توحید»
حکمت در بیان عقل و نفس و عشق
و روح و دل و جان
(گ ۵۵ ر-۷۳ ر)
۴. انیس العارفین
(گ ۷۴ ر-۱۰۰ پ)
از: مؤلفی ناشناخته.
مثنوی است در پاسخ به سائلی که از عقل و نفس و
دل پرسیده بود.

از: شریف مرتضی علی بن حسین موسوی (۵۴۳۶هـ).
چاپ: قم، مطبعة الشریف الرضی، ۱۴۱۸هـ.
نک: التراث العربی، ۲/ ۱۳۶؛ معجم التراث الکلامی،
۲/ ۳۴۱.
آغاز: بسملة. الحمد لله كما هو اهله و مستحقه و
صلی الله علی خیرته من خلقه و حجتہ فی عباده محمّد و
آله الابرار الطاهرين الذين اذهب الله عنهم الرجس ...
انجام: ... لكل فضل و خير قرباً من ثوابه و بعداً من
عقابه.

خط: نسخ. کاتب: حسن بن محمّد حسینی مدنی
احسابی مولدا خراسانی تونی جنابذی مسکنا.
رساله یکم: پنج شنبه سیزدهم صفر ۱۰۴۱هـ،
رساله دوم: پنج شنبه ۲۸ محرم ۱۰۴۱هـ در بندر
سورت گجرات، بلاغ مقابله به وسیله کاتب در
شیراز در سه شنبه ۴ رجب ۱۰۷۲هـ، در حاشیه
تصحیح شده و رکابه نویسی دارد. در اول نسخه
داستانی تاریخی درج شده و در اول و آخر
نسخه مهر بیضوی به سجع «عبده اسماعیل» دیده
می شود.
جلد: تیماج سرخ با ترنج و سرترنج.
۱۴×۲۴ سم. ۱۲۵ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۵۴۵۹)

۹۲۱۳

مجموعه

۱. **تلخیص المقال فی تحقیق (رجال-عربی)**
احوال الرجال = الرجال الوسیط
(گ ۱ پ-۲۲۷ ر)
از: میرزا محمّد بن علی حسینی استرآبادی
(۱۰۲۸هـ).
نک: التراث العربی، ۲/ ۱۲۴؛ فهرستگان نسخه‌های
خطی حدیث، ۱/ ۲۱۴.
آغاز: بسملة. الحمد لله و سلامه علی عباده الذين
اصطفى اما بعد فهذا کتاب تلخیص المقال فی تحقیق

صفحات مجدول محرر به زور و مشکى و لاجورد.
عناوین شنگرف، رکابه نویسی شده، در حاشیه
تصحیحات اندکی به چشم می خورد. نام کتاب
در صفحه عنوان چنین آمده: «حاشیه مولانا
مظهرالدین علی التفسیر القاضی من اوله الی
آخره» همراه با تملک لطفعلی با مهر مربعی وی،
به نسخه رطوبت رسیده است.
جلد: تیماج زیتونی دورو لایه داخلی سرخ.
۱۵×۲۴ سم. ۱۸۳ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۵۴۵۸)

۹۲۱۲

مجموعه

۱. **الأداب الدینیة (حدیث-اخلاق-عربی)**
للخزانة المعینیة
(گ ۹ پ-۳۰ ر)
از: امین الاسلام ابوعلی فضل بن حسن طبرسی
(۵۴۸هـ).
آداب و اخلاق دینی را از احادیث امامان شیعی، با
حذف سند و در چهارده فصل جمع آوری نموده و آنرا
به نام معین الدین ابونصر احمد بن فضل وزیر سلطان
سنجر سلجوقی نگاشته است.
چاپ: قم، انتشارات زائر، تحقیق احمد عابدی،
۱۳۸۰ ش.

نک: ذریعه، ۱/ ۱۸؛ فهرستگان نسخه‌های خطی
حدیث، ۲/ ۷.
آغاز: بسملة. الحمد لله و سلام علی عباده الذين
اصطفى محمّد و آله الطاهرين و بعد فان نعم المنعم ذی
الجلال
انجام: ... الفردوس الاعلی من جناته بمنه و طوله
وسعة فضله وجوده و الحمد لله رب العالمین...

۲. **تنزیه الانبیاء و الائمة (عقاید-عربی)**
(گ ۳۳ پ-۱۲۵ ر)

دیده می‌شود و نیز یادداشت مطالعه از محمد حسن طریح.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج.
۱۶×۲۵ سم. ۲۳۸ گ. ۲۳ س.
(ثبت ۸۵۴۶۰)

۹۲۱۴

خوف و رجا (ادب منظوم - فارسی)

از: محمد بن صالح همدانی (ق ۱۱۳ هـ).
منظومه‌ای است در اخلاق و نصایح که در آغاز به عنوان «خوف الرجا من کلام ملا مصطفی رحمه الله» معرفی شده ولی در ابیات پایانی می‌گوید:
بود حاجی محمد صالحش باب
ز اهل همدان باهوش دریاب
نهادش این چمن خوف رجانام
خلایق یابند از گلچیدنش کام
در ذریعه (۲۷۸/۷) همین نسخه معرفی شده است.
آغاز:
بنام آنکه نامش حرز جانست
شنایش جوهر تیغ زبانت
زنور دل چراغ جان فروزان
دل جانرا اساس عقل گردان
انجام:

هزاران رحمت از حی جهانبان
بروح مصطفی و شاه مردان
خط: نستعلیق. کاتب: محمد علی بن کربلایی
محمد کرمانی. تاریخ کتابت: پنجشنبه ۲۱ جمادی الآخره ۱۲۳۰ هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده، در اول نسخه اسامی ماه‌های عربی درج شده است.
جلد: تیماج یک لا مشکی.
۱۱×۱۵ سم. ۴۵ گ. ۱۱ س. (ثبت ۸۵۴۶۳)

احوال الرجال قد اثبت فيه الاسما على ترتيب الحروف المعجمة....
انجام: ...الی مشایخ رضی الله عنهم و قدس الله ارواحهم و جزاهم عن الاسلام و اهله خیر الجزاء بمحمد و آله الطیبین الطاهرین.

۲. تفسیر سورة الاخلاص (تفسیر - عربی)

(ص ۲۲۷ پ - ۲۳۷ پ)
از: محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸ هـ).
مؤلف در این رساله پس از تحقیق در ادله فضیلت سورة اخلاص و سبب نزول آن به نقل و شرح عبارات ابن سینا در تفسیر سورة اخلاص با (قال - اقول) می‌پردازد.
دوانی این تفسیر را به نام سلطان ابوالفتح عبدالقادر تألیف کرده و نسخه‌های متعدد از آن در کتابخانه حاضر موجود است.
نک: کشف الفهارس، ۳/ ۲۳۸.
آغاز: بسمله و منه الاعانة فی التمیم، بعد حمد الله الأحد الصمد علی نعمه التي تجاوزت عن حد العد و امد العدد... فهذا تفسیر سورة الاخلاص علی ما فتح الله تعالی علی مؤلفه... و قد اشتمل علی زبدة ما قاله اهل التفسیر مع تتمیمات و تحقیقات....
انجام: ...انها تعدل ربع القرآن او اقل او اكثر و الله اعلم بحقایق الامور و صلی الله علی سیدنا محمد شفیع یوم النشور و علی آله و صحبه معادن الخبور.
خط: نسخ. کاتب: محمد سعید. تاریخ کتابت: ۲ محرم ۱۰۸۷ هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، کتاب اول در حاشیه تصحیح شده و حواشی با نشانی «منه ره» دارد و یادداشت مقابله از یوسف نجفی در سه شنبه ۱۸ شوال ۱۰۸۸ هـ در کرمان که با دو نسخه صحیح کتاب را مقابله کرده است، در اول نسخه تملک لطفعلی بن علی تبریزی با مهر مربعی وی

۹۲۱۵

الصحيفة السجادية (ادعیه - عربی و فارسی)

از: امام سجاد علی بن حسین (ع).
این نسخه همراه با ترجمه فارسی و ملحقات است.
آغاز: بسمله. حدثنا السيد الاجل نجم‌الدین بهاء
الشرف ابوالحسن محمد بن الحسين بن احمد... الحمد لله
الاول بلا اول كان قبله و الآخر بلا آخر يكون بعده...
انجام: ... فیما بقی من عمری کما احسنت فیما مضی
منه یا ارحم الراحمین و صلی الله علی محمد و آله.
آغاز ترجمه: ابتدا میکنم بنام خدای بخشاینده
مهربان روایت کرد ما را سید بزرگوار ستاره دین جمال
بزرگی... سپاس مر خدای را که اول همه است بی آنکه
اولی باشد پیش از او و آخر همه است بی آنکه آخری باشد
پس از او....

انجام ترجمه: ... در آنچه باقی مانده است از زندگی
من چنانکه احسان کرده در آنچه گذشته است از آن ای
رحیم‌ترین رحم‌کنندگان.

خط: نسخ معرب. ترجمه به نستعلیق شنگرف
زیرنویس شده. کاتب: محمد ابراهیم قمی. تاریخ
کتابت: ۱۱۰۸ یا ۱۱۸۰ هـ.

تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به
زر و مشکی، عناوین به خط جلی و شنگرف،
حواشی لغوی دارد، رکابه‌نویسی شده، در اول و
آخر نسخه فواید روایی درج شده است.

جلد: تیماج زیتونی.

۱۰/۵×۱۷/۵ سم. ۱۸۰ گ. ۲۰ س.

(ثبت ۸۵۴۶۴)

۹۲۱۶

سؤال و جواب (عقاید - فارسی)

از: حسن شیخ الاسلام رشتی (ق ۱۴ هـ).
چند سؤال و جواب در عقاید است:
سؤال اول: چگونه است عقل بالتفاوت در اشخاص.

سؤال دوم: پیغمبری پیغمبر ما و علامت پیغمبری در
او از چه وقت و پیغمبر ما و اوصیاء اطهار از آل و عترت
او صلی الله علیهم هر یک را یک معجزه و انحصار زبان
به عربی یا زیاده و در نطفه و اصلاب و ارحام و تفضیل بر
سایر پیغمبران و خواب و حیات بعد از رحلت از دنیا و
ضربت مولا بدو انگشت مبارک مره قیس را چگونه
است؟ این سؤال را حاج محمد جعفر بادکوبه‌ای
فرستادند.

سؤال سوم: علم حضرات ائمه صلوات الله علیهم در
تمام اشیاء اراده است یا حضور و یا در بعضی اراده و در
بعضی حضور، چگونه است؟

آغاز: بسمله الحمد لله الذی خلق العقل ابتداء نقطة
للامکان و خط منه تمام ما فی الازمنة و الدهور...
انجام: ... و الصدیقین و جمیع عبادک الصالحین و
العن اعدائهم اجمعین.

خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ماه رمضان
۱۳۰۸ هـ.

رکابه‌نویسی شده و در اول و آخر نسخه مهر
بیضی «حسن الطباطبایی» دیده می‌شود.
جلد: تیماج یک لاکرم رنگ.

۱۰/۵×۱۶ سم. ۳۸ گ. ۱۱ س.

(ثبت ۸۵۴۶۲)

۹۲۱۷

جمال الصالحین (ادعیه و آداب - فارسی)

از: حسن بن عبدالرزاق لاهیجی (۱۱۲۱ هـ).
نک: ذریعه، ۱۲۹/۵؛ مجلس، ش ۱۲۳۰۸.
آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین حق حمده و
صلی الله علی محمد و آله الطاهیرین خیر خلقه اما بعد
چنین گوید احوج عباد الله الی فضل ربه حسن بن
عبدالرزاق....

انجام: ... یکی از اولیای ما را بکلمه اعانت کند در
آنروز بیحساب رود.

خط: نسخ، ادعیه معرب. بی. کا. تاریخ کتابت: یکشنبه ۸ ذیحجه ۱۱۰۵.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج تریاکتی با ترنج و سرترنج.
۱۷ × ۲۹ سم. ۲۷۸ گ. ۱۹ س.
(ثبت ۸۵۴۶۷)

۹۲۱۸

دیوان الشریف الرضی (ادب منظوم-عربی)
از: شریف رضی محمد بن حسین موسوی بغدادی (۵۴۰۶هـ).
دیوان اشعار شریف رضی - جامع نهج البلاغه - است که در هند چاپ سنگی شده و بارها در بیروت لبنان و مصر و ایران به صورت حروفی به چاپ رسیده است.
نک: ذریعه، ۳۷۲ / ۹.
آغاز: بسمله. الشریف الرضی ذوالحسین ابوالحسن محمد بن الطاهر الأجد...
جزء امیرالمؤمنین ثنائی
علی نعم ما تنقضى و عطاء

انجام:

و قد ینکل المستغیر الشجاع

و تخطی الید السرامیه
خط: نسخ. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۲هـ.
عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، تملک لطفعلی و مهر کتابخانه سلطان القرائی در اول نسخه دیده می‌شود، به نسخه رطوبت رسیده است.
جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج و لچکی‌ها.
۱۵/۵ × ۲۱/۵ سم. ۴۰۰ گ. ۲۰ س.
(ثبت ۸۵۴۶۸)

۹۲۱۹

دیوان عمر بن ابی ربیعہ (ادب منظوم-عربی)
از: عمر بن عبداللہ بن ابی ربیعہ مخزومی (۹۳هـ).
شرح حال شاعر در وفیات الاعیان ۱/ ۳۵۳ آمده است.
نک: الأعلام، ۵/ ۵۲؛ فهرس المخطوطات المصورة فی الأدب و البلاغة و النقد، دکتر عبدالرزاق حسین، ص ۱۶۵.

آغاز: بسمله. زعم الهیثم بن عدی قال اخبرنا ابن الغسیل عن عکرمة قال کنا عند ابن عباس فجاءه عمر ابن ابی ربیعة فقال له ابن عباس یابن اخی انشدنی فانشده قوله امن آل نعم انت غاد فمبکر...
انجام:

هنالك لو انی مرضت فعادنی

جواب من لایات منهن مرسل
خط: نسخ. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۳هـ.
عناوین شنگرف، حواشی دارد و رکابه‌نویسی شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۷/۵ × ۲۶/۵ سم. ۹۵ گ. ۲۱ س.
(← تصویر) (ثبت ۸۵۴۶۹)

۹۲۲۰

الاقناع (فقه شافعی-عربی)
فی حل ألفاظ أبی شجاع

از: محمد بن احمد خطیب شربینی (۹۷۷هـ).
شرحی است بر غایة الاختصار (=التقریب) ابوشجاع احمد بن حسین اصفهانی در فقه شافعی.
نک: دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ۵/ ۵۹۴؛ کشف الظنون، ۲/ ۱۱۸۹؛ الفهرس الشامل للتراث العربی

۱. در ذریعه تاریخ تألیف این کتاب ۱۱۲۱ هـ ذکر شده است؟

در انتساب آن به امام صادق (ع) تردیدهای جدی وجود دارد.

نک: ذریعه، ۲۷/۳؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۲/۴۴۶.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذى انزل على عبده الكتاب و لم يجعل له عوجا... و بعد فاقول قد فكرت فى نفسى و نظرت الى بعد هجرة جدى

انجام: ... يا ذا الفضل العظيم انه تع جواد كريم ملك بر رؤف رحيم.

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۳ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، نام کتاب و مؤلف در صفحه عنوان درج شده، رکابه‌نویسی شده، مهر کتابخانه سلطان آقزائی در اول و آخر نسخه درج شده است.

جلد: تیماج عنابی یک لا.

۱۷×۲۵ سم. ۴۴ گ. ۲۳ س. (ثبت ۸۵۴۷۰)

۹۲۲۲

مجموعه

۱. **أربعون سورة من التورات** (احادیث قدسی-عربی)
(گ ۱-۱۷ پ)

منسوب به امام علی بن ابی طالب (ع) (۴۰ هـ).

نک: ذریعه، ۱/۲۷۸؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۷/۱۳.

آغاز: الحدیث الاول يقول الله عزوجل عجبتم لمن ایقن بالموت كيف یفرح

۲. **ده قاعده** (تصوف-فارسی)

(گ ۱۸ پ-۲۵ ر)

از: میر سید علی بن شهاب‌الدین همدانی (۷۸۶ هـ).

نک: مجلس، ش ۷۶۶۲؛ فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۷/۳۶۳.

آغاز: بسمله. حمد و ثنای نامتناهی پروردگاری را که

الاسلامی المخطوط، الفقه و اصوله، ۱/۶۲۹.

نسخه حاضر نیمه اول کتاب را دربردارد.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذى نشر للعلماء اعلاما و ثبت لهم على الصراط المستقیم اقداما

انجام: ... اذا خيف عليه الغصب كما فى قصة الخضر... النصف الاول من الاقناع و يتلوه النصف الثانى من كتاب النكاح.

خط: نسخ. کاتب: عبدالملک بن عبدالله بن

عبدالصمد. تاریخ کتابت: چهارشنبه سلخ ذی

قعدہ ۱۲۶۸ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، نام کتاب و مؤلف در

صفحه عنوان درج شده، رکابه‌نویسی شده، در

آخر نسخه چند فایده به چشم می‌خورد از جمله

ابیات منسوب به امام علی (ع) درباره امام.

جلد: گالینگور سبز عطف تیماج فرنگی سرخ.

۱۶×۲۲/۵ سم. ۳۱۱ گ. ۲۳ س.

(← تصویر) (ثبت ۸۵۷۴۱)

۹۲۲۱

بحار العلوم (حدیث-عربی)

منسوب به: امام جعفر صادق (ع) (۱۴۸ هـ).

این کتاب در هفت «معدن» و هر معدن دارای چند «مخزن» و جواهر و مسائل، به شرح ذیل است:

المعدن الأول: فى نزول وجود الكائنات من الالهيات.

المعدن الثانى: فى العلوم الشرعية و الدين و الاسلام.

المعدن الثالث: فى أحوال الرسول و أقواله و أسرار

و مناقبه.

المعدن الرابع: فى الامامة.

المعدن الخامس: فى الأعمال الظاهرة الشرعية.

المعدن السادس: فى الأعمال الباطنة و تزكية

النفس.

المعدن السابع: فى الأخلاق المحمودة.

- استحکام قواعد اسلام را ملجأ طالبان سعادت... بعد بدان ای عزیز که راههای طالبان حق ... انجام: ... حالات میوه حکمت و ولایت محروم مانه جعلنا الله و ایاکم ممن سعد بطاعته و فاز بمحبته انه قریب مجیب و الحمد لله وحده.
- ۳. کمیلیه** (عرفان-فارسی)
= شرح حدیث حقیقت
(گ ۲۵-۳۰)
از: شاه داعی نظام‌الدین محمود شیرازی (۸۷۰هـ)
این رساله در برخی فهرست‌ها به محمد دهمدار (۱۰۱۶هـ) منسوب شده است و با انتساب به او در میراث حدیث شیعه به چاپ رسیده است.
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۷/ ۷۶۸؛ میراث حدیث شیعه، ۲/ ۲۰۴.
- آغاز: نوبتی داعی مسکین قدم قلم در ساحت اشارت امام الموحدين امیرالمؤمنین علی ابن ابی طالب علیه السلام روان کرده بود که در جواب کمیل ابن زیاد فرموده ...
انجام: ... اگر سر آن داری اینک میدان مردان و اگر نه برو بازی کن با کودکان.
- ۴. نثر اللالی** (حدیث-عربی)
(گ ۳۰-۳۴)
از: امین الاسلام ابوعلی فضل بن حسن طبرسی (۵۴۸هـ).
نک: مجلس، ۳۵/ ۳۲۱؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۶/ ۱۷۵؛ فصل نامه نهج البلاغه، ش ۱.
آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد فهذه کتاب نثر اللالی من کلام امیرالمؤمنین و امام المتقین ... علی ترتیب الحروف حرف الألف ایمان المؤمن يعرف بإيمانه ...
انجام: ... يسعد الرجل بمصاحبة السعيد.
- ۵. الفوائد الحكمية** (عقاید شیخیه-عربی)
(گ ۳۵-۷۵)
از: شیخ احمد بن زین‌الدین احسائی (۱۲۴۱هـ).
دوازده فایده فلسفی است که تألیف آن در ۱۲۱۱هـ به انجام رسیده است، و مؤلف خود شرحی بر آن نگاشته است.
متن همراه با شرح در ۱۲۷۲هـ به چاپ رسیده است.
نک: التراث العربی، ۳/ ۳۶۴ و ۴/ ۲۰۷؛ موسوعة مؤلفی الامامية، ۲/ ۴۲۵.
- آغاز: بسمله. حمدله. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین اما بعد فيقول العبد المسكين احمد بن زین الدین انی لما رأیت كثيراً من الطلبة يتعمقون فی المعارف الالهية و يتوهمون انهم تعمقوا فی المعنی المقصود ...
انجام: ... و مع هذا فان عرفت فأنت أنت و الله ولی التوفیق.
- ۶. طريق الرياضة وكيفية** (عقاید شیخیه-عربی)
تحصيل السعادة و للمعرفة
(گ ۷۶-۷۶)
از: شیخ احمد بن زین‌الدین احسائی (۱۲۴۱هـ).
رسالة کوتاهی است در پاسخ به سؤالی که درباره طریق ریاضت و کیفیت دستیابی به سعادت و معرفت از او شده است.
آغاز: قال سلمه الله تعالى و بین لی فی آخر الأجوبة طريقء الرياضة و كيفية تحصيل السعادة و المعرفة و قل لی أى شىء أفعل... أقول ان طريق الحق و نهج الصدق فی الرياضة هو ما سنه أئمة الهدى ...
انجام: ... و طريق النار فاجتنبوه لعلکم تهتدون و السلام علی من اتبع الهدى.
خط مجموعه: نسخ. کاتب: محمد حسن ابن جعفر اسکویی. تاریخ کتابت: ۱۲۳۶هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده، در اواخر نسخه فواید به نقل از شیخ احمد

اول و آخر نسخه دیده می‌شود.
جلد: گالینگور مشکی عطف و گوشه تیماج.
۱۲×۱۸/۵ سم. ۱۲۰ گ. ۱۵ س.
(ثبت ۷۹۱۹۴)

۹۲۲۴

عالم آرای عباسی (تاریخ-فارسی)

از: اسکندر بیک ترکمان منشی (۱۰۴۳ هـ).
نک: مجلس، ش ۷۱۷۲.
آغاز: عنوان صحیفه سلطنت و عالم‌آرای پادشاهان
کامکار و دیباچه دیوان خلافت و کشورگشایی ...
انجام:

پذیرای خوبی شو این نامه را
مکن گرم از عیب هنگامه را
خط: نستعلیق. بی کا. بی تا. از ق ۱۲ هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، صفحات مجدول
محرر به زر و مشکى و شنگرف و لاجورد،
صفحه آغاز دارای سرلوح مذهب مرصع مدیل به
کتابیه مذهب مرصع که نام کتاب و مؤلف به
سفیدآب در آن درج شده است، رکابه‌نویسی
شده، مهپور به مهر کتابخانه جعفر سلطان
القرائی.
جلد: تیماج فرنگی سرمه‌ای.
۱۶×۲۸ سم. ۳۸۶ گ. ۲۵ س. (ثبت ۷۹۱۹۳)

۹۲۲۵

روضه الصفا (تاریخ-فارسی)

فی سیره الانبیاء و الملوك و الخلفا
از: میرخواند محمد بن خاوند شاه بن محمود
خوارزمشاهی (۹۰۳ هـ).
نسخه حاضر ج ۴ کتاب را دربردارد.
آغاز: بسمله. فهرست نسخه سعادت ابدی و دیباچه
مجموعه کرامات سردمی

احسائی و مناجات منظوم منسوب به امام علی
بن حسین (ع) و حدیث قدسی و نقلی از شرح من
لابحضره الفقیه محمدتقی مجلسی و دائرة العقل
و دائرة الجهل ترسیم شده است.
جلد: تیماج فرنگی سرخ.
۱۴/۵×۲۰/۵ سم. ۸۳ گ. ۱۴ س.

(ثبت ۸۵۴۷۳)

۹۲۲۳

مفاتیح للآداب (تاریخ-فارسی)

فی تواریخ العرب
از: معتمد السلطان محمد علی خان احمد خان
سرتیپ متخلص به عاری.
این کتاب به دستور شاهزاده عبدالحسین میرزا
فرمان فرما در سال ۱۳۱۴ هـ تألیف شده و دارای چند
مفتاح است:
مفتاح اول در تاریخ مملکت عمان، شامل سه باب
دارای فصول و خاتمه و تمهیم.
مفتاح دوم در بیان جزیره بحرین، شامل سه باب.
مفتاح سوم در تاریخ مملکت یمن.
نسخه دیگری از این کتاب به ش ۹۳۱۶ خواهد آمد
و نسخه‌ای نیز در کتابخانه ملی دارد به ش ۷۹۹/ف.
مفتاح اول و دوم در این نسخه موجود است.
آغاز: بسمله. یا من ینال و یفوز ذاکر اسمائه و
قائل صفاته الی السعادة العظمی فمن تمسک بحبل
طاعة

انجام: ... هجر بهاء هوز و جیم وراء مهملة بوزن
حجر. تمت مفتاح الثانی...
خط: نستعلیق. کاتب: گویا مؤلف. مفتاح اول در
شب جمعه ۲۹ شوال ۱۳۱۴ هـ، مفتاح دوم در دهم
شوال ۱۳۱۴ هـ.
نام کتاب و مؤلف در صفحه عنوان ثبت شده
است، مهر کتابخانه جعفر سلطان القرائی در

انجام:

من همچو خارو خاک تو چون آفتاب و ماه

گلها و لاله‌ها همه ار تربیت کنی
خط: نستعلیق. کاتب: مسعود بن سید احمد.
تاریخ کتابت: ربیع الاول ۱۰۴۰ هـ.
تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشکی و
لاجورد، صفحه آغاز سرلوح مذهب مرصع،
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکاب‌نویسی شده،
مهر کتابخانه عبدالعلی صدرالاشرفی و جعفر
سلطان القرائی در نسخه دیده می‌شود.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با ترنج و
سرترنج و لچکی‌ها.
۱۷ × ۳۰ سم. ۳۳۰ گ. ۱۹ س. (ثبت ۷۹۱۹۱)
۹۲۲۶

مجموعه

۱. میزان المقادیر

فی تبیان التقادیر

(گ ۱ پ-۲۶ ر)

از: رضی‌الدین محمد بن حسن قزوینی (۱۰۹۶ هـ).
علامه تهرانی درباره این رساله می‌نویسد: «هی
رسالة حسنة جامعة للاوزان والأكیال والمساحات... جعلها
هدية لاعتمادالدولة... و عليه حواشی منه كثيرة... فرغ من
تألیفه رجب سنة أربع و خمسين و ألف». نک: التراث
العربی، ۵/۳۲۷؛ ذریعه، ۲۳/۳۲۴ رقم ۹۱۶۲.
آغاز: بسملة. اللهم صل علی محمد و آل محمد و
بعد فیقول المقر بجهله بالعلم الیقینی رضی‌الدین محمد
القزوینی کثیراً ما وقعت فی الشریعة الحققة....
انجام: ... تضييع العمر من القیل و القال هذا آخر ما
اردنا ایراده فی هذه الرسالة و قصدنا الاختتام به فی تلك
المقالة و الله الموفق و المعین.

۲. قبلة الآفاق

(قبله‌شناسی-فارسی)

(گ ۲۷ پ-۸۲ پ)

از: رضی‌الدین محمد بن حسن قزوینی (۱۰۹۶ هـ).
در دفتر چهارم میراث اسلامی ایران به چاپ رسیده
است.

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۴/۳۰۱۰.
آغاز: بسملة. اللهم کما ولیت نبیک قبله یرضاها
انزل علیه و آله من الصلوات ازکاهها و من البرکات
افضلها....

انجام: ... تا خان بالغ هفتصد و نود فرسخ نود و
نه مرحله تا چین سیصد و ده فرسخ سی و نه مرحله...
خط مجموعه: نستعلیق. بی‌کا. بی‌تا. از ق ۱۱ هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح
شده و حواشی با نشانی «منه سلمه الله» دارد، در
چند جای نسخه بلاغ مقابله دیده می‌شود،
رکاب‌نویسی شده، مهر کتابخانه سلطان القرائی
در اول و آخر نسخه درج شده است.
جلد: تیماج سبز.

۱۳ × ۱۹ سم. ۸۲ گ. ۱۷ س. (ثبت ۷۹۱۹۰)

۹۲۲۷

مجموعه

۱. شجره امامزادگان

(تاریخ-فارسی)

مدفون در کاشان

(گ ۲ پ-۱۷ پ)

دو باب منقول از بحر الانساب است، باب اول در
بیان احوال شاهزاده اسماعیل فرزند امام موسی کاظم(ع)
و باب دوازدهم در بیان کیفیت شهادت اسحق بن حمزه
ابن امام موسی کاظم(ع).
آغاز: بسملة. باب اول در بیان احوال خیریت مأل
فرزند ارجمند کامکار و نور چشم سعادت مند نامدار عالی و
اعاظم جناب امام موسی کاظم(ع) شاهزاده اسمعیل
است....

انجام: ... و محل دفن خواجه تاج‌الدین و اولاد
آن بزرگوار در سمت یسار وقوع یافته است و این

سواد از بحر الانساب قلمی گردیده است....

۹۲۲۸

(نحو-عربی)

المنصف من الکلام

علی مغنی ابن هشام

از: ابوالعباس احمد بن محمد بن محمد شمنی حنفی (هـ) ۸۷۲.

شرح مشهوری بر مغنی اللیب عن کتب الاعاریب ابن هشام نحوی (هـ) ۷۶۲ است. شارح به آراء شارحان دیگر نظر دارد. نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۷۵۲؛ معجم المؤلفین، ۲/ ۱۴۹.

آغاز: بسمله. و صلی الله علی سیدنا محمد و آله... الحمد لله الذی خص کتابه بعدم المعارضة و بالاعجاز و جعله تیباناً لكل شیء... و بعد فقد نظرت عند اقرائی لمغنی اللیب عن کتب الاعاریب ما کتبه علیه الشیخ شمس‌الدین محمد بن الصایغ الحنفی... قوله اما بعد حمد الله الحمد هو الوصف بالجمیل....

انجام: ... و الفكاک من ربقة الاثام و أن يحشرنا فی زمرة سیدنا و نبینا محمد علیه أفضل الصلاة و السلام و علی آله و أصحابه السادة الکرام.

خط: نسخ. بی‌کا. از عصر مؤلف.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، متن خط خوردگی دارد و در حاشیه تصحیحات بسیاری به چشم می‌خورد، در آخر نسخه اجازه مؤلف به ابوحامد محب‌الدین مقدسی به تاریخ شعبان ۸۶۱ هـ درج شده است مجاز نسخه را در نزد مؤلف درس گرفته است و در برگ‌های مختلف بلاغ مقابله و بحث دیده می‌شود، نام کتاب و مؤلف در صفحه عنوان به خط جلی ثبت گردیده و در همان صفحه یادداشت تملک محمد علی بن علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی در ۱۲۹۸ هـ.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با ترنج و سرترنج.

۱۹×۲۸/۵ سم. ۲۱۲ گ. ۳۰ س.

(ثبت ۷۹۱۸۷)

(← تصویر)

۲. اباذریه (تاریخ-فارسی)

(گ ۱۸ پ-۵۱ پ)

از: مؤلفی ناشناخته.

رساله مختصری است در بیان احوال ابوذر غفاری صحابی رسول اکرم (ص) و فضایل و مناقب و مدفن و تعدد اولادش و مجملی در ذکر اولاد و ذریات او مشتمل بر شش باب:

باب اول: در ذکر اسم و نسب و کنیت و لقب و سبب اسلام او.

باب دوم: در ذکر بعضی از اخباری که دلالت بر مدح و منقبت وی می‌کند.

باب سوم: در ذکر بعضی از احوال و مواعظ او مردم را.

باب چهارم: در باب خبر دادن حضرت رسول (ص) فوت او را.

باب پنجم: در سبب اخراج او به بیابان ریزه و کیفیت تعیش او در آنجا و مدفن و تاریخ فوتش.

باب ششم: در عدد اولاد و مجملی از احوال ایشان. آغاز: بسمله. الحمد لله الذی وفقنا بانتشار اخبار المصطفویة و ایدنا بترویج احادیث المرتضویة....

انجام: ... همراه او بود الی یوم وفات ابی‌ذر رضی الله عنه و نام او معلوم نیست.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: ابراهیم بن میرزا عبدالوهاب کاشانی. تاریخ کتابت: رساله یکم، رجب ۱۳۰۶ هـ از روی نسخه مرحوم خان رحمت تومان محمد کاظم خان مورّخه ۲۷ شعبان ۱۲۶۰ هـ، رساله دوم: ۹ شعبان ۱۳۰۴ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده. جلد: تیماج زیتونی مجدول گرهی.

۱۴/۵×۲۲/۵ سم. ۵۱ گ. ۱۴ س.

(ثبت ۷۹۱۸۹)

۹۲۲۹

جنگ مسرور (متفرقه - فارسی و عربی)

از: ولی محمد خان بیگدلی شاملو متخلص به مسرور (ق ۱۲ هـ).

جنگی است به نظم و نثر فارسی و عربی که در سال‌های ۱۱۳۱ و ۱۱۳۲ هـ نگاشته شده و در برگ‌های مختلف آن، ابیاتی از سروده‌های جامع جنگ با عنوان «لمحرره» و «لکاتب الاحرف» دیده می‌شود.

اشعار فارسی از شاعران مختلف در این جنگ گرد آمده است از جمله از: کلیم، صائب، عمادی شهریاری، شیخ بهایی، انوری، عرفی، سحابی، سید عبدالله حالی، ملا علی اکبر تفرشی، شوکت، فردوسی، سعدی، ملک مشرفی، نطنزی، میرزا صادق دست‌غیب، نظامی، میرنجات، شیخ‌زاده لاهیجی، خاقانی، ملایری مشهدی، فیضی، طالب آملی، محمد قلی سلیم (خرنامه)، میرزا صالح شیخ الاسلام تبریزی، عارف غزنوی، ابوتراب بیک و...

فواید روایی و علمی و ادبی از کتاب‌های گوناگون دارد از جمله به نقل از: مثنوی معنوی، گلشن راز، گرشاسب نامه، بهارستان جامی، زاد المسافرین، امالی شیخ طوسی، مقامات حریری و...

چند نامه در این دفتر درج شده از جمله نامه‌ای از محمد شفیع بن بهاء‌الدین محمد حسینی مورّخه ۱۱۳۲ هـ.

اشعاری از مسرور به خط خودش در گنجینه خطوط آمده است.

نک: فرهنگ سخنوران، ۵۳۷؛ مجلس، ش ۱۴۱۹۰. آغاز: مقامه لطیفه من المقامات الحریری حدث الحارث ابن همام قال لما اقتعدت عازب الاغتراب... انجام:

صیاد رفت و دام گسست و قفس شکست
ایمرغ خوی گرفته گرفتار کیستی...
خط: نستعلیق شکسته، به خط جامع جنگ (ولی

محمد خان بیگدلی). تاریخ کتابت: ۱۱۳۱ و

۱۱۳۲ هـ.

تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشککی، در اول نسخه نام کتاب و مؤلف را محمد حسین شعاع الملک شیرازی در روز جمعه ۸ شوال ۱۳۵۴ هـ نوشته و عدد ابیات آن را به تخمین ۹۰۰۰ بیت شمرده است.

جلد: تیماج سرخ.

۱۴×۲۳/۵ سم. ۱۹۴ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۷۹۱۸۶)

۹۲۳۰

حکمت اسلام

(شرح حدیث - فارسی)

از: محمد صالح بن محمد باقر روغنی قزوینی (۱۱۱۶ هـ).

شرح کلمات قصار امیرالمؤمنین امام علی (ع) است برگرفته از غرر الحکم.

در مقدمه گوید: «چون دید این فقیر محمد صالح بن محمد باقر قزوینی که بعضی از مدعیان دانش و بینش تتبع افادات فلاسفه و کلمات حکمت ایشان می‌نمایند و کتاب‌ها از آن ترتیب و تألیف می‌دهند و بعضی دیگر از ناقصان می‌پندارند آن گونه کلمات و افادات از حکماء فلاسفه به اهل اسلام رسیده است و در کتاب و سنت و روایات اهل این ملت امثال آن مبین نشده است که شریعت بر احکام حلال و حرام و قوانین عبادات و به کیفیت طریق تحصیل نعیم اخروی و ثنوبات متضمنه لاغیر و این غلطی فاحش و خطایی واضح است بلکه همه حکمتی و دانش و معرفتی بی‌قصور و خلل و عیوب و علل در شریعت مبین و ممه‌دست و علی‌الخصوص آنچه در این باب از حضرت امیرالمؤمنین... علی بن ابی طالب سلام الله علیه مرویست بیش از پیش و خوبتر از خوبتر است لهذا برخی از آن کلمات حقائق آیات و افادات ملکوتی سمات در این رساله فراهم آوردم بسیاری

آغاز: و اطال فی عمره الشریف الحمد لله الذی
استجارت به الأرواح بلسان الحال فی اخراجها من
العدم...

انجام: ... کثیرة تخرب اضعاف مایعمر من آثار الشقاء
و یحول بینه.

خط: نسخ معرب. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۲ هـ.

تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به
زر و مشکي، عناوین شنگرف، حواشی دارد و
رکابه‌نویسی شده، در اول نسخه یادداشت وقف
از شیخ محمود کسمائی در رجب ۱۳۵۶ هـ.

جلد: تیماج تریاکی رویه مقوا.

۱۱/۵ × ۱۹/۵ سم. ۱۴۵ گ. ۱۴ س.

(ثبت ۸۵۴۷۲)

۹۲۳۲

مجموعه

۱. گلشن راز

(منظومه - فارسی)

(گ ۱ پ - ۳۹ پ)

از: شیخ محمود بن عبدالکریم شبستری (۷۲۰ هـ).

نک: مجلس، ش ۷۶۸۴.

آغاز:

بنام آنکه جان را فکرت آموخت

چراغ جان بنور دل برافروخت

انجام:

بنام خویش کردم نامه پایان

الهی عاقبت محمود گردان

۲. لؤلؤ درج مضامین

(تجوید منظوم - فارسی)

(گ ۴۲ پ - ۴۶ پ)

از: مختار اعمی اصفهانی (ق ۱۰ هـ).

منظومه‌ای است در تجوید در ۷۲ بیت سروده در

(عاشر صفر = ۹۴۹).

نک: منزوی، ۸۷/۱.

ترجمه الفایست که صاحب غرر الحکم از افادات آن
حضرت از مواضع متفرق جمع کرده است و آنرا انتظامی
مسجع بهم داده است و چون بیان فارسی یا عربی در
سیاق تفاوتی دارد غالباً حاصل و مفاد مبین می‌گردد به
تقریری واضح و مأنوس که در لغت فارسیان متعارف و
احیاناً کلامی منضم می‌گردد که بآن متعلق است و مقام
اقتضای آن می‌کند امید که در نظر خیر اثر ارباب قبول
صواب و مقبول افتد».

نک: مستدرکات اعیان الشیعة، ۳/ ۲۳۱؛ معجم الآثار
المخطوطة حول الامام علی (ع)، ۱۱۶.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی شرح صدورنا بحقائق
الاسلام و فتح اغلاق قلوبنا بروایع الکلام....

انجام: ... او را مونس شوی و با او انس‌گیری و آنکه
پایش بلغزد دستش بگیری.

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۲ هـ.

صفحات مجدول محرر به زر و مشکي و لاجورد،
رکابه‌نویسی شده است و در اول و آخر نسخه
یادداشت‌های تملک به چشم می‌خورد از جمله
از ابراهیم قاجار که در ۱۲ شوال ۱۳۱۹ هـ نسخه
را به مبلغ دو تومان از میرزا اسدالله مذهب
خریده با مهر بیضوی «برهان السلطنه».

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۱/۵ × ۱۸/۵ سم. ۱۳۶ گ. ۱۲ س.

(ثبت ۷۹۱۸۵)

۹۲۳۱

الأمان

(آداب - عربی)

من أخطار الأسفار و الأزمان

از: رضی‌الدین علی بن موسی بن طاوس حلّی

(۶۶۴ هـ).

نک: التراث العربی، ۱/ ۳۰۹؛ مجلس، ش ۷۳۴۸.

یک برگ از آغاز و یک برگ از انجام نسخه افتاده

است.

ردیف دوم و سوم عناوین و نشانی‌ها شنگرف،
رکابه‌نویسی شده و در حاشیه تصحیح دارد، مهر
کتابخانه سلطان القرائی در اول و آخر نسخه و در
اول نسخه مهر بیضوی به سجع «عبدہ یوسف».
جلد: تیماج دو روی مشکی با ترنج و سرترنج و
لچکی‌ها لایه داخلی عنابی.
۱۱/۵ × ۱۸/۵ سم، ۸۲ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۵۴۸۶)

۹۲۳۳

مرآت جنت و نار (فلسفه-فارسی)

از: علی قلی خان بن قراچغای خان ترکمان قمی
(ق ۱۱ هـ).
در دو مقدمه و پنج مقاله و یک خاتمه به شرح زیر:
مقدمه اول: در بیان حقیقت عالم مثال که عالم
آخرتست.
مقدمه دوم: در بیان تعداد اصناف طینات طبییه و
خبیثه انسانیه.
مقاله اول: در ذکر احوال نفوس سعدا و اشقیا در
عالم مثال پیش از تعلق آنها به ابدان عنصری.
مقاله دوم: در ذکر احوال نزول نفوس انسانی به عالم
عینی و عنصری.
مقاله سوم: در ذکر احوال عالم آخرت، در پنج باب.
مقاله چهارم: در ذکر احوال نفوس اشقیا از حین
احتضار و مفارقت از بدن عنصری تا دخول به سجین،
شامل چهار باب.
مقاله پنجم: در ذکر احوال نفوس مستضعفین در
اقلیم اعراف.
خاتمه: در وعظ و نصیحت نفوس و ترغیب و
تحریر آنها به تحصیل سعادات دائمی اخروی و
اجتناب از شقاوت دائمی اخروی.
مؤلف این کتاب را به نام شاه سلیمان حسینی
موسوی (صفوی) نگاشته است.

آغاز:

ای کلام از اعظم نام تو زیور یافته
در صفات و از سیاست زیب دیگر یافته
انجام:

ضم و فتح را و اسکانش ز بعد این دو تا
شرط تفخیم است ایضا کسره مر ترقیق را

۳. تجوید (تجوید-فارسی)

(گ ۴۸ پ-۷۰ پ)

از: محمد زمان بن محمد طاهر تبریزی.

این رساله در سال ۱۳۱۹ هـ به چاپ رسیده و در آن
از نگارنده پمانند مرده یاد گردیده است.

نک: منزوی، ۱/ ۷۳.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی جعلنا مطیعاً لأحكام
القرآن و قاریاً لآياته...

انجام: ... و بعضی تحمید را اضافه نموده باین نحو
ادا نمایند الله اکبر لا اله الا الله و الله اکبر و الحمد لله.

۴. کنز الاسرار = کبریت احمر (عرفان-فارسی)

(گ ۷۵ پ-۸۲ پ)

از: مظفر علی شاه طریقتی کرمانی محمدتقی بن
محمد کاظم (۱۲۱۵ هـ).

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۷/ ۷۴۲.

آغاز: بسمله. الحمد لله الحلیم الکریم العلیم العلی
العظیم... اما بعد چون مقتضای عبودیت حقیقی اشتغال
قلب و قالب عبد است بعبادت معبود...

انجام: ... به بیان عقاید حقه اسلامیة اشتغال نماید و
الحمد لله رب العالمین...

خط مجموعه: نستعلیق. رساله چهارم میرزا

یوسف خان، رساله سوم: صفر ۱۲۵۷ هـ، رساله

چهارم: جمعه رجب ۱۲۷۱ هـ در شیراز از مسوده

مست علی شاه شیروانی

جای عناوین در ردیف یکم خالی مانده و در

استادش مولانا محمد بردوشی، در آخر نسخه «باب تسمیه من سمی من اهل بدر فی الجامع» برگرفته از صحیح بخاری آمده. رکابه‌نویسی شده، برگ شمار و جزء شمار دارد. جلد: تیماج قهوه‌ای لبه دار با ترنج و سرترنج. ۱۱×۵/۸ سم. ۱۰۸ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۵۴۸۴)

۹۲۳۵

درة الغواص فی اوهام الخواص (ادب-عربی)

از: ابو محمد قاسم بن علی حریری (۵۱۶ هـ).
نک: التراث العربی، ۳/۲۱؛ مجلس، ش ۷۱۲۳
آغاز: قال الشيخ الرئيس ابو محمد القاسم بن علی بن محمد بن عثمان الحریری البصری اما بعد حمد الله الذی عم عباده بوظایف العوارف...
انجام: ...المجتلب حسن الاتابه انه بکرمه ولی الاجابة.

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: جمعه ۴ رجب ۱۱۱۴ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و نسخه بدل‌ها ذکر گردیده و رکابه‌نویسی حواشی به نشانی «ق» دارد و در اول نسخه تملک علی رضا حسینی و مهر بیضوی به سجع «صراط علی حق نمسکه» دیده می‌شود و در آخر نسخه تملک محمد سعید درج شده است. جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا. ۱۵×۵/۲۴ سم. ۸۹ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۵۴۸۳)

۹۲۳۶

مشرق الشمسین (حدیث-عربی)

و اکسیر السعادتین

از: شیخ بهایی بهاء‌الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ هـ).

نسخه دیگری از این کتاب در کتابخانه آیت الله گلپایگانی^(۵) به ش ۱۹۰۵ نگه‌داری می‌شود.
نک: گلپایگانی، ۳/۱۰۳.

آغاز: بسملة الحمد لله رب العالمین الرحمن الرحیم مالک يوم الدين و الصلوة علی خیر الأولین و الآخرین... و بعد این کتابیست از تألیف کمترین کمترینان علی قلی ابن قرچقای خان در بیان احوال نفوس انسانی...
انجام: ...که ما را از مؤمنین متقین گردان نه از مؤمنین فاسقین آمین یا رب العالمین.

خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۲۳۱ هـ.
عناوین شنگرف، ترجمه روایات زیرنویس شده، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه دو مهر دیده می‌شود یکی مرعی به سجع: «المتوکل علی الله الغنی عبده محمد حسن» و دیگری بیضوی به سجع: «عبده الراجی محمد حسن ۱۲۲۰».
جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا.
۱۶×۲۱ سم. ۸۱ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۵۴۸۵)

۹۲۳۴

الحصن الحصین (ادعیه-عربی)

من کلام سید المرسلین

از: شمس‌الدین محمد بن محمد جزری (۸۳۳ هـ).
نک: التراث العربی، ۲/۴۰۴؛ مجلس، ش ۱۲۳۹۹
آغاز: لا اله الا الله عدة للقائه اللهم صل علی سید الخلق محمد و علی آله و صحبه و سلم قال الفقیر الضعیف... اما بعد حمد الله الذی جعل الدعاء لرد القضاء...
انجام: ... و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آل محمد و سلم حسینا الله و نعم الوکیل.

خط: نسخ معرب. بی‌کا. شروع به کتابت: ۳ صفر ۱۱۵۹ هـ.

صفحه آغاز مجدول و دارای سرلوح، عناوین شنگرف و سبز، در حاشیه تصحیح شده و نشانی بلاغ مقابله دارد احتمالاً از کاتب همراه با

از: عطاء الله بن محمود حسینی عطایی نیشابوری
(۹۱۹هـ).

این رساله بخش پایانی یا «مقطع» کتاب تکمیل الصنایع عطایی است که آن را گزیده کرده و با تغییراتی و افزودن مقدمه و مؤخره، رساله جداگانه‌ای ساخته است. این رساله سه بار در هند چاپ شده و اخیراً در گنجینه بهارستان (ادبیات فارسی، ج ۱) به چاپ رسیده است.
نک: منزوی، ۳/۲۱۶۸.

آغاز: بسمله. سپاس بی قیاس صناعی را که تأسیس بدایع مصنوعات و نظم سلسله موجودات... اما بعد این رساله ایست در علم قوافی بعرف شعرای عجم منتخب از مطلع کتاب تکمیل الصنایع...
انجام: ... او را ردیف نام کردند... رب اغفرلی انک انت الوهاب و کان اتمام تألیفها فی غرة شهر رمضان المبارك سنة ۸۹۲.

۳. معیار جمالی - فن دوم (قافیه - فارسی)

(گ ۸۹-پ ۹۸)

از: شمس‌الدین محمد بن فخرالدین سعید فخری اصفهانی (ق ۵۸).

فن دوم از کتاب معیار جمالی است در قوافی شامل پنج باب دارای فصول.
نک: منزوی، ۳/۱۹۵۶.

آغاز: فنّ دیگر در علم قوافی و آن مشتمل است بر پنج باب، باب اول در حدّ و حقیقت قافیه و شرح و اقسام آن باب دوم در شرح اسامی حروف...
انجام: ... من فنّ قوافی را بکام شیخ ابواسحاق ختم کردم همیشه آن صاحب قران ایام و آن دولت یاب انام و آن شهنشاه نیک نام سرافراز و دوست کام باد بحق محمد و آله علیه و علیهم السلام.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: محمد حسین بن محمد معصوم. رساله یکم: شنبه ۳ جمادی الاولی ۱۱۲۰هـ، رساله دوم: پنجشنبه ۲۰

نک: التراث العربی، ۵/۸۶؛ مجلس، ش ۷۵۰۲.
آغاز: بسمله. الحمد لله الذی هدانا بأنوار کتابه المبین و وفقنا لاقتفاء سنة نبینا محمد سید الأولین و آخرین...
خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: سه شنبه جمادی الاول ۱۰۶۰هـ.

عناوین شنگرف، با حواشی «منه رحمه الله»، در حاشیه تصحیح شده و در اول نسخه فهرست مطالب کتاب درج شده است و امتیازات کتاب مشرق الشمسین از کتاب الحبل المتین به دو واسطه از روی خط مؤلف نقل شده است.
جلد: تیماج مشکی.

۱۴×۲۴/۵ سم. ۱۶۶گ. ۱۹س.

(ثبت ۸۵۴۸۰)

۹۲۳۷

مجموعه

۱. بدایع الصنایع

(بلاغت - فارسی)

(گ ۳-ر ۸۰)

از: امیر سید برهان‌الدین عطاء الله بن محمود حسینی عطایی نیشابوری (۹۱۹هـ).

این کتاب با تصحیح دکتر رحیم مسلمانیان قبادیانی به وسیله بنیاد موقوفات افشار به چاپ رسیده است.
نک: منزوی، ۳/۲۱۲۸.

آغاز: بسمله. صنایع مدایح بی قیاس و بدایع لوایح شکر و سپاس آن صانع مصنوعات و مبدع موجودات را...
انجام:

پرسید ز عامیان یکی تاریخش

با وی گفتم ده جمید الآخر

۲. قافیه = منتخب

(قافیه - فارسی)

مقطع تکمیل الصنایع

(گ ۸۰-پ ۸۸)

۴. ترجیع بند (شعر-فارسی)

(گ ۴۵ پ-۵۲ ر)

ترجیع بند «بلغ العلی بکماله» است در وصف پیامبر اکرم (ص).

خط مجموعه: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت:

ربیع الثانی ۱۲۶۶ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج سرخ.

۱۰/۵ × ۱۶ سم. ۵۲ گ. ۱۳ س. (ثبت ۸۵۴۸۱)

۹۲۳۹

الوجیزة فی الرجال (رجال-عربی)

از: علامه ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

(۱۱۱۰ هـ).

نسخه‌های متعددی از این رساله در کتابخانه حاضر

موجود است از جمله به شماره‌های ۷۵۰۷، ۷۰۱۰، ۷۵۴۰، ۱۴۲۸۹ و بارها به چاپ رسیده است.

نک: فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۱/۴۳۴.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی رفع منازل الرجال علی

معارج الکمال علی قدر روایاتهم....

انجام: ... و کان تألیفها فی ایام معدودات فی

طریق خراسان عند توجهنا الی محروسة اصفهان فی

شهر رجب المرجب من شهر سنة ست و ثمانین بعد

الالف الهجرية.

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۲ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده،

در صفحه عنوان نام کتاب و جیزه آخوند ثبت

گردیده، در اول نسخه نقلی از غیاث‌الدین

منصور حسینی درباره اثبات الواجب و سه بیت

عربی و روایتی از امام باقر (ع) و در آخر نسخه

حدیث رأس الجالوت درج شده است.

جلد: تیماج دو رو قهوه‌ای لایه داخلی مشکی.

۱۲ × ۱۷ سم. ۲۳ گ. ۷ س. (ثبت ۸۵۴۷۷)

جمادی الاولی همان سال، رساله سوم: ذی قعدة

۱۱۲۱ هـ.

عناوین و نشانی‌ها به شنگرف، در اول نسخه

فهرست مطالب رساله یکم آمده است، حواشی به

نشانی «منه رحمه الله» دارد، رکابه‌نویسی شده،

در اول و آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «یا

محمد (۱۳۳۱) و در آخر نسخه مهر کتابخانه

جعفر سلطان القرائی دیده می‌شود.

جلد: تیماج مشکی یک لا مجدول گرهی.

۱۵/۵ × ۲۱ سم. ۹۸ گ. ۲۳ س.

(ثبت ۸۵۴۷۹)

۹۲۳۸

مجموعه

۱. آية النور = اصول و فروع (عرفان-فارسی)

(گ ۱ پ-۱۹ ر)

از: محمد علی، نور علی شاه طبسی (۱۳۱۲ هـ).

نک: مجلس، ش ۱۳۶۶۶.

آغاز و انجام برابر است با نسخه ش ۱۳۶۶۶.

۲. ده اصل = سلوکیه (عرفان-فارسی)

(گ ۱۹ پ-۴۱ ر)

از: شاه نعمت الله ولی کرمانی (۸۳۴ هـ).

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۷/۳۶۳.

۳. معراج نامه = بحر طویل (ادب-فارسی)

(گ ۴۱ پ-۴۵ پ)

از: مؤلفی ناشناخته.

آغاز: بسمله. بعد حمد بیک فرد دماغ سخن از نعت

رسولیت معطر که بیان نمکینش انا املح خبر از

چاشنی....

انجام: ... که نهان گشت در آن پرده و گردید بآن نیم

دیگر ملحق و بگرفت روان سوی هدارا.

آغاز: بسمله. نحمدک یا من جعلنا من الفرقة الناجية الامامية الاثنى عشرية و وقفنا... أما بعد فهذه مواهب فاخرة لشيعة العترة الطاهرة و مصائب زاجرة للنواصب الفاجرة....

انجام: ... و عن الصراط المستقيم لناكبون و فى طغيانهم يعمهون.

خط: نستعلیق بی کا. بی تا. از ق ۱۱ و ۱۲ هـ. عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده، در اول نسخه تملک حسینقلی اردلان که محمد باقر در محرم ۱۲۴۸ هـ به او بخشیده و تملک محمدعلی بن علی بن لطفعلی تبریزی در ۱۲۹۸ هـ با مهر بیضوی وی و مهر مربعی به سجع «محمد کاظم بن محمد».

جلد: تیماج عنابی دورو.
۱۳×۲۴/۵ سم. ۱۷۲ گ. ۲۱ س.
(ثبت ۸۵۵۱۸)

۹۲۴۲

مجموعه

۱. **شهاب الأخبار** (حدیث-عربی)
(گ ۱ پ-۲۳ پ)
از: قاضی قضاعی محمد بن سلامه (۴۵۴ هـ).
نک: التراث العربی، ۳/ ۴۵۲؛ مجلس، ش ۱۴۴۸۲؛
فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۶/ ۴۹۹.
آغاز: بسمله. الحمد لله القادر الفرد الحكيم الفاطر
الصمد الكريم....

۲. **عیون الحكم و المواعظ و ذخيرة المتعظ و الواعظ** (حدیث-عربی)
(گ ۲۵ پ-۲۲۷ ر)
از: علی بن محمد بن ابی‌نزار ابن شرقیه لثی واسطی
(ق ۷ هـ).

کلمات قصار امیرالمؤمنین امام علی (ع) را به ترتیب

۹۲۴۰

**حاشیه حاشیه الجرجانی
علی شرح المطالع**

از: ملا میرزا جان حبیب الله بن عبدالله باغوی شیرازی (۹۴۴ هـ).

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله-قوله» بر حاشیه میر سید شریف جرجانی بر شرح مطالع الانوار.

نک: التراث العربی، ۲/ ۲۸۱؛ کتاب‌شناسی مکتب فلسفی شیراز، ۲۲۴.

آغاز: بسمله. قوله قدس سره الفیاض الوهاب اه قد نقل ههنا حاشیه عنه و هی قوله الفیاض منقول الی معنی الوهاب و النقل اما بواسطه أو بغير واسطه....

انجام: ... صدور هذا الحكم مثل هذا یرد علی قوله و هو مدفوع بقید الاطلاق أيضا و الله اعلم.

خط: نستعلیق. کاتب: محمد باقر بن لطیف سبزواری. تاریخ کتابت: پنج‌شنبه ۱۴ جمادی الثاني ۱۰۹۳ هـ.

عناوین و نشانی‌ها به شنگرف، با یادداشت استکتاب راشد بن علی بن خلف بن عبدالطلب موسوی در آخر نسخه، با حواشی به امضای «منه ره» و «سلطان ره»، رکابه‌نویسی شده.

جلد: تیماج فرنگی سرخ.
۱۲/۵×۱۹/۵ سم. ۱۶۱ گ. ۱۴ س.
(ثبت ۸۵۴۷۶)

۹۲۴۱

مصائب النواصب (عقاید-عربی)
از: قاضی نورالله بن شریف مرعشی شوشتری (۱۰۱۹ هـ).

رَدیه‌ای است بر نواقض الروافض میرزا مخدوم شریفی.

نک: التراث العربی، ۵/ ۹۶؛ ذریعه، ۲۱/ ۷۶؛ معجم التراث الکلامی، ۵/ ۱۲۷.

نسخه‌های دیگری از این حاشیه به ش ۱۷۳۹ و ۱۷۴۰ و ۱۷۴۱ در کتابخانه حاضر موجود است.
 نک: کتاب‌شناسی تجرید الاعتقاد، ۷۹.
 آغاز: بسمله. حمدله و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین قوله لا یبعد ان یق فی ترک الموصوف ایماء الخ الحاشیة یمکن توجیه هذه الحاشیة بوجوه اذ یمکن ان یمکن ان یمکن...
 انجام: ...الذی هو اسهال الصفراء فینسب علتها الیه بالعرض. قد وقع الفراغ... حسین بن جمال‌الدین محمد الخوانساری.

خط: نسخ. بی‌کا. بی‌تا.
 عناوین و نشانی‌ها در اوایل نسخه به سنگرف و در مابقی جای عناوین خالی مانده، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه شرح حال آقا حسین خوانساری به نقل از جامع الرواة و چند یادداشت تملک از جمله عبدالنبی بن محمد تقی قزوینی در ۱۱۵۴ هـ و محمد علی بن علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی در ۱۲۹۹ هـ و عبدالله بن محمد رضا آغا و عبدالله بن محمد رضا نجل آغا و عبدالحمید بن محمد علی بن علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی مجتهدی و حسین بن محمد طباطبایی و مهر مربعی به سجع «العبد محمد یحیی».

جلد: تیماج قهوه‌ای دورو لبه‌دار.
 ۱۳ × ۲۴/۵ سم. ۳۱۳ گ. ۲۶ س.
 (ثبت ۸۵۵۱۱)

۹۲۴۴

مجموعه

۱. الفوائد الحائریة الجديدة (اصول فقه - عربی)
 (گ ۲۰ - پ)
 از: محمدباقر بن محمد اکمل وحید بهبهانی
 (۱۲۰۵ هـ).

الفباء در ابواب متعدد (۲۹ یا ۳۰ باب) گرد آورده است.
 نک: التراث العربی، ۱۰۷/۴؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۱۰۳/۵.
 آغاز: بسمله. الحمد لله باری النسم و فالق الحبة موجد الاشیاء بعد العدم و خالق الأنوار...
 انجام: ...فلیحذر الذین یخافون عن أمره أن تصیبهم فتنة أو یصیبهم عذاب الیم.
 خط مجموعه: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۲۸۶ هـ.

یادداشت استکتاب از نادر قاجار در ۱۲۸۶ هـ در تبریز با مهر بیضوی به سجع «نادر بن بدیع الزمان ۱۲۸۵» در اول نسخه دیده می‌شود، عناوین سنگرف، رکابه‌نویسی شده، با حواشی حسین صدرالاشراف حسینی تبریزی در ۱۳۲۸ هـ، در اول نسخه یادداشت و مهر مربع حسین قلی میرزا قاجار با مهر مربعی «افوض امری الی الله عبده حسینقلی» و چند یادداشت در آخر نسخه از جمله اهدای نسخه به سید جعفر سلطان‌القرایی از سید حسین بن علی حسینی صدرالاشراف در ۱۳۶۷ هـ.
 جلد: تیماج قهوه‌ای.
 ۱۷/۵ × ۲۶ سم. ۲۲۷ گ. ۱۵ س.
 (ثبت ۸۵۵۱۲)

۹۲۴۳

حاشیة حاشیة الدوانی (کلام - عربی)
 القدیمة علی شرح الجدید للتجرید
 از: آقا حسین بن جمال‌الدین محمد خوانساری
 (۱۰۹۸ هـ).

حاشیه‌ای است بر حاشیه قدیم دوانی بر شرح قوشچی بر تجرید الاعتقاد خواجه نصیرالدین طوسی.
 این حاشیه در روز پنج‌شنبه ۱۵ ربیع الثانی ۱۰۶۴ هـ به انجام رسیده است.

دو فایدهٔ اصولی است. احتمالاً بخشی از الفوائد الحائزیه باشد.
 آغاز: بسمله. حمدله. و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین اما بعد فیقول الأقل الأذل محمد باقر بن محمد اکمل عفی عنهما هذه فوائد تشتمل علی بعض مسایل اصول الفقهیه فائدة الحكم الشرعی توقیفی موقوف علی النص....

انجام: ... لا دلیل علی حجیتہ فی امثال المقام فلا بد من التأمل فی دلیل حجیتہ و لما اشرنا الیه، تمت الرسالة.

۵. حاشیة معالم الاصول (اصول فقه - عربی)
 (گ ۴۹ ر- ۱۰۷ ر)

احتمالاً از: محمد باقر بن محمد اکمل وحید بهبهانی (۱۲۰۵ هـ).

حاشیہ‌ای است با عناوین (قوله - اقول)، غیر از رسالهٔ ردیف سوم همین مجموعه و مفصل تر از آن. دانسته است که وحید بهبهانی حواشی متعددی بر معالم نگاشته و نیز حاشیہ‌ای از فرزند وی عبدالحسین سراغ داریم.

نک: آستان قدس رضوی، ۲۰۳/۱۶؛ ذریعه، ۶/۲۰۷.

این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.
 آغاز: الاجماع فاحتج ح الی قید التفصیلیة الثانی ان المراد بالدلیل اما لغوی و هو المرشد فیدخل علم الملائکة و الانبیاء لحصوله....
 انجام: ... یخص الثانی ان الوقف هنا لاحتمال التخصیص عند العمل.

خط مجموعه: نستعلیق. بی کا. رسالهٔ یکم: ۱۷ رجب ۱۲۱۲ هـ.

در حاشیہ تصحیح شده، با حواشی، رکابه نویسی شده و در اول نسخه مهر مربعی به سجع «عبده لطفعلی» دیده می شود.
 جلد: تیماج مشکئی.

نک: التراث العربی، ۲۰۶/۴.
 آغاز: بسمله. حمدله و الصلوة و السلام علی محمد و اهل بیته الطاهرین فیقول الأقل الاذل محمد باقر ابن محمد اکمل عفی الله عنهما بمنه و کرمه انه اذا ظهر من فعل الشارع أو قوله المطلق....
 انجام: ... و لایجوز له العمل باجتهاده لما عرفت.

۲. الاستصحاب (اصول فقه - عربی)
 (گ ۲۰ پ- ۲۳ پ)

از: محمد باقر بن محمد اکمل وحید بهبهانی (۱۲۰۵ هـ).

نک: التراث العربی، ۲۰۳/۱.
 آغاز: بسمله... الاستصحاب عبارة عن الحكم باستمرار امر كان یقینی الحصول فی وقت او حال و مشکوک البقاء....

انجام: ... لا بد للمجتهد من ملاحظة ذلك والله تعالی هو العالم بحقایق احکامه و رسوله و الائمة علیهم السلام.

۳. حاشیة معالم الاصول (اصول فقه - عربی)
 (گ ۲۳ پ- ۴۷ پ)

از: محمد باقر بن محمد اکمل وحید بهبهانی (۱۲۰۵ هـ).

نک: التراث العربی، ۳۶۰/۲؛ مجلس، ش ۷۷۸۴؛ آستان قدس رضوی، ۲۰۴/۱۶.

آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین الذی شرح صدورنا بأنوار معرفة معالم الدین و فتح مسامع قلوبنا....
 انجام: ... الذی مثل الموقت لیس كذلك و وجهه واضح.

۴. الفوائد الاصولیة (اصول فقه - عربی)
 (گ ۴۸ روپ)

از: محمد باقر بن محمد اکمل وحید بهبهانی (۱۲۰۵ هـ).

شنگرف، صفحه آغاز سرلوح مذهب مذیل به کتیبیه مذهب، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده است، در آخر نسخه تاریخ تولد محمد علی در شب جمعه غره رمضان ۱۲۷۹ هـ ثبت شده است.
جلد: تیماج دوروی مشکی لایه داخلی قهوه‌ای با ترنج و سرترنج.
۱۸/۵ × ۲۶ سم. ۴۰۲ گ. ۲۱ س.
(ثبت ۸۵۵۰۸)

۹۲۴۷

حديقة السعداء (تاریخ-ترکی)
از: محمد بن سلیمان فضولی بغدادی (۹۶۳ هـ).
ترجمه ترکی روضة الشهداء ملاً حسین کاشفی (۹۱۰ هـ) است که فضولی به جای اشعار آن، از سروده‌های خویش آورده است و در ابتدای هر باب اضافاتی از خود دارد.
بارها به چاپ رسیده است.
نک: مجلس، ش ۷۳۳۸؛ فهرست نسخه‌های ترکی کتابخانه مرعشی، ۸۰.
آغاز:

یارب عشقکده بنی شید اقل
احکام عبادتک بکا اجر اقل
خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۲۸ رجب ۱۰۰۹ هـ.
تمامی صفحات مجدول به سرخی و لاجورد، صفحه آغاز سرلوح مذهب مذیل به کتیبیه مذهب، عناوین شنگرف، در اول و آخر نسخه مهر «رکن الدوله» دیده می‌شود و در اول نسخه یادداشت تملک محمدصادق منشی که در روز سه شنبه ۲ ذی‌قعدة ۱۳۱۹ هـ در حضور میرزا علی نقی به قیمت دوازده و پنج شاهی؟ در بازار پامنار تهران خریده است.

۱۶ × ۲۲ سم. ۱۰۷ گ. ۳۰ س. (ثبت ۸۵۵۱۰)

۹۲۴۵

مجمع الفرس = فرهنگ سروری
(لغت-فارسی)
از: محمد قاسم بن محمد سروری کاشانی (ق ۱۱ هـ).
نک: مجلس، ش ۷۵۹۹.
آغاز: بسمله. ابتدای کلام هر دانشمندی سخنوری و انتهای سخن هر خردمند هنر پرور شایسته و سزاوار است که مزین

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: سه شنبه رمضان ۱۲۲۶ هـ.

جای عناوین خالی مانده، نشانی‌ها مشکی، رکابه‌نویسی شده است.
جلد: تیماج تریاکی.
۲۱ × ۳۳ سم. ۸۲ گ. ۲۳ س. (ثبت ۸۵۵۰۹)

۹۲۴۶

حق الیقین (عقاید-فارسی)
از: علامه ملاً محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰ هـ).

در اصول دین با دید شیعی، از توحید، نبوت، معاد و رجعت و امامت. به نام شاه سلطان حسین صفوی در شعبان ۱۱۰۹ هـ به انجام رسیده است و بارها چاپ شده است.

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۲۷۶/۹.
آغاز: بسمله. الحمد لله الواحد الأحد الفرد الصمد العلیم القدير الذی لیس کمثله شیء....
انجام: ... و گاهی بطلب غفران و دعای خیر نمایند و الحمد لله اولاً و آخراً...

خط: نسخ خوش. کاتب: محمد ابن حسن بحرانی. تاریخ کتابت: جمادی الثانی ۱۱۱۲ هـ.
تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشکی و

ملاً صدرا، ۱۷۸-۱۹۱.
 آغاز: بسمله. الحمد لله المخترع العقل الفعال و
 مبدع النفس لکمال معلق الصور بالمواد...
 انجام: ... فان الحق أوسع من أن يحيط به عقل وحد
 و اعظم من ان يحصره عقل و الله اعلم بالصواب.
 خط: نسخ. کاتب: محمد رحيم بن محمد خليل
 (بن) محمد جعفر بن محمد خليل بن محمد جعفر
 هريحي. تاريخ کتابت: ۲ ذی حجه ۱۲۵۰ هـ.
 عناوين و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحيح
 شده، رکابه‌نویسی دارد.
 جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج و
 لچکی‌ها.
 ۱۵/۵ × ۲۵/۵ سم. ۲۴ گ. ۲۴ س.
 (ثبت ۸۵۵۰۵)

۹۲۵۰

الشهاب الثاقب
 (عقاید-عربی)
لنواصب الأئمة الأطائب
 از: محمد شريف بن محمد رضا شیروانی تبریزی
 (ق ۱۲ هـ).
 در فضایل و مناقب امیرالمؤمنین امام علی (ع) و
 تاریخ زندگانی آن حضرت و آیات و احادیث وارده
 درباره ایشان است در یک مقدمه و روضه‌ها و مطالب.
 نک: التراث العربی، ۳/ ۴۵۴؛ معجم الآثار المخطوطة
 حول الامام علی بن ابی طالب، ۵۱۸.
 آغاز: بسمله. الحمد لله الذي انطقنا بمناقب نبيه و
 الأئمة الكرام و الهمنا ولاية النجباء العظام... هذه نبذة مما
 ورد في مدح اميرالمؤمنين علی عليه السلام من الآيات
 النازلة من الملك العلام و الأخبار...
 انجام: ... قال الحسن العسكري فمن اتبع علیاً فی
 ذلك فهو الشيعي.
 خط: نسخ خوش. کاتب: حاجی آقا بن عبداللّه
 تبریزی. تاریخ کتابت: یکشنبه ۱۸ شعبان

جلد: تیماج دوروی مشکى لایه داخلی عنابی با
 ترنج و سرترنج.
 ۱۵ × ۲۲/۵ سم. ۲۲۱ گ. ۱۷ س.
 (ثبت ۸۵۵۰۷)

۹۲۴۸

مناهج الأحكام
 (اصول فقه-عربی)
 از: ملاً احمد بن محمد مهدي نراقی (۱۲۴۵ هـ).
 چاپ شده در تهران، ۱۲۶۹ هـ.
 نک: التراث العربی، ۵/ ۲۳۸؛ موسوعة مؤلفی
 الامامية، ۳/ ۳۳۷.
 آغاز: بسمله. أحمد الله بجمع محامده و أشكره
 علی وافر عطائه و رافده...
 انجام: ... و صرف وجوهنا الى ما هو الأخرى و الأهم
 و قد اتفق الفراغ من تأليفه... و علی الأطيبين من أهل
 بيته و ذريته.

خط: نسخ. تاريخ کتابت: رمضان، شنبه ۲۵
 رمضان ۱۲۳۶ هـ.
 از روی نسخه اصل به امر مؤلف، مقابله و
 تصحيح شده، عناوين و نشانی‌ها شنگرف، با
 حواشی «منه دام ظلّه»، رکابه‌نویسی دارد، در
 اول نسخه تملك محمد يوسف بن محمدباقر
 طباطبایی با مهر مربعی وی.
 جلد: تیماج روغنی مجدول با نقش گل و بوته و
 با ترنج و سرترنج.
 ۲۰ × ۳۰ سم. ۲۹۶ گ. ۲۹ س. (ثبت ۸۵۵۰۶)

۹۲۴۹

شرح هداية الحكمة
 (فلسفه-عربی)
 از: صدرالدين محمد بن ابراهيم شیرازی (۱۰۵۰ هـ).
 شرح مزجی است بر الهدایة الأثرية اثیرالدين فضل
 بن عمر ابهری (۶۶۰ هـ).
 نک: التراث العربی، ۳/ ۴۳۰؛ کتابشناسی جامع

خط خوردگی و در حواشی اضافات دارد.
 رکابه‌نویسی شده است.
 جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج زرین.
 ۱۶×۲۲/۵ سم. ۱۳۴ گ. ۱۶ و ۱۷ س.
 (ثبت ۸۵۵۰۳)

۱۲۶۳ هـ. مکان کتابت: تبریز.
 عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده،
 در اول نسخه یادداشت امانت گرفتن محمدباقر
 از حاجی میرزا علی امام جمعه تبریزی.
 جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج.
 ۱۷×۲۲/۵ سم. ۸۶ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۵۵۰۴)

۹۲۵۲

مجموعه

۱. الاستصحاب (اصول فقه - عربی)
 = حاشیه الرسائل
 (گ ۲۹۷-ر)
 از: مؤلفی ناشناخته.

حاشیه مفصلی است با عناوین «قوله - اقول» بر
 متنی در اصول فقه (گویا رسائل شیخ انصاری) که
 محشی از شاگردان ماتن بوده و از ماتن با دعای «دام
 ظله» یاد می‌کند. این حاشیه در چند جزء برگزار شده و
 بخش موجود در نسخه جزء سوم آن است که مباحث
 استصحاب را دربردارد. محشی در جایی به جزء دوم
 تعلیقه ارجاع می‌دهد و در پایان بخش موجود، ادامه
 بحث را در جزء چهارم تعلیقه وعده می‌دهد. محشی از
 استادش مطالبی را نقل می‌کند و با دعای دام ظله از او
 یاد می‌کند، احتمال می‌رود این کتاب تقریرات درس
 استادش باشد؟

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز: الظن بالحکم الشرعی حتی القیاس و
 الاستحسان ثالثها انه لاریب ان التغایر بین الظن بالشیء.
 انجام: ... و لما كانت الأصول منحصرة عند الاستاذ
 فی الأربعة فلا محالة انحصر التکلم فی ثلث مقامات الأول
 فی حکم تعارض الاستصحاب مع اصالة البرائة فنقول انه
 لاریب فی وروده علیه، تمت المسئلة الحمد لله.

۲. التعادل والتراجیح (اصول فقه - عربی)
 (گ ۲۹۸ پ- ۳۱۸ پ)

۹۲۵۱

مجموعه

۱. بشری الوصول (اصول فقه - عربی)
 الی أسرار علم الاصول
 (گ ۵ پ- ۹۳ ر)

از: محمد حسن بن عبدالله مامقانی (۱۳۲۳ هـ).
 نک: مجلس، ش ۱۳۱۷۳؛ التراث العربی، ۱/ ۳۹۹.
 نسخه حاضر «اصل فی التعارض و التعادل و
 التراجیح» را دربردارد.
 آغاز: اصل فی التعارض و التعادل و التراجیح و قبل
 الأخذ فی تحقیق المقام ینبغی تقدیم أمر ...
 انجام: ... و لهذا يقدمه علی الأصل و لیکن هذا آخر
 الکلام فی هذا الکتاب المسمی ببشری الوصول الی أسرار
 علم الاصول.

۲. اصول الفقه (اصول فقه - عربی)
 (گ ۹۶ پ- ۱۳۳ پ)

از: مؤلفی ناشناخته.
 مبحث نهی در عبادات و معاملات است. گویا
 تقریرات درس یکی از علمای ق ۱۳ هـ باشد. از فاضل
 قمی و صاحب فصول نقل می‌کند. این نسخه پیش‌نویس
 مؤلف است و خط خوردگی‌ها زیادی دارد.
 آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة... النهی فی العبادات
 و المعاملات اما ان یتعلق بعنوان آخر ...

خط مجموعه: نسخ و نستعلیق. رساله دوم به خط
 مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ، رساله دوم در متن

از: مؤلفی ناشناخته.

حاشیه‌ای است با عنوان «قوله - قوله» بر متنی در اصول فقه شیعی.

محشی از ماتن با دعای «قدس الله نفسه الزکیه» یاد می‌کند.

آغاز: بسمله. قوله قدس الله نفسه الزکیه خاتمه فی التعادل و التراجیح التعادل فی الأصل تساوی طرفی العدل... قوله قده و غلب فی الاصطلاح علی تنافی الدلیلین و تمنعهما باعتبار مدلولیہما....

انجام: ... لعدم صدوره من أصله و لا لصدوره تقیة.

خط مجموعه: نسخ. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۳ هـ.

عناوین و نشانی‌ها در برخی صفحات به شنگرف، در متن و حاشیه تصحیح شده و رکاب‌نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با ترنج و سرتنج.

۱۵/۵ × ۲۲ سم. ۳۱۸ گ. ۲۰ س.

(ثبت ۸۵۵۰۲)

۹۲۵۳

تقریرات فی الاصول

(اصول فقه - عربی)

از: علی بن لطفعلی مغانی تبریزی (۱۲۸۴ هـ).

تقریرات درس اصول یکی از علمای امامیه احتمالاً سید حسین کوهکمری، در ق ۱۳ هـ است در مباحث قطع و ظن و مطلق و مقید که در شناسنامه با عنوان تقریرات درس سید حسین کوهکمری از میرزا لطف علی بن میرزا احمد تبریزی شناخته شده و در اول نسخه مهر تملک لطف علی بن علی دیده می‌شود و شروع به تحریر اوراق در ۱۲ ربیع الثانی ۱۲۷۷ هـ ثبت شده است.

نک: ش ۹۳۴۶ و ۹۳۵۰.

اواخر نسخه به خط دیگری است و در آخر نسخه آمده است: اتفق الفراغ منها لجامع الكتاب محمد حسن بن عبدالله المامقانی.

گویا اواخر نسخه تقریرات مامقانی باشد.

و در لبه نسخه نوشته‌اند: هو من والدی قدس نفسه. آغاز: بسمله. و به نستین الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی اشرف الانبیاء و سید المرسلین... اصل فی ان القطع و الظن حجة ام لا اعلم ان الشخص....

انجام: ... کما وفقنا لرسم المباحث المتقدمة فانه المتفضل علی من یشاء من عبادہ و لکین هذا آخر الکلام فی المسألة و قد اتفق الفراغ منها لجامع الکتاب محمدحسن بن عبدالله المامقانی.

خط: نسخ. کاتب: علی بن لطف علی تبریزی. تاریخ

کتابت: ۱۲۷۷ هـ.

اواخر نسخه به خط محمدحسن بن عبدالله مامقانی تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرتنج

زرین.

۱۸ × ۲۳ سم. ۲۳ س. (ثبت ۸۵۵۰۰)

۹۲۵۴

زبدة البیان

(آیات الاحکام - عربی)

فی براهین أحكام القرآن

از: ملاً احمد بن محمد، مقدس اردبیلی (۹۹۳ هـ).

نک: مجلس، ش ۷۴۰۷؛ التراث العربی، ۳/ ۱۶۲.

آغاز: بسمله. اعلم ان هنا فائدة لا بد قبل الشروع فی المقصود من الاشارة اليها و هي ان المشهور بين الطلبة انه لا يجوز تفسير القرآن....

خط: نستعلیق. آیات نسخ معرب. کاتب: محمد

علی بن عبدالله تنکابنی. تاریخ کتابت: ۷ محرم

۱۱۱۳ هـ.

عناوین شنگرف، نشانی بلاغ دارد و در حاشیه

تصحیح شده و حواشی دارد از جمله با امضای

«م ح د مد ظله» و «منه رحمه الله» و «استادی

بهاءالدین مدظله» و به نقل از خط فاضل هندی،

رکاب‌نویسی شده است.

مقامات و درجات یخسون بهافی حیوتهم الدنيا دون
غیرهم...
انجام: ... فہذہ خمس عشرۃ خصلۃ فطوبی لمن وفق
بہا.

انجامہ: نقلتہ من خط المولی الفاضل المحشی
قدس سرہ و هو نقل من خط منقول من خط العالم الربانی
اعنی خواجہ محمد پارسا قدس اللہ تعالی سرہ.
خط: نسخ. کاتب: قاضی بن حسین کوفینی.
تاریخ کتابت: ۹۸۳ھ.
عناوین شنگرف، در صفحہ عنوان آمدہ است:
«نمط تاسع از اشارات شیخ ابوعلی محشی
بتحشیہ مولانا کمال الدین عبدالغفور رحمۃ اللہ
علیہما»، با حواشی بسیار بہ امضای «م غ»، «ه»،
«فقیر نوری»، «مقدمہ»، «م»، «صحاح»، «ع»،
رکابہ نویسی شدہ، در آخر نسخہ تملک علی بن
محمد سرویری کہ رسالہ را در نزد استادش
خواندہ و تملکی دیگر بہ خط جدید کہ نسخہ را
در اصفہان خریدہ و در اول نسخہ عبارت یا
کبیکج یا حفیظ دیدہ می شود.
جلد: تیماج عنابی.

جلد: تیماج عنابی.

جلد: ۱۸/۵ × ۲۴/۵ سم. ۲۵ گ. ۷ س.

(ثبت ۸۵۵۱۷)

۹۲۵۷

بیاض روضہ خوانی (مراثی - فارسی و ترکی)

از: مؤلفی ناشناختہ.
بیاضی است از نوع آنچه مداحان و مرثیہ خوانان
برای مجلس روضہ خوانی گرد می آورند شامل مصائب
و مراثی سید الشهداء بہ نظم و نثر فارسی و ترکی، از
جملہ دوازده بند محتشم کاشانی، اشعار مقبل، بحر
طویل ها و...
آغاز: واقعہ درہ الصدق، رقم نگار ستم نامہ دیار
بلا....

جلد: تیماج قہوہای دورو.

۱۲ × ۲۴ سم. ۳۲۴ گ. ۲۲ س. (ثبت ۸۵۴۴۹)

۹۲۵۵

مقصد اقصی (عرفان - فارسی)

از: عزیز نسفی.
نک: فہرستوارہ کتابهای فارسی، ۸ / ۹۴۱-۹۴۲.
نسخہ حاضر از آغاز اندکی افتادگی دارد.
آغاز: و سخن اہل وحدت خواہم نوشت کہ ایشانند
روندگان راہ خدای تعالی و تقدس فصل اول در بیان آنکہ
رونده کیست و راہ چیست و منزل چند است...
انجام: ... در اینست خلاص آدمی و نجات آدمی
سخن کوتاہ شد اللہ اکبر.

خط: نسخ خوش. کاتب: محمد رسول اسکویی.

تاریخ کتابت: ۱۷ محرم ۱۲۹۴ھ، حسب

الفرمایش آقا میرزا محمدصادق.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابہ نویسی شدہ،

مہر کتابخانہ جعفر سلطان القرائی در اول نسخہ

دیدہ می شود ہمراہ با یادداشتی از ہمو دربارہ

کتاب و مؤلف آن.

جلد: تیماج مشکی.

جلد: ۱۳/۵ × ۲۰/۵ سم. ۴۴ گ. ۱۶ س.

(ثبت ۸۵۵۱۳)

۹۲۵۶

الاشارات و التنبیہات (فلسفہ - عربی)

(نمط تاسع)
از: شیخ الرئیس حسین بن عبداللہ ابن سینا
(۵۴۲۸ھ)

این نسخہ نمط تاسع (مقامات العارفین) را دربردارد

ہمراہ با حواشی از کمال الدین عبدالغفور و علی نوری و

دیگران.

آغاز: النمط التاسع فی مقامات العارفین ان للعارفین

مشمول است بر مقدمه و پنج مطلب و خاتمه. مقدمه در بیان معنی وجود و معنی اشتراک لفظی و معنوی... انجام: ... بمعنی وجود موجود باشد یعنی وجوب واجب.

۳. خطبة الأشباح (حدیث - عربی)

منسوب به: امیرالمؤمنین امام علی (ع).
آغاز: روی مسعدة بن صدقه عن جعفر بن محمد الصادق علیه السلام انه قال خطب امیرالمؤمنین علیه السلام بهذه الخطبة علی منبر الكوفة و ذلك ان رجالاته فقال یا امیرالمؤمنین صف لنا ربنا.

۴. تقویم المحسنین (تقویم - عربی)

از: ملا محمد محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ هـ).

نک: التراث العربی، ۱۱۲/۲؛ فهرست‌های خودنوشت فیض کاشانی، ص ۱۶۰.

از آغاز افتادگی دارد.
آغاز: یوم صالح لكل امر و فیه ولد یعقوب (ع)... الیوم التاسع و العشرون قال (ع) یوم صالح لكل امر... انجام: ... حتی نكون فی یسر منه و عافیة فرغ مؤلفها... محمد بن مرتضی المشتبه بمحسن...

۵. شیر و شکر (ادب منظوم - فارسی)

از: شیخ بهایی بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ هـ).

آغاز: بسمله. الحمد لله علی جزیل آلائه... ای مرکز دایره امکان

وی زبده عالم کون و مکان

۶. عریضه ملا عبدالله بیدگلی

به آقا محمد بیدآبادی و جواب وی

ناقص است.

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۳ هـ.

به چند خط نوشته شده، اشعار فارسی در جدول‌های دو ستونه به خط نسخ زیبا نوشته شده و روضه‌های ترکی به خط نستعلیق تحریری، مهر کتابخانه جعفر سلطان‌القرایی در اول و آخر نسخه دیده می‌شود.

جلد: تیماج مشکئی با ترنج و سرترنج.
۱۱/۵ × ۲۰/۵ سم. ۱۷۰ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۵۵۱۵)

۹۲۵۸

جنگ

شامل فواید و مسائلی است به نظم و نثر فارسی و عربی که در ق ۱۳ هـ به خط‌های مختلف در این دفتر گرد آمده است. اینک چند رساله مستقل موجود در این جنگ:

۱. الناسخ و المنسوخ (علوم قرآن - عربی)

از: عبدالرحمن بن محمد حلّی معروف به ابن عتایی (ق ۵۸ هـ).

در این نسخه به هبة الله بن سلام منسوب شده است.

نک: التراث العربی، ۳۳۱/۵.

آغاز: بسمله. الحمد لله مکافاة لافضاله و صلواته علی محمد و آله و بعد فهذه رسالة فی علم الناسخ و المنسوخ فان ذلك اول ما یجب ان یبدأ به من علوم القرآن فقد روی عن امیرالمؤمنین علیه السلام...

۲. اشتراک لفظی و معنوی (فلسفه - فارسی)

در وجود = وجودیه

از: ملا رجب علی تبریزی (ق ۱۱ هـ).

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۷۲/۶.
آغاز: بسمله. حمدله و الصلوة... بدانکه این نوشته

۷. **قصیده عینیه** (عربی)
از: سید اسماعیل حمیری.
۸. **مناجات منظوم (عینیه)** (عربی)
منسوب به امیرالمؤمنین علی (ع).
۹. **بندی از هفت بند
ملا حسن کاشی** (شعر-فارسی)

۹۲۵۹

تتمه تاریخ نادرشاه (تاریخ-فارسی)

از: عبدالوهاب بن میرزا محمد علی خان حسینی
فراهانی (ق ۱۱۴هـ).

مؤلف که خود را در دیباچه چنین معرفی کرده:
عبدالوهاب بن میرزا علی محمدخان سید الوزراء ابن
مرحوم میرزا علی قائم مقام ابن مرحوم میرزا ابوالقاسم
قائم مقام حسینی فراهانی صدر شهید، درباره انگیزه
تألیف این کتاب گوید: «چون در سده چهارم هجری میل
مردم ایران به نوشتن و خواندن تاریخ‌های گذشته مایل
شده، به خاطر این بنده گذشت که تاریخی نویسد شاید
بدین واسطه اسمی از خویش در صفحه روزگار گذارده
باشم بعد از تفکر و جستجوی بسیار دیدم که سخن نگفته
باقی نمانده جز تاریخی که جمس فریزر^۱ انگلیسی معاصر
نادرشاه در شرح احوال نادرشاه با تاریخ مختصری از
هندوستان نگاشته و در این عصر ابوالقاسم خان
ناصرالملک همدانی آن را به فارسی ترجمه کرده، این
تاریخ ناتمام است لهذا از برگشتن نادرشاه از هندوستان تا
انجام سلطنت او و بقیه سلطنت دودمان گورکانیه در هند
تا انقراض آن طایفه بدست انگلیس و تاریخ تصرف دولت
انگلیس مملکت هندوستان را و جغرافیای هندوستان را
اضافه نمود.

۱. تاریخ نادرشاه از جمس فریزر به ش ۹۳۲۰
خواهد آمد.

۱۰. احادیث فی شرافة قم و اهله (عربی)

آغاز: بسمله. حمدله و العاقبة للمتقين و السلام علی
محمد و آله الطیبین الطاهرین و بعد فهذه جملة احادیث
وردت عن ائمتنا المعصومین فی شرافة قم و اهله ما
ضبطها علماؤنا رضوان الله علیهم و الحمد لله الذی جعلنا
من شیعة آل محمد و من اهل هذه البلدة الطیبة... قال
الحسن بن محمد بن الحسن القمی

به جز رساله‌ها و منظومه‌های پیشگفته فواید
دیگری نیز در این جنگ به چشم می‌خورد، از جمله:
چند تاریخ تولد بین سال‌های ۱۲۳۵-۱۲۷۲هـ، سؤال و
جواب‌های فقهی، اشعاری از فیض کاشانی و میرزا
حسنعلی ولد لطفعلی بیگ آذر و ملمع سید تقیا و ملمع
سید مهدی از قصیده ازری و ملمع همو از قصیده
ابوطالب، ایام منحوسه از هر ماه، منتخبی از مقام محمد
علی کرمانشاهی، فایده‌ای در اسم اعظم، ادعیه،
طلسمات، محرمانه (روایتی از امام صادق (ع)، نقلی از
تفسیر امام فخر رازی، طریق ختم سوره یس به نقل از
کتاب ملا علی برغانی، مراسله حاجی ملا محمد تقی به
سید تقیا در سفر مکه در سال ۱۲۴۶هـ، عریضه به تقیا،
فایده‌ای از سید تقیا، قباله هبه نامه سید مهدی بن تقی در
حق خالوی وی به تاریخ ۱۲۴۷هـ، نیابت حاجی محمد
رحیم از طرف مرحوم محمد نبی در حج، داستان خوابی
که محمد صالح بن محمد برغانی دیده است و...
خط: نستعلیق. به چند خط، رساله یکم: محمد

تتمه تاریخ نادرشاه را از روی تاریخ جهانگشای نادری و بعضی تواریخ دیگر و بقیه سلطنت دودمان تیموری را از روی تاریخ سلالة السیر که تاریخ تمام هندوستان است نقل شد».

ختم تألیف: دهم شوال ۱۳۲۲ هـ در زمان سلطنت مظفرالدین شاه قاجار.

آغاز: بسمله. چنین گوید عبدالوهاب بن میرزا علی محمدخان... که چون دیدم در این مائه چهاردهم از هجرت نبوی...

انجام: ... یکی از شعب رودخانه گنگ واقع است و هشتصد هزار نفر سکنه دارد و این تکمله را در روز دهم... و انا العبد عبدالوهاب الحسینی الفراهانی.

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: مؤلف. تاریخ

کتابت: ۱۰ شوال ۱۳۲۲ هـ. مکان کتابت: تهران.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده، برگ‌هایی در اول و وسط و آخر نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج زیتونی.

۱۲×۱۹ سم. ۶۵ گ. ۱۱ س. (ثبت ۸۵۵۱۹)

۹۲۶۰

مجموعه

۱. عمده الطالب

(انساب-عربی)

فی نسب آل ابی طالب = الجلالیه

(گ ۸ پ-۱۵۶ ر)

از: ابن عنبه، سید جمال‌الدین احمد بن علی حسینی

حسینی (۸۲۸ هـ).

مؤلف این کتاب را سه بار در حجم‌های مختلف تحریر کرده است: تحریر نخست که از همه مفصل‌تر، ولی نامنظم است به امیر تیمور گورکان تقدیم شده و به همین جهت به عمده الطالب تیموری یا تیموریه شهرت یافته است.

تحریر دوم به عمده الطالب جلالی معروف است و با

گزینش حدود دو سوم از تحریر نخستین و تنظیم آن در سه باب و تقسیم هر باب به چند فصل و افزودن مقدمه‌ای برای جلال‌الدین حسن بن علی حسینی تدوین کرده است. تحریر سوم را عمده الطالب مشعشی خوانند که برای سلطان شریف محمد بن فلاح مشعشی نگاشته است.

نسخه حاضر تحریر دوم کتاب است که به عمده الطالب جلالی معروف است.

نک: عکسی مرعشی، ۳/۳۴۵ و ۴/۲۳۹.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی خلق من الماء بشرا فجعله نسباً و صهراً و رفع بعض الأنام علی بعض... انجام: ... فی هذا المختصر و قد جمع علی فواید لم تجمعها المبسوطات و ضوایت تفرقت فی اثناء المطولات.

۲. اصطلاحات النسابة

(انساب-عربی)

(گ ۱۵۶ ر-۱۵۸ پ)

از: مؤلفی ناشناخته.

رساله کوتاهی است در بیان اصطلاحاتی که نسب شناسان در کتاب‌های انساب به کار می‌برند. این رساله غالباً همراه با نسخه‌های عمده الطالب ابن عنبه آمده و بارها در آخر عمده الطالب جلالی به چاپ رسیده است.

نک: عکسی مرعشی، ۳/۳۴۶.

آغاز: قواعد النسابة قولهم صحیح النسب و هو الذی ثبت عند النسابة و قوبل بنسخة الاصل و صح باجماع....

انجام: ... من العلویین لعدم اتصاله أو لسوء فعله و یجب التفصیل و الله سبحانه اعلم، تمت القواعد.

خط: نستعلیق. ردیف یکم: محمد حسین خادم کتابدار، اواخر جمادی الاول ۱۲۵۰ هـ در نجف، ردیف دوم: ابوالقاسم بن اسدالله، شعبان ۱۲۹۶ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، حواشی از حسین

۹۲۶۲

تفسیر القرآن الکریم (تفسیر-عربی و فارسی)
از: میرزا لطف‌علی بن احمد مجتهد تبریزی
(۱۲۶۲هـ).

نسخه حاضر تفسیر سوره‌های مریم، طه و انبیاء را دربردارد. در این تفسیر با استفاده از روایات شیعی، مدلول آیات مورد بررسی قرار گرفته است و گاهی از تفاسیر سنی همچون کشاف نقل قول می‌کند بخش عمده این کتاب به زبان عربی است و در موارد اندکی مطالب را به فارسی آورده است.

آغاز: بسمله. کهبعض ذکر رحمة ربک عبده زکریا اعلم ان المقطعات من الحروف التی ذکرتم فی اوائل السور لاتدل بالوضع من حیث اللغة علی معنی...
انجام: ... و کان هو العاشر فمررت به و هو یتشخط فی دمه و هو یضحک لما فیہ حتی فارق الدنیا الحمد لله رب العالمین.

خط: نستعلیق. آیات نسخ معرب، کاتب: مؤلف.
تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.

متن خط خوردگی دارد و در هامش صفحات تصحیحات به خط مؤلف دیده می‌شود، در اواسط نسخه مهر مربعی مؤلف به سجع «فوض امره الی الله لطفعلی بن احمد» و در اول نسخه تملک و مهر بیضوی به سجع: «اسدالله بن زین العابدین» و یادداشتی از زین العابدین بن علی بن لطفعلی بن احمد بن محمد صادق تبریزی در ۱۲۹۴هـ که درباره کتاب و مؤلف نوشته است.

جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج و لچکی‌ها.
۱۶×۲۲سم. ۲۳۰گ. ۲۲س. (ثبت ۸۵۳۷۴)

۹۲۶۳

فال نامه = قرعه (فالنامه-فارسی)
منسوب به امام رضا(ع).

کتابدار در ۱۲۹۶هـ و از ابوالقاسم. رکابه‌نویسی شده است. در اول نسخه اشعار ترکی از مهرعلی ترک تبریزی فدوی و نسب حضرت ابراهیم و فایده رجالی از شیخ بهایی و علامات السند از امام جمعه شیراز در شعبان ۱۲۹۶هـ درج شده است.
جلد: تیماج زیتونی مجدول گرهی.
۱۷/۵×۲۲/۵سم. ۱۵۸گ. ۱۷س.
(ثبت ۸۵۵۲۰)

۹۲۶۱

زادالمعاد (ادعیه-فارسی)
از: علامه ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی
(۱۱۱۰هـ).
نک: مجلس، ۳۵/۲۷۴ و ۳۳۴؛ کتابشناسی مجلسی، ص ۲۴۳.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی جعل العبادة وسیلة لنیل السعادة....

خط: نسخ، ادعیه معرب. کاتب: محمد کچل ابن ابی طالب. تاریخ کتابت: پنج‌شنبه ۱۷ جمادی الثانی ۱۱۶۴هـ. مکان کتابت: دارالعلم شیراز. تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و مشکی و شنگرف، صفحه آغاز سرلوح مذهب مذیل به کتیبه، دو صفحه اول تشعیر و طلااندازی بین سطور دارد، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.

در آخر نسخه روایتی از امیرالمؤمنین(ع) درج شده، در اول نسخه تملک محمد ابراهیم بن محمد هادی قزوینی در رجب ۱۳۱۹هـ با مهر بیضوی به سجع «عبده ابراهیم».

جلد: گالینگور آبی.
۱۳×۲۱سم. ۲۹۱گ. ۱۸س. (ثبت ۸۵۵۱۴)

فارسی آن را با عنوان شاخ نبات معرفی کرده است.
 نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۹/ ۹۱.
 آغاز: بسمله. الحمد لله علی نواله و الصلوة و السلام
 علی رسوله محمد و آله چنین گوید خادم بساتین مذهب
 جعفری از مذاهب شرع محمدی محمد جعفر
 الاسترآبادی که این رساله ایست مسماة باصل
 الاصول....
 انجام: ... و دفع احتیاج کننده همه ممکناتست در
 همه افعال.

۲. وصل الفصول (عقاید-فارسی)

(گ ۹ پ-۳۸ ر)

از: محمدجعفر شریعتمدار استرآبادی (۱۲۶۳ هـ).
 رساله مختصری است در اصول دین پنج‌گانه شیعی.
 در هر یک از اصول، اول به معنای تصویری و سپس به
 معنی تصدیقی آن گفتگو می‌کند.
 نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۹/ ۶۰۱.
 آغاز: بسمله. الحمد لله علی نواله... این رساله
 ایست وصل الفصول در بیان اصول دین بر وفق اصول
 مذهب جعفری....
 انجام: ... چون جماعتی از حکماء قاصرین. تمت.

۳. نجاح الطالبین (فقه-فارسی)

(گ ۳۹ پ-۸۵ ر)

از: فرج الله بن هاشم حسینی علوی.
 گزیده زینة العباد ملاً محمد مهدی (?) است در فقه
 فتوایی شامل چند باب دارای فصول و مسئله‌ها.
 این کتاب شامل مسائل طهارت، نماز و روزه است.
 آغاز: بسمله. حمداً لک یا من سهلت موارد النجاح و
 شرعت مصادر الفلاح... اما بعد صورت نگار صحیفه
 خواطر....
 انجام: ... از حقوق مالیه است هر که ندهد باید او را
 مجبور کرد بر دادن و اگر بمیرد باید از مال او اخراج کرد.

چند دایره کوچک و یک دایره بزرگ است که
 مجمع الحروف خوانند، به همراه ۲۴ جدول ده ستونی که
 در پیشانی هر یک اسامی پرندگان خاصی درج شده و
 در هر ستون سؤال و جواب قرعه نگاشته شده و روش به
 کار بستن این قرعه در ابتدا آمده است. این قرعه که به
 صورت مرقعات تنظیم شده، در نسخه حاضر به امام
 رضا (ع) منسوب شده و کاتب مرقعات نیز میرعماد
 معرفی شده است.

آغاز: بسمله. این قرعه ایست از امام رضا علیه
 السلام چون کسی را مهمی باشد باید که در چهار دایره
 اول نظر کند تا مهم او در کدام دایره است و در آن دایره
 چند حرف نوشته‌اند و در آن شش دایره دیگر به بیند که
 مهم در کدام دایره است....
 انجام: ... سؤال کردی از بهر انبازی ترا در آن فایده
 است تقصیر مکن.

خط: نستعلیق، منسوب به میرعماد، به صورت
 مرقعات تنظیم شده در ۲۸ قطعه مجدول مذهب.
 عناوین شنگرف، در پشت مرقع یکم یادداشتی
 است در ۱۲۸۵ هـ که کاتب مرقعات را میرعماد
 معرفی می‌کند، در اول نسخه مهر مربعی به سجع
 «افوض امری الی الله عبده محمد مهدی».

جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.

۱۵ × ۲۱ سم. ۲۸ قطعه. ۱۰ س.

(← تصویر) (ثبت ۸۵۳۲۵)

۹۲۶۴

مجموعه

۱. اصل الاصول (عقاید-فارسی)

(گ ۱ پ-۹ ر)

از: محمد جعفر بن سیف‌الدین علی شریعتمدار
 استرآبادی (۱۲۶۳ هـ).
 در اصول دین پنج‌گانه شیعی.
 در ذریعه (ج ۲/ ۱۶۷) آن را عربی دانسته و ترجمه

۹۲۶۶

چهار مقاله (چند دانشی-فارسی)
 از: ابوالحسن احمد بن عمر نظامی عروضی
 سمرقندی (ق ۵۶هـ).
 نک: منزوی، ۱/۶۵۸.
 آغاز: بسمله. حمد و شکر و سپاس مر آن پادشاهی
 را که عالم عود و معاد را....
 انجام: ... ملک الملوک الجبال ببقاء هر دو شادمانه
 مدتی بلکه جاودانه.

خط: نستعلیق. کاتب: محمد حسین منشی اول
 دیوان رسائل. تاریخ کتابت: در طفولیت در
 سنه ۱۱۷۱هـ در دارالخلافه شروع کرده و در
 ربیع الثانی ۱۱۹۳هـ در تبریز به پایان رسانده
 است.

تا برگ ۲۴ صفحات مجدول محرر کمندکشی
 شده به زر و مشکی و لاجورد، عناوین شنگرف،
 در متن و حاشیه تصحیح شده است، رکابه نویسی
 دارد، در اول و آخر نسخه مهر مربعی به سجع «یا
 عظیم» دیده می شود.
 جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج.
 ۱۱×۱۸ سم. ۱۰۹گ. ۱۱س. (ثبت ۸۵۵۵۵)

۹۲۶۷

مجمع البحرين (ادب منظوم-فارسی)
 = **ناظر و منظور**
 از: محمد بن عبدالله کاتبی ترشیزی (۸۳۹هـ).
 مثنوی است در دو بحر، در داستان عشق ناظر با
 منظور در ۱۱۵۰ بیت.
 نک: منزوی، ۴/۳۲۵۹.
 یک برگ از آغاز افتاده است.
 آغاز:
 پیکر مهجور تو بیمار هجر
 در خور رنجور تو تیمار اجر

خط مجموعه: نسخ و نستعلیق. بی کا. رساله
 سوم: ۱۲۶۱هـ.
 عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه نویسی شده،
 در چند جای نسخه مهر مربعی به سجع: «افوض
 امری الی الله محمدرضا» دیده می شود.
 جلد: تیماج قهوه‌ای دورو.
 ۱۱/۵×۱۶/۵ سم. ۸۵گ. ۱۳ و ۲۲س.
 (ثبت ۸۵۵۵۶)

۹۲۶۵

آداب عباسی (ادعیه-فارسی)
 = **ترجمه مفتاح الفلاح**
 از: صدرالدین محمد بن محب علی تبریزی
 (۱۰۵۰هـ).
 ترجمه مفتاح الفلاح استادش شیخ بهایی (۱۰۳۰هـ)
 است. معرفی تفصیلی این اثر و نسخه‌های موجود از
 آن را در میراث حدیث شیعه (ج ۷/۵۱۷-۵۲۸) ببینید.
 آغاز: تقدیس و تسبیح پادشاه قادری را که خلص
 عبادش بمفتاح فلاح قد افلح المؤمنون....
 انجام: ... و صلی الله علیه و آله بعد الرضا صلوة
 لاحدلها و لا منتهی یا ارحم الراحمین.

خط: نستعلیق، ادعیه، نسخ معرب. کاتب:
 اسماعیل. تاریخ کتابت: دهه سوم شعبان
 ۱۰۸۱هـ.

حسب الاشاره میرزا محمد کاظم، تمامی
 صفحات مجدول محرر به زر و مشکی لاجورد،
 صفحه آغاز سرلوح مذهب مذیل به کتیبه مذهب
 و دو صفحه نخست تشعیر و طلائاندازی بین
 سطور دارد، عناوین به زر و شنگرف، در حاشیه
 تصحیح شده و رکابه نویسی دارد.
 جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.
 ۹/۵×۱۷ سم. ۱۲۲گ. ۱۴س.

(ثبت ۸۵۵۵۴)

انجام: ... بتوسط روح عالم حمل میکند چنانکه
مغناطیس در حدید لترجمه در عصر روز یکشنبه... باتمام
رسید و الحمد لله.

خط مجموعه: نسخ. کاتب: محمدجعفر یزدی بن
سید ابوالحسن موسوی عریضی. تاریخ کتابت:
جمعه ۲۳ صفر ۱۲۴۱ هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده،
در آخر نسخه مهر تملک به سجع «مرتضی بن
محمدعلی (۱۲۸۷)» و چند بیت فارسی دیده
می‌شود.

جلد: گالینگور قرمز.

۱۵ × ۲۱ سم. ۵۵ گ. ۲۰ س. (ثبت ۸۵۹۰۱)

۹۲۶۹

مجموعه

۱. **قافیه = منتخب مقطع** (قافیه - فارسی)
تکمیل الصناعت
(گ ۱ پ ۲۶ ر)
از: عطاءالله بن محمود حسینی عطایی نیشابوری
(۹۱۹ هـ).

نک: ش ۹۲۳۷.

۲. **قافیه** (قافیه - فارسی)

(گ ۲۷ پ ۳۶ ر)

از: مؤلفی ناشناخته.

رساله مختصری است در شرح رساله‌ای در قافیه،
چنانکه از مصنف، قدس سره، مطالب و اشعاری نقل
کرده و اشعاری نیز از آذری آورده است.
آغاز: لفظ تمام در تعریف قافیه مقتضی تعدد نیست
چنانچه کسی گوید تمام جهات من...
انجام: ... و یک جزو حرف قافیه چون تن دیدم و
گلشن دیدم و خندیدم.

انجام:

بیت وی از نام تو معمور باد

نامش از انعام تو مشهور باد

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۰ هـ.

صفحات مجدول محرر دو ستونی به زر و مشکی
و لاجورد، عناوین به لاجورد، با رکابه‌نویسی.
جلد: تیماج فرنگی نارنجی.
۱۱/۵ × ۱۸/۵ سم. ۲۶ گ. ۱۷ س.
(ثبت ۸۵۵۵۳)

۹۲۶۸

مجموعه

۱. **صحت و مرض** (عرفان - فارسی)

= **حسن و عشق**

(گ ۱ پ ۶)

از: محمد بن سلیمان فضولی بغدادی (۹۶۳ هـ).

نک: مجلس، ش ۱۳۴۷۷؛ ذریعه، ۱۲/۱۵.

آغاز: بسمله. حمد بیحد خداوندی را که ریاض بدن
را بآب روان جان پرورده و حسن را مظهر عشق... .

۲. **ترجمه طب کیمیایی** (پزشکی - فارسی)

(گ ۸ ر ۵۴)

از: ناشناخته.

متن منسوب به براكلسوس یونانی در یک مقدمه و
چند مقاله و فصل‌هایی.

این متن چند ترجمه دارد. ترجمه حاضر در عصر
یکشنبه ۲۴ ذی‌قعدة ۱۲۳۵ هـ به انجام رسیده است.

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۵/ ۳۵۵۰ -
۳۵۵۲؛ مجلس، ش ۱۲۵۹۹.

نسخه حاضر یک برگ از آغاز را ندارد.

آغاز: مقدمه در شرح اسم و بیان رسم و ذکر
موضوع و مقصود از صناعت کیمیا... .

خط: نسخ و نستعلیق. کاتب: برگه‌های آخر به خط زین العابدین علی بن حسین جرجانی گنجوی قراچه‌داغی. تاریخ کتابت: ق ۱۳ و ۵۱۴.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۷/۵ × ۲۴ سم. ۶۷ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۵۵۴۹)

۹۲۷۱

مجموعه

۱. شرح المقدمة الأزهرية (نحو-عربی)
فی علم العربية
(گ ۲-۴ پ)
از: خالد بن عبدالله ازهری (۹۰۵ هـ).
نک: کشف الظنون، ۱۷۹۸/۲.
بخشی از ابتدای رساله در این نسخه موجود است.
آغاز: بسملة. الحمد لله على جميع الأحوال و اشهد
أن لا اله الا الله وحده لا شريك له....

۲. الكلمات الجلیة فی بیان المراد من الآجرومية
(نحو-عربی)
(گ ۶-۵ پ)

از: علی بن عبدالبر حسنی ونانی شافعی.
در مقدمه گوید: «فهدا ما دعت اليه حاجة المبتدئين من بیان المراد من الآجرومية كاعرابها و بعض معانيها و امثلة للتبيين قد سئلت فی جمعه نفع الله من اعنتی به...»
آغاز: بسملة و به نستعين يقول العبد الفقير الى مولاه العلى على بن عبدالبر... الحمد لله ذى الفضل و الاحسان و الصلوة و السلام على سيدنا و مولينا محمد النبى الامى خير ولد عدنان و على آله الأخيار....
انجام: ... و البدل و قد تقدم ذلك فلا تغفل و هذا آخر ما تيسر ابراده و قد تشبث بقول القائل

۳. نود و نه نام خدا
(معما-فارسی)
(گ ۳۷ پ-۴۶ پ)
از: میرحسین نیشابوری (۹۰۴ هـ).
نک: منزوی، ۲۲۰۵/۳.
آغاز:
الله، نیست حد خامه از نام اله
دم زدن باید زبان دارد نگاه
انجام: ...الص از اول تحصیل یافته بود و الصبور
بظهور بیوست.

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۱ هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده،
در اول نسخه مهر کروی به سجع «ماشاء الله لا
قوة الا بالله» و مهر کروی دیگر به سجع «من
تمملکات الفقیر الحاج مصطفی صدقی غفرله
۱۱۷۹».
جلد: مقوا عطف و سجاف تیماج قهوه‌ای.
۱۰ × ۱۶/۵ سم. ۴۶ گ. ۱۳ س.
(ثبت ۸۵۵۵۲)

۹۲۷۰

جنگ

(متفرقه-فارسی)
از: مؤلفی ناشناخته.
یادداشت‌های پراکنده به نظم و نثر فارسی است که
به چند خط در ق ۱۳ و ۱۴ هـ، در این دفتر کنار هم قرار
گرفته است. از جمله اشعار و فواید عرفانی، غزل آقا
میرزا حسین پیشنماز در مرثیه سید الشهداء (ع)، اشعاری
در مدح ناصرالدین شاه قاجار و رضا شاه پهلوی و...
برگ‌های آخر نسخه به خط زین العابدین علی بن
حسین جرجانی گنجوی قراچه‌داغی است، ممکن است
همو جامع این جنگ باشد؟
آغاز:
وصل اگر دست دهد ملک جهان این همه نیست
بار اگر جان طلبد دادن جان این همه نیست

از جمله: احکام فرض، واجب، سنت و مستحب در تکبیر، سلام به ابابکر و عمر و حضرت فاطمه زهرا (س)، ابیات در معرفت سنه رخصت اسعار مغلیه از سید محمد زینون، منظومه در عقاید و احکام، احادیث پراکنده. خط مجموعه: نسخ و نستعلیق. بی‌کا، رساله دوم: ۱۲۲۳ هـ. در مکه در مسجد الحرام، رساله چهارم: ۱۲ جمادی الآخره ۱۲۲۴ هـ در طائف. عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده، در اول نسخه عربیضه تقی باغبان باغ مکیه درج شده است. جلد: تیماج قهوه‌ای. ۱۰/۵ × ۱۵/۵ سم. ۹۰ گ. ۲۲ س. (ثبت ۸۵۵۴۸)

۹۲۷۲

دیوان حافظ شیرازی (ادب منظوم-فارسی)
از: شمس‌الدین محمد خواجه حافظ شیرازی (۷۹۲ هـ).

نک: منزوی، ۳/ ۲۲۷۶.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز:

مرا بنامه سیاهی مران زکوی امید
که واقفست که تقدیر بر سرش چه نوشت
انجام:

کو صبر و چه دل کانه دلش میگویند

یک قطره خونست و هزار اندیشه

خط: نستعلیق. بی‌کا. بی‌تا، از ق ۱۰ هـ.

صفحات مجدول دو ستونی و تحریر به زر و

شنگرف و لاجورد، عناوین به زر و شنگرف،

برخی اوراق پارگی دارد و وصالی شده است،

رکابه‌نویسی دارد، در اواخر نسخه یادداشت

محمد صادق بن محمد زمان حسنی حسینی در

روز جمعه عید فطر ۱۱۳۱ هـ که در دارالامان

اخی رحمة لم أعل جهدی فی الذی
رأیت و ما شیء سواه بقدرتی
و لکن هذا القدر من فضل سدی
فحمدا و دافع عن ملامی بالتی

۳. نظم الأجرومية

(گ ۵۸-۶۱ ر)

از: یحیی بن موسی شرفی عمریطی (۸۹۰ هـ).

آغاز:

الحمد لله الذی قد وفقا

للعلم خیر خلقه و للتقا

انجام:

وأفضل الصلوة و التسليم

على النبى الزاكى الكريم

محمد و الأصحبه و الأهل

أهل التقى و العلم و الكمال

۴. اصول الدين

(گ ۶۲-۶۴ ر)

از: مؤلفی ناشناخته.

رساله مختصری است در اصول دین به روش اهل

سنت در سه اصل به صورت سؤال و جواب (فاذا قيل،

فليقل، و الدليل):

۱. فی معرفة الله تعالى ۲. فی معرفة دين الاسلام

۳. معرفة العبد نبيه محمد (ص) بن عبد الله.

آغاز: بسملة. الحمد لله رب العالمين الذی لا رب

غيره و لا معبود سواه... اما بعد فهذه اصول الدين و ذلك

اول واجب على كل مكلف و هي ثلاثة الأصول....

انجام: ... انه من يشرك بالله و قد حرم الله عليه

الجنة و مأويه النار و ما للظالمين من انصار.

۵. فوايد متفرقه

(گ ۶۴ پ-۹۰ پ)

(فارسی و عربی)

جلد: تیماج سرخ مجدول با ترنج و سرترنج.
از: نورالدین استرآبادی هلالی جغتایی (۹۳۶هـ). (ثبت ۸۵۵۴۶)

۹۲۷۴

دیوان هلالی جغتایی (ادب منظوم-فارسی)
از: نورالدین استرآبادی هلالی جغتایی (۹۳۶هـ).
نک: منزوی، ۳/ ۲۶۱۰.
این نسخه شامل غزلیات، قطعات و رباعیات شاعر است.

آغاز: بسمله.

ز آب چشم من گل شد براه عشق منزلها
ندانم تا چه گلها بشکفد آخر از این گلها
انجام:

گل را بگیاه دسته بستن تا کی

جانرا باجل شکنجه کردن تا کی
خط: نستعلیق شکسته. بی کا. تاریخ کتابت:
۱۲۸۷هـ. در خدمت محمد حسنخان دنبلی.
رکابه‌نویسی شده است. در اول نسخه تاریخ تولد
محمد حسین خان در ۲۶ شوال ۱۲۹۳هـ ثبت
شده است.

جلد: تیماج مشکلی.

از: نورالدین استرآبادی هلالی جغتایی (۹۳۶هـ). (ثبت ۸۵۵۴۵)

(ثبت ۸۵۵۴۵)

۹۲۷۵

مجموعه

۱. الغرة فی المنطق (منطق-عربی)
(گ ۱۱ پ-۲۳ ر)
از: شمس‌الدین محمد بن علی بن محمد جرجانی
(۸۳۸هـ).
ترجمه عربی رساله کبری در منطق از پدرش میر
سید شریف علی بن محمد جرجانی است.
نک: التراث العربی، ۴/ ۱۲۵.

کرمان تفأل به دیوان حافظ زده است و در برگی
دیگر یادداشتی به تاریخ ۱۱۲۹هـ دیده می‌شود،
در اول و آخر نسخه مهر کتابخانه سلطان القرائی
درج شده است.

جلد: تیماج فرنگی سرخ.

از: نورالدین استرآبادی هلالی جغتایی (۹۳۶هـ). (ثبت ۸۵۵۴۷)

(ثبت ۸۵۵۴۷)

۹۲۷۳

شرح دعاء کمیل

(ادعیه-عربی)

از: عبدالاعلی بن محمد قاضی سبزواری
(۱۳۲۴هـ).

شرحی عرفانی بر دعای کمیل است که در شب‌های
جمعه می‌خوانند.

مؤلف در مقدمه از ناصرالدین شاه به عظمت یاد
می‌کند. ختم تألیف در ۲۸ رمضان ۱۲۸۸هـ.
این شرح در ۱۳۴۳هـ به چاپ رسیده است.
در موارد اندکی از اشعار و جملات فارسی آورده
است.

نک: ذریعه، ۱۳/ ۲۵۹، رقم ۹۵۷؛ نقباء البشر، ۳/
۱۰۱۹.

آغاز: بسمله. الحمد لله الفرد العلی الذی اشرق
بسبحات وجهه نجوم السموات الارواح...
انجام: ... و ما انت الا اهل العفو و المغفرة... بمحمد و
آله الطیبین الطاهرین المعصومین.

خط: نسخ، ادعیه معرب، گویا به خط مؤلف که
برای پیشکش به وزارت سبزواری آقا میرزا
سلیمان مستوفی دیوان اعلی کتابت کرده در ۲۸
رمضان ۱۲۸۸هـ.

در آخر نسخه مهر مؤلف به سجع «هو الاعلی
۱۲۸۲».

نشانی‌ها مشکلی، در حاشیه تصحیح شده است،
رکابه‌نویسی دارد.

- آغاز: منطق کل منطقی بنشر محامده خلیق و ذکر
مماحده حقیق
- انجام: ... الحال علی عکس ذلک لجواز اجتماعهما
صدقا و علیک بتفصح الأمثلة، تمت الغرة الغراء.
- ۲. الدرّة** (منطق - عربی)
(گ ۲۴ ر - ۳۰ پ)
از: محمد بن علی بن محمد جرجانی (۸۳۸ هـ)
ترجمه عربی رساله «صغری» در منطق از پدرش
میرسید شریف علی بن محمد جرجانی است، شامل
مقدمه و دو مقصد و خاتمه. در فهرست ظاهریه به عنوان
الرسالة السمیة فی الاصول المنطقیة معرفی شده است.
این رساله در گنجینه بهارستان (حکمت - ۱) به
چاپ رسیده است.
نک: ظاهریه، منطق، ۱۷۵؛ التراث العربی، ۱۶ / ۳.
آغاز: بسمله. احق منطق نطق به اللسان أو سبق
الیه العقول و الأذهان حمد من وجب وجوده
انجام: ... فی طلب توضیحها من المعلل و المعرف و
الحمد لله ...
- ۳. بخشی از یک کتاب**
در باره امیرالمؤمنین (ع)
(گ ۳۱ پ - ۳۵ ر) (عربی)
- ۴. دلیل اثبات واجب الوجود** (فارسی)
(گ ۳۵ پ)
- ۵. زایچه میرزا محمد** (طالع نامه - فارسی)
(گ ۳۶ ر - ۴۶ پ)
از: مؤلفی ناشناخته.
طالع مولود میرزا محمدزاده در سبزوار در نیمه شب
سه شنبه ۸ محرم ۹۴۸ است.
آغاز نسخه افتاده است.
- آغاز: و بر آل و اولاد طیبین و طاهرینش... اما بعد
بر ضمیر منیر ارباب عقل و فراست و اصحاب ...
انجام: ... سیار و ثوابت و عقدتین و سهامات مرقوم و
مسطور است بمنه و کرمه.
- ۶. قبله الآفاق** (قبله شناسی - فارسی)
(گ ۴۷ ر - ۷۹ پ)
از: رضی الدین محمد بن حسن قزوینی (۱۰۹۶ هـ).
نک: ش ۹۲۲۶ رساله دوم مجموعه.
از آغاز افتادگی دارد.
آغاز: مدینه و عرض مدینه در جانب شامل بیشتر
است از عرض مکه و ملاحظه مقدار این دو ...
- ۷. شرح ثمره بطیموس** (ستاره شناسی - فارسی)
(گ ۸۰ پ - ۱۳۴ ر)
متن منسوب به: بطیموس بن فلوریس
ترجمه و شرح از: خواجه نصیرالدین محمد طوسی
(۶۷۲ هـ).
نک: مجلس، ۱۱۵ / ۶ و ۳۲۸ / ۱۰ و ۱۳۱۰ و ۱۴ /
۵۵؛ فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۲۸۹۵ - ۲۸۹۷.
آغاز: بسمله. الحمد لله حمد الشاکرین و الصلوة...
چنین گوید مؤلف این کتاب که بحکم و اشاره مخدوم ...
خط: نسخ و نستعلیق. رساله ششم: معزالدین بن
محمد صادق تبریزی در روز دوشنبه ۲۶ جمادی
الاولی ۱۰۸۶ هـ، رساله یکم: ظهر سه شنبه ۷ ذی
قعدة ۱۱۱۹ هـ، رساله دوم: دوشنبه ذی قعدة
۱۱۱۹ هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، صفحات رساله
پنجم مجدول محرر به زر و شنگرف و لاجورد،
رساله ششم بلاغ مقابله دارد، رساله هفتم
تصحیح شده و نسخه بدل‌ها ذکر شده است، در
چند جای نسخه تملک محمد صفی منجم دیده
می‌شود، در اول نسخه روایتی درباره نماز دهه

۹۲۷۷

ترجمه احادیث (حدیث - فارسی)

از: اکبر بن یعقوب بن اسکندر بن عباس بن فتحعلی شاه قاجار.

گویا مؤلف تصمیم داشته چهار حدیثی جمع آوری و احادیث را ترجمه و شرح نماید که شامل هفت باب و ده فصل باشد.

بخش‌های موجود در نسخه چنین است:

باب اول در بیان فضیلت نوشتن حدیث و روایت کردن آن.

باب دوم در بیان ثواب کسی که حفظ بکند چهل حدیث صحیح را

باب سوم در بیان طریق اخذ روایت

باب ششم در احادیث متفرقه در چند فصل

باب هشتم در ذکر مصیبت امام حسین (ع).

مؤلف در این کتاب از کتب روایی شیعی احادیثی را ترجمه و نقل نموده و گاهی توضیحاتی با عنوان «مترجم گوید» آورده است. از جمله از کتاب‌های ذیل نقل کرده است: امالی، اختصاص، ثواب الاعمال، سرائر، غوالی اللثالی، نور العیون، خصال، زبدة المناقب، رجال کشی، کشف الغمة، بشارة المصطفی، بستان الکرام، تفسیر امام حسن عسکری، ریاض الازدهان، حکایت الصالحین، احتجاج، علل الشرایع.

نسخه حاضر از انجام و میانه افتادگی دارد.

آغاز: بسمله. منشور ظلمات جاودانی و مفتاح ابواب فیوضات دو جهانی ستایش و سپاس خداوندیست ...

انجام: ... عرض کرد الهی تا کی حاجب و سپاه یوسف من کجاست جبرئیل.

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۴ هـ.

نشانی‌ها مشکئی، رکابه‌نویسی شده.

جلد: تیماج سرخ.

۱۲ × ۲۰ سم. ۱۲۸ گ. ۱۴ س.

(ثبت ۸۵۵۵۱)

اول ذی حجه به نقل از زاد المعاد و فایده‌ای

در باره حواس باطنه به نقل از کفایه منصوره، ده برگ ابتدای نسخه سفید است.

جلد: تیماج مشکئی یک لا.

۱۲/۵ × ۱۹ سم. ۱۳۴ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۵۵۳۹)

۹۲۷۶

نظم الوشاح (بلاغت - عربی)**علی شواهد تلخیص المفتاح**

از: عبدالرحیم بن عبدالرحمان عباسی مصری هاشمی (۹۶۳ هـ).

گزیده‌ای است از کتاب دیگر مؤلف، موسوم به معاهد التنصیح علی شواهد التلخیص که در آن شواهد شعری تلخیص المفتاح خطیب قزوینی را شرح کرده است.

نک: مجلس، ۳۴/۲۶؛ فهرست المخطوطات الأدب و النقد و البلاغة، دکتر عبدالفتاح محمد الحلو، ۳۴۳؛ کشف الظنون، ۱/ ۴۷۷ و ۲/ ۱۷۳؛ معجم المطبوعات العربیة، ۱۲۶۷/۲.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی جعل العقل مفتاح العلوم و مدرک معانی المنطوق و المفهوم ...
انجام:

و من یناویه یعش بائسا

یسحب ذیل الخائسی الخاسر

خط: نسخ خوش. کاتب: علی اکبر. تاریخ کتابت: ۱۲۷۴ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده و در اول نسخه اسامی شعری مترجم در کتاب آمده است.

جلد: تیماج مشکئی مجدول گرهی.

۱۸/۵ × ۲۹/۵ سم. ۲۹۷ گ. ۲۳ س.

(ثبت ۸۵۵۴۰)

(← تصویر)

- ۹۲۷۸
حاشیة الفوائد الضیائیة (نحو-عربی)
 از: سیّد نعمت الله بن عبدالله موسوی جزایری
 (۱۱۱۲هـ).
 نک: مجلس، ش ۷۴۸۳.
 آغاز: بسمله. الحمد لله الذی جعل علم النحو نوراً
 یهدی به الی فهم القرآن المبین....
 خط: نستعلیق. کاتب: محمد علی بن محمد رفیع
 رودباری. تاریخ کتابت: دوشنبه غره صفر
 ۱۲۳۹هـ.
 عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی شده، در اول
 نسخه تملک محمد علی بن علی بن لطفعلی بن
 احمد در ۱۲۹۹هـ با مهر وی و تملک عبدالحمید
 بن محمد علی مجتهدی تبریزی و یادداشت
 مباحثه در ربیع ۱۳۲۴هـ.
 جلد: تیماج قهوه‌ای.
 ۱۵ × ۲۲ سم. ۱۱۵ گ. ۲۳ س.
 (ثبت ۸۵۵۳۸)
- ۹۲۷۹
مجموعه
۱. أجوبة المسائل
المهنائیة الاولى
 (گ ۱-پ ۱۴)
 از: علامه حلی حسن بن یوسف بن مطهر (۷۲۶هـ).
 نک: مجلس، ش ۷۱۳۴؛ ذریعه، ۲/۹۲ و ۵/۲۳۶؛
 التراث العربی، ۱/۱۱۴.
 آغاز: بسمله. حمدله و الصلوة علی بنیه محمد و آله
 الطیبین الطاهرین و بعد فهذه مسائل و رسائل من العبد
 الفقیر الی رحمة الله مهنا بن سنان... ما یقول سیدنا الامام
 العلامة احسن الله الیه....
 انجام: ...ایصاله الیه و یحب المؤمن بمعنی الارادة
 المسببة للفعل بأن یوصل الثواب الیه.
۲. **ذبائح اهل الكتاب** (فقه-عربی)
 (گ ۱۴-پ ۲۱ ر)
 از: شیخ بهایی بهاء‌الدین محمد بن حسین عاملی
 (۱۰۳۰هـ).
 نک: مجلس، ش ۷۰۱۰؛ التراث العربی، ۳/۵۷؛
 ذریعه، ۱۰/۳ و ۱۱/۱۸۶.
 آغاز: بسمله. الحمد لله علی جزیل افضاله و الصلوة
 علی اشرف العالمین محمد و آله....
 انجام: ...هذا ما جرى به قلم الارتحال مع ضیق
 المجال و الله سبحانه اعلم بحقایق الاحوال...
۳. **الاعتقادات = العقائد** (عقاید-عربی)
 = **طریق النجاة**
 (گ ۲۱-پ ۴۱ ر)
 از: علامه ملا محمدباقر بن محمد تقی مجلسی
 (۱۱۱۰هـ).
 رساله مختصری است در بیان عقاید شیعه همراه با
 ذم متصوفه، در دو باب:
 الاول: فی ما یتعلق باصول العقائد.
 الثانی: فی ما یتعلق بکیفیه العمل.
 نک: التراث العربی، ۱/۲۷۲؛ کتابشناسی مجلسی،
 ۲۶۴.
 آغاز: بسمله. الحمد لله الذی سهل لنا سلوک شرایع
 الدین و أوضح اعلامه و بین لنا مناهج الیقین....
 انجام: ...و یجعلنا و ایاک ممن یدکر فتنفعه الذکری.
 خط مجموعه: نسخ. رساله سوم: محمد شریف
 بن روح الله. بی تا، از ق ۱۲هـ.
 عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، رساله
 سوم با حواشی «منه ره»، رکابه‌نویسی شده
 است.
 جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.
 ۱۲/۵ × ۱۹/۵ سم. ۴۱ گ. ۱۷ س.
 (ثبت ۸۵۵۳۷)

خط: نسخ خوش. بی.کا. تاریخ کتابت: ۴ محرم
۱۰۹۲ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، رکابه‌نویسی شده و در اول نسخه چند یادداشت تملک دیده می‌شود از جمله از محمد جعفر حسینی در ۱۳۲۱ هـ با مهر بیضوی و ابوطالب بن عبدالکریم با مهر مربعی به سجع: «افوض امری الی الله عبده ابوطالب» و تملک دیگری با مهر بیضوی به سجع «یا اسدالله». جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی. ۱۳/۵ × ۲۲/۵ سم. ۱۲۴ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۵۵۴۳)

۹۲۸۲

مجموعه

۱. **دیوان مجنون عامری** (شعر-عربی)
= **أخبار المجنون و أشعاره**
(گ ۵۸-پ)
از: قیس بن ملوح عامری مشهور به مجنون.
گردآوری: ابوبکر و البی.
نک: مجلس، ۳۷/۷۲.

۲. **شرح دیوان خاقانی** (ادب-فارسی)

(گ ۵۹-پ-۱۳۲ ر)

از: مؤلفی ناشناخته.

نک: منزوی، ۳۴۶۵-۳۴۶۷ و ۳۵۱۳.

با شرح رضا قلی هدایت مقابله شود در نامواره
افشار، ج ۶.

آغاز: بسمله. این قصیده را نزهت الارواح و نزهت
الاشباح گویند در کعبه معظمه انشا کرده اول صفت مقصد
عشق

انجام: ... بدانکه پدر خاقانی نجار و جد او جولاه بود
بمناسبت گفته...

۹۲۸۰

انساب النواصب (عقاید، تاریخ-فارسی)

از: علی بن داود خادم استرآبادی.

نک: معجم التراث الکلامی، ۱/۵۰۲؛ مجلس، ش
۲۰۵۱ و ۲۰۵۳.

یک برگ از آغاز افتاده است.

آغاز: و بر اهل بیت اطهار و عترت ابرار او که به
بینه... اما بعد چنین گوید العبد المذنب العاصی المحتاج
برحمة الله الهادی علی ابن داود الاسترآبادی که روزی
بحسب اتفاق

انجام: ... شیوه مستمره علانیه و سرأ شیعیان باشد
اللهم العنهم لعناً و بیلاً و سخطاً عظیماً و عذاباً فوق
العذاب و اغفرلی... برحمتک یا ارحم الراحمین.

خط: نستعلیق. عبارت عربی نسخ. کاتب: محمد

جعفر آهی. تاریخ کتابت: ۱۲۶۹ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده،
در اول و آخر نسخه فواید طیبی از جمله صورت
کحل جواهر و صورت کحل یاقوتی از مرحوم
آقا اسماعیل حکیم درج شده است.

جلد: تیماج مشکی مجدول گرهی با ترنج و
سرترنج.

۱۷ × ۲۶ سم. ۲۱۱ گ. ۲۱ س. (ثبت ۸۵۵۴۲)

۹۲۸۱

(کلام-عربی)

منهاج الكرامة**فی معرفة الامامة**

از: علامه حلّی حسن بن یوسف بن مطهر (۷۲۶ هـ).

نک: مجلس، ش ۱۴۴۲۲؛ التراث العربی، ۵/۲۹۰.

آغاز: بسمله. الحمد لله القدیم الواحد الکریم الماجد
المتقدس بکماله عن الشریک و الضد و المعاند

انجام: ... و لایمنع المستحق عن حقه فهذا آخر ما
اردنا اثباته فی هذه المقدمة و الله الموفق للصواب و الیه
المرجع و المآب.

چند فایده در اصول فقه است که مؤلف با عنایت به اقوال شیخ انصاری و آخوند خراسانی و محقق ارسباری و بعضی المعاصرین به صورت استدلالی به بحث و بررسی پرداخته است.

فهرست فوائد در اول نسخه آمده است. عناوین برخی از فوائد: الاجزاء؛ المشتقات؛ هل لصیغة الأمر دلالة على المرة و التكرار أم لا؟؛ حجية الظهور، الحقيقة و المجاز؛ المشترك و جواز استعماله فی اكثر؛ هل لصیغة الأمر دلالة على الفور أو التراخي؟؛ العبادات هل هی موضوع للصحيح أو الأعم منه و من الفاسد؛ تحقیق الکلام فی مقدمة الواجب و...

ختم تألیف در شب پنجشنبه ۱۴ ذی قعدة ۱۳۲۴ هـ. مؤلف در پایان کتاب، از دیگر تألیفات خود نام می‌برد از جمله: مجمع الفوائد الصغیر فی الأصول؛ حل المآرب فی نکت المکاسب؛ منتخب الاصول؛ کشف الضر فی ضبط الکر؛ مشکوة المصباح فی شرح دعاء الصباح (فارسی)؛ مخزن الفرائد فی شرح القصاید؛ کشف الرقوم فی معرفة التقویم فی علم النجوم؛ برهان الناظرین فی شرح تبصرة المتعلمین که آرزوی اتمام آن را کرده است. نام و نسب مؤلف در آخر کتاب چنین آمده است: حسن بن حسین بن مطلب بن فتح الله بن علی محمد بن جلیل.

آغاز: بسمله. حمدله و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرين فائدة فی انه اتیان المأمور به علی وجهه هل یقتضی الاجزاء أم لا. تحقیق الحق یتوقف علی رسم امور....

خط: نسخ، کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: شب پنجشنبه ۱۴ ذی قعدة ۱۳۲۴ هـ. متن خط خوردگی دارد، رکابه‌نویسی شده و فهرست فواید در اول نسخه درج شده است. جلد: مقوا عطف پارچه.

۱۶/۵ × ۲۱ سم. ۹۸ گ. ۱۳ س.

(ثبت ۸۵۵۳۵)

خط مجموعه: نسخ و نستعلیق. رساله یکم: اسدالله بن ملا محمد علی ابهری، ۱۳ ذی حجه ۱۲۵۶ هـ. مکان کتابت: مدرسه صادقیه. رکابه‌نویسی شده. در آخر نسخه قصیده‌ای از حاجی لطفعلی بیگ در مدح شیخ عهد میرزا نصیر درج شده است. جلد: تیماج قهوه‌ای. ۲۱ × ۱۶ سم. ۱۳۳ گ. ۱۱ و ۱۵ س.

(ثبت ۹۲۸۲)

۹۲۸۳

دیوان عراقی

(ادب منظوم - فارسی)

از: فخرالدین ابراهیم بن شهریار عراقی همدانی (۵۶۸۸ هـ).

نسخه حاضر شامل قصاید، مرجعات، غزلیات و رباعیات است. نک: مجلس، ش ۱۳۴۳۱. آغاز: سبحان من احتجب عن الابصار بسطرات الجلال فاقترب من الاسرار... تعالی من توحد بالکمال تقدس من تفرد بالجلال انجام:

گر میطلبی بقای جاوید مباش

بی باده و روشن اندرین تیره سرای

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۱ هـ.

صفحات مجدول دو ستونی به لاجورد، عناوین سنگرف، رکابه‌نویسی شده، در اول و آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «شجاع» دیده می‌شود. جلد: تیماج مشکی.

۱۱/۵ × ۱۷/۵ سم. ۸۳ گ. ۱۹ س.

(ثبت ۸۵۵۴۱)

۹۲۸۴

مجمع الفوائد الكبير

(اصول فقه - عربی)

از: حسن بن حسین سردرودی (ز: ۱۳۲۴ هـ).

۹۲۸۵

دیوان ظهیر فاریابی (ادب منظوم-فارسی)

از: ظهیرالدین ابوالفضل طاهر فاریابی، ظهیر (۵۹۸هـ).

نسخه حاضر شامل قصاید، مقطعات، غزلیات و رباعیات است و مقدمه‌ای به نثر دارد و از آغاز افتادگی دارد. نک: مجلس، ش ۱۳۱۸۸.

آغاز: آنست که شعر در شریعت منهی نیست و هر آینه ما را ازین فصل غرضی و ازین سخن سببی است.... انجام:

با خارکشان نشین که اندر ده روز

صد برگ بساخت گل ز یک پشته خار

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۱۱هـ.

صفحات مجدول دو ستونی، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۲/۵ × ۱۹ سم. ۹۲ گ. ۲۱ س. (ثبت ۸۵۵۳۴)

۹۲۸۶

مجموعه**۱. نماز**

(فقه-فارسی)

(گ ۲ پ-۶)

گویا از: محمد رفیع بن محمد شفیع تبریزی.

رساله کوتاهی است در بیان اعمال و اذکار نماز از

اذان و اقامه، تکبیرة الاحرام، قرائت حمد و سوره، رکوع و سجود، قنوت، تسبیحات اربعه، تشهد و سلام.

آغاز: بسمله. در بیان اذان است و آن اینست الله اکبر الله اکبر....

انجام: ... السلام علينا و علی عباد الله الصالحین

السلام علیکم و رحمة الله و برکاته.

۲. منتخب نخبة الاذکار (ادعیه-فارسی)

(گ ۶ پ-۹۳)

از: محمد رفیع بن محمد شفیع تبریزی. منتخبی است از «نخبة الاذکار» خود وی در ادعیه و اذکار و زیارات، شامل تعقیبات مشترکه و مخصوصه نمازهای پنج‌گانه، اذکار و ادعیه غیرموقته بوقتی همچون دوازده امام خواجه نصیرالدین طوسی و دعای صمنی قریش و دعای عدیله و دعای سمات، زیارات ائمه(ع) از جمله زیارت عاشورا و خاتمه در سجده شکر. نک: الکرام البررة، ۲/ ۵۷۹.

آغاز: بسمله. حمدله و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین. اما بعد بین نسخه ایست منتخبه از نخبة الاذکار که حقیر محمد رفیع بن محمد شفیع تبریزی حشرهما الله مع موالیهما در ایام شباب در تعقیبات فرایض خمه و بعضی از ادعیه دیگر و زیارات که بجهت خواندن خود از کتب اصحاب... و آن مشتملست بر سه باب و خاتمه باب اول در تعقیبات مشترکه....

انجام: ... الحمد لله کثیراً علی کل حال و در صباح و مسا افضل است.

۳. سور قرآنی

(عربی)

(گ ۹۴ ر-۱۲۱ ر)

سوره‌های یس، صافات، فتح، الرحمن، واقعه، حدید، جمعه، منافقون، ملک، دهر، قیمة، نبأ، اعلی، نصر، توحید، قدر، تکاثر، قریش، فیل، ماعون، مسد، کافرون، ناس و فلق در این نسخه نگاشته شده و دعای امیرالمؤمنین(ع) در مسجد کوفه و دعایی دیگر نیز (سبحان الله تسبیحا یتفاضل علی کل تسبیح) به نسخه ملحق شده است.

خط: نسخ، ادعیه و سور معرب. بی. کا. از ق ۱۳هـ. عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده، مهر کتابخانه سلطان‌القرائی در اول نسخه آمده.

جلد: تیماج دوروی مشکی لایه داخلی قهوه‌ای. ۱۵ × ۲۱/۵ سم. ۱۲۱ گ. ۱۰ س. (ثبت ۸۵۵۳۳)

۹۲۸۷

ترجمه مفتاح الفلاح

(ادعیه - فارسی)

از: جمال‌الدین محمد بن حسین خوانساری
(۱۱۲۱ هـ).

نک: مجلس، ش ۱۲۳۸۹.

نسخه حاضر دیباچه مترجم را ندارد.

آغاز: بسمله. سپس مر خدائی را که دلالت کرده ما را بجاده نجات و هدایت فرموده ما را بسوی آنچه واجب می‌گرداند بلندی درجات را....

خط: نستعلیق، ادعیه نسخ معرب.

ترجمه دعاها به شنگرف زیرنویس شده، بی‌کا.
بی تا، از ق ۱۲ هـ.

تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و شنگرف و مشکى و لاجورد و سیلو، با حواشی بسیار به امضای «جم سلمه الله تعالی»، رکابه‌نویسی شده، در آخر نسخه دعای صباح همراه با ترجمه زیرنویس ملحق شده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکى.

۱۵×۲۴/۵ سم. ۱۴۵ گ. ۱۶ س. (ثبت ۸۵۵۳۲)

۹۲۸۸

حقیقة الامر

(عقاید - فارسی)

از: سید محمد رفیع بن علی اصغر طباطبایی نظام العلماء تبریزی (۱۳۲۶ هـ).

مسأله مشیت خداوند در این رساله مورد بررسی قرار گرفته و با استفاده از روایات شیعی، تلاش شده که حقیقت امر در این مسأله روشن گردد.

ختم تألیف در روز چهاردهم ربیع الثانی ۱۲۸۱ هـ در هشتروم.

در تبریز و بمبئی چاپ سنگی شده است.

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۶/۱۳۶؛ نقباء البشر، ۲/۷۸۷.

آغاز: بسمله الله نزل احسن الحدیث کتاباً متشابهاً...

شکر و سپاس خداوندی است که ابواب لطف و کرم را... انجام... مدلول اخبار و مستنبط از کلمات ائمه اطهار صلوات الله و سلامه علیهم بجا آورده‌ام و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: رضا بن میرزا

رضی. تاریخ کتابت: جمادی الثانی ۱۲۸۲ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده، در آخر نسخه مهر کتابخانه سلطان القرائی دیده می‌شود.

جلد: تیماج مشکى مجدول گرهی.

۱۴×۲۱ سم. ۵۱ گ. ۱۱ س. (ثبت ۸۵۵۳۰)

۹۲۸۹

مجموعه۱. **تفسیر «بأبی أنتم و امی»** (عربی)

(گ ۲-پ ۳ ر)

۲. **دیوان المراثی** (مرثیه - عربی)

(گ ۳-پ ۵۱ ر)

از: احمد بن زین‌الدین احساسی (۱۲۴۱ هـ).

دوازده قصیده در مراثی اهل بیت (ع) و به خصوص سید الشهداء (ع) است که در این نسخه ترجمه فارسی ابیات زیرنویس شده است.

در ضمن جوامع الکلم به چاپ رسیده است.

نک: موسوعة مؤلفی الامامیة، ۲/۴۰۹.

آغاز:

نعی النعی مصاب الهاشمینا

کان عاشور بالأحزان یعنیا

انجام:

هناک ابن زین‌الدین احمد یرتجی

دراکاً یری فی المقدمین تقدمی

و صل علی الأطهار آل محمد

و شیعتهم یا ذا الجلال و سلم

۳. **قصیده شیخ ابوالقاسم ازری در مدح پیغمبر** (شعر-عربی)
(گ ۵۱ پ)
انجام: ... صغر حجمه عرف تمیزه علی أبناء جنسه و فهم فضیلته فی نفسه و الحمد لله رب العالمین.
۴. **منقولاتی از کتاب الاحتجاج** (حدیث-عربی)
(گ ۵۲-۶۰ ر)
۹. **مقتل ابي عبدالله الحسين (ع)** (مقتل-عربی)
= **مقتل ابي مخنف** (گ ۱۱۲ پ-۱۸۱ پ)
منسوب به: ابومخنف لوط بن یحیی ازدی کوفی (ق ۵۲ هـ).
نک: دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ۶/ ۲۱۹؛ ذریعه، ۲۷/۲۲.
آغاز: بسمله. روی ابومخنف لوط بن یحیی الازدی عن یحیی بن سعید قال حدثنا ابوالمنذر بن هاشم عن محمد بن السرایب الکلبی ...
انجام: ... و دفن معه و هذا ما وجدناه مسطوراً من مقتل امامنا و ابن امامنا ابي عبدالله الحسين...
۵. **دیوان الامام السجاد** (شعر-عربی)
(گ ۶۰-۶۵ پ)
منسوب به: امام سجاد علی بن حسین (ع).
نک: مجلس، ش ۷۸۹۹.
آغاز و انجام: برابر با نسخه ش ۷۸۹۹.
۶. **ابیاتی از دیوان منسوب به امیرالمؤمنین امام علی (ع)** (شعر-عربی)
(گ ۶۵ پ-۶۶ ر)
۷. **قصایدی در مدایح و مراثی اهل بیت (ع)** (شعر-عربی)
(گ ۶۶-۷۰ ر)
از: سید مهدی طباطبایی و دیگران.
۸. **اللهوف علی قتلی الطفوف** (مقتل-عربی)
(گ ۷۲ پ-۱۱۰ پ)
از: علی بن موسی بن طاوس حلی (۶۶۴ هـ).
تاریخ حادثه عاشورا و شهادت امام حسین (ع) است در سه مسلک:
۱. فی الامور المتقدمة علی القتال
۲. فی وصف حال القتال و ما یقرب من تلك الحال
۳. فی الامور المتأخرة عن قتله علیه السلام.
نک: التراث العربی، ۴/ ۴۱۵.
آغاز: بسمله. الحمد لله المتجلی لعباده من افق الألباب المجلی عن مراده بنطق السنة ...
۱۰. **قصایدی در مرثیه** (مرثیه-عربی)
(گ ۱۸۲ ر-۱۸۳ پ)
از: ملا رضا بن حاجی باقر خشکه بار.
آغاز:
تکدر قلبی مالی الیوم جاریا
بخدی دم العین اذکنت باکیا
۱۱. **فوائد و اشعار پراکنده** (فارسی و عربی)
(گ ۱۸۴ ر-۱۹۵ پ)
از جمله فایده‌ای در ادعیه هنگام وضو، اشعاری از سرور، ابن راشد، میرزاجان اهری و دیگران.
خط مجموعه: نسخ و نستعلیق. کاتب: محمدکاظم سراپی. تاریخ کتابت: ۱۲۵۸ هـ.
برای ملا محمد جعفر روضه خوان، رساله هشتم به خط محمد جعفر بن سلطان احمد قراچه داغی ساکن تبریز در شعبان ۱۲۵۷ هـ.
جلد: تیماج مشکی.

چیزی که بر منشی لازم است رعایه قدر و منزلت مکتوب الیه است...
انجام: ... که بود زرنشان خنجربید.

۱۶/۵ × ۲۱ سم. ۱۹۷ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۵۵۳۱)

۹۲۹۰

۲. منشئات (نامه‌نگاری - فارسی)

۱. منشئات (نامه‌نگاری - فارسی)
(گ ۱۷۹ ر - ۲۴۰ پ)
از: مؤلفی ناشناخته.
گزیده‌ای از نامه‌ها و قباله‌ها است از ق ۱۱ ه که به درخواست عزیزی در این دفتر گرد آورده است.
در یکی از ابیات موجود در کتاب تخلص «واسطی» دیده می‌شود.
از انجام افتادگی دارد.
آغاز: بسمله. حمد بیحد و ثناء بیعد مر مالک الملکی را که انشاء موجودات لمعه از اشعه انوار قدرت اوست... اما بعد مدت مدید است که دوستی عزیز حفظه الله و بلغ امانیه ازین فقیر حقیر قلیل البضاعت التماس مکاتبات و مراسلات که مبتدیانرا بدان احتیاج است میکرد...
انجام: ... بمسامع علیه می‌رساند که مهمی که بنده کمینه خود را.
خط مجموعه: نستعلیق. بی. کا. بی. تا.
نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده است.
جلد: تیماج مشکی.
۱۱ × ۱۹/۵ سم. ۲۴۴ گ. ۱۲ س.
(ثبت ۸۵۵۲۹)

۹۲۹۱

لب التواریخ (تاریخ - فارسی)

از: امیر یحیی بن عبداللطیف حسینی سیفی قزوینی (۹۶۲ ه).
نک: منزوی، ۶/ ۴۱۸۶؛ فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱/ ۶۴۲.
آغاز: بسمله. حمد و سپاس خدای را که سلاطین جهان بر آستانه عظمتش مکینه بندگانند...
عمرات... مقدمه در بیان قواعد بدان ایدک الله که اول

مجموعه

۱. منشئات

(نامه‌نگاری - فارسی)
(گ ۱ - ۱۷۸ پ)
از: مؤلفی ناشناخته.
دستور نامه‌نگاری است در مقدمه و سه باب و خاتمه‌ای:
مقدمه، در بیان قواعد.
باب اول، در رسایل خطاییه و جوابیه در دو جزء:
۱. در رقعاتی که بر وجه خطاب مرقوم شود در ۲۸ رساله، ۲. در طریق نوشتن اجوبه طبقات...
باب دوم، در ترقیم صکوک و سجلات مبنی بر سه قاعده: ۱. در بیع و هبه و اجاره و نکاح و ما یحتاج الی الایجاب و القبول، ۲. در ایقاعات از اقرار و وقف و هبه و طلاق و ما من هذا القبیل، ۳. در تحریر دعاوی.
باب سوم، در اسامی صنایع و طریق کتابت اجناس و تعاریف و سجلات در چهار فصل: ۱. در اسامی صنایع، ۲. در طریق نوشتن اجناس، ۳. در تعریفات زواید بر آنکه در رقعات و سجلات نوشته شده، ۴. در سجلات خاتمه، در مناظرات و تعاریف... (از جمله: مناظره دوات و قلم؛ مناظره گل و شکوفه؛ مناظره تیر و کمان؛ مناظره تیغ و سیر و...).

مؤلف از ادبای شیعی در عصر صفوی باید باشد که ابیاتی از سروده‌های خود را آورده و اشعاری در مدح شاه طهماسب دارد.

غیر از انشاء عالم آرا نوربخشی است که در منزوی (ج ۳/ ۲۰۸۴) معرفی شده است.

نسخه حاضر از آغاز اندکی افتادگی دارد.
آغاز: در تهنیه قدوم رساله یازدهم در تهنیه عمارت... مقدمه در بیان قواعد بدان ایدک الله که اول

انجام:

سپهرش بفرمان جهانش بکام

دعاگوی او انس و جان و السلام

خط: نستعلیق. کاتب: کمال بن سلیمان دماوندی.

تاریخ کتابت: شنبه ۲۱ جمادی الثانی ۱۰۷۲ هـ.

مکان کتابت: در دارالسلطنه اصفهان.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده و

در اول نسخه تملک محمد حسین شعاع الملک

شیرازی در ۱۳۴۶ هـ، با مهر بیضوی به سجع

«شجاع» و یادداشت تاریخ جلوس فتح علی شاه

ملقب به باباخان (بابا = ۱۲۱۲) که در ۱۲۵۷ هـ

در شیراز تحریر یافته با مهر بیضوی به سجع

«محمد ابراهیم بن محمد قاسم».

جلد: تیماج قهوه‌ای دورو.

۱۲/۵ × ۱۹/۵ سم. ۱۱۱ گ. ۱۷ س.

(ثبت ۸۵۵۲۴)

۹۲۹۲

المفاتیح الغیبیة

(حروفیه - عربی)

از: مؤلفی ناشناخته.

متنی است در عقاید حروفیان. غیر از مفاتیح الغیب

منسوب به محمود پسیخانی که در عقاید نقطویان بوده و

به ش ۴۷۶۰ و ۴۷۶۱ در کتابخانه مجلس نگهداری

می‌شود.

مؤلف از رساله دیگر خود به نام الاهتمام بأمر ختام

یاد می‌کند.

آغاز: بسمله. ان المفاتیح الغیبیة تنحصر فی خمسة

مفاتیح لا غیر منها مفتاحین عظیمین شریفین هما اعظم

المفاتیح المفتاح الاول منها هو الوحی

انجام: ... و الله سبحانه و تعالی اعلم لاراد لأمره و لا

معقب لحکمه و هو سریع الحساب و الیه المرجع و المآب

و صلی الله علی سیدنا محمد خاتم النبیین و علی آله و

صحابه و التابعین لهم باحسان و سلم تسلیماً کثیراً.

خط: نسخ. کاتب: حاجی بابا ابن آقا محمد

اردکانی یزدی. تاریخ کتابت: ۱۳۱۱ هـ.

عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی شده، در حاشیه

تصحیح شده است، پس از اتمام رساله بخشی از

حاشیه‌ای است بر متنی در عقاید حروفیه.

جلد: تیماج سرخ یک لا.

۲۱ × ۱۳ سم. ۴۰ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۵۵۲۶)

۹۲۹۳

دیوان مجید طالقانی

(شعر - فارسی)

از: درویش عبدالمجید طالقانی متخلص به خموش

و مجید (۱۱۸۵ هـ).

نک: ذریعه، ۳۰۴/۹ و ۹۶۹؛ منزوی، ۳/۲۳۲۱ و

۲۵۱۳.

آغاز:

نبود باورت ای آنکه زخم کاری ما

کنون بیا بتماشای جانسپاری ما

انجام:

تاریخ چو پرسید مجید از خرد پیر

گفتا که گلی در چمن... ۱۱۷۵.

خط: نستعلیق شکسته. بی کا. بی تا، از اواخر

ق ۱۲ هـ.

رکابه‌نویسی شده، در اول نسخه مهر بیضوی به

سجع: «عسی ربک ان یبعثک مقاماً محموداً

۱۲۸۰»، این نسخه جزو کتابخانه جعفر

سلطان‌القرایی بوده است.

جلد: تیماج مشکی.

۱۴ × ۵ سم. ۳۲ گ. ۱۴ س. (ثبت ۸۵۵۲۸)

۹۲۹۴

مجموعه

۱. رساله فی التوحید

(عرفان - عربی)

(گ ۱-۱۵ ر)

- از: سیّد حیدر بن علی حسینی آملی (ق ۵۸).
رسالة مختصری است در اثبات واجب تعالی و صفات آن حضرت در چند «مطلب» با استفاده از دلایل عقلی و نقلی. در جایی از رساله گوید: «قد بسطنا الكلام فيها فی جامع الاسرار و منبع الانوار».
عناوین موجود در نسخه:
المطلب الثانی فی تعریف التوحید و تحقیقه باصطلاح القوم و اتفاق اهل الله و خاصته.
المطلب الرابع فی كيفية التوحید و تحقیقه علی ما ذهب اليه اهل الله و خاصته بوجه مختلفة.
رسالة حاضر شباهت دارد با انوار الحقيقة و اطوار الطريقة و اسرار الشريعة سيّد حیدر آملی ولی گویا غیر از آن است.
نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.
آغاز: خارجا و مع ذلك يقوم به الشواهد النقلية و الدلائل العقلية رغما للمانع المنكر و عوننا للعالم المقر...
انجام: ...يعرف من صور الأصل المشتمل على الفروع المخصوصة و هي هذه و بالله التوفيق، تمت الرسالة.
۲. **الكلمات الروحانية**
فی النفثات الشوقية
(گ ۱۵ پ-۱۶ پ)
از: شهاب‌الدین سهروردی.
در فهرست مجلس، ۱۶۸/۹، ش ۲۷۶۴، با عنوان فوق معرفی شده ولی در نشریه نسخه‌های خطی (ج ۸/ ۹۵) به عنوان رسالة الابراج آمده است.
آغاز و انجام برابر با نسخه ش ۲۷۶۴.
۳. **نقلی از زبدة الحقایق عين القضاة**
(گ ۱۷ ر)
۴. **تفسیر سورة الاخلاص**
(تفسیر-عربی)
(گ ۱۷ پ-۱۹ پ)
- از: ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۸هـ).
آغاز: بسمله. قوله جل جلاله قل هو الله احد الهو المطلق هو الذی لا یكون هویته موقوفة علی غیره...
انجام: ... هذا ما وقفت علیه من اسرار هذه السورة...
ارنی الحق حقا و الباطل باطلا بمنک و جودک انک جواد وهاب.
۵. **تفسیر سورة الفلق**
(تفسیر-عربی)
(گ ۱۹ پ-۲۱ ر)
از: حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۸هـ).
نک: التراث العربی، ۸۶/۲.
آغاز: بسمله. قل اعوذ برب الفلق فائق ظلمة العدم بنور الوجود و هو المبدأ الأول...
انجام: ... بجمیع الحالات رزقنا الله تعالی التجرد التام و التاله الكامل بحق النبی محمّد و آله.
۶. **تفسیر سورة الناس**
(تفسیر-عربی)
(گ ۲۱ ر و پ)
از: حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۸هـ).
نک: التراث العربی، ۸۶/۲.
آغاز: بسمله. قل اعوذ برب الناس قد ذکرنا ان الربوبية عبارة عن التربية...
انجام: ... فی هاتین السورتین و الله اعلم بأسراره جعلنا الله من أهل ذلك انه الجواد الوهاب.
۷. **شرح قصة حى بن يقظان**
= المرموزة
(عربی)
(گ ۲۱ پ-۲۸ ر)
از: حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۸هـ).
نک: مصنفات ابن سینا، ۹۴.
آغاز: بسمله. هذا بیان رموز قصة حى بن يقظان قوله انه قد تيسر لى اراد بقوله هو النفس الناطقة التى ليست من هذا العالم....

- انجام: ... واصل به لینال خطه من ذلك و الله اعلم و احکم و الحمد لله رب العالمین.
- باستماعه التوحید حقیق و الصلوة علی جمیع النفوس الکاملة و علی آله و اصحابه و سلم تسلیماً.
- ۸. رباعی در اثبات وحدت وجود** (فارسی)
(گ ۲۸ پ)
- از: کمال‌الدین حسین لاری.
- رباعی است در اثبات وحدت وجود بر ذوق ارباب کشف و شهود و به طریق برهان عقلی همراه با شرحی مختصر.
متن رباعی:
چون هست ثبوت هر صفت فرع وجود
پس غیر وجود خود نباشد موجود
گفتم بطریق عقل رمزی با تو
باشد که رسی بذوق ارباب شهود
- ۹. نامه جالینوس به عیسی علیه السلام** (عربی)
(گ ۲۹ ر)
- ۱۰. شرح حدیث ان الله خلق آدم علی صورته** (شرح حدیث - عربی)
(گ ۳۰ پ - ۳۱ ر)
- از: شمس‌الدین محمد بن احمد کیشی (۵۶۹۵هـ).
شرح فلسفی مختصری است بر حدیث مذکور که در نسخه حاضر به شمس‌الدین کیشی منسوب شده است.
گویا غزالی نیز شرحی بر این حدیث دارد.
نک: ملک، ۵۳/۶؛ معجم المؤلفین، ۲۷۸/۸.
آغاز: بسمله. اعلموا اخوانی رحمکم الله و ایانا ان الانسان لا يتصور شيئاً الا بالمقايسة بنفسه....
انجام: ... واصلنا الله و جمیع الطالبین الی هذه المقامات السنیة و الدرجات العلیة انه ولی التوفیق و
- ۱۱. نقلی از خط نورالدین ایجی** (عربی)
(گ ۳۱ ر)
- ۱۲. نقلی از کتاب سلوک الخواص** (عربی)
(گ ۳۱ پ - ۳۳ ر)
- ۱۳. نقلی از الکشاف** (عربی)
(گ ۳۳ پ)
- ۱۴. مناجات** (عربی)
(گ ۳۳ پ)
- از: حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۸هـ).
آغاز: الهی و اله الموجودات و المحسوسات یا واهب النفوس و العقول....
- ۱۵. نقلی از عیون الانباء** (عربی)
(گ ۳۴ پ - ۳۸ پ)
- ۱۶. منتخب شرح التعرف لمذهب التصوف** (تصوف - فارسی)
(گ ۳۹ پ - ۹۵ ر)
- متن به عربی از: ابوبکر محمد بن ابراهیم بخارایی کلابادی (۳۸۰هـ).
شرح به فارسی: اسماعیل بن محمد مستملی بخارایی (۴۳۴هـ).
گزیده از: ناشناس.
خلاصه‌ای از شرح التعرف از روی نسخه مورّخه ۷۱۳هـ با تحقیق احمدعلی رجایی بخارایی به وسیله انتشارات بنیاد فرهنگ ایران در سال ۱۳۴۹هـش به چاپ رسیده است.

- نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۵۳۴/۷.
- آغاز: بسمله. الباب الاول فى التحميد قال الشيخ ابوبكر الحمد لله المحتجب بكبيرائه عن درك العيون محتجب و محجوب هر دو ان باشد كه حجاب... .
- انجام: ... را معلول داشتند كه باختيار باشد، تمت الانتخاب.
- نک: مصنفات ابن سینا، ۶.
- آغاز: بسمله. و به نستعين ندب الشيخ العارف ابوسعید بن ابى‌الخیر الشيخ الرئيس اباعلى الحسين بن عبدالله سینا الى ان انشأ رسالة فى معنى كيفية زيارة القبور و الدعاء للميت فقال الحمد لله حمداً تنهى حمد الحامدين....
- انجام: ... للزوار انه لما يريد خير فعال و الله اعلم بحقیقة الحال و صلى الله على سيدنا محمد و آله الأكرمين.
۱۷. من فوايد المولى قطب‌الدين (عربی)
سعید الراوندى
(گ ۹۶ روپ)
فايدهاى است در تفسير آيه «لا تقتلوا اولادكم من املاق نحن لرزقكم و اياهم».
۲۳. اسرار الصلاة (فلسفه - عربى)
(گ ۱۳۷ پ- ۱۴۰ ر)
از: حسين بن عبدالله بن سینا (۴۲۸هـ).
- نک: التراث العربى، ۲۱۱/۱.
- آغاز: بسمله. الحمد لله الذى خص الانسان بشرف الخطاب و الهمهم مدافعة الخطاء و ملازمة الصواب... .
- انجام: ... و اسخ عليهم فيض العقل و نور العدل ان لا يفشوها و الله الموفق و الهادى.
۱۸. منتخب تفسير (تفسير - عربى و فارسى)
سورة فاتحه مولانا معين الدين هروى
(گ ۱۰۲ پ- ۱۱۳ پ)
۱۹. من كتاب انيس الوحده (عربى و فارسى)
(گ ۱۱۴ پ- ۱۱۷ پ)
۲۰. فوايد متفرقه (عربى و فارسى)
(گ ۱۱۸ ر- ۱۳۵ پ)
۲۱. النيروزيه (فلسفه - عربى)
(گ ۱۳۵ پ- ۱۳۶ پ)
از: حسين بن عبدالله بن سینا (۴۲۸هـ).
- نک: مجلس، ۳۸/۳۹۹، ش ۱۴۲۸۰: التراث العربى، ۴۲۹/۵.
۲۲. سبب اجابة الدعاء
وكيفية الزيارة
(گ ۱۳۶ پ- ۱۳۷ پ)
از: حسين بن عبدالله بن سینا (۴۲۸هـ).
۲۴. نقلی از شرح نهج البلاغه (عربى)
ابن ابى‌الحديد و انيس الوحده
(گ ۱۴۰ ر- ۱۴۵ ر)
۲۵. نامه صدرالدين قونوى به
خواجه نصيرالدين طوسى و پاسخ وى
(گ ۱۴۵ پ- ۱۴۶ ر)
۲۶. نقلی از كتاب منارات السائرين (عربى)
۲۷. نامه محمد غزالی به
بعض اصدقائه
(گ ۱۴۷ پ- ۱۴۸ پ)
آغاز: روح هست نيست نماست كه كس را بدو

۱۲. أصل حسين بن عثمان العامري الكوفي
 ۱۳. أصل عبدالله بن يحيى الكاهلي
 ۱۴. أصل سلام بن أبي عمره
 ۱۵. أصل علي بن أسباط = نوادر
 ۱۶. أصل عبدالله بن بحر = ديات ظريف بن ناصح.
 نك: فهرستگان نسخه‌های خطی حديث، ۲/ ۲۷۳ - ۲۹۰.

آغاز: کتاب درست بسم الله الرحمن الرحيم قال كان رسول الله صلى الله عليه و آله يتوب الى الله في كل يوم سبعين مرة....
 انجام: ... و قضى لهما عليه صداقها مثل نساء قومها، تم الكتاب.

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: دهه دوم محرم ۱۲۸۴ هـ.

در برگ ۶۵ پ آمده است: «صورة ما فى النسخة المكتوبة هذه النسخة منها: فرغ من كتابته العبد المذنب عبدالرضا بن احمد الجزائرى يوم الأحد الحاديعشر من شهر صفر المحرم سنة السادسة و التسعين بعد الألف» و در انجامه برخی اصلها آمده است: «كتبه منصور بن الحسن بن الحسين الأبى فى ذى الحجة سنة ۳۷۴ من نسخة ابوالحسن محمد بن حسن بن ايوب القمى بالموصل».

گویا این ابوالحسن قمی از روی نسخه تلعبکبری نقل کرده است، در ابتدای برخی اصلها مطالبی به نقل از کتب رجالی درباره صاحبان اصول نقل شده است، در حاشیه تصحیح شده و حواشی به امضای نص (= شیخ نصرالله قزوینی) دارد، فهرست اسامی رساله‌ها در اول نسخه درج شده و مهر کتابخانه شیخ فضل الله نوری نیز دیده می‌شود، در گ ۶۵ خبر فی الملاحم و نبذة من ابن الحداد فی مرثیة الحسين (ع) درج شده است.
 جلد: تیماج سرخ.

۱۱ × ۱۷/۵ سم. ۷۴ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۵۵۲۱)

راه نبود و سلطان و قاهر و متصرف وی بود....
 انجام: ... آن کمال را مقتضی اکمال چنین ناقصان دارد همیشه بحق حق و السلام.

۲۸. نقلی از کتاب آثار البلاد (عربی)
 (گ ۱۴۸ پ - ۱۵۸ پ)

۲۹. منتخب کتاب صوفیه (عربی)
 (گ ۱۵۸ پ - ۱۶۳ پ)

خط مجموعه: نستعلیق. بی کا. بی تا.
 عناوین شنگرف، مهر کتابخانه جعفر سلطان القریایی در چند جای نسخه دیده می‌شود.
 جلد: تیماج قهوه‌ای.

۹/۵ × ۲۰ سم. ۱۶۴ گ. سطور مورب.
 (ثبت ۸۵۵۲۷)

۹۲۹۵

الاصول الستة عشر (حدیث - عربی)

شانزده اصل از اصول حدیثی امامیه است که به صورت مستقل باقی مانده و این اصول، شامل ۶۴۷ حدیث می‌باشد و بارها به چاپ رسیده است.

اصل‌های موجود در این نسخه:

۱. أصل درست بن ابی منصور الواسطی.
۲. أصل زید الزراد
۳. أصل أبی سعید عباد عصفری
۴. أصل عاصم بن الحمید الحنات الكوفی
۵. أصل زید النرسی
۶. أصل جعفر بن محمد بن شریح الحضرمی
۷. أصل محمد بن المثنی الحضرمی
۸. أصل محمد بن جعفر البزاز القرشی
۹. أصل عبدالملک بن الحکیم الخثعم الكوفی
۱۰. أصل مثنی بن الولید الحنات الكوفی
۱۱. أصل خلاد السندی

۹۲۹۶

مجموعه

۱. الهدایا لشعبة ائمة الهدی (حدیث-عربی)

= شرح الكافی

(گ ۱ پ-۸۳ر)

از: شرف‌الدین میرزا محمد بن محمد مجذوب تبریزی (ق ۱۱۱هـ).

شرح مفصلی است بر کافی ثقة الاسلام کلینی، با عنوان‌های «هدیه». شامل دوازده مقدمه و سی جزو و خاتمه. بخش‌هایی از این شرح در کنگره کلینی به چاپ رسیده است.

نک: ذریعه، ۱۶۱/۲۵؛ مرعشی، ۲۹۴/۳؛ فهرستگان حدیث، ۳۶۶/۶.

نسخه حاضر بخشی از ج ۵ کتاب، (ابواب الصلوة و الدعاء و القرآن) را شامل است.

آغاز: بسمله. کتاب الصلوة باب فضل الصلوة و سجود روی فی کافی و الفقیه عن ابن وهب قال سألت ابا عبد الله علیه السلام عن افضل ما يتقرب به العباد الى ربهم....

۲. مناهج اليقين

(اصول فقه-عربی)

الی كنوز معالم الدين

(گ ۸۴ ر-۹۴ر)

از: مؤلفی ناشناخته.

شرح مفصلی است بر معالم الدين و ملاذ المجتهدین شیخ حسن بن شهید ثانی که در برخی نسخه‌ها به عنوان معالم الوصول الی كنوز معالم الاصول معرفی شده و گویا ناتمام مانده و نسخه‌های موجود تنها شرح احادیث اول معالم را دارد.

نسخه‌های مناهج اليقين همراه با الهدایا است و علامه تهرانی احتمال اتحاد مؤلف آن دو را بعید ندانسته است.

نک: ذریعه، ۳۵۱/۲۲.

آغاز: الحمد لله المتعال فی عز جلاله عن مطارح

الأفهام فلا يحيط بكنهه العارفون الحمد لله مبتدأ و خبر و الحمد الثناء على ارادى الجميل نعمة أو غيرها... .

انجام: ... المتحاكمين ليلة المعراج الى النبي صلى الله عليه و آله والذي سلم عليه اميرالمؤمنين عليه السلام. خط مجموعه: نسخ. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۲هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رساله دوم حواشی به نشانی «منه سلمه الله تعالی» دارد، برگ‌های رساله اول جابه‌جا شده، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه یادداشت تملک نسخه که در رجب ۱۲۶۵هـ از عبدالکریم بن عبدالمناف به چهار ریال محمد شاهی خریده است با مهر مربعی به سجع «الوائثق بالله الغنی محمد حسین الحسنی الحسینی».

جلد: مقوارویه کاغذ عطف تیماج.

۲۰/۵ × ۲۹/۵ سم. گ. ۹۴. س. ۲۸.

(ثبت ۸۵۵۲۳)

۹۲۹۷

الحقایق

(اخلاق-عربی)

از: ملا محمد محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱هـ).

کتابی است جامع و مختصر در بیان اخلاق حمیده و ذمیمه و اعمال نیک و و بد، مبنی بر قواعد عقلی و مآثورات شرعی شامل شش مقاله دارای ابواب و فصول.

بارها به چاپ رسیده و نسخه‌های خطی متعددی از آن سراغ داریم.

نک: التراث العربی، ۴۰۸/۲؛ ذریعه، ۲۸/۷؛ فهرست‌های خود نوشت فیض کاشانی، ۱۶۷-۱۶۹.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذى نور قلوبنا بنور الايمان و عرفنا من اسرار الحديث و القرآن....

انجام: ... مصليين على نبيه عليه و عليهم السلام و اهل بيت نبيه عليه و عليهم السلام.

در فهرست سپهسالار نسخه‌ای از نور الیقین معرفی شده که محتمل است تحریر تازه‌ای از کتاب باشد؟
 نک: ذریعه، ۳۸۷/۲۴؛ سپهسالار، ۷۳۳/۵؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۲۲۸/۶.
 آغاز: بسملة. اما بعد الحمد و الصلوة فهذه اربعون حديثاً مختصراً جمعتها و شرحتها... الاول عن النبي الشقی شقی فی بطن امه و السعيد سعيد فی بطن امه ش قبل فی شرح الفقرة الاولى....
 انجام: ... من أكل الحلال أربعين يوماً نور الله قلبه الى غير ذلك و كان اتمام جمعه و تأليفه فی الثانی عشر من شهر رجب المرجب من شهور سنة الاحدى بعد الثلاثمائة و الألف.

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۴هـ.
 عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی شده و در اول نسخه مهر بیضوی «شجاع» دیده می‌شود.
 جلد: تیماج سرخ یک لا.
 ۱۰/۵ × ۱۷ سم. ۲۹ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۵۵۶۰)

۹۳۰۰

دیوان صائب تبریزی (ادب منظوم-فارسی)
 از: محمدعلی بن عبدالرحیم اصفهانی، صائب تبریزی (۱۰۸۱هـ).
 نک: منزوی، ۱۸۷۷/۳ و ۲۳۹۱.
 آغاز:
 یارب از دل مشرق نور هدایت کن مرا
 از فروغ عشق خورشید قیامت کن مرا
 انجام:

نماند از صف دشمنان یک قلم
 جز انگشت زینهار دیگر علم
 خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۲هـ.
 صفحات مجدول محرر به زر و مشکی، صفحه آغاز دارای سرلوح مذهب مدیل به کتیبه مذهب، رکابه‌نویسی شده، در اول نسخه مهر بیضوی به

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: جمعه ۱۴ ذی حجه ۱۲۰۶هـ.
 عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حواشی دارد به نقل از المحجة البيضاء، فهرست مطالب کتاب در اول نسخه درج شده است، در اول نسخه طریق تسخیر افراد و در آخر نسخه سه بیت فارسی از سنائی دیده می‌شود.
 جلد: تیماج مشکی.

۱۴ × ۲۲ سم. ۱۴۵ گ. ۲۱ س. (ثبت ۸۵۵۶۲)

۹۲۹۸

منشآت (نامه‌نگاری-فارسی)
 از: میرزا ابوالقاسم قائم مقام فراهانی (۱۲۵۱هـ).
 چند نامه از منشآت قائم مقام فراهانی است.
 آغاز: بسملة. چون نوع انسان خاصه آنان که روز و شب بقدم ادب در حضرت سلطان جویای نام....
 انجام: ... میرزا ابوالحسن جندقی و سهراب خان با حاجی محمد نظری نکرده حاکم ده تیول در جاکنند (?)
 پادشاه است.

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: ابوطالب. تاریخ کتابت: ذی قعدة ۱۲۷۹هـ. مکان کتابت: تهران.
 تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و شنگرف و لاجورد، صفحه آغاز دارای سرلوح مذهب.
 جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول ترنجدار.
 (ثبت ۸۵۵۶۱)

۹۲۹۹

نور الیقین فی شرح الأربعین (حدیث-عربی)
 از: مفید بن محمد نبی بن محمد کاظم بن عبدالنبی شیرازی (۱۳۲۴هـ).
 شرح مختصری است بر چهل حدیث که تألیف آن در ۱۲ رجب ۱۳۰۱هـ به پایان رسیده است.

تبریزی نوشته هنگام مراجعت وی به تبریز در ۴ رجب
۱۲۷۶ هـ.

آغاز: بسمله. حمدله. و صلی الله علی محمد و آله
الطاهرین و رهطه المخلصین... و بعد یقول العبد الاثیم
کریم بن ابراهیم انه لما عزم جناب العالم العامل...
انجام: ... عن مکاتباتک و مراسلاتک ثم السلام
علیک و رحمة الله و برکاته کتبه العبد الاثیم کریم بن
ابراهیم.

سجع «عبدہ محمد علی» و مهر کتابخانه سلطان
القرائی.

جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و
سرترنج.

کریم ۲۰/۵ × ۱۲/۵ سم. ۲۱۴ گ. ۲۱ س.
(ثبت ۸۵۵۵۹)

۹۳۰۱

مجموعه

۱. اجوبة مسائل

(عقاید شیخیه - عربی)

ملا حسن المراغی

(گ ۲ پ- ۵۵)

از: علی بن نصرالله تبریزی.

مؤلف از طرف کریم خان کرمانی به سؤالات حسن
بن آقا محمدباقر مراغی پاسخ گفته و در اول و آخر
رساله تأییدیه کریمخان به خط و مهر وی در سلخ ذی
قعدة ۱۲۷۵ هـ ثبت شده از جمله نوشته است: «بسمله.
نعم لما كنت مشغولاً بتصنيف كتب مهمة و لم يكن لي
فرصة سألته ادا الله ايام اقباله و ایده بافضاله ان یفصل ما
کتبته مجملأ فانعم و کتب فأحسن فاجاد و ارانيه
فاستحسنه و لذلك بعثت ما کتبه لأنه الموفی بالمراد کتبه
العبد الاثیم». نک: فهرست کتب مشایخ، ۴۳۹-۴۴۰.

آغاز: بسمله. و به نستعين الحمد لله العلی الأجل
الذی اوھام الخلاق لادراک کنه عظمتہ لم تنل... ان هذه
کلمات وجیزة کتبتها لتبیین مسائل مشکلة و مطالب
معضلة بعث بها جناب العالم الکامل....

انجام: ... و ما ربکم بظلام للعبید فافهم راشدا موقفا
و هذا آخر مسائله ایده الله تعالی بصنوف تأییداته.

۳. اجازة لملا علی تبریزی

(اجازہ - عربی)

(گ ۶۴ پ- ۶۷ ر)

از: حسین بن ملا قلی گنجوی.

اجازة روایت از گنجوی، از شاگردان کاظم رشتی،
برای ملا علی بن نصرالله تبریزی در ۱۲۷۴ هـ.

خط مجموعه: نسخ. کاتب: رساله یکم: علی بن
نصرالله تبریزی (مؤلف). تاریخ کتابت: شب
چهارشنبه ۲۷ ذی قعدة ۱۲۷۵ هـ. رساله دوم:
کریم بن ابراهیم کرمانی (مؤلف)، ۴ رجب
۱۲۷۶ هـ. رساله سوم: حسین بن ملا قلی گنجوی
(مجیز)، ۱۲۷۴ هـ.

رساله یکم در حاشیه تصحیح شده و چند
یادداشت در تأیید مطالب آن به خط کریمخان
کرمانی در سلخ ذی قعدة ۱۲۷۵ هـ دارد همراه با
مهر «کریم بن ابراهیم»، در آخر رساله سوم مهر
مجیز با سجع «حسین منی و انا من حسین» دیده
می شود.

جلد: تیماج مشکلی.

کریم ۱۶/۵ × ۲۲ سم. ۷۲ گ. ۱۳ س. (ثبت ۸۵۵۸۵)

۹۳۰۲

مجموعه

۱. دیوان فانی

(ادب منظوم - فارسی)

(گ ۱- ۳۲ پ)

۲. وصیة

(گ ۶۰ پ- ۶۳ ر)

از: محمد کریم خان بن ابراهیم کرمانی (۱۲۸۸ هـ).
وصایای کریم خان کرمانی است که برای ملا علی

نسخه حاضر ج ۱ دیوان است و ادامه آن در ش
۹۳۰۲ آمده است.
آغاز: بسمله.

ایذات تو زادراک خیالات مبرا
وز وهم خرد فهم کمالات تو اعلی
انجام:

چو حاجی آن کرامت را از و دید
ز سر آن کرامت باز پرسید
خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: از ق ۱۴ هـ.
صفحات مجدول به سرخی، رکابه نویسی شده.
جلد: گالینگور سرخ.
۱۷/۵ × ۲۲/۵ سم. ۱۳۶ گ. ۱۷ س.
(ثبت ۸۵۵۸۳)

۹۳۰۴

**نزهة القلوب و فرحة
المکروب = غرایب القرآن**

از: ابوبکر محمد بن عبدالعزیز سجستانی (۵۳۳۰ هـ).
نک: مجلس، ۱۷/۳ و ۱۴۹/۲۵ و ۸۴/۳۵ و ۲۲۸:
الترت العربی، ۳۶۲/۵.

آغاز: بسمله. اخبرنا احمد بن اسحق بن محمد بن
الحسین قال حدثنا الشيخ ابو عبدالله الحسين بن علی بن
محمد الشیرازی بمكة حرسها الله تعالى... قال الحمد لله
رب العالمين و صلى الله على محمد النبي و آله و سلم
تسليما هذا تفسير غريب القرآن ألف على حروف
المعجم....

انجام: ... الا يسار و يسار اللید و قيل يعاط زجر للابل.
خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ۱۱۰۴ هـ.

تمامی صفحات مجدول به شنگرف و لاجورد،
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه نویسی شده و
در اول و آخر نسخه تملک محمد صالح بن
محمد یعقوب امیر مازندرانی در ۱۱۷۷ هـ با مهر
مربعی به سجع: «عبد محمد صالح بن محمد

از: میرزا محمد حسن بن عبدالرسول حسینی
زنوزی (۱۲۱۸ هـ)، نگارنده کتاب معروف ریاض الجنه.
نک: منزوی، ۲۴۵۸/۳.

نسخه حاضر ج ۲ دیوان و ادامه ش ۹۳۰۳ است.
آغاز:
بلا به خواست از وی کشف این راز

نمود آن مه در درج گهر باز
انجام:

مای ما که نیست بنماید که هست
آفرین ای عشق شوخ چیردست

۲. دیوان فنا (ادب منظوم - فارسی و ترکی و عربی)
(گ ۳۵ پ - ۸۰ پ)

از: میرزا عبدالرسول بن میرزا حسن زنوزی
(۱۲۶۳ هـ).

نک: منزوی، ۲۴۷۱/۳.
آغاز:

یکی گوید این سرو آن سایه است
ولی در حقیقت بیک پایه است
انجام:

له اعلی مقام غد ربی

سواه لیس احد قام ثمة
خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: راشدی. تاریخ
کتابت: ۱۳۳۲ هـ.

مجدول، رکابه نویسی شده، در پایان دیوان فانی
شرح حال مختصری از وی درج شده است.
جلد: مقوا عطف پارچه.

۱۷ × ۲۲ سم. ۸۰ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۵۵۸۴)

۹۳۰۳

دیوان فانی (ادب منظوم - فارسی)

از: میرزا محمد حسن بن عبدالرسول حسینی
زنوزی (۱۲۱۸ هـ)

یعقوب» و مهر کتابخانه سلطان القرائی.
جلد: تیماج مشکی مجدول گرهی با ترنج و
سرترنج.
۱۳×۱۹/۵ سم. ۹۵ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۵۵۵۰)

جلد: تیماج تریاکی مجدول ترنج‌دار.
۱۱/۵×۱۷/۵ سم. ۳۴۰ گ. ۱۷ س.
(ثبت ۸۵۷۳۲)

۹۳۰۶

فوبلاس (ترجمه) (تاریخ-فارسی)

تاریخ زندگانی فوبلاس
مترجم: علی بخش بن اسکندر قاجار (ق ۱۳ هـ).
نک: مجلس، ش ۷۰۵۶.
نسخه حاضر ج ۲ را شامل است.
آغاز: بسمله. جلد دویم واقعات شش هفته از تاریخ
حیات شوالی و فوبلاس.
بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم
فلک را سقف بشکافیم و طرح نو براندازیم
انجام: ... و شمشیر خود را از نیام کشید من نعره زده
گفتم آه این شمشیر... همان.

خط: نستعلیق شکسته. بی‌کا. تاریخ کتابت:
ق ۱۴ هـ.

نشانی‌ها مشکلی، در آخر نسخه مهر کتابخانه
جعفر سلطان القرائی دیده می‌شود.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج.
۱۷/۵×۲۲ سم. ۲۸۲ گ. ۱۴ س.
(ثبت ۸۵۵۸۰)

۹۳۰۷

مصایح محمدیه (عقاید-فارسی)

از: فاضل همدانی (ق ۱۳ هـ).
به نام محمد شاه قاجار (۱۲۵۰-۱۲۶۴ هـ) در ۱۴
«مصباح» در اصول و فروع دین نگاشته شده و در این
نسخه نام مؤلف «فاضل همدانی» در مقدمه ذکر شده
است ولی در ذریعه و برخی فهرس این کتاب را از حاج
میرزا آقاسی عباس بن مسلم ایروانی (۱۲۶۵ هـ)
دانسته‌اند.

۹۳۰۵

**نور الأنوار فی آثار ظهور و رجعت ائمه اطهار علیهم سلام الله
الملک الغفار**

از: ملا علی اصغر بن علی اکبر نیر بروجردی
(ق ۱۴ هـ).

در باره علائم آخر الزمان و ظهور ولی عصر (عج) و
رجعت ائمه اطهار (ع) است شامل مقدمه و انوار و خاتمه.
تألیف در ۱۲۶۹ هـ، چاپ شده در ۱۳۲۹ هـ در تهران.
نک: ذریعه، ۲۴ / ۳۶۰؛ معجم التراث الکلامی، ۵ /
۴۳۵.

یک برگ از آغاز افتاده است.

آغاز: برخی از اخلاء روحانی و اصدقاء جسمانی از
این خادم شرع انور و ساعی ترویج مذهب حضرت جعفر...
خواهش رساله بلغت فارسیه نمودند که محتوی باشد بر
آیات و اخبار و آثار ظهور نور موفور السرور و مشتمل بر
امارات و علامات حتمیات و شرطیات و خاصه و عامه و
قریبه و بعیده باشد با کیفیت و کمیت رجعت آل محمد...
انجام: ... امید که مقبول درگاه حضرت داور و مطبوع
طبع اشرف عدالت گستر گردد بمنه و جوده.

خط: نسخ. کاتب: گویا مؤلف. تاریخ کتابت: ۳
ذی قعدة ۱۲۶۸ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در متن و حاشیه
تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد. در اول نسخه
تملک فرهاد بن ولیعهد در ۲۵ صفر ۱۳۰۴ هـ و در
آخر نسخه همو نام مؤلف را نوشته است و
یادداشتی از مؤلف به تاریخ ۱۲۶۹ هـ که این
کتاب را ج ۱۴ از تألیفاتش معرفی کرده است.

تألیف این شرح در روز پنج‌شنبه ۲۹ شعبان ۷۶۸ هـ در جرجانیه خوارزم به پایان رسیده است.

نکا: التراث العربی، ۳/۳۵۲.

آغاز: بسملة الحمد لله المتوحد بجلال ذاته و کمال صفاته المقدس فی نعوت الجبروت عن شوائب النقص....

انجام: ... مطلق الشرف و الکمال فلا دلالة على افضلية الملائكة.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: شنبه ۱۲ ربیع الاول ۱۰۶۳ هـ. مکان کتابت: در خانه استاد عبدالکریم لاکومه.

رکابه‌نویسی شده است.

در اول نسخه تملک میرزا محمد صادق منجم باشی و در آخر نسخه تملک مقیم درج شده است.

جلد: مقوا عطف تیماج مشکى.

از: ۱۰/۵ × ۲۰/۵ سم. ۱۳۰ گ. ۱۴ س.

(ثبت ۸۵۵۷۵)

۹۳۱۰

دیوان خاقان

(شعر-فارسی)

از: فتحعلی شاه قاجار فرزند جهان سوز شاه (۱۲۵۰ هـ).

شامل قصاید، غزلیات، مقطعات و مثنویات که هر کدام دیباچه‌ای به نثر دارد.

نکا: مجلس، ش ۱۴۲۱۴.

این نسخه از آغاز و انجام اندکی افتادگی دارد.

آغاز: خام و لاله را باده بیهوشی در جام سرو را پای طلب در گل و شمشاد را طبع....

انجام: ... سهم بلا را هدف گشت و هر که در مقابله این آفتاب نشست بدری پی کلف.

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: از ق ۱۳ هـ.

تمامی صفحات مجداول محرر به زر و مشکى و

نکا: ذریعه، ۲۱/۹۱؛ فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۵۲۹/۹؛ معجم التراث الکلامی، ۵/۱۲۵.

آغاز: بسملة. ستایش سزاوار اله است و حق شناسی حق دل‌های آگاه درود بسیار بر روان پاک رسول....

انجام: ... عامل فیض حق باو شامل آید و جباه سلاطین را بآستانش ساید و الحمد لله رب العالمین...

خط: نسخ و نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت:

چهارشنبه ۴ صفر ۱۲۴۵ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده است.

جلد: تیماج مشکى.

از: ۱۰/۵ × ۱۵ سم. ۶۰ گ. ۱۲ س. (ثبت ۸۵۵۷۹)

۹۳۰۸

الارشاد فی أحوال الصحاب

(تراجم-عربی)

الكافی اسماعیل بن عباد

از: سیّد ابوالقاسم احمد بن محمد حسنی حسینی قویایی اصفهانی (بعد از ۱۲۵۹ هـ).

نکا: مجلس، ش ۷۰۴۵؛ التراث العربی، ۱/۱۸۵.

آغاز: بسملة. الحمد لله الذى جعل العلماء علماء و مناراً الدار القرار....

خط: نسخ. کاتب: محمد علی ابن محمد حسن

دهنوی سمیرمی. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

از: ۱۷/۵ × ۱۱ سم. ۸۱ گ. ۱۲ س. (ثبت ۸۵۵۷۶)

۹۳۰۹

شرح عقائد النسفی

(عقاید-عربی)

از: سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳ هـ).

شرح توضیحی و مزجی مختصری است بر رساله

عقائد عمر بن محمد نسفی (۵۳۷ هـ).

لاجورد، دو کتیبه مذهب دارد، رکابه‌نویسی شده است، برخی از برگ‌ها وصالی شده است.
جلد: تیماج فرنگی نارنجی.
۱۸/۵ × ۲۸/۵ سم. ۱۰۶ گ. ۱۲ س.
(ثبت ۸۵۵۷۴)

۹۳۱۱

جهانگشای جوینی (تاریخ ایران - فارسی)
از: خواجه علاءالدین عطا ملک بن محمد جوینی
(۵۶۸۰هـ).

نک: مجلس، ش ۱۴۱۸۹؛ فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۲/۹۴۵.
فرهنگ لغات ترکی به کار رفته در کتاب، ضمیمه نسخه است.

آغاز: بسمله. سپاس و ثنا معبودی را که واجب الوجود است مسجودی را که وجود او واهب انوار...
انجام: ... بسر آمد و بادی می‌نمود که نشسته شد
ذلک ذکرى للذاکربین و کذلک الله یفعل بالظالمین.

خط: نسخ. کاتب: محمد بن حسین. تاریخ کتابت: ۱۳۰۷هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج مشکی مجدول.
۱۳ × ۲۸/۵ سم. ۲۶۲ گ / ۱۹ س.
(ثبت ۸۵۵۷۲)

۹۳۱۲

عالم آرای عباسی (تاریخ - فارسی)
از: اسکندر بیک ترکمان منشی (۱۰۴۳هـ).
نک: مجلس، ش ۷۱۷۲.

نسخه حاضر جلد اول کتاب است.
آغاز: بسمله. چون نشر محامد کبریای الهی که بیرون از دایره عقول و افهام است...

انجام:

که باقی بود از ثناگستران

همی در جهان نام نام آوران
خط: نستعلیق. کاتب: عبدالعزیز بن ملا مهدی.
تاریخ کتابت: ۸ رمضان ۱۰۸۱هـ.

تمامی صفحات مجدول به شنگرف، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، چند یادداشت تملک در اول نسخه درج شده از جمله: تملک در ۱۷ صفر ۱۱۸۶هـ که نسخه را در دارالعلم شیراز خریده با مهر بیضوی به سجع: «لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده على نقی» و تملک نظام موسی طبیب بن میرزا محمد مهدی طبیب قزوینی در ماه رمضان ۱۲۹۴هـ در خراسان و تملک فرزند وی محمد مهدی طبیب در رمضان ۱۲۹۶هـ و تملک دیگر مورّخه صفر ۱۱۹۲هـ با مهر بیضوی ناخوانا و تملک با مهر بیضوی به سجع «ابن محمد حسین علی مراد ۱۲۵۷»، و هبه نسخه به محمد حسین در ۱۱۷۰هـ با مهر بیضوی به سجع «افوض امری الی الله عبده محمد جعفر» و یادداشت دخول نسخه در ورثه میرزا موسی طبیب نظام قزوینی در شوال ۱۳۱۸هـ و در آخر نسخه یادداشت تملک محمد امین بن حاج فرج الله بن حاج محمد امین که به سال ۱۱۵۳هـ نسخه را در رشت خریده است.

جلد: تیماج دوروی عنابی مجدول با ترنج و سرترنج.
۱۶ × ۲۸/۵ سم. ۲۵۹ گ. ۲۴ س.
(ثبت ۸۵۵۸۶)

۹۳۱۳

ضیاء الطريقة (عرفان - فارسی)
از: میرزا فضل‌علی بن مصطفی مردی تبریزی.

شده و نسخه بدل‌ها در هامش صفحات ذکر شده، با حواشی بسیار از جمله در برگ‌های الحاقی به نسخه حواشی و تصحیحات درج شده است. فهرست مطالب کتاب در اول نسخه آمده است، در آخر نسخه این عبارت دیده می‌شود: «قد فرغ من احیاء موات هذا الكتاب المستطاب و اصلاح فساداته بالمقابلة و التصحيح بقدر الوسع و الطاقه يوم الثلاثاء خامس شهر رجب سنة ۱۲۰۹ الفقير الى الله الصمد... ابن محمد فصیح محمد المراعی مولداً و الغروی مسكناً و محمداً...» در اول نسخه دو بیت فارسی در وصف همین محمد مراعی به تاریخ ربیع الثانی ۱۲۲۰ هجری درج شده و یادداشت تملک محمدتقی بن محمدعلی مراعی در ۲۴ رجب ۱۲۵۰ هجری نیز به چشم می‌خورد. جلد: تیماج تریاکی مجدول. ۱۲×۲۴ سم. ۲۳۸ گ. ۲۵ س. (ثبت ۸۵۵۹۲)

۹۳۱۵

**شرح القصيدة الصريرية
فی مديحة خير البرية** (ادب-عربی)

از: محمد حسن بن محمد ولی ارومچی (بعد از ۱۲۶۰ هجری).

شرحی است بر قصیده نونیه که یحیی بن یوسف انصاری صریری در مدح رسول اکرم (ص) سروده و ظرافت‌هایی از علم بلاغت را در آن به کار بسته است. با مطلع:

ابت غیر ثج الدمع مقلة ذی حزن

کسته الضنا الأوطان فی مشخص الظعن
شارح در مقدمه از محمد شاه قاجار با اوصاف و القاب یاد می‌کند.

نک: کشف الظنون، ۲ / ۱۳۴۰.

آغاز: بسمله. نجمک یا من قصر لسن الفصحاء من صفات کماله و عجز السن البلغاء عن نعوت جلاله....

رسالة کوتاهی است در بیان طریق سیر و سلوک در دو فصل که به درخواست ابوطالب خان فرزند محراب خان نگاشته است.

آغاز: بسمله. حمدله و الصلوة... اما بعد چنین گوید بنده مسکین ابن مصطفی فضلعلی المرندی الاصل تبریزی المسکن چون عالیجاه... رساله تحریر شود در بیان طریق سیر و سلوک....

انجام: ... و سیر نمود و عاقل را اشاره کفایت کند، و السلام علی من اتبع الهدی.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۸۹ هجری.

تمامی صفحات مجدول به زر و شنگرف و لاجورد، رکابه‌نویسی شده، نام رساله و مؤلف در صفحه عنوان ثبت شده است.

جلد: مقوا عطف تیماج مشکی. ۱۰×۱۴ سم. ۲۴ گ. ۱۱ س. (ثبت ۸۵۵۷۱)

۹۳۱۴

**غرر الفوائد و درر القلائد
= امالی المرتضی** (ادب-عربی)

از: شریف مرتضی علی بن حسین موسوی علم الهدی (۴۳۶ هجری).

نک: مجلس، ش ۷۸۸۵؛ ذریعه، ۴۲ / ۱۶؛ التراث العربی، ۱۲۹ / ۶.

آغاز: بسمله. مسئله قال الشریف الأجل المرتضی ابوالقسم علی بن الحسین بن موسی الموسوی کان بعض الشيوخ المتقدمین يقول لیس بممتنع ان یمکن الله تعالی من الظلم....

انجام: ... و تسمیه يوم القيمة بأنه يوم التغابن أفصح كلام و اخصره و أبلغه و الله الموفق للصواب هذا آخر ما وجدنا مما اختاره...

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۳ هجری. عناوین و نشانی‌ها شنگرف، مقابله و تصحیح

انجام: ... الأطیبین الأکرمین الذین اذهب الله عنهم الرجس و طهرهم تطهیراً.

خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: از ق ۱۳ هـ. صفحات مجدول به لاجورد، عناوین سنگرف، رکابه‌نویسی شده است، در اول نسخه تملک محمدعلی بن علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی در ۱۲۹۸ هـ با مهر بیضوی به سجع «عبد محمد علی بن علی» و تملک عبدالحمید بن محمدعلی مجتهدی تبریزی.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج. ۱۳×۲۰/۵ سم. ۴۸ گ. ۱۱ س. (ثبت ۸۵۵۹۱)

۹۳۱۶

مجموعه

۱. مفاتیح الادب

(تاریخ-فارسی)

فی تواریخ العرب

(گ ۱ پ-۱۴ ر)

از: معتمد السلطان محمد علی بن احمد خان عاری. نک: ش ۹۲۲۳.

نسخه حاضر مفتاح اول در تاریخ عمان را دربردارد و از انجام ناتمام مانده است.

آغاز: بسمله. یا من ینال و یفوز ذاکر اسمائه و قائل صفاته الی السعادة العظمی ...

انجام: ... بغالب اهالی مسقط خلعت و انعام داده شد در وطنه یک فرسخی.

۲. تفصیل حدود ایران و روس از سمت آذربایجان

(جغرافیا-فارسی)

(گ ۶۳-۷۶ ر)

از روی کتابچه‌ای که در دفتر وزارت امور خارجه بود نوشته شد.

خط: نستعلیق شکسته. بی‌کا. رساله دوم ۱۶ مهر ۱۳۰۸ هـ، برگ‌های ۱۵-۶۲ سفید است.

جلد: مقوارویه کاغذ عطف پارچه مشکی.

۱۳×۲۱ سم. ۷۶ گ. ۲۰ س. (ثبت ۸۵۵۸۸)

۹۳۱۷

ده فصل = کلمات

(فلسفه-فارسی)

از: حاج میرزا آقاسی عباس بن مسلم ایروانی (۱۲۶۵ هـ).

فلسفه و کلام و عرفان است در ۱۰ فصل: ۱. وجود مشهود ۲. وجود واجب ۳. وجود بسیطات ۴. حقیقت واجب ۵. سوای وجود عدم است ۶. معنی خلقت ظهور حق است ۷. رساله تجلی حق ۸. علم نبوت مشهود است ۹. تمیز ذاتیات از عرضیات ۱۰. علم نبوت شهود است.

نک: ذریعه، ۱۱۳/۱۸؛ فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱۴۶/۶.

آغاز: بسمله.

آنچه می‌گویم بقدر فهم تست

مردم اندر حسرت فهم درست ده فصل بطریق اشاره و رمز نگاشتم و بیادگار در روزگار گذاشتم، فصل اول در بدو نظر آنچه مشهود می‌گردد....

انجام: ... خانه نادانها خراب شود که ما را معطل کردند خذ هذا و کن من الشاکرین.

خط: نستعلیق خوش. بی‌کا. بی‌تا، از ق ۱۳ هـ. تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و مشکی و سنگرف و لاجورد، صفحه آغاز سرلوح مذهب مذیل به کتیبه مذهب، عناوین به لاجورد، در آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «عبد حسین الحسینی ۱۲۸۹» و فواید اخلاقی و اشعاری از ادیب صابر درج شده است و در اول نسخه دو بیت عربی (ناد علیاً مظهر العجایب) به خط درشت دیده می‌شود.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

از: شهید ثانی زین‌الدین بن علی عاملی (۹۶۵هـ).
رسالة مختصری است در بیان نیات عبادات.
نک: ذریعه، ۲۴/۴۳۹، رقم ۲۳۰۱.
آغاز: بسمله. اعلم وفقك الله و ايانا ان القدر الواجب
من النية المعتبرة فی العبادات
انجام: ... احرامه عمرة الاسلام عمرة التمتع ليحترز
بعمرة الاسلام.

خط: نسخ. کاتب: تاج‌الدین علی بن محسن
حسینی. تاریخ کتابت: اواخر صفر ۹۸۶هـ.
عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، در
اول نسخه تملک محمد تبریزی که نسخه را از
کتاب مرحوم ملا آقا دربندی خریده است با مهر
بیضوی به سجع «عبده الراجی محمد».
جلد: مقوا با رویه پارچه.
۱۲/۵ × ۲۱ سم. ۳۲ گ. ۲۳ س.

(ثبت ۸۵۵۷۰)

۹۳۲۰

تاریخ نادرشاه (تاریخ-فارسی)
از: جمس فریزر (۱۷۵۴م).
مترجم: ابوالقاسم خان ناصر الملک همدانی
(۱۹۲۷م).

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۲/۹۰۸.
آغاز: از آنجا که این قبیل تصنیفات همیشه مطبوع
عامه است در اقدام بنوشتن این کتاب ...

خط: نستعلیق شکسته. بی‌کا. تاریخ کتابت: از
ق ۱۴هـ.
صفحات مجدول به سرخی، عناوین به خط
درشت و سرخ، رکابه‌نویسی در صفحات فرد و
زوج.
جلد: مقوا عطف پارچه.
۱۳ × ۱۹/۵ سم. ۹۱ گ. ۱۲ س.

(ثبت ۸۵۵۶۹)

۱۷ × ۱۷ سم. ۱۷ گ. ۸ س. (ثبت ۸۵۵۷۷)

۹۳۱۸

منشآت جامی
رقعات جامی

از: نورالدین عبدالرحمان جامی (۸۹۸هـ).
نک: فهرست مشترک پاکستان، ۵/۱۸.
آغاز: بسمله. بعد از انشاء صحایف ثنا و محمّدت لله
الذی انزل علی عبده الکتاب و پس از ادای وظایف ...
انجام: ... و اذ قال اتممته قد بدا بما قال اتمامه.
خط: نستعلیق. کاتب: امیر محمد ولد احمد.
تاریخ کتابت: جمعه ربیع الآخر ۱۰۸۰هـ، در نزد
میر محمد رفیع.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، حواشی دارد و
رکابه‌نویسی شده است، برگ‌های پایانی نسخه
وصالی شده است، در اواخر نسخه مهر بیضوی به
سجع: «امید زشفاعت محمد دارد رحیم».
جلد: تیماج زرشکی.

۱۲/۵ × ۱۹/۵ سم. ۱۸۱ گ. ۹ س.

(ثبت ۸۵۵۸۹)

۹۳۱۹

مجموعه

۱. التنبیهاة العلیة (اخلاق-عربی)

علی وظائف الصلاة القلبية

(گ ۱ پ-۳۰)

از: شهید ثانی زین‌الدین بن علی عاملی (۹۶۵هـ).
نک: مجلس، ش ۱۳۶۵۸.
آغاز: بسمله. الحمد لله مطلع من اختار من عباده
الابرار علی خفایا الاسرار ...

۲. النية (فقه-عربی)

(گ ۳۱ ر-۳۲)

- ۹۳۲۱
مصاییح الظلام
 فی شرح مفاتیح شرایع الاسلام
 از: محمدباقر بن محمداکمل وحید بهبهانی
 (۱۲۰۵هـ).
 نک: ش ۹۳۳۲.
 نسخه حاضر قطعه‌ای از کتاب الزکوة را دربردارد.
 آغاز: المشهور تعلق اه لا شبهة فيه بل کاد أن يكون
 اجماعاً بل ادعى الاجماع من علمائنا فی المنتهى....
 انجام: ...الرجل من بستانه فقال ان كان بهذه المنزلة
 لا يملك من البستان.
 خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۳هـ.
 در حاشیه تصحیح شده است، در ابتدای نسخه
 یادداشت تملک علی بن لطفعلی تبریزی که در
 ربیع المولود ۱۲۷۶هـ در نجف خریده و احتمال
 داده که نسخه اصل باشد و نیز تملک محمد علی
 بن علی بن لطفعلی در ۱۲۹۹هـ با مهر وی و
 تملک عبدالحمید بن محمدعلی بن علی بن
 لطفعلی بن احمد تبریزی معروف به عبدالحمید
 مجتهدی، به نسخه رطوبت رسیده است.
 جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.
 ۱۷×۲۲ سم. ۳۸گ. ۲۱س. (ثبت ۸۵۵۶۸)
- انجام:
 برد چو حجاج از این جنگ کام
 کوبک او یافت عروجی تمام
۲. **سوز و گداز**
 (شعر-فارسی)
 (گ ۲۹-ر ۳۹)
 از: آقا محمد صادق بن سید فضل الله هجری
 تفرشی (۱۱۶۰هـ).
 نک: مجلس، ش ۱۳۱۵۸.
 آغاز:
 معشر العشاق من اهل الجوی
 اننی آنست ناراً بالطوی
- انجام:
 مطلبم این بود از طول کلام
 اکتفا کردیم با این و السلام
۳. **فخریه**
 (شعر-فارسی)
 (گ ۳۹-ر ۴۶ پ)
 از: آقا محمد صادق بن سید فضل الله هجری
 تفرشی (۱۱۶۰هـ).
 نک: مجلس، ش ۱۴۳۰۴؛ مزوی، ۳۰۱۸/۴.
 آغاز:
 رب بما جدت و انعمتی
 شکرک الهمت و الزمتی
- انجام:
 ورد زبانش چو نهفتن به کل
 دایره طی کرد که طی السجل
 خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: یوسف تفرشی
 طرخورانی المسکن متخلص به عاشقعلی. تاریخ
 کتابت: دوشنبه ۹ محرم ۱۳۲۴هـ همراه با دو مهر
 از کاتب به سجع «عبدہ الراجی یوسف» و
 «عاشقعلی»، رکابه‌نویسی دارد و در حاشیه
 تصحیح شده است.
- ۹۳۲۲
مجموعه
۱. شاهنامه عجم
 (شعر-فارسی)
 (گ ۱ پ-۲۹ ر)
 از: آقا محمد صادق بن سید فضل الله هجری
 تفرشی (۱۱۶۰هـ).
 نک: مجلس، ش ۱۳۴۳۲.
 آغاز:
 چرخ لوائی که نخستین گشود
 بر سر اکلیل کیومرث بود

آغاز:
عیب سلطان مکن از موعظه شیخ شنید
ناگریز است بشر وسوسه سلطان را
انجام:

هردم ز غرور نازگوئی سلطان
بنگر بمن و بطور طنازی من
خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۳ هـ.
تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشکى،
رکابه‌نویسی شده است.
جلد: تیماج سبز یشمی.
۱۱×۱۸ سم. ۴۶ گ. ۱۱ س. (ثبت ۸۵۵۹۴)

۹۳۲۵

مجموعه

۱. خلاصه الاذکار (ادعیه - عربی)
(ص ۹-۱۴۷ ر)
از: ملا محمد محسن بن مرتضی فیض کاشانی
(۱۰۹۱ هـ).

نک: مجلس، ش ۱۴۴۲۶؛ فهرست‌های خود نوشت
فیض کاشانی، ۱۷۰.
از آغاز یک برگ افتاده است.
آغاز: ذکر فان الذکری تنفع المؤمنین... یقول افقر
فقراء باب الله و خادم اهل الله محمد بن مرتضی الملقب
بمحسن احسن الله حاله و ماله...
انجام: ... انه جواد کریم و لا حول و لا قوة الا بالله
العلی العظیم.

۲. الادعية (عربی)
(گ ۱۴۷-۱۹۲ ر)
ادعیه مأثوره از حضرات معصومین (ع) است که از
کتاب‌های شیخ صدوق، شیخ مفید، سید بن طاوس،
کفعمی و... نقل شده است.
خط: نسخ، ادعیه معرب. رساله یکم: تقی،

جلد: گالینگور مشکى.
۱۱/۵ × ۱۷/۵ سم. ۴۶ گ. ۱۴ س.
(ثبت ۸۵۵۹۳)

۹۳۲۳

شرح دوازده امام (صلواتیه - عربی)
= شرح صلواتیه محی الدین ابن عربی

از: ابوالحسن بن محمد حسینی شیروانی (ق ۱۴ هـ).
شرح عرفانی و ادبی دوازده امام منسوب به
محی الدین ابن عربی (۶۳۸ هـ) است در صلوات بر
چهارده معصوم (ع).

این شرح به ناصرالدین شاه قاجار اهدا شده است.
نک: دانشگاه، ۱۳۹/۱؛ نقباء البشر، ۴۴/۱.
آغاز: بسمله. الحمد لله الذی جل عن مطارح اضواء
الفکر جلاله و ارتفع عن مواقع النظر کماله...
انجام: ... المرسلین صلوات الله و سلامه علیه و
علیهم اجمعین.

خط: نستعلیق، متن صلواتیه نسخ معرب. بی. کا.
تاریخ کتابت: ۲ شعبان ۱۳۰۸ هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، با حواشی به امضای
«ع غ ح عفی الله عنه»، رکابه‌نویسی شده
است.
جلد: تیماج سرخ.
۱۴/۵ × ۲۱/۵ سم. ۶۳ گ. ۱۲ س.

(ثبت ۸۵۵۶۷)

۹۳۲۴

دیوان سلطان (شعر - فارسی)

از: سلطان محمد میرزا سیف‌الدوله فرزند فتح‌علی
شاه قاجار (بعد از ۱۲۹۲ هـ).
نک: منزوی، ۳/۲۳۵۵.
شامل غزلیات و رباعیات است.
این نسخه از آغاز افتادگی دارد.

۱۱. **مثنویات** ۱۰۸۹ هـ، رساله دوم: ۱۰۸۷ هـ، تمامی صفحات
مجدول محرر کمندکشی شده به زر و مشکى و
لاجورد. عناوین شنگرف و زر، رکابه‌نویسی
شده و برگ‌های آغازین وصالی شده است.
۱۲. **استقامت نامه** نکه: منزوی، ۲۶۲۷.
۱۳. **نور علی نور**
۱۴. **ناظر و منظور** نکه: منزوی، ۳۲۵۹.
۱۵. **مرادات الافراد** نکه: ذریعه، ۲۰/۲۶۳.
۱۶. **تفسیر آیه «یا ایها الرسول بلغ...»**
۱۷. **تفسیر آیه «انک لا تهدى من أحببت...»**
۱۸. **مکاشفات**
۱۹. **شرح حدیث «الرفیق ثم الطریق»**
۲۰. **شرح خبر «التعظیم لأمر الله»**
۲۱. **بیان علامت مرشد و پیر کامل**
۲۲. **وصیت به سالک**
۲۳. **شرح حدیث «من حسن اسلام المرء
ترکه ما لا یعنیه»**
۲۴. **شرح حدیث «کن فی الدنیا کانک غریب»**
۲۵. **تفسیر آیه «یوم لا ینفع مال و لا بنون»**
۲۶. **فرق تحقیق و تقلید**
۲۷. **تفسیر آیه «تولج اللیل فی النهار»**
نکه: منزوی، ۳/۱۸۴۹.
آغاز:
مشعلۀ صبح سعادت دمید
وسوسۀ ظلمت عادت رمید
خط: نستعلیق. کاتب: محمّد کریم بن محمّد
زمان. تاریخ کتابت: در سال‌های ۱۲۳۹ و
۱۲۴۰-۱۲۴۳ هـ.
- عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد،
باستانی راد (مالک قبلی نسخه) فهرستی از
عنوان رساله‌ها در اول نسخه نگاشته است.
جلد: تیماج سبز یا ترنج و سرترنج زرین.
۱۵×۲۱/۵ سم. ۳۳۹ گ. ۲۱ س. (ثبت ۸۵۶۷۷)
- ۹۳۲۶
- کلیات پیر جمال اردستانی** (عرفان-فارسی)
از: جمال‌الدین محمّد پیر جمال اردستانی (۸۷۹ هـ).
شامل ۲۷ رساله است به نظم و نثر در عرفان:
۱. **کنز الدقائق** نکه: منزوی، ۳۰۶۰.
۲. **شرح الكنوز و کشف الرموز** نکه: منزوی، ۲۹۶۴.
۳. **روح القدس** نکه: منزوی، ۲۸۴۱.
۴. **کشف الأرواح** نکه: منزوی، ۳۰۵۵.
۵. **مهر افروز** نکه: منزوی، ۳۲۵۰.
۶. **تنبيه الغافلین** نکه: منزوی، ۲۷۳۲.
۷. **محبوب الصدیقین** نکه: ذریعه، ۲۰/۱۴۰.
۸. **مفتاح الفقر** نکه: ذریعه، ۲۱/۳۳۹.
۹. **مشکوة المحبین** نکه: ذریعه، ۲۱/۶۰.
۱۰. **المعلومات** نکه: ذریعه، ۲۱/۲۶۷.

۹۳۲۷

جنگ ادعیه و مرثیه (ادعیه و مرثیه - عربی و فارسی)

استدعا نمودند که چه می‌شود نسخه‌ی علاحدۀ در عقاید و مذاهب عموم طوایف نوشته‌ی مشتهر نمایی تا عقاید هر یک از ایشان بر همگنان روشن و هویدا شود چون حق نعمت و حق مصاحبت داشتند لزوم آورده صفحات چند از کتب هر یک از ائمه‌ی مذاهب و گفتار ایشان مسوده کرده مسما به مرآت المذاهب نمودم».

از جمله آثار مؤلف است: مثنوی میر اسرار، حدیقه الشعراء و بهجة الشعراء، کنز الغرائب و بحر العجائب؛ دیوان اشعار، منظر اولیا که به همت کتابخانه مجلس به چاپ رسیده است، مختصر التواریخ و...^۲

آغاز: بسمله. هذا کتاب مرآت المذاهب، نفحات دلگشای حمد و رشحات جانفزای ثنا که از مهذب شمال اعتقاد... اما بعد بر ضمایر صافیة اهل عرفان و اصحاب بصیرت و ایقان پوشیده نخواهد ماند...
انجام: ... اعتقاد را ضبط کردیم.

خط: نستعلیق. نام کتاب و تاریخ کتابت در پارگی برگ آخر از بین رفته است. نشانی‌ها مشکئی، رکابه‌نویسی شده، در آخر نسخه مهر مربعی به سجع: «لا اله الا الله الملك الحق المبين کاظم».

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج. ۱۷×۲۲ سم. ۸۷ گ. ۱۲ س. (ثبت ۸۵۵۶۶)

۹۳۲۹

مجموعه

۱. جامع الاخبار (حدیث - عربی)

= معارج اليقين في اصول الدين

(گ ۲-۱۲۸ ر)

از: محمد بن محمد شعیری سبزواری (ق ۷هـ).

۱. نسخه‌ای از فنون الجنون در کتابخانه آیت‌الله المرعشی نجفی به ش ۳۶۸۶ نگهداری می‌شود و در فهرست آنجا (۸۲/۱۰) معرفی شده است.
۲. نک: مرعشی، ۸۷-۸۰/۱۰.

بیاضی است شامل ادعیه و مرثیه سید الشهداء از جمله: دعای جوشن کبیر با ذکر خواص هر بند، دوازده امام (صلواتیه) از قوام‌الدین سیفی قزوینی، دوازده امام سعدی، دوازده امام نورالدین، دعای بعد از تلاوت قرآن، دوازده امام خواجه نصیرالدین طوسی، دوازده امام واعظ، دوازده امام رضا قلی قاری، مخمس مرثیه محتشم از میرزا رفیعا و...

آغاز: دعای جوشن کبیر اینست بسم الله الرحمن الرحيم اللهم انی اسئلك باسمک یا الله یا رحمن یا رحيم یا کریم....

خط: نسخ و نستعلیق، ادعیه نسخه عرب. بی‌کا. بی تا، از ق ۱۳هـ.

عناوین شنگرف، چند تاریخ تولد مربوط به ق ۱۳ و ۱۴هـ در ابتدای نسخه دیده می‌شود.

جلد: تیماج مشکئی.

۷/۵×۲۱ سم. ۷۷ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۵۵۹۶)

۹۳۲۸

مرآت المذاهب (ملل و نحل - فارسی)

از: میرزا محمد کاظم بن محمد تبریزی اسرار علیشاه (بعد از ۱۳۱۵هـ).

مؤلف در دیباچه مختصری از شرح حال و آثارش را آورده و اشعاری در مدح ناصرالدین شاه قاجار سروده و درباره کتاب حاضر می‌نویسد: «در این سال که عبارت از هزار و سیصد و دو بوده باشد مجموعه از علوم مختلفه و احوالات غیر معروفه جمع نموده مسما به فنون الجنون^۱ گردید چون در بعضی از فصول آن کتاب مستطاب رموز بعضی از مذاهب الملل نموده آمد از این جهت جمعی از احباء که قول شان فرض اطاعت داشت

نک: مجلس، ش ۷۵۲۴: ذریعه، ۳۳/۵؛ فهرستگان
نسخه‌های خطی حدیث، ۳۳۱/۳.
آغاز: بسملة الحمد لله الاول بلا اول كان قبله و
الأخر بلا اخر يكون بعده....

۲. اربعون حديثاً
فی فضایل امیر المؤمنین (ع)
(گ ۱۲۹ ر- ۱۳۵ ر)
از: مؤلفی ناشناخته.

متن چهل حدیث نبوی در فضایل امام علی (ع) را با
حذف اسانید و بدون توضیح و شرح آورده است.
آغاز: بسملة حمدله و الصلوة علی محمد و آله
اجمعین فهذه اربعون حديثاً محتویاً علی فضایل مولینا
امیر المؤمنین امام المتقین علی بن ابی طالب سلام الله و
سلام رسوله علیه و علی آله اجمعین محذوفة الاسانید
صدرت عن مشکاة الرسالة الأول لو أن الرياض أقلام و
البحر مداد....

انجام: ... اربعون قال النبی صلی الله علیه و آله
وسلم لو حدثت بكل ما انزل فی علی بن ابی طالب علیه
السلام ما وطی علی موضع فی الأرض الا اخذ ترابه
الی الماء. تم الأحادیث... اللهم صل علی محمد و آل
محمد.

خط: نستعلیق. کاتب: مرتضی بن حسن حسینی
حسینی. تاریخ کتابت: ۱۳۰۲ هـ.

عناوین به خط درشت، نشانی‌ها مشککی، در
حاشیه تصحیح شده و حواشی دارد، فهرست
فصول رساله یکم در ابتدای نسخه آمده است،
رکابه نویسی شده است و در آخر رساله یکم مهر
کاتب به سجع «مرتضی بن حسن الطباطبائی»
دیده می شود.

جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۵/۵ × ۲۲/۵ سم. ۱۳۶ گ. ۱۵ س.
(ثبت ۸۵۵۶۵)

۹۳۳۰

صورت پرداخت مواجب فوج
قراچه داغی

گزارش پرداخت مواجب شش ماهه سربازان فوج
پنجم ایلات قراچه داغی ابواب جمعی نواب والا
شاهزاده خلیل الدوله امیر تومان به تاریخ رجب ۱۳۲۳ هـ
در این دفتر به خط سیاق ثبت شده و ذیل نام هر یک از
مواجب گیران مهر او درج شده است و در آخر مبلغ جمع
با مهر قوام لشکر و مشیر نظام آمده است.
آغاز: پرداخت مواجب ششماهه... سربازان فوج
پنجم ایلات قراچه داغی ابواب جمعی....

خط: نستعلیق تحریری و ارقام به خط سیاق.

تاریخ کتابت: ۱۳۲۳ هـ.

جلد: کاغذی.

۱۳ × ۲۰/۵ سم. ۴۱ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۵۵۶۴)

۹۳۳۱

مدایح امین السلطان

(شعر-فارسی)
گرد آورنده: یحیی بن رضا قلی.
اشعاری است که شعرای مختلف در مدح وزیر
اعظم دربار امین السلطان سروده‌اند همچون: ضرغام،
میرزا سالک، میرزا حشمت، مشتاق، میرزا ثاقب، میرزا
فنائی، ایزدی، طغرل، میرزا شکوهی، حکاک، صبوری
و....

نیز اشعاری در وصف قم و حضرت معصومه (س) در
آن به چشم می خورد.

آغاز:

گدای درگه آنم که خاک ایوانش
فلک ز فخر گشاید بچشم ایوانش

انجام:

تا با قبال جاودان باشد

تا مه و سال کامران باشد

۲۱×۵/۳۰.سم. ۳۰۴.گ. ۳۱.س.
جلد: تیماج مشکی مجدول با ترنج و سرترنج.
(ثبت ۸۵۴۶۶)

۹۳۳۳

مجموعه**۱. فرائد القلائد (ادبیات-عربی)****فی شرح مختصر الشواهد**

(گ ۲-پ ۱۵۶)

از: بدرالدین محمود بن احمد عینی (۸۵۵هـ).

نک: مجلس، ش ۷۹۹۲.

آغاز: بسمله. حمداً ناصعاً ضافياً شرجعاً شعلعاً و
شکراً هامياً سامياً شبدعاً لمن اطمى رباع المحبرین رفعة
و ترفعا...
انجام: ... و الوهوب مبالغه واهب و المجزل من اجزل
اذا اعطى عطاء کثیرا.

۲. شرح المعلقات السبع (ادب-عربی)

(چاپی ۱۵۸ ر- ۲۶۱ پ)

از: حسین بن احمد زوزنی (۴۸۶هـ).

نسخه چاپی کتاب است با این خصوصیات: مصر،
دارالکتب العربیة الكبرى، ۱۳۲۷هـ، همراه با معلقه ثامنہ
از نابغه ذبیانی و معلقه تاسعه از اعشى بکر بن وائل و دو
قصیده از نابغه.

۳. طيبة النشر (قرائت-عربی)**فی القرائات العشر**

(گ ۲۶۵ پ- ۲۷۸ ر)

از: شمس‌الدین محمد بن محمد جزری (۸۳۳هـ).

منظومه‌ای است به بحر رجز در هزار یا هزار و نود
بیت در گزارش و جوه قرائات ده‌گانه که در واقع مکمل
قصیده شاطیبه = حرز الامانی و وجه التهنانی شاطیبه
است.

خط: نستعلیق زیبا. کاتب: یحیی بن رضا قلی.

تاریخ کتابت: ۱۳۰۵هـ.

مهر کتابخانه جعفر سلطان القرائی در اول و آخر
نسخه دیده می‌شود.

جلد: تیماج یشمی.

۱۳×۲۱.سم. ۳۸.گ. ۹.س. (ثبت ۸۵۵۶۳)

۹۳۳۲

مصابیح الظلام

(فقه-عربی)

فی شرح مفاتیح شرائع الاسلام

از: محمدباقر بن محمد اکمل وحید بهبهانی

(۱۲۰۵هـ).

شرح استدلالی بزرگی است بر مفاتیح الشرائع فیض
کاشانی (۱۰۹۱هـ) در هشت جلد که فقط تا کتاب
الخمس نگاشته شده است.

نک: التراث العربی، ۵/ ۹۹؛ ذریعه، ۱۴/ ۷۵؛

فهرست‌های خودنوشت فیض کاشانی، ۲۶۰.

نسخه حاضر جلد اول کتاب الطهارة تا احکام البئر

را دربردارد.

آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین حمداً کثیراً کما
هو اهله و مستحقه و الصلوة علی محمد و آله الطاهرین و
اولیائه و حججه....

انجام: ... و هذه الروایة تنادی بما ذکرنا من فوقیة
الشمال و الله العالم بجمیع الأحوال.

خط: نسخ. کاتب: فخار بن صفر. تاریخ کتابت:

۲۰ جمادی الاولی ۱۲۳۹هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده،

صفحه آغاز نونویس است، در آخر نسخه

فایده‌ای در تقسیم‌بندی ابواب فقه درج شده

است، در اول نسخه تملک لطفعلی بن علی

تبریزی با مهر مربعی به سجع «عبده لطفعلی» و

در آخر نسخه تملک با مهر مربعی به سجع

«عبدالفتاح بن عبدالوهاب الموسوی».

آنکه بر لوح زبانها حرف اول نام اوست
این همی گوید اله و آن الع آن تنکری
انجام:

چو جستم سال تاریخش خرد گفتم
ز هی فرهنگ نورالدین جهانگیر
خط: نستعلیق. بی کا (از اهالی درگزرین). تاریخ
کتابت: نیمه شعبان ۱۱۴۹ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، کاتب ۱۵ بیت
فارسی در انجامه نسخه از سروده‌های خود
آورده است در بیان تاریخ کتابت نسخه، حواشی
دارد و رکابه‌نویسی شده است، در اول نسخه
یادداشتی درباره استقراض مظفرالدین شاه
قاجار از بانک روس مورخه ۱۳۱۷ هـ، و تملک
معتضدالدوله در سنه «غثما» و مهر مربعی به
سجع «افوض امری الی الله عبده محمد مهدی»
آمده است.

۱۹ × ۵ / ۳۰ سم. ۲۶۳ گ. ۱۹ س.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی.

(ثبت ۸۵۵۵۸)

۹۳۳۵

جنگ اشعار

(شعر - فارسی)

جنگی است شامل اشعاری از این شاعران: سعدی،
جامی، اختر، مشتاق، ضیاء، حافظ، عاشق، درویش
مجید، محتشم، مولانا، میرزا صادق تفریسی، صافی،
هاتف، باباطاهر، وحشی بافقی، شیخ بهایی، ذبیحی
یزدی، حسینی یزدی، نوعی خوشانی (سوز و گداز
وی)، شیخ علی‌تقی کمره‌ای، قاضی نورالله، انوری،
زیوری، نراقی، صفایی.

طرفین نسخه افتادگی دارد.

آغاز:

که بیک بیت ز غم فرد شوی
مرهم سینه پردرد شوی

نک: کشف الفهارس، ۱ / ۳۵۳.

آغاز: بسمله.

قال محمد هو ابن الجزری

یا ذا الجلال ارحمه و استر و اغفر

الحمد لله علی ما یسره

من نشر منقول حروف العشرة

انجام:

روایة بشرطها المعتبر

و قاله محمد بن الجزری

یرحمه بفضلہ الرحمن

قطته من جوده الغفران

خط: نسخ، رساله سوم معرب. رساله یکم: لطیف

بن کربلایی باقر در عصر سه شنبه ۱۲۳۵ هـ،

رساله سوم: درویش علی بن شیخ شمس‌الدین

کاظمی، ظهر چهارشنبه ۲۳ رجب ۱۰۷۷ هـ در

دارالعلم شیراز.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، کاتب رساله سوم

نسخه را به مهدی بن شمس‌الدین در ۱۰۸۸ هـ

هبه کرده است، در گ ۲۶۵ یادداشت تملک

محمد رضا بن محمد صادق بن مجلسی و در

برگ‌های ۲۶۳ و ۲۶۴ جدول اسماء قراء عشره و

روایات بیست‌گانه ایشان درج شده است.

رساله دوم چاپی است.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۳ / ۵ × ۲۰ / ۵ سم. ۲۷۸ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۵۴۹۰)

۹۳۳۴

فرهنگ جهانگیری

(لغت - فارسی)

از: عضدالدوله جمال‌الدین حسین بن حسن انجوی

شیرازی (ق ۱۱ هـ).

نک: منزوی، ۳ / ۱۹۳.

آغاز: بسمله. بنام ایزد بخشاینده بخشایشگر

انجام:

یکی خوب کردار و خوش خوی بود
 که بدسیرت‌انرا نکوگوی بود
 خط: نستعلیق شکسته. بی. کا. بی. تا.
 رکابه‌نویسی شده و در چند جای نسخه مهر
 بیضوی به سجع «الراجی محسن» دیده می‌شود،
 درگ ۸۰ تاریخ تولد اسماعیل بن حاجی ابراهیم
 در جمادی الثانی ۱۲۳۴ هـ ثبت شده است.
 جلد: تیماج قهوه‌ای.
 ۱۴/۵ × ۲۱/۵ سم. ۱۸۱ گ. ۱۴ س.

(ثبت ۸۵۵۵۷)

۹۳۳۶

قصیده شکوائیه (ادب منظوم - عربی و فارسی)
و قصیده تشکریه

از: جلال‌الدین محمد شیرازی، جلال المحققین
 (ق ۱۴ هـ).
 مؤلف که مجاور مشهد رضوی بوده، پس از واقعه
 بمباران حرم رضوی در سال ۱۳۳۰ هـ، مرثیه‌ای عربی
 خطاب به امام زمان (ع) به عنوان قصیده شکوائیه سروده
 و با وقوع جنگ جهانی، قصیده تشکریه را خطاب به آن
 حضرت به عربی سروده و در زمان اقامت در تبریز به
 خواهش دوستان، آن دو قصیده را به نظم فارسی
 درآورده و چون در شعبان ۱۳۳۶ هـ به تهران وارد گردید
 آنها را به عنوان ارمغان به احمد شاه قاجار، تنظیم کرده و
 در خاتمه ابیاتی فارسی در مدح احمد شاه افزوده است.
 آغاز: بسمله. اقل و اعیان دولت قاهره و اذل خدام
 شریعت طاهره جلال‌الدین محمد شیرازی الشهیر بجلال
 المحققین مجاور مشهد مقدس رضوی

انجام:

هر که بکین تو خواست هماره جانش هلاک
 هر که بمهر تو زیست همیشه کامش روا
 خط: نستعلیق، اشعار عربی نسخ معرب. بی. کا.

تاریخ کتابت: از ق ۱۴ هـ.

تمامی صفحات مجدول دوستونی محرر
 کمندکشی شده به زر و مشککی و لاجورد، صفحه
 آغاز دارای سرلوح مذهب مذیل به کتیبه مذهب،
 عناوین به خط درشت و سنگرف، رکابه‌نویسی
 شده.

جلد: مخمل سرخ.

۱۲ × ۲۰ سم. ۱۴ گ. ۱۴ س. (ثبت ۸۵۶۰۳)

۹۳۳۷

دیوان هاتف اصفهانی (شعر - فارسی)

از: سید احمد هاتف حسینی اصفهانی (۱۱۹۸ هـ).
 نک: مجلس، ۳۸/۴۳۴ و ۴۳۹.
 این نسخه شامل غزلیات، ترجیع‌بند و رباعیات
 است و از آغاز و انجام افتادگی دارد.
 آغاز:

برآمد ترکی از خاور جهان آشوب و غارتگر
 بیغما برد در یکدم هزاران لؤلؤ لالا
 انجام:

شرمت بادا که زیر دستان ضعیف
 از بهر تو جان دهند و تو نان ندهی
 خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۲ هـ.
 رکابه‌نویسی شده است.
 جلد: تیماج فرنگی زرشکی.
 ۱۰/۵ × ۱۵/۵ سم. ۹۱ گ. ۹ س.
 (ثبت ۸۵۶۰۲)

۹۳۳۸

مجموعه

۱. دعای کمیل با (ادعیه - عربی و فارسی)

ترجمه به نثر و نظم

(گ ۱ - پ ۲۴)

گویا از: محمدحسن هروی (زنده در ۱۲۵۷ هـ).

محمد حسن هروی. تاریخ کتابت: شعبان
۱۲۵۷ هـ.

صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و
مشکی، مهر کتابخانه جعفر سلطان القرائی در
آخر نسخه دیده می‌شود، رساله دوم در متن و
هامش صفحات نگاشته شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۳/۵ × ۱۹ سم. ۳۱ گ. ۹ س. (ثبت ۸۵۶۰۱)

۹۳۳۹

دستور الوزاره = وصیت نامه (اخلاق-فارسی)

منسوب به: خواجه نظام الملک علی بن احمد
طوسی (۴۸۵ هـ).

نک: مجلس، ش ۷۶۶۴؛ فهرستواره کتاب‌های
فارسی، ۴۵۰/۶.

آغاز: اما مقدمه در بیان احوال خواجه نظام الملک
اجمالاً. ناصحی در دستور العمل وزرا گوید....

خط: نستعلیق شکسته. بی‌کا. بی‌تا. از ق ۱۳ و
۱۴ هـ.

رکابه‌نویسی شده است، در اول نسخه تملک
معتضدالدوله در ۱۳۳۳ هـ و در آخر نسخه مهر
کتابخانه جعفر سلطان القرائی، چند برگ در آخر
نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج سرخ با جدول زرکوب.
۱۱ × ۱۸ سم. ۴۲ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۵۵۹۸)

۹۳۴۰

اساس البلاغة (لغت-عربی)

از: جارالله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ هـ).
نک: مجلس، ش ۷۰۶۶؛ التراث العربی، ۱/۱۹۴.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.
آغاز: توهن فيه الضرحية بعد ما مضت فيه اذنا
بلقعی و عامل و انشدنی بعض....

متن عربی دعای کمیل است که در شب‌های جمعه
خوانده می‌شود همراه با ترجمه زیرنویس به نثر فارسی
و ترجمه منظوم در حاشیه صفحات.

در انجامه آمده که در مشهد رضوی دست به این‌کار
زده و افزوده است: «بر سبیل اختصار دو ترجمه نظماً و
نثراً به جهت مناجات خالی و عاری از محسنات شعریه و
کنایات و استعارات و دقایق معنویه و رموزات نوشتن...».

آغاز: بسمله. اللهم انی اسئلك برحمتک التی
وسعت کل شیء. ابتدا می‌کنم بنام خداوند جهان که
بخشاینده روزیست و مهربان الی سؤال کننده‌ام از نعمت
تو و آن نیز بواسطه رحمتت.

بنام خدائی که روزی ده است

گنه بخش هر کهتر و هر مه است
الها ترا سائلم رحمتی

که باشد در آن رحمتت وسعتی
انجام:

اما چکنم که رسم موران باشد
پای ملخی نزد سلیمان بردن

۲. خدمات میرزا موسی خان (فارسی)

به موقوفات آستان قدس رضوی

(گ ۲۵-۳۱ پ)

شرح خدمات حاجی میرزا موسی خان به آستانه
مقدسه امام هشتم (ع) در مشهد است از جمله احیای
دارالشفای آستانه، و تعمیر مطبخ و گلدسته حرم و نصب
ساعت زنگی در صحن.

آغاز: حمد بی حد مر خداوندی را سزاست که
بشیرازه‌بندی اوراق عالم بسی کارکنان گماشته....

انجام:

بردار متاع و عرض کن خدمت خان

کین هدیه من تو دانی و حکم خدا

خط: متن دعای کمیل به نسخ معرب زیبا، ترجمه

نثری به نستعلیق شنگرف زیرنویس شده، کاتب:

تحریر آن کرده و در میان نسخه تقریظ و اجازة اجتهاد دو تن از علما در حق مقرر درج شده است. مقرر از شاگردان شیخ انصاری و سید حسین کوه‌کمره‌ای بوده است.

در شناسنامه نسخه، مقرر میرزا لطف علی بن میرزا احمد تبریزی معرفی شده است.

آغاز: بسمله. حمدله و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین قوله اسم لمجموع المناسک الموداة فی المشاعر المخصوصة هذا تعریف الماتن فی المعتبر و الشرائع ایضا و آورد علیه شیخنا الشهدید فی شرحه ...
انجام: ... لأن تعلق وجوبه بماله أو بذمته و تنجزه فی حقه قبل تنجز الحج کمالو نذر قبل الاستطاعة ان یکون کل یوم عرفه عند قبر ابی عبدالله علیه السلام.

خط: نسخ، به خط مقرر (علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی). تاریخ کتابت: رجب ۱۲۷۹ هـ.
در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، رکابه‌نویسی شده است، چند برگ در میان نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج مشکى با ترنج و سرترنج زرین.
۱۶×۲۲/۵ سم. ۵۹ گ. ۲۱ س. (ثبت ۸۵۴۹۳)

۹۳۴۳

**تعليقة علی مباحث الأدلة (اصول فقه - عربی)
العقلية من القوانین المحکمة**

از: محمد تقی بن بن حسین علی هروی اصفهانی (۱۲۹۹ هـ).

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله - قوله» بر بحث الأدلة العقلية از کتاب قوانین الاصول میرزای قمی. این حاشیه در دهم شوال ۱۲۸۵ هـ به انجام رسیده است.
آغاز: بسمله. حمدله و الصلوة و السلام علی اشرف الاولین و الآخرین محمد و عترته الهداة المعصومین و بعد فيقول المقتدر الى الله... ان هذه فوائد وافية و تعليقة كافية علقتها علی مباحث الأدلة العقلية من القوانین المحکمة

انجام: ... قال زهير تهامون نجديون كيداً و نجعة لكل اناس من.

خط: نسخ معرب. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۰ هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده، به نسخه رطوبت رسیده است.
جلد: تیماج مشکى.
۱۸×۲۶ سم. ۱۲۶ گ. ۲۱ س. (ثبت ۸۵۵۹۹)

۹۳۴۱

عين الحيات (اخلاق - فارسی)
از: علامه ملا محمدباقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰ هـ).

نک: مجلس، ش ۷۳۷۵.
آغاز: بسمله. لالی حمد و جواهر ثنا تحف بارگاه جلال کبرياء حکیمی که الواح ارواح قابله نوع بشر ...
خط: نستعلیق. کاتب: محمد معصوم رضوی قاینی. تاریخ کتابت: یکشنبه شعبان ۱۰۹۰ هـ.
عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی شده و در ابتدای نسخه چند یادداشت تملک آمده از جمله از محمدحسین در ۱۲۵۶ هـ در قزوین با دو مهر یکی بیضوی به سجع «عبده الراجی محمد حسین» و دیگری مربعی به سجع «یا رحیم».
جلد: تیماج دو روی مشکى با ترنج و سرترنج و لچکی‌ها.
۱۵/۵×۲۵ سم. ۴۰۰ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۵۴۹۲)

۹۳۴۲

تقریرات فی الحج (فقه - عربی)
گویا از: علی بن لطف علی مغانی تبریزی (۱۲۸۴ هـ).

تقریرات درس خارج فقه یکی از اساتید است در کتاب الحج که مقرر در ماه رجب ۱۲۷۹ هـ شروع به

لايضاح ما فيها من العبارات المعضلة... قوله (ره) و المراد بالدليل العقلي اه انقسام الدليل ...

انجام: ... الجليل غير قليل و الله الهادى الى سواء السبيل و ليكن هذا آخر ما اردناه من هذه التعليقة و نسلل الله ان ينفع بها اهل المجاز و الحقيقة و يهدى الكل الى اقوم الطريقة و نحمده على وفقنا عليه و نصلى و نسلم على أحب الخلق اليه و عترته الدالين عليه.

خط: نسخ. كاتب: لطفعلی بن علی بن لطفعلی بن

احمد تبریزی. كاتب: ۲۷ محرم ۱۲۹۸ هـ.

عناوين و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، حواشی با امضای «منه» دارد، رکابه‌نویسی شده.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با ترنج و

سرترنج زرین.

۱۵/۵ × ۲۱/۵ سم. گ. ۹۱. س. ۱۸.

(ثبت ۸۵۴۹۴)

۹۳۴۴

الحبل المتین

فی احکام احکام الدین

(فقه - عربی)

از: شیخ بهایی بهاء‌الدین محمد بن حسین عاملی

(۱۰۳۰ هـ).

نک: مجلس، ش ۷۳۳۷؛ التراث العربی، ۲ / ۳۷۰.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذى دلنا على الطريق

القويم و من علينا بالهداية الى الصراط المستقيم ...

خط: نسخ. كاتب: حسین بن علی بن محمد شول

عتابکی اصلاً خلف آبادی مولداً و مسکنا. تاریخ

کتابت: ۱۵ شعبان ۱۰۷۷ هـ.

عناوين و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح

شده و حواشی به امضای «منه» دارد، فهرست

مطالب کتاب در اول نسخه آمده و رکابه‌نویسی

دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۸/۵ × ۲۹ سم. گ. ۱۶۰. س. ۲۵.

(ثبت ۸۵۴۹۵)

۹۳۴۵

ضیاء الطريقة

(عرفان - فارسی)

از: میرزا فضل‌علی بن مصطفی مرندی تبریزی.

نک: ش ۹۳۱۳.

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة... اما بعد چنین گوید

بندۀ مسکین ابن مصطفی فضلعلی المرندی مولداً

التبریزی مسکناً چون عالیجاه رفیع جایگاه برادر مکرم

معظم ابوطالب خان... رسالۀ تحریر شود در بیان طریق

سیر و سلوک ...

انجام: ... سالک شود و مخالف این طریق باطل و

طریق اهل ضلالت است و در این جا ختم نمایم این

رسالۀ شریفه را و صل الله على محمد و آله الطاهرين قد

فرغ مؤلفه فی ۱۴ شهر شعبان المعظم ۱۲۸۹.

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۳ و ۱۴ هـ.

نام کتاب و مؤلف در صفحۀ عنوان درج شده

است، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۱/۵ × ۱۱ سم. گ. ۱۱۰. س. ۱۳. (ثبت ۸۵۴۸۹)

۹۳۴۶

تقریرات فی الاصول

(اصول فقه - عربی)

از: علی بن لطف علی مغانی تبریزی (۱۲۸۴ هـ).

تقریرات درس اصول یکی از اساتید حوزه نجف

احتمالاً سید حسین کوهکمره‌ای است. نسخه حاضر

مباحث برائت و احتیاط را دربردارد و یک جلد از این

تقریرات به شماره ۹۲۵۳ گذشت و بخش‌های دیگر این

تقریرات در شماره‌های بعد خواهد آمد. در الکرام البرره

(ج ۳) درباره مقرر آمده است: «ادرك العلامة الأنصاری و

تلمذ علی العلامة الحاج سید حسین الكوه کمره‌ئی و کتب

سبع مجلدات انها من جمله من مباحث الاصول من

۱۸×۲۲/۵ سم. ۲۹۱ گ. ۲۹ س.

(ثبت ۸۵۴۹۷)

۹۳۴۸

تقریرات فی الأصول (اصول فقه - عربی)

از: علی بن لطف علی مغانی تبریزی (۱۲۸۴ هـ).

نسخه حاضر مباحث مقدمه واجب و اجتماع امر و نهی را دربردارد.

آغاز: الأمر بالشیء علی وجه الایجاب هل یقتضی وجوب ما لایتم الا به فیه خلاف و تحقیق البحث علی وجه یقتضی رسم مقدمات ...

انجام: ...الی عدم جواز اجتماع الأمر و النهی اذا لیس هناك عنوانان جمعها المكلف بسوء اختیاره فی فرد.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: از ق ۱۳ هـ.

رکابه نویسی شده و حواشی اندکی دارد، مهر کتابخانه سلطان القرایی در آخر نسخه دیده می شود.

جلد: تیماج مشکی مجدول با ترنج و سرترنج زرین.

۱۵×۲۱ سم. ۲۱۳ گ. ۱۸ س. (ثبت ۸۵۴۹۶)

۹۳۴۹

مختلف الشیعة (فقه - عربی)

فی احکام الشریعة

از: علامه حلی حسن بن یوسف بن مطهر (۷۲۶ هـ).

نک: مجلس، ش ۷۴۶۵؛ مکتبه العلامة الحلی، ۱۷۴ - ۱۸۴.

نسخه حاضر از کتاب النکاح تا کتاب القصاص را دربردارد و از طرفین افتادگی دارد.

آغاز: و بجداتها و هذا الکلام لایخلو من اضطراب و المعتمد تحریم ام الام من الرضاع ...

انجام: ... قال فی موضع آخر و دية قتل العبد علی سیده و الصغیر و المحجور علیه علی ولیه فان کان.

تقریراته و بعض تقریرات الشیخ محمدحسن الممقانی ...».

آغاز: بسمله. حمدله. احتج أقول الاخباریین بوجوب الکف و الاحتیاط فی الشبهة التحریمية الحکمية بالأدلة الثلاثة و هی الكتاب و الأخبار و العقل ...

انجام: ... و قال فی الدروس لو أدخل دینار فی محبرته و كانت قیمتها أكثر ولم.

خط: نسخ و نستعلیق. به خط مقرر. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ.

در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، رکابه نویسی شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج زرین.

۱۶×۲۱/۵ سم. ۲۱۹ گ. ۲۳ س.

(ثبت ۸۵۴۹۸)

۹۳۴۷

تقریرات فی الأصول (اصول فقه - عربی)

از: علی بن لطف علی مغانی تبریزی (۱۲۸۴ هـ).

این بخش از مباحث عام و خاص در جمادی الاولی ۱۲۷۵ هـ شروع شده و تا ربیع الآخر ۱۲۷۷ هـ ادامه یافته و در پایان بحثی درباره قاعده میسور دارد.

آغاز: بسمله. حمدله. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین ... اصل اعلم انهم اختلفوا فی جواز العمل بالعام قبل الفحص عن المخصص علی قولین ...

انجام: ... لو لم یعالج باعتبار کون السبب هو القدر الجامع بینهما للزم.

خط: نسخ. کاتب: به خط مقرر (علی بن لطف علی تبریزی). تاریخ کتابت: ۱۲ ربیع الآخر ۱۲۷۷ هـ.

در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج زرین.

کتابخانه سلطان القرایبی در اول نسخه دیده می‌شود.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج. ۱۸×۲۲/۵ سم. ۲۲۸۲ گ. ۲۶ س.

(ثبت ۸۵۴۹۱)

۹۳۵۱

(شعر - فارسی)

مثنوی عرفانی

از: شاعری ناشناخته.

مثنوی عرفانی است به سبک طاق‌دیس ملاً احمد نراقی شامل حکایت‌ها. شاعر از شخصی به نام «کاظم» بسیار تجلیل می‌کند:

بود کاظم نام آن بحر محیط

کو فرا بگرفته این ارض بسیط

بود کاظم نام آن عین الحیات

کز وجودش ماهیان را بدنجات

...ای ضیاء‌الدین امین الحق راد

کاظم بن قاسم ای شیخ جواد

نیست امیدم بجز الطاف تو

تکیه گاه من بود اوصاف تو

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز:

غیر آبی نیست اندر این جهان

تا دهم رخسار آنرا من نشان

هرچه می‌بینید خود آب است و بس

دور نبود نفس آب از هیچ کس

انجام:

چون بچشم مال سویش بنگرید

حسن ظن فقر در قلبش پرید

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳ و

۵۱۴ هـ.

رکابه‌نویسی دارد، در اول و آخر نسخه مهر

کتابخانه جعفر سلطان القرایبی دیده می‌شود.

خط: نسخ. بی‌کا. بی تا، از ق ۱۱ و ۱۲ هـ.

جای عناوین خالی مانده، در برخی موارد

عناوین به شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و

رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تملک مرتضی

بن احمد حسینی رشتی با مهر مربعی به سجع

المتوکل علی الله عبده مرتضی الحسینی و تملک

لطفعلی بن علی بن لطفعلی تبریزی با مهر مربعی

به سجع «عبده لطفعلی».

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج.

۱۹×۳۰ سم. ۳۱۰ گ. ۲۵ س. (ثبت ۸۵۴۸۸)

۹۳۵۰

تقریرات فی الأصول

(اصول فقه - عربی)

از: علی بن لطفعلی معانی تبریزی (۱۲۸۴ هـ).

مباحث استصحاب و اجتهاد و تقلید را به صورت

تفصیلی با نقل اقوال و رد و ایراد آنها آورده و در تاریخ

۱۲۸۱-۱۲۸۴ هـ مشغول به آن بوده است.

نک: ش ۹۲۵۳ و ۹۳۴۶.

در شناسنامه نسخه نوشته‌اند: تقریرات اصول،

لطفعلی بن میرزا احمد مجتهد تبریزی امام جمعه تبریز،

خط علی بن لطفعلی پسر مولف؟ در لبه نسخه نوشته‌اند:

«من تقریرات والد قدس سره». حواشی دارد به امضای

«لطفعلی ابن المؤلف».

آغاز: بسمله. حمدله. و صلی الله علی محمد و آله

أجمعین... أصل من جملة الأصول أو القواعد أو الأدلة

الشرعية أو العقلية أو كليهما الاستصحاب و هو لغة من

صحبه كسمعه...

انجام: ... فاذا ثبت تقصيره ثبت العقاب عليه و هو

المطلوب و الله تعالی هو العالم.

خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۲۸۱ و

۱۲۸۴ هـ.

در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی

دارد، رکابه‌نویسی شده، نشانی‌ها مشکلی، مهر

آیات نازله در فضایل اهل بیت (ع) را همراه با روایاتی که در تفاسیر اهل سنت آمده در ضمن چند فصل گرد آورده است. مؤلف از علمای امامیه در ق ۱۱ هـ است چنانکه در اواخر کتاب گوید: زیاده از نهصد سال از فوت ابوحنیفه گذشته و مدت غیبت امام زمان کمتر از آن به صد سال شده است.

عناوین ابواب و فصول:

فصل در اثبات وجوب مودت اهل البیت.

فصل در بیان آنکه بغض و عداوت اهل البیت کفر است.

فصل در بیان اینکه اهل البیت واجب الاتباع اند.

فصل تعیین مراد از اهل بیت و اینکه ایشان معصوم اند.

فصل در اثبات عصمت اهل البیت.

فصل در بیان فضل اهل البیت عموماً.

فصل فضل بنی هاشم بر غیر ایشان.

باب در بیان فضائل امیرالمؤمنین (ع) و بیان افضلیت آن حضرت بر کل امت بعد از حضرت رسالت پناهی.

فصل فی حدیث الغدیر و ما يتعلق به.

فصل در ذکر آنچه متعلق است بآیه الیوم اکملت لکم دینکم.

فصل در بیان انما ولیکم الله و رسوله...

فصل فی ذکر حدیث المنزلة.

فصل فی ذکر ما يتعلق بآیه و من الناس من یشری نفسه ابتغاء مرضات الله.

فصل فیما يتعلق بآیه و اعلموا انما غنمتم من شیء فان لله خمس و للرسول و لذی القربی.

فصل فی قوله تعالی یوفون بالذکر و یخافون یوماً کان شره مستطیراً.

فصل فیما يتعلق بآیه النجوى.

فصل فی آیه ان الذین آمنوا و عملوا الصالحات یسجعل لهم الرحمن ودا.

فصل فی آیه انما انت منذر و لكل قوم هاد.

جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.

۱۲ × ۱۸/۵ سم. ۷۴ گ. ۱۲ س. (ثبت ۸۵۴۷۸)

۹۳۵۲

مجموعه

۱. قیامت نامه

(گ ۱ پ - ۷۱ پ)

از: میر عبدالفتاح موسوی مراغی (۱۱۷۵ هـ).

ناظم که در شعر فارسی به «اشراق» و در شعر ترکی به «فتاح» تخلص می‌نمود، قیامت نامه را در رحلت پیامبر اکرم (ص) و شهادت سیدالشهداء امام حسین (ع) سروده است.

نک: ذریعه، ۱۷/۲۲۳.

آغاز: واقعه رحلت نبویه صلی الله علیه و آله و سلم من کلام میر فتح علیه الرحمة

روایتید و که چون فخر دودمان خلیل

جناب عرش مآب رسول جلیل

انجام: ... برغملو مرحلدن کچدی کاروان قرداش.

۲. دوازده‌بند محتشم کاشانی (مراثی - فارسی)

(گ ۷۲ پ - ۷۵ پ)

آغاز:

باز این چه شورش است که در خلق عالمست

باز این چه نوحه و چه غزا و چه ماتمست

خط: نسخ خوانا. بی‌کا. بی‌تا، از ق ۱۳ هـ.

عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی شده.

جلد: تیماج زرشکی.

۱۵/۵ × ۲۲ سم. ۷۵ گ. سطور چلیپایی.

(ثبت ۸۵۶۰۷)

۹۳۵۳

اثبات امامت

(عقاید - فارسی)

از: عبدالله بن عبدالله (ق ۱۱ هـ).

فصل یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله وكونوا مع الصادقين.

این نسخه از انجام ناتمام است.
 آغاز: بسمله. اما بعد الحمد و الصلوة می‌گوید مؤلف این مسودات عبدالله بن عبدالله که اگر چه فضلاء نامدار و علماء عالمقدار که این ذره بی مقدار... اما چون در کتب تفسیر در حدیث عامه آیات مع تفسیری که علماء ایشان کرده‌اند و احادیث بنظر حقیر در می‌آمد که شایستگی حجیت الزامی برخصم داشت....
 انجام: ...مقارنه عصر نیز هست لیکن وصول بحضرت امام برای اکثر مردم تعذر دارد و از کجا که بعضی را میسر نیست.

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۲هـ.
 عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.
 جلد: تیماج مشکى دورو.
 ۱۴×۵/۲۳ سم. ۲۱۴ گ. ۲۰ س.
 (تصویر) (ثبت ۷۹۰۷۹)

۹۳۵۴

کتاب الحکمة

(ادعیه - فارسی و عربی)

فی الأدعية و الموعظة للامة

از: محمد بن علی ناموس خوارى فریومدى (ق ۷هـ).

کتاب مهمی است در ادعیه احتمالاً از ق ۷هـ با صبغه‌ای صوفیانه از نویسنده‌ای سنی که از امامان شیعه نیز نقل می‌کند. مؤلف این کتاب را به وزیر علاء الحق محمد بن محمد بن محمود بن زنگی بن طاهر فریومدی تقدیم می‌دارد، و در مقدمه می‌گوید: «پس معلوم شد که دعا را شرایط و آدابی هست که بعلم عربیت و قوت بلاغت و فصاحت بر آن واقف نتوان شد و جز باذن شارع در آن شروع نتوان کرد بس محرر این کلمات و مسود این اوراق محمد بن علی الناموس الخوارى محتداً الفریومدی

فصل فی بیان آیه ان الذین آمنوا و عملوا الصالحات اولئک هم خیر البریة.

فصل فی بیان قوله تعالى و تعیها اذن واعیة.
 فصل فی بیان آیه مرج البحرین یلتقیان...
 فصل در بیان آیه و هو الذی خلق من الماء بشراً فجعله نسباً وصهراً.
 فصل أقمین کان مؤمناً کمن کان فاسقاً.
 فصل در بیان آیه و اولو الارحام بعضهم اولی ببعض.
 فصل در بیان آیه ان الله و ملائکته یصلون علی النبی...

فصل ان تتوبا الی الله فقد...
 فصل ان الله اصطفى آدم و نوحا و آل ابراهیم...
 فصل در تفسیر قوله سبحانه ثم اورثنا الكتاب الذین اصطفینا من عبادنا.
 فصل در تفسیر قوله سبحانه فی سورة النور وعد عدالله الذین آمنوا منکم و عملوا الصالحات لیستخلفنهم فی الارض...
 فصل قل للمخلفین من الاعراب ستدعون الی قوم...
 فصل یا ایها الذین آمنوا من یرتد منکم عن دینه...
 فصل و السابقون الاولون من المهاجرین و الانصار...
 فصل قوله تعالى الا تنصروه فقد نصره الله...
 فصل اجعلتم سقایة الحاج و عمارة المسجد الحرام...
 آیه من سورة الرعد: الذین آمنوا و عملوا الصالحات طوبی لهم...

آیه من سورة الاحزاب: انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت...
 فصل در ذکر آیاتی که دلایل بر فضل امیرالمؤمنین علیه السلام و اهل بیت نبوی دارد.
 فصل هو الذی ایدک بنصره و بالمؤمنین.
 فصل و السابقون السابقون اولئک المقربون فی جنات النعیم.

فصل یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم.

نسخه حاضر چند برگ از آغاز و احتمالاً یکی دو برگ از انجام و برگ‌هایی از میانه افتادگی دارد.
آغاز:

صلی الاله علی ابن امته التی
جائت به سبط البنان کریم...
اما بعد چون احتیاج ممکن بواجب جل جلاله و تعالی
و عم نواله و توالی بین لابدقع....
انجام: ...الاسماء الحسنی یسیح له ما فی السموات
و الأرض و هو العزیز الحکیم.
نسخه بسیار نفیس. خط: نسخ، ادعیه معرب. بی
کا. بی تا، از ق ۸هـ.
عناوین به خط جلی و عناوین فرعی به شنگرف،
در حاشیه تصحیح شده و رکا به نویسی دارد.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۲۱/۵ × ۲۸/۵ سم. ۲۶۱ گ. ۱۵ س.
(تبت ۷۹۰۸۴) (← تصویر)

۹۳۵۵

مجموعه

۱. **جوک باشست** (عرفان هندی-فارسی)
(گ ۱-۲۲۹ پ)
از: پندت کشمیری «انندن».
مترجم از سانسکریت به فارسی: نظام‌الدین
پانی پتی (ق ۱۱۱هـ).
نک: مجلس، ش ۷۲۴۳.
آغاز: بسمله، شکر و سپاس بی قیاس سزاوار
حضرت داور آفریدگار بی مثل و مانند...
انجام: ...اهدنا الصراط المستقیم صراط الذین انعمت
علیهم غیر المغضوب علیهم و لا الضالین.
۲. **کشف اللغات جوک باشست** (لغت-فارسی)
(گ ۲۳۰-۲۳۷ ر)
از: میرابوالقاسم بن میرزاییک فندر سکی (۱۰۵۰هـ).

منشأ و مولداً تاب الله علیه سبیل تحصیل آن آداب و
شرایط بیذا کرده این کتاب جمع کرد و بر دو قسم علمی و
عملی منقسم گردانید و روایات آن از کتب احادیث و ادعیه
معتبره باز نمود.

القسم الأول فی المباحث العلمیة و فیه ثلاثة عشر
بأباً: الباب الأول فی تعریفه، الباب الثانی فی صیغته، الباب
الثالث فی مذهب من یتربک الدعاء، الباب الرابع فی مذهب
من یدعو، الباب الخامس فی معنی الاجابة، الباب السادس
فی انواع الاجابة، الباب السابع فی زمانه، الباب الثامن فی
مکانه، الباب التاسع فی آداب الداعی، الباب العاشر فی
شرایط الدعاء، الباب الحادی عشر فی فضیلة الدعاء و
الذکر، الباب الثانی عشر فی فضیلة التسیب و التحمید و
التهلیل و التكبیر و التمجید و الاستعاذة و الاستغفار و
التوبة و الصلوة علی النبی صلی الله علیه و سلم و ثواب
کل منها، الباب الثالث عشر فی بیان الاسم الاعظم.

القسم الثانی فی العلمیة و فیه عشرة أبواب: الباب
الأول فی الأدعية الموظفة علی ساعات الأيام و اللیالی،
الباب الثانی فی وظائف الشهور، الباب الثالث فی الادعية
فی حالات تقع، الباب الرابع فی الصلوات النافلة، الباب
الخامس فی دعوات مستجابة، الباب السادس فی الأحرار،
الباب السابع فی التعاویذ، الباب الثامن فی ادعية الانبیاء،
الباب التاسع فی ادعية الائمة و الصلحاء، الباب العاشر فی
متفرقات.

...و چون از بهر تسمیه این کتاب با کتاب ربانی بر
سبیل تفأل رجوع کرد این آیت روی نمود که ادع الی
سبیل ربک بالحکمة و الموعدة الحسنة آنرا کتاب
الحکمة فی الأدعية و الموعدة للامة نام نهاد».

نسخه دیگری از این کتاب در کتابخانه عمومی
بایزید در استانبول ترکیه به ش ۱۶۱۶ نگهداری می شود
که در ۹۱۳هـ کتابت شده است.

از همین مؤلف کتاب دیگری سراغ داریم موسوم به
«مجموعه جلالیه در علم مکاتبه» که نسخه‌ای از آن در
کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران موجود است.

نک: مجلس، ش ۷۲۴۳؛ راهنمای پژوهش درباره میرفندرسکی / ۱۲۱-۱۲۴.

آغاز: باب الالف آتمان هستی مطلق و اصل آفرینش و آنچه همه را فرا رسیده....

انجام: ... حصول مطالب دنیوی و اخروی در اعتقاد هنود هروتا بذوق دریافت حق رسیدن.

خط: نستعلیق شکسته. بی. کا. تاریخ کتابت: جمعه ۱۸ رمضان ۱۲۸۰ هـ.

عناوین شنگرف، حواشی دارد، رکابه‌نویسی شده است، در اول نسخه یادداشتی به تاریخ ۷ جمادی الثانی ۱۲۹۵ دیده می‌شود.

جلد: تیماج مشکئی. ۱۸/۵ × ۲۹ سم. ۲۳۸ گ. ۱۹ س.

(ثبت ۷۹۰۸۳)

۹۳۵۶

خلاصة الأخبار

(تاریخ-فارسی)

فی احوال الأخیار

از: خواند میر غیاث‌الدین محمد بن همام‌الدین هروی (۹۴۲ هـ).

نک: مجلس، ش ۷۸۷۶.

آغاز: بسمله. خلاصه کلمات راویان اخبار انبیاء عالمقدار و نقاوه منشآت واقفان....

انجام:

تراست حافظ و حارس عنایت ازلی

تراست حامی و ناصر پناه رب و دود

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل بن پیرمحمد معروف به درویش رضا ابن حاجی اسماعیل کلاله. تاریخ کتابت: پنجشنبه ۶ رجب ۱۰۳۳ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و در آخر نسخه چند تملک دیده می‌شود از جمله از عبدالعزیز ابن بوداق و محمد نبی توشمال و محمد تقی بن میرزا عبدالقادر.

جلد: تیماج سبز.

۱۶/۵ × ۲۴ سم. ۴۶۱ گ. ۱۷ س.

(ثبت ۷۹۰۸۰)

۹۳۵۷

مؤید الفضلا = شامل

(لغت-فارسی)

از: محمد بن لاد دهلوی (ق ۱۰ هـ).

نک: مجلس، ش ۱۴۰۰.

آغاز: بسمله. محامد متوافره و مدایح متکاتره مردادار دانا و تنکری توانا را که بتالیف چندی حروف معدوده....

انجام: ... و نیز جنسی از طعام در غایت شهرت و آن دو نوع است از گوشت.

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۲ هـ.

تمامی صفحات مجدول محرر به مشکئی و شنگرف و زرد، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، حواشی دارد، رکابه‌نویسی شده، کاغذ کشمیری، نام کتاب و خصوصیات نسخه در صفحه عنوان درج شده و تملک فرهاد میرزا بن ولیعهد قاجار در ۱۹ ذی حجه ۱۲۸۱ هـ در همین صفحه دیده می‌شود.

جلد: تیماج سبز یشمی جدول زرین.

۱۴ × ۲۵ سم. ۴۴۵ گ. ۱۹ س.

(ثبت ۷۹۰۸۱)

۹۳۵۸

تاریخ نو

(تاریخ-فارسی)

از: شهزاده جهانگیر میرزا بن عباس میرزا بن

فتح‌علی شاه (ق ۱۳ هـ).

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۲/۹۱۳.

آغاز: بسمله. حمدله و الصلوة علی محمد و آله الطاهرین اما بعد چون اثبات حوادث روزگار در دفاتر اخبار و آثار امری است مرغوب....

انجام:

بضاعت نیاوردم الا امید

خدایا زعقوم مکن ناامید

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۳ هـ.

عناوین شنگرف، در متن و حاشیه تصحیح شده است، در اول نسخه یادداشتی به تاریخ غره رجب ۱۲۹۷ هـ در تبریز و یادداشتی از حبیب الله به تاریخ ۱۲۹۱ هـ و اظهار نظری از نادر میرزا و در آخر نسخه یادداشتی درباره کتاب و مؤلف آن به تاریخ ۱۴ رجب ۱۳۰۰ هـ و در چهار صفحه پایانی نسخه مطالبی درباره سید علی محمد باب درج شده است.

جلد: تیماج مشکی.

۱۵×۲۱/۵ سم. ۱۹۰ گ. ۱۷ س.

(ثبت ۷۹۰۷۸)

۹۳۵۹

المحصول فی اصول الفقه (اصول فقه - عربی)

از: فخرالدین محمد بن عمر رازی (۶۰۶ هـ).

نک: مجلس، ش ۷۰۴۷؛ کشف الظنون، ۲/۱۶۱۵.

آغاز: بسمله. و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهربین الکلام فی المقدمات و فیہ فصول الفصل الاول فی تفسیر اصول الفقه المركب لایمکن ان یعلم

انجام: ... دائرة علی امثال هذه الكلمات و لما وصلنا

الی هذا الموضع فلنقطع الکلام حامدین لله تعالی و مصلیین علی انبیائه و رسله و نسأل الله حسن العاقبة و الخاتمة و ان يجعل ما کتبناه حجة لنا لا علینا انه هو الغفور الرحیم.

خط: نسخ کم نقطه. بی. کا. تاریخ کتابت: اواسط

جمادی الاولی ۷۱۶ هـ.

در حاشیه تصحیح شده، نسخه به چند خط نوشته شده و برگ‌هایی از آن نونویس است. در

اول نسخه چند یادداشت مطالعه دیده می‌شود. از محمد حسن بن شیخ باقر و محمد بن سید هاشم بن سید حسن در ۱۲۱۳ هـ و حسین بن شیخ عباس و تملکی با مهر بیضوی به سجع «محمد ابراهیم بن زین العابدین» و یادداشت تقی بن شیخ اسدالله که نسخه را از حاج حسن کبه عاریت گرفته است.

جلد: تیماج مشکی مجدول با ترنج و سرترنج.

۱۷×۲۴/۵ سم. ۲۵ س.

(← تصویر) (ثبت ۷۹۰۷۷)

۹۳۶۰

مدایح و مناقب و آثار ظهور (فضایل - فارسی)

حضرت قائم

از: محمد حسن امین علی آبادی مازندرانی (ق

۱۳ هـ).

مؤلف پیش از این کتابی در مدایح و مناقب و فضایل و معجزات و غزوات ائمه معصومین (ع) تا امام یازدهم نگاشته بود موسوم به تحفة الحسن^۱ و این رساله را در مدایح و مناقب و آثار ظهور حضرت قائم (عج) به درخواست طهماسب میرزا در فارس نگاشته است.

مؤلف در عصر ناصرالدین شاه قاجار، عهده‌دار منصب امانت دیوانخانه اصفهان و برادر نصیر الملک بوده است.

آغاز: بسمله.

جهان‌ستانا کشورگشا شهها ملکا

توئی که جاه تو راند کوازه بر کیوان
چنین گوید بنده کمین واثق بعنایت رب عرش برین
محمد حسن امین که مدتی بود

۱. نسخه‌ای از تحفة الحسن در کتابخانه ملی ملک به

ش ۳۷۷۸ نگهداری می‌شود با تاریخ کتابت

۱۲۷۴ هـ. نک: ملک، ۷/۳۶.

انجام: ... چون حوت قدرت کج روی و نه بزغاله
ضعیف را آسیب نهیب گرگ قوی باشد.

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۳ و ۱۴ هـ.

صفحات مجدول محرر کمند کشی به زر و
مشکی و لاجورد، با دو سرلوح مذهب مرصع،
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده
است.

جلد: مقوا رویه مشمع مشکی عطف و گوشه
پارچه سرخ.

۱۲×۱۸/۵ سم. ۲۰ گ. سطور مورب.

(ثبت ۷۹۰۷۶)

۹۳۶۱

ترجمه تاریخ الحکماء (تراجم - فارسی)
= ترجمه نزهة الارواح و روضه الافراح

متن از: شمس‌الدین محمد شهرزوری (زنده در
۶۸۷ هـ).

مترجم: مقصود علی تبریزی (ق ۱۱۱ هـ).

ترجمه نزهة الارواح و روضه الافراح شمس‌الدین
محمد شهرزوری است در دو بخش: ۱. اندکی از
سرگذشت فیلسوفان یونان، ۲. نزدیک به ۸۰ تن از
فرزانگان اسلامی برگرفته از تنم صوان الحکمه بیهقی.
ترجمه از مقصود علی تبریزی در روزگار اکبرشاه
(۹۶۳-۱۰۱۴ هـ) به دستور شاهزاده سلیم که پس از
پادشاهی جهانگیر پادشاه خوانده شد، در ۱۱۰۱ هـ بدان
آغاز کرده و تا ۱۰۱۴ هـ در آن کار می‌کرده و به نام
جهانگیر پیشگفته (۱۰۱۴-۱۰۶۸ هـ) ساخته است.

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۲۰۸۲/۳.

آغاز: ای حکیم علی الاطلاق و ای دانای
باستحقاق تا از خود خود بر نیائیم چگونه بلبل زبان را...
انجام: ... گفته نشد پروردگار را بچیزی بهتر از صبر و
راضی ساخت او را چیزی همچو رضا.

خط: نستعلیق. کاتب: شجاع حسینی. تاریخ

کتابت: ۱۱ محرم ۱۰۷۷ هـ.

تمامی صفحات مجدول محرر کمند کشی شده به
زر و مشکی، عناوین شنگرف، صفحه آغاز
دارای سرلوح مذهب مدبیل به کتیبه مذهب، در
اول نسخه برچسب کتابخانه صنایع‌الدوله محمد
حسن خان دیده می‌شود و نیز خرید نسخه از
دکان سمساری حاج ابوالقاسم در شمس‌العماره
به تاریخ ۵ شوال ۱۳۳۵ هـ به ۳ تومان، در آخر
نسخه مهر مربعی است به سجع «المهدی من
هدیت».

جلد: تیماج تریاکی دورو.

۱۵×۲۴ سم. ۱۸۵ گ. ۱۹ س. (ثبت ۷۹۰۸۵)

۹۳۶۲

بحر الفوائد (چند دانشی، اخلاق - فارسی)

از: مؤلفی ناشناخته (ق ۶ هـ).

چنددانشی است از کلام، تصوف، فقه و سیاست در
۳۳ کتاب شامل ۳۰۰ باب: ۱. کتاب الجهاد، ۲. کتاب
الحکمة، ۳. کتاب الدعاء و الاوراد، ۴. کتاب نصیحة
الملوک، ۵. کتاب اخلاق الصالحین، ۶. کتاب حکایات
الصالحین، ۷. کتاب تربیة الاولاد، ۸. کتاب فردوس
العارفین، ۹. کتاب طلب المعیشة، ۱۰. کتاب محاسن
الشریعة، ۱۱. کتاب احکام الکبایر، ۱۲. کتاب اقطاع
السلطان، ۱۳. کتاب الحقوق، ۱۴. کتاب مشکلات
الاحکام، ۱۵. کتاب الحلال و الحرام، ۱۶. کتاب آداب
الاسلام، ۱۷. کتاب معالجة الذنوب، ۱۸. کتاب مناسک
الحج، ۱۹. کتاب نوادر العلماء، ۲۰. کتاب جواهر الکلام
، ۲۱. کتاب مناقب الائمة، ۲۲. کتاب جوابات الروم، ۲۳.
کتاب الرد علی المخالفین، ۲۴. کتاب اصول الدین، ۲۵.
کتاب اثبات النبوة، ۲۶. کتاب شرایع الاسلام، ۲۷. کتاب
عجایب الدنيا، ۲۸. کتاب التعبير و الاختلاج، ۲۹. کتاب
السلطان، ۳۰. کتاب تذکرة الآخرة، ۳۱. کتاب الوصایا
، ۳۲. کتاب اللطایف، ۳۳. کتاب الغرایب.

۲. ایضاح الاشتباه (رجال-عربی)**فی أسماء الرواة**

(گ ۷۷ پ- ۹۷ پ)

از: علامه حلی حسن بن یوسف بن مطهر (۷۲۶ هـ).

نک: مجلس، ش ۳۱۵۴؛ فهرستگان نسخه‌های خطی

حدیث، ۱/ ۱۵۵.

آغاز: بسمله. حمدله. و صلی الله علی سید المرسلین محمد النبی و علی آله الطیبین الطاهرین یقول العبد الفقیر الی الله حسن بن یوسف بن مطهر الحلی....
انجام: ... فعلیه بکتابنا الکبیر الموسوم بکشف المقال فی معرفة الرجال و صلی الله علی سید المرسلین محمد النبی و آله الطاهرین.

۳. نقلی از الوجیزة (درایه-عربی)**شیخ بهایی در درایه**

(گ ۹۸ پ- ۹۹ ر)

۴. الفهرست (رجال-عربی)

(گ ۹۹ پ- ۱۴۶ ر)

از: شیخ طوسی محمد بن حسن (۴۶۰ هـ).

نک: مجلس، ش ۵۱۱۳؛ فهرستگان نسخه‌های خطی

حدیث، ۱/ ۳۶۶.

آغاز: بسمله. الحمد لله ولی الحمد و مستحقه و صلی الله علی خیرته من خلقه... اما بعد فانی لما رأیت جماعة من شیوخ طائفتنا....

انجام: ... ابن عصام له نوادر اخبارنا بها جماعة عن ابی المفضل عن حمید عن ابن عصام و الحمد لله اولاً و آخراً.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: احسن بن محمد مشهور به قاضی منجم و قاضی احسن. تاریخ کتابت: نیمه اول رساله یکم: چهارشنبه ۱۲ شعبان ۱۰۰۶ هـ در مدینه، نیمه دوم آن در روز جمعه ۲۷ رمضان ۱۰۰۷ هـ در مکه مستقبلاً لباب

این کتاب میان سال‌های ۵۳۰-۵۵۵ هـ به مدت پنج سال در زمین شام به نام الب قتلغ جیوگا الغ اتابک ابی سعید ارسلان تألیف و به کوشش مرحوم دانش‌پژوه به وسیله بنگاه ترجمه و نشر در ۱۳۴۵ هـ ش به چاپ رسیده است.

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۳۴۱/۶.

از انجام اندکی افتادگی دارد.

آغاز: بسمله. حمد و سپاس ایزد گوئیم که آفریدگار دو جهان است و نگاه دارنده زمین و آسمانست...
انجام: ... باب یازدهم در مناظره ابلیس لعنه الله در خبر است که وی روزی... گفت چه دشمن داری گفت نماز و روزه کودک و.

خط: نسخ مشکول. بی. کا. بی. تا، از ق ۸ هـ.

عناوین به خط جلی و شنگرف، رکابه‌نویسی شده و به نسخه رطوبت رسیده است، در اول نسخه تملکی به تاریخ ۱۱۶۹ هـ و مهر بیضوی به سجع «احمد بن نجفعلی».

جلد: مقوای لبه دار عطف تیماج مشکی.

۱۷×۲۴/۵ سم. ۱۹۶ گ. ۱۹ س.

← تصویر (ثبت ۷۹۰۷۲)

۹۳۶۳

مجموعه**۱. خلاصة الأقوال**

(رجال-عربی)

فی معرفة أحوال الرجال

(گ ۳ پ- ۷۶ ر)

از: علامه حلی حسن بن یوسف بن مطهر (۷۲۶ هـ).

نک: مجلس، ش ۴۴۰۶؛ فهرستگان نسخه‌های خطی

حدیث، ۱/ ۲۴۷.

آغاز: بسمله. الحمد لله مرشد عباده الی سبیل السداد و هادیهم الی طریق النفع فی المعاش و المعاد....
انجام: ... مذکور فی کتابنا الکبیر من أراد وقف علیه هناك و الحمد لله وحده...

جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده عطف تیماج
مشکی.
۱۶/۵ × ۲۳/۵ سم. ۳۷۴ گ. ۱۷ س.
(ثبت ۷۹۰۷۰)

۹۳۶۵

مجموعه

۱. **کنز الاسرار = کبریت احمر** (عرفان - فارسی)
(گ ۱ پ - ۸ پ)
از: میرزا محمدتقی بن محمد کاظم مظفر علی شاه
(ثبت ۱۲۱۵ هـ).
نک: ش ۹۲۳۲.

۲. **قصاید** (شعر - فارسی)
(گ ۸ پ - ۱۷ پ)
از: میرزا محمدتقی بن محمدکاظم کرمانی، مظفر
علی شاه (۱۲۱۵ هـ).
ده قصیده است.

۳. **غزلیات مشتاقیه** (شعر - فارسی)
(گ ۱۸ پ - ۶۲ پ)
از: میرزا محمدتقی بن محمدکاظم کرمانی،
مظفر علی شاه (۱۲۱۵ هـ).
نک: مجلس، ش ۷۸۱۴.
آغاز:

ساقی دگر در جام کرد آن باده اطلاق را
از قید هستی وارهاوند آن زاهد زراق را
انجام:

بدل دیدیم مشتاقعلی ساقی رندان را
بدستی ذوالفقارش بود و جام باده در دستی.

۴. **بحر الاسرار** (تفسیر منظوم - فارسی)
(گ ۶۶ پ - ۱۹۳ پ)

بیت الله العظیم از روی نسخه خط یحیی بن
محمد بن یوسف بن علی بن مطهر مورّخه غره
شعبان ۷۴۳ هـ، رساله دوم: دوشنبه سلخ رمضان
۱۰۰۷ هـ در مکه در نزدیکی مسجد الحرام،
رساله آخر: دهم شوال ۱۰۰۷ هـ در مسجد
الحرام.

در حاشیه تصحیح شده و حواشی دارد، به نسخه
رطوبت رسیده است.
جلد: مقوا عطف پارچه قرمز.
۱۴ × ۲۸ سم. ۱۴۶ گ. ۲۴ س.
(← تصویر) (ثبت ۷۹۰۸۲)

۹۳۶۴

مختار الصحاح

(لغت - عربی)
از: زین الدین محمد بن ابی بکر رازی (ق ۸ هـ).
گزیده‌ای است از مواد لغوی مهم کتاب صحاح اللغة
جوهری با اضافاتی از تهذیب اللغة ازهری و ضبط
کلماتی که جوهری آنها را ضبط نکرده است. انجام
تألیف در ۷۶۰ هـ بوده و ترتیب آن مانند صحاح به ترتیب
حروف آخر کلمات است.

نک: التراث العربی، ۴ / ۴۷۸.
آغاز: بسملة الحمد لله بجميع المحامد علی جميع
النعم و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد المبعوث
الی خیر الامم و علی آله و صحبه مفاتیح الحکم و
مصایب الظلم
انجام:

ألا یا أسلمی یا دارمی علی البلی
و لا زال منهلا یجرعانک القطر
خط: نسخ معرب. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۱ هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، صفحه آخر
نونویس است، رکابه‌نویسی شده و حواشی دارد،
در اول نسخه فواید لغوی درج شده، به نسخه
رطوبت رسیده است.

خط مجموعه: نستعلیق، عناوین نسخ شنگرف، به درخواست رضاقلی هدایت. تاریخ کتابت: ۱۲۸۶ هـ. مکان کتابت: تهران. مهر کتابخانه جعفر سلطان القرایی در اول و آخر نسخه دیده می‌شود، در اول نسخه یادداشت رضا قلی هدایت درج شده است. جلد: تیماج زیتونی. ۱۴/۵ × ۲۲ سم. ۲۹۴ گ. ۱۷ س. (ثبت ۷۹۰۶۹)

۹۳۶۶

یوسف و زلیخا

(شعر-فارسی)
از: نورالدین عبدالرحمان بن احمد جامی (۸۹۸ هـ). نک: مجلس، ش ۱۳۱۶۰. آغاز: الهی غنچه امید بگشای گلی از روضه جاوید بنمای انجام:

زبانرا گوشمال خامشی ده

که هست از هرچه گویی خامشی به خط: نستعلیق. کاتب: محمد بن علاءالدین رزه. تاریخ کتابت: غره صفر ۹۶۸ هـ. تمامی صفحات مجداول محرر به زر و مشکی و سیلو و لاجورد، صفحه آغاز دارای سرلوح مذهب مذیل به کتیبه مذهب، عناوین به زر، رکابه‌نویسی شده، در آخر نسخه چند یادداشت تولد به تاریخ‌های ۱۰۲۸ و ۱۰۳۴ هـ، مهر کتابخانه سلطان القرائی در اول نسخه دیده می‌شود.

جلد: تیماج مشکی دوروی مجداول با ترنج و سرترنج زرین.

۱۴ × ۲۳ سم. ۱۷۳ گ. ۱۲ س.

(ثبت ۷۹۰۶۷) (← تصویر)

از: میرزا محمدتقی بن محمدکاظم کرمانی، مظفر علی شاه (۱۲۱۵ هـ). نک: مجلس، ش ۷۲۲۰. آغاز: بیا بسم الله الرحمن الرحیم هست مفتاح در گنج حکیم انجام: انهم للشرع کانوا حافظین رحمة الله علیهم اجمعین

۵. مجمع البحار

(عرفان-فارسی)
(گ ۱۹۴ پ- ۲۵۴ پ)
از: محمدتقی بن محمدکاظم کرمانی، مظفر علی شاه (۱۲۱۵ هـ). شرح نثری مثنوی بحرالاسرار است. نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۸/ ۸۲۴. آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین الرحمن الرحیم مالک يوم الدين و الصلوة علی من اتاه الله سبعا من المثانی و القرآن العظیم... انجام: ... ظهور و انجلا پذیرد و به تمام این تحقیق تمام شد آنچه مقصود فقیر حقیر... و الحمد لله رب العالمین.

۶. مثنویات، ترجیعات و ترکیبات

(شعر-فارسی)
از: محمدتقی بن محمدکاظم کرمانی، مظفر علی شاه (۱۲۱۵ هـ). آغاز: اول نامه بنام حی پاک زنده‌گی بخش همه اجزای خاک انجام:

صورت مشتاق نشان علی است
آیت اطلاق بشان علی است

- از: امام بسطامی.
- در صفحه عنوان چنین معرفی شده است: «کتاب الطلسمات للامام البسطامی الذی أُلّفه لولده فم البحر» و در مقدمه آن آمده است: «فهذا کتاب جمعت فيه اصول علم الروحانی و فروعه اعلم یا ولدی یا فم البحر... و سمیته کتاب الطلسمات».
- در انجامه نیز به عنوان کتاب الطلسمات معرفی شده است.
- احتمالاً بسطامی مذکور، عبدالرحمان بن محمد انطاکي بسطامی (۸۵۸هـ) باشد.
- آغاز: بسمله. الحمد لله حق حمده و صلاته علی خیر خلقه محمد و علی آله و صحبه و سلم و بعد فهذا کتاب جمعت فيه اصول علم الروحانی و فروعه... .
- انجام: ... و بیده حقایق التحقیق تم کتاب الطلسمات بحمد الله تعالی و منه و حسن توفیقه فاحتفظ به و صنه عن الجهال و عن غیر أهله و الله اعلم.
۴. ترجمه منظوم قصیده برده (شعر-فارسی)
(گ ۱۵۱ پ-۱۷۹ ر)
از: محمد حافظ شرف (ق ۵۹).
متن عربی قصیده برده از بوسیری و ترجمه منظوم آن به فارسی از محمد حافظ شرف است.
نک: منزوی، ۲۷۲۳/۴.
آغاز:
ای زیاده صحبت یارانت اندر ذی سلم
اشک چشم آمیختی با خون روان گشته بهم
انجام:
هزاران درود و فراوان سلام
ز ما بر محمد علیه السلام
ختم نسخه ثلاث و سبعین است
که ز هشتصد گذشته تعیین است
خط: نسخ و نستعلیق. رساله دوم احتمالاً به خط
مؤلف در ق ۱۱۱، رساله سوم: احمد حافظ
- ۹۳۶۷
- مجموعه
۱. المشاعر
(گ ۱۴ پ-۲۹ پ)
از: ملاصدرا محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰هـ).
نک: مجلس، ش ۱۴۴۵۶.
نسخه حاضر از انجام ناتمام است.
آغاز: بسمله. نحمد الله و نستعین بقوته التي اقام ملکوت الأرض و السماء...
انجام: ... الجاعل فی اطوارها و منازل افعاله فی مبدأ الموجودات و صفاته و آثاره.
۲. دیوان ابن ملا
(گ ۳۰ ر-۱۱۰ ر)
از: ابراهیم بن احمد حصکفی مشهور به ابن ملاً (۱۰۳۲هـ).
دیوان اشعار ابن ملا، شاعر اهل دیار بکر ترکیه است که در اواخر ق ۱۰هـ و نیمه اول ق ۱۱هـ می زیسته و نامه‌های منظوم بسیاری به شخصیت‌های زمان خود نگاشته و از دیوان رسائل خود یاد کرده است. وی از پدرش به عنوان علامه و شیخ الاسلام نام می برد. تاریخ نامه‌های وی از ۹۸۵ تا ۱۰۱۴هـ بوده و بیشتر از قسطنطنیه به حلب نامه نوشته است. از آثار اوست: حلیة المفاضلة فی المطارحة و المراسلة.
از جمله اشعار وی، منظومه‌ای است با عنوان «حث السری الی حب خیر الوری».
نک: الاعلام زرکلی، ۳۰/۱.
آغاز:
کیف یحصى الثناء علیک النظام
ولا وصافک الحسان ازدحام
۳. کتاب الطلسمات
(علوم غریبه-عربی)
(گ ۱۱۱ پ-۱۴۹ پ)

۹۳۶۹

الكشف عن مشكلات الكشاف (تفسیر-عربی)**= حاشية الكشاف**

از: سراج‌الدین عمر بن عبدالرحمان فارسی قزوینی
(۷۴۵هـ).

نک: مجلس، ش ۱۲۰۵۱؛ التراث العربی، ۴/۳۳۶؛
کشاف الفهارس، ۴/۷۰.

این نسخه کامل است.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي انار الاعيان بنور
الوجود و جعلها مرائی صفاته و اختار منها نوع الانسان ...
انجام: ... ما تنفس عن المكروب بنفس الاصبح و
تضوع عرف العرف عن التوجه الى الوجوه الصباح.

خط: نسخ. کاتب: عمر بن خلیل بن محمد بن
محمد اصفهانی. تاریخ کتابت: نیمه نخست در
شب دوشنبه ۱۷ ربیع الآخر ۷۶۳هـ در شیراز و
نیمه پایانی در دهه آخر صفر همان سال، مقابله و
تصحیح شده و حواشی دارد.

عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی شده و لبه برگ‌ها
وصالی شده است، در اول نسخه تملک علی اکبر
حسینی شمس العلماء در ۱۸ شوال ۱۳۴۴هـ، به
نسخه رطوبت رسیده است.

جلد: تیماج مشکی مجدول گرهی.

۲۰ × ۳۰ سم. ۲۶۴ گ. ۳۵ س.

(← تصویر) (ثبت ۷۹۰۸۹)

۹۳۷۰

قواعد العقائد (کلام-عربی)**= الرسالة القدسیة فی قواعد العقائد**

از: ابو حامد محمد بن محمد غزالی (۵۰۵هـ).

مباحث اعتقادی است از توحید، صفات باری
تعالی، احوال آخرت و غیر آن در چهار فصل و هریک
دارای ارکان، مسائل و ایحات:

الفصل الاول فی تعریف مصطلحات الفن

قلع‌اوی تونس. تاریخ کتابت: شنبه ۱۵ رجب
۱۱۳۸هـ.

عناوین شنگرف، رساله چهارم دارای جدول، در
اول نسخه فواید پراکنده درج شده و یادداشت
تملک درویش غلام علی قاجار با مهر وی دیده
می‌شود.

جلد: تیماج مشکی.

۱۴/۵ × ۲۱ سم. ۱۷۹ گ. سطور مختلف.

(← تصویر) (ثبت ۷۹۰۷۴)

۹۳۶۸

تاریخ گزیده

(تاریخ-فارسی)

از: حمدالله بن تاج‌الدین ابوبکر مستوفی قزوینی
(۷۵۰هـ).

نک: مجلس، ش ۱۳۶۶۸.

آغاز: بسمله. سپاس و ستایش پادشاهی را که ملک
او بی زوالست ...

انجام: ... و تصحیح این انساب از کتب معتمد علیه
کرده شد و العلم عند الله تعالی.

خط: نستعلیق، عبارات عربی نسخ معرب. بی‌کا.
تاریخ کتابت: ۵ شعبان ۸۵۱هـ.

عناوین شنگرف، دو صفحه نخست مجدول
محرر به زر و مشکی، صفحه آغاز دارای کتیبه
مذهب، نام کتاب و مؤلف در صفحه عنوان درج
شده، رکابه‌نویسی شده، به نسخه رطوبت
رسیده، در اول نسخه یادداشت امانت گرفتن آن

از کتابخانه اعتضاد الممالک در شوال ۱۳۳۸هـ به
خط احمد بن محمد علی قراچه داغی و تملک
حسین عارفی بن خلیل بن محمد بن خضر در
۱۱۳۸هـ، در برگ آخر نسخه اشعار فارسی دیده
می‌شود.

جلد: تیماج عنابی.

۱۷ × ۲۴ سم. ۲۴۰ گ. ۲۱ س. (ثبت ۷۹۰۶۶)

- الفصل الثانی فی وجه التدرج الی الارشاد
الفصل الثالث فی لوامع الأدلة للعقیده
الفصل الرابع فی الايمان و الاسلام و النسبة بينهما.
نک: مؤلفات الغزالی، ۸۹ و ۳۰۷.
از آغاز افتادگی دارد.
- آغاز: اقصيته لا یقاس عدله بعدل العباد فان العبد
یتصور منه الظلم بتصرفه فی ملک غیره....
انجام: ... عن الايمان و هی آخر ما نختتم به کتاب
قواعد العقائد.
- خط: نسخ معرب. بی. کا. بی. تا، از ق ۷۷ هـ.
عناوین شنگرف، کرم خوردگی دارد.
جلد: تیماج تریاکی.
۱۷ × ۲۵ سم. ۷۶ گ. ۱۲ س.
(← تصویر) (ثبت ۷۹۰۸۷)
- ۹۳۷۱
- مجموعه**
۱. بحر المعارف
(شعر - فارسی)
(گ ۱ پ - ۲۱۶ ر)
از: شیخ شهاب‌الدین علی دانیالی فسوی جهرمی
(ق ۱۰ هـ).
نک: مجلس، ش ۱۳۹۴۵؛ معجم المؤلفین، ۸۹/۷.
آغاز:
آمد سحری بگوشم از غیب ندا
بشری لک بالنعیم عیشاً رغدا
انجام:
اتفق انشائها فی جهرم
خوفطت سکانها عن مغرم
- ۲. نصایح دانیالیه**
(عرفان - فارسی)
(گ ۲۱۶ پ - ۲۱۸ پ)
از: شیخ شهاب‌الدین علی دانیالی فسوی جهرمی
(ق ۱۰ هـ).
- مکتوبی عرفانی است مشتمل بر نصایح دانیالیه که
یوسف شاه جمال‌الدین بایزید دیلمی از نسخه خط شیخ
جمال‌الدین شیخ محمد نقل کرده است. دو اثر دیگر از
دانیالی می‌شناسیم: ۱. جواهر الادراج و زواهر الابراج،
۲. الفقریه.
این نسخه از انجام افتادگی دارد.
- آغاز: بسمله. این مکتوبیست مشتمل بر نصایح
سدیده... سلام الله تعالی علیک یا نظام الاسلام و ملجأ
المسلمین فراغتی که در فضای جمعیت آن باد تفرقه
نوزد....
انجام: ... والله یعصمک من جمیع الآفات فانه
مجیب الدعوات و عالم.
خط: نستعلیق. رساله دوم به نسخ. کاتب: احمد
بن محمد بن احمد کاتب. تاریخ کتابت: جمعه ۲۰
ذیقعده ۹۴۴ هـ.
- صفحات مجدول محرر به زر و مشکی و لاجورد،
صفحه آغاز دارای سرلوح مذهب، عناوین
شنگرف، مطالب در متن و حاشیه صفحات درج
شده است، در اول نسخه مهر «شعاع» و «عبده
محمد صادق» دیده می‌شود.
جلد: تیماج سرخ.
۱۵/۵ × ۲۴/۵ سم. ۲۱۸ گ. ۱۷ س.
(ثبت ۷۹۰۹۴)
- ۹۳۷۲
- سلافة العصر**
(تراجم - عربی)
فی محاسن اعیان العصر
از: سید علی خان بن احمد حسینی مدنی شیرازی
(۱۱۲۰ هـ).
نک: مجلس، ش ۷۰۳۷؛ التراث العربی، ۳/۲۰۲.
۱. نک: الهیات مشهد، ۲/۱۳۶، ش ۹۸۳.
۲. نک: ملک، ۱/۵۴۸، ش ۴۲۱۴.

تهران به تاریخ ۴ ذی‌قعدة ۱۲۵۵ هـ با مهر بیضوی به سجع «عبدہ الراجی فرهاد» و مهر بیضوی دیگر به سجع «وثوق السلطان»، تعداد ابیات ۱۱۸۴۴ بیت شمرده شده است.

جلد: تیماج سرخ با ترنج و لچکی.
۱۴/۵ × ۲۵ سم. ۳۲۸ گ. ۱۸ س.

(ثبت ۷۹۰۸۶)

۹۳۷۴

فضایل السادات (تاریخ - فارسی)

از: سید محمد اشرف بن عبدالحسین حسینی عاملی (۱۱۴۵ هـ).

در یک مقدمه و سه باب و یک خاتمه، به نام شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۰۵-۱۱۳۵ هـ) ساخته و در ۱۳۱۴ هـ چاپ سنگی شده است.

نک: مجلس، ۵۴۹۴؛ فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱۷۳۲/۳.

آغاز: بسمله. الحمد لله الحسیب الذی خص محمداً و آله بالکرامة و حباهم بالرسالة....

خط: نستعلیق، عبارات عربی به نسخ، بی‌کا. تاریخ کتابت: ۲۵ محرم ۱۱۰۶ هـ.

تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشک، صفحه آغاز دارای سرلوح مذهب. عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حواشی دارد، رکابه‌نویسی شده، در اول نسخه یادداشت ورود نسخه به کتابخانه...؟ در ۴ صفر ۱۱۰۷ هـ و تملکی با مهر بیضوی به سجع «زین العابدین بن عبدالوهاب موسوی» و مهر بیضوی دیگر به سجع «عبدالوهاب بن محمد مهدی الموسوی».

جلد: تیماج سرخ.
۱۵ × ۲۴/۵ سم. ۱۵۶ گ. ۲۱ س.

(ثبت ۷۹۰۹۵)

آغاز: بسمله. یا من اودع جواهر الکلم حقائق الشفاه فنظمت منها الالسن لحمدہ....

انجام: ... و اعضوا عن عنف و لام صلوة و سلاماً یعتنقان اعناق الالف و اللام.

خط: نسخ. کاتب: محمد بن محمد بن زیادہ میدانی. تاریخ کتابت: ظهر جمعه ۱۷ ذی حجه ۱۱۳۴ هـ.

صفحات مجدول به شنگرف، صفحه آغاز دارای سرلوح مذهب، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، با نسخه اصل مقابله شده، نام کتاب و مؤلف در صفحه عنوان ثبت گردیده و ابیاتی در وصف کتاب از نصرالله بن ابراهیم یحیی و سید موسی جمال‌الدین در همان صفحه دیده می‌شود و دو مهر یکی بیضوی به سجع «اسدالله بن زین العابدین» و دیگری مربعی به سجع «الواثق بالله الغنی علی بن لطفعلی»، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج عنابی لیه‌دار و دارای جدول و ترنج.
۱۴ × ۲۱/۵ سم. ۳۳۴ گ. ۲۵ س.

(ثبت ۷۹۰۹۰)

۹۳۷۳

عیون اخبار الرضا (ع) (حدیث - عربی)

از: شیخ صدوق محمد بن علی ابن بابویه قمی (۳۸۱ هـ).

نک: مجلس، ش ۷۱۴۶؛ ذریعه، ۳۷۵/۱۵. خط: نسخ. کاتب: عبدالقادر بن شاه حسین.

تاریخ کتابت: صفر ۱۰۶۹ هـ. تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشک و لاجورد، دو صفحه نخست طلائاندازی بین سطور، صفحه آغاز دارای سرلوح مذهب با نقش گل و بوته و نام کتاب در کتیبه مذهب به سفیدآب درج شده، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه یادداشت خرید نسخه در

- ۹۳۷۵
دیوان حافظ شیرازی (شعر-فارسی)
 از: شمس‌الدین محمد خواجه حافظ شیرازی.
 نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.
 آغاز:
 ای بسته کمر ز دور و نزدیک
 بر هیچ بخون ترک و تازیک
 در مسکن اخلص ممالیک
 گر خانه محقرست و تاریک
 بر دیده روشنت نشانم
 انجام:
 دانی که چیست دولت دیدار یار دیدن
 در کوی او گدایی بر خسروی گزیدن
 خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، تاریخ کتابت:
 ق ۱۰هـ.
 تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشک،
 صفحه آغاز غزلیات دارای سرلوح مذهب،
 عناوین به زر.
 جلد: تیماج زرشکی.
 ۱۲/۵ × ۱۹/۵ سم. ۱۷۳ گ. ۱۵ س.
 (ثبت ۷۹۰۹۸)
- ۹۳۷۶
مجموعه
۱. شرح فصوص الحکم (عرفان-عربی)
 (گ ۱ پ-۴۱ پ)
 از: داود بن محمود قیصری (۷۵۱هـ).
 نک: التراث العربی، ۳/ ۳۶۰.
 آغاز: بسمله. الحمد لله الذی عین الأعیان بفیضه
 الأقدم و قدرها بعلمه فی غیب ذاته و تمم...
 انجام: ... و لا کمال الا بالله وحده و هذا آخر ما اردنا
 بیانہ من المقدمات و بعد فلنشرع فی بیان ما یتضمنه
 الکتاب و الحمد لله الکریم الوهاب و الصلوة علی من بین
- المرجع و المآب و علی آله و اصحابه خیر الال و خیر
 الأصحاب و سلم تسليماً كثيراً.
۲. **اصول مشایخ خلوتیه** (تصوف-ترکی)
 (گ ۴۲ پ-۴۵ پ)
 از: علی علوی شریف حسنی (ق ۱۰ و ۱۱هـ).
 در صفحه آغاز آمده است: «هذه الرسالة اصول
 مشایخ خلوتی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین» و در
 انجامه تاریخ تألیف رساله در اوایل ربیع الاول ۹۹۹هـ
 ثبت شده است.
 آغاز: اعوذ بالله من الشیطان الرجیم بسم الله
 الرحمن الرحیم حمد اول الله کیم جمیع مخلوقات
 خلق...
 انجام: ... مشکل در بحق طالب حق اولنره تنبیه در
 تأکید در تمت الکتاب...
۳. **تعبیر الطريقة الخلوته** (تصوف-ترکی)
 (گ ۴۶ پ-۵۰ ر)
 از: علی علوی شریف حسنی (ق ۱۰ و ۱۱هـ).
 آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام علی نبیه و
 آله اجمعین اما بعد اما یوندن صکره انسان ایکی نور دن
 مرکب.
 انجام: ... حاصل اولور وقار و طلو و بوز طریقتده صور
 و قلغنه دلالت ایدر، تمت الرسالة.
 انجامه: تمت الرسالة شریفه فی تعبیر الطریقه
 الخلوته العلیه للشیخ الکامل المکمل العلی العلوی...
۴. **آداب اهل الأذکار** (تصوف-عربی)
 (گ ۵۰ پ-۶۰ پ)
 از: مؤلفی ناشناخته.
 در مقدمه گوید: «و بعده لما رأى الفقير الراجي رحمة
 ربه الغفار آداب أهل الأذکار من صواحب الأطوار مستورا و
 مختلفا بین الأخیار و الأبرار اراد أن یجمع ما هو المسنون و

۷. حاشیه الرسالة الوضعية (بلاغت-عربی)

(گ ۲۰۱-پ ۲۱۰)

از: مؤلفی ناشناخته.

حاشیه‌ای است بر رساله وضعیه قاضی عضدالدین

ایچی (۷۵۶هـ).

علاءالدین علی سمرقندی (ق ۹۹هـ) حاشیه‌ای بر

رساله وضعیه دارد.

نک: التراث العربی، ۲/ ۲۸۸.

آغاز: بسمله. هذه فائدة المشار اليه بهذه اما تلك

العبارات المخصوصة نزلت منزلة المحسوس

انجام: ... الثاني عشر لا يربيك تعاود الألفاظ.

۸. مطهرات (فارسی)

(گ ۲۱۱-پ ۲۱۲)

فایده‌ای است در بیان چگونگی رفع آلودگی‌های

مختلف از جامعه.

خط مجموعه: نسخ. کاتب: محمد بن ابراهیم.

رساله سوم: سحر یکشنبه ۱۰۸۵هـ، رساله

چهارم: پنج‌شنبه اوایل ذی حجه ۱۰۸۵هـ.

رساله‌های پنجم و ششم به خط کاتب دیگر در

۱۱۱۹هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج فرسوده.

۱۲ × ۲۰ سم. ۲۱۲ گ. ۲۳ س. (ثبت ۷۹۰۶۸)

۹۳۷۷

بیاض شیخ فضل الله نوری (تاریخ-عربی)

= کرامات

از: شیخ فضل الله بن عباس نوری (۱۳۲۷هـ).

بیاضی است که در آن داستان‌ها و کراماتی که از

علمای بزرگ شنیده، گردآورده است. بیشتر حکایات

این دفتر مربوط به ملا فتحعلی سلطان آبادی و بحر العلوم

است که در سال‌های ۱۲۸۸ و ۱۲۸۹ و ۱۲۹۹هـ در نجف

المعمول للمشایخ الکبار الذین يأخذون ما أخذهم بغير
واسطة من نور الأنوار و جمع مستندا و مستمداً من الاولياء
و الأحرار مستعیناً بالله الملك الجبار و ترکت الدلائل و
الاسانيد و الأقوال حذراً من ملال التطويل و الاكثار».آغاز: بسمله. الحمد لله العليم الحكيم الستار و
الصلوة و السلام على حبيبه الحليم المختار

انجام: ... يطلبون في القيل و القال و متى يجدون

ثم الحديث الحمد لله على التمام بحسن الختام... ما دار

الدور بالدهور و الاعوام.

۵. شرح الأسماء الحسنی (تصوف-عربی)

(گ ۱۵۶-پ ۱۵۶)

از: مؤلفی ناشناخته.

شرحی است بر اسماء حسنی الهی با استناد به

روایات و نیز کلمات و حکایات بزرگان صوفیه.

آغاز: بسمله. تأديب القوم قوله تعالى فسبح بسم

ربك العظيم التسبيح التنزيه و هو تارة يكون بالقول

انجام: ... لرسول الله صلى الله عليه و سلم في

المجلس الواحد مائة مرة رب اغفر لي و تب على انك انت

التواب الرحيم خرج ابن ماجه و ابوداود و كذا الترمذی و

قال حديث حسن صحيح.

۶. الأضواء البهجة (ادب-عربی)

في ابراز دقائق المنفرجة

(گ ۱۵۷-پ ۲۰۰)

از: ابویحیی زکریا بن محمد انصاری (۹۲۶هـ).

شرح مزجی است بر قصیده منفرجه یوسف بن

محمد توریزی معروف به ابن نحوی.

نک: التراث العربی، ۱/ ۲۶۵.

آغاز: بسمله... الحمد لله المفرج للكرب عقب الشدة

المنجی يخلص عباده من غياهب الظلم

انجام: ... و الكافرون يتركون في النار ابداً و

لا يخرجون، تمت.

التراث الكلامی، ۲/ ۲۲۵؛ نسل نور، ص ۴۹۵.
 آغاز: بسمله. ترجمه حدیث اخلاص بطرز ثنای
 خالص الخاص سلطان عظیم الجبروتی را سزد....
 انجام: ... در کتاب توحید و عما قریب کتابی مختص
 همین باب بمشیه الهی و یاری او خواهیم ساخت.
 خط: نسخ خوش. بی کا. تاریخ کتابت: صفر
 ۱۲۴۰ هـ.

عناوین به خط جلی به شنگرف، نشانی‌ها
 شنگرف، حواشی دارد، رکابه‌نویسی شده و در
 اول نسخه یادداشتی به تاریخ شوال ۱۲۴۱ هـ
 دیده می‌شود، همچنین برچسب کتابخانه
 معتضدالدوله رفاهی در ۱۳۴۹ هـ در ابتدای نسخه
 درج شده است.
 جلد: تیماج زیتونی.
 ۱۴ × ۵/۲۰ سم. ۶۵ گ. ۱۲ س. (ثبت ۷۹۰۷۵)

۹۳۷۹

سلسله الذهب (ادب منظوم-فارسی)
 از: نورالدین عبدالرحمان جامی (۸۹۸ هـ).
 نک: مجلس، ش ۷۲۰۲.
 نسخه حاضر از دفتر یکم تا دفتر سوم را شامل
 است.

آغاز: بسمله. حمداً لرب جلیل من عبد ذلیل و
 سلاماً علی حبیب فایق من محب صادق و علی آله
 المهتدین....
 انجام:

بر همین نکته ختم شد مقصود
 لله الحمد و العلی و الجود
 خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: سلخ ربیع
 الثانی ۹۶۰ هـ.
 تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشکی و
 لاجورد، صفحات نخست هر دفتر دارای سرلوح
 مذهب، عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در

شنیده است و به مناسبت خلسه میرداماد و داستانی
 درباره ملا محمدتقی مجلسی را به نقل از مرآة العقول
 علامه مجلسی آورده است و داستان‌هایی نیز درباره
 سید محمدباقر قزوینی و علی شوشتری دارد.

این مجموعه از جهت اینکه جامعش فقیهی بزرگ
 همچون شیخ فضل الله نوری است و داستان‌ها و
 کرامات مطرح شده در آن صبغه معنوی جذابی دارد،
 قابل توجه و ارزشمند است.

این رساله را به صورت عکسی در پیام بهارستان
 ش ۴ به چاپ رساندم.
 آغاز: بسمله. الحمد لمن ازاح عن ابصار احبائه
 غشاوة الظلمة و تجلی لعار فیه بأنواره القدسیة...
 انجام: ... اللهم العن عمر ثم أبابکر و عمر ثم عثمان
 و عمر لعن الله عمر.

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۳
 و ۱۴ هـ.

مهر کتابخانه جعفر سلطان القرائی در چند جای
 نسخه دیده می‌شود، بیشتر برگ‌های بیاض سفید
 مانده و نانوشته است.
 جلد: تیماج سرخ.
 ۹/۵ × ۱۹ سم. ۶۵ گ. سطور مختلف.
 (← تصویر) (ثبت ۸۵۶۰۶)

۹۳۷۸

ترجمه اعتقادات صدوق (عقاید-فارسی)
 از: سید محمد علی بن محمد حسنی اردکانی
 مدرس طباطبایی (۱۲۶۵ هـ).

ترجمه نیکویی است از اعتقادات شیخ صدوق و
 شرح شیخ مفید بر آن موسوم به تصحیح الاعتقاد با
 عناوین «ابن بابویه گوید» و «فرموده است شیخ مفید».
 این ترجمه در سال ۱۳۷۱ هـ در ایران به چاپ
 رسیده است.

نک: مجلس، ش ۲۷۹۰؛ مرعشی، ۲۲/ ۱۲۰؛ معجم

نک: مجلس، ش ۱۳۶۴۶.

۲. بدیهات شاهان و وزرا و امرا و شعرا

(داستان - فارسی)

(گ ۸۸ پ - ۱۵۰ ر)

از: مؤلفی ناشناخته.

داستان‌هایی از بدیهه‌سرایی شاهان، وزیران و شاعران است.

آغاز: بسمله. این چند ورق در بیان بدیهات شاهان و وزرا و امرا و سایر شعراست اتسبز خسروی ذیجاه عادل از صلب قطب‌الدین انوشکین خوارزم شاه است که از غلام زادگان سلطان سنجر انجام:

تو مسیح و یافت پرسش ز تو جان ناتوانم
ز فراق مرده بودم نفس تو داد جانم
خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ق ۱۳ هـ.
در اول نسخه تملک هاشم بن اسماعیل تبریزی با مهر مربعی به سجع «الوائق بالله الغنی عبده محمد هاشم» و در آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «محمد هاشم» و تاریخ وفات حاجی میرزا هاشم در ۱۲۷۴ هـ، برگ‌هایی از میانه و آخر نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج مشکى.

۱۰/۵ × ۱۵/۵ سم. ۱۶۳ گ. ۱۳ س.

(ثبت ۸۵۶۰۵)

۹۳۸۲

مقدمة الحدائق الناضرة فى أحكام العترة الطاهرة

(اصول فقه - عربی)

از: یوسف بن احمد بحرانی (۱۱۸۶ هـ).

نک: مجلس، ش ۱۳۴۵۷؛ ذریعه، ۵۴/۲۲.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذى هدانا لبواضح الدليل

الى سبيل معادن العلم والتأويل ...

اول نسخه شرح حال جامی درج شده و در صفحه عنوان نام کتاب و مؤلف آمده و یادداشت تملک محمدشاهی دیده می‌شود، در آخر نسخه دو مهر بیضوی به سجع «ناصر لشکر» و «سعید طباطبایی» و مهر کتابخانه جعفر سلطان القرائی. جلد: تیماج مشکى مجدول گرهی با ترنج و سرترنج و لچکی.

۱۳ × ۲۲/۵ سم. ۲۱۲ گ. ۱۵ س.

(← تصویر) (ثبت ۷۹۰۷۳)

۹۳۸۰

لیلی و مجنون

(شعر - فارسی)

از: مکتبی شیرازی (۹۰۰ هـ).

نک: منزوی، ۳۱۰۴/۴.

آغاز:

ای بر احدیتت ز آغاز خلق ازل و ابد هم آواز انجام:

شد نامه تمام و قصه کوتاه

المنت و البقاء لله

خط: نستعلیق شکسته. بی‌کا. تاریخ کتابت:

چهارشنبه ربیع الثانی ۱۲۴۵ هـ.

تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به

زر و مشکى و لاجورد و سنگرف، قطع بیاضی

است، رکابه‌نویسی شده و در اول نسخه اشعاری

از جامی و حافظ درج شده است.

جلد: تیماج زرشکی.

۱۲ × ۶/۵ سم. ۹۳ گ. ۱۲ س. (ثبت ۸۵۵۷۸)

۹۳۸۱

مجموعه

۱. بهارستان

(ادب - فارسی)

(گ ۱ پ - ۸۳ پ)

از: عبدالرحمان جامی (۸۹۸ هـ).

خط: نسخ. کاتب: ابوتراب بن احمد. تاریخ کتابت: شب دوشنبه ۱۱ شهر الله الاصح ۱۲۴۶ هـ. عناوین به خط درشت، نشانی‌ها شنگرف، در اول نسخه یادداشت تملک به سجع «الراجی محمد بن ابی‌تراب»، در آخر نسخه فایده‌ای فقهی اصولی به نقل از صاحب حدائق و لیست کتب امانتی. جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا.

۱۵/۵ × ۲۱ سم. ۶۳ گ. ۲۱ س. (ثبت ۸۵۶۰۴)

۹۳۸۳

ادعیه و زیارات

(ادعیه - عربی و فارسی)

از: مؤلفی ناشناخته.

مجموعه‌ای است در دعا و زیارت شامل سوره‌های یس، نبأ، فتح، واقعه و ملک و دعاهای کمیل، صباح، سمات، ایام هفته، ام داود، رؤیت هلال، ماه صفر، تعقیبات مشترکه و جوشن صغیر و زیارت‌های امیرالمؤمنین (ع) (زیارت ششم)، عاشورا، اربعین، وارث و دوازده امام منسوب به خواجه نصیرالدین طوسی در صلوات بر چهارده معصوم (ع) و مناجات منسوب به امیرالمؤمنین (ع) (قضیده عینیّه). ترجمه فارسی سوره‌ها و ادعیه و زیارات زیرنویس شده است.

آغاز: بسمله. یس و القرآن الحکیم انک لمن المرسلین. بنام خدای بخشاینده مهربان سوگند به یس و بحق قرآن با حکمت بدرستی که تو هر آینه از فرستادگانی....

انجام:

و صل علیه ما دعاک موحد

و ناجاک اخیار ببابک رکع

باد صلوات تو بر او تا مناجات و دعا

می‌کنند آنها که نیکانند در بابت دو تا

خط: نسخ معرب زیبا. کاتب: حسن خوانساری.

تاریخ کتابت: ذیقعه ۱۲۴۰ هـ. تمامی صفحات مجدول محرر کمند کشی شده به زر و شنگرف و مشکی و لاجورد و طلااندازی بین سطور، ترجمه به نستعلیق شنگرف زیرنویس شده، صفحه آغاز دارای سرلوح مذهب و دو صفحه نخست تشعیر در حاشیه دارد، عناوین در کتیبه‌های مذهب به شنگرف درج شده است، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج فرنگی قرمز.

۱۲/۵ × ۲۱ سم. ۱۵۹ گ. ۱۶ س.

(ثبت ۸۵۶۰۸)

۹۳۸۴

مجموعه**۱. الأربعون حدیثاً**

(حدیث - عربی)

(گ ۱-۱۹ ر)

از: شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶ هـ).

نک: مجلس، ش ۱۲۰۰۶؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۲/ ۱۶۰؛ الشهدی الأول حیاته و آثاره، ص ۱۳۹-۱۴۱.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز: ابی‌یوسف یعقوب بن یزید بن حماد الانباری الشیخ الأعظم الأوثق... الحدیث الثالث عشر و بالاسناد عن ابی‌عمیر عن ابی‌اذینه عن زراره عن ابی‌جعفر (ع) قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله اذا زالت الشمس....

انجام: ... فی کل رکعات فاتحة الكتاب مرة و عشرین مرة قل هو الله احد و یصلی علی النبی صلی الله علیه و آله مائة مرة ختم الله له بالرحمة.

۲. خطبتان

(عربی)

(گ ۱۹ پ - ۲۰ پ)

دو خطبه است که در یکی ضمن سوره حمد اسامی

نک: ذریعه، ۱/ ۴۲۰؛ دانشگاه، ۵/ ۱۰۶۹؛ فهرستگان
نسخه‌های خطی حدیث، ۲/ ۱۱۶.
آغاز: بسمله. حمدله. و صلی الله علی رسوله و آله
المعصومین و بعد حمد الله علی جمیع النعم و الصلوة علی
نبیه محمّد أفضل العرب و العجم و آله مصابیح الظلم....
انجام: ... فی الارتقاء الی مدارج البقین بحق نبینا
محمّد و ائمتنا المعصومین صلوات الله علیهم اجمعین.

۶. نقلی از بشارة المصطفی (حدیث-عربی)
لشیعة المرتضی
(گ ۱۱۴-ر ۱۲۶ پ)

۷. الأربعین عن الأربعین من (حدیث-عربی)
الأربعین فی فضائل امیر المؤمنین
(گ ۱۲۷-ر ۱۴۳ ر)
از: منتجب‌الدین علی بن عبیدالله بن بابویه رازی
(۵۸۵هـ).

در ابتدای رساله در حاشیه صورت خط شهید ثانی
و شهید اول آمده است و حکایات خاتمه اربعین در
حاشیه برگ‌های ۱۴۳ پ- ۱۵۰ پ درج شده است.
نک: ذریعه، ۱/ ۴۳۳؛ فهرستگان نسخه‌های خطی
حدیث، ۲/ ۲۱۲.
آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین حمد الشاکرین
و الصلوة علی خیرته من بریته محمّد و عترته الطاهرین و
بعد فلما فرغت من جمع ما عندی من اسامی علماء الشیعة
و مصنیفهم....

۸. ترجمه و شرح اربعین شهید اول
(حدیث-فارسی)
(گ ۱۴۳ پ- ۲۰۱ ر)
از: ناشناخته.

ترجمه و شرح فارسی اربعین شهید اول است که در
ردیف یکم همین مجموعه گذشت. در خاتمه آمده که

دوازده امام را آورده و به دعا ختم کرده است و در
دیگری سوره حمد را به صورت مزجی با کلماتی آمیخته
و انشایی در دعا ساخته است.

آغاز: الحمد لله الذی جعل من امة حبیبه و خلیله
محمّد المصطفی رب العالمین الذی ربانا من زمرة ولیه
وصفیه علی المرتضی....

۳. الأربعون حدیثاً
(حدیث-عربی)
(گ ۲۰ پ- ۶۹ ر)
از: عطاءالله بن فضل‌الله حسینی دشتکی
(ق ۱۰هـ).

ترجمه و شرح احادیث به فارسی به صورت
زیرنویس و در حواشی آمده است.
نک: مجلس، ش ۴۲۱۳، ش ۵۲۰۳؛ فهرستگان
نسخه‌های خطی حدیث، ۲/ ۱۱۷.
آغاز: بسمله. الحمد لله شکرأ لا شریک له البر
بالعبد الباقی بلا امد....

۴. الأربعون حدیثاً
(حدیث-عربی)
(گ ۷۱ پ- ۹۰ ر)
از: حسین بن عبدالصمد حارثی عاملی (۹۸۴هـ).
نک: مجلس، ش ۵۶۲۵؛ فهرستگان نسخه‌های خطی
حدیث، ۲/ ۱۱۲.

آغاز: بسمله. الحمد لله علی نعمه الغزار و الصلوة و
السلام علی محمّد و آله الاطهار....
انجام: ... من الهول و دع عنک فضول القول.

۵. الأربعون حدیثاً
(حدیث-عربی)
(گ ۹۰ پ- ۱۱۴ ر)
از: مولی عبدالله بن محمود شوشتری.

چهل حدیث در فضایل اهل بیت (ع) به نقل از تهذیب
الاحکام و امالی طوسی و امالی صدوق و کافی کلینی. در
خاتمه ۱۶ حدیث در پرهیز از وسواس آورده است.

دیگری نیز در نسخه به چشم می‌خورد از جمله فایده‌ای در تعداد انبیاء از خط شهید اول، به نسخه رطوبت رسیده است.
جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.
۱۴ × ۲۰ سم. ۲۴۱ گ. ۱۸ س. (ثبت ۸۵۵۷۳)

۹۳۸۵

مثنوی ممی و زین (داستان-ترکی)

از: خانی.
داستان عشقی همچون لیلی و مجنون است میان ممی و زین.
آغاز:
سرنامه نامه اسم الله
اسمیه هیرایش تمام و الله
اول مطلع حسن عشق رازی
محبوب حقیقت و مجازی
انجام:
تاریخ کتابه تام اولدی

بوسو زمه جان ختام بولدی
خط: نسخ ترکی. بی. کا. تاریخ کتابت: ۱۲۷۳ ه.
تمامی صفحات مجدول محرر به زر و شنگرف و مشکئی، صفحه آغاز دارای سرلوح مذهب، رکابه نویسی شده، عناوین شنگرف.
جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.
۱۳/۵ × ۲۱/۵ سم. ۵۹ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۵۴۷۵)

۹۳۸۶

مجموعه**۱. رجعت = ترجمه چهارده** (عقاید-فارسی)**حدیث = درر شاهوار**

(گ ۱-۷۰ پ)

از: علامه محمدباقر مجلسی (۱۱۱۰ ه.).

این احادیث را از خط ابن فهد حلّی نقل کرده و از استادش خاتمه المجتهدین عبدالعالی اجازه روایت آنرا گرفته است.

آغاز: بسمله. حمد بیحد و شکر بلاحد متکلمی را سزد که اکمل نوع انسانی را با حسن حدیث گویا گردانیده وصیت کلام معجز نظام او را بسمع قبول خاص و عام رسانیده... اما بعد بر سخن گستران عرصه دین و زبان آوران معرکه یقین....

انجام: ... بر استاد بزرگوار خود خواند در دارالسلطنه اصفهان.

۹. بدایة الدرایة

(درايه-عربی)

(گ ۲۰۱ پ-۲۱۲ پ)

از: شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (۹۶۵ ه.).
نک: فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۱۰/۱.
آغاز: بسمله. نحمدک اللهم علی البدایة فی الدرایة و الروایة....
انجام: ... نذکره فی کل حدیث أو یذکره أولا یقول ابعده و بالاسناد.

۱۰. الاعتقادات

(عقاید-عربی)

(گ ۲۱۳ ر-۲۴۱ پ)

از: شیخ صدوق محمد بن علی ابن بابویه قمی (۳۸۱ ه.).

نک: کتابشناسی آثار شیخ صدوق، ۲۷-۵۴.
آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین وحده لا شریک له و صلی الله علی سیدنا محمد و آله... باب الاعتقاد فی صفة اعتقاد الامامیة فی التوحید....
انجام: ... و قال تتوفی الأنفس حین موتها و مثله فی القرآن کثیر قد سئل رجل.

خط: نسخ. کاتب: علی بن مجدالدین بن حسن

بن جلال حسینی. تاریخ کتابت: ق ۱۱ ه.

در حاشیه تصحیح شده و حواشی دارد، فواید

بیاضی است که روضه خوانی برای مجالس مرثیه و عزاداری سیدالشهداء (ع) گردآورده است. در ابتدا وقایع و مصایب را به نثر بیان می‌کند و سپس اشعار مناسب با آن را می‌آورد. اشعار ترکی نوعاً از سروده‌های این چند شاعر است: مشفق، میرفتاح مراغی، تائب و محزون خوبی.

در برگ نخست تاریخ ۱۲۲۷ هـ دیده می‌شود. آغاز: پیش واقعه من کلام مشفق، نر چکمش کوردن عالمده بنت مرتضا زینب

خط: نستعلیق. به خط گردآورنده بیاض. تاریخ کتابت: صفر ۱۲۲۷ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج.

۱۰ × ۲۱ سم. ۹۳ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۵۴۶۱)

۹۳۸۸

مجموعه

۱. اخبار

(عربی)

(گ ۱ پ-۳۸ ر)

حکایات و روایات تاریخی است از جمله: خبر الأشجع بن مزاحم الثقفی، خبر تفضیل علی علیه السلام علی العباس و غیره، خبر المجنون مع الفقیه، باب فی ذکر الوافدات علی معاویة بن ابی سفیان، حکایة العقبة و حفر المناققین البئر حیللة لمولی الکونین، منقولاتی از الاحتجاج از جمله: احتجاج سلمان فارسی بر عمر بن خطاب، احتجاج امیرالمؤمنین علی من قال بزوال الادواء بمعالجة الأطباء دون الله و علی من قال باحکام النجوم من المنجمین، احتجاج الحسن بن علی بن ابی طالب علیهم السلام علی جماعة المنکرین لفضله و فضل ابیه، احتجاج الحسین بن علی علیهما السلام علی عمر بن الخطاب فی الامامة و الخلافة، احتجاج یکی از فضلاء علمای اسلام با جماعتی از یهود.

نک: ذریعه، ۹۰ / ۱ و ۶۸ / ۱۳؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۹۳ / ۴-۹۹؛ کتابشناسی مجلسی، ص ۲۳۷.

از آغاز افتادگی دارد.

آغاز: از حال بد مأل تو خبر داده دجال دجال آغاز کرده گوید یابن الحسن خار انکار

انجام: ... و سه مرتبه بگوی العجل العجل العجل یا مولای صاحب الزمان.

۲. تحفه عباسی

(عقاید-فارسی)

(گ ۷۰ پ-۱۵۹ ر)

از: ملا محمد طاهر بن محمد حسین قمی شیرازی

(۱۰۹۸ هـ).

ضمن شش رساله از او در تهران به سال ۱۳۳۹ هـ چاپ شده است.

نک: ذریعه، ۴۵۲ / ۳؛ فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱۸۳ / ۹.

آغاز: بسمله و حمدله و الصلوة... ای عزیز من بدان و آگاه باش که دنیا موضع راحت و محل فراغت نیست

انجام: ... نهم بیدار بودن در شبها دهم با وضو بودن.

خط: نستعلیق. کاتب: میرزا عبدالغفار گیلانی

الاصل تبریزی المسکن. رساله یکم: ۹ صفر

۱۰۹۱ هـ، رساله دوم: ۲۰ ربیع الثانی ۱۰۹۱ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در آخر نسخه

داستان ملاقات همام تبریزی با سعدی درج شده

است، رکابه‌نویسی دارد و به نسخه رطوبت

رسیده است.

جلد: تیماج فرنگی آبی.

۱۸ / ۵ × ۲۹ سم. ۱۵۹ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۵۴۸۷)

۹۳۸۷

بیاض روضه خوانی

(مراثی-ترکی)

از: مؤلفی ناشناخته.

۲. **فایده‌ای در واحد شمارش اشیاء مختلف** (فارسی)
(گ ۳۸ ر)
- محسن طباطبایی و در اول نسخه مهر کتابخانه جعفر سلطان القرایی دیده می‌شود. خط مجموعه: نسخ و نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۳ هـ.
۳. **نسب سید محسن طباطبایی** (عربی)
(گ ۳۸ پ)
- نسب مالک نسخه است که به امام حسن مجتبی (ع) می‌رسد. به تاریخ ۱۳۶۷ هـ نگاشته است.
۴. **الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیده برده** (شعر-عربی)
(گ ۳۹ ر-۴۵ ر)
- از: شرف‌الدین محمد بن سعید بوسیری (۷۰۴ هـ). نک: مجلس، ش ۷۵۳۹.
۵. **قصاید فی المراثی** (شعر-عربی)
(گ ۴۵ پ-۹۸ پ)
- قصایدی است در مراثی سید الشهداء (ع) از محمد رضا ازری، شیخ محمد بن عصفور، شیخ علی شفهبینی، شیخ احمد بن زین‌الدین احسایی، شیخ علی بن شیخ احمد احسایی (از وی اشعاری در مدح ائمه (ع) هم آمده است).
۶. **قصیده فی مدح امیرالمؤمنین (ع)** (شعر-عربی)
(گ ۹۸ پ-۹۹ پ)
- از: ملا مهر علی فدوی خویی (۱۲۶۲ هـ).
آغاز:
ها علی بشر کیف بشر
ربه فیه تجلی و ظهر
خط مجموعه: نسخ و نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۳ هـ.
- عناوین شنگرف، در آخر نسخه یادداشتی از
- ۹۳۸۹
- لوامع الانوار فی معرفة الائمة الأطهار** (تاریخ-فارسی)
- از: علی بن حسن زواره‌ای (ق ۱۰ هـ).
- گزیده‌ای است از احسن الکبار فی معرفة الائمة الأطهار ورامینی با افزودگی‌هایی، در یک مقدمه در توحید و عدل و نبوت و امامت و معاد، سپس ۱۴ باب در سرگذشت چهارده معصوم و هر باب در چند فصل و قانون و قاعده و اصل به سال ۹۵۵ هـ به دستور شاه طهماسب (۹۳۰-۹۸۴ هـ).
- نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۳/ ۱۷۴۹.
- آغاز: بسمله. حمد نامحدود حضرت واجب الوجودی را رواست که در ذات عالی یکتا و در صفات متعالی بی‌همتاست....
- انجام: ...مقارناً متصلاً الی خاتم الائمة المعصومین صلوات الله علیهم أجمعین بحرمة آل طه و یس.
- خط: نسخ. کاتب: جعفر بن محمد حریری. تاریخ کتابت: ذی قعدة ۱۰۷۰ هـ.
- تمامی صفحات مجدول به شنگرف، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده، در آخر نسخه یادداشت تملک و مهر بیضوی به سجع «میر مهدی ۱۳۱۲» دیده می‌شود.

در ۸۶۷ هـ (= طریخانه) در ده فصل رباعیات خیام را گردآورده و دیباچه‌ای به نثر بر آن نگاشته است. به کوشش مرحوم جلال‌الدین همایی چاپ شده است.
نک: مزوی، ۴/۲۹۹۴.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد و برگ‌های نسخه در صحافی جا به جا شده است.
آغاز: زیر هر توی آن سخن توییست. فلهمذا این کمینه ارباب طلب حبل محبت الانام فی جیدی یار احمد بن حسین الرشیدی المشتهر بالتبریزی
انجام:

ز محنت روزه روز من چو شب بود
پنداشسته بودم که سحر میخوردم

خط: نستعلیق. بی‌کا. بی‌تا.
در حاشیه برگ ۵ یادداشتی بدین عبارت دیده می‌شود: «این کتاب اشعار خط شاه محمود که کاغذ آن خنبالق (کذا) اصل است مال فرزندی حسینی خان فی شهر شعبان ۱۲۸۱» و بعد از آن آمده است: «... بفرزندی میرزا جعفر خان بخشیدم ۱۳۰۵»، صفحات مجدول محرر به زر و مشکی، عناوین به زر، در هر صفحه ۶ رباعی درج شده و دو رباعی وسط به صورت مورب است.

جلد: تیماج قهوه‌ای.
۸/۵ × ۱۵ سم. ۳۴ گ. ۱۲ س. (ثبت ۸۵۶۶۱)

۹۳۹۲

دیوان مجذوب تبریزی (شعر-فارسی)
از: میرزا محمد بن محمد رضا مجذوب تبریزی.
نک: مجلس، ش ۱۴۴۱۸؛ مزوی، ۳/۲۵۱۰.
این نسخه شامل مثنویات و ترجیع‌بند است.
آغاز:

ای بر احدیت تو بر حق
کونین دو عادل موثق

جلد: تیماج مشکی مجدول گرهی با ترنج.
۲۰ × ۲۹/۵ سم. ۳۷۶ گ. ۱۹ س.
(ثبت ۷۹۱۴۳)

۹۳۹۰

الحدائق الناضرة فی أحكام العترة الطاهرة (فقه-عربی)
از: یوسف بن احمد بحرانی (۱۱۸۶ هـ).
نک: ذریعه، ۶/۲۸۹؛ مشار عربی، ۳۰۵؛ مقدمه‌ای بر فقه شیعه، ۲۹۶.

نسخه حاضر از کتاب الزکاة تا آخر کتاب الاعتکاف را دربردارد.

آغاز: بسمله. حمدله. و صلی الله علی نبیه محمد و آله الطاهرين کتاب الزکوة و هی لغة تطلق علی معینین الطهارة و الزیادة و النمو....
انجام: ... لتأسيس الأحكام الشرعية و الله العالم هذا آخر الکلام فی الجزء الرابع... و يتلوه انشاء الله کتاب الحج...

خط: نسخ. کاتب: ابوالقاسم بن حاجی حسین علی قزوینی. تاریخ کتابت: پنج‌شنبه ۲۷ رمضان ۱۲۴۷ هـ. مکان کتابت: نجف.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تملک موسی (بن جعفر) با مهر مربعی به سجع «الوائق بالله الغنی موسی بن جعفر» و مهر مربعی دیگر به سجع «خاک درگاه شاه ولایت علی محمد» و مهر کتابخانه جعفر سلطان القرائی.

جلد: تیماج سرخ.
۲۰ × ۳۰ سم. ۱۶۶ گ. ۲۷ س. (ثبت ۸۵۴۶۵)

۹۳۹۱

طریخانه (شعر-فارسی)
از: یار احمد بن حسین رشیدی تبریزی (ق ۹ هـ).

انجام:

روزی که قلم گرفت معبود

لوحش کف مرتضی علی بود

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۲ هـ.

عناوین شنگرف، با حواشی بسیار، مقابله شده و

بلاغ مقابله در آخر نسخه درج شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای دورو با ترنج و سرترنج.

۱۷×۲۵ سم. ۲۴۱ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۵۹۴۴)

۹۳۹۳

هدایة الأنام

فی شرح شرایع الاسلام

(فقه - عربی)

از: محمد حسین بن هاشم کاظمی (۱۳۰۸ هـ).

نک: ش ۹۳۹۵.

نسخه حاضر قواطع الصلاة و صلاة المسافر را

دربردارد.

آغاز: بسمله. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرين

قال (د) خاتمة قواطع الصلوة قسمان أحدهما يبطلها عمداً

و سهواً... اقول أما البطلان بفعل ذلك فى الاثناء

عمداً....

انجام: ... بعد ذلك قصراً كما يشهد له موثق عمار

السابق و الله اعلم.

خط: نسخ. کاتب: آقا بن محمد علی لنکرانی از

شاگردان مؤلف. تاریخ کتابت: ۱۲۹۴ هـ. مکان

کتابت: در نجف اشرف.

نشانی‌ها مشکى، حواشی دارد.

جلد: تیماج سرخ با ترنج و سرترنج.

۱۷×۲۲/۵ سم. ۱۴۵ گ. ۲۰ س. (ثبت ۸۵۹۶۴)

۹۳۹۴

الكامل

(لغت، ادب - عربی)

از: محمد بن یزید ابن مبرد (۲۸۶ هـ).

در مقدمه گوید: «هذا كتاب ألفناه يجمع ضروباً من

الأدب ما بين كلام منثور و شعر موصوف و مثل سائر و موعظة بالغة و اختيار من خطبة شريفة و رسالة بليغة و النية فيه ان نفسر كل ما وقع فى هذا الكتاب من كلام غريب أو معنى مستغلق و أن نشرح ما يعرض فيه من الاعراب شرحاً شافياً حتى يكون هذا الكتاب بنفسه مكتفياً و عن أن يرجع الى أحد فى تفسيره مستغنياً».

نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۳۸۲.

آغاز: بسمله. حدثنا ابوعمثن سعيد بن جابر قال

حدثنا ابوالحسن على بن سليمان الاخفش قراءة عليه قال

قرى لى هذا الكتاب عن ابى العباس محمد بن يزيد المبرد

الحمد لله حمداً كبيراً يبلغ رضاه و يوجب مزيده... قال

ابوالعباس هذا كتاب ألفناه يجمع ضروباً من الاداب... .

انجام: ... ای یخرجونکم لان تومنوا بالله و بکم و

الحمد لله رب العالمين... و نستغفر الله مما قلناه من عمد

و خطا و زلل و خلل.

خط: نسخ خوانا. کاتب: علی اکبر. تاریخ کتابت:

۱۸ جمادى الثاني ۱۲۷۶ هـ.

تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به

زر و مشکى و لاجورد، این نسخه از روی

نسخه‌ای کتابت شده که به خط مصطفی علوانی

بوده و انجامه آن نسخه در اینجا نقل شده است

بدین مضمون که علوانی در قسطنطنیه از روی

نسخه ابی حیان مورّخه ربیع الآخر ۵۲۷ هـ که تا

سال ۷۱۸ هـ مورد مقابله و مطالعه عده‌ای از علما

قرار گرفته کتابت کرده و بعد در دمشق در محضر

فضلاً از جمله سید علی افندی مرادی از سال

۱۱۶۴-۱۱۷۳ هـ به تصحیح و تنقیح پرداخته و

در پایان قصیده دالیه‌ای در مدح مرادی از

منشآت خود آورده است، عناوین شنگرف،

رکابه‌نویسی شده است، در اول نسخه توضیحی

در باره این نسخه آمده و سپس توضیحی در باره

کتاب و مؤلف به خط نادر میرزا قاجار بن بدیع

الزمان و نیز تملک لطف الله بن فتح الله (شیخ

خط: نسخ تحریری. کاتب: آقا بن محمد علی لنکرانی (شاگرد شارح). تاریخ کتابت: قواطع الصلاة در ۲۰ شوال ۱۲۹۴هـ، صلاة المسافر در شعبان ۱۲۹۹هـ. مکان کتابت: نجف. نشانی‌ها مشکئی، در متن و حاشیه تصحیح شده، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه مهر بیضوی به سجع «محمد جواد» دیده می‌شود. جلد: تیماج سرخ مجدول با ترنج و سرترنج. ۱۶/۵ × ۲۲/۵ سم. ۱۴۷ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۵۹۶۴)

۹۳۹۶

هدایة الأنام

(فقه - عربی)

فی شرح شرایع الاسلام

از: شیخ محمد حسین بن هاشم کاظمی (۱۳۰۸هـ). نسخه حاضر شرح کتاب القضاء را دربردارد و از انجام ناتمام است. آغاز: بسم الله تعالی یا معین اعن عبدک بالنبی (ص) و آله (ع) قال (ره) کتاب القضاء اقول القضاء مقصوراً او ممدوداً یطلق فی اللغة و العرف علی معان کثیرة... انجام: ... و ربما یظهر من بعضهم کالأردبیلی ره و الأمدی فی الاحکام انه لاجابة.

خط: نسخ و نستعلیق تحریری. کاتب: آقا بن محمد علی لنکرانی^۱. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ. در حاشیه تصحیح شده و علامت بلاغ دارد، رکابه‌نویسی شده، متن با نشانی‌های مشکئی مشخص شده است. جلد: تیماج سرخ. ۱۶ × ۲۱/۵ سم. ۱۹۳ گ. ۲۴ س. (ثبت ۸۵۹۶۵)

۱. به قرینه نسخه ش ۹۳۹۸ و ۹۳۹۹ که به نام کاتب تصریح شده است.

الاسلام سنندج) با مهر وی به تاریخ ۱۳۰۰هـ و یادداشتی از علی انصاری جابری که نسخه را از ملاً لطف الله هدیه گرفته در ۲۱ ذی‌قعدة ۱۳۰۲هـ و یادداشتی از حسن بن علی انصاری و یادداشت مطالعه کتاب مورّخه شب دوشنبه ۱۴ محرم ۱۲۹۴هـ. جلد: تیماج مشکئی مجدول گرهی. ۲۱ × ۳۵ سم. ۲۲۲ گ. ۲۴ س. (← تصویر) (ثبت ۸۵۶۷۶)

۹۳۹۵

هدایة الأنام

(فقه - عربی)

فی شرح شرایع الاسلام

از: شیخ محمد حسین بن هاشم کاظمی (۱۳۰۸هـ). شرح استدلالی مفصلی است با عناوین «قال - اقول» بر شرایع الاسلام محقق حلی (۶۷۶هـ). این شرح از کتاب الطهارة شروع و به چهاردهمین مسأله از کتاب القضاء ختم گردیده و از آن پس ادامه نیافته است. مجلداتی از این کتاب در کتابخانه آستان قدس رضوی (ش ۸۰۷۱ الی ۸۱۰۱) موجود است و کتاب‌های طهارة و صلاة آن در نجف به سال ۱۳۳۱هـ به چاپ رسیده است.

نک: ذریعه، ۱۷۳/۲۵؛ آستان قدس، ۱۶۶۳/۲۱ - ۱۶۸۰؛ معجم المطبوعات النجفیة، ۳۸۵. این نسخه شامل بحث «قواطع الصلاة» و «صلاة المسافر» است.

آغاز: بسمله. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرين قال (ره) خاتمة قواطع الصلوة قسما أحدهما یبطلها عمداً و سهواً و هو... اقول اما البطلان بفعل ذلك فی الأثناء عمداً فمجمع علیه...

انجام: ... کما یشهد له موثق عمار السابق و الله اعلم هذا ما اسقندناه عند الشیخ المدقق الاستاد الشیخ محمد حسین الکاظمی ادام الله بقاه.

۹۳۹۷

هدایة الأنام

(فقه - عربی)

فی شرح شرایع الاسلام

از: شیخ محمد حسین بن هاشم کاظمی (۱۳۰۸ هـ).

نسخه حاضر شرح کتاب الفرائض را دربردارد. آغاز: بسمله. کتاب الفرائض و النظر فی المقدمات و المقاصد و اللواحق و المقدمات اربع الاولى فی موجبات الارث و هی اما نسب و اما سبب... اقول اما شرعیة الفرائض بمعنی السهام المفروضة.... انجام: ...الموجب لتشویش الذهن و الغلط و الزلل فلاحظ و تأمل و الله اعلم.

خط: نسخ و نستعلیق تحریری. کاتب: آقا بن محمدعلی لنکرانی. تاریخ کتابت: ق ۱۴ هـ. متن با نشانی‌های مشکئی مشخص شده است، در متن و حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه دو مهر بیضوی دیده می‌شود به سجع «محمدجواد» و «حسینعلی اکبرنیا». جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج.

۱۶ × ۲۲ سم. ۲۲۸ گ. ۲۰ س. (ثبت ۸۵۹۶۶)

۹۳۹۸

هدایة الأنام

(فقه - عربی)

فی شرح شرایع الاسلام

از: شیخ محمد حسین بن هاشم کاظمی (۱۳۰۸ هـ).

نسخه حاضر شرح کتاب‌های الاقرار، الجعالة، الايمان، النذرا دربردارد. آغاز: بسمله. و به نستعین کتاب الاقرار و النظر فی الأركان و اللواحق و أركانه اربعة الأول فی الصیغة و فیها مقاصد... اقول لاختلاف فی ذلك و لا اشكال لصدق الاقرار عرفاً علی ذلك....

انجامه: (در پایان کتاب الجعالة) «تمت کتاب الجعالة فی عشر الثانی شهر الرجب سنة ۱۲۹۹ بعد

الرجوع من زیارت الحسین (ع) فی کربلا الی الغری فی مشهد علی (ع) عند الفاضل المدقق الاورع الاعدل الاستاد الاكمل الغنی من ذکر اللقب الشیخ محمد حسین عرب المصنف من ید أقل الطلاب آقا ولد کربلایی محمدعلی لنکرانی مرحوم اللهم وفقنا لاتمام الفقه و العمل به عند حضرت الاستاد ادام الله بقائه».

خط: نسخ و نستعلیق تحریری. کاتب: آقا بن محمدعلی لنکرانی. کتاب جعاله در دهه دوم رجب ۱۲۹۹ هـ در نجف، کتاب الايمان در دهه سوم ذی حجه همان سال در نجف. در ابتدای کتاب النذر به خط کاتب نسخه آمده است: «شرعت للاستفادة مسائل النذر عند الشیخ محمد حسین عرب ادام الله بقائه فی يوم اربعة عشر من شهر المحرم الحرام سنة ۱۳۰۰»، متن با نشانی‌های مشکئی مشخص شده، بارکابه‌نویسی. جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی. ۱۵/۵ × ۲۱/۵ سم. ۲۴۵ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۵۹۶۷)

۹۳۹۹

هدایة الأنام

(فقه - عربی)

فی شرح شرایع الاسلام

از: شیخ محمد حسین بن هاشم کاظمی (۱۳۰۸ هـ).

نسخه حاضر شرح کتاب الغصب را دربردارد. آغاز: بسمله. حمدله... قال (ره) کتاب الغصب و النظر فی السبب و الحكم و اللواحق اما الاول فالغصب هو الاستقلال باثبات الید علی مال الغير عدوانا اقول الظاهر ان الغصب من اللغات المستمرة و ... انجام: ... و الیه (ع) التوسل فی کل وقت و اوان. تم کتاب الغصب و يتلوه کتاب الشفعة.

خط: نسخ و نستعلیق تحریری. کاتب: آقا بن محمدعلی لنکرانی. تاریخ کتابت: ربیع الاولی ۱۳۰۳ هـ.

۱۶×۲۲ سم. ۱۵۴گ. ۲۰ س. (ثبت ۸۵۹۶۹)

۹۴۰۱

هدایة الأنام (فقه - عربی)

فی شرح شرایع الاسلام

از: شیخ محمد حسین بن هاشم کاظمی (۱۳۰۸ هـ).
نسخه حاضر شرح کتاب اللقطه را دربردارد.
آغاز: بسمله. حمدله. قال (ره) کتاب اللقطه الملقوط
اما انسان أو حیوان أو غیرهما فالقسم الاول یسمى
لقیطاً... اقول اللقطه بضم اللام و فتح القاف أو سکونها قد
تطلق علی المال الملقوط....

انجام: ... مضمونه علی المیت كما هو المفروض
فلاحظ و تدبر و الله العالم الهادی الی الصواب.

خط: نسخ و نستعلیق تحریری. کاتب: آقا بن
محمد علی لنکرانی. تاریخ کتابت: ۱۳۰۴ هـ.
در اول نسخه به خط کاتب آمده است: شرعت
باستفاده فی شهر ربیع الثانی سنة ۱۳۰۴. کتاب
متن با نشانی‌های مشکئی مشخص شده است،
رکابه نویسی دارد.

جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و
سرترنج.
۱۸/۵ × ۲۳ سم. ۱۳۹ گ. ۱۸ س.

(ثبت ۸۵۹۷۰)

۹۴۰۲

هدایة الأنام (فقه - عربی)

فی شرح شرایع الاسلام

از: محمد حسین بن هاشم کاظمی (۱۳۰۸ هـ).
نسخه حاضر کتاب الصيد و الذباحت را دربردارد.
آغاز: بسمله. القسم الرابع فی الأحکام و هی اثنی
عشر کتاباً کتاب الصيد و الذباحت و النظر فی الصيد
یستدعی بیان امور ثلاثة... اقول المراد بالأحکام هنا ما عدا
ما یتعلق بالعبادات و العقود و الایقات....

کتاب متن با نشانی‌ها مشکئی مشخص شده
است، رکابه نویسی دارد، در حاشیه تصحیح شده
است، در اول نسخه به خط کاتب آمده است:
شرعت لاستفادة کتاب الغصب عند الاستاذ شیخ
المشایخ شیخ محمد حسین کاظمی ادام الله تعالی
بقائه نسئل الله اتمامه بحق محمد و آله فی عشر
الاول من شهر ربیع الثانی سنة ۱۳۰۲.

جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و
سرترنج.

۱۵/۵ × ۲۲ سم. ۱۵۸ گ. ۱۷ س.

(ثبت ۸۵۹۶۸)

۹۴۰۰

هدایة الأنام (فقه - عربی)

فی شرح شرایع الاسلام

از: شیخ محمد حسین بن هاشم کاظمی (۱۳۰۸ هـ).
نسخه حاضر شرح کتاب‌های الشفعة، احياء الموات
را دربردارد.

آغاز: بسمله. حمدله... قال (ره) کتاب الشفعة و هی
استحقاق احد الشریکین حصه شریکه بسبب انتقالها
بالبيع اقول الشفعة لغة هی التقویة و الاعانة و الزیادة...
انجام: ... وذلك اوضح بادنی تأمل فلاحظ و تأمل و
الله اعلم. تمت کتاب احياء الموات و يتلوه کتاب اللقطه.

خط: نسخ و نستعلیق تحریری. کاتب: آقا بن
محمد علی لنکرانی. تاریخ کتابت: کتاب الشفعه
در ۱۳۰۳ هـ، شروع احياء الموات در هفتم شوال
۱۳۰۳ هـ و پایان آن در ربیع الثانی ۱۳۰۴ هـ.

کتاب متن با نشانی‌های مشکئی مشخص شده،
رکابه نویسی دارد و در متن و حاشیه تصحیح
شده است، در اول نسخه دو مهر بیضوی به سجع
«محمد جواد» و «حسین علی اکبر نیا» دیده می‌شود.
جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و
سرترنج.

۹۴۰۴

دیوان عاشق اصفهانی (شعر-فارسی)

از: آقامحمدخان خیاط، عاشق اصفهانی (۱۱۸۱هـ).

نک: مجلس، ش ۱۳۶۳۹.

آغاز:

تاجر عشقم بکف مایه و سودم وفا
تا که شود مشتری تا چه دهد در بها

انجام:

کلک عاشق پی تاریخ رقم زد که شده

سیر گلزار جنان منزل آقابابا

خط: نستعلیق. کاتب: میرزا ابراهیم بن میرزا

هدایت الله فریدنی. بی تا.

تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به

زر و مشک، صفحه نخست و آغاز غزلیات

دارای سرلوح مذهب، دو صفحه اول در حاشیه

تشعیر و بین سطور طلااندازی شده، رکابه‌نویسی

دارد.

جلد: تیماج روغنی دوروی ترنج‌دار.

۱۳×۲۱ سم. ۳۴۸ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۵۶۸۰)

۹۴۰۵

قیامت نامه

(مرثیه-ترکی)

از: میرفتاح موسوی مراغی (۱۱۷۵هـ).

نک: ش ۹۳۵۲.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز:

ایدوب عتاب که‌ای کوفیان بی پروا

بز اهلیبته تصدق حرامد و رنه روا

انجام: ... باشد بیک نظاره بویا کند علی.

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۳هـ.

در اول و آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «علی

اکبر ۱۲۷۶».

جلد: تیماج قهوه‌ای.

انجام: ... بملاحظه القواعد العامة الشرعية الشاملة

لذلك و غيره كما هو واضح فلاحظ و تأمل و الله أعلم
بالصواب، تم کتاب الصيد و الذبابة.

خط: نسخ تحریری. کاتب: آقا بن محمد علی

لنکرانی. تاریخ کتابت: شروع در ۱۰ جمادی

الثانی ۱۳۰۰هـ و پایان در ۲ جمادی الثانی

۱۳۰۱هـ.

نشانی‌ها مشک، رکابه‌نویسی شده، در حاشیه

تصحیح شده است.

جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و

سرترنج.

۱۶/۵×۲۵ سم. ۱۶۴ گ. ۱۸ س.

(ثبت ۸۵۹۷۱)

۹۴۰۳

هدایة الأنام

(فقه-عربی)

فی شرح شرایع الاسلام

از: محمدحسین بن هاشم کاظمی (۱۳۰۸هـ).

نسخه حاضر کتاب الأطعمة و الأشربة را دربردارد.

آغاز: بسمله. قال (ره) کتاب الأطعمة و الأشربة و

النظر فيه يستدعی بیان أقسام ستة الاول فی حیوان

البحر... أقول المرجع فیما یحل أکله فی نفسه و یحرم أو

یحل شربه فی نفسه....

انجام: ... فی هذا الخبر أيضاً و ان عدم ذکره (ع) بعد

الفراغ منه لظهوره فلاحظ و تأمل و الله اعلم.

خط: نسخ تحریری. کاتب: آقا بن محمد علی

لنکرانی. تاریخ کتابت: شروع در ۲ جمادی

الثانی ۱۳۰۱هـ.

نشانی‌ها مشک، در حاشیه تصحیح شده و

رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و

سرترنج.

۱۶×۲۲ سم. ۱۵۹ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۵۹۷۲)

۱۰/۱۷×۱۷ سم. ۲۵ گ. سطور مورّب.

(ثبت ۸۵۹۴۵)

۹۴۰۶

دیوان نظام استرآبادی (شعر-فارسی)

از: نظام‌الدین استرآبادی (۹۲۱ هـ).

نک: مجلس، ش ۱۳۸۷۵؛ ذریعه، ۹/ ۱۲۰۱؛ منزوی،

۳/ ۲۵۷۶.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز:

بحر کیاست گهر نخل فراست ثمر

صیح سعادت اثر مهر شریعت ضیا

انجام:

چو رخت هستی ازین کوچگاه بست نظام

ز مأمّن کرم خویش ساز مستقرم

خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۵ شعبان

۱۲۲۱ هـ.

عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی شده، در آخر

نسخه یادداشتی از عبدالله شیرازی به تاریخ

۱۲۳۲ هـ، در اول نسخه مهر بیضوی به سجع

«ضیاء لشگر».

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرتنج و لچکی.

۱۵×۲۳ سم. ۹۹ گ. ۱۶ س. (ثبت ۸۵۷۰۱)

۹۴۰۷

جنگ (گونگون-فارسی)

بیاضی است شامل حکایات، اشعار ماده تاریخ‌ها و

نامه‌های چند به فارسی، درگ ۲ پ امضای عبدالحسین

در ۱۲۰۰ هـ دیده می‌شود.

از جمله مندرجات این جنگ است:

مکتوبی از شیخ شرف‌الدین، مراسله مرحوم آقا

محمد سعید تازی از جانب عباسقلی خان نوری به

مرحوم حاجی محمد صادق خان نوائی بعد از مراجعت

از کعبه معظمه، مرحوم آقا حسین خوانساری در قدغن

شراب می‌فرماید، مکتوبی که به خدمت مرحوم محمد

تقی مجلسی نوشته‌اند، نسب نامه سلاطین صفوی،

مثنوی چاه وصال از میر سید احمد اصفهانی متخلص به

سند، اشعار طوفان مازندرانی در مدح رسول الله (ص)،

اشعاری از: میرداماد، وحشی، خاقانی، جامی، آذر،

عاشق، آقاخان، گل کشتی میرنجات، اشعاری از: شیخ

بهایبی، ملهم تبریزی، چند ماده تاریخ به نظم از جمله

تاریخ پل فرح آباد مازندران از بنای شاه عباس، تاریخ

مراجعت زینل خان شاملوی بیگدلی از سفارت

هندوستان، تاریخ ورود شاهزاده اکبر ولد اورنگ زیب

به ایران، تاریخ فتح بغداد، اشعاری از: زلالی، لادری،

محتشم، میرزا خرد، ذکر تاریخ‌های وقایع مهم ایران در

عصر صفوی و مدت حکومت پادشاهان ساسانی،

جواب مراسله اولی که مرحوم میرزا مهدی خان به

حاجی یوسف بیگ وزیر مازندران قلمی نمود و...

آغاز:

طالعی باشدم که از پی آب

گر روم سوی بحر بر گردد

انجام:

گفتمش برخیز ماه من برآمد آفتاب

گفت تامن برنخیزم کی برآید آفتاب

خط: نستعلیق شکسته. گویا: عبدالحسین. تاریخ

کتابت: ۱۲۰۰ هـ.

صفحات مجدول به شنگرف.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۲×۲۱ سم. ۹۹ گ. ۱۶ س. (ثبت ۸۵۶۹۹)

۹۴۰۸

جنگ (شعر-فارسی)

مجموعه‌ای است از اشعار منتخب از چند شاعر

فارسی سرا، از جمله غزلیات و رباعیات مظهر، غزلی از

شیخ محمد نیشابوری، ابیاتی از حکیم فرخی، قصیده

- ۲. کشف الحروف** (خط - فارسی)
 (گ ۲۳ ر - ۲۸ پ و ۳۳ ر - ۴۸ ر)
 از: عنایت الله حسینی شوشتری (ق ۱۱۰ هـ).
 این رساله در میراث بهارستان (دفتر اول، ص ۶۹۹ - ۷۲۷) به چاپ رسیده است.
 نسخه حاضر از ابتدا و میانه افتادگی دارد.
 آغاز: الی رحمة الله الغنی عنایت الله الحسینی
 الشوشتری نداشت که کشف تعالیم حروف ...
 انجام: ... در تعریف الف مذکور گشت که اول و آخر
 حروف یکیست خالق و راحم و رؤف یکیست.
- ۳. روایات پراکنده** (فارسی)
 (گ ۴۸ پ - ۶۱ پ)
- ۴. آداب خط = قواعد خط** (خط - فارسی)
 (گ ۶۲ پ - ۷۲ ر)
 از: مجنون بن محمود رفیقی مشهدی (ق ۱۰ هـ).
 نک: منزوی، ۱۹۰۲/۳.
 آغاز: بسمله. باید دانست که خط نسخ و تعلیق و
 واضع الاصل ملاً میرعلی التبریزی نور الله مرقدہ ...
 انجام:
 زو بازو ازو دریغ مدار ورنه میدان که کرده بیکار
- ۵. فواید پراکنده**
 (گ ۷۲ پ - ۷۷ پ)
 از جمله: سؤال و جوابی درباره مطلبی از کیمیای
 سعادت غزالی و نامه افضل الدین به یکی از دوستانش.
- ۶. معراج نامه = اثبات النبوة** (فلسفه - فارسی)
 (گ ۷۸ پ - ۹۵ ر)
 منسوب به: ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا
 (۴۲۸ هـ).
- مسعود سعد سلطان (سلمان) از شعرای ترکستان، قصیده
 میرزا سروش، قصیده مرحوم گلچین، اشعار سعدی،
 اشعار عاشق و اشعار عباس (عباسقلی خان عموزاده
 معیرالممالک).
 در ابتدای نسخه یادداشتی دیده می‌شود مبنی بر
 اینکه اشعار شیخ مهدی در این مجموعه به نام «عاشق»
 درج شده است.
 آغاز:
 بتی است داده ز کف تیر چشم جادو را
 بصید شیر برد بامداد آهو را
 انجام:
 هر چند نمی‌رسم بکویت
 شب نیست که از فراق رویت
 زاری بفلک نمی‌رسانم
 خط: نستعلیق. کاتب: قنبرعلی. تاریخ کتابت:
 ۱۳۰۵ هـ. مکان کتابت: دارالنشاط در ارومیه.
 رکابه‌نویسی شده است.
 جلد: تیماج زیتونی.
 ۱۳ × ۲۰ سم. ۳۰۸ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۵۷۰۳)
- ۹۴۰۹
- مجموعه**
۱. آداب مشق (خط - فارسی)
 (گ ۱ پ - ۲۲ پ و ۲۹ ر - ۳۲ پ)
 از: عبدالله بن محمود صیرفی تبریزی (۷۴۲ هـ).
 نک: مجلس، ش ۳۳۶۶؛ منزوی، ۱۹۰۳/۳.
 نسخه حاضر از انجام ناقص است.
 آغاز: بسمله. چنین گوید مقرر این رساله و محرر
 این کتاب عبدالله الصیرفی اصلح (الله) شأنه که چون
 جمعی از بزرگان ...
 انجام: ... بحرفی که پیش ازوست پنجم فم الثعبانی
 و آن عین صادی.

راد) امضای مذکور از امام قلی خان غارت است که نسخه را به میرزا غلام رضا خوشنویس بخشیده است. عناوین شنگرف، نشانی‌ها شنگرف و مشکى، در حاشیه صفحات فواید مختلفی درج شده است. جلد: تیماج یشمی. ۱۱×۱۶ سم. ۱۶۱ گ. سطور مختلف. (ثبت ۸۵۶۱۱)

۹۴۱۰

کشف الغمة
فی حال ثامن الائمة (ع)
از: محمد بن ابوالحسن بن نعمت الله جزایری تستری (بعد از ۱۲۹۳ هـ).

کتابی است در شرح حال و بیان معجزات و فضائل امام علی بن موسی الرضا (ع) به نظم عربی با دیباچه‌ای به نثر، شامل مقدمه و سه مقصد و خاتمه به شرح ذیل: المقدمة، فی بیان فضیلة الشعر و ما تضمنه الأخبار من الحث علیه و الرغبة الیه. المقصد الأول، فی أخلاقه و آدابه و أحواله علیه السلام.

المقصد الثانی، فی معجزاته الصادرة عنه أيام حياته. المقصد الثالث، فی کراماته التي صدرت عنه علیه السلام بعد وفاته. الخاتمة، فی القصائد التي أنشدتها حين تشرفی بالحضرة المقدسة فی فضائله و مدائحه و مكارمه و محامده.

مؤلف از احفاد سید نعمت الله جزایری است؛ چنانکه در دیباچه، خود را چنین معرفی کرده: محمد بن ابوالحسن بن نعمة الله بن اسماعيل بن مرتضى بن نورالدين بن نعمة الله الحسيني الموسوي الجزائري اصلاً و التستري موطناً. و افزوده: بعد از اشتغال به علوم دینی، به دعوت پدرم به نزد اودر دکن هند رفتم و گرفتاری‌ها و

نک: مجلس، ش ۱۸۰۷؛ فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۶/۲۳۸. آغاز: بسمله. سپاس و ستایش خداوند آسمان و زمین را و دهنده جان و دین را....

۷. مطالع الایمان

(گ ۹۵ پ-۱۱۳ ر)

منسوب به: صدرالدین قنوی (۶۷۳ هـ).

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۸/۸۹۵.

آغاز: بسمله. سپاس باد رافع حجب و هادی سبل را آن دود که ریاضت تقوی را واسطه ارتقاغ.... انجام: ... و ینهی عن الفحشاء و المنکر و البغی یعظکم لعلکم تذكرون.

۸. فواید پراکنده

(گ ۱۱۳ پ-۱۱۸ پ)

از جمله سؤال و جواب‌های فلسفی احتمالاً از افضل‌الدین.

۹. شرح ابیاتی از مثنوی**معنوی**

(گ ۱۱۸ پ-۱۵۹ پ)

از: مولانا علیخان.

شرح عرفانی ابیاتی از مثنوی معنوی مولانای رومی است که در آخر هر فراز، نشانی «مولانا علیخان» دیده می‌شود.

آغاز: بدانکه معرفت عشق و عاشقی و معشوقی اصول حقیقت است....

انجام: ... بمعنی اثرهاست و شجره صورت را از حقایق و معانی ثمرهاست و بیان معنی.

خط مجموعه: نستعلیق. بی‌کا. بی‌تا.

در هامش یکی از برگ‌ها امضای امام قلی دیده می‌شود که به گفته مالک قبلی نسخه (باستانی

الماضی الا أن یردقه المقذوف فیحد حد الارقا. تم الجزء
الثانی من شرح الروض...

خط: نسخ. کاتب: سلیمان بن حمزه بن... بن
عیسی منیاوی. تاریخ کتابت: دوشنبه ۲۸ ربیع
الثانی ۹۹۸هـ.

کتاب متن به سنگرف، در حاشیه تصحیح شده و
بلاغ مقابله دارد، در آخر نسخه مسائلی فقهی به
فارسی درج شده است، رکابه نویسی دارد.
جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای با ترنج و سرترنج.
۱۸/۵ × ۲۷ سم. ۲۸۹ گ. ۳۳ س.

(ثبت ۸۵۹۵۴)

۹۴۱۲

الامداد فی شرح الارشاد (فقه شافعی-عربی)

از: شهاب‌الدین ابوالعباس احمد بن محمد ابن حجر
هیثمی (۹۷۴هـ).

ارشاد الغاوی فی مسائل الحاوی اثر اسماعیل بن
ابی بکر ابن مقری یمنی (۸۳۷هـ)^۱ که در فقه شافعی
تألیف شده و مختصر الحاوی الصغیر قزوینی (۶۶۵هـ)
است، سخت مورد توجه علمای شافعی بوده، از این رو
شرح‌های بسیاری بر آن نوشته‌اند که شرح خود مؤلف از
جمله آنهاست^۲.

ابن حجر هیثمی دو شرح بر ارشاد الغاوی ابن مقری
نوشته، یکی موسوم به فتح الجواد فی شرح الارشاد، و
دیگری الامداد فی شرح الارشاد که نسخه‌های از آن در
کتابخانه‌های اوقاف بغداد، دارالکتب قاهره و جامع کبیر
صنعا موجود است.

این شرح در چهار جلد برگزار شده و تألیف آن در
بعد از ظهر پنج‌شنبه ۱۴ رمضان ۹۴۳هـ به انجام رسیده
است.

۱. نک: دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ۴ / ۶۶۰.

۲. کشف الظنون، ۱ / ۶۹.

لطمات بسیار دیدم و به برکت ائمه^(ع) از آنجا نجات یافتم
و نذر کردم در صورت رجوع به وطن، به زیارت حرم
امام رضا^(ع) بروم و احوال و کرامات آن حضرت را به
نظم درآورم، پس مشرف به زیارت آن حضرت گشتم و
حالات و کرامات ایشان را به نظم کشیدم.

تألیف این اثر در ۱۲۹۳هـ به انجام رسیده است.
آغاز: بسمله. نحمدک یا من من بکشف الغمة عن
الامة بالنبی الکریم و آله الأطائب الأماجد...
انجام: ... و یتفضل علی بحسن الخاتمة و لاحول و
لا قوة الا بالله العلی العظیم.

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا، اواخر ۱۳هـ.

در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی
دارد، رکابه نویسی شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج.
۱۷/۵ × ۲۲/۵ سم. ۷۹ گ. ۱۰ س.

(ثبت ۸۶۰۰۰)

۹۴۱۱

شرح الروض (فقه شافعی-عربی)

از: مؤلفی ناشناخته.

شرح مزجی و استدلالی مفصلی است بر کتاب
الروض شرف‌الدین اسماعیل بن ابی بکر معروف به ابن
مقری یمنی شافعی (۸۳۷هـ) در فقه شافعی که آن نیز
مختصر الروضة فی الفروع نووی است. احمد بن علی
معروف به ابن حجر عسقلانی (۸۵۲هـ) و زکریا بن محمد
انصاری و دمیاطی بر الروض شرح نگاشته‌اند.

نک: کشف الظنون، ۱ / ۹۱۹.

نسخه حاضر جزء دوم شرح را دربردارد و از آغاز
افتاده است.

آغاز: اشتراط فیرجع للعرف کسایر الألفاظ المطلقة و
بعضهم کابن سربیع و الرویانی خصص جواز بیع
المعاطاة...

انجام: ... لعدم قبول اقراره فیما یضر بغيره فی

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۰ هـ.
 عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه نویسی شده و
 در حاشیه تصحیحات اندکی به چشم می‌خورد.
 جلد: تیماج فرنگی مشکی.
 ۲۱/۵ × ۳۱/۵ سم. ۲۴۹ گ. ۳۵ س.
 (ثبت ۸۵۹۵۲)

۹۴۱۴

الامداد فی شرح الارشاد (فقه شافعی-عربی)

از: احمد بن محمد ابن حجر هیتمی (۹۷۴ هـ).
 نسخه حاضر ج ۲ کتاب (ربع ثانی) از باب فی البیع
 تا باب فی اللقطة را دربردارد و تألیف این جلد در روز
 پنجشنبه ۱۲ ربیع الآخر ۹۴۳ هـ به انجام رسیده است.
 آغاز: بسمله... باب فی البیع و هو اسم جنس و
 یطلق علی قسیم الشرا فیشتق منه لمن صدر عنه لفظ
 البایع...
 انجام: ... فان للمدعی تحلیفه رجا أن یقل فیقبل.
 قال مؤلفه... و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.
 خط: نسخ. کاتب: عبدالرحمان بن باسین بن
 ابراهیم بکفالونی شافعی حوالتی. تاریخ کتابت:
 شروع در ظهر جمعه ۱۵ ربیع الاول ۹۸۰ هـ و
 اتمام در شب جمعه ۲۴ جمادى الآخر همان
 سال.

عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیحات اندکی به
 چشم می‌خورد، در اول نسخه یادداشت تملک
 عبدالکریم بن احمد شراباة و تملک عمر بن
 عبدالکریم بن ابراهیم بن محمود بن علی بن
 محمد عرضی شافعی در ۹۸۲ هـ که از کاتب
 خریده و تملک ابی الوفا بن ابی الغیث هیتی و
 تملک سعدالدین محمد بن شیخ حسین بن شیخ
 یوسف بابلی در ۱۰۰۴ هـ.
 جلد: تیماج مشکی.
 ۲۲ × ۳۰ سم. ۲۳۶ گ. ۲۹ س. (ثبت ۸۵۹۵۱)

نک: دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ۳/ ۳۳۲: الفهرس
 الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، الفقه و اصوله،
 ۷۰۰ / ۱.

نسخه حاضر ج ۴ کتاب از باب فی الجنایات تا باب
 فی احکام امهات الاولاد را دربردارد.
 آغاز: بسمله. باب فی الجنایات من قتل بنحو مذفف
 او محدد و قطع و جرح و غیرها و قتل النفس...
 انجام: ... العفو الرؤف الحلیم الکریم قال مؤلفه عفا
 الله عنه هذا آخر ما اردته و تمام ما سودته... بعدد کل
 حرف جرى به القلم. نجز الجزء الرابع و بتمامه تم
 الكتاب.

خط: نسخ. کاتب: علی بن احمد بن ابی بکر بن
 احمد شافعی اشعری قصیری ساکن حلب. تاریخ
 کتابت: بعد از ظهر ۱۱ صفر ۹۹۳ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، مقابله و تصحیح
 شده و بلاغ مقابله دارد: «بلغ مقابلة بحسب الوسع
 و الطاقاة علی نسخة قولت علی نسخة
 المصنف»، رکابه نویسی شده، نام کتاب و مؤلف
 در صفحه عنوان آمده است، به نسخه رطوبت
 رسیده است.

جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.

۲۱ × ۳۱ سم. ۲۲۲ گ. ۳۵ س.

(← تصویر) (ثبت ۸۵۹۵۳)

۹۴۱۳

الامداد فی شرح الارشاد (فقه شافعی-عربی)

از: احمد بن محمد ابن حجر هیتمی (۹۷۴ هـ).
 نسخه حاضر از باب فی الفرایض تا باب فی النفقة
 را دربردارد.

آغاز: بسمله. باب فی الفرایض ای مسائل قسمة
 الموارث جمع فريضة بمعنى مفروضة ای مقدرة...
 انجام: ... علف دابة لم یسمرها و کذا علف ماشية
 سایمة بحدب بالمهملة ای قحط ای.

۹۴۱۵

الجامع الصحيح
= **صحيح البخارى**

(حدیث - عربی)

از: محمد بن اسماعیل جعفی بخاری (۲۵۶هـ).
نخستین و مهم‌ترین کتاب از صحاح ششگانه حدیثی اهل سنت، شامل ۹۰۸۲ حدیث نبوی است. این کتاب مورد توجه علمای عامه قرار گرفته، تحریرها و روایت‌های متعددی از آن در دست است و صدها نسخه خطی از آن باقی مانده و بارها در کشورهای مختلف به چاپ رسیده و صدها اثر پیرامون آن نگاشته شده از تلخیص، شرح، تعلیق، استخراج احادیث، ترتیب، تنقیح و تقد که اسامی آنها در منابع مربوطه ثبت شده است.
گویند عنوان صحیح کتاب چنین است: الجامع المسند الصحیح المختصر من امور رسول الله و سننه و آیامه.

نک: تاریخ نگارش‌های عربی، ۱/ ۱۶۵-۱۹۵؛ دلیل مؤلفات الحدیث الشریف المطبوعه، ۱/ ۲۶۴؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، الحدیث النبوی الشریف و علومه، ۱/ ۴۹۳-۵۷۳؛ کشف الظنون، ۱/ ۵۴۱.

نسخه حاضر جزء ثالث کتاب را دربردارد.

آغاز: بسمله. باب حرق الدور و النخيل. مسدد یحیی عن اسمعیل حدثنی قیس بن ابی حازم قال لی جریر قال لی رسول الله صلی الله علیه و سلم ألا تریحنی من ذی الخصلة....

انجام: ... قال غزام رسول الله صلی الله علیه و سلم ست عشرة غزوة. آخر الجزء الثالث... و هو آخر الجزء السادس من ستة و ثلاثین جز و من أجزاء ستین و الحمد لله و يتلوه ان شاء الله تعالى فی الجز و الرابع کتاب تفسیر. خط: نسخ معرب. کاتب: عمر بن محمد بن حامد خلیلی شافعی. تاریخ کتابت: پنج‌شنبه صفر ۷۹۱هـ. مکان کتابت: در مدینه اعزاز.
عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده،

رکابه‌نویسی دارد، کاتب خود را مؤدب اطفال المسلمین معرفی می‌کند، در آخر نسخه چند یادداشت تولد و وفات در ق ۱۱ و ۱۲ دیده می‌شود و نیز یادداشت مطالعه کتاب از حسن بن حاج خلیل ابن الکوذه.
جلد: تیماج مشکى لبه‌دار با ترنج و شمسه شرفه‌دار.

۱۹×۲۷ سم. ۱۹۱ گ. ۱۷ س.

(تصویر) (ثبت ۸۵۹۵۵)

۹۴۱۶

المغرب فی ترتیب المغرب (لغت - عربی)

از: ابوالفتح ناصر بن عبدالسید مطرزی (۶۱۰هـ).
نک: مجلس، ش ۷۸۹۲؛ التراث العربی، ۵/ ۱۶۳.
در ذیل آن «رسالة فی النحو» از مؤلف آمده است.
آغاز: بسمله. و احمده علی أن خول جزیل الطول و سدّد للاصابة فی الفعل و القول و أرشد الی مناہج الہدی....

خط: نسخ معرب. بی. کا. بی. تا، گویا از ق ۹هـ. عناوین و نشانی‌ها شنگرف، صفحه آغاز نو نویس است، برخی برگ‌ها وصالی شده است، در حاشیه تصحیح شده و نشانی بلاغ دارد.
جلد: تیماج مشکى.

۱۵×۱۹ سم. ۳۲۸ گ. ۱۷ س.

(تصویر) (ثبت ۸۵۹۳۶)

۹۴۱۷

وسيلة الجنة المحمّدية (مقتل - فارسی)

از: محمد رحیم بن آخوند ملاً محمود (ق ۱۴هـ).
در مقدمه گوید: «من باب اینکه توسل به جناب الشهداء و تفکر اخلاق سنی و اطوار مرضیه و مصائب و محن ایشان در تقویت ایمان تأثیر عظمی دارد لهذا بر سبیل اجمال شروع بر بعضی از احوالات از بعض انبیاء

انجام: ... ما ثبتت فيه الاستبهام صح عنه الاستفهام
و حينئذ على السائل.

۲. تفسیر الباقیات الصالحات (عقاید-عربی)
(گ ۱۰۳ ر)

از: شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶هـ).
شرح کوتاهی است بر تسیحات اربعه که در الشهید
الاول حیاته و آثاره (ص ۱۴۹-۱۵۰) به چاپ رسیده
است.

آغاز: من فواید الشيخ الأعظم... من سبحان الله أى
تنزیه الله تعالى

انجام: ... فمن حصلها حصل الايمان و هن الباقیات
الصالحات.

خط مجموعه: نسخ. بی. کا. بی. تا. از ق ۵۸.
در حاشیه و متن تصحیح شده و بلاغ مقابله دارد.
با حواشی و رکابه‌نویسی شده، درگ ۱۰۲ پ
چند روایت درج شده است، به نسخه رطوبت
رسیده است.

جلد: تیماج مشکى فرسوده.
۱۷×۲۵ سم. ۱۶۸ گ. ۲۷ س.
(تصویر) (ثبت ۸۵۹۳۳)

۹۴۱۹

مجموعه

۱. تفسیر سورة الاخلاص (تفسیر-عربی)
(گ ۱ پ ۵-پ)

از: حافظ رجب بن محمد برسی حلی (ق ۵۹).
تفسیر سورة توحید از منظر عرفانی است با استناد
به روایات شیعی. این رساله در کتاب وحدت از دیدگاه
عارف و حکیم آیت الله حسن زاده آملی درج شده است.
نک: ذریعه، ۴/۳۳۵؛ یازده رساله فارسی، حسن زاده
آملی، ۱۴۴-۱۴۹.

آغاز: بسملة. الحمد لله رب العزة و الکبرياء و الصلوة

نموده در طی تصانیف آنها به مناسبت ذکر بعضی از
مصائب لب تشنه صحرای کربلا کرده و مقصود بالاصاله
از این تسوید ذکر مصائب جناب سید الشهداء و اصحاب
و اولاد آن جناب است... و این مشتمل شد به چند فصل
که موافق است با عدد مقربان درگاه اله.
از انجام ناتمام مانده است.

آغاز: بسملة. و هو المعین الحمد لله الذی عرفنا
نفسه و جعل معرفته معرفة العباء (کذا) و سمی طاعتهم
طاعته

انجام: ... فرمود ای عرب برو الان ممکن نمی‌شود
پس عزرائیل این را شنید.

خط: نسخ، عبارات عربی معرب. بی. کا. بی. تا، از
ق ۵۱۴.

عناوین شنگرف.
جلد: تیماج فرنگی سورمه‌ای.
۱۴×۲۱/۵ سم. ۲۰۳ گ. ۱۹ س.
(ثبت ۷۹۰۴۹)

۹۴۱۸

مجموعه

۱. منیة اللیب (اصول فقه-عربی)
فی شرح التهذیب
(گ ۱-۱۶۸ پ)

از: سید ضیاء‌الدین عبدالله بن محمد حسینی حلی
(ق ۵۸).

شرح استدلالی است با عناوین «قال-اقول» بر
تهذیب الوصول الی علم الاصول علامه حلی (۷۲۶هـ).
انجام تألیف در روز چهارشنبه ۷۴۰هـ در نجف بوده
است.

نک: مجلس، ش ۷۲۵۳؛ التراث العربی، ۳۰۳/۵.
نسخه حاضر از آغاز و انجام اندکی افتادگی دارد.
آغاز: و ما لا یحتمل الصدق اصلا کقولنا... قال
قدس الله روحه السادس اللفظ المفرد....

- از: حافظ رجب بن محمد برسی حلّی (ق ۵۹).
معروف‌ترین اثر برسی است که با شیوه‌ای بدیع، با استفاده از مبانی عرفان نظری به شرح و تفسیر مناقب اهل بیت (ع) پرداخته است. مقاله مفصلی در معرفی این کتاب در دانشنامه امام علی ۱۲/۴۸۳-۴۹۵ نوشته‌ام.
نک: مجلس، ش ۷۱۳۲.
- آغاز: بسمله. الحمد لله المتفرد بالازل و الابد و الصلوة على اول العدد و خاتم الامد محمد و آله...
انجام: و هو زادی فی معادی و سعادی فی مالی و به اکملت دینی و به ختم مقالی
- ۲. زیارت عظیمه**
لأمیر المؤمنین علیه السلام
(گ ۵ پ-۸ ر)
گویا از: حافظ رجب بن محمد برسی حلّی (ق ۵۹).
نک: ذریعه، ۱۲/۷۸؛ مجلس، ش ۷۸۲ طباطبایی.
آغاز: اذا شهدت مشهده الشریف فطف... و قل بصوت حزين بسم الله الرحمن الرحيم دخلت حرم الله...
انجام:... عندالله وجیهاً یوم یلقاک و السلام علیک یا مولای و رحمة الله و برکاته.
- ۳. الصلوات على الرسول**
والائمة
(گ ۸ پ-۱۲ ر)
از: حافظ رجب بن محمد برسی حلّی (ق ۵۹).
نک: ذریعه، ۲/۳۹۱؛ مجلس، ش ۷۸۲ مجموعه طباطبایی.
آغاز: سبحانک اللهم و بحمدک الکبرياء رذاتک و العظمة ازاک... اللهم صل على نورک المطلق بعثته بالحق الى سائر الخلق...
۴. دعاء لاطفاء غضب الجبارین (ادعیه - عربی)
و حجاب شریف عظیم القدر
(گ ۱۲ پ-۱۴ پ)
- ۴. نسخه‌های طبی**
(پزشکی - فارسی)
(گ ۱۸۷ پ-۱۸۹ پ)
چند باب کوتاه در بیان چند نسخه طبی است.
- ۷. ترجمه رساله صومیه**
سیّد کاظم رشتی
(گ ۱۹۰ پ-۲۲۵ پ)
از: عباس بن علی (ق ۱۳ هـ).
مترجم از شاگردان مؤلف بوده و به دستور وی این رساله را از عربی به فارسی ترجمه کرده و همانند اصل آن را در مقدمه و چند باب و خاتمه تنظیم نموده است.
آغاز: بسمله. الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى... بنده فقیر مستمد فیوضات رب ازلی عباس ابن علی گوید که اعلا جناب فضایل ماب...
انجام:... افطار هر وقت که خواهد و لکن بعد از زوال مکروهست.
- ۵. مشارق انوار الیقین**
فی حقایق اسرار امیر المؤمنین
(فضایل - عربی)
(گ ۱۴ پ-۱۸۷ ر)
- ۸. ترجمه رساله طهارت و صلاة**
سیّد کاظم رشتی
(گ ۲۲۶ پ-۲۶۵ پ)
از: حسن بن علی مشهور به گوهر.

ترجمه رساله طهارت و صلاة سيّد كاظم رشتي است شامل مقدمه و سه باب و خاتمه.

آغاز: بسمله. حمدله. و صلى الله على خير خلقه محمد و آله الطاهرين اما بعد چنین گوید بنده احقر افقر ابن علی حسن شهیر بگوهر که بعضی از مخادیم کرام و اجلای ذوی الاحترام از داعی خواهش فرمودند... انجام: ... در حق هفتاد نفر از اهل خانه و همسایگان و آشنایان او، و الحمد لله اولاً و آخراً.

۹. ترجمه رساله کیفیت (عقاید شیخیه - فارسی) سلوک سيّد كاظم رشتي

(گ ۲۷۰ پ - ۳۰۰ پ)

از: حسین بن علی تبریزی خسروشاهی (بعد از ۱۲۸۱ هـ).

ترجمه رساله سیر و سلوک سيّد كاظم رشتي است. مترجم آثار دیگری دارد همچون: الاجتهاد و التقليد؛ الامر بين الامرین؛ رساله فی بیان معنی السرمد و الدهر و الزمان و...

آغاز: بسمله. سیاس بی قیاس و ثنای بی انتها مر خداوندی کریمی را سزاست که ذرات ممکنات را از فیض بی منتهای... انجام: ... اخذ کن تو حق را و اعراض نما از اهل باطل و باش محسن پروردگار بازمره محسنین.

خط مجموعه: نسخ. رساله‌های یکم تا پنجم: حسین بن قاسم، سه شنبه ۲۲ صفر ۱۲۵۵ هـ، رساله هفتم و هشتم: حسین بن آقا علی اصغر کوکدی گلپایگانی جمادی الآخر ۱۲۵۵ هـ.

در نیمه اول نسخه عناوین و نشانی‌ها شنگرف و در نیمه دوم جای عناوین خالی مانده، رساله پنجم در حاشیه تصحیح شده، رکابه نویسی دارد. جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۵/۵ × ۲۱/۵ سم. ۳۰۰ گ. ۱۵ و ۲۰ س.

(ثبت ۷۹۰۵۲)

۹۴۲۰

مجموعه

۱. نزهة القلوب (چند دانشی - فارسی)

(گ ۱ پ - ۲۵۳ ر)

از: حمدالله بن ابی بکر مستوفی قزوینی (۷۵۰ هـ).

نک: مجلس، ش ۷۱۷۱.

آغاز: بسمله. فسبحان من رتب هذا الترتیب العجیب و ابدع هذا الابداع الغریب دیباچه در ذکر ربع مسکون و شرح طول و عرض اقالیم و وصف اطراف آن در اکثر کتب حکما مسطور است... انجام: ... مسافت از زمین کم شود و از جزایر اصلی این خلیج آنچه مشهور اینست.

۲. فقه شیعی (فقه - فارسی)

(گ ۲۵۵ ر - ۳۲۷ پ)

از: مؤلفی ناشناخته.

فقه فتوایی شیعی است به اختصار در چند کتاب دارای ابواب و فصول. کتاب‌های موجود در نسخه: کتاب الصلاة، کتاب الصوم، کتاب الاعتکاف، کتاب الزکاة، کتاب الخمس، کتاب الحج و العمرة، کتاب الجهاد، کتاب المکاسب، کتاب الوقوف و الصدقات و الهبات و الوصایا و الغصب و الاقرار، کتاب العتق و التدبیر و المکاسبه و الأیمان و النذر و العهود، کتاب النکاح، کتاب الفراق، کتاب الموارث، کتاب القضاء، کتاب الحدود، کتاب الجنایات، خاتمه امر معروف (و نهی منکر).

از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز: در آداب طهارت که قبل از اداء صلوات از فرایض بود و دون هر یک از شروط آن نماز جایز نبود و در آن چند فصل است فصل اول در بیان آنچه بدان خود را طاهر یعنی پاک باید ساخت... انجام: ... اجرای احکام شرعیه از اقامت حدود و قواطب امور شرعیه با علما و فضلا.

- ۳. مرآت المحققین** (عرفان-فارسی)
(گ ۳۳۲ پ- ۳۴۹ پ)
از: شیخ محمود شبستری (۵۷۲۰هـ).
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۶/ ۲۲۹.
آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عد و سپاس بی قیاس
شایسته حضرت ذوالجلال....
انجام:
تو دیده نداری که ببینی او را
عالم همه اوست دیده می‌باید
- ۴. نصیحت‌نامه شاه‌ی** (اخلاق-فارسی)
(گ ۳۵۰ ر- ۴۱۲ پ)
از: کمال‌الدین حسین خوارزمی (۸۴۰هـ).
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۶/ ۶۷۱.
از انجام افتادگی دارد.
آغاز: حمد و ثنای بی غایت و شکر و سپاس بی
نهایت حضرت ملکی را که ملک او از سمت زوال
میراست....
- ۵. دیوان حافظ** (شعر-فارسی)
(گ ۱ پ- ۳۱۳ ر)
از: شمس‌الدین محمد خواجه حافظ شیرازی.
- ۶. جنگ اشعار** (شعر-فارسی)
(گ ۳۱۳ پ- ۴۱۳ ر)
شامل هفت‌بند ملاً حسن کاشی، اشعاری از ملاً نظام
استرآبادی و شاه طایر دکنی و حکیم فردوسی، قصیده
غیر منقوط آفتابی ساوجی و شعری از عارف آذری،
ترجمه الشوق عرفی شیرازی و تتمه دیوان حافظ،
اشعاری از طبعی قزوینی و ملاً امیدی، مسبع فضولی
بغدادی، الف تا یای سید نسیمی، اشعاری از مقصود
کاشی، قصیده مذنب، سوز و گداز نوعی خبوشانی، قضا
و قدر سلیم تهرانی، قضا و قدر حکیم رکن، عنبریه کاتبی
- نیشابوری، قصیده ادهم آرتیمانی، اشعاری از شیخ
الرئیس و شیخ کمال خجندی و...
خط مجموعه: نسخ و نستعلیق، بی‌کا. رساله
سوم: ۱۱ سوال ۱۱۰۴هـ.
عناوین شنگرف، به جز رساله‌های ذکر شده
فوائد پراکنده دیگری نیز در نسخه دیده می‌شود.
جلد: تیماج مشکى.
۱۹/۵ × ۲۵ سم. ۴۱۳ گ. ۱۷ س.
(ثبت ۷۹۰۶۱)
- ۹۴۲۱
عالم آرای صفوی (تاریخ ایران-فارسی)
از: مؤلفی ناشناخته.
نقالی، تحریر دیگری از «عالم آرای شاه اسماعیل»
است. چاپ منتظر صاحب و یدالله شکرى.
نک: سنا، ۲/ ۵۴؛ فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۲/
۱۰۲۳.
این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد.
آغاز: صاحبقران بمراد خدای افتاد دید که از جانب
قبله سیاه پوشی رسید و قدم در روی دریا نهاده...
انجام: ... فرستادند بخدمت نواب اشرف که گویا
امیرخان از واهمه در ده منزلی هرات رسید بخان.
خط: نستعلیق، بی‌کا. بی تا، از ق ۱۲هـ.
صفحات اول و آخر نسخه مجدول است، عناوین
شنگرف، رکابه‌نویسی شده.
جلد: تیماج مشکى با ترنج و سرترنج.
۱۸/۵ × ۲۶/۵ سم. ۱۷۸ گ. ۱۸ س.
(ثبت ۷۹۰۶۰)
- ۹۴۲۲
لمعان (فقه-فارسی)
از: محمد بن مقیم بارفروشی معروف به ملاً حمزه
شریعتمدار (۱۲۸۱هـ).

در آن شعرها به ترتیب الفبایی قافیه‌ها تنظیم شده است.
نک: التراث العربی، ۱/ ۳۲۹؛ دانش‌نامه امام علی (ع)،
۲۱۸/۱۲.

این نسخه ترجمه فارسی زیرنویس دارد.

آغاز: بسمله. بنام خدای بخشاینده مهربان

الناس من جهة التمثال اكفاء

ابوهوم آدم و الام حواء
آدمیان از جهت صورت مانند یکدیگرند پدر ایشان آدم
است و مادر ایشان حوا....

انجام: ... دیوان شعر امیرالمؤمنین علی فیه المعانی و
فیه الفضل مجتمعا کفضل صاحبه فی العالمین علی.
دیوان شعر امیرالمؤمنین علی است در وست معنیها و
دروست بزرگواریها و فضیلت بجمع چون فضل علی علیه
السلام بر جمیع عالمیان.

خط: نسخ معرب، ترجمه فارسی به نستعلیق

شنگرف زیرنویس شده، بی‌کا. بی‌تا، از ق ۱۰ هـ.

عناوین به زر، تمامی صفحات مجدول محرر به

زر و مشکى و لاجورد، صفحه عنوان دارای

شمسه مذهب مرصع، صفحه آغاز دارای دو کتیبه

مذهب مرصع، رکابه‌نویسی شده، در آخر نسخه

مهر بیضوی به سجع «عبده جلال‌الدین»، در اول

نسخه توضیحی درباره کتاب و این نسخه درج

شده است.

جلد: تیماج دوروی سوخت مجدول با ترنج و

سرترنج و لچکی‌ها، لایه داخلی معرق‌کاری

شده.

۱۳×۱۸ سم. ۲۶۷ گ. ۱۲ س.

(← تصویر) (ثبت ۸۵۶۵۰)

۹۴۲۴

انیس المحبین (فضائل-فارسی)

در فضائل امیرالمؤمنین

از: احمد بن علی (ق ۱۴ هـ).

مؤلف از علمای بابل در مازندران بوده و در نزد
حجة الاسلام شفتی و سید محمد مجاهد و شیخ ابراهیم
کرباسی درس خوانده و علاقه‌مند به آثار و افکار شیخ
احمد احسایی بوده است.

در مقدمه گوید: «این چند کلمه ایست مسماء به
لمعان ترجمه مهمات از مسایل لوامع شرح مزجی بر شرح
لمعه به ترتیب او از اول دیباجه تا هرجا که توفیق الهی
شامل حال این فقیر بی بضاعت بوده باشد و مقام اقتضا
کند بعض زوایدی را که در اصل نباشد».

نک: تراجم الرجال، ۳/ ۲۷-۲۹.

نسخه حاضر کتاب طهارت را دربردارد.

آغاز: بسمله. حمدله و الصلوة و السلام علی اشرف

امرہ و خلقه محمد و آله الطاهرين و بعد چنین گوید

حقیر... محمد بن مقیم البارفروشی المازندرانی... لمعان

در بیان این است که در بسم الله چرا....

انجام: ... و کراحت نداشتن اذان اتفاقی اصحاب است

هذا آخر الکلام در جلد اول.

خط: نستعلیق. کاتب: محمد بن حسنعلی خادم

مدرسه صدراعظم. تاریخ کتابت: ۲۵ ذی قعدة

۱۲۶۵ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح

شده و بلاغ مقابله دارد، رکابه‌نویسی شده.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با ترنج و

سرترنج.

۱۷/۵×۲۷ سم. ۲۰۶ گ. ۲۴ س.

(ثبت ۷۹۰۵۳)

۹۴۲۳

(ادب منظوم-عربی)

انوار العقول

من اشعار وصی الرسول

از: قطب‌الدین محمد بن حسین بیهقی کیدری

(۵۴۸ هـ).

معروف‌ترین دیوان اشعار منسوب به امام علی (ع).

الابرار، یوسف و زلیخا، لیلی و مجنون، خردنامه اسکندری.

۸. مخزن الاسرار، حکیم نظامی

۹. فرهاد و شیرین، وحشی

۱۰. سوز و گداز، نوعی خوششانی

۱۱. لیلی و مجنون، مکتبی

۱۲. خسرو و شیرین، نامی

۱۳. نان و حلوا، شیخ بهایی

۱۴. خواب و خیال، میرزا صادق تفریشی

۱۵. قضا و قدر، سامی

۱۶. معراج الخیال، میرزا علیرضا تجلی

۱۷. سراپا، میر سید علی مهری

۱۸. پیغام صبا، طوفان هزار جریبی

۱۹. اعجاز (ظهور اعجاز علی ابن ابی طالب)

۲۰. قضا و قدر، سلیم تهرانی

۲۱. پند خسرو پرویز

۲۲. نصیحت نامه، سعدی

۲۳. قضا و قدر، حکیم حاذق

۲۴. قضا و قدر، الفت

۲۵. غزلیات و رباعیات باباطاهر

۲۶. گلستان، سعدی

خط: نستعلیق. کاتب: محمد جعفر بن محمد علی خواجویی. تاریخ کتابت: پنجشنبه ۲۹ محرم ۱۲۱۶ هـ.

تمامی صفحات مجدول محرر و کمندکشی شده به زر و مشکی و لاجورد، عناوین شنگرف، اشعار در متن و حاشیه نگاشته شده، در اول و آخر نسخه یادداشت وقف از جامع مجموعه که نسخه را در شعبان ۱۲۲۲ هـ بر امام زمان (عج) وقف کرده است، با سه مهر مربعی به سجع: «الوائق بالله الجلی جعفر بن محمد علی» و «الوائق الراجی محمد جعفر» و «محمد جعفر» آمده است، فهرست مندرجات مجموعه در اول

در مقدمه گوید: «این مختصری است محتوی بر مواعظ و فضائل آل الله سلام الله علیهم اجمعین معنون بآیه شریفه الذین یکتبون ما انزلنا الایة بلکه فی الحقیقه تفسیری است باخبار معتبره بر آیه شریفه و انیس المحبین در فضائل امیرالمؤمنین علیه السلام نام نهاده مرتب نمودیم برسی مقصد».

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطاهرین و بعد چنین گوید این محتاج بخداوند غنی احمد بن علی غفرالله ذنوبهما که این مختصری است... مقصد اول قال الله سبحانه الذین یکتبون ما انزلنا من البینات و الهدی من بعد ما بیناه للناس فی الكتاب اولئک یلعنهم الله و یلعنهم اللاعنون، آنچه حقیر در فضائل عرض می نماید....

انجام: ... فضائل آل طه و یس مادامت السموات و الارضین من الآن الی یوم الدین بمحمد و آله الطاهرین. خط: نستعلیق شکسته، عبارات عربی به نسخ، به خط مؤلف. تاریخ کتابت: جمادی ۱۳۲۹ هـ. عناوین و نشانی‌ها به سرخی، رکابه نویسی شده، فهرست مطالب در آخر نسخه درج شده است. جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج قهوه‌ای.

۱۶×۵/۲۰ سم. ۲۵۴ گ. ۱۲ س.

(ثبت ۷۹۰۵۴)

۹۴۲۵

جنگ

(شعر - فارسی)

از: محمد جعفر بن محمد علی خواجویی (بعد از ۱۲۲۲ هـ).

مجموعه‌ای شعری و ادبی است شامل ۲۵ مثنوی از شعرای مختلف و چند منظومه و رساله ادبی دیگر که محمد جعفر بن محمد علی خواجویی در این دفتر گرد آورده است، به شرح ذیل:

۱-۷: هفت اورنگ جامی شامل مثنوی‌های: سلسله الذهب، سلامان و اسبال، تحفة الاحرار، سبحة

۹۴۲۴

انیس العارفين (اخلاق-فارسی)
از: صفی‌الدین علی بن حسین واعظ کاشفی (ح)
(۹۳۹هـ).

۳۲ باب است در پند و اندرز و تفسیر برخی از آیه‌ها و اخبار، همراه با داستان‌ها.

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۷/ ۱۲۳؛ ذریعه، ۴۶۱/۲.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی غرقت فی بحار ذخار هویته حقایق الرهبة افکار العارفين... اما بعد چون حضرت حق سبحانه و تعالی خواست که از عالم ذات بصفات ظهور کند....

انجام: ... پس از اطعام همه را بانعام شایسته سرافراز فرمود.

خط: نسخ. تاریخ کتابت: از ق ۱۱۱هـ. صفحه آخر نونویس از اسماعیل بن محمد باشتینی در سلخ جمادی الاولی ۱۲۵۹هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و در اول نسخه فایده‌ای درباره خواندن شش آیه خاص از قرآن مجید در صبح‌ها و همچنین توضیحی درباره کتاب و مؤلف دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۵/۵ × ۲۲ سم. ۱۱۳ گ. ۲۳ س.

(ثبت ۸۵۶۲۶)

۹۴۲۸

فتح الأبواب بین ذوی الألباب (ادعیه-عربی)
و بین رب الأرباب

از: رضی‌الدین علی بن موسی ابن طاوس حلّی
(۶۶۴هـ).

بیست و چهار باب است در بیان کیفیت انواع استخاره که تألیف آن در روز یکشنبه ۵ جمادی الاولی ۶۴۸هـ به پایان رسیده است.

نسخه به خط باستانی راد دیده می‌شود.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج و لچکی‌ها.

۱۹/۵ × ۳۰ سم. ۴۱۵ گ. ۱۶ س.
(ثبت ۸۵۶۲۹)

۹۴۲۶

دیوان قدسی مشهدی (ادب منظوم-فارسی)

از: محمد جان قدسی مشهدی (۱۰۵۶هـ).
شامل قصیده، ترجیع، مثنوی، غزل و رباعی. چاپ شده به کوشش محمدقهرمان به وسیله انتشارات دانشگاه مشهد.

نک: منزوی، ۳/ ۲۴۸۳.
آغاز: بسمله.

من آن نیم که کنم سرکشی ز تیغ جفا
چو شمع زنده سرخویش دیده‌ام دریا
انجام:

همچون نی نو دمیده ایام نهد
بندی هر روز تازه بر اعضا میم

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۱۲هـ.
تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و شنگرف و مشکی و لاجورد، دارای چهار سرلوح مذهب مرصع در ابتدای قصاید و مثنویات و غزلیات و رباعیات، دو صفحه آغاز طبلاندازی بین سطور و تشعیر دارد، رکابه‌نویسی شده است، نسخه هندی است و کرم‌خوردگی دارد.

در اول نسخه توضیحی درباره این دیوان و شاعر آمده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده با ترنج و سرترنج و لچکی‌ها.

۱۴/۵ × ۲۴ سم. ۴۲۰ گ. ۱۱ س.
(ثبت ۸۵۶۲۱)

نک: التراث العربی، ۱۴۹/۴.
 آغاز: بسمله. يقول علی ابن موسی... أحمد الله جل
 جلاله الذی عطف علی اولیائه و خاصته و لطف لهم بما
 أراهم من أسرار ملکوته و مملکته...
 انجام: ... اولئک الذین هدیهم الله و اولئک هم اولوا
 الألباب و هذا آخر ما أوردنا ذکره فی هذا الباب و الله اعلم
 بالصواب.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ۱۰۷۵ هـ، یک
 برگ از ابتدا و پنج برگ از انتهای نسخه نونویس
 است
 عناوین شنگرف، نشانی‌ها مشکئی، در حاشیه
 تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه
 مهر بیضوی به سجع «محمد جواد» دیده می‌شود.
 جلد: تیماج مشکئی.
 ۱۲×۱۸ سم. ۲۱۰ گ. ۱۲ س. (ثبت ۸۵۹۹۷)

۹۴۳۰

برق لامع فی دفع المانع (فقه - فارسی)
 از: محمدیوسف بن آقا بیک دهخوارقانی (ق ۱۱ هـ).
 رساله‌ای است در بررسی حکم نماز جمعه در عصر
 غیبت، تعلیقه‌ای است بر رساله ملا خلیل قزوینی که در
 حرمت نماز جمعه در عصر غیبت نگاشته بود.
 مؤلف در مقدمه گوید: «... مولانا خلیل قزوینی در
 شرح کافی به مبحث نماز جمعه رسیده از اینکه مبالغه
 بسیار در منع آن داشته‌اند احادیث این باب را علیحده
 کرده بهر جانب ارسال نموده‌اند تا عاملان آن عمل متنبه
 شده از آن فعل دست بردارند خصوصاً این سرگشته بادیه
 ضلالت زیرا که بر کمال محبت و مرحمتی که نسبت به
 کمترین داشتند رساله نیز بدین صوب فرستادند تا...
 عاقبت رساله مذکوره را از روی انصاف پیش گرفتم تا
 آنچه از ادله و براهین آن جناب لازم الاتباع باشد مطیع و
 منقاد شوم و چنانچه در جایی حرفی داشتم باشم در
 تحیت آن بمنصه ظهور آورم تا حق در پرده خفی مخفی
 نماید پس بنای این تعلیقات که مسمی ببرق لامع فی
 دفع المانع است بر نسق رساله مذکوره بر مقدمه و یک
 مقصد و تذنیب و خاتمه خواهد بود».

۹۴۲۹

شرح صرف میر (صرف - فارسی)
 از: عبدالله بن حاجی حسین بابا سمنانی (ق ۱۱ هـ).
 شرحی است بر رساله صرف میر اثر میر شریف
 جرجانی، که برای ولد اعز محمد یوسف اعور نگاشته و
 در آن، متن را با عنوان «قول او» و شرح و توضیح را به
 صورت سؤال و جواب می‌آورد.

از دیگر آثار شارح است: تحفة العابدین که نسخه‌ای
 از آن به ش ۱۴۲۷۳ در کتابخانه مجلس نگه‌داری
 می‌شود.

از انجام افتادگی دارد.

آغاز: بسمله. و الثقة بالعلیم الحکیم شکر و سپاس
 فراوان و نثار و ستایش بی اندازه و بی پایان مر صانع و
 متکلمی را که ذات اقدسش منزّه و مبراست...
 انجام: چون مصنف فارغ شد از بیان احکام باب.

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۳ هـ.
 نشانی‌ها مشکئی، در حاشیه تصحیح شده و

مؤلف در مقدمه به رساله‌هایی که علمای شیعه در
 این موضوع نگاشته‌اند اشاره کرده و از استادش مرحوم
 سید ماجد بحرانی یاد می‌کند که در شیراز اقامه نماز
 جمعه می‌کرد.

نک: تراجم الرجال، ۳/ ۴۲۹؛ طبقات اعلام الشیعه،
 ق ۱۱/ ۶۴۳.

آغاز: بسمله. حمد و ثنای نامعدود مر آن واجب

انجام: ... مع تمکنهم ذلك و قوله و ایم الله لأفرطن.
خط: نسخ. بی. کا. بی. تا. از ق ۸ یا ۹ هـ.
عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده،
رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۶×۲۵ سم. ۸۹ گ. ۲۹ س.
(تصویر) (ثبت ۸۵۶۳۴)

۹۴۳۲

القرة فی شرح الدرّة (فقه - عربی)
از: محمد علی بن محمد حسن اردکانی مشهور به
فاضل نحوی (زنده در ۱۲۳۸ هـ).
شرح توضیحی است بر منظومه فقهی بحر العلوم
موسوم به الدرّة النجفیة.

شارح در مقدمه از رؤیایی که پیشتر درباره سید
بحر العلوم دیده یاد کرده و از استادش که تلمیذ
بحر العلوم بوده مطلبی نقل کرده و می‌نویسد: «و رجح فی
نظری ان تعبیرها انی اکتب شرحاً علی کتابه و بصیر
مشهوراً و یكون سبباً لارتفاع منزلة السيد باشتهار کتابه و
انظم الی ذلك التماس جماعة من الأعباء بل أمر بعض
الأعلام الأذکیاء الأجلاء فشمرت عن ساعد الاجتهاد راجياً
من الله توفیق السداد و لم ال جهداً فی توضیح معانیه و
تصریح مبانیه و شرحت لغاته لكثرة بغاته و اوضحت
جميع الأشعار و لا سیما أشعاراً كانت مطارح للأنظار...».

نک: الکرام البررة، ۳/ ۱۰۷.

آغاز: بسمله. احمدک یا من جعل امور عبادہ منظومه
بالعبادة و نظم درر الأحكام منثورة على صفحات القلادة
فرض فروض غامضة کلت عن ادراکها مقل العقول...
انجام: ... زکی الله عملنا و تقبله منا بفضلہ و کرمه
بمحمد و آله الأکرمین آمین.

خط: نسخ. کاتب: جعفر. تاریخ کتابت: ۱۲۶۶ هـ.
مکان کتابت: در ارض اقدس (کربلا).
عناوین به خط درشت و در حاشیه به شنگرف.

الوجود راحم و دود را سزد که خوان جود و انعام عام خود
را...
انجام: ... تا سیه روی شود هر که در او غش باشد.

الحمد لله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً و صلى الله على
محمد و آله الطيبين...

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: اواسط ربیع
الثانی ۱۰۸۵ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، حواشی دارد،
رکابه‌نویسی شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۳×۱۹ سم. ۱۱۰ گ. ۱۷ س.

(تصویر) (ثبت ۸۵۶۳۲)

۹۴۳۱

شرح نهج البلاغه (حدیث، ادب - عربی)
از: ابن عتایی کمال‌الدین عبدالرحمان بن محمد
حلی (ق ۵۸ هـ).

شرح مفصلی است بر نهج البلاغه در چهار جلد که
ج ۳ آن در سال ۷۸۶ هـ به پایان رسیده است. این شرح
برگرفته از سه شرح ابن میثم و ابن ابی‌الحدید و
قطب‌الدین کیدری است و در مواردی آرای ابن
ابی‌الحدید را نقل می‌کند.

از شرح ابن عتایی تنها ج ۱ و ۳ باقی مانده و از
ج ۲ و ۴ تاکنون نسخه‌ای شناخته نشده است.

بخش باقی مانده این شرح به اهتمام بنیاد نهج
البلاغه به چاپ رسیده است.

نک: فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۴/ ۴۶۰؛
نسخه‌های خطی نهج البلاغه در کتابخانه آیت الله
مرعشی، ۹۹.

از انجام افتادگی دارد.

آغاز: بسمله. قال السيد رضی الله عنه خطبة الكتاب
أما بعد حمد الله الذي جعل الحمد ثمناً لنعمائه و معاداً من
بلايه و وسياً الى جنانه ...

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با ترنج و سرترنج.
از: ۲۰/۵ × ۳۰ سم. ۲۵۹ گ. ۲۷ س. (ثبت ۷۹۰۴۷)

۹۴۳۳

غرایب الدنيا و عجایب الاعلا (جغرافیا-فارسی)
= عجایب الغرایب

از: آذری اسفراینی (۸۶۶ هـ).
در شگفتی‌های جهان و گرفته از عجایب المخلوقات زکریای قزوینی، به نظم و عرفانی. معرفی تفصیلی این اثر در فهرست مجلس، ۳، ص ۳۷۲-۳۷۵ آمده است.
آغاز:

ابتدا می‌کنم به بسم الله

کوست بر کل کاینات گواه

انجام:

خاصه بر آذری بیچاره
که فرو مانده است یکبار
در وسط مانده همچو نقطه نون
نه ز بیرون درست و نه زدرون
خط: نستعلیق. بی‌کا. بی‌تا، از ق ۵۱۳ هـ.
رکابه‌نویسی شده و در اول نسخه شمار ابیات ح ۳۶۰۰ بیت برآورد شده است.
جلد: تیماج زیتونی مجدول گرهی.

از: ۲۱/۵ × ۱۷ سم. ۱۲۰ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۵۶۱۳)

۹۴۳۴

دیوان ابن یمین فریومدی (شعر-فارسی)

از: امیر محمود بن یمین فریومدی (۷۴۵ هـ).
انتخابی است از غزلیات ابن یمین از حرف «با» تا «یا» قریب به ۲۳۵۰ بیت که بنا به یادداشت اول نسخه، نزدیک به ۳۰۰ بیت از آن در دیوان چاپی موجود نیست.

نک: مجلس، ش ۷۸۲۸.

آغاز:

نه ایزد چنان گفت در وحی منزل
مع العسر یسرا مع العسر یسرا...
ور دور روزگار نه بر وفق رأی تست
خود را مدار از غم آن کار مضطرب

انجام:

...گر کسی با تو بد کند زنهار

جز به نیکی جزای آن نکنی
خط: نستعلیق. بی‌کا. بی‌تا: در اول نسخه
یادداشتی درباره این دیوان گویا به خط باستانی
راد دیده می‌شود.
جلد: تیماج سرخ.

از: ۱۵/۵ × ۲۲ سم. ۷۸ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۵۶۰۹)

۹۴۳۵

جنگ (شعر-فارسی)

جامع: غیبی، احتمالاً جعفر بن ابوالقاسم غیبی
مازندرانی.

بیاضی است شامل اشعار منتخب از شعرای قدیم و معاصر جامع جنگ که به «غیبی» تخلص می‌کند و از آذر بیگدلی با عنوان «صاحبی و قبله گاهی و خداوندگاری» یاد می‌کند. وی عصر شعرایی همچون رفیق اصفهانی، طوفان هزار جریبی، صهبای قمی و عاشق را دریافته و از آنان با دعای «سلمه الله» و «دام عزه» یاد کرده است ولی برای مشتاق دعای «رحمه الله» به کار برده است.

ابیاتی از شعرای معروف همچون سعدی، جامی، حافظ، ابن یمین، انوری، نظامی، شاه نعمت الله ولی، وحشی، ظهیر فاریابی، محتشم آورده و نیز اشعاری از شاعرانی دارد که آثارشان کمتر در مجموعه‌های دیگر دیده شده، مانند: حاجی محمد نصیر، آقا محمد ضرابی، مؤمن یزدی، یحیی بیگ بیگدلی، جرمی، اعظم، طالب (معاصر جامع جنگ)، جعفری.

مثنوی پیر و جمال از میرزا نصیر طبیب، در مدح حضرت امیر از حکیم فردوسی، اشعاری از کمال‌الدین اسماعیل، آذر بیگدلی، سعدی، کلیم، ظهیر، عراقی، خیام، آقا محمد عاشق، اوحدی، ولی دشت‌بیاضی، محمد جامه باف، مولانای روم، قاضی نور، شیخ بهاء‌الدین، رشید وطواط، هجری، فغانی شیرازی، شیخ مجدالدین بغدادی، مجد همگر، ملا امیدی، طالب آملی، عبدالرحمان جامی، ملا محتشم کاشی، هاتف اصفهانی، شیخ علی نقی کمره‌ای، میرمشتاق، عماد، رفیق اصفهانی، میرزا طوفان مازندرانی، حکیم انوری، نظامی، سلمان ساوجی، ظهیر فاریابی، حاتم کاشی، خواجه حافظ، ظهوری، نظیری، زلالی، عشرت، قدسی و...
 آغاز: این شش رباعی را ملا محتشم در جلوس شاه اسمعیل فرموده هزار و صد و بیست و هشت تاریخ بیرون می‌آید اعجاز است....

انجام: ... دلت گر شکستند دون پروران.

خط: نستعلیق. کاتب: محمد خان دهدشتی (جامع جنگ). تاریخ کتابت: از ق ۱۳ هـ.
 تمامی صفحات مجدول محرر سه ستونی به زر و مشکی و لاجورد.
 عناوین شنگرف، در چند جای نسخه دو مهر بیضوی با سجع‌های: «نور چشم محمد ابراهیم» و «سلام علی ابراهیم».
 جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج‌دار.
 ۱۰ × ۱۸/۵ سم. ۱۳۰ گ. سطور چلیپایی.
 (ثبت ۸۵۶۵۴)

۹۴۳۷

گلستان (ادب-فارسی)
 از: مصلح‌الدین سعدی شیرازی (۶۹۱ یا ۶۹۴ هـ).
 آغاز: بسمله. منت خدایرا عزوجل که طاعتش....
 خط: نستعلیق. کاتب: درویش کلامی. تاریخ کتابت: ۸۶۳ هـ.

از جمله مندرجات این جنگ:
 ۱. مثنوی چاه وصال.
 ۲. مسقط در تعریف شهر اشرف، اثر طبع حسینا
 ۳. نامه طنزآمیز احمد پاشا والی بغداد به نادرشاه و پاسخ آن.
 نک: فرهنگ سخنوران، ص ۴۲۴.
 آغاز: لطف علی بیگ بندگان عالی شأن صاحبی دام عزه
 چون جان ز دردم چون دل ز داغم فکار کردی چرا زیاری
 بدرد و داغم دوا و مرهم نمی‌فرستی نمی‌گذاری
 انجام:
 غواصانند اندرین بحر عمیق
 از هیبت غرق لنگر انداخته‌اند
 خط: نستعلیق. کاتب: غیبی (جامع جنگ).
 تاریخ کتابت: از ق ۱۲ هـ.
 عناوین شنگرف.
 جلد: تیماج قهوه‌ای.
 ۱۱ × ۲۰ سم. ۱۰۷ گ. سطور چلیپایی.
 (ثبت ۸۵۶۱۰)

۹۴۳۶

جنگ (شعر-فارسی)
 جامع: محمدخان دهدشتی متخلص به مشرب (ق ۱۳ هـ).
 بیاضی است شامل اشعار منتخب از دهها شاعر از زمان غزنویان تا اوایل قاجاریه که هزاران بیت از انواع شعر از قصیده و غزل و رباعی در آن آمده است. علاوه بر اشعاری که از شعرای معروف آورده، اشعاری از چند شاعر معاصر خود از خطه فارس دارد همچون: الفت دهدشتی، تمکین بهبهانی، رفعت کازرونی، شباب بهبهانی، عشرت بهبهانی، قانعا بهبهانی، عیسی، عبدالعلی، میر محمدعلی.
 برخی از مندرجات این جنگ عبارت است از:

صفحات مجدول. عناوین شنگرف، در حاشیه
تصحیح شده و حواشی توضیحی دارد با امضای
«سیدی علی زاده»، آب خورده.
جلد: مقوا رویه پارچه قرمز عطف تیماج مشکی.
۱۱×۱۸ سم. ۱۰۰ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۵۶۵۲)

۹۴۳۸

قصص الانبیاء فی شأن نزول آیات

(تفسیر - فارسی)

از: عبدالرحیم بن حسین شیرازی (ق ۱۴ هـ).
تفسیر قرآن کریم است به ترتیب سوره از سوره
فاتحه تا سوره ناس. در ابتدای هر سوره به فضیلت و
ثواب تلاوت آن اشاره می‌کند و آیات را به صورت
قوله - قوله آورده، ترجمه نموده و بیشتر با ذکر روایات به
تفسیر آیات می‌پردازد.

مؤلف در این تفسیر از کتاب‌های روایی و تفسیری
شیعه و سنی در حد خود بهره برده است و در
جدول‌هایی که در مقدمه کتاب آورده، اسامی منابع و
مصادر خود را گفته است، از جمله: خلاصه المنهج، منهج
الصادقین، مجمع البیان، تیبان، تفسیر علی ابن ابراهیم،
تفسیر عیاشی، مجمع البحرین، کشاف، شواهد التنزیل،
صافی، بحار الأنوار، کافی، وسائل الشیعة، من لایحضره
القیه، اربعین شیخ بهایی، خصال و...

نام و نسب مؤلف در مقدمه چنین آمده است:
«عبدالرحیم بن آقا حسین بن علی رضاخان بن میرزا
شفیع بن میرزا رفیع بن میرزا هادی بن میرزا منیع
شیرازی الاصل غور زمین داوری».

آغاز: بسمله. حمدله. و العاقبة للمتقین و الجنة
للموحدين و النار للكافرين من الآن الى يوم الدين و
الصلوة و السلام على النبي الامی العربي الهاشمی ...

انجام: ... فضایل این سوره بسیار است زبان از تقریر
و بیان از تحریر عاجز است.

خط: نسخ، آیات به خط درشت و معرب. بی‌کا.

تاریخ کتابت: شنبه ۱۳ شعبان ۱۳۱۲ هـ به دستور
مقرب الخاقان آقای میرزا عبدالرحیم خان
(مؤلف)، در آخر نسخه مهر بیضوی به سجع: «ابن
حسین اصغر» دیده می‌شود.
جلد: تیماج رویه پارچه.
۱۴×۲۱/۵ سم. ۳۵۸ گ. ۱۸ س.
(ثبت ۸۵۶۳۶)

۹۴۳۹

رسائل جعفریه

(گوناگون - فارسی)

از: جعفر بن حاج آقا بن میرزا مؤمن، حکیم بیگلر
(ق ۱۴ هـ).

مجموعه ۱۸ رساله مختصر در موضوعات مختلف
است که مؤلف همه آنها را جعفریه نامیده است. به شرح
ذیل:

۱. جعفریه تذکره تاریخ میلاد و رحلت پیامبر و
ائمه (ع).
۲. جعفریه تذکره العلماء، شامل شرح حال ۱۸۶ تن
به ترتیب الفبا.
۳. جعفریه تذکره الرواة، شامل ۲۲۶ تن به ترتیب
الفبا.
۴. جعفریه متمم و ضمیمه تذکره فوق فی ذکر
النساء من الرواة، شامل نام ۱۵ تن.
۵. جعفریه تذکره علماء اهل سنت، شامل ۱۰۶ تن
به ترتیب الفبا.
۶. جعفریه فی درایة الحدیث و اسناده.
۷. جعفریه تذکره انبیاء و حکما و پادشاهان.
۸. جعفریه فی المذاهب و الادیان و تعریف صوفیه
و فرق آنها.
۹. جعفریه فی اقسام العلوم.
۱۰. جعفریه فی المقادیر.
۱۱. جعفریه در اسامی شهرها.
۱۲. جعفریه در اسامی رودخانه‌ها و کوه‌های ایران.

۱۳. جعفریه در موضوعات متنوع.
۱۴. جعفریه و فیات علماء امامیه و علماء عامه و بعضی معاریف.
۱۵. جعفریه در زلزله‌های مشهور و خرابی شهرها.
۱۶. جعفریه فی الشعراء.
۱۷. جعفریه در تحویل و ابتدای سال‌های شمسی و قمری از سال ۱۳۲۴-۱۳۴۱ هـ.
۱۸. رساله سؤال و جواب عاقل و دیوانه.
- آغاز: بسمله. ابوالقاسم محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف صلی الله علیه و آله اسم عبدالمطلب را....
- انجام: ... علم رمل عبارت از اخبار غیبی است و موضوع آن نقطه است که بحث از فرد و زوج می‌شود.
- خط: نسخ و نستعلیق. کاتب: مؤلف، نیمه اول ق ۱۴ هـ.
- نشانی‌ها مشکئی، حواشی دارد و رکابه‌نویسی شده است، مالک قبلی نسخه (باستانی راد) فهرست مطالب این مجموعه را در اول نسخه آورده است.
- جلد: تیماج زیتونی.
- ۱۶ × ۲۱ سم. ۲۰۷ گ. ۱۴ س. (ثبت ۸۵۶۴۷)
- ۹۴۴۰
- کتابچه جمع و خرج مالیاتی (سند-فارسی)**
فارس در ۱۳۲۱ هـ
- کتابچه جمع و خرج مالیاتی و متوجهات توشقان ثیل ۱۳۲۱ هـ فارس در زمان فرمانفرمائی علاءالدوله که ابواب‌جمعی نصیر دیوان بوده و به تصدیق ۹ نفر مستوفیان رسیده که مهرشان در آخر نسخه دیده می‌شود. ارقام و اعداد به خط سیاق است.
- آغاز: هو کتابچه جمع و خرج مالیات و موجّهات هذه السنة توشقان ثیل مملکت فارس....
- انجام: ... در دفترخانه مبارکه دارالخلافه باهره بوده
- کتابچه مفاسد حساب گرفته تقدیم شود.
- خط: نستعلیق و سیاق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۳۲۱ هـ.
- چندین مهر بیضوی در آخر سند دیده می‌شود با سجع‌های: «نصیر دیوان»، «یا علی الاعلی»، «امین دفتر»، «اعتماد دیوان»، «معاون دیوان»، «حسن الحسینی»، «حشمة الممالک»، «جلاء الدوله»، «عظیم السلطنه»، «آصف الممالک».
- جلد: تیماج سرخ یک لا.
- ۲۳ × ۳۵ سم. ۳۹ گ. سطور مختلف.
- (ثبت ۸۵۶۴۸)
- ۹۴۴۱
- ترجمه و فیات الاعیان (تراجم-فارسی)**
- از: عبدالکبیر بن اویس اردبیلی (۹۳۰ هـ).
- ترجمه و فیات الاعیان ابن خلکان (۶۸۱ هـ) است که برای سلطان سلیم خان عثمانی (۹۱۸-۹۲۶ هـ) ساخته است.
- نک: ذریعه، ۱۰/ ۱۲۳ و ۲۶/ ۲۰۶؛ فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۳/ ۲۰۸۶.
- از آغاز و انجام افتادگی دارد.
- آغاز:
- علی انه یزدداد فی کل لیلة
و جسمی بالضبی ذاببا یفنی
... ابوحامد احمد بن محمد انطاکی الملقب بابی الرقّمق
شاعر مشهور ابومنصور ثعالبی در یتیمه گوید که او....
- انجام: ... یوسف بن ایوب بن شادی الملقب الناصر صلاح‌الدین... در اوایل سنه اربع و ثلثین از جانب زنگی و الی بعلبک گشت و چون بسر زنگی نورالدین.
- خط: نسخ. بی‌کا. بی‌تا، از ق ۱۱ هـ.
- صفحات مجدول محرر به مشکئی و شنگرف، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه یادداشت تملکی که در ۱۲۹۰ هـ در

اشخاص مندرج در این جلد و اسامی بلدان و امصار در ابتدای نسخه آمده است. شروع به تألیف این جلد در غرة جمادی الاول ۱۲۹۰ هـ بوده و این نسخه در ۴ رجب ۱۲۹۴ هـ به پایان رسیده است.

آغاز: هو الناصر بسمله. الحمد لله الخالق المنان و الرازق الدیان الذی له ما فی السموات و ما فی الارض....
انجام: ... و انشاء الله الرحمن شروع در ترجمه ربع ثالث خواهد شد بعونه و مشیته و توفیقه.

خط: نستعلیق شکسته، عبارات عربی به نسخ.
کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: یکشنبه چهارم رجب ۱۲۹۴ هـ.

فهرست مطالب در اول نسخه به خط مؤلف در ۴ رجب ۱۲۹۲ هـ و چند ماده تاریخ در شروع به این جلد از میرزا محمد ساوجی، رکابه‌نویسی شده و عناوین در حاشیه درج شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای.

۲۱×۳۵ سم. ۲۲۰ گ. ۲۵ س. (ثبت ۲۶۲۵۴)

۹۴۴۴

مشکاة الادب ناصری (تراجم-فارسی)
= ترجمه و شرح و فیات الاعیان

از: لسان الملك عباسقلی خان بن محمدتقی سپهر کاشانی (۱۳۴۲ هـ).

نسخه حاضر ربع اول از ترجمه نخست را دربردارد.
آغاز: بسمله. الحمد لله المتوحد بالفردانية و المتفرد بالوحدانية الذی عجز الواصفون عن تعريف معرفته....

انجام: ... و اگر تا ابتدای حرف عین مهمله بهمین نسق و تفصیل باحوال مردمان اشاره میرفت در یک جلد کنج نمی‌یافت لهذا عنان خامه را منعطف ساخت. حرره مترجمه الفقیر و مؤلفه الحقیقیر الراجی الی غفران ربه الغفور الغنی عباسقلی بن لسان الملك کاشانی...

خط: نیمه اول نستعلیق و نیمه دوم نستعلیق شکسته. عبارات عربی به نسخ. کاتب: مؤلف.

تهران نسخه را خریده با مهر مربعی به سجع «لا اله الا الله الملك الحق المبين عباسقلی» و یادداشت ماه ملک بهار.
جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج‌دار.

۱۷×۲۶ سم. ۳۶۷ گ. ۲۵ س. (ثبت ۷۴۶۷۶)

۹۴۴۲

مشکاة الادب ناصری (تاریخ، تراجم-فارسی)
= ترجمه و شرح و فیات الاعیان

از: سپهر ثانی لسان الملك عباسقلی خان بن محمدتقی سپهر کاشانی (۱۳۴۲ هـ).
نک: مجلس، ش ۷۳۶۹.

نسخه حاضر بخشی از ربع سوم در احوال امام رضا (ع) را شامل است و فهرست مطالب آن در ابتدای نسخه درج شده است.

آغاز: بسمله. و به نستین علی الرضا بن موسی کاظم بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن زین العابدین المذكور قبله کنیت همایونش ابوالحسن و باعتقاد امامیه یکی از ائمه دوازده گانه است....

انجام: ... و این حال بر نویسندگان مشتبه گردیده است.

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: مؤلف. بی تا.
عبارات عربی به نسخ، رکابه‌نویسی شده است.
جلد: تیماج سرخ.

۵/۲۱×۵/۳۴ سم. ۱۱۸ گ. ۲۵ س. (ثبت ۲۶۲۵۲)

۹۴۴۳

مشکاة الادب ناصری (تاریخ، تراجم-فارسی)

از: سپهر ثانی، لسان الملك عباسقلی خان بن محمدتقی سپهر کاشانی (۱۳۴۲ هـ).

نسخه حاضر بخشی از ربع دوم (از بقیه حرف عین مهمله تا حرف اللام) را دربردارد و فهرست اسامی

جلد: مقوا با رویه مشمع مشکى عطف تیماج مشکى.
نک: ۲۲×۳۳ سم. ۲۶۳ گ. ۱۷ س. (ثبت ۱۴۰۷۵)

۹۴۴۶

آتشکده آذر (تذکره-فارسی)
از: لطفعلی بن آقاخان آذر بیگدلی (۱۱۹۵ هـ).
نک: مجلس، ش ۱۴۳۲۰.
آغاز:

در طوف حرم دیدم دی مغیبه‌ای می‌گفت
که این خانه به این خوبی آتشکده بایستی
خط: نستعلیق آمیخته به شکسته، اشعار در چهار
ستون. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۸ جمادی الاول
۱۲۳۵ هـ.

تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به
زر و مشکى و شنگرف و لاجورد، صفحه آغاز
دارای سرلوح مذهب مدّیل به کتیبه بازوبندی و
دو صفحه نخست طلااندازی بین سطور و تشعیر
در حاشیه دارد، عناوین شنگرف و رکابه‌نویسی
شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای ترنجدار.
۱۹/۵×۲۹ سم. ۲۵۸ گ. ۲۳ س.
(ثبت ۷۴۶۲۹)

۹۴۴۷

مجمع التواریخ السلطانیه (تاریخ-فارسی)
= **زبده التواریخ = تاریخ حافظ ابرو**
از: شهاب‌الدین عبدالله بن لطف الله، حافظ ابرو
(۸۳۴ هـ).

نک: مجلس، ش ۷۹۵۷؛ فهرستواره کتاب‌های
فارسی، ۱/۶۴۷.
آغاز: بسمله. آغاز کتاب داستانها مجموع فذلک
بیانها حمد و ثنا و آفرین مالک الملکی تواند بود....

تاریخ کتابت: ربیع المولود ۱۲۹۸ هـ.
در اول نسخه فهرست امصار و بلدان و اعیان و
اشراف مندرج در این جلد ترجمه به خط مؤلف
در ۱۲۹۸ هـ دیده می‌شود، عناوین در حاشیه
درج شده، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه
یادداشتی درباره مهرهای سید فضل‌الله تاجر
لاجوردی کاشانی که در رجب ۱۳۲۸ هـ گم شده
است.
جلد: تیماج قهوه‌ای.

۲۲×۳۴ سم. ۳۸۷ گ. ۲۳ س. (ثبت ۲۶۲۵۵)

۹۴۴۵

تاریخ الفی (تاریخ-فارسی)
از: قاضی احمد تتوی (۹۹۶ هـ) و آصف خان میرزا
قوام‌الدین جعفر بیگ قزوینی (۱۰۲۱ هـ).
چاپ شده در تهران، انتشارات علمی و فرهنگی،
تصحیح غلامرضا طباطبایی مجد، ۱۳۸۲ هـ، ۸ ج.
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱/۵۷۱.
نسخه حاضر از وقایع سال ششصد و یکم از رحلت
پیامبر(ص) تا وقایع سال ششصد و نود و نهم از رحلت
پیامبر(ص) را دربردارد.
آغاز: بسمله. وقایع سال ششصد و یکم از رحلت
حضرت خیر البشر صلوات الله علیه و آله در اوایل این
سال چنگیز خان ساجوقه بهادرا بایکتومان لشکر
مغول....

انجام: ... از پشت اسب برداشته پیش زین خرد
بنشانید.

خط: نستعلیق آمیخته به شکسته. بی‌کا. بی‌تا، از
ق ۱۱ هـ.

صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و
شنگرف و مشکى و لاجورد، صفحه آغاز دارای
سرلوح مذهب، عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی
دارد.

- انجام: ... چهارصد کوی باشد و هر کوی صد بار صد هزار باشد در همان شهر کنیمت ساکن باشد.
خط: نستعلیق. کاتب: محمدکاظم بن محمد امین بن حاجی مهدیقلی سرابی الاصل تبریزی المسکن. تاریخ کتابت: شنبه ۱۷ ربیع المولود ۱۲۷۹ هـ حسب الفرمایش میرزا سعیدخان وزیر دول خارجه دولت علیه ایران.
صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و مشکی و شنگرف و لاجورد، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده، در اول نسخه یادداشت محمدتقی ملک الشعراء بهار در ۱۳۴۵ هـ درباره کتاب و مؤلف آن دیده می‌شود. جلد: روغنی دورو بیرون زمینه زرین با نقش گل و بوته الوان و پرنده، درون زمینه سرخ و نقش گل نرگس.
۲۳×۳۷ سم. ۳۸۲ گ. ۳۱ س. (ثبت ۷۴۶۹۶)
- ۹۴۴۸
- مجموعه**
۱. **مجمع الفرس** (لغت - فارسی)
= **فرهنگ سروری** (گ ۱ پ - ۲۷۱ پ)
از: محمد قاسم بن محمد سروری کاشانی (ق ۱۱ هـ).
نک: مجلس، ش ۷۵۹۹.
۲. **چند غزل از شیخ مغربی** (شعر - فارسی)
(گ ۲۷۵ ر - ۲۷۶ ر)
۳. **شجره نامه عرفا** (تاریخ - فارسی)
(گ ۲۷۸ ر - ۲۸۲ پ)
۴. **برهان قاطع** (لغت - فارسی)
(گ ۱ پ - ۱۶۱ ر حاشیه)
- از: محمد حسین بن خلف تبریزی (ق ۱۱ هـ).
نک: مجلس، ش ۷۷۸۹.
۵. **گلشن راز** (شعر - فارسی)
(گ ۱۶۱ پ - ۱۹۵ پ حاشیه)
از: شیخ محمود بن عبدالکریم شبستری (۷۲۰ هـ).
نک: مجلس، ش ۷۶۸۴.
۶. **مرآت المحققین** (عرفان - فارسی)
(گ ۱۹۵ پ - ۲۲۵ پ حاشیه)
از: شیخ محمود بن عبدالکریم شبستری (۷۲۰ هـ).
نک: مجلس، ش ۷۹۰۳.
۷. **شاهنامه عجم** (شعر - فارسی)
(گ ۲۲۷ ر - ۲۴۳ ر حاشیه)
از: آقا محمدصادق بن سید فضل الله هجری تفرشی (۱۱۶۰ هـ).
نک: ش ۹۳۲۲.
- خط: نستعلیق. رساله‌های پنجم و ششم: عبدالله حسینی تفرشی، ۱۲۸۴ هـ، رساله چهارم: بی‌کا، یکشنبه ۱۹ شعبان ۱۲۸۲ هـ.
عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی شده، در اول نسخه مهر بیضوی به سجع «عنایت الله حسینی» و یادداشت ملک الشعراء بهار که در اسفند ۱۳۰۸ هـ نسخه را خریده است.
جلد: مقوا با رویه گالینگور بنفش، عطف تیماج قهوه‌ای.
۲۹×۴۱ سم. ۲۸۲ گ. ۲۱ س. (ثبت ۷۴۵۴۷)
- ۹۴۴۹
- فهارس ناسخ التواریخ** (فهرست - فارسی)
از: محمد حسین بن رضا قلی تفرشی نعمت‌اللهی متخلص به مخصوص (بعد از ۱۲۹۶ هـ).

المعی خود داستان گردآوری کراسه‌اش را چنین نگاشته است: «بسمله. در عهد سلطنت... ناصرالدین شاه قاجار... جناب مستطاب اجل امجد اکرم آقای محمد حسنخان اعتماد السلطنه وزیر دارالتألیف و دارالترجمه همایونی و دارالمطبوعات و مترجم مخصوص حضور همایونی که همه روزه در سر نهار در حضور باهر النور سلطانی ساعتی اذن جلوس داشته، قوانین اروپ و مطالب اساسی و فن دیپلماسی و طرز ترقیات دول را به عرض می‌رسانید و از وزراء نمره اول بودند، از چند سال قبل به این بنده فرمودند که چندین جزء کاغذ سفید را در جلدی قرار بدهم و بمرور دهور، به تدریج ایام و ترتیب اعوام مطالب تاریخی و ادبیات و شعر و قوانین دول خارجه و آثار اسلامی و بعضی قراردادهای و معاملات دولتی و اداراتی و ثبت و فرمان‌های قدیم ژغرافی (جغرافی) بعضی امکانه را که در التزام رکاب شاهانه بعضی سفرها و بلوکات می‌رویم و می‌بینیم و پاره‌ای مطالب متفرقه را در این اوراق سفید جمع کنم به خط خود و دیگران بنگارم و بعضی نسخه‌های کوچک قلمی یا چاپی را ضمیمه آن نمایم که کلکسیون تمام مطالب باشد، لذا این بنده (میرزا غلامحسین خان ادیب) مستوفی اول دیوان اعلیٰ افضل الملک که مترجم دولتی بودم... در ظرف چندین سال تفنناً جامع این مجموعه و مخلاة کبیره شد... در این سنه هزار و سیصد و دوازده هجری این اجزاء متشسته را بنظر مبارک این وزیر بزرگ رسانیده عرض کردم اسم این مجموعه را کراسه اعتمادی بگذارم، فرمودند:

۱. به گفته استاد حائری این مجموعه در هنگام ورود به کتابخانه مجلس دو جلدی و بسیار قطور بود و استفاده از آن مشکل می‌نمود، لذا بخش صحافی کتابخانه آنرا در چهار جلد درآورد که شماره‌های آن از ۹۴۵۰-۹۴۵۳ است.
۲. از جمله آثار وی است: افضل التواریخ، افضل التفسیر، رکن الاسفار، سفرنامه قم و ترجمه اعلام الناس بما وقع للبرامكة من بنی عباس.

فهارس گوناگون برای جلد‌های نخست ناسخ التواریخ است که تفرشی همراه با عده‌ای به مدت بیست روز در ۱۲۹۶ هـ آنرا ساخته‌اند.

آغاز: بسمله. از کتاب اول و کتاب ثانی ناسخ التواریخ خلاصه فهرستی تحریر می‌شود که مطالعه کنندگان اجمالاً بدانند در این کتاب مبارک چه شرح خواهد رفت و نگارنده در ترجمه السنه مختلفه چه هنرها خواهد نمود. عقاید عجمان در ذکر سلاطین از هبوط آدم علیه السلام...

انجام: ... ملا محمد خراسانی، آقا سید ابوالقاسم خراب. حرره الأحقر محمد حسین ابن رضا قلی التفرشی... خط: نستعلیق. کاتب: محمد حسین بن رضا قلی تفرشی. تاریخ کتابت: نیمه شب ۱۵ رمضان ۱۲۹۶ هـ.

صفحات جدول چهارستونی به شنگرف، عناوین به خط درشت به مشکی و شنگرف، رکابه‌نویسی شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۲۱/۵ × ۳۴/۵ سم. ۳۵۰ گ. ۱۰ س.

(ثبت ۱۸۶۴۵)

۹۴۵۰

کراسه المعی (کشکول - فارسی و عربی و ترکی)

از: افضل الملک میرزا غلامحسین خان ادیب شیرازی متخلص به المعی (۱۳۴۸ هـ).

مجموعه بزرگی است بالغ بر ۲۸۳۸ ص در چهار جلد^۱ شامل رساله‌ها و مطالب مختلف و فواید متفرقه که در مواردی به خط مؤلفین یا مترجمین آثار کتابت شده و در برخی موارد نسخه چاپی رساله‌ها را ضمیمه کرده است. افضل الملک^۲ که مستوفی اول دیوان و مترجم دارالترجمه ناصری بوده این مجموعه را به اشاره و تحت حمایت محمدحسن خان اعتمادالسلطنه وزیر انطباعات و مترجم مخصوص ناصرالدین شاه گرد آورده است.

- تألیف بسیار و تصنیف بی‌شمار از من در ایران چاپ و منتشر شده است و من چون مجال ندارم که جمیع مطالب این مجموعه را تصفح و تتبع کنم لهذا خوب و بد و تعریف و تکذیب آنرا بعهدۀ شما می‌اندازم که محل هدف ذکر جمیل و قبیح شوید. تخلص شما در شعر «المعی» است، خوب است اسم این مجموعه را کراسۀ المعی بگذارید که لمعان آن همه جا بتابد... و طرز جمع آوری این کتاب را این طور می‌کردم:
- هریک از فضلا و دانشمندان که در دارالتألیف گاهی می‌آمدند یا در حضور این وزیر بزرگ حاضر می‌شدند مطالبی که می‌گفتند خواهش می‌کردم که بخط خودشان در یکی از صفحات این اوراق بنگارند یا بخط دیگری آن نسخه را بدهند که ضمیمۀ این مجموعه بنمایم و در این کتاب چند مطالب خوب بخط جلالتمآب اجل اکرم آقا میرزا حسین خان منشی اسرار دولتی طباطبایی تبریزی... است...».
- کراسۀ المعی مجموعه‌ای است مشحون از رساله‌ها، نامه‌ها، فرامین، اسناد وزارت خارجه، اشعار، احادیث، تحقیقات لغوی، تصاویر و ترجمه‌های روزنامه‌های خارجی، نسخه‌های طبی، ماده تاریخ‌ها، ذکر برخی وقایع تاریخی و طبیعی، اسامی جغرافیایی، احوالات سلاطین، نقشه‌های بناها، نمونه نقاشی و...
- افضل الملک برای این مجموعه فهرستی تنظیم کرده و آنرا در اختیار کاتب دارالتألیف ناصری، آقامرتضی قرار داده که با خط نسخ ممتاز خود آنرا کتابت کند تا در ابتدای کراسه قرار دهد.
- اینک فهرست مذکور با اندکی توضیح و تلخیص در برخی موارد:
۱. صد کلمۀ حضرت امیرالمؤمنین علی ابن ابی طالب صلوات الله علیه مترجم بفارسی و ترکی عثمانی (مائۀ کلمۀ جاحظ است با ترجمۀ منظوم فارسی و ترکی، نسخه چاپی است) (ص ۲).
 ۲. نسخه تاریخ قدیم بر نهج و اسلوب تقویم مسمی به تقویم التواریخ از هبوط آدم تا سنه ۱۶۷۲ مسیحی مطابق ۵۱۰۸۴ (ص ۴۴).
 ۳. ملحقات به تقویم التواریخ از سنه ۱۰۸۴ تا سنه ۱۲۹۸ به اهتمام جناب مستطاب اجل اکرم آقای اعتمای السلطنه زید الله (ص ۲۰۱).
 ۴. طریقه شستن لباس پشمی و غیره به طوری که جمع نشود، نسخه از طولوزان برای درد اعضا، حب نشاط حکیم الممالک، طریقه خوردن یودیورد پیتاس، ارتفاع سعیدآباد کنار رود چالوس (ص ۲۳۱).
 ۵. تاریخ ایوان مبارک حضرت شاهزاده عبدالعظیم، چند شعر از یغما که در هجا گفته، تاریخ جلوس و وفات سلطان محمد بن مراد و جلوس سلطان احمد عثمانی (ص ۲۳۲).
 ۶. تاریخ جلوس و مدت سلطنت و شهادت نادرشاه افشار، ذکر اسامی سلاطین زندیه در بیان سلاطین قاجاریه و حکمرانی ایشان برسم اجمال (ص ۲۳۳).
 ۷. مواد تاریخ رحلت خاقان مغفور... (ص ۲۳۴).
 ۸. در بیان سن شریف و مدفن و مواد تاریخ رحلت محمد شاه مرحوم، تاریخ ولادت و جلوس ظل الله ناصرالدین شاه، نسب سلسلۀ قاجاریه، شعر سروش در باب سرخان خبوق (ص ۲۳۵).
 ۹. تاریخ ولادت و وفات نایب السلطنه عباس میرزا و وفات محمد علی میرزا و حسین علی میرزا، بیان مهرهای سلاطین افشاریه و زندیه و قاجاریه، و مهرهای حکمرانان آذربایجان (ص ۲۳۶).
 ۱۰. سجع مهر جمعی از شاهزادگان قاجاریه و صدور و امرا و مشاهیر رجال... (ص ۲۳۷).
 ۱۱. تاریخ وفات جمعی از علمای آذربایجان و... (ص ۲۳۸).
 ۱۲. تاریخ ولادت و سلطنت و رحلت امیر تیمور گورکانی و شاهرخ میرزا ولد امیر تیمور، احوالات سلاطین آل سامان بطور اختصار، اسماء خلفای علویه مهدیه مصر (ص ۲۳۹).

۱۳. اسماء خلفای بنی امیه، تاریخ ظهور شرارت بایبه و وقعه نیاوران بقصد وجود مبارک اعلیحضرت همایونی و قتل باب به تبریز، اسامی اولاد یعقوب، تاریخ تولد ناپلئون اول (ص ۲۴۰).
۱۴. تفصیل اسامی سلاطین قطبیه در صوبه دکن هندوستان (ص ۲۴۱).
۱۵. تاریخ افغانی از شیخ عبدالرحمن (بدایع الاخبار عبدالله منشی بهبهانی است) (ص ۲۴۲).
۱۶. کیفیت مرض وبا و ظهور و بروز آن از هند به ایران و از ایران به روسیه و فرنگستان (ص ۲۷۴).
۱۷. نسب‌نامه شاه عباس از جانب پدری، قصیده حاجی سلیمان صباحی در تعریف جعفر خان زند و ماده تاریخ جلوس وی، نسب‌نامه حضرت رسول صلی الله علیه و آله (ص ۲۷۵).
۱۸. تاریخ وفات ملا جامی، ماده تاریخ قلعه تبریز، تاریخ زلزله تبریز مکرر و زلزله قزوین، تاریخ گرفتن عثمانلو آذربایجان را و... (ص ۲۷۶).
۱۹. تاریخ تولد حضرت صاحب الامر و بعضی تواریخ متعلقه بصفویه و افشاریه و زندیه و قاجاریه از قبیل ولادت و جلوس و سلطنت و وفات و سوانح، و وقایع، تاریخ گرفتن محمود افغان اصفهان را، گرفتن آغا محمد خان کرمان را (ص ۲۷۷).
۲۰. احادیث و اخبار قصار و... (ص ۲۷۸).
۲۱. کلمات و احادیث قصار در حکمت عملیه و بعضی اشعار مناسبه منتخبه، تاریخ کتاب مرات الادوار (ص ۲۷۹).
۲۲. اشعار منتخبه فارسی و عربی در متن و تحقیقی از فرسخ و درجه در حاشیه، اشتقاق لفظ نمسه، در لغت قولنج ایلاس و وکافر قیصوری (ص ۲۸۰).
۲۳. فهرست کتبی که در ایران به طبع رسیده (در کتاب ماه کلیات ش ۷۵-۷۶ به چاپ رسیده است) (ص ۲۸۱).
۲۴. ماده تاریخ عمارت سلطان از میرزا عبدالوهاب معتمدالدوله نشاط، ماده تاریخ استرداد قطور خوی از عثمانی از میرزا اسدالله امام جمعه خوی (ص ۲۸۴).
۲۵. تاریخ تحف مرمر دیوانخانه مبارکه ارک، قتل سلطان سلیم عثمانی، خوارج ساکن در کوه لبنان شام را و شعر آن سلطان (ص ۲۸۵).
۲۶. اشعار میرزا قهرمان امین لشکر و مختصری از حالات او، و بقیه در صفحه بعد با سواد فرمان همایون در امین لشکر (ص ۲۸۷).
۲۷. نقشه شهرری (فعلاً در نسخه نیست) (ص ۲۹۹).
۲۸. تاریخ چهارسوق گوسفند میدان قزوین، وجه تسمیه امامیه به شیعه رباط، سنگ بست خراسان، غزل ملمع سلطانمراد (ص ۳۰۰).
۲۹. تحقیق مختصر در حرمت خمر (ص ۳۰۱).
۳۰. نقشه سلام عام خاقان فتحعلی شاه در عمارت باغ نگارستان (ص ۳۰۴).
۳۱. کتایچه بعضی اطلاعات جغرافیائی از شهرستانک کلاردشت از خط معبر و طرفین در سفر ییلاق سنه ۱۲۹۷ هـ اردوی همایونی (ص ۳۰۷).
۳۲. عمارت طنبی واقع در جنب اندرون عمارت سلطنتی ارک دارالخلافه باهره (ص ۳۱۷).
۳۳. قصیده در مدح اطاق موزه سلطانی (ص ۳۲۰).
۳۴. ترجمه دعای صباح مروی از شاه اولیاء سلام الله علیه و آله (ص ۳۲۲).
۳۵. منافع چوب چینی (ص ۳۲۷).
۳۶. طریقه خوردن فادزهر، و ذکر حدیث اسم اعظم (ص ۳۲۸).
۳۷. سود فرمان منقور بر سنگ مرمر و منصوب در چهارسوی طهران مورخ به سنه ۹۸۶ هـ (ص ۳۲۹).
۳۸. ترجمه سفرنامه لیوشان کلنل لوات قونسول از طهران به استرآباد و گرگان (ص ۳۳۰).
۳۹. رساله در احوال شیخ شهاب‌الدین اهری رحمه الله علیه (ص ۳۵۰).

۴۰. سواد عریضه اهل هرات باولیا دولت فرانسه در قصد جنگ انگلیس با ایران به بهانه هرات (ص ۳۵۲).
۴۱. مواد تاریخ جلوس و وفات سلاطین هند و افغانستان (ص ۳۵۴).
۴۲. ماده تاریخ وفات حاجی میرزا حسینخان سپهسالار (ص ۳۵۷).
۴۳. منقورات دروازه سنگی راه جدید البنایی هزار چم (ص ۳۵۸).
۴۴. مقبره اماسزاده داود و تعمیر بقعه و صحن متبرکه (ص ۳۵۹).
۴۵. صورت اشکال مأخذ حروف در عهد عتیق (ص ۳۶۰).
۴۶. اتحاد اسلامیت (ص ۳۶۲).
۴۷. تعداد اولاد و اولاد زادگان اعلی حضرت شاهنشاهی روح العالمین فداه بصورت شمس و کواکب (ص ۳۶۵).
۴۸. لایحه در باب کشتی جدید الایتباعی از نتایج افکار جناب اجل اکرم ولی النعم آقای اعتماد السلطنه (ص ۳۶۷).
۴۹. وجه تسمیه شهر و فسطاط و عدل و رافت در حق پرستویی و نظیر آن در این دولت و ابدایت (ص ۳۷۰).
۵۰. قانون ترتیبات مجلس شورای دولتی از دقایق علمی سیاسی جناب آقای اعتماد السلطنه (ص ۳۷۲).
۵۱. کتابچه ایجاد دارالتنزیل برای صرفجویی دولت (ص ۳۷۶).
۵۲. لایحه در باب بنای مسجد مرحوم سپهسالار حاجی میرزا حسین خان و کیفیت موقوفات و صورت دخل و خرج بنائی (ص ۳۷۹).
۵۳. تحقیق درخت خرما و طریق غرس و نمو آن (ص ۳۸۲).
۵۴. کتابچه در فقره گمرک هیلون (ص ۳۸۳).
۵۵. کتابچه رهنمایی در اداره ایلات (ص ۳۸۴).
۵۶. لایحه در خسارت رژی (ص ۳۸۶).
۵۷. حسنات تنباکو و توتون (ص ۳۹۰).
۵۸. کتابچه سیاحت سیاه کوه و بیان وضع جغرافیائی آن (ص ۳۹۸).
۵۹. انتقاد و قانون نامه انحصار دخانیات (ص ۴۰۳).
۶۰. صورت منعه مال التجاره ایران که در مدت یکسال شمسی بطرف اروپا از بندر طبریز رفته از ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۱ (ص ۴۰۹).
۶۱. صورت امتعه ایران که در مدت یکسان بطرف بادکوبه و حاجی طرخان رفته (ص ۴۱۰).
۶۲. تحقیق در لغت مر (ص ۴۱۱).
۶۳. صورت جواب عریضه یکی از علمای مشهد مقدس از مرحوم حاجی ملاً علی کنی در حکومت خراسان آصف الدوله شیرازی (ص ۴۱۶).
۶۴. دستورالعمل صدارت میرزا یوسف مستوفی الممالک بتاریخ ۲۹ شعبان ۱۳۰۱ هـ (ص ۴۱۷).
۶۵. سواد فرمان قائم مقامی میرزا ابوالقاسمی فراهانی در سنه ۱۲۳۸ هـ (ص ۴۱۹).
۶۶. سواد فرمان صدارت مرحوم صدر اعظم نوری در سنه ۱۲۶۸ هـ (ص ۴۲۲).
۶۷. عکس شیخ عبیدالله بن سید طه کردستانی (ص ۴۲۵).
۶۸. بیان حال الیلاج معروف به قمار، تحقیق جغرافیائی کوه شام لبنان (ص ۴۲۶).
۶۹. وضع قلعه سرخس، وضع مزار شیخ احمد جام در تربت (ص ۴۲۷).
۷۰. وضع مزار شیخ زین الدین علی الخوافی در تایباد هرات (ص ۴۲۹).
۷۱. وضع مزار قطب الدین حیدر در تربت (ص ۴۳۰).
۷۲. تحقیق تحدید ایران نقل از روزنامه تورومند (ص ۴۳۲).

۷۳. صورت بلوکات و قراولایت بسطام (ص ۴۳۵).
 ۷۴. صورت دامغان و توابع آن (ص ۴۳۶).
 ۷۵. صورت سمنان و توابع آن (ص ۴۳۷).
 ۷۶. صورت بلوکات کرمانشاهان (ص ۴۳۸).
 ۷۷. کاغذ خط میرزا سعید خان وزیر خارجه ایران از جانب علیحضرت ناصرالدین شاه قاجار به وزراء ایران (ص ۴۳۹).
 ۷۸. صورت مال التجاره فرنگستان که در یکسال شمسی به طرف ایران آمده (ص ۴۴۰).
 ۷۹. اعلان بانک استقراضی روسی (ص ۵۲۳).
 ۸۰. اعتراضات ثروتی و تجارته (ص ۵۵۲).
 ۸۱. سواد فرمان شاه طهماسب بغازیان ایل قاجار استرآباد در سنه ۱۱۴۰هـ (ص ۵۵۶).
 ۸۲. رساله موسومه به سررشته اسلامیه روم معروف به اعلان نامه امیر خان عبدالرحمن امیرافغان (ص ۵۵۸).
 ۸۳. کتابچه در قانون وزارت عدلیه، از جنات آقا (ص ۵۶۰).
 ۸۴. کتابچه استانه مبارکه سهل بن علی بن ابیطالب علیهما السلام (ص ۵۶۹).
 ۸۵. دستور العمل مجلس تدقیقات امتیازات (ص ۵۷۶).
 ۸۶. اعلان مهم در باره اداره دخانیات (ص ۵۷۷).
 ۸۷. صورت اسامی دهات خالصه و اربابی دارالخلافة تهران (ص ۵۸۶).
 ۸۸. اعلان اساس و شرایط بانک دیگر که برقرار خواهد شد (ص ۵۹۵).
 ۸۹. انکشافات سفر کرکان یارمحمدخان سهامالدوله بجنوردی محرم سنه ۱۳۰۱هـ، سواد رقم نادر شاه ۱۱۴۶ (ص ۶۰۰).
 ۹۰. سواد فرمان نادرشاه بخط میرزا مهدی خان وزیر در سنه ۱۱۵۳هـ (ص ۶۰۱).
 ۹۱. صورت فرمان ملک کیومرث بن بیستون به متولی مزار شیخ مجدالدین کیا الاملی در سنه ۸۷۸هـ (ص ۶۱۰).
 ۹۲. توضیح لفظ الاوغ و اولام و بیگار و قیچورمه (ص ۶۱۱).
 ۹۳. قرارنامه و امتیاز برای من دپتیه (ص ۶۱۳).
 ۹۴. پیدا شدن لغت توران (ص ۶۲۳).
 ۹۵. نسخه چینی هندی، وقایع سفر حاجی میرزا حسین خان سیهسالار به پترزبورغ و ایالت خراسان (ص ۶۴۰).
 ۹۶. نسخه برش مرحوم ادیب الممالک، معجون ابوعلی سینا، حب حکیم الممالک، حب شمس الاطبا، حب سلطان الحکماء (ص ۶۴۰).
 ۹۷. لایحه دربار نشان و سایر امتیازات، از دقایق ذهن وفاد جنات مستطاب ولی النعم (ص ۴۴۷).
 ۹۸. کتابچه سیاحت جناب اجل اکرم در خراسان بعد از اتصال خاک خراسان به متصرفات روس (ص ۴۵۱).
 ۹۹. رساله اسدیبه در انساب سادات علویه (ص ۴۶۲).
 ۱۰۰. تحقیق لغت اردالی (ص ۴۹۶).
 ۱۰۱. سواد فرمان جهانشاه به اکابر و شرفاء مکه در باب تعیین امیر حاج (ص ۴۹۷).
 ۱۰۲. صورت فرمان شاه طهماسب اول منقول بر سنگ منصوب به دیوان ایوان مسجد طولانی تبریز (ص ۴۹۸).
 ۱۰۳. یادداشت‌ها از تاریخ فرنگی، در باب حجاز و مکه و اصنام در آن (ص ۵۰۰).
 ۱۰۴. از آثار ادهار در ترجمه المعتضد (ص ۵۰۱).
 ۱۰۵. ترجمه مکاتبات منتهدی به اعراب لنگه و عمان (ص ۵۰۲).
 ۱۰۶. لایحه معروضه خدمت صدراعظم در باب میرزا ملکم خان، از جناب اجل اکرم آقا (ص ۵۰۶).
 ۱۰۷. قانون سیاسی که به اعلحضرت عرض شده،

- قانون عسکری (ص ۵۰۸).
۱۰۸. کتابچه که امین سلطان خان خواستند نوشته شود و به نظر همایون برسد در سنه ۱۳۰۲ هـ (ص ۵۱۰).
۱۰۹. کتابچه دستورالعمل حقوق فرنگیان در رعایت ادب، از جنات اعتماد السلطنه (ص ۵۱۲).
۱۱۰. رساله در باب مقیاس اوزان و مقادیر و غیرها از اعتماد السلطنه (ص ۵۱۵).
۱۱۱. لایحه معروضه خدمت جناب وزیر دول خارجه، از جناب آقا (ص ۵۱۹).
۱۱۲. مقاله و تظلیق از روی قانون محکم و برهان مسلم، از جنات آقا زید اجلاله (ص ۵۲۰).
۱۱۳. اشعار ابوالمعالی معلم در راه شکراب و آهار (ص ۵۲۱).
۱۱۴. حساب ثابیه و دقیقه و ساعت یکسال (ص ۵۲۲).
۱۱۵. تاریخ قتل اغا محمدشاه، دستور العمل سلطان الحکماء در صرف مسهل، نسخه مرحوم استاد غلامرضا (ص ۶۴۲).
۱۱۶. رساله در بیان اقدامات دولت روس برای تملک و تصرف آسیای مرکزی (ص ۶۴۷).
۱۱۷. تقریر معین الملک سفیر کبیر در عمارت سلطنتی حضور وزیر در باب جناب امین السلطان و جواب تقریر ایشان از اعتماد السلطنه (ص ۷۳۰).
۱۱۸. حقوق راجعه به قونسولخانه‌ها از روی قانوننامه ادارات دولتی فرانسه (ص ۷۳۲).
۱۱۹. صورت امتعه ایران از روی روزنامه اخبار بادکوبه که در مدت یکسال بیادکوبه و حاجی ترخان وارد شده (ص ۷۳۳).
۱۲۰. اشعار ماده تاریخ فوت صدراعظم (ص ۷۳۶).
۱۲۱. کتابچه وقایع مرافعه محمد اسمعیل میرزا جمالی در باب تولیت املاک موقوفه میرزا جمال وزیر قزوینی نزد حاجی سید محمدباقر حجة الاسلام در اصفهان (ص ۷۳۸).
۱۲۲. صورت فرمان همایون شاهنشاهی به دارالنصره هرات و صورت رقعہ میرزا قاجار صدراعظم در سنه ۱۲۷۳ هـ (ص ۸۱۱).
۱۲۳. قانون نامه ادارات دولتی مطابق قانون نام‌های دول معظمه فرنگ مثل دولت فرانسه (ص ۸۱۶).
۱۲۴. لایحه قانونی دیگر و جواب معترضین بر تحقیقات و تدقیقات جناب مستطاب اجل اکرم زید اجلاله (ص ۹۱۶).
۱۲۵. رساله امیریه در قوانین اداره جلیله وزارت جنگ (ص ۹۳۰).
۱۲۶. کتابچه کاداستره یعنی ممیزی (ص ۹۶۴).
۱۲۷. رساله منظومه مثل منظومه عبید زاکان در قصه موش و گربه (ص ۱۱۱۶).
۱۲۸. کتابچه در وضع و طبوغرافی و احوال جغرافیاییه و تاریخیه قریه امامه (ص ۱۱۳۰).
۱۲۹. صورت عریضه به خط شمس العلماء (ص ۱۱۳۸).
۱۳۰. دو شعر عربی در ترک معاشرت مردم، و سه ماده تاریخ جلوس و فوت سلطان محمد بن سلطان احمد مراد (ص ۱۱۴۰).
۱۳۱. نقاشی مجدالملک با سیاه قلم در نهارگاه امامه (ص ۱۱۴۱).
۱۳۲. سواد فرمان شاه سلطان حسین صفوی (ص ۱۱۴۳).
۱۳۳. مقدمه لایحه کشتی ابتیاعی (ص ۱۱۴۶).
۱۳۴. لایحه کشتی ابتیاعی به خط میرزا فروغی (ص ۱۱۴۸).
۱۳۵. قصیده آقا سید ابوطالب و ماده تاریخ حجة السعاده (ص ۱۱۵۹).
۱۳۶. نقشه قلعه امامه (ص ۱۱۶۲).
۱۳۷. صورت خط کوفی در سه ظرف نقره به اسم وشمگیر (ص ۱۱۶۶).

۱۳۸. اجمال از جغرافی کیوسر و وری و کنیم (ص ۱۱۷۳).
۱۳۹. کتابچه مغیره پیر غار معروف به سپهسالار از قراء دماوند (ص ۱۱۷۸).
۱۴۰. ارتیکل جلال‌الدین ساوجبلاغی برای اداره روزنامه اطلاعی (ص ۱۱۸۶).
۱۴۱. کتابچه انحصار دخانیات از جناب اجل آقا (ص ۱۱۹۸).
۱۴۲. صورت قرارنامه راه از اواجق به قزوین (ص ۱۲۷۶).
۱۴۳. ترجمه امتیازنامه و قانون‌نامه بانک عثمانی (ص ۱۲۹۲).
۱۴۴. ترجمه امتیازنامه راه آهن به توسط وزیر دول خارجه حاجی میرزا حسین خان سپهسالار (ص ۱۲۹۲).
۱۴۵. کتابچه قانون دخانیات حسب الامر و اراده اعلیحضرت قدس شهرباری روحنا فداه (ص ۱۳۰۸).
۱۴۶. کتابچه در تحقیق قهوه من حیث المهیة و الخاصیة (ص ۱۳۲۴).
۱۴۷. اعتراضات ثروتی، از جنات آقا زید عزه (ص ۱۳۳۴).
۱۴۸. اعتراضات پلیتکی، از جنات آقا زید اجلاله (ص ۱۳۳۵).
۱۴۹. تاریخ بانک بر وجه عموم (ص ۱۳۴۰).
۱۵۰. مطلب در انواع بانک فرنگستان (ص ۱۳۴۷).
۱۵۱. بانک عثمانی (ص ۱۳۴۹).
۱۵۲. مطلب در استقراض دولت روس از بانک‌های فرنگستان (ص ۱۳۵۱).
۱۵۳. تحقیق در لاتری (ص ۱۳۵۳).
۱۵۴. فصل ثانی مرات المنام ناصری (ص ۱۳۵۵).
۱۵۵. فصل ثانی در بیان حالات نوم (ص ۱۳۵۷).
۱۵۶. حروف تهجی بخط کوفی باقسامه در واقع افتتاح قرائت آن خط است (ص ۱۳۸۶).
۱۵۷. اعتراضات بر قرارنامه بانک (ص ۱۳۸۷).
۱۵۸. قانون نامه راجعه بقوه حریبه دولت ایران (ص ۱۳۹۲).
۱۵۹. تحدید فیروزکوه و توابع و تعداد نفوس آن (ص ۱۴۰۰).
۱۶۰. قانون مجلس وکلای فحام و وزرای عظام (ص ۱۴۰۴).
۱۶۱. ترجمه امتیازنامه دخانیات مورخه ۲۶ صفر ۱۳۰۷ هـ (ص ۱۴۱۰).
۱۶۲. موازنه مالیه دولت بهیة روس مخصوص به سال ۱۸۸۸ (ص ۱۴۱۳).
۱۶۳. کتابچه در منافع راه آهن در ایران و عمدگی آن در مسئله پلیتکی (ص ۱۴۲۰).
۱۶۴. ترجمه امتیازنامه فرانسوی العبارة مسیو بوواتال برای راه آهن (ص ۱۴۵۲).
۱۶۵. مقدمه در بیان منافع و نتایج حسنۀ اداره تذکره (ص ۱۴۶۲).
۱۶۶. قانون اداره تذکره (ص ۱۴۶۰).
۱۶۷. امتیاز نامه بانک شاهنشاهی ایران (ص ۱۴۷۵).
۱۶۸. کتابچه دستورالعمل مجلس تدقیقات امتیازات (ص ۱۴۸۴).
۱۶۹. فرمان گلخانه از سلطان عثمانی (ص ۱۴۹۰).
۱۷۰. ترجمه و نگارش محمّد عارف منشی و مترجم عثمانی (ص ۱۴۹۷).
۱۷۱. لایحه در مناسبات تجاریه ایران به ممالک خارجه (ص ۱۵۰۴).
۱۷۲. کتابچه قانون ورقه صحیحه و منافع آن (ص ۱۵۱۴).
۱۷۳. تشریفات دربار دولت عثمانی (ص ۱۵۳۸).
۱۷۴. رساله درباره مقیاس اوزان و مقادیر و غیرها از حجم وکیل و نقود و سطح (ص ۱۵۴۰).

۱۷۵. کتابچه در طریقه صرفه‌جویی برای دولت و ملت ایران (ص ۱۵۷۸).
۱۷۶. لایحه و شرطنامه مسیو بیواتنال مهندس راجعه به تأسیس راه آهن از انزلی به تهران و خلیج فارس (ص ۱۶۰۴).
۱۷۷. ترجمه کتابچه راجع به محال قطور خوی (ص ۱۶۱۴).
۱۷۸. خلاصه ترجمه قانون تشریفات رسمیه دولت عثمانی (ص ۱۶۳۲).
۱۷۹. اعتراضات ثروتی و تجارتی از جناب آقا زیده عزه (ص ۱۶۴۵).
۱۸۰. اعتراض پلیتکی از جناب آقا زید مجده (ص ۱۶۴۷).
۱۸۱. صورت عهدنامه مابین مصطفی پاشای صدر اعظم عثمانی و ساروخان امیر و محمد قلی بیگ سفیر شاه صفی صفوی (ص ۱۶۵۲).
۱۸۲. لایحه در احوال آل زیار (ص ۱۶۵۶).
۱۸۳. کتابچه انحصاریه دخانیات دولت و قواعد آن (ص ۱۶۶۲).
۱۸۴. نظام‌نامه در خصوص معاينه و تطبیق مقیاس جدید (ص ۱۶۸۱).
۱۸۵. قانون نامه دائریه مساحات و اوزان جدید (ص ۱۶۸۳).
۱۸۶. آستانه مبارکه حضرت امامزاده سهل بن علی علیهما السلام (ص ۱۶۸۶).
۱۸۷. لایحه در ابداع و ایجاد مجلس تحقیق و محکمه تمیز (ص ۱۶۹۴).
۱۸۸. کتابچه قانون تشکیل احتساب (ص ۱۶۹۸).
۱۸۹. تعرفه گمرک فرانسه (ص ۱۷۰۵).
۱۹۰. روزنامه ایران نمره ۶۷۸ که امتیازنامه بانک در آن ثبت است (ص ۱۷۰۷).
۱۹۱. زلزله قوچان و شرح آن نقل از روزنامه روسی (ص ۱۷۰۹).
۱۹۲. کتابچه قانون مجلس خاص وکلاء (ص ۱۷۱۲).
۱۹۳. تفصیل غارکوه سمت جنوب جلگه چرات، و تفصیل نقشه تنگه واشی (ص ۱۷۱۹).
۱۹۴. سواد نامه سلطان محمود خان عثمانی به نادر شاه افشار (ص ۱۷۲۲).
۱۹۵. احوالات قصبه آستانه عراق و شهر سه سوک، اطلاعات میرزا علی اکبر خان (ص ۱۷۲۴).
۱۹۶. اطلاعات از حاجی سید محسن مجتهد عراقی در باره قصبه آستانه (ص ۱۷۲۵).
۱۹۷. تحقیقات تاریخی در باب نهایت زندگانی کیخسرو پادشاه عجم (ص ۱۷۲۷).
۱۹۸. نقل از تاریخ استانبول در باب مدفن کیخسرو پادشاه عجم (ص ۱۷۳۰).
۱۹۹. رهنمائی در اداره ایلات (ص ۱۷۳۱).
۲۰۰. تعیین منازل فیما بین دارالخلافة تهران و نجف اشرف (ص ۱۷۳۴).
۲۰۱. معاهده فیما بین دولت روس و ایران درباره ماوراء خزر (ص ۱۷۳۵).
۲۰۲. صورت وصیت نامه مرحوم نایب السلطنه عباس میرزا در تبریز جمعه ۱۱ محرم سنه ۱۲۴۶ هـ (ص ۱۷۳۷).
۲۰۳. صورت مال التجاره از ممالک فرنگستان که در مدت یکسال از بندر طبرزون وارد ایران شده (ص ۱۷۳۹).
۲۰۴. ایضا صورت مال التجاره از ایران به فرنگ در یکسال از بندر طبرزن رفته (ص ۱۷۴۳).
۲۰۵. فهرس رساله صورت معاملات (ص ۱۷۴۶).
۲۰۶. رساله صورت معاملات ملت و دولت ایران با دول خارجه و نامجات (ص ۱۷۵۴).
۲۰۷. رساله میزان المقادیر رضی‌الدین قزوینی (ص ۲۰۴۸)
- نک: ش ۹۲۲۶.

۲۰۸. قواعد نشان سنت میشل و سنت جرج (ص ۲۰۸۸).
 ۲۰۹. در باب نشان لژین دندر (ص ۲۱۶۲).
 ۲۱۰. در تحقیق مذهب اهل حق معروف بعلی‌اللهی و غالی و نصیری (ص ۲۲۰۶).
 ۲۱۱. صور بیرقهای دولت ایران (ص ۲۲۳۴).
 ۲۱۲. تحقیق هر بیرقی از یازده نمره (ص ۲۲۵۶).
 ۲۱۳. روزنامه سنت بطرزبورغ راپرت بودجه و طومار جمع و خرج مداخل و مخارج دولتی (ص ۲۴۲۲).
 ۲۱۴. آرتیکل تاریخی در اصل و نژاد سلاطین آل عثمان (ص ۲۴۲۴).
 ۲۱۵. تاریخ فاضل زیدی (ص ۲۴۴۲).
 ۲۱۶. کتابچه فرانسوی در خیالات و احتمالات و رقابت روس و انگلیس در افغانستان (ص ۲۶۵۴).
 ۲۱۷. کتابچه در تحقیق و انکشاف صورت خطوط و عبارات چند سکه (ص ۲۶۵۶).
 ۲۱۸. مجموعه مواد تاریخ (ص ۲۷۲۰).
 ۲۱۹. کتابچه در تحقیقات آسیای مرکزی (ص ۲۷۳۵).
 ۲۲۰. تاریخ انکشاف چای و استعمال آن در فرنگ (ص ۲۸۳۷).
 ۲۲۱. ماده تاریخ قالی امامزاده صالح در تجریش است (ص ۲۸۳۸).
 نسخه حاضر جلد اول کتاب را دربردارد.
 آغاز: بسمله. در عهد سلطنت اعل حضرت قدر قدرت ناصرالدین شاه قاجار.
 خط: نسخ و نستعلیق. کاتب: به خط افراد مختلف از جمله افضل‌الملک گردآورنده این مجموعه در تاریخ‌های مختلف که تاریخ مقدمه ۱۳۱۲ هـ است.
 عناوین شنگرف، برخی صفحات مجدول است.
 جلد: تیماج مصنوعی زرشکی.

۲۰۸. قواعد نشان سنت میشل و سنت جرج (ص ۲۰۸۸).
 ۲۰۹. در باب نشان لژین دندر (ص ۲۱۶۲).
 ۲۱۰. در تحقیق مذهب اهل حق معروف بعلی‌اللهی و غالی و نصیری (ص ۲۲۰۶).
 ۲۱۱. صور بیرقهای دولت ایران (ص ۲۲۳۴).
 ۲۱۲. تحقیق هر بیرقی از یازده نمره (ص ۲۲۵۶).
 ۲۱۳. روزنامه سنت بطرزبورغ راپرت بودجه و طومار جمع و خرج مداخل و مخارج دولتی (ص ۲۴۲۲).
 ۲۱۴. آرتیکل تاریخی در اصل و نژاد سلاطین آل عثمان (ص ۲۴۲۴).
 ۲۱۵. تاریخ فاضل زیدی (ص ۲۴۴۲).
 ۲۱۶. کتابچه فرانسوی در خیالات و احتمالات و رقابت روس و انگلیس در افغانستان (ص ۲۶۵۴).
 ۲۱۷. کتابچه در تحقیق و انکشاف صورت خطوط و عبارات چند سکه (ص ۲۶۵۶).
 ۲۱۸. مجموعه مواد تاریخ (ص ۲۷۲۰).
 ۲۱۹. کتابچه در تحقیقات آسیای مرکزی (ص ۲۷۳۵).
 ۲۲۰. تاریخ انکشاف چای و استعمال آن در فرنگ (ص ۲۸۳۷).
 ۲۲۱. ماده تاریخ قالی امامزاده صالح در تجریش است (ص ۲۸۳۸).
 نسخه حاضر جلد اول کتاب را دربردارد.
 آغاز: بسمله. در عهد سلطنت اعل حضرت قدر قدرت ناصرالدین شاه قاجار.
 خط: نسخ و نستعلیق. کاتب: به خط افراد مختلف از جمله افضل‌الملک گردآورنده این مجموعه در تاریخ‌های مختلف که تاریخ مقدمه ۱۳۱۲ هـ است.
 عناوین شنگرف، برخی صفحات مجدول است.
 جلد: تیماج مصنوعی زرشکی.

۹۴۵۱

کراسه المعی

(کشکول-فارسی و...)
 از: افضل‌الملک غلامحسین خان ادیب شیرازی متخلص به المعی (۱۳۴۸ هـ).
 نسخه حاضر جلد دوم کتاب است و از ص ۷۳۷-۱۳۹۸ را در بر دارد.
 خط: نسخ و نستعلیق. برخی صفحات به خط افضل‌الملک جامع کتاب، تاریخ‌های مختلف از جمله ۱۳۰۲ هـ و ۱۳۰۷ هـ، برخی رساله‌ها چاپی است. جلد: تیماج فرنگی زرشکی.
 ۱۹/۵ × ۲۹ سم. ۶۶۲ ص. سطور مختلف.
 (ثبت ۱۸۲۲۱)

۹۴۵۲

کراسه المعی

(کشکول-فارسی و...)
 از: افضل‌الملک غلامحسین خان ادیب شیرازی متخلص به المعی (۱۳۴۸ هـ).
 نسخه حاضر جلد سوم کتاب است و از ص ۱۳۹۹-۲۰۸۶ را دربردارد.
 خط: نسخ و نستعلیق. به خطوط افراد مختلف از جمله افضل‌الملک جامع کتاب، در تاریخ‌های مختلف در ق ۱۳ و ۱۴ هـ.
 جلد: تیماج فرنگی زرشکی.
 ۱۹/۵ × ۲۹ سم. ۶۸۸ ص. سطور مختلف.
 (ثبت ۱۸۲۲۱)

۹۴۵۳

کراسه المعی

(کشکول-فارسی و...)
 از: افضل‌الملک غلامحسین خان ادیب شیرازی متخلص به المعی (۱۳۴۸ هـ).

فردی است که نسخه آن در سال ۱۶۸۴ هجری کتابت شده ولی متن آن، با توجه به لغات کهنه و نحو قدیمی آن در مقدمه کهنه تر می نماید. به نوشته مصنف، که نامی از وی عجلتاً در مآخذ تراجم یافت نشد، این فرهنگ برای استفاده نوآموزان تدوین شده. وی شیوه خود و انگیزه تألیفش را در دیباچه که جملات مهم آن خواهد آمد، می آورد که باید بدان نگریست. از همین دیباچه بر می آید، «الملخص فی اللغة...» بخشی باشد از کتاب دائرة المعارف گونه خود مؤلف با نام افانین العلوم و امانی ذوی الفهوم. شیوه تدوین کتاب را که الفبایی است وی در دیباچه توضیح داده است. پس از حرف یاء، بابتی شروع می شود با عنوان «باب در چیزها کی آوردن آن بر حروف معجم مرتب نباشد» شامل مواردی از نام ایام هفته، ماه‌های عربی، فارسی، سریانی، برج‌ها، منازل قمر، کواکب، حساب، بحثی در شعر و غیره. نام کتاب در مقدمه و صفحه عنوان چنین آمده است: «الملخص فی اللغة مع الوفاء بترجمة ما فی القرآن و الحاق غرایب الاحادیث بترجمتها به بتمة النحو و التصریف».

آغاز: بسملة. الحمد لله حق حمده و الصلوة علی النبی محمد و علی آله من بعده... و آن کی این کتاب جمع کرده شد از بهر جماعتی که راغب باشند (که) برخی از لغة عرب بخوانند و در وقت خویش تحصیل آن نکرده باشند و چون ایشان را گفته شود که مجلدی از اسما و یکی از افعال و یکی از ادوات و یکی از نحو و یکی از تصریف حفظ باید کرد تا واقف شود... طبع او با حفظ کردن الف ندارد. نفرة گیرد و طمع ببرد از تحصیل کردن آن و نیز قصور همت اهل روزگار پوشیده نباشد و شرط شفقة آن باشد که تکلیف اهل روزگار، آن کنی کی طبع ایشان آن را قبول کند. این کتاب... افعال و ادوات جمع کرده شد مبوب بر حروف... حفظ آن آسان باشد. چه بهرحال چون بابتی می خواند داند که چه حرفست، و پس از آن چه ترتیب است، و اگر نیز حفظ نکند و کلمتی از عربیة بر وی مشکل شود سهل و آسان بسر آن شود و در هر بابی صحیح بر

نسخه حاضر جلد چهارم کتاب را دربردارد از ص ۲۰۸۷-۲۸۳۸.

خط: نسخ و نستعلیق. به خطوط افراد مختلف. تاریخ کتابت: ق ۱۳ و ۱۴ هجری. بخش‌هایی از نسخه بریده‌هایی از روزنامه‌ها و مجلات خارجی است، تصاویری از پرچم‌ها و علامت‌های نظامی در نسخه نقاشی شده است. جلد: تیماج زرشکی فرنگی.

۱۹/۵ × ۲۹ سم. ۷۵۲ ص. سطور مختلف. (ثبت ۱۸۲۲۱)

۹۴۵۴

شرف‌نامه (ترسل - فارسی)

= منشآت عبدالله مروارید

از: خواجه عبدالله مروارید بیانی کرمانی (۹۴۸ هجری). نک: مجلس، ش ۲۲۵۴ و سنا، ش ۵۱۶؛ منزوی، ۳/ ۲۱۱۰.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد. آغاز: بعرض رسانید که چون متمنای خاطر همایون است بود که خیرخواهی دنیوی و اخروی... خط: تعلیق. بی کا. بی تا (از ق ۱۱ هجری).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده است، در اول و آخر نسخه مهر مربعی است با سجع: «لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده محمد تقی».

جلد: تیماج مشکی. ۱۲ × ۱۸ سم. ۷۶ گ. ۹ س. (ثبت ۵۰۷۸۵)

۹۴۵۵

الملخص فی اللغة (لغت - فارسی)

از: ابوالفتح حمد بن محمد بن حسین بادی معروف به کافی.

فرهنگ لغت بسیار ارزشمند و ظاهراً منحصر به

انجام: ... از قافیه نگاه می‌دارد و هم آن قافیه باز می‌آورد و الله اعلم، تمت الملخص...

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: غره ذی قعدة ۵۶۸۴هـ.

نسخه بسیار نفیس، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، نام کتاب و مؤلف در صفحه عنوان درج شده است و دو بیت عربی در وصف کتاب از مؤلف آمده است:

جمعت کتاباً لکم فی الادب
و لخصت فی ذاک لسن العرب
خذوه بقوتکم و احفظوا

و غوا (کذا) یکفکم من صنوف التعب
در همین صفحه یادداشت هبه نسخه به «ابنی
شیخ محمد» دیده می‌شود، نسخه کرم‌خوردگی
دارد.

جلد: تیماج سرخ.

۱۲ × ۲۰ سم. ۱۱۵ گ. ۲۰ س.

(← تصویر) (ثبت ۸۷۰۳۰)

۹۴۵۶

طوطی نامه

(داستان - فارسی)

از: ضیاءالدین نخشی بدیوانی دهلوی (۷۵۰ یا ۷۵۱هـ).

نک: مجلس، ۳۷/۵۰۶؛ مزوی، ۵/۳۷۲۹.

صفحه آغاز نانوخته و گویا یک برگ از انجام نیز نانوخته است.

آغاز: ... حاکی این حکایت و راوی این روایت یعنی ضیاء نخشی غفرالله له و لوالدیه و احسن الیهما چنین گوید که ساعتی خوش و ایامی دلکش

انجام: ... ذکر زن و نام عورت نبرد و باقی عمر مردانه بگذرانید حق سبحانه و تعالی.

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۱هـ.

تمامی صفحات مجداول محرر به زر و مشکی و

ترتیب آورده شود. پس مضاعف و پس معتل با مراعات اجوف و منقوص و بنات واو و بنات یا الا افعال لقیف که... آن کرده نشد از اندکی و بنا (ء) فعل بکسر در منقوص که بنات واو و یا در آن یکسان است و فرق را فایده‌ی زیادتی نیست و اگر در موضعی این ترتیب نباشد در لفظ آنچه در... بر کیفیت آن ذکر کرده شد و چند کلمات بی ترتیب در اواخر ابواب گفته شود و مقصود آنست تا جوینده در موضع خویش طلب کند و چون نیاید جمله باب بخواند و خواندن آن نیز از فایده‌ی خالی نباشد. چه در همه حال مقصود ترغیب طالب این فن است و تیسیر مطالب وی و نیز از جهة آنک تا اگر بعضی از ائمه یا از ادبا خواهند که چند الفاظ دیگر به این کتاب الحاق کنند... و کتب در تراجم قرآن بسیار است اما در جملگی آن چون کسی کلمه جوید کی او حافظ قرآن نباشد دشوار بسر آن تواند رفت و درین کتاب آسان بسر آن توان شد... پس این حال اقتضای آن کرد که مفرد مجموعی در تفسیر غرائب احادیث رسول صلی الله علیه و آثار صحابه و تابعین رضوان الله علیهم اجمعین هم بر حروف معجم آورده شود بر طریق صنعت (اعلال) لغة و الحاق کرده شود به آخر آن، و این کتاب نام کرده شد «الملخص فی اللغة مع الوفاء بترجمة کافی القرآن و الحاق غرائب الاحادیث بترجمتها به بتتمه النحو و التصریف... و چون این فن را گریز نیست از نحو و تصریف از هر یکی چند اوراق در بیان قوانین و اصول آن آورده شد هم بزبان پارسی تا بر طالب مبتدی دشوار نشود... و فنون علوم دیگر از معرفة شعر و ترسل و انواع حساب و طب و نجوم و علوم شرعیات از کتاب «افانین العلوم و امانی ذوی الفهوم» که کمابیش سی فن در آن از علم جمع کرده شدست طلب کند اگر او را نشاط باشد، و این «ملخص» هم از جمله آن کتاب است... و عبارت کرده شد ترجمه آن بیارسی بی کی همه کس حقیقه آن بدانند. چه بیشتر کتابها که مترجمند بیارسی، زبان اهل قطری است و بر اهل دیگر اقطار مشکل می‌شود دانستن آن

۹۴۵۸

دیوان حاجب (شعر-فارسی)
 از: میرزا حیدرعلی بن محمد جعفر حاجب ذهبی شیرازی مرودشتی (۱۳۳۴هـ).
 شامل مثنویات، قطعات، ساقی‌نامه‌ها و رباعیات.
 نک: ذریعه، ۹/۲۱۷، رقم ۱۳۲۶؛ دانشمندان و سخن سرایان فارس، ۲/۱۷۷-۱۸۵.
 آغاز: و له:
 رفتی و موی تست ای تو رب رب
 چون بیاض صبح در سواد شب
 انجام:

بیرون مکنش از وطن خویش بجبر

زیرا که بهر جا بریش ملک خداست
 خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا. احتمالاً به خط ناظم،
 ق ۱۴هـ. در اول نسخه چند یادداشت درباره این
 دیوان و شاعر درج شده گویا به خط باستانی راد
 (مالک قبلی نسخه) باشد.
 جلد: تیماج قهوه‌ای.
 ۱۱/۵ × ۱۸ سم. ۵۱ گ. سطور مختلف.
 (ثبت ۸۵۶۵۷)

۹۴۵۹

مجموعه

۱. فواید متفرقه (گوناگون-عربی)
 (گ ۲-ر ۱۲)
 از جمله: تحمیدیۀ منظوم، خطبه، چند دعا به نقل از
 جامع الخیرات. نقلی از عیون التفاسیر امام ابی منصور
 حسن بن ابراهیم درباره قراء سبعه از صحابه و روایاتی
 درباره تألیف قرآن و مرتبت آن.

۲. الاغراب فی اعراب (علوم قرآن-فارسی)
فاتحة الكتاب
 (گ ۱۲-پ ۲۶ ر)

لاجورد، صفحه آغاز دارای سرلوح مذهب
 مذیل به کتیبه مذهب، دو صفحه آغازین
 کمندکشی و تشعیرسازی شده و صفحه دوم
 طلااندازی بین سطور دارد، عناوین به زر و
 لاجورد، رکابه‌نویسی شده، دو برگ به لایه
 داخلی دو طبله جلد چسبانده‌اند که دارای
 سرلوح مذهب و جدول معرفت احکام منسوبات
 کواکب سبعه سیاره در آن درج شده است.
 جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی.
 ۱۵/۵ × ۲۵/۵ سم. ۲۳۲ گ. ۱۵ س.

(ثبت ۸۶۵۰۰)

۹۴۵۷

پندنامه = صد پند (اخلاق-فارسی)
= نصایح لقمان
 نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۵۱۵/۶.
 آغاز: باسمه سبحانه‌ای فرزند خدای متعال را
 بشناس هر چه گویند از پند و نصیحت بر آن کار
 کن....
 انجام: ... بقضای الهی رضاده بتعظیم سلطان غره
 مشو.

خط: نستعلیق. کاتب: علی حسینی. تاریخ
 کتابت: ۱۰۹۷هـ.
 نسخه نفیس، تمامی صفحات مجدول مذهب
 محرر به زر و مشکی و لاجورد و تشعیرسازی
 شده و طلااندازی بین سطور، صفحه نخست
 دارای سرلوح مذهب مرصع، نسخه دارای سه
 تصویر مینیاتوری از چهره سه نوجوان است که
 یکی ایستاده و دو دیگر نشسته‌اند، رکابه‌نویسی
 شده.

جلد: تیماج مشکی ترنج‌دار.

۱۴ × ۲۱ سم. ۵ گ. ۸ س.

(← تصویر) (ثبت ۷۸۶۵۹)

- از: صدرالدین علی بن عمر اندقانی.
رسالة مختصری است در اعراب سورة فاتحه. به نام رساله و مؤلف آن، در مقدمه تصریح شده است.
آغاز: بسمله. رب انعمت فزد. حمد بی حد و بی غایت و مدح بی عد و نهایت (مر) حضرت جلال باکمال واجب الوجود مفیض العدل ...
انجام: ... این مقال را لایق حال دیدیم تمت رسالتنا الحمد لله
عمت مقالتنا الحمد لله...
- ۳. المستخلص**
= جواهر القرآن
(گ ۲۸ پ- ۷۷ ر)
از: محمد بن محمد بن نصر بخاری (زنده در ۷۱۱ هـ).
فرهنگ واژه‌های قرآن است به ترتیب سوره‌ها از فاتحه تا ناس با دستورهای نحوی و صرفی به مناسبت‌هایی در میانه‌ها.
نک: منزوی، ۲۰۲۵/۳.
آغاز: بسمله. حمدله. و السلام علی عباده الذین اصطفی علی الخصوص و الخلوص علی عبده و رسوله المصطفی العوذ و العیاذ پناه گرفتن به کسی یا به چیزی یا به جایی. اقسام اسم و فعل ثلاثی شش است سالم و مضاعف و مثال و اجوف و ناقص و مهموز ...
انجام: ... و نتوکل به فانه کافی من توکل علیه و هو حسبنا و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر و صلی الله علی نبینا محمد خیر خلقه و آله و صحبه الطیبین الطاهرین.
- ۴. باب فی معنی حروف المعجم**
(فارسی)
(گ ۷۷ پ- ۷۹ ر)
آغاز: الف در حقیقت آنرا گویند که ساکن باشد چون الف فال و دعا چون متحرک گشت ...
- ۵. المثلث**
(گ ۷۹ ر- ۸۱ ر)
(لغت-عربی)
از: ابوعلی محمد بن مستنیر قطرب نحوی (۲۰۶ هـ).
رسالة کوچکی است در بیان معانی سه گانه کلماتی که از نظر شکل هم‌سان هستند اما حرف اول آنها با سه حرکت فتح، کسر و ضم خوانده می‌شود و در هر صورت یک معنی خاص و مختلف دارد.
آغاز: بسمله. قال الشيخ الامام ابوعلی قطرب بن احمد البصری هذا کتاب ألفته یقال له کتاب المثلث و هو الاسم تراه فی الكتابة واحداً و سمي مثلثا لتفرق اسمایه علی ثلاثة اوجه فتح و کسر و ضم الغمر الماء الكثير ...
انجام: الحیوة الاعطاء الغم معروف. تم کتاب المثلث.
- ۶. قصيدة فی مدح عایشة**
(شعر-عربی)
(گ ۸۱ پ- ۸۳ پ)
از: ابن بهیج ابو عمران موسی بن محمد بن عبدالله اندلسی واعظ.
قصیده نونیه‌ای است در مدح عایشه همسر پیامبر اکرم (ص) که ابوبکر محمد بن اسحاق کلابادی بخاری به اسنادش نقل می‌کند.
آغاز: انا الشيخ الامام ابوبکر محمد بن نبی الله اسحق بن میثم بن یعقوب الکلابادی البخاری...
ما شأن ام المؤمنین و شأنی
هدی المحب لها و ضل الشأنی
انجام:
صل الاله علی النبی و آله
فبهم تتم ازاهر البستان
- ۷. خطبة نکاح**
(فارسی و عربی)
(گ ۸۴ ر)
- ۸. دیباج الأسماء**
(لغت-عربی به فارسی)
(گ ۸۴ پ- ۱۶۹ پ)

از: موسی ادیب فاروخی؟

فرهنگ لغت عربی به فارسی است به ترتیب الفبایی حروف ابتدای کلمات و هریک از آنها نیز به ترتیب حروف آخر مرتب شده است مثلاً باب الأسماء التي في أوایلها الألف، و در این باب کلماتی که حرف آخرشان الف تا یاء است به ترتیب می‌آید.

در کشف الظنون (ج ۲ / ۷۶۲) دیباج الاسماء از موسی ادیب فاروخی نام برده شده و توضیحی درباره آن نیامده است.

آغاز: بسمله. الحمد لله ذی الفضل الشامل و الطول الكامل و العطاء الجزیل و البلاء الجمیل... اما بعد فان بعض اخوانی سألنی کتاب الأصناف علی حروف المعجم لیرغب فیہ المبتدیه... و سمیته دیباج الأسماء و صدرته بأشیاء... باب الأسماء التي فی أوایلها الألف الابا نال و الواحد اباة....

انجام: ...الیمنی دست راست الیهودی جهود الیهود و اهود، تم الكتاب.

خط: نسخ. کاتب: محمد بن محمد بن احمد موفق اردکانی. رساله دوم: ۱۰ رجب ۷۱۸ هـ، رساله سوم: دهه آخر رمضان ۷۲۷ هـ، رساله هشتم: اوایل جمادی الاولی ۷۲۹ هـ. مکان کتابت: اسفراین.

نسخه نفیس، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، رطوبت دیده و وصالی شده.

جلد: تیماج قهوه‌ای دورو با ترنج و سرترنج. ۱۱/۵ × ۱۹ سم. ۱۷۱ گ. ۱۹ س.

(← تصویر) (ثبت ۷۸۹۳۱)

۹۴۶۰

تحفة السلطان

(تراجم-فارسی)

فی مناقب النعمان

از: یوسف بن محمد بن شهاب اهلی ترشیزی (بعد از ۸۳۹ هـ).

ترجمه‌ای از المواهب الشریفه فی مناقب ابی حنیفه اثر ابوالحسن علی بیهقی (۵۶۵ هـ) است در ۱ «مقدمه» و ۱۰ «باب» و ۱ «خاتمه» که در اوایل شوال ۸۳۹ هـ آن را به دست گرفته و در سلخ شوال همان سال به پایان رسانید و به نام ابوالمظفر شاهرخ سلطان موشح ساخت. عناوین ابواب در فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۳/ ۲۰۴۹ آمده است.

آغاز: الحمد لله الذی احیی سنه نبیه بیان النعمان و الصلوة و السلام علی رسوله محمد اشرف نبی عدنان و علی آله...

انجام:

یا رب همه را عاقبت نیکو ده

باشد که در آن میان یکی من باشم

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، گویا از ق ۱۰ هـ.

صفحات مجدول محرر به زر و مشکی، صفحه آغاز دارای سرلوح مذهب، عناوین شنگرف، در آخر نسخه فایده‌ای به عنوان «دیباجه وعظ» دیده می‌شود.

جلد: تیماج سبز.

۱۲ × ۱۸/۵ سم. ۶۹ گ. ۲۱ س. (ثبت ۷۸۷۹۷)

۹۴۶۱

مرآة السرائر

(طنز-فارسی)

از: ذبیح بهروز = محمد بن فضل سنبلی شاملو (ق ۱۴ هـ).

کتابی است در طنز و فکاهی به نظم و نثر که در ضمن آن، دو رساله دیگر از مؤلف، به نام‌های «گندستان» و «گندنامه» درج شده است. نام مستعار مؤلف، محمد بن فضل سنبلی شاملو است.

آغاز: بسمله. اما بعد چنین گوید نگارنده و فراهم کننده این اوراق محمد بن فضل شاملو ایده الله و ایاک که تراجم احوال مشاهیر رجال دربار جهان مدار...

انجام: ... و حقایقی مستور بر جهانیان مکشوف و

- معلوم داشتند تمت الكتاب بعون الله الملك الجبار.
خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۵۱۴.
نام کتاب و مؤلف و سه بیت در وصف کتاب در
ابتدای نسخه درج شده است.
جلد: گالینگور آبی، عطف و گوشه تیماج
قهوه‌ای.
۱۳ × ۲۰ سم. ۲۲ گ. ۲۰ س. (ثبت ۵۰۷۸۴)
- از: اشیرالدین مفضل بن عمر ابهری (۵۶۶۳هـ).
نک: التراث العربی، ۵ / ۴۷۹.
این نسخه از آغاز افتادگی دارد.
آغاز: للجسمیه و هو ایضا مح لما مر أو بسبب
عارض و هو ایضا مح... فصل فی ان الهیولی لایتجرد عن
الصورة....
انجام: ... و الوقوف علی مذاهب الحكماء فلیرجع الی
کتابنا المسمى بزبدة الأسرار.

۹۴۶۲

- اخبار حسینیة**
در اخبار مدینه
از: مترجمی ناشناخته.
ترجمه خلاصه الوفا بأخبار دارالمصطفی سمهودی
(۹۱۱هـ) است از مترجمی ناشناخته در ۹۶۹هـ در مکه
برابر متن در ۸ «باب» است در تاریخ و جغرافیای مدینه.
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱ / ۱۶۷.
آغاز: بسمله. سیاس بسیار و ستایش بی شمار
پروردگاری را که مشرف ساخت مدینه بر سکینه را با...
انجام: ... نزدیک است که بنیان مدینه برسد به
یهیق. الحمد لله علی الاتمام...
- ۲. شرح هداية الحكمة** (فلسفه - عربی)
(گ ۶۰ - ر ۹۲ پ)
از: مؤلفی ناشناخته.
شرحی است با عناوین «قوله - قوله» بر متنی فلسفی
احتمالاً هداية الحكمة میبدی که به جهت افتادگی از
طرفین شناخته نشد.
آغاز: حلول الاعراض فی الأجسام أو تقدیراً كما فی
حلول العلوم فی المجردات فیرد علیه انه صادق...
انجام: ... البتراء تأنیث الأبتیر و هی النفوس التی
عرفت بالاکتساب النظری ان لها کمالاً تاماً و لم یکتسبه.

- خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، گویا از ق ۵۱۱.
صفحات جدول دارد به لاجورد، صفحه آغاز با
سرلوح مذهب، عناوین شنگرف، رکابه نویسی
شده و به نسخه رطوبت رسیده است.
جلد: تیماج دوروی قهوه‌ای با ترنج و سرترنج
زرین.
۱۴/۵ × ۲۱/۵ سم. ۱۵۰ گ. ۱۹ س.
(ثبت ۴۱۶۱۲)

- ۳. فواید پراکنده**
(گ ۹۲ - پ ۹۵)
از جمله: مطلبی درباره الواجب لذاته از علامه
نصیرالدین علی بن محمد علی و ابیاتی از هلالی.
۴. الموجز فی المنطق (منطق - عربی)
(گ ۹۷ - ر ۱۱۴)
از: زین‌الدین کشی.
رساله مختصری است در علم منطق شامل چند
فصل.

۹۴۶۳

- مجموعه**
۱. هداية الحكمة (فلسفه - عربی)
(گ ۶ - ر ۵۱)
- آغاز: بسمله. الموجز فی المنطق لزین‌الدین کشی
رحمه الله الحمد لله حمداً یلیق شأنه و باهر برهانه و
صلی الله علی محمد و آله فصل اللفظ المفید اما أن یعتبر

رسالة پنجم: همان کاتب، دوشنبه ۲۴ ربیع الآخر
 ۵۶۵۱ در همان مدرسه.
 عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است و
 حواشی دارد، نسخه وصالی شده است.
 جلد: تیماج قهوه‌ای.
 ۱۷×۱۲ سم. ۱۷۶ گ. ۲۰ س.
 (تصویر) ← (ثبت ۷۸۹۹۹)

۹۴۶۴

مجموعه

۱. قرب الاسناد (حدیث-عربی)
 (گ ۳-پ ۵۶ ر)
 از: عبدالله بن جعفر حمیری (ق ۴هـ).
 نک: مجلس، ش ۱۴۳۶۲؛ فهرستگان نسخه‌های
 خطی حدیث، ۱۹۶-۱۹۲/۵.
 آغاز: بسمله. عبدالله بن جعفر الحمیری عن مسعدة
 بن صدقة قال حدثني جعفر عن أبيه قال كان علي عليه
 السلام يقول في دعائه وهو ساجد اللهم اني اعوذ بك ...
 انجام: ... و انزلت الماء وجب عليها الغسل. هذا آخر
 الجزء الثالث من كتاب قرب الاسناد...

۲. شرايع الدين (حدیث-عربی)
 (گ ۵۸-پ ۶۳ پ)
 منسوب به: امام علی بن موسی الرضا (ع) (۲۰۲هـ).
 نک: التراث العربی، ۳/۲۳۲؛ فهرستگان نسخه‌های
 خطی حدیث، ۱۶۹-۱۷۴/۴.
 آغاز: بسمله. الحمد لله على افضاله... روى الشيخ
 الجليل الصدوق... فى كتاب عيون أخبار الرضا عليه
 السلام بسنده الى الفضل بن شاذان قال سأل المأمون
 على بن موسى الرضا عليه السلام أن يكتب له محض
 الاسلام على الايجاز....
 انجام: ... و الاشتغال بالماله و الاصرار على
 الصغائر من الذنوب. تمت الرسالة.

بالنسبة الى تمام مسماه كالانسان بالنسبة الى الحيوان
 الناطق ...

انجام: ... و استثناء كل واحد منهما لا ينتج نقيض
 الآخر و الا لكذب العناد فى البيوت و الله اعلم بالصواب.

۵. الملخص (فلسفه-عربی)
 (گ ۱۱۵-ر ۱۷۵ پ)

از: فخرالدین محمد بن عمر رازی (۵۶۰هـ).
 نک: مرعشی، ۳۱/۵۱۰-۵۱۳؛ فهرس مخطوطات
 مکتبه کوپریلی، ۱/۴۴۴؛ کشف الظنون، ۲/۱۸۱۹.
 آغاز: بسمله. الكتاب الاول فى امور العامة و ما
 تجرى مجريها و مجرى انواعها و هى الوجود و الماهية و
 الوحدة و الكثرة و الوجوب و الامكان و القدم و الحدوث و
 فيه خمسة أبواب الباب الأول فى الوجود و فيه أبحاث
 البحث الأول فى أن الوجود غنى عن التعريف ...
 انجام: ... فهذه الآية تدل على أن أبابكر أفضل الخلق
 بعد رسول الله عليه السلام و يدل قوله تعالى و لسوف
 ترضى على أنه يبقى فى تلك الصفة و الله الهادى.

۶. وصيت امام فخر رازى (عقاید-عربی)
 (گ ۱۷۵-پ ۱۷۶ ر)

از: فخرالدین محمد بن عمر رازی (۵۶۰هـ).
 آغاز: هذه نسخة الوصية التى اوصيها فى آخر عهده
 مولانا أفضل العالم مجتهد آخر الزمان فخرالدین محمد
 بن عمر بن الحسين الرازى طيب الله مرقدہ: يقول العبد
 الراجى رحمة الله الواثق بكرم مولاه محمد بن عمر بن
 الحسين الرازى....
 انجام: ... فكل ما مر به قلمى أو خطر ببالى فاستشهد
 علمك و أقول.

خط: نسخه. رسالة يكم: مؤيد بن محمد نمازى
 بهيقي، دهة اول ماه رمضان ۸۵۹هـ، رسالة
 چهارم: بدیع بن عمر رمی، چهارشنبه ۳ جمادى
 الاول ۵۶۵۱هـ در مدرسه اتابکيه شهر اماسيه روم،

- ۳. لغز الزبدة** (معا-عربی)
(گ ۶۴ پ-۶۸ ر)
از: شیخ بهایی بهاء‌الدین محمد بن حسین عاملی (ه۱۰۳۰).
نک: مجلس، ش ۱۲۶۵۸.
آغاز و انجام برابر با نسخه ش ۱۲۶۵۸.
- ۴. الوجيزة في الدراية** (درايه-عربی)
(گ ۶۸ پ-۷۴ ر)
از: شیخ بهایی محمد بن حسین عاملی (ه۱۰۳۰).
نک: مجلس، ش ۷۵۴۰.
آغاز و انجام برابر با نسخه ش ۷۵۴۰.
- ۵. الصفيحة** (اسطراب-عربی)
(گ ۷۴ پ-۸۰ ر)
از: شیخ بهایی محمد بن حسین عاملی (ه۱۰۳۰).
نک: التراث العربي، ۳/۴۷۸.
آغاز: بسمله. ارتفعت درجات جبروتك عن احاطة
أفهامنا القاصرة و تقدست دقائق ملكوتك
انجام: ... وقت بلوغ الشمس اليها على صوب القبلة و
ليكن هذا آخر ما اردنا في هذه الاوراق و صلى الله على
سيد الخلايق على الاطلاق محمد و آله الطاهرين.
- ۶. طريق استنباط الأحكام** (اصول فقه-عربی)
(گ ۸۳ پ-۸۸ پ)
از: محقق کرکی علی بن عبدالعالی عاملی (ه۹۴۰).
رساله مختصری است در بیان چگونگی اجتهاد در
فقه و استنباط احکام شرعی و اشاره به علوم که مجتهد
باید آنها را فرا گیرد. ضمن حیاة المحقق کرکی و آثاره
به چاپ رسیده است.
نک: مرعشی، ۲۷/۳۵۶.
آغاز: بسمله. الحمد لله الفتاح على المجاهدين
بافتح المبين المبين مسالك السلوك للسالكين
- ۷. السجود على التربة المشوية** (فقه-عربی)
(گ ۸۹ پ-۱۰۱ پ)
از: محقق کرکی علی بن عبدالعالی (ه۹۴۰).
ضمن حیاة المحقق کرکی و آثاره به چاپ رسیده
است.
نک: التراث العربي، ۳/۱۸۳.
آغاز: بسمله. الحمد لله حمداً كثيراً كاهو أهله... و
بعد فلما شاع و اشتهر ان في هذه العصر من أظهر القول
بمنع السجود في الصلوة على التربة المقدسة الحسينية...
انجام: ... بالاعراض عنه و عدم الالتفات اليه و الله
سبحانه و تعالی اعلم بحقايق أحكامه و الحمد لله أولاً و
آخرأ.
- ۸. المرموزات العشرون** (تصوف-عربی)
(گ ۱۰۶ پ-۱۳۴ ر)
از: صدرالدین مظفر بن محمد بن مظفر باغزوی
شیرازی (ق ۷۷).
نک: التراث العربي، ۵/۴۶.
آغاز: بسمله. سبحانك اللهم و بحمديك يا قيوم
ارزقنا التنور بأنوارك و التزين بأذكارك... و بعد فهذه
مناقشات عجيبة و منافسات غريبة و مرموزات شريفة و
مسامرات لطيفة و مناجات وافية و نصايح شافية...
انجام: ... و امليت عليك فلا تجعلني من الحائعين
يامن يعلم حوائج العالمين و الحمد لله رب العالمين.
- ۹. أجوبة مسائل ابن شدقم** (عقاید-عربی)
(گ ۱۳۴ پ-۱۴۲ ر)
از: شیخ بهایی محمد بن حسین عاملی (ه۱۰۳۰).
نک: التراث العربي، ۱/۷۹.
آغاز: بسمله. بعد عرض العبودية و الاخلاص لدى

- مولانا و سندنا و شیخنا... الاولی نقل عن بعض أهل
الخلاف ان كلام الله القرآن بل حرفاً منه أفضل من النبی
و آله علیهم السلام ...
- انجام: ... حرره فقیر عفو ربه معترفاً بخطائه و ذنبه
علی بن الحسن بن شد قم الحسینی المدنی... عاشر
محرم الحرام سنة عشر بعد الألف من الهجرة النبویة...
۱۰. **طریق مرکب ساختن** (فارسی)
(گ ۱۴۳ ر)
۱۱. **استحباب التیاسر
عن القبلة** (فقه - عربی)
(گ ۱۴۳ پ - ۱۴۷ ر)
از: محقق حلی جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید
(۵۶۷۶ هـ).
نک: التراث العربی، ۱/ ۲۰۰.
آغاز: بسمله. و اعلم انه اتفق مصور العلامة
المحقق... جرى فی أثناء فواید المولی أفضل علماء
الاسلام و أكمل فضلاء الأنام نصیر الدنیا و الدین محمد...
انجام: ... أو حصول الاستظهار بالتوسط بسبب
الانحراف.
۱۲. **رسالة فی سیادة الشرفاء (انساب - عربی)
= رسالة فی اولاد البنات و الاسباط**
(گ ۱۵۰ پ - ۱۵۴ ر)
از: احمد بن زین العابدین علوی عاملی (ق ۱۱۱ هـ).
رساله‌ای است در اثبات سیادت از طرف مادر. در
مقدمه از صدراعظم حبیب الله (فرزند سید حسین کرکی
مجتهد) به عظمت یاد می‌کند.
نک: موسوعة مؤلفی الامامیة، ۳/ ۵۶۸.
آغاز: بسمله. صدر کتاب النظام حمد الله الملك
العلام و الصلوة علی سودة الانام محمد و عترته
مصایب...
- انجام: ... کان راجعاً الی مصالح الحضرة الحسنية
علی شرفها الاسلام...
۱۳. **وجود** (فلسفه - فارسی)
(گ ۱۵۵ پ - ۱۶۱ ر)
از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی
(۸۱۶ هـ).
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۶/ ۲۵۲.
آغاز: بسمله. بدان وفقک الله تعالی و ایانا که
اصحاب بحث و نظر از برای مراتب موجودات در
موجودیت تمثیلی کرده‌اند...
۱۴. **صنع و صانع** (فلسفه - فارسی)
(گ ۱۶۱ پ - ۱۶۴ ر)
منسوب به: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی
(۸۱۶ هـ).
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۶/ ۱۸۹.
آغاز: بسمله. بدان ارشادک الله للصدق و الصواب که
بعضی از طلاب راه یقین در باب معرفت صنع و صانع ...
انجام: ... چنانکه میان حرکت ید و حرکت مفتاح که
درید است و الله اعلم بالصواب.
۱۵. **المعارف الالهية** (حدیث - عربی)
= شرح حدیث من عرف نفسه
فقد عرف ربه
(گ ۱۶۵ پ - ۱۷۰ ر)
از: احمد بن زین العابدین علوی عاملی (ق ۱۱۱ هـ).
شرحی است بر حدیث علوی «من عرف نفسه فقد
عرف ربه» که در آن نظر سید ماجد بحرانی را نقد می‌کند.
این رساله در دفتر دوازدهم میراث حدیث شیعه به چاپ
رسیده است.

نک: موسوعة مؤلفی الامامیه، ۳/ ۵۷۴.
 آغاز: بسمله. الحمد لله الذى جعل الانسان مظهرًا
 لما فى الأکوان... أما بعد فلما وصل الينا ما سلکه فى معنى
 الحديث المرتضوى بعض أما جد زماننا...
 انجام: ... من عرف نفسه بالفناء عرف ربه بالبقاء فمن
 عرف نفسه كما هي عرف ربه كما هو...

۱۶. الرجعة

(حدیث - عربی)

(گ ۱۷۲ پ - ۲۶۰ پ)

از: حسن بن سلیمان حلی (ق ۵۸).
 نک: التراث العربی، ۳/ ۸۵؛ ذریعه، ۱۰/ ۱۶۲.
 آغاز: بسمله. و به ثقتی نقلت من کتاب مختصر
 البصائر تألیف سعد بن عبدالله بن ابی خلف القمی رحمه
 الله عن محمد بن خالد البرقی... قال قلت للحسین بن
 علی علیهما السلام بأی حکم تحکمون...
 انجام: ... و لم تجدوا فی أنفسهم حرجاً مما قضیت و
 یسلموا تسليماً و الحمد لله رب العالمین. بمنه و کرمه
 تمت هذه الرسالة الموسومة بالکرة...

خط مجموعه: نسخ. کاتب: محمد قاسم بن احمد
 طبرستانی آملی. رساله یکم: ذی حجه ۱۰۷۳ هـ
 در مدرسه روحیه، رساله سوم: ۴ رمضان
 ۱۰۷۴ هـ، رساله چهارم و پنجم و ششم: ۱۰۷۴ هـ،
 رساله نهم: شنبه ۱۴ ذی قعدة ۱۰۷۵ هـ، رساله
 دوازدهم: جمعه ۱۴ ربیع الثانی ۱۰۴۷ هـ در
 مدرسه شیخ لطف الله (گویا تاریخ تألیف باشد)،
 رساله شانزدهم: ذی حجه ۱۰۷۳ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح
 شده و حواشی دارد، تملک کاتب در چند جای
 نسخه با مهر وی دیده می‌شود به سجع «یا قاسم
 الارزاق»، فواید دیگری نیز در این نسخه به چشم
 می‌خورد.

فهرست اسامی رساله‌ها در اول مجموعه آمده
 است.

جلد: تیماج قهوه‌ای دوروی لبه دار.
 ۱۳×۲۵ سم. ۲۶۰ گ. ۲۱ س.
 (تصویر) ← (ثبت ۱۴۴۶)

۹۴۶۵

مجموعه

۱. مآثر میرزا محمد شفیع (تاریخ - فارسی)

(گ ۱ پ - ۱۳ پ)

از: مطیع بن محمود، عرفان یزدی (ق ۱۲ هـ).
 رساله کوتاهی است در تجلیل از شاه سلیمان
 صفوی و وزیرش میرزا محمد شفیع که بناهای خیریه‌ای
 در یزد بنیان نهاده، از جمله در سال ۱۱۰۱ هـ مدرسه‌ای
 در یزد ساخته است. از رهگذر تاریخ یزد و صفویه
 سودمند است.

نک: دانش‌نامه مشاهیر یزد، ۲/ ۱۰۰۱-۱۰۰۲؛
 طبقات اعلام الشیعة، ق ۱۲/ ۲۹۹.
 آغاز: زینت افزای کتاب کلام فصیحی بلاغت شعار
 لوی حمد خدا است و گلشن آرای حدایق بیان فضلالی
 براءت آثار نوای شکر خالق اشیاء...
 انجام:

آهم چو سرو در چمن روزگار ماند
 این مصرع بلند زما یادگار ماند

۲. ایمان ابی طالب (عقاید - عربی)

(گ ۱۴ پ - ۲۱ ر)

از: شیخ مفید محمد بن محمد بن نعمان عکبری
 بغدادی (۴۱۳ هـ).

نک: التراث العربی، ۱/ ۳۶۴.
 آغاز: بسمله. الحمد لله ولی الحمد و مستحقه و
 صلواته علی خیرته من خلقه... و بعد أطال الله بقاء
 الاستاد السدید و ادام له العز و التأیید....

انجام: ... و من دلائل ایمانه برسول الله صلی الله
 علیه و آله کفایة و بلاغ و الحمد لله رب العالمین.

۳. فواید متفرقه

(گوناگون-عربی)

(گ ۲۱-پ ۹۴)

از: مطیع بن محمود عرفان یزدی (ق ۱۲هـ).

فایده‌های پراکنده‌ای است از اخبار، حکایات و اشعار عربی از جمله: رؤیای رقیقه در جاهلیت، خطبه‌های امیرالمؤمنین (ع) در وصف شمایل رسول الله (ص)، حکایت عضدالدوله، قصیده عینیّه فرزدق، سؤال و جواب از سید مرتضی، قصیده‌ای که مؤلف در یزد به سال ۱۱۳۴هـ در مدح بیت الله الحرام سروده است، قصیده‌ای در مدح رسول اکرم (ص) که مؤلف در کرمان سروده است.

خط مجموعه: نسخ. کاتب: مطیع بن محمود

عرفان یزدی (جامع مجموعه)، برگ‌های پایانی

در ۱۱۳۴هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج سرخ، عطف و گوشه مشکی.

۱۵×۲۱/۵ سم. ۹۴گ. ۱۸س.

(← تصویر) (ثبت ۸۵۸۴۳)

۹۴۶۶

جنگ

(گوناگون-فارسی و عربی)

از: نظام‌الدین احمد بن تاج‌الدین علی غفاری

مازندرانی (ق ۱۱هـ).

مجموعه‌ای است شامل مطالب علمی برگرفته از کتاب‌های مختلف، اشعاری از شعرای معاصر مؤلف که نام برخی از آنها در تذکره‌ها نیامده، نامه‌های پادشاهان و رساله‌ها و منشئات و یادداشت‌هایی که عده‌ای از بزرگان به یادگار و به خط خود در این جنگ نگاشته‌اند. مالک قبلی نسخه (مرحوم باستانی راد) فهرستی از مطالب این جنگ را در برگه‌ای به نسخه ملحق کرده و در آن چنین آورده است:

فهرست شعرائی که نام و اثرشان فقط در این مجموعه آمده است: سید محمد نجفی، فضلی، یمینی

سمنانی، قادری، غیرتی همدانی، میرزا محمد جعفر آصف، بیاضی استرآبادی، مسیح طبیب، میرزا محمد شریف، منصور شیرازی، قائمی مازندرانی و خلیل قزوینی.

مطالب و نامه‌های پادشاهان که منحصرأ در این مجموعه هست:

مکاتبه امیر خسرو دهلوی با شعبان باوردی راجع به مدح و ذم رباعیات ملا سحامی.

رباعیات مؤمن حسین یزدی

انشاء خلیل قزوینی در تعریف نقاش و کار او در کتابخانه ذوالفقار خان

تاریخ مختصر شیعه

نامه شاه عباس به سلطان مراد به وسیله سیدی بیک ایشک آغاسی در باب خان احمد

نامه شاه عباس به شریف مکه با انشاء شیخ بهایی

منشئات محمد طاهر بسطامی

رباعیات خلیل قزوینی

شبیستان خیال فتاحی

فرمان شاه عباس به نام سراج‌الدین قاسم بیک سپهسالار مازندران

فرمان و فتحنامه بغداد

نامه شهاب‌الدین سهروردی به فرزندش

تلاشیات حکمای متقدمین

فهرست اسامی کسانی که به خط خود مطالب و اشعاری نوشته‌اند: محمد امین گیلانی، عماد المراسکی در ۱۰۰۳هـ، محمد قاسم بن حافظ علی، محمد مقیم لاهیجانی، محمد قاسم غفاری، قاسم بن شیخ خضر متولی، سعیدالدین محمد حموی، اسماعیل پازواری، افضل موسوی، زندی، روح‌الدین خواجه مازندرانی، مسیح بن خضر طبیب لاهیجانی، محمد افضل بن محمدعلی، محمد رفیع بن حکیم ابوالقاسم طبیب لاهیجانی، محمد بن عبدالکریم حسنی، احمد حسینی، جانبازخان، عبدالعظیم بن عباس حسنی مازندرانی،

چهل سوره تورات، حدیث وفات سلمان فارسی، محاضره و مجاوبه فضا به آیات قرآنی، مراسله بین امیرالمؤمنین (ع) و معاویه، از اخبار بنی اسرائیل، رساله در مناجات از خواجه عبدالله انصاری، ظرایف و الغاز شیخ بهایی، لغز منسوب به والد شیخ بهایی، خطبه بدون الف منسوب به امیرالمؤمنین (ع)، رساله در توجیه بیت آغاز مثنوی مولوی، شرح بیت: زدریای شهادت چون نهنگ لا برآرد سر... از جامی، رساله در ترجمه ابیات مشکله خواجه حافظ، رساله فی التواریخ و سایر الاتفاقات، الطب المنسوب الی امیرالمؤمنین (ع) المقلوبه من مشارق الانوار الحافظ البرسی، چهل حدیث، صحیفه المحبه = چهل حدیث نبوی (ص) در فضایل امیرالمؤمنین (ع) برگرفته از کتاب السبعین میر سید علی همدانی با ترجمه منظوم، مصباح الشریعه منسوب به امام صادق (ع).

در قسم اول بخش دوم (منظومات) قصاید شعرای ذیل درج شده است: صباحی در مدح امام رضا (ع)، صادق ناطق در تاریخ اتمام قبه منوره آستانه حضرت معصومه (س)، حاجی لطفعلی بیک آذر در مدح امیرالمؤمنین (ع)، صباحی قصیده رائیه در مدح امیرالمؤمنین (ع)، عرفی (هراس محاسن در مدح امیرالمؤمنین (ع)، سید محمد هاتف اصفهانی در همان موضوع، مولا حسن کاشی (هفت بند در مدح امیرالمؤمنین (ع)، عراقی در مدح صاحب الامر (عج)، عرفی (ترجمه الشوق در مدح امیرالمؤمنین (ع)، محتشم کاشی در مدح طهماسب خان، آقا محمد عاشق اصفهانی، عرفی (قصاید مستخبه)، جامی قصاید در توحید و مدایح، عراقی در مدح خاتم الانبیاء، ابن حسام در مدح علی بن ابی طالب، آقا حسین رشتی (مخمس در مدح امیرالمؤمنین (ع)، طوفان (مخمس در مدح علی بن ابی طالب (ع)، صباحی در مدح خاتم الانبیاء، فرزددق در مدح امام زین العابدین (ع)، سید اسماعیل حمیری در مدح علی بن ابی طالب، صادقی اصفهانی در تاریخ اتمام

عبدالحسین بن عبدالعلی بارفروشدهی مازندرانی در ۱۰۳۶هـ، شمساء شفیعی مازندری، روحی کجوری، محمد حسین سلیمی، محمد نقی.

به جز مطالب مذکور، فوایدی دیگری نیز در این جنگ به چشم می خورد، از جمله: دستور العمل اخلاقی از شهید اول که از روی خط فرزند شهید اول نقل کرده است و نیز نامه میرزا ابراهیم همدانی به شیخ بهایی. نک: موسوعه مؤلفی الامامیه، ۳/ ۹۲؛ فصل نامه میراث شهاب، ش ۵۳-۵۴/ ۱۲۴-۲۰۱.

آغاز: سید محمد نجفی

از سر کوی تو آلوده بهتازان رفتم

عصمت آوردم و تردامن عصیان رفتم

انجام:

قصه مشت و درفش است بهجران زد و خورد

با اجل چند توان دست و گریبان بودن

خط: نستعلیق. به خط جامع جنگ، در ص ۳۸۲

تاریخ ۱۰۴۸هـ دیده می شود ولی پیداست که این

جنگ در تاریخ های مختلف کتابت شده است و

برخی از مطالب آن به خط و امضای دیگران

است.

جلد: تیماج زیتونی.

۱۴×۲۴ سم. ۲۸۴گ. سطور مورب.

(← تصویر) (ثبت ۸۵۶۲۴)

۹۴۶۷

جنگ

از: محمد بن جمشید مراغی (زنده در ۱۲۴۱هـ).

جنگ بیاضی است به نظم و نثر در دو بخش

منثورات و منظومات و بخش منظومات شامل قصاید،

ترجیعات، غزلیات، مثنویات و رباعیات از شعرای

مختلف است.

در بخش یکم (منثورات) این مطالب به چشم

می خورد: حدیث بساط، حدیث خلقت نطفه بنی آدم،

مدرسه، سید محمد مهدی طباطبایی (قصیده رمانیه)،
محمد رفیع واعظ قزوینی در مدح صاحب الامر،
طنطرائی (قصیده طنطرائیه)، سید رضی آرتیمانی در
مدح علی بن ابی طالب، دعل خزاعی، شیخ بهایی
(قصیده رائیه در مدح صاحب الامر^(ع))، و چند قصیده
دیگر، شیخ حسن بن زین الدین (قصیده نونیه)، امام
زین العابدین^(ع) (قصیده نونیه منسوب به آن حضرت)،
میرزا ابوالقاسم فندرسکی، نورالدین آذری، سید رضی
(قصیده میمیه)، ابوعلی سینا (قصیده عینیه)، شرف الدین
محمد، نظامی گنجوی، سلمان ساوجی، میرزا نظام دست
غیب، مهدی بیگ.

در قسم دوم ترجیعات این شعرا دیده می‌شود:
جامی، لایح قزوینی، شاه نعمت الله، عراقی، مغربی،
مخمور، غریب بروجردی، سید محمد هاتف اصفهانی.
در قسم سوم این مثنویات آمده است: مثنوی نان و
حلوا از شیخ بهایی، مثنوی معراج خیال از میرزا علیرضا
تجلی، مثنوی سراپا از میر سید، مثنوی پیر و جوان از
میرزا نصیر، مثنوی بیمار و طیب از میرزا محمد شریف،
مثنوی شیر و شکر از شیخ بهایی، و نیز مناجات منسوب
به امیرالمؤمنین^(ع) با ترجمه منظوم از خواجه حافظ،
مناجات مخمس جناب امیر^(ع) به ترتیب حروف تهجی،
ترجمه مخمس از مرتضی قلی شاملو، منظومه انا
المطلوب فاطلبنی تجدنی، ساقی نامه سید رضی
آرتیمانی، مثنوی گلشن راز شیخ محمود شبستری.

در قسم چهارم منتخبی از غزلیات چند شاعر درج
شده است از جمله از: عراقی، محتشم کاشی، جامی و
غزلیات متفرقه از کلام شعراء.
و در قسم آخر رباعیات و مقطعات عربی و فارسی
از کلام شعراء آمده است.

فهرست مطالب این جنگ در ابتدای نسخه درج
شده و در آخر نسخه مطالب افزوده پراکنده‌ای دیده
می‌شود.

خط: نستعلیق. کاتب: محمد بن جمشید

(مراغی). تاریخ کتابت: دهه اول شوال ۱۲۴۱ هـ.
عناوین شنگرف.
جلد: تیماج مشکی دورو.
۱۴/۵ × ۲۱ سم. ۱۴۱ گ. سطور مورب.
(ثبت ۸۵۷۸۱)

۹۴۶۸

مکاتبات تاریخی گورکانیان

از: مؤلفی ناشناخته.

مجموعه‌ای از مکاتبات تاریخی و فرمان‌های
سلطنتی زمان گورکانیان است شامل چهار طغرا نامه به
سلاطین ممالیک مجاور و هفده فرمان و منشور:
۱. نامه سلطان ابوسعید گورکان به دربار عثمانی در
تسلیت فوت سلطان محمد و تهنیت جلوس جانشین او.
۲. نامه به سلطان مراد.
۳. نامه سلطان عثمان خان که به وسیله تاج
السلمانی ارسال شده.
۴. نامه به یکی از سلاطین همسایه و سفارت مولانا
عمادالدین عبدالوهاب.
۵. فتح نامه به عنوان احمد شاه بن محمد شاه بن
مظفرشاه.
۶. نامه و گزارش ادیبانه یکی از بزرگان راجع به
هجوم و غارت سپاه خارجی.
۷. نامه درباره اجرای دستور جهت جمع آوری
آذوقه و غله برای مصارف قشونی که عازم فتح شام و
مصر است.

۸ و ۹ و ۱۰. سه نامه عارفانه از رکن خوافی به امیر
غیاث الدین محمد و خواجه قطب الدین محمد راجع به
معرفی مولانا عمادالدین عبدالوهاب در مجلس سلطان.
۱۱. منشور نقابت و قضاوت سید اختیارالدین
حسن در دارالسلطنه هرات.

۱۲. فرمان حکومت و ولایت که به نام فرزند اعز

نسخه نگاشته است و در ذیل عناوین و اسامی افراد خط قرمز کشیده است، رکابه‌نویسی دارد. جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول. (ثبت ۷۸۹۶۸) ۱۷/۵ × ۲۳ سم. ۵۸ گ. ۸ س.

۹۴۶۹

جنگ (گوناگون-فارسی و عربی)
از: محمد طاهر اراسنجی قزوینی (ق ۱۲هـ). مطالبی را به نظم و نثر عربی و فارسی در موضوعات گوناگون در این دفتر بیاضی گرد آورده است. جامع جنگ در سال‌های ۱۰۸۵-۱۱۰۸ در قزوین و اصفهان و مشهد مشغول به جمع‌آوری آن بوده است. اشعاری از شعرای ذیل در این جنگ آمده است: سلطانعلی بیگ، حکیم رکن‌کاشانی، قدسی مشهدی، ملا حاجی محمد گیلانی، فضولی، صادقای صامت، میرزا جعفر آصف خان قزوینی، ملا محمد قاسم مشهدی کاشانی، میرزا علیخان شیخ الاسلام گلپایگانی، صایب، نظامی، میرزا طاهر وحید، عبید زاکانی، و اشعاری از سروده‌های جامع جنگ با عنوان «لراقمه».

به جز اشعار فواید فراوانی به نثر عربی و فارسی از احادیث، کلمات حکمت‌آمیز، تاریخ و غیره به نقل از کتاب‌های گوناگون در این جنگ به چشم می‌خورد. مجموعه دیگر از همین اراسنجی در کتابخانه مجلس سنا به ش ۱۱۴۹ نگهداری می‌شود.

نک: سنا، ۲/۱۳۹-۱۴۱.
آغاز: سلطانعلی بیگ،

مرغیست سخن دولب دو بالش
آب از دل و دانه از خیالش
انجام: ... جمعی از حادثه پناه به غاری برده بودند آن غار فرو افتاده هلاک شده‌اند.

خط: نستعلیق. کاتب: محمد طاهر اراسنجی (جامع جنگ). تاریخ کتابت: بین سال‌های ۱۰۸۵-۱۱۰۸هـ.

غیاث‌الدین الغیبیگ بهادر صادر شده در ۸۰۹هـ. ۱۳. منشور صدارت و قضاوت مولانا ناصرالدین نصرالله امام در ماوراء النهر در ۸۲۸هـ. ۱۴. فرمان حکومت و داروغگی اصفهان و مضافات که به نام امیر اعظم برهان‌الدین بن عبدالصمد صادر شده.

۱۵. فرمان به عهده عموم وزرا و امرا و فرزندان و داروغگان و متصدیان اعمال دیوانی در دارالسلطنه هرات که نسبت به احوال افتخارالتجار حسام‌الدین مبارک مزاحمت نرسانده و دیناری به عنوان قرض از وی نستانند.

۱۶. فرمان به فرزند اعز رسنم بهادر راجع به تعدیات مظفر نطنزی به اهالی و رعایای کاشان و اصفهان.

۱۷. فرمان اشراف خزانة خاص به نام حافظ سعدالدین مسعود.

۱۸. فرمان احتساب سمرقند و توابع به نام شمس‌الدین محمد مشهور به سید عاشق.

۱۹. فرمان حکومت و ایالت ده شهر به نام معزالسلطنه بایسنقر بهادر.

۲۰. فرمان به نام جلال‌الدین لطف‌الله.

۲۱. فرمان و منشور وقفیت املاک و مستغلات خاصه که در ماوراء النهر و ترکستان و سمرقند می‌باشد. آغاز: بسملة الحمد لله الذي خصص لانتظام مصالح عباده بعضا بشرف الولاية عليهم و قرن بطاعته

انجام: ... نکند و اعتماد بر توقیع اشرف اعلی نماید
تحریراً فی عشرين جمادی الاول سنة اثنين و ستين و
سبعمائة.

خط: نستعلیق. بی‌کا. بی‌تا. از ق ۱۲ یا ۱۳هـ.
در اول نسخه مهر مربعی به سجع «العبد المذنب محمد» دیده می‌شود، باستانی راد (مالک قبلی نسخه) فهرستی برای مطالب کتاب را در آغاز

- نشانی‌ها شنگرف.
 جلد: تیماج قهوه‌ای.
 ۱۲/۵ × ۲۵ سم. ۱۷۶ گ. سطور مختلف.
 (ثبت ۸۵۶۴۰)
- برگ‌هایی از میان نسخه سفید مانده است.
 جلد: تیماج مشکی.
 ۱۵ × ۱۰ سم. ۷۰ گ. ۱۳-۲۱ س.
 (ثبت ۷۸۸۸۳)
- ۹۴۷۰
 اکبرنامه = آئین اکبری (تاریخ-فارسی)
 از: ابوالفضل بن مبارک علامی (۱۰۱۱ هـ).
 نک: مجلس، ش ۷۲۹۳.
 نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.
 آغاز: در اختیار این طالع سعادت مطالع بدایع لطایف
 ملحوظ شده
 انجام: ... از گلخن بیم و بستانچه امید و تا پشگاه
 بستگی و نزهت جای.
 خط: نستعلیق. بی‌کا. بی. تا، از ق ۱۲ هـ.
 عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی شده.
 جلد: تیماج فرنگی مشکی.
 ۱۵/۵ × ۲۵ سم. ۲۳۳ گ. ۲۳ س.
 (ثبت ۴۹۲۲۵)
- ۹۴۷۲
 تذکرة السلاطین (تاریخ-فارسی)
 از: محمود میزرا قاجار فرزند فتحعلی شاه (ق ۱۳ هـ).
 تاریخ جهان است از آغاز تا ۱۲۴۶ هـ در ۲۰ باب.
 نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱/ ۵۹۶ و ۲/ ۹۲۴.
 آغاز: بسملة. الحمد لله الملك القدوس السلام
 المؤمن المهيمن الجبار... حمد بيحد و احصا و ثنای بی
 انتها....
 انجام:
 گرچه تفسیر زبان روشن گر است
 لیک عشق بی زبان روشن تر است
 انجامه: و كان الفراغ (كذا) من تسويد هذه النسخة
 الشريفة و التعليقة اللطيفة فى الثلث الأول من الربع الرابع
 من الثلث الأول من العشر الثامن من الثلث الثانى من الربع
 الثانى من العشر الأول من العشر الخامس من المائة الثالث
 من الألف الثانى بعد الهجرة النبوية.
 خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۲۴۶ هـ؟
 صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و
 مشکی و لاجورد، صفحه آغاز دارای سرلوح
 مذهب، عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی شده و در
 آخر نسخه یادداشت تولدی در ۱۲۵۰ هـ و
 گزارش یک خواب در ۱۲۵۳ هـ دیده می‌شود.
 جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج‌دار.
 ۱۳/۵ × ۲۰ سم. ۱۰۲ گ. ۱۲ س.
 (ثبت ۱۶۵۵۷)
- ۹۴۷۱
 دیوان داوری شیرازی (شعر-فارسی)
 از: محمد داوری فرزند میرزا محمد شفیق وصال
 شیرازی (۱۲۸۳ هـ).
 قصاید شاعر را شامل است. نک: دانشمندان و
 سخن‌سرایان فارس، ۲/ ۵۰۶-۵۱۷.
 آغاز: قصاید تمام و ناقص که در این چهار سال گفته
 شده...
 چند آزار دهد چرخ ستمکار مرا
 بس به تیمار روان زاین ره و هنجار مرا
 خط: نستعلیق. به خط شاعر. تاریخ کتابت:
 ق ۱۳ هـ.

۹۴۷۳

جنگ اشعار حروفیه (شعر-فارسی و ترکی)

از: مؤلفی ناشناخته.

منتخبی از اشعار فارسی و ترکی شعرای حروفیه است همچون: نعیمی، عمادالدین نسیمی، نعمت‌الله ولی، مرتضی بن عظم سلطان رضاکیا، قاسم انوار، حافظ شیرازی، سید حسینی، اوحدالدین اصفهانی، محمد شیرین مغربی، مولانا جلال‌الدین رومی، فخرالدین عراقی، نورالدین عبدالرحمان اسفراینی و علاءالدوله سمنانی.

آغاز: و لذكره اعلى

وجود زمانی که پیدا نبود

بجز مظهر حق تعالی نبود

انجام:

نچما چو خاک پای سگ کوی شان شدى

امیدوار باش کزیشان ت بشمرند
خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، گویا از ق ۱۰هـ.

صفحات مجدول محرر به زر و لاجورد و مشکى، عناوین شنگرف، صفحه آغاز دارای کتیبه مذهب، در اول نسخه تملک علی اصغر بن محمد ابراهیم در شعبان ۱۲۹۴هـ.

جلد: تیماج زیتونی.

۱۶×۸ سم. ۶۴گ. ۲۵س. (ثبت ۷۸۵۵۳)

۹۴۷۴

محاسن اصبهان

(تاریخ-عربی)

از: مفضل بن سعد بن حسین مافروخی اصفهانی (ح)

. (۴۷۵هـ.)

تاریخ مختصر شهر اصفهان و توابع آن است همراه با اشعاری درباره اصفهان و ذکر طائفه‌ای از مشاهیر و آثار اصفهان.

چاپ: تهران، مطبعه مجلس، ۱۳۱۲هـ.ش، به اهتمام

سید جلال تهرانی.

نک: التراث العربی، ۴/۴۶۸؛ مشار عربی، ص ۸۰۸.
آغاز: بسمله. ان لله تقدست اسمائه و عظمت آلائه
و جل ثنائه و عز کبریائه نعماً صافیة المشارع....
انجام: ... و کیفیت فتق هذه المیاه مذکوره فی
ذیلها بتمامها. الحمد لولیه و الصلوة علی نبیه محمد و
ولیه.

خط: نستعلیق. کاتب: محمد مهدی بن محمد
هاشم اصفهانی. تاریخ کتابت: جمعه جمادی
الاولی ۱۳۰۴هـ. از روی نسخه مورّخه یکشنبه
رمضان ۷۳۲هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده
است.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با ترنج و
سرترنج.

۱۲/۵×۱۸/۵ سم. ۱۰۸گ. ۱۱س.

(ثبت ۲۳۱۳۲)

۹۴۷۵

دیوان کمال خجندی (شعر-فارسی)

از: کمال‌الدین مسعود خجندی (۸۰۸هـ.).

نک: مجلس، ۳/۳۹۰ و ۲/۲۱۲ و ۸/۱۷۷ و ۴۱۶؛

منزوی، ۳/۲۴۹۸.

از آغاز اندکی افتادگی دارد.

آغاز:

...ایبها العطشان فی واد الهوا

جوی جویان جانب دریا بیا

خط: نستعلیق. کاتب: اشرف بن حسین بن

مسعود. تاریخ کتابت: ۱۷ رمضان ۸۲۴هـ.؟

صفحات مجدول محرر به زر و مشکى و
لاجورد، برگ‌های ابتدا و انتهای نسخه وصال
شده.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۳×۲۱ سم. ۱۰۱گ. ۱۹س. (ثبت ۶۲۰۸۶)

۹۴۷۶

الرسالة الصومية

(فقه - عربی)

از: شیخ جعفر بن خضر کاشف الغطاء نجفی (۱۲۲۸ هـ).

فقه فتوایی است در بیان احکام روزه و اعتکاف، همراه با تعلیقات فرزند مؤلف (شیخ موسی).

نک: ذریعه، ۲۰۵/۱۱.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي خلق الانام....

انجام: ...اليه بالتفصيل فهو حسبي و نعم الوكيل.

خط: نسخ. کاتب: سید محمد بن میر عبدالمجید

حسینی خاتون آبادی. تاریخ کتابت: ذی قعدة

۱۲۳۸ هـ.

در اول نسخه یادداشت اذن عمل به فتاوی

مندرج در این رساله به خط و مهر موسی بن

جعفر (فرزند مؤلف) دیده می شود، به نسخه

رطوبت رسیده و صفحاتی از ابتدا و انتهای آن

سیاه شده است، در حاشیه تصحیح شده و

حواشی به امضای «م سلمه» دارد، رکابه نویسی

شده است.

جلد: مقوا، عطف و گوشه پارچه مشکی.

۱۵ × ۲۱ سم. ۵۲ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۶۱۳۸)

۹۴۷۷

فرهنگ زفره

(لغت - فارسی)

از: محمد حسن بن محمد علی رجائی زفره‌ای

(معاصر)

فرهنگ لغات محلی زفره اصفهان است به ترتیب

الفبایی همراه با مقدمه‌ای مختصر در وضعیت جغرافیایی

و اسامی عده‌ای از بزرگان زفره.

مؤلف آثار متعددی درباره تاریخ، جغرافیا و شرح

حال بزرگان و فرهنگ عمومی زفره نگاشته که برخی از

آنها به خط وی در کتابخانه حاضر نگهداری می شود.

تألیف این کتاب در ۲۷ دی ۱۳۴۷ به پایان رسیده است.

آغاز: زفره از دهات کوهپایه اصفهان است. تا شهر

اصفهان ۷۲ کیلومتر فاصله دارد....

انجام: ... این کار بدان جهت بود که خواندن یک

جمله به لهجه محلی مشکل بنظر می رسد....

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ۲۷

دی ۱۳۴۷ برابر با ۲۸ شوال ۱۳۸۸ هـ.

عناوین به خط قرمز، نام کتاب و مؤلف در صفحه

عنوان درج شده است، برگ‌هایی از آخر نسخه

سفید مانده است، این نسخه هدایایی مؤلف به

کتابخانه مجلس است در ۱۱/۱۳/۱۳۴۷.

جلد: مقوا با رویه مشمع آبی.

۱۸ × ۲۱/۵ سم. ۷۱ گ. ۱۵ س. (ثبت ۹۴۷۷)

۹۴۷۸

تاریخ زفره

(تاریخ - فارسی)

از: محمد حسن بن محمد علی رجائی زفره‌ای

(معاصر)

مؤلف خلاصه تاریخ زفره را به ضمیمه نمونه اشعار

رجاء زفره‌ای در ۱۳۴۵ هـ به چاپ رسانده و در کتاب

حاضر مفصل تاریخ زفره و از قلم افتاده‌ها را آورده

است.

وی در اینجا مطالبی درباره وضعیت جغرافیایی

زفره و فرهنگ مردم آن و شرح حال عده‌ای از بزرگان

آن دیار آورده و در پایان فهرستی از کتاب‌های خطی و

چاپی کتابخانه خود به دست داده است.

آغاز: زفره جزو بخش کوهپایه اصفهان و دارای

هوایی سالم و آبی گواراست....

انجام: ... فهرست کتابخانه دانشکده ادبیات تهران

که بجای شماره اول سال ۸ مجله همان دانشکده منتشر

شده.

خط: نستعلیق تحریری. کاتب: مؤلف. تاریخ

کتابت: ۱۱/۲۹/۱۳۴۵ هـ.

برگ‌های بسیاری در آخر نسخه سفید مانده.

آغاز: بسمله. رب انعمت فرد ربنا آتنا من لدنک
رحمة... بزرگترین نعمتی و جسیم‌ترین موهبتی که عموم
بندگان...
انجام: ... و آفتاب اجلال از افق کمال تابنده.

جلد: مقوا عطف پارچه.
۱۷/۵ × ۲۱/۵ سم. ۵۵ گ. ۱۵ س.
(ثبت ۷۹۷۸۸)

۹۴۷۹

۲. فواید پراکنده (عربی و فارسی)

(گ ۱۳ پ-۶۵ ر)
از جمله در احوال کواکب، نقلی از مخزن الانشاء،
نقلی از جوامع العلوم امام فخر رازی، فایده‌ای در رد
اشاعره، نقلی از کشکول شیخ بهایی، نقلی از المسائل
اللبانیة، فایده‌ای از کتاب النجاة شیخ الرئيس، نقلی از
شرح عقاید عضدیه دوانی، نقلی از رساله جدیده دوانی
در اثبات واجب، نامه سلمان به عمر و...

فرهنگ مردم زفره (جامعه‌شناسی-فارسی)

از: محمدحسن بن محمدعلی رجائی زفره‌ای
(معاصر)
اطلاعات گوناگون درباره فرهنگ عمومی مردم
زفره است اعم از چگونگی تغذیه و خوراک، پوشش و
لباس، استحمام، مجالس عزا و سوگواری و جشن و
عروسی، لهجه و گویش، مراسم عبادی، شغل‌ها، ضرب
المثل‌ها و تعارفات و...

۳. تفسیر سورة الفلق (تفسیر-عربی)

(گ ۶۵ پ-۶۶ پ)
از: شیخ الرئيس حسین بن عبدالله ابن سینا
(ه۴۲۸).
نک: ش ۹۲۹۴.

شروع به تألیف این اثر در رجب ۱۳۸۸ هـ و پایان
آن در ۱۶ رمضان ۱۳۸۸ هـ بوده است.
آغاز: زفره (= زف ره) چون از خیابان جی اصفهان
خارج شویم به ترتیب به خوراسگان...
انجام: ... هفتاد من علف می‌خورد. پایان. تمام
فولکور زفره نیست بلکه از هرکدام نمونه است و بسیار
باختصار نوشته شد.

۴. تفسیر سورة الناس (تفسیر-عربی)

(گ ۶۶ پ-۶۷ پ)
از: شیخ الرئيس حسین بن عبدالله ابن سینا
(ه۴۲۸).
نک: ش ۹۲۹۴.

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ۱۶
آذر ۱۳۴۷.
این نسخه اهدایی مؤلف به کتابخانه مجلس است
در ۱۳/۱۱/۱۳۴۷.
جلد: مقوا عطف پارچه.
۱۸ × ۲۲ سم. ۴۲ گ. ۱۴ س. (ثبت ۸۲۴۴۰)

۵. فواید پراکنده (عربی و فارسی)

(گ ۶۹ پ-۱۰۶ پ)
از جمله به نقل از شرح مصابیح و احتجاج طبرسی و
مصباح کفعمی و صافی و شرح تفتازانی بر عقاید نسفی و
تجرید و مقدمه‌ای بر تصحیح فهرست شیخ طوسی به
دستور جلال‌الدین محمد حسنی و نقلی از تهذیب الکلام
تفتازانی و رساله العلم خواجه نصیرالدین طوسی.

۹۴۸۰

مجموعه

۱. سیر و سلوک = اعتقادیه (عقاید-فارسی)

(گ ۱ پ-۱۳ ر)
از: خواجه نصیرالدین محمد طوسی (ه۶۷۲).
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۷/ ۵۱۲.

۶. توجیه التشبيه في الصلوات (عربی)

(گ ۱۰۷-۱۰۸ ر)

از: جلال‌الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸ هـ)

نک: مجلس، ۳۸/۴۰۲، ش ۱۴۲۸۰.

آغاز: بسمله. و له الحمد و على نبیه و آله الصلوة و التسليم سمعت السيد الأجل... عبدالرحمان الحسينی قال كثر أقوال العلماء في توجیه التشبيه الذي يتضمنه قولنا اللهم صل على محمد و على آل محمد كما صليت على ابراهيم و على آل ابراهيم....

انجام: ... كما لا يخفى على من له أدنى فطنة و الله الموفق.

۷. فواید پراکنده (عربی و فارسی)

(گ ۱۰۸-۱۳۴ پ)

از جمله: نقلی از حاشیه قدیمه دوانی و نقلی از رساله خواص الحروف دوانی و نقلی از شرح عقاید دوانی و نقلی از اثبات الواجب صدرالمدققین و موافق و مجمع البیان و حاشیه ملا عبداللّه یزدی و اشعار فارسی در مرثیه.

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۱۱ هـ.

رکابه نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای دورو با ترنج و سرترنج.

۱۱/۵ × ۱۹ سم. ۱۳۴ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۵۶۵۸)

۹۴۸۱

حدائق الريحان في ترجمة شقایق النعمان (ترجمه - ترکی)

از: محمد خاکی مستهذب‌زاده (ابن محتسب) بلغرادی

(ق ۱۱۱ هـ).

ترجمه ترکی الشقایق النعمانية في علماء الدولة العثمانية احمد طاشکیری زاده (۹۶۸ هـ) است شامل ترجمه احوال ۵۲۱ نفر از رجال علم و عرفان و ادب از

اوایل ق ۷ تا نیمه ق ۱۰ هـ در ده طبقه. این ترجمه در حیات مؤلف (طاشکیری زاده) و با اجازه او انجام گرفته است.

نک: کشف الظنون، ۲/۱۰۵۷.

آغاز: الحمد لله الذي خلق الانسان و علمه البيان و رفع طبقات العلماء فيما بينهم و جعلهم مالک العلم....

انجام: ... نفس نقصاتن ايليه تکميل علمي ايله هميشه عامل اوله. الحمد لله على التمام و الصلوة على نبينا عليه السلام و على آله و اولاده و اصحابه بررة الكرام و الحمد لله على الدين و الاسلام.

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۱۱ هـ.

تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشکي و لاجورد، صفحه آغاز دارای سرلوح مذهب، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه نویسی شده، فهرست طبقات ده گانه کتاب و تراجم موجود در آن در اول نسخه درج شده است، همچنین مالک نسخه توضیحاتی درباره کتاب و فهرستی از رجال ایرانی مندرج در آن را در اول نسخه آورده است.

یادداشت تملک عفتی و دو مهر در ابتدای نسخه دیده می‌شود.

جلد: تیماج قهوه‌ای دورو لبه‌دار با ترنج و سرترنج.

۱۴/۵ × ۲۰/۵ سم. ۱۷۰ گ. ۱۹ س.

(ثبت ۹۴۸۱)

۹۴۸۲

مجموعه:

فوایدی پراکنده و بخش‌هایی از رساله‌ها و منظومه‌های گوناگون به ترکی و فارسی و عربی در این مجموعه گنجانده شده است. به دو مورد آن اشاره می‌شود:

الرسول و فتح لنا باب الرحمة فحسن به الدخول... و بعد لما كانت صلة الرحم مأمور بها و لا طريق الى وصولها الا بعد معرفة الأنساب....

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۰ هـ.

عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، بر فرازگ ۷۴ مهر کروی کهنی است که از سجج آن کلمه «الحسینی» خوانده می‌شود، در آخر نسخه چند عبارت مانند خطبه‌های کتاب درج شده است.

جلد: تیماج مشکی.

۱۹×۲۶/۵ سم. ۱۸ س.

(تصویر) (ثبت ۷۸۹۳۴)

۹۴۸۴

جمعیت تهران = آمار تهران (آمار-فارسی)

از: نجم‌الدوله میرزا عبدالغفار بن میرزا علی محمد اصفهانی (۱۳۲۶ هـ).

مؤلف که استاد درس ریاضی در دارالفنون بوده، به دستور ناصرالدین شاه قاجار، متصدی سرشماری جمعیت دارالخلافه تهران شده و به اشاره اعتضاد السلطنه وزیر علوم، هشت تن از شاگردان خود را به عنوان دستیاران خود انتخاب کرده و به محلات بزرگ شهر فرستاده است.

گزارش سرشماری نفوس، مدارس، حمام‌ها، نانواپی‌ها، تکایا و کاروانسراها را در این دفتر نگاشته است.

نسخه دیگری از این رساله در کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی به ش ۹۸۱۳ نگهداری می‌شود.

نک: اثر آفرینان، ۲۷/۶؛ فهرستواره، ۱/۱۶۳.

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة والسلام علی محمد و آله أجمعین و بعد چون برحسب امر قضا جریان....

انجام: ... که در این مختصر رساله ننگجد و ما بدانچه ذکر شد اکتفا نمائیم.

۱. **مکتوب منظوم مولانا** (شعر-فارسی)

پوربه‌های جامی

آغاز:

الا ای صبا پیک ارباب عشق

بیا گوش کن فصلی از باب عشق

۲. **نظم مثلث قطرب** (لغت-عربی)

از: عبدالوهاب بن حسن بهنسی مهلبی (۶۸۵ هـ).

نک: مرعشی، ۱۳۶/۳۲، ش ۱۲۶۵۰.

آغاز: اما بعد فان حمد الله اولی ما بدیء به و الصلوة علی نبیه محمد و آله و صحبه فانی لما رایت المثلث لقطرب فی غایة الفصاحة... و القصیده هذا یا مولعاً بالغضب و الهجر و التجنب

جیک قدبرج بی فی جده و اللعب

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۱ و ۱۲ هـ.

عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج مشکی.

۱۴×۲۱ سم. ۵۹ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۵۷۱۷)

۹۴۸۳

الدر الثمین (انساب-عربی)

فی انساب الطالبیین

از: احمد بن محمد بن حسن بن عبیدالله علوی

حسینی (ق ۵۹ هـ).

کتابی است در انساب، در مقدمه گوید: «و قد اختصرت هذا المبسوط فی نسب الطالبیین مشتملاً علی ضبط انسابهم کما سمعتها و وجدتها فی المبسوطات و المشجرات الذی اجتمعت علیها علماء النسب و لم اقصد فیها علم الله طعناً علی طایفة منهم و لا وضعاً من قوم بل قصدت فيه قول الحق و بیان الصدق و الدلالة علی موضع الخلاف و الخطا من النسیان و الغفلة من المصنفین».

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی شرف نسبنا بالنبی

کفرآمیز این طایفه را جمع و ثبت نمایم تا بر هر شخصی از اشخاص که طالب بصیرت باشد تبصره باشد». این رساله شامل ۵ باب دارای فصول است: باب اول، در بیان احادیثی که از پیغمبر و ائمه (ع) در طعن این طایفه وارد شده. باب دوم، در بیان مذاهب صوفیه و اقسام ایشان به طوایف مختلفه، در ۲۲ فصل. باب سوم، در ذکر فساد مذهب وحدتیه و حلولیه و اتحادیه، در ۶ فصل.

باب چهارم، در بعضی از فروعات مذهب و بدعت‌های ملت و خصایص ایشان، در ۵ فصل. باب پنجم، در ذکر احوال بعضی از مشایخ و مرشدین این طایفه، در ۵ فصل. چاپ شده در تهران به سال ۱۲۷۹ هـ. نک: ذریعه، ۲۸/۴؛ مشار فارسی، ۱/۱۲۳۷؛ فهرست مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ۵۱/۱. آغاز: بسمله. زیباتر حرفی که طرف آفاق را مفوه سازد و چهره او را....

انجام: ... قد ضلوا ضلالاً بعيداً و خسروا خساراً مبیناً. خط: نستعلیق، عبارات عربی به نسخ معرب. کاتب: عبدالعلی بن حاج میرزا محمد حسین نائینی اصفهانی. تاریخ کتابت: ۲۰ ذیحجه ۱۲۸۸ هـ. مکان کتابت: در تبریزی در ایام شدت سرما. رکابه‌نویسی شده است. جلد: تیماج قهوه‌ای. ۲۱/۵ × ۱۲ سم. ۹۵ گ. ۱۳ س. (ثبت ۷۸۶۰۸)

۹۴۸۶

گلستان هنر

(تراجم - فارسی)

از: قاضی احمد بن میر منشی شرف‌الدین حسین حسینی ابراهیمی قمی. این نسخه شامل احوال مشاهیر خوشنویسان نسخ

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۳ هـ. صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و مشکلی و لاجورد، عناوین و نشانی‌ها سنگرف، رکابه‌نویسی شده است، این نسخه اهدایی محسن امینی مجدی به کتابخانه مجلس است در آذر ۱۳۱۸. جلد: تیماج قهوه‌ای. ۲۱/۵ × ۱۵ سم. ۴۶ گ. ۱۲ س. (ثبت ۲۳۶۱۰)

۹۴۸۵

تذکره الاخوان

(رد صوفیه - فارسی)

از: سلیمان میرزای قاجار (ق ۱۳ هـ). در مقدمه گوید: «در عنفوان شباب که اوایل تکلیف است بر خود لازم شمرده که دین قویم و ملت مستقیمی که مورث ثواب جزیل و باعث نجات از عذاب الیم باشد بدست آورد... لهذا خود را تخلیه کرده و با هریک از اهل مذاهب و ملل مباحثه و مجادله نموده تا آنکه بحمد الله خود را از غرقاب هلاک نجات داده بغیر از طریقه حقه مستقیمه واضح صحیحه شریعت غراء نبوی و پیروی نمودن آل طاهرین او و اطاعت و تقلید علمای اعلام و مجتهدین راهی که باعث نجات و طریقه که مورث اطمینان آن بساط باشد نیافت و چون در این ایام طایفه ضاله صوفیه که اهل بدعت و ضلالت و شقاوت‌اند و دام تلبیس سمعه و ریا و تزویر را منبسط ساخته خود را اهل الله و اهل حق نام نهاده... کثرتی بهم رسانیده و مردم ساده‌لوح نادان را فریب داده... چندی این بنده عاصی بگمان آنکه شاید اهل حق باشند پیروی و اطاعت این طایفه نموده مراقب احوال ایشان شدم... بغیر از شک و ریب و خدعه و فریب چیزی مشاهده نمودم... برخود لازم شمردم تا رساله‌ای که حاوی بر احادیث وارده بر مذاهب این طبقه خبیثه و اقسام فرق و طوایف این طایفه مناله و اصول مذاهب این جماعت مضله و فروع مذاهب و عبادت و اذکار این طبقه و بعضی از کلمات و اشعار

مالک اشتر (ترجمه از بدایع نگار میرزا محمد ابراهیم نواب طهرانی)

باب سوم: در نصایح لقمان^(ع)

باب چهارم: در نصایح سلیمان نبی^(ع)

باب پنجم: در نصایح سلاطین عجم

باب ششم: در نصایح حکماء یونان

باب هفتم: در نصایح معمرین عرب

باب هشتم: در تهذیب اخلاق

خاتمه: در بعضی حکایات که متضمن نصایح است.
آغاز: بسمله و به نستعین رب اشرح لی صدری
افتتاح هر سخن بنام نامی سلطانی سزاست که نقد وجود
انسانا....

انجام: ... و آنروز با یکدیگر بسر بردند و امین فرمود
تا پنجاه هزار درم بپراهمیم دادند.

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ربیع الاول
۱۳۰۶ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، حواشی دارد،
رکابه‌نویسی شده و در اول نسخه یادداشت
خرید نسخه در ۱۳۲۸ هـ.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج.
۱۴ × ۲۱/۵ سم. ۲۲۰ گ. ۱۷ س.

(ثبت ۶۶۹۱۳)

۹۴۸۸

مجموعه

۱. الکفایه فی الفروع (فقه - فارسی)

(گ ۲-۹۲ پ)

از: حسین بن مسعود فراء بغوی (۵۱۶ هـ).

متنی است در فقه شافعی به فارسی کهن، بسیار
بارزش. دانش پژوه با استناد به نسخه حاضر و نسخه
ش ۱۰۱۲ دانشگاه تهران، معرفی مفصلی از این کتاب
در فهرستواره فقه آورده است.

نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۴۹۹؛ فهرستواره فقه هزار

و ثلث و تعلیق و نستعلیق است از کتاب گلستان هنر که
گویا کاتب از آن برگزیده و در این دفتر به جهت فرهاد
میرزا آورده است.

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۳/ ۲۲۵۲.

آغاز: بسمله. بدانکه این رساله اختصار احوال
مشاهیر خوشنویسان... و ابتدا مقدم می‌دارد ترجمه این
مقله را که در دوره اسلامی خطوط منسوب بحسن اهتمام
وی....

انجام: ... و در همان خاک پاک در سال هزار و سی و
نه وفات کرده مدفون گردید.

خط: نستعلیق. کاتب: فضل الله مشهور به میرزا
باباخان. تاریخ کتابت: شعبان ۱۳۰۴ هـ به جهت
ملاحظه معتمدالدوله فرهاد میرزا، صفحات
مجدول محرر کمندکشی شده به زنگار و مشکی
و شنگرف و لاجورد، صفحه آغاز دارای سرلوح
زرین. عناوین به خط جلی به شنگرف و مشکی،
رکابه‌نویسی شده، در اول نسخه یادداشتی
احتمالاً به خط فرهاد میرزا در صفر ۱۳۰۵ هـ.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۵/۵ × ۲۱/۵ سم. ۵۶ گ. ۱۰ س.

(ثبت ۲۲۴۰۶)

۹۴۸۷

نصایح الحکماء

(اخلاق - فارسی)

از: محمد حسن بن ابوالقاسم آشتیانی معین دفتر.
مؤلف که در دیوان استیفاء ناصرالدین شاه قاجار
مشغول به کار بود، نصایح و مواعظ را از اقوال حکماء و
ادبا در یک مقدمه و هشت باب و یک خاتمه گرد آورده
است.

مقدمه: در ذکر اخباری که از ائمه اخبار در خصوص
تمسک به حبل قرآن و قرائت آن وارد گردیده.

باب اول: کلمات و نصایح رسول خدا^(ص)

باب دوم: ترجمه نامه مبارک امیرالمؤمنین^(ع) به

۹۴۸۹

اصول الفقه (اصول فقه - عربی)
از: عبدالوهاب بن محمد علی قزوینی (بعد از ۱۲۶۰ هـ).

مباحث تعادل و تراجیح و استصحاب را دربردارد، مؤلف از علمای بزرگ شیعه در ق ۱۳ هـ بوده است. تألیف بخش اول این کتاب در شوال ۱۲۲۰ هـ به انجام رسیده است.

نک: الکرام البررة، ۲/ ۸۰۹.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: بسمله و به نستعین حمدله. و الصلوة... فی التعادل و التراجیح و حیث ان مورد هما الدلیلان المتعارضان....

انجام: ... فعلیک بالتأمل فی موارد اجتماع یقینین سابقین مع العلم الاجمالی من عقل او شرع.

خط: نسخ. کاتب: احتمالاً به خط مؤلف. تاریخ کتابت: شوال ۱۲۲۰ هـ.

متن خط خوردگی دارد و در حاشیه تصحیح شده و حواشی به نشانی «لمحرره» و «منه عفی عنه» دارد.

جلد: تیماج سرخ.

۱۵ × ۲۱ سم. ۱۱۰ گ. ۱۹ س. (ثبت ۴۹۳۴۵)

۹۴۹۰

دیوان بهار کرمانی (شعر - فارسی)

از: سهراب خان قاجار کرمانی متخلص به بهار. اشعار سهراب خان قاجار کرمانی متخلص به بهار است که پس از مرگ وی، فرزندش غلامرضا خان به دستور حاجی آصف الدوله (حاکم کرمان) در ۱۳۱۶ هـ گردآورده است.

شاعر چند تن از رجال و حکمرانان کرمان را مدح گفته از جمله: ناصرالدوله فرمانفرما، وکیل الملک سپهدار و ممدوح برخی قصائد معلوم نیست.

و چهارصد ساله اسلامی در زبان فارسی، ۴۵-۴۷. آغاز: بسمله. کتاب النکاح قال الله تعالی و لقد ارسلنا رسلاً من قبلک و جعلنا لهم ازواجاً و ذریة. نکاح از سنت انبیاست علیهم السلام هر کس که نفس او به نکاح میل دارد سنت آنست... انجام: ... رستگاری در چیست گفت زبان نگاه دارد و در خانه بنشینند و بر گناهان خویش می‌گرید.

۲. جواهر الفرائض (فقه - عربی)

(گ ۹۲ پ - ۹۴ پ)

از: ابن کمال پاشا شمس‌الدین احمد بن سلیمان رومی (۹۴۰ هـ).

رساله کوتاهی است در احکام ارث. نسخه دیگری در کتابخانه آیت الله مرعشی به ش ۴۲۵۷ دارد.

نک: فهرست مخطوطات مکتبه الاوقاف فی الموصل، ۱۰۵/۵؛ مرعشی، ۱۱/ ۲۵۷.

آغاز: اعلم اذا مات الانسان اولاً یبدأ من ترکته تکفینه و تجهیزه من ذلک ثم یقضی دیونه ان کان ثم یقضی وصایاه اذا کان ثم یقسم الباقی بین الورثة و لو مات الرجل و ترک اباً لا غیره فالمال کله للاب....

انجام: ... فللزوجات الربع و للام الثلث و الباقی للعصبة اصل المسئلة من اثنی عشر.

خط: نسخ و نستعلیق. کاتب: محمد بن شیخ

شهاب‌الدین کاکو زکریای. تاریخ کتابت:

پنجشنبه ۱۱۹۵ هـ. مکان کتابت: در قریه سرخ کول از محال کروز در ایام خسرو خان والی در ولایت اردلان.

نشانی‌ها شنگرف، عناوین به خط درشت یا شنگرف، در آخر نسخه فواید پراکنده به چشم می‌خورد.

جلد: تیماج یشمی.

۱۵/۵ × ۲۱/۵ سم. ۹۶ گ. ۱۹ س.

(ثبت ۷۹۱۱۷)

مرعشی به نام دقائق الاخبار فی ذکر الجنة و النار از ابوليث نصر بن محمد سمرقندی (۳۷۳هـ) معرفی شده^۲ که با نسخه مورد بحث شباهت‌هایی دارند.

عناوین برخی از ابواب:

الباب الاول فی ذکر تخلق محمد صلی الله علیه و سلم.

الباب الثانی فی خلق آدم علیه السلام.

الباب الثالث فی تخلق الملائكة علیهم السلام.

الباب الرابع فی ذکر خلق الموت.

الباب الخامس فی ذکر ملک الموت کیف يأخذ الروح.

الباب العاشر فی ذکر نداء الأرض و القبر.

الباب الخامس عشر فی ذکر خروج الروح من البدن.

الباب العشرون فی ذکر خبر الصور و البعث منه.

الباب الخامس و العشرون فی ذکر نفخة البعث و نشر الخلائق من قبورهم.

الباب الثلاثون فی ذکر شدة العطش.

الباب الخامس و الثلاثون فی ذکر الجواز علی الصراط.

الباب الأربعون فی ذکر خبر جهنم.

الباب الخامس و الأربعون فی ذکر الوان العذاب علی قدرأعمالهم.

الباب الخمسون فی ذکر خبر ابواب الجنة.

الباب الخامس و الخمسون فی ذکر الصلوة علی النبی صلی الله علیه و سلم.

الباب السادس و الخمسون فی ذکر فضیلة من قرأ القرآن العظيم.

از انجام افتادگی دارد.

و چند تن از درباری‌ها و شاعران معاصرش را هجو گفته از جمله: یوسف میرزا تویسرکانی، میر سید حسین مستوفی و انواری شاعر شیرازی.

آغاز: حسب الفرموده بندگان حضرت مستطاب اجل اکرم اعظم افخم آقای حاجی آصف‌الدوله... در مدح مرحوم مبرور فرمانفرما ناصرالدوله طاب ثراه است:

کوثر روی زمین ساغر فرمان فرماست

خسرو چرخ کمین چاکر فرمان فرماست

انجام:

هر گوشه این باغ کسی منزل کرد

این گوشه باین فقیر سهراب خوش است

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: غلامرضا خان

قاجار کرمانی فرزند شاعر. تاریخ کتابت:

پنج‌شنبه ۲۶ ربیع الثانی ۱۳۱۶هـ. مکان کتابت:

در حکومت آصف‌الدوله و به دستور وی.

رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۴×۲۲/۵ سم. ۱۵گ. ۷س. (ثبت ۷۸۹۷۲)

۹۴۹۱

دقائق الأخبار

(حدیث - عربی)

فی ذکر الجنة و النار

گویا از: ابوليث نصر بن محمد سمرقندی (۳۷۳هـ).

احادیث نبوی را در موضوعات گوناگون در

باب‌های متعدد گرد آورده است. در مقدمه تعداد باب‌ها

را ۴۱ باب عنوان کرده ولی در نسخه تا باب ۵۶ موجود

است.

نام کتاب در نسخه حاضر دقائق الاخبار من شعائر

الاسلام ثبت شده ولی به نام مؤلف اشاره‌ای نشده است.

از طرفی نسخه‌ای از دقائق الاخبار فی ذکر الجنة و النار

به ش ۱۴۲۲۹ در کتابخانه مجلس موجود است که در

فهرست (ج ۳۸/۳۳۸) از قاضی عبدالرحیم بن احمد

معرفی شده^۱ و نسخه‌ای دیگر در کتابخانه آیت الله

۱. نک: فهرست المخطوطات، فؤاد سید، ۱/ ۳۲۰؛ معجم

المطبوعات العربية، ۲/ ۱۲۸۱.

۲. نک: التراث العربي، ۳/ ۴۱؛ فهرس المخطوطات

العربية المصورة، کویت، ۲/ ۱۹۳.

قدسی انتساب سید جمال‌الدین مطهر کلیدار مدینه مشرفه». احتمالاً تحریری از بحر الانساب باشد؟
آغاز مقدمه: بسمله. زبده دودمان سخن‌پردازی و خلاصه نسب معنی

آغاز متن: بسمله. حمدله و الصلوة... قال النبی صلی الله علیه و سلم کل حسب و نسب سینقطع الا حسبی و نسبی یعنی همه حسبها و نسبها منقطع شون الا ذریات من

انجام: ... سید حسن و سید داود و سید محمد و ایشان در کرمه رود و هشته رود ساکنند.

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۲ هـ.
نسخه از میانه افتادگی دارد، در آخر نسخه چند تاریخ تولد در ۱۱۹۱ و ۱۱۹۳ و ۱۱۲۶ و ۱۲۳۳ هـ درج شده است، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۰×۱۷/۵ سم. ۶۴ گ. ۱۶ س. (ثبت ۷۸۷۴۳)

۹۴۹۳

الکافی

(حدیث - عربی)

از: ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۹ هـ).
نسخه حاضر اصول و روضه کافی را دربردارد.
خط: نسخ. کاتب: علی بن ملا پاینده کشمیری.
تاریخ کتابت: صفر ۱۰۷۵ هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، در آخر نسخه فهرست کتب مالک نسخه و فهرست ابواب موجود در این جلد درج شده است، در ابتدای نسخه فایده‌ای حدیثی به خط محمدتقی بن علی نقی استرآبادی در صفر ۱۲۵۹ هـ دیده می‌شود، برگ آغاز نونویس است، به نسخه رطوبت رسیده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۲۱/۵×۳۴/۵ سم. ۲۸۷ گ. ۳۱ س.

(ثبت ۴۱۶۰۷)

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلاة و السلام علی رسول الله محمد و علی آله و صحبه أجمعین کتاب دقایق الأخبار من شعائر الاسلام فی أحادیث النبی صلی الله علیه و سلم و هی أحد و أربعین باباً باب فی ذکر تخلیق محمد صلی الله علیه و سلم قد جاء فی الخبر ان الله تعالی خلق شجرة و لها أربعة أغصان فسمها شجرة اليقين ثم خلق نور نبیه محمد

انجام: ... سؤاله و بلغه مناه و من قرأ سورة الکهف يوم الجمعة کان فی امان الله.

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۲ هـ.
عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، نام کتاب به خط درشت در صفحه عنوان درج شده است، رکابه‌نویسی دارد، مهر کتابخانه مجدالدین در آغاز نسخه دیده می‌شود.

جلد: تیماج تریاکی ترنج‌دار.
۱۶×۲۳ سم. ۱۰۰ گ. ۱۷ س. (ثبت ۱۴۳۷۹)

۹۴۹۲

انساب ائمه و امامزادگان

(انساب - فارسی)

از: مؤلفی ناشناخته.
رساله‌ای است در نسب امامان و امامزادگان و ذکر مقابر ایشان. در صفحه آغاز آمده است: «رساله است تواماری که به مهر مرحوم المغفور امیر تیمور گورکانی مرقوم رقم گردیده». سپس مقدمه‌ای بر نسخه افزوده‌اند که در آن آمده: «به دستور محمد امین خان گروس در تحقیق حسب و نسب و کیفیت احوال هر احدی از طبقات انام... در جستجوی این مطالب و نظر به اینکه در ایام دولت پادشاهان چنگیزی و غیره در هر زمان جمع علما و فضلا و مورخان و محققان طبقات کل طوایف را به نظر دقیق تحقیق و در طوامر و کتب ثبت و ضبط و طومار حقیقت آثار آن به مهر امیر کشورگیر امیر تیمور گورکان و پادشاه جمجاه سلطان محمد خدابنده و جناب حقایق‌مآب

چند جزء آن در نسخه حاضر موجود است. هر جزء دارای چند کتاب و هر کتاب دارای ابواب متعدد است. کتاب‌های موجود در نسخه: کتاب التفسیر، کتاب الأطعمة، کتاب العقیقة، کتاب الآداب، کتاب الاستیذان. نک: ش ۹۴۱۵.

آغاز: بسملة. کتاب النبی صلی الله علیه و آله و سلم الی کسری و قیصر. حدثنا اسحق قال أخبرنا یعقوب بن ابراهیم قال حدثنا أبو صالح عن ابن شهاب قال أخبرنی عبیدالله بن عبدالله ان ابن عباس أخبره ان رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم بعث بکتابه الی کسری مع عبدالله بن حذافه السهمی....

انجام: ... باب الأخذ بالیدین و صافح حماد بن زید بن المبارک بیدیه حدثنا أبونعیم حدثنا سیف بن سلیمان قال سمعت مجاهداً یقول حدثنی عبدالله بن سجزة ابومعمر قال سمعت ابن مسعود یقول علمنی رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم و کفی بین کیفه التشهد... فلما قبض قلنا الاسلام علیه یعنی علی النبی صلی الله علیه و آله و سلم. خط: نسخ خوانا. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۱ و ۱۲. صفحات مجدول به شنکرف و لاجورد، عناوین شنکرف، توضیحات لغوی به صورت زیرنویس و در حاشیه درج شده است، رکابه‌نویسی دارد. جلد: تیماج قهوه‌ای. ۱۷/۵ × ۲۶/۵ سم. ۲۴۶ گ. ۱۲ س. (ثبت ۸۷۵۳۵) (← تصویر)

۹۴۹۶

کفایت الانشاء (دستور نامه‌نگاری - فارسی)
از: مؤلفی ناشناخته.

دستور نامه‌نگاری است، در آن تاریخ ۲۷ رمضان ۹۱۷ هـ دیده می‌شود و در آخر نسخه آمده است: «شد تمام این کفایت الانشاء...».

نک: منزوی، ۱/ ۱۷۸ و ۳/ ۲۱۰۰.

آغاز: بسملة. و به نستعین حمد و سپاس بی قیاس

۹۴۹۴

حدایق الیقین (مناقب - فارسی)
فی فضائل امام المتقین

از: امیر محمد بن ابوطالب حزینی استرآبادی (ق ۵۱۰).

هشتاد آیه که در شأن امیرالمؤمنین (ع) نازل شده را با استناد به روایات شیعی و سنی و گفته‌های مفسران، در این رساله گرد آورده همراه با اشعار مناسب و به شاه طهماسب صفوی تقدیم کرده است. درباره مؤلف و آثار وی مقاله‌ای در میراث ماندگار (ج ۱، ص ۵۵۵-۵۸۰) نوشته‌ام.

نک: تراجم الرجال، ۲/ ۳۵۷؛ مرعشی، ۲۶/ ۱۰۹.

آغاز:

توشیح کلام هر سخندان

حمداست و سپاس و شکر یزدان

انجام:

یا رب ز کرم ممد او باش

در جنگ عدو معد او باش

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: دهه آخر شوال ۹۸۰ هـ.

صفحات مجدول محرر به زر و شنکرف و مشکی و لاجورد، عناوین و احادیث به شنکرف، آیات به زر، صفحه آغاز دارای سرلوح مذهب، نام کتاب به سفیدآب در کتیبه مذهب نگاشته شده است.

جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج.

۱۳/۵ × ۲۱/۵ سم. ۹۶ گ. ۱۴ س.

(ثبت ۷۸۹۱۲)

۹۴۹۵

الجامع الصحیح (حدیث - عربی)
= صحیح البخاری

از: محمد بن اسماعیل جعفی بخاری (۲۵۶ هـ).

انجام این نسخه که گویا به خط مؤلف باشد در ۷ رجب ۸۲۲ هـ است.

آغاز: بسمله. شکر و سپاس و حمد بی قیاس خداوندی را که انسان را بحکم و لقد کرمانا بنی آدم خلعت اجتناب پوشانید....
انجام:

خشنودی تو غایت خشنودی منست

دارم نگاه پی تو تا روح درمنست

خط: نستعلیق و تعلیق. کاتب: گویا مؤلف. تاریخ کتابت: عصر ۷ رجب ۸۲۲ هـ.

صفحات مجدول به سنگرف، عناوین سنگرف، در اول و آخر نسخه فواید پراکنده به چشم می خورد.

جلد: مقوا عطف و لبه‌ها تیماج.

۱۳×۱۹ سم. ۸۲ گ. ۷ س.

(تصویر) ← (ثبت ۷۸۶۵۲)

۹۴۹۸

مجموعه ادبی

(ادب-عربی و فارسی)

از: سیف الملک عباسقلی خان بن محمد زکی خان سردار نوری.

گزیده‌ای است از قطعات روایی و ادبی به عربی و بعضاً فارسی که نوری از کتاب‌های مختلف برای احتشام‌الدوله در ۱۲۷۸ هـ در اصفهان فراهم آورده است. آغاز: بسمله. اللهم یا ناصر دین البلاغة بشباسیف البیان و رافع الویة البراعة فی صدر حلبة التبیان....

انجام: ... پریشان حال کثیر الاختلال عفو و اغماض فرمایند.

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: مؤلف. تاریخ

کتابت: ۱۰ رجب ۱۲۷۸ هـ. مکان کتابت: اصفهان.

صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و مشککی، صفحه آغاز دارای کتیبه مذهّب، عناوین

سنگرف، سطور مورب.

مر خدای را که آفریننده جهانست و دارنده زمین و آسمان است و روزی دهنده انس و جان است....

انجام:

مرا شرمساری ز روی تو بس

دگر شرمسارم مکن پیش کس

بود سایه عالیت مستدام

بحق محمد علیه السلام

خط: تعلیق. کاتب: جان محمد بن مولانا محمد

مشهور به مولانا قرای مردان قسیمی. تاریخ

کتابت: غره محرم ۱۰۱۷ هـ.

عناوین سنگرف.

جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.

۱۲×۱۸ سم. ۷۰ گ. ۶ س. (ثبت ۴۹۲۹۳)

۹۴۹۷

منشآت

(نامه نگاری-فارسی)

از: طیب بن شرف‌الدین بن قوام‌الدین مولوی معرفی

ارزنجان (ق ۵۹).

کتابی است در آداب نامه نگاری و منشی گری به نثر و نظم، دارای ابواب متعدد با عناوین: فی القاب سلاطین، جواب القاب سلاطین عظام، مرتبه امراء عظام و نوبان کرام، جواب امراء عظام و نوبان، مرتبه خواتین، مرتبه وزرا و نواب و اهل قلم، جواب نواب و وزرا و اهل قلم، مرتبه قضات، جواب قضات و علما، مرتبه مقتبان و علما، مرتبه واعظان، مرتبه سادات عظام، مرتبه مشایخ عظام، مرتبه خطبا، مرتبه محتسبان، مرتبه اطبا و حکما، مرتبه منجمان، مرتبه شعرا، مرتبه حافظان و خوش خونان، مرتبه برادران و دوستان، تهنیت نامه، تهنیت فرزند، عیادت نامه، جواب عیادت نامه، عزانامه، جواب عزانامه، مکتوبات امراء نصاری و افرنج، صورت احکام اول میرداد، حکم قضات، نامه شکر، نامه شکایت، آزادنامه عبد، سوگندنامه.

آغاز تألیف شب دوشنبه ۱۰ محرم ۸۲۰ هـ بوده و

متنوع است. در جایی اشعاری آورده در رثای فرزندش حیدر که در ۱۰۵۲ هـ بر اثر آبله جان باخته بود و تخلص شعری اش «فضیلی» است.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرتنج.
۱۲/۵ × ۱۹ سم. ۱۲۴ گ. ۱۲ س.

(ثبت ۱۳۷۳۲)

۱. ادلة الفقه به نقل از التنقیح (عربی)
(گ ۱ پ)

۹۴۹۹

گلشن مراد (تاریخ-فارسی)

از: میرزا ابوالحسن بن محمد غفاری کاشانی (۱۲۱۰ هـ).

۲. فایده در بیان اقسام کافر به نقل از شرح مقاصد (عربی)
(گ ۲ ر)

تاریخ پادشاهان زند است از ۱۱۶۸ هـ تا روزگار نگارش ۱۲۰۳ هـ، و سپس در ۱۲۱۰ هـ به کوشش محمد علی خان شیرازی به انجام رسیده است.

۳. بندی در تفسیر سوره حمد منسوب به فخر رازی (عربی)
(گ ۲ ر)

شامل ۱ «مقدمه» و ۳ «مقاله» است. نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱۰۶۰/۲. آغاز: بسمله. گلشن مراد سلاطین کامکار را خرمی و طراوت حصول بآبیاری ستایش مالک الملک ...

۴. ما بال = المسائل الطبيعية (فلسفه-عربی)
(گ ۲ پ-۷ پ)
منسوب به: ارسطو.
نک: مجلس، ش ۱۸۲۲.

خط: نستعلیق. کاتب: حکیم الملک ابراهیم حکیمی. تاریخ کتابت: سه شنبه ۲۱ دی ۱۳۱۶ هـ مطابق با ۸ ذی‌قعدة ۱۳۵۶ هـ. مکان کتابت: تهران از روی نسخه اعلم‌الدوله خلیل ثقفی عامری مورّخه ربیع الاول ۱۳۴۱ هـ.

۵. المصادرات (منطق-عربی)
(گ ۸ ر)

در آخر نسخه مطالبی از روی جلد نهم از ملحقات روضة الصفا تألیف رضا قلی خان هدایت نقل شده است، برگ‌هایی در پایان نسخه سفید مانده است، این نسخه را ابراهیم حکیمی (کاتب) به کتابخانه مجلس بخشیده است. جلد: تیماج یشمی.
۱۴/۵ × ۲۲/۵ سم. ۷۷ گ. ۲۰ س.

از: غیاث‌الدین محمد دشتکی. آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة علی محمد خیر الانبیاء و المرسلین و علی آله الطاهرین و علی صحبه المشتاقین اما بعد فهذه رسالة فی بیان المصادرات و الاصول الموضوعة و العلوم المتعارفة و بیانها ... انجام: ... اما تصویری و هی الحدود و المعارف او تصدیقیة كما تقرر فی المنطق و الله اعلم بحقایق الاشياء.

(ثبت ۲۶۴۹۶)

۹۵۰۰

مجموعه

۶. اشعار منسوب به امام سجاد (عربی)
(گ ۸ پ)

این مجموعه به خط فضل الله بن مسعود در ۱۰۴۷ هـ کتابت شده و به جز رساله‌ها، مشحون از فواید

- جدیده صدر الحكماء بر شرح تجرید، از افادات خواجه افضل تركه، آیات من القرآن يستعمل فی استقبال الاحوال، نقلی از اساس الاقتباس خواجه نصیرالدین طوسی در كل و جزء، روایتی از کافی، طریق ختم سورة توحید از شیخ بایزید بسطامی و...
۷. اشعار لفاطمة علیها السلام (عربی)
فی مفارقة النبی (ص)
(گ ۸ پ)
۸. لغز الزبدة (معما-عربی)
(گ ۹ پ-۱۷ ر)
از: شیخ بهایی محمد بن محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ هـ).
نک: مجلس، ش ۱۲۶۵۸؛ التراث العربی، ۴ / ۳۹۹.
۹. لغز القانون (معما-عربی)
(گ ۱۷ پ-۱۹ ر)
از: شیخ بهایی محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ هـ).
نک: ذریعه، ۱۸ / ۳۳۶.
آغاز: بسمله. يقول اقل الانام بهاءالدين محمد العاملي عفى الله عنه ايها الاصحاب الكرام و الاخوان العظام ان لي حبيباً جالينوسى المشرب بقراطى المطلب....
۱۰. توضیح المقاصد (تاریخ-عربی)
(گ ۱۹ پ-۲۷ پ)
از: شیخ بهایی محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ هـ).
نک: مجلس، ۴۰ / ۲۶، ش ۷۵۴۰؛ ذریعه، ۴ / ۴۹۸.
۱۱. فواید متفرقه (عربی)
(گ ۲۸ ر-۴۹ ر)
از جمله: ابیاتی منسوب به سیدالشهداء (ع) و زین‌العابدین (ع) و لبعض العارفين و لمجنون العامری، فایده‌ای از کشف و فایده‌ای از مشکوة الانوار غزالی و نقلی از فواتح مبینی و نقلی از حواشی شرح التجرید محقق شریف و نقلی از نهایة الاصول علامه حلی، از تحقیقات کاشف الحقایق و الدقایق محمد، فایده‌ای منطقی از حواشی اشارات علامه دوانی، روایت مفصلی از امام صادق (ع) در خواص سور قرآنی، نقلی از حاشیه
۱۲. جبر و اختیار (فلسفه-فارسی)
= قضا و قدر
(گ ۴۹ پ-۶۲ ر)
از: خواجه نصیرالدین طوسی (۶۷۲ هـ).
نک: فهر ستواره کتاب‌های فارسی، ۶ / ۱۲۳.
آغاز: بسمله. الحمد لله رب الارباب و مسبب الاسباب و مفتاح الابواب و ملهم الصواب.
۱۳. استقصاء النظر فی البحث عن القضاء و القدر (کلام-عربی)
(گ ۶۲ پ-۷۵ ر)
از: علامه حلی حسن بن یوسف بن مطهر (۷۲۶ هـ).
نک: مجلس، ش ۱۴۲۹۲.
۱۴. دوازده‌بند در مرثیه (شعر-فارسی)
(گ ۷۵ پ-۷۸ ر)
از: محتشم کاشانی.
آغاز:
باز این چه شورش است که در خلق عالم است
باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است
۱۵. معمای فقهی «دی زمانی سوی صحرا رفتم از بهر طواف...» (گ ۷۸ پ)
۱۶. نقلی از انموذج دوانی (گ ۷۹ ر)

- از جمله ابیاتی از محی‌الدین ابن عربی، نقلی از
حواشی تهذیب دوانی، شرح بیت «ز دریای شهادت چون
نهنگ لا برآرد هو/ تیمم فرض گردد نوح را در وقت
طوفانش» و... (فقه - عربی)
- ۱۸. مناسک الحج**
(گ ۸۷-پ ۹۲)
از: ابن صبح علی.
آغاز: بسمله... و بعد فهذه جملة مختصرة يحتاج الى
معرفتها كل من كان حاجا و معتمرا و هي وافية بالمقصود
لمن كان عليه مقتصرًا جعلتها و انا اقل عبادالله العلی ابن
صبح علی...
انجام: ...انك علی كل شیء قدير و صلی الله علی
محمد و آله.
- ۱۹. صیغة استیجار حج
و نماز و صوم**
(گ ۹۳ ر)
- ۲۰. اشعاری از فضیلی**
در رثای فرزندش حیدر در ۱۰۵۲ هـ
(گ ۹۳ پ)
آغاز: لراقمه
در پای جان خلیده دگر خار آبله
درهم شده است کار دل از کار آبله
- ۲۱. جدولی در شناخت غره** (نجوم - فارسی)
ماه منسوب به امام صادق (ع)
(گ ۹۴ پ)
- ۲۲. فایده‌ای در تکسیر حروف** (جفر - فارسی)
(گ ۹۵ ر و پ)
- ۲۳. فواید متفرقه**
(گ ۹۶-۱۰۶ ر)
- از جمله ابیاتی از محی‌الدین ابن عربی، نقلی از
حواشی تهذیب دوانی، شرح بیت «ز دریای شهادت چون
نهنگ لا برآرد هو/ تیمم فرض گردد نوح را در وقت
طوفانش» و... (عقاید - عربی)
- ۲۴. مناظرة مع الفاضل
الهروی**
(گ ۱۰۶-پ ۱۲۹)
از: ابن ابی جمهور احسایی محمدبن علی بن ابراهیم
(ح: ۹۰۹ هـ).
نک: التراث العربی، ۵/ ۲۳۱.
آغاز: بسمله. الحمد لله الذی ارسل رسوله بالهدی
علی كافة الوری... اما بعد فهذه مجموعة مشتملة علی ما
وقع من المباحثات و المجادلات بین الشیخ الفاضل
الکامل المشهور بالشیخ محمد الجمهور قدس سره و بین
العلامة المدقق الفهامة جامع سنن النبوی المشهور بالملا
الهروی فی مذهب الامامية فاعلم ایها المقتدی...
(شعر - عربی)
- ۲۵. القصيدة الطنطرائية**
(گ ۱۳۱-پ ۱۳۶)
از: احمد بن عبدالرزاق طنطرائی.
آغاز:
یا خلی الببال قد بلبلت بالبال بال
بالنوی زلزلتنی و العقل بالزلزال زال
- ۲۶. طریق تحقیق القبلة** (عربی)
(گ ۱۳۹-پ ۱۴۰ ر)
از: علی بن عبدالعالی کرکی.
آغاز: جهة القبلة فی حق اهل كل اقلیم هو ما یوازی
جهتهم مما سامت الکعبة...
(متنق - عربی)
- ۲۷. آداب البحث و المناظرة**
(گ ۱۴۶-پ ۱۶۳ ر)

- از: میر فخرالدین محمد بن حسین حسینی سماکی
(ق ۱۰هـ).
نک: التراث العربی، ۲۳/۱.
آغاز: بسمله. الحمد لله الحکیم الوهاب و الصلوة
على خير من نطق بالصواب و على المتأدبين بالأداب ...
انجام: ... و هو غير لازم فتأمل جدا و لتختم الكلام
مستعينا بالمفيض العلام مصليا على النبي و آله الكرام و
صحبہ العظام.
۳۲. **معماى منظوم** (معما-فارسی)
(گ ۱۷۵ پ-۱۷۶ ر)
از: قطب‌الدین خسرو شاه.
سؤال معماگونه‌ای است به نظم فارسی در چهاربیت با
پاسخ منظوم مولانا قطب‌الدین خسرو شاه در هفت بیت.
آغاز:
سؤال، گوشواره‌ای داشتیم از لعل و مروارید و زر
بود یکم‌ثقال وزن آن مرصع گوشوار
۲۸. **نقل‌هایی از الاربعون** (حدیث-عربی)
حدیثاً شیخ بهایی و فواتح میبیدی
(گ ۱۶۵ ر-۱۶۹ پ)
۳۳. **فایده فی المرآت** (فارسی)
به نقل از مرآة الحقایق حافظ علی جامی.
(گ ۱۷۶ ر-۱۷۸ ر)
۲۹. **جدول اوزان**
(گ ۱۷۰ ر-۱۷۱ پ)
۳۴. **فائده فی عالم المثال** (عربی)
به نقل از شرح فصوص محقق کاشی.
(گ ۱۸۳ پ)
۳۰. **خلاصة التنزیل**
(گ ۱۷۲ پ-۱۷۵ ر)
از: علاء‌الدین هروی مشهور به ابن عماد (ق ۵۹هـ).
منظومه‌ای است در تجوید سروده سال ۸۰۳هـ.
نک: ذریعه، ۱۳۵/۱۹؛ منزوی، ۷۹/۱.
آغاز:
ای بنام تو افتتاح کلام
در ثنایت زبان رسیده بکام
انجام:
کو غریق بحران غفران باد
ناظم این رساله ابن عماد
۳۵. **اجوبة مسائل شاه‌فضل‌الله** (تفسیر-عربی)
(گ ۱۸۴ پ-۱۸۹ ر)
از: شیخ بهایی محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰هـ).
نک: التراث العربی، ۹۴/۱.
آغاز: بسمله. اما بعد الحمد و الصلوة و ابلاغ السلام
الی الأخ الأعرز الفاضل الكامل الفقیه النبیہ الجلیل النبیل ...
انجام: ... مشروط ببقائهم علی الایمان الی وقت
الوفاة و الله اعلم بالصواب.
۳۶. **وصیت افلاطون به ارسطو به** (عربی)
نقل از اخلاق ناصری خواجه نصیر طوسی
(گ ۱۸۹ پ-۱۹۰ ر)
۳۷. **فایده‌ای در باره زاویه از شرح میرزا
قاضی دام‌ظله**
(گ ۱۹۲ ر-۱۹۴ ر)
۳۱. **ابیات منسوب به ابن سینا** (شعر-عربی)
(گ ۱۷۵ پ)
آغاز:
توق اذا استطعمت ادخال مطعم
على مطعم قبل فعل الهواضم

۳۸. **فایده‌ای در باره عدد اصم از کشکول شیخ بهایی**
(گ ۱۹۵ ر)
- از: محمد شریف کشمیری.
نک: التراث العربی، ۸۱ / ۴.
آغاز: بسمله. ربنا آتنا من لدنک رحمة و هیئتی لنا من امرنا رشدًا و صل علی محمد عبدک و رسولک و عترته... ان فی کیفیت علم الواجب تعالی و تقدس بالمعلومات و الحوادث تحیر آراء العلماء....
۳۹. **فایده‌ای در باره نجاست خمر از ملا احمد اردبیلی**
(گ ۱۹۵ پ-۱۹۶ ر)
- (فقه-عربی)
۴۰. **الوجیزة**
(گ ۱۹۶ پ-۲۰۰ پ)
از: شیخ بهایی محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ هـ).
نک: مجلس، ۳۹ / ۲۶، ش ۷۵۴۰.
- (درایه-عربی)
۴۱. **الباب الثالث من المنهج الرابع من الحبل المتین فی الموارث**
(گ ۲۰۳ پ-۲۰۹ ر)
از: شیخ بهایی محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ هـ).
- (فقه-عربی)
۴۲. **ترادف المفرد و المركب**
(گ ۲۰۹ پ-۲۱۱ پ)
از: ابوالحسن بن احمد.
نک: التراث العربی، ۵۲ / ۴.
آغاز: بسمله. الحمد لله رافع درجات اهل التجرید و واضع فرائد اسمائه فی خزائن قلوب ارباب التفرید... انجام: ... فافهم انه من مزال اقدم الأفهام و محل تحیر الاوهام و الحمد لله الملك العلام.
- (منطق-عربی)
۴۳. **فایده‌ای از رساله عشرینیه میرداماد**
(گ ۲۱۲ ر)
- (عربی)
۴۴. **علم الله تعالی**
(گ ۲۱۲ پ-۲۱۳ ر)
- (فلسفه-عربی)
۴۵. **استدلال مشهور علی اثبات الصانع من رسالة الشوارق لابی الحسن الابيوردی**
(گ ۲۱۳ پ-۲۱۴ پ)
- (عربی)
۴۶. **فایده‌ای از صوامع الملکوت شاه قاضی بن علامه حاجی حسین دام ظلّه در فضایل قرآن و آیاته**
(گ ۲۱۵ پ-۲۱۸ پ)
- (فارسی)
۴۷. **شطرنجیه**
(گ ۲۱۹ پ-۲۲۱ ر)
منسوب به: خواجه قطب‌الدین خسروشاه.
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة علی محمد و آله المعصومین این مقدمه ایست در حساب تصنیف خانهای شطرنج....
- (فارسی)
۴۸. **ابیاتی از شرف‌الدین علی مخدوم یزدی در حساب رقعه شطرنج**
(گ ۲۲۱ پ)
- (فارسی)
۴۹. **لغز**
(گ ۲۲۴ ر و پ)
از: عبدالعلی بن ناصر مشعشی.
آغاز: بسمله. بعد حمد الله و الصلوة... یقول غبار نعال... ای اسم آخره آخر الحروف و اوله بذاک معروف....
- (معما-عربی)

۵۰. اشعاری از خاقانی شیروانی (فارسی)
و صفی‌الدین اردبیلی
(گ ۲۲۵ ر)
- فرهنگ فارسی است به ترکی، به نظم، در وزن‌های گوناگون، که در ۹۲۱ هـ به انجام رسیده و چندین شرح دارد.
نک: عثمانلی مؤلفری، ۱/ ۹۲؛ منزوی، ۳/ ۱۹۶۸؛
فهرس المخطوطات التركية العثمانية فی دارالکتب المصرية، ۱/ ۱۳۳.
آغاز:
بنام خالق و حی و توانا
قدیم قادر بینا و دانا
انجام:
اوقیانلردن رجام ایده دعا
او قیانه رحمت ایلیه خدا
خط: نسخ معرب. بی‌کا. بی‌تا، از ق ۱۱ هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده و در آخر نسخه مهر کتابخانه جعفر سلطان‌القرائی به تاریخ ۱۳۶۵ هـ در تبریز.
جلد: تیماج مشکى دارای ترنج و سرترنج.
۱۰/۱۵ × ۱۵ سم. ۶۲ گ. ۷ س. (ثبت ۷۸۵۲۵)
- ۹۵۰۲
- مجموعه
۱. الصلاة (فقه - عربی)
(گ ۲۳- پ)
از: مؤلفی ناشناخته.
احکام نماز را به صورت فتوایی در فصول متعدد آورده است، فصل‌های موجود در نسخه:
الفصل الثانی فی ازالة النجاسات
الفصل الثالث فی لباس المصلی و مکانه
الفصل الرابع فی استقبال القبلة
الفصل الخامس فی اعداد الصلوة الیومیة
الفصل السادس فی کیفیت الصلوة
الفصل السابع فی شرایط الجمعة و خصوصیتها
الفصل الثامن فی بیان سبب القصر
۵۱. اثبات الواجب الجديدة (کلام - عربی)
(گ ۲۲۵ پ- ۲۶۵ ر)
از: محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸ هـ).
نک: التراث العربی، ۱/ ۴۷.
آغاز: بسمله. له الحمد على نعمه العمیم و مننه
القدیم... و بعد فهذه نبذة من الحقائق...
انجام: ... و العلم عين الذات فقد يرجع الأمر كله الى
الله ألا الى الله تصير الامور و الحمد لله الشکور و الصلوة
على نبيه شفيع يوم النشور و آله و صحبه معادن الخیور.
۵۲. خلق الأعمال (فلسفه - عربی)
(گ ۲۶۵ پ- ۲۷۱ ر)
از: محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸ هـ).
نک: التراث العربی، ۲/ ۴۶۶.
آغاز: بسمله. اما بعد حمدالله مفتاح القلوب... فقد
سألنی الأخ فی الدین و المحب فی الیقین...
خط مجموعه: نسخ. کاتب: فضل الله بن مسعود.
تاریخ کتابت: ۱۰۴۷ هـ.
رکابه‌نویسی شده، برخی از رساله‌ها حواشی «منه» دارد، فواید پراکنده فراوانی در این مجموعه درج شده است، مهر وقف در چند جای نسخه دیده می‌شود، در اول نسخه تملک حیدر علی بن عزیزالله با مهر وی.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۱ × ۲۰ سم. ۲۷۱ گ. ۲۱ س. (ثبت ۸۷۶۶۷)
- ۹۵۰۱
- تحفه شاهی (لغت فارسی به ترکی - ترکی)
از: ابراهیم دده شاهی (۹۵۷ هـ).

عینیّه و شد لجیته... القول فی التّغسیل یغسله اولی الناس به علی المشهور للخبر...
انجام: ... و یدل علیه المستفیض و الله اعلم بحقایق احکامه و قد کمل ما أردنا ذکره فی کتاب الجنایز و الحمد لله وحده و الصلوة علی محمّد و آله.

۳. الضوابط الخمس فی أحكام الشک و السهو و النسیان فی الصلوة

(گ ۳۸ ر و پ)

از: ملاً محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ هـ).
رساله کوتاهی است در پنج ضابطه که در سی بیت برگزار شده و در آن احکام شک، سهو و نسیان در نماز بیان شده است.

نک: ذریعه، ۱۴/۲۱۲؛ فهرست‌های خودنوشت فیض کاشانی، ۲۰۱.
آغاز: بسمله. الحمد لله علی جزیل نواله و الصلوة علی محمّد و آله اما بعد فلما کان الشک و السهو و النسیان کالغریزی....

انجام: ... اعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم فانه یزجر الشيطان و یطرده انشاء الله و الحمد لله رب العالمین.

۴. شرح حدیث رد الشمس

(گ ۴۰ ر-۶۲ پ)

گویا از: سلیمان بن عبدالله ماحوزی بحرانی (۱۱۲۱ هـ).

رساله‌ای است در شرح حدیث رد شمس دارای مقدمه‌ای در پنج بحث و چند باب:
الباب الاول فی الأخبار الناطقة بارتداد الشمس
لأمیر المؤمنین علیه السلام من طرق العامة.
الباب الثانی فی الأخبار الناطقة بذلك من طرق اصحابنا الامامیة.
الباب الثالث فیما یدل علی ذلك بدلالة العموم.

الفصل التاسع فی منافیات الصلوة
الفصل العاشر فی حکم السهو و الشک
الفصل الحادی عشر فی القضاء
الفصل الثانی عشر فی صلوة العیدین و الآیات و الأموات

در ابتدای نسخه، این رساله از فیض کاشانی معرفی شده است؟

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.
آغاز: و المباشرة بنفسه مع المکنة و ما سوی هذه...
الثانی الغسل و یجب للصلوة الواجبة من حدث الجنابة و الحیض و الاستحاضة الغير القلیلة....
انجام: ... بعد الحمد فی احدیهما الشمس و فی الاخری العاشیة و اما صلوة الآیات و هی.

۲. احکام الجنائز

(گ ۲۷ ر-۳۷ ر)

گویا از: ملاً محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ هـ).

رساله مختصری است در بیان احکام میت.
عناوین موجود در نسخه:

القول فی التّغسیل
القول فی التحنيط
القول فی التشییع
القول فی الصلوة
القول فی الدفن
القول فی اللواحق
القول فی التعزیة.

این رساله در ابتدای نسخه و در انجامه به فیض کاشانی منسوب شده و کاتب مدعی شده که آن را از روی خط مصنف نگاشته است ولی غیر از جهاز الاموات است که در فهرست‌های خودنوشت فیض کاشانی (ص ۱۶۵) معرفی شده است. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.
آغاز: مصلاه مع تعسر النزاع للصّحیحین و تغمیض

- الباب الرابع فی رفع الاستبعاد الصادر عن بعض أهل العناد.
- الباب الخامس فی الکلام علی تأخیره علیه السلام صلاة العصر حتی خرج الوقت.
- در نسخه تنها همین پنج باب موجود است. مؤلف از شیخ حر عاملی با عنوان «بعض من عاصرناه من أئمة الحديث» یاد می‌کند. در ابتدای نسخه احتمال انتساب رساله به شیخ سلیمان بحرانی مطرح شده است؟
- ملا اسماعیل خواجویی نیز رساله‌ای در این باره دارد.
- نسخه حاضر از آغاز اندکی افتاده و از انجام نیز افتادگی دارد.
- آغاز: علی مقدمه و ابواب مستعیناً بملهم الصواب فی کل باب اما المقدمة ففیها أبحاث البحث الأول اعلم ان الحکما قالوا ان الأفلاک بأجمعها حیه ناطقه....
- انجام: ...لزوال الکراهة ح ففیه ان المفهوم و مما رواه الصدوق.
- خط: نسخ. رساله دوم: علی نقی بن حسن عسکری موسوی مشهدی. تاریخ کتابت: ۱۰۳۵ هـ. از روی خط مصنف که از او با دعای «دام ظلّه» یاد می‌کند، رساله سوم: محمد بن زین العابدین موسوی در جمادی الثانی ۱۲۷۱ هـ. عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، رساله سوم حواشی با نشانی «منه رحمه الله» دارد.
- جلد: تیماج مشکى.
- ۹۵۰۳ (شعر-کردی) جنگ‌نامه محمد حنفيه از: محی‌الدین بن سید عبدالقادر (ق ۱۱۴ هـ). منظومه سستی است به زبان کردی در داستان جنگ محمد حنفيه فرزند امام علی^(ع) با پادشاه روم.
- ۹۵۰۴ (شعر-کردی) زرد آهنگ از: محی‌الدین بن سید عبدالقادر (ق ۱۱۴ هـ). منظومه سستی است به زبان کردی در داستان جنگ ایران و توران که در فراز صفحه نخست به عنوان «کتاب زرد آهنگ» معرفی شده است.
- از همین ناظم جنگ‌نامه محمد حنفيه به ش ۹۵۰۳ گذشت.
- آغاز: قدیم مطلق واجب‌الوجود قدیم مطلق حی لامکان قیوم برحق بامر تو بی‌مهتاب بی‌دوشق انجام: هزاران درود و هزاران سلام ز ما بر محمد علیه السلام خط: نستعلیق، به خط ناظم. تاریخ کتابت: ۲۷ سوال ۱۳۲۱ هـ.
- خط: نستعلیق. کاتب: محی‌الدین بن عبدالقادر (ناظم). تاریخ کتابت: ۱۳۲۵ هـ. مکان کتابت: در قریه سیور. رکابه‌نویسی دارد. جلد: مقارویه پارچه. ۱۱/۵ × ۱۸ سم. ۲۷ گ. ۱۴ س. (ثبت ۷۸۹۰۹)

- رکابه‌نویسی دارد.
 جلد: مقوای مندرس.
 ۱۲×۱۷/۵ سم. ۴۷ گ. ۱۲ س. (ثبت ۷۸۹۰۸)
- آغاز:
 گفت بیرونست از حد شمار
 کار من اینست در لیل و نهار
- انجام:
 بنشینم و پاکشم بدامان
 تا کار وفا شود بسامان
 خط: نستعلیق شکسته. بی‌کا. تاریخ کتابت: از
 ق ۱۳ هـ.
 رکابه‌نویسی شده، در آخر نسخه یادداشتی به
 تاریخ ۱۲۰۹ هـ دیده می‌شود.
 جلد: پارچه آبی.
 ۶/۵×۱۳ سم. ۸۴ گ. سطور چلیپایی.
 (ثبت ۵۰۷۳۰)
- ۹۵۰۵
پریشان نامه (شعر-کردی)
 از: ملا پریشان کرد.
 اشعار مهملی است به زبان کردی از شاعری با
 تخلص «پریشان».
 نک: ادبیات، ۵۲/۱.
 آغاز:
 من ژ بسم الله من ژ بسم الله
 ابتدا مکم من ژ بسم الله
 پریشان نامه ذکر مکم لله
 نه ارای هر کس پی فنای فی الله
- انجام:
 پس معنای آیه چشین و قیاس
 کاظمین الغیظ عاقین عن الناس
 خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: شنبه ۱۸ ذی
 حجه ۱۳۲۶ هـ.
 در اول نسخه یادداشتی از خلیل مجازی
 توپسرکانی به تاریخ ۱۳۶۰ هـ درباره کتاب و در
 آخر نسخه یادداشتی از میرزا حسن ابن شیخ
 الاسلام در ۲۱ جمادی الثانی ۱۳۴۰ هـ.
 جلد: مقواریه پارچه مشکی.
 ۱۱/۵×۱۸ سم. ۲۱ گ. ۱۵ س. (ثبت ۷۸۹۰۷)
- ۹۵۰۶
جنگ اشعار (ادب منظوم-فارسی)
 بیاضی است شامل اشعار فارسی از سروده‌های
 سعدی، عطار، هاتف کاشی، حافظ، عاشق، جامی،
 مشنق، رفیق و نظیری.
 از آغاز افتادگی دارد.
- ۹۵۰۷
مجموعه
۱. حل مشکلات اصول (اصول فقه-فارسی)
 (گ ۱ پ-۴۰ ر)
 از: محمد تقی بن محمد رضی.
 چند سؤال و جواب در اصول فقه شیعی است، به نام
 کتاب و مؤلف در مقدمه تصریح شده است. گویا غیر از
 حل مشکلات الاصول سید محمد باقر طباطبایی یزدی
 (۱۲۹۸ هـ) است که در ذریعه (۷/۷۲) معرفی شده است.
 آغاز: بسمله. الحمد لله الذی الهمنی حل مشکلات
 الاصول و خلصنی من شبهات الفحول... و بعد این رساله
 ایست مسمی بحل مشکلات اصول در جواب از سؤالات
 بعض فحول... سؤال فقها که استدلال می‌کنند در نفی
 عسر و حرج بآیه شریفه...
 انجام: ... این جوابها از محمد ملقب بتقی بن محمد
 رضی باشد بدون ملاحظه کتب و اسباب نوشته برب
 الارباب باین طریق که سؤالاترا در نزد خود گذارده و
 بملاحظه هر سؤالی بفکر قاصر جوابش نوشته‌ام الحمد
 لله رب العالمین.

۲. تقویم المیراث**فی تقسیم التراث**

(گ ۴۳ پ-۱۰۷ پ)

(فقه-فارسی)

از: بهاء‌الدین محمد حسینی مختاری (ق ۱۲ هـ).
مؤلف پیش از این کتاب لطائف المیراث لطائف الوراث را به عربی نگاشته، سپس آن را به فارسی درآورده و قسام الموارث و اقسام التوارث نام نهاده و چون در آن کتاب طول و اطناب بود، کتاب حاضر را به درخواست ابوالهدی (مراغی) به فارسی و مختصر در یک مقدمه و دوازده باب و خاتمه نگاشت.
مقدمه: در بعض قواعد حساب که احتیاج به آنها بود.

باب اول: در موجبات ارث و درجات ورثه و سهام.
باب دوم: در موانع ارث.
باب سوم: در حجب و شروط حاجب و محجوب.
باب چهارم: در میراث والدین و اولاد و حبوه.
باب پنجم: در میراث اخوة و اخوات و اجداد و جدات.
باب ششم: در اعمام و عمات و احوال و خالات.
باب هفتم: در ازواج و زوجات.
باب هشتم: در اقسام ولاء و احکام آنها.
باب نهم: در محاسبات سهام و ترکات.
باب دهم: در میراث خنثی و ممسوح و انسان دو سر.
باب یازدهم: در میراث جمعی که بغرق یا هدم بمیرند و ترتیب موت ایشان معلوم نباشد.
باب دوازدهم: در میراث ولد زنا و مشکوک فیه و مجوس.

خاتمه: در مناسخات.

نک: فیضیه، ۳۸/۲.

نسخه حاضر از انجام ناتمام مانده است.

آغاز: بسمله حمد بیحد و مدح سرمد و ارثی را سزد که ظلمت شب و نور صبح اشهب را....

انجام: ... چنانکه در مثال مذکور متوفی شود یک ابن اب از ابن و دو بنت فریضه وی.

خط مجموعه: نسخ و نستعلیق، بی‌ک. تاریخ کتابت: از ق ۱۳ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده، در آخر نسخه یادداشت تملک به تاریخ ۱۲۴۳ هـ دیده می‌شود.

جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده مجدول با ترنج و سرترنج.

۱۰/۵ × ۱۴/۵ سم. ۱۰۹ گ. ۱۶ س.

(ثبت ۷۸۸۰۵)

۹۵۰۸

مجموعه**۱. کمامة الزهر و صدقة**

(ادب-عربی)

الدرر = شرح البسامة باطواق الحمامة

(گ ۱-۱۸۰ پ)

از: عبدالملک بن عبدالله، ابن بدر بن حضرمی (بعد از ۶۰۸ هـ).

شرح ادبی و تاریخی است بر قصیده راثیه ابن عبدون عبدالمجید فهری (ح ۵۲۸ هـ) در رثای بنی افضس موسوم به البسامة باطواق الحمامة با این مطلع:

الدهر یفجع بعدالعين بالأثر

فما البكاء علی الأشباح و الصور

این کتاب دو بار در لیسن به سال‌های ۱۸۳۹ و ۱۸۴۶ م بار دیگر در قاهره به سال ۱۳۴۰ هـ به چاپ رسیده است.

نک: التراث العربی، ۴/۳۵۷؛ دائرة المعارف بزرگ

اسلامی، ۳/۹۳-۹۴ و ۴/۲۰۴-۲۰۶.

آغاز: بسمله. الحمد لله الملك القديم المعبود الصمد
القدير المقصود الرب الرؤف الرحيم المحمود... قال الشيخ
الفقيه الكاتب الأديب عبدالملك الحضرمی الشبیلی رحمه
الله تعالى أما بعد فانه جمعنی يوماً من الأيام مع جماعة

جلد: تیماج فرنگی آبی.
 ۱۶×۲۱/۵ سم. ۱۹۴ گ. ۱۹ س.
 (ثبت ۷۸۸۱۵)

۹۵۰۹

دیوان صادق مَلَّارِجَب (شعر-فارسی)

از: صادق مَلَّارِجَب اصفهانی.
 نک: ذریعه، ۹/ ۵۸۰؛ منزوی، ۳/ ۲۳۹۹.
 آغاز:
 بخ بخ دل میرود تا عرش بینم یار را
 بوسه باران می‌کنم بر یاد زلفش مار را
 انجام:

چارروز دیگر خلق همه می‌گویند
 آنشخص فلان فلان اهنی کرده
 خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: چهارشنبه
 ۲۵ جمادی الآخر ۱۳۱۹ ه. مکان کتابت: در
 دارالخلافة تهران. رکابه‌نویسی دارد.
 جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج سرخ.
 ۱۶×۲۱ سم. ۱۳۴ گ. ۱۱ س. (ثبت ۸۵۷۴۳)

۹۵۱۰

عشر تکده (طنز-فارسی)

ا: مؤلفی ناشناخته.
 مجالسی است با عناوین «عشر تکده» به نظم و نثر
 فارسی و عربی که مضمون آن داستان‌های فکاهی و
 ساختگی در باره خلفای جور است.
 بخش موجود در نسخه:
 عشر تکده دوم حکایت خلیفه با دخترش
 عشر تکده سوم حکایت خلیفه و مادرش
 عشر تکده چهارم حکایت خلیفه با افلیح
 عشر تکده پنجم حکایت خلیفه با شیطان رجیم
 عشر تکده ششم حکایت قتل خلیفه.
 نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

فرسان النثر و النضام ندی ادب... الدهر یفجع بعد العین
 بالآثری... قوله هوت بدارا هو دار بن دارا بن بهمان...
 انجام: ... آن یكون صاحب أمره و انما المقادیر تنفذ
 أحب العبد أم کره و هنا انتهى بنا الخبر فی شرح
 القصيدة...

۲. الدرّة المضيئة (تاریخ منظوم-عربی)

فی حصر أئمة العترة المرضیة
 (گ ۱۸۱-۱۹۲ پ)
 از: امام مهدی لدین الله احمد بن یحیی بن مرتضی
 حسنی یمنی (۸۴۰ ه).
 قصیده قافیه‌ای است در بیان اسامی ائمه زیدیه،
 همراه با توضیحاتی به نثر در ترجمه ائمه مذکور.
 نک: اعلام المؤلفین الزیدیه، ۲۰۶-۲۱۳؛ مؤلفات
 الزیدیه، ۱/ ۴۵۸.

آغاز:
 اومیض برق لاح للمشتاق
 ارسلت و بل سحایب الأحداق
 انجام:

اعظم من الایطال آل محمّد
 و عن التمدادی فیهِ و الایطاق
 خط: نسخ. کاتب: علی بن صالح بن زین‌الدین
 احسائی. تاریخ کتابت: دوشنبه ۱۳ شوال
 ۱۲۳۸ ه. مکان کتابت: در کرمانشاهان.
 عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح
 شده، رکابه‌نویسی دارد، نام کتاب‌ها و مؤلفین در
 صفحات عنوان درج شده، در اول نسخه تملک
 محمّدتقی بن محمّد جعفر با مهر وی و تملک
 عبدالله بن احمد بن زین‌الدین هجری در اوائل
 ذی قعدة ۱۲۳۸ ه با مهر مصلح به سجع «عبدالله
 احمد ۱۲۳۴» و یادداشت وقف بر اولاد مرحوم
 محمّدتقی در جمادی الثانی ۱۲۹۹ ه با مهر
 بیضوی «علی اکبر بن محمّدتقی» دیده می‌شود.

کتابی درسی و آموزشی در نحو عربی است که از جهت ترتیب و تنظیم ابواب و وضوح عبارات و کثرت شواهد، بر کتب مشابه پیش از خود مانند کتاب سیبویه و الموجز ابن سراج و الجمل زجاجی برتری دارد. دانشمندان ق ۵ و ۵۶ بیش از ۲۰ شرح بر آن نوشته‌اند. این کتاب در سال‌های اخیر مکرر به چاپ رسیده است.

نک: دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ۳/۲۵۲-۲۵۸.
 آغاز: بسمله. قال الشيخ الامام العالم ابو الفتح عثمان بن جنی النحوی رضی الله عنه و ارضاه الکلام کله ثلاثة اشياء اسم و فعل و حرف

انجام: ... و قالوا العجاج و الحجاج و ذلك لكثرة الاستعمال لا غير.

۳. **موصل الطلاب** (نحو-عربی)

الى قواعد الاعراب

(گ ۹۰ پ-۱۴۰ ر)

از: خالد بن عبدالله ازهری (۹۰۵هـ).

شرح مزجی مختصری است بر قواعد الاعراب ابن هشام نحوی.

نک: التراث العربی، ۵/۳۱۶.

آغاز: بسمله. الحمد لله الملهم لحمده و الصلوة على سيدنا محمد رسولہ و عبده و على آله و صحبه و جنده ...
 انجام: ... و الهداية الى اقوم طريق بمنه و كرمه فختتم كتابه بما ابتداء به و الله اعلم بالصواب و اليه المرجع و الماب.

خط: نسخ زیبا. کاتب: بهاء‌الدین محمد بن شمس‌الدین. رساله یکم: پنجشنبه ۸ جمادی الاولی ۱۱۰۷هـ، رساله دوم: پنجشنبه ۱۹ صفر ۱۱۰۷هـ، رساله سوم: ۹ ربیع الثانی ۱۱۰۷هـ.

صفحات مجدول، عناوین به زر و شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حواشی به امضای «طه سلمه الله» دارد، مهر کاتب به سجع «العبد

آغاز: اللواطه به و فيه ما لا يخفى قال النديم ما اسمه و ما رسمه و ما اصله و ما نسبه و ما حسبه قلت...
 انجام: ... چنانکه او را از یک تکان از پاشنه پا تا فرق خط: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.
 عناوین و نشانی‌ها به سرخی، رکابه‌نویسی شده، برگ اول نسخه پارگی دارد، مهر کتابخانه باقر ترقی در اول نسخه دیده می‌شود.
 جلد: گالینگور زرشکی عطف پارچه طوسی.
 ۱۱/۵ × ۱۸ سم. ۴۴ گ. ۱۴ س. (ثبت ۷۸۸۶۴)

۹۵۱۱

مجموعه

۱. الهدایة فی النحو

(نحو-عربی)

(گ ۴ پ-۳۳ ر)

از: ابو حیان محمد بن یوسف نحوی اندلسی (۷۴۵هـ).

قواعد نحوی را به روش «الکافیة» ابن حاجب به اختصار در یک مقدمه و سه قسم و یک خاتمه آورده و هر یک نیز دارای فصولی چند است. ضمن «جامع المقدمات» بارها به چاپ رسیده است.

نک: التراث العربی، ۵/۴۸۱.

آغاز: بسمله. حمداً ناصعاً لمن سمک السماء من غیر کلفة و مشقة و الصلوة و السلام على من اوتی بالحکمة و الموعظة الحسنة... و بعد فهذا مختصر مفید نافع فی علم الاعراب المسمى بالهدایة مشتملاً على مقدمة و ثلاثة اقسام و خاتمة....

انجام: ... فلزم التقاء الساکنان على خیر حده و هو غیر حسن.

۲. اللمع فی العربیة

(گ ۳۴ پ-۹۰ ر)

از: ابن جنی ابو الفتح عثمان بن جنی موصلی (۳۹۲هـ).

آن افزوده و در جمادی الثانی ۷۵۷هـ به انجام رسانده است.

نک: منزوی، ۳/ ۱۹۹۱.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی زین الانسان بالرأس و الرأس بالانسان و کرهمم علی سایر الأشياء....
انجام:

حمید این را بسال هفتصد پنجاه هفت اندر باتمامش رسانید بعونی خالق یزدان

بهاءالدین محمد» در آخر نسخه دیده می‌شود، در اول نسخه مهر بیضوی به سجع «افوض امری الی الله عبده محمد مهدی»، در اول و آخر و میانه نسخه فواید پراکنده به نظم و نثر عربی درج شده است.
جلد: تیماج زیتونی.

۱۸×۱۱/۵ سم. ۱۴۳ گ. ۱۵ س.

(ثبت ۷۸۴۶۲)

۳. المعشرات السحرية فی الأبیات الفکرية

(لغت - عربی)

(گ ۶۴ پ - ۷۹ ر)

از: بهاءالدین بن عبدالرحمان معالغروی مدرس (ق ۵۹هـ).

منظومه‌ای است در لغت عربی به فارسی به پیروی از «نصاب الصبیان» و «نصیب الفتیان» شامل سیصد بیت در سی قطعه و هر قطعه در ده بیت. شاعر در این منظومه سی بحر از بحور شعری را به کار بسته است، انجام تألیف در ۸۱۲هـ.

نک: ایضاح المکنون، ۲/ ۵۱۳.

آغاز: بسمله. رب زدنی علماً و فهما الحمد لله واهب العقل و الطبع الموزون و الصلوة علی رسوله محمد المؤید بکتابه المکنون... و بعد فیقول العبد المفتقر الی الله العنی المدعو ببهاء المعنا القروی....

انجام:

تم کتابی بلطف الصمد الرازق

نسخه من شد تمام با کرم کردگار...

۴. مخمسات ادبیه

(لغت - فارسی)

(گ ۷۹ پ - ۸۵ پ)

از: سراج قاضی.

در مقدمه گوید: «در وقتی از اوقات شریفه که نظر در لغتهای منظومه افتاده بود همچو نصاب الصبیان و نصیب

۹۵۱۲

مجموعه

۱. نصاب احمدی

(لغت - فارسی)

(گ ۱ ر - ۳۷ ر)

از: احمدی.

منظومه‌ای است در فرهنگ لغات عربی به فارسی در ۴۸ قطعه. در آخر منظومه، تخلص شاعر «احمدی» آمده است. ترجمه ترکی برخی کلمات زیرنویس شده است.

این نسخه از آغاز افتادگی دارد.

آغاز:

حمید است بستوده و منتقم

بود کینه کش مشتری اهل نوا

انجام:

گوشها بر احمدی نه که چو دیده گوشها

گردی و دری نیابی تو بدین زیب و بهها

۲. سلک الجواهر

(لغت - فارسی)

(گ ۳۷ پ - ۶۴ پ)

از: عبدالحمید بن عبدالرحمان انگوری متخلص به حمید.

منظومه‌ای است در فرهنگ لغات عربی فارسی به پیروی از نصاب الصبیان فراهی، با دیبچه‌ای به نثر، و سی و پنج بند روی هم پانصد بیت، سپس پنجاه بیت بر

الفتیان و نسیب الأحباب و روضه و سلک الجواهر و باقی منظومات، یاران که نظم در مقابله ایشان نثر گشته اما با این فصاحت و بلاغت و صنایع بدیعیه از ضرورت‌های شعر خالی نبوده‌اند همچو است و هست و بود و شد و آمد و چه و چو و چون و تو و دآن و بدان و لیک و لیکن و برادر و داذر و مقدم المعنی و لف و نشر و قصر و ممدود و دیگر ضرورت‌های ناپسندیده و نیز از یازده و دوازده بحر بیش نه بوده‌اند، ناگاه از خاطر خامد باعث گشت چه اگر چند بیتی بی ضرورت‌های مذکوره ساخته شود و بر جمیع بحور عجم مشتمل گردد، جهت تجربه طبیعت خویش دل را مشغول ساختن تا صد و پانزده بیت در بیست و سه قطعه که مشتمل بر بیست و سه بحر از بحور عجم که هر قطعه پنج بیت باشد و غیر از تخفیف مشدد و لف و نشر که پیش شعرا این صنعت ممدوح گشته بود ضرورت شعر واقع نشده باشد میسر شد او را مخمسات ادبیه نام نهاده شد».

آغاز: بسمله. منک العون یا کریم چنین گوید بنده ضعیف و بزه کار نحیف سراج القاضی تغمده الله بغفرانه بعفوه و رضوانه که در وقتی از اوقات... القطعة الاولى در بحر هزج مثنی سالم.

اله ال الله و رحیم و عالم الاسرار
خدا خضرا رقیع آسمان مندیل سب دستار

انجام:
قرا ظهر از مطا صلب پشت
صلب پشت... (سیاه شده)

۵. محمدیه (لغت - فارسی)

(گ ۸۵ پ- ۹۵ ر)

از: بهاء‌الدین بن عبدالرحمان معالغروی مدرس (ق ۵۹).

منظومه‌ای است در فرهنگ لغات عربی به فارسی در ۳۴ قطعه دارای ۲۰۰ بیت که برای شمس‌الدین محمد ابن مخدوم بجلی حاج یحیی کوتاهیاتی سروده است. به نام کتاب و مؤلف در مقدمه تصریح شده است.

نک: ابضاح المکنون، ۲/ ۴۴۵.

آغاز: بسمله و به نستعین چنین گوید ناظم این درر غریب و قایل این ابیات عجیب بهاء‌الدین ابن عبدالرحمن المغا القروی جزاه الله خیرا که در علم لغت این نظام لالی... القطعة الاولى
الله راحم کریم حاکم و فرد احد
واجد و عدل علیم ماجد و ترصمد
انجام:

عرف پیش خواجه شیخ خواجه‌ام یا
فعلوا داخل اندرون کردند

۶. نصیب الفتیان (لغت - فارسی)

(گ ۹۵ پ- ۱۱۲ ر)

از: حسام‌الدین حسن بن عبدالؤمن مظفری خویی متخلص به حسام (زنده در ۶۸۴ هـ).
فرهنگ عربی به فارسی در پنجاه بند و دو رباعی روی هم ۳۵۵ بیت که به پیروی از فراهی سروده است.
نک: منزوی، ۳/ ۲۰۴۴.

آغاز: بسمله. و به نستعین الحمد لله العلی القوی
المتین و الصلوة علی النبی المی الامین و علی آله...
القطعة الاولى
الله اله رب رحمان فرد واحد و حلیم سبحان
انجام:

حسام شاعر از معنیست ساحر
زهی قادر سخن الله اکبر...
این نام که صاحبش باقی باد
المنة لله که باتمام رسید

۷. نصاب الصبیان (لغت - فارسی)

(گ ۱۱۲ پ- ۱۲۳ پ)

از: ابونصر بن ابوبکر فراهی (۵۶۴۰ هـ).
نک: منزوی، ۳/ ۲۰۳۹.
آغاز: بسمله. چنین گوید ابونصر فراهی حسد حافده

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا، احتمالاً از ق ۹ و ۱۰ هـ.
 عناوین و نشانی‌ها شنگرف، ترجمه ترکی برخی
 لغات زیرنویس شده، برگ‌هایی از میان نسخه
 نونویس شده.
 رکابه‌نویسی دارد.
 جلد: تیماج زرد.
 ۱۷/۵ × ۲۴/۵ سم، ۱۴۳ گ. ۱۳ س.

(ثبت ۶۱۸۳۴)

۹۵۱۳

مجموعه

۱. مقالات امینی (ادب منظوم - فارسی)
 (گ ۱ - ۱۱۴ پ)

از: حسین آقاخان سرتیپ ادیب نظام (ق ۱۴ هـ).
 چهل مقاله است که به نام مظفرالدین شاه قاجار
 سروده است.
 مقاله اول: در فضیلت عدل و عادلان و برخی از
 معدلت مظفرالدین شاه.
 مقاله پنجم: در فضیلت علم و ستایش عالمان.
 مقاله دهم: در شرح حال زاهدان بی معرفت و
 عابدان غافل از ذوق محبت.
 مقاله بیستم: در نکوهش کاسبان بی ایمان و رهنان
 حجره و دکان.

مقاله سی ام: در نکوهش کاهلی و تن پروری.
 مقاله چهلم: در تنای عالم عشق و محبت و تنای
 عاشقان.
 این نسخه از آغاز اندکی افتادگی دارد.
 آغاز:

عین کثرت در عین وحدت او
 وهم‌ها عاجز از کمیت او
 انجام:

نظرش سوی این مقالت دار
 همچو نامش بقای دولت را...

و حقد حاسده ما حرکت الشمال... قطعه الاولی
 اله است الله رحمان خدای
 دلیل است تو گو رهنمای
 انجام:

ناس انس و اناس آدمیان
 پذیر مآدر آدم و حوا

۸. روضة الصببان (لغت - فارسی)

(گ ۱۲۳ پ - ۱۳۳ پ)

از: محمد بن اقسنقر بن عبدالله برغلوئی.
 منظومه‌ای است در فرهنگ لغات عربی به فارسی
 دارای ابواب متعدد به ترتیب حروف تهجی اوایل الفاظ.
 در مقدمه گوید:

گر زبانتش بپرسی ای برخ مانند ماه
 رو حساب ری همی کن تا بیابی زود راه
 آغاز: بسمله. و به نستعین شکر و سپاس بی‌قیاس
 آن خدای قیوم را که بلوم دینی پاک گردانید...
 الله اله نام یزدان آیات نشانهای قرآن
 انجام:

یعقوب چه کبک شد نرینه
 یثرب نبوذ بجز مدینه

۹. منظومه در لغت (لغت - فارسی)

(گ ۱۳۳ پ - ۱۴۳ پ)

از: مؤلفی ناشناخته.
 منظومه‌ای است در فرهنگ لغت عربی به فارسی
 شامل قطعات که ۲۷ قطعه آن در نسخه موجود است.
 آغاز: بسمله. القطعة الاولی

الله نام حق دان بخشش دهنده رحمان
 هم مهربان رحیم و هم پادشاه سلطان
 انجام:

غلام خوب هلال و هلال ماه نو است
 حمام هم زن خوب و کبوتر است حمام

در میان بندگان... تحریرا فی شهر شعبان سنة ستمائة و تسعين بمقام سلطانیه، مکتوب که بنایبان کاشان نوشته در باب ...

خط: تعلیق ناخوانا، بی‌کا. تاریخ کتابت: گویا از ق ۱۱۱ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۲×۱۹ سم. ۷۷ گ. ۹ س.

(← تصویر) (ثبت ۶۲۰۳۰)

۹۵۱۵

مجموعه

۱. سؤال و جواب (فقه و اصول-فارسی و عربی) (گ ۱ پ-۳۲ ر)

از: حاجی حسین حافظ زاوانی (ق ۱۱ و ۱۲ هـ).

سؤالاتی است در مباحث اصولی و فقهی و اعتقادی که حاجی حسین حافظ زاوانی، از علمای بزرگ شیعه در عصر صفویه پرسیده و آنها پاسخ گفته‌اند. سؤالات به صورت مفصل و با نقل اقوال مطرح شده و معلوم می‌شود که سؤال کننده، اهل علم و دقت است.

از جمله سؤالات: در بیان اصولی و اخباری، تقلید میت (با نقل عبارتی از ملا محمد باقر خراسانی)، صفات قاضی و مجتهد، سؤال از تفاسیر اهل سنت و صوفیه و... عده‌ای از علما به سؤالات پاسخ داده‌اند از جمله:

میرزا غیاث‌الدین محمد، شیخ حر عاملی، مولانا محمدباقر مجلسی، مولانا اسماعیل حسینی خاتون آبادی، مولانا خلیل بن غازی قزوینی، مولانا داود بن یوسف بحرانی، مولانا محسن، مولانا محمد طاهر قمی. برخی از سؤال و جواب‌ها در حد یک رساله کوتاه برگزار شده و فواید ارزنده‌ای در آنها به چشم می‌خورد از جمله در پاسخ ملا خلیل قزوینی، بحثی درباره غنا مطرح شده است.

آغاز: رساله در بیان توضیح اصولی و اخباری که

سال تاریخش از خرد جستم
که مرا رهنما و راه براست
جام می از میانه برزد و گفت
این مقالات گنجی از گهر است

۲. تحفة العارفين (مناقب منظوم-فارسی)

(گ ۱۱۶ پ-۱۲۹ پ)

از: حسین آقاخان سرتیپ ادیب نظام (ق ۱۴ هـ).

ترجیع‌بندی است در منقبت مولای متقیان و امیر مؤمنان علی(ع).

آغاز:

دوش آن خوب‌رو ز راه صواب

از درم آمد و گشود نقاب

انجام:

از پس پرده شاهد ازلی

جلوه گر گشت در جمال علی

خط: نستعلیق، گویا به خط ناظم. تاریخ کتابت:

ق ۱۱۴ هـ.

عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی شده.

جلد: پارچه مخمل سبز.

۱۳×۲۰ سم. ۱۳۰ گ. ۱۴ س. (ثبت ۸۶۴۵۴)

۹۵۱۴

سوانح الافکار

(نامه‌نگاری-فارسی)

= مکاتیب رشیدی

از: محمد ابرقوهی.

نامه‌های رشیدالدین فضل‌الله همدانی است که ابرقوهی گردآورده است، این کتاب به چاپ رسیده است.

نک: سنا، ۲۱/۱؛ حدیث عشق، ۱۸۴/۲.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز: بر دلایل و مخایل هریک از بندگان ترک و تاجیک دور و نزدیک بانواع استدلال گرفته و هیچکس

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده و در اول و آخر نسخه فوایدی درج شده از جمله دعایی به نقل از خط شهید و نقلی از کشکول شیخ بهایی. جلد: تیماج قهوه‌ای. ۱۲×۱۸/۵ سم. ۹۴گ. ۱۷س. (ثبت ۷۸۸۸۴)

مولانا حاجی حسین رحمه الله از بعضی علما سؤال نموده. بسمله. چون معلوم است که حکم از جانب خدای تعالی بی واسطه انبیا به خلق نمی‌رسد.... انجام: ... و بعضها یحتمل الأمرین و التفصیل یحتاج الی التظویل و الله الهادی الی سواء السبیل حرره محمد الحر محل مهر عالی جناب شیخ مذکور رحمه الله.

۹۵۱۶

مجموعه

۱. مسائل طهارت و نماز (فقه - فارسی)

(گ ۱ پ - ۱۱۶ پ)

گویا از: ملا محمدتقی بن مقصود علی مجلسی (۱۰۷۰هـ).

فقه فتوایی است در دو باب ۱. طهارت ۲. نماز و هر باب در چند مقصد دارای فصول و مطالب و مباحث. صورت اجازة مجلسی اول و دوم به سید... در پایان رساله آمده است. اندکی از آغاز نسخه افتاده است.

آغاز: و دیگر منقولست از حضرت امام محمد باقر علیه السلام که آن حضرت... برین اختصار نمودیم اما باب اول پس در طهارتست و در آن پنج مقصد است مقصد اول در احکام آنها است و آن بر دو قسم است.... انجام: ... امام بنشینند آن قدر که این جماعت نمازهای خود را تمام کنند و الله تعالی یعلم تم الکتاب.

۲. ترجمه الاثنا عشریة (فقه - فارسی)

فی الصلاة

(گ ۱۱۷ ر - ۱۳۵ پ)

از: صدرالدین محمد بن محب علی تبریزی (۱۰۵۰هـ).

ترجمه رساله الاثنا عشریة فی الصلاة شیخ بهایی (۱۰۳۰هـ) است. اتمام ترجمه در ۱۹ ربیع الآخر ۱۰۲۳هـ.

۲. معاد (عقاید - فارسی)

(گ ۳۳ پ - ۹۳ پ)

از: مؤلفی ناشناخته.

کتابی است در بیان اثبات معاد و بیان مقدمات و توابع آن از وقت مرگ تا انقضای امر عالم در نه فصل:

۱. در اثبات معاد جسمانی.
۲. در دفع شبهه‌های معاد جسمانی.
۳. در اقرار به حقیقت مرگ و توابع آن.
۴. در احوال عالم برزخ.
۵. در بیان بعضی از اشراط و علامات قیامت.
۶. در بیان نفخ صور.
۷. در بیان سایر احوال پیش از قیامت.
۸. در بیان حشر و حوش.
۹. در بیان اطفال و مجانین و اشباه ایشان.

مؤلف از علمای شیعه در عصر صفوی است و از کتاب‌های حدیثی و اعتقادی شیعه نقل می‌کند و با بیاناتی از خود به عنوان «مؤلف گوید» می‌آورد.

آغاز: در بیان اثبات معاد و بیان مقدمات او و توابع آن از وقت مرگ تا انقضای امر عالم و در آن چند فصل است فصل اول در اثبات معاد جسمانی است و در آن تمهید مقدمه ضرور است بدانکه آنچه در قرآن مجید... انجام: ... بلکه متلذذ خواهند بود از آن چنانکه لذت می‌بایند از خدمت مرجوعیه با ایشان.

خط: نستعلیق. کاتب: قنبرعلی بن خواجه حسینی جاغرقی. تاریخ کتابت: سلخ محرم ۱۱۱۶هـ.

- آغاز: بسمله. پرستش و انقیاد معبودی را سزاست که در بارگاه قبولش عمل یسیر را عزت مسندنشینی ... انجام: ... باتمام ما انعمت علی بابتدائه تم بحمدالله و فضله و کرمه و منه وجوده و لطفه...
- ۳. رضاعیه** (فقه - فارسی)
(گ ۱۳۶ پ- ۱۵۵)
از: ملاً محمدتقی بن مقصودعلی مجلسی (۱۰۷۰ هـ).
نک: مجلس، ۴/ ۱۲۵ و ۳۰۵/ ۱۵؛ مقدمه‌ای بر فقه شیعه، ۲۳۸.
- آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة علی سید الانبیا و المرسلین و اشرف الأولین و الآخرین محمد و عترته الأقدسین و بعد چنین گوید... که چون درین عصر افراط و تفریط بسیار در امر رضاع واقع شده بود... انجام: ... فعل مکروهست و شیر و گوشت آن باکی ندارد الحمد لله رب العالمین...
- ۴. ترجیح بلامرجح = الرسالة القیمة** (اصول فقه - فارسی)
(گ ۱۵۵ ر- ۱۶۳ پ)
از: ملاً خلیل بن غازی قزوینی (۱۰۸۹ هـ).
نک: ذریعه، ۵/ ۲۳۰ و ۱۱/ ۲۲۲.
- آغاز: بسمله. عرضه داشت کمترین نذر علی بر لوح عرض می‌نگارد... اول آنکه جمعی مذکور می‌سازند که خدام ترجیح بلامرجح را جایز می‌دانند و جمعی مذکور می‌سازند که جایز نمی‌دانند عقیده حق را توضیح نمایند. بدان ای برادر... که توضیح این بمقدمه و مسئله می‌شود... انجام: ... و ما در شافی ذکر کرده‌ایم شرح آنها را و دفع کرده‌ایم خیالات مخالف آنها را لایعلم الغیب الا الله.
- ۵. حکایة الشیخ ابی یزید البسطامی و ما جرى له مع الراهب** (تصوف - عربی)
(گ ۱۶۳ پ- ۱۶۶ پ)
- ۶. اربعون سورة من التورات** (احادیث قدسی - عربی)
(گ ۱۶۸ ر- ۱۷۵ ر)
ترجمه عربی منسوب به: امام علی بن ابی طالب (ع).
نک: فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۷/ ۱۳ - ۳۲.
- آغاز: بسمله. السورة الاولى عجبت لمن ایقن بالموت کیف یفرح...
۷. دقائق الأخبار فی ذکر الجنة و النار (حدیث - عربی)
(گ ۱۷۵ ر- ۲۱۰ پ)
گویا از: ابولیت نصر بن محمد سمرقندی (۳۷۳ هـ).
نک: ش ۹۴۹۱.
نک: التراث العربی، ۳/ ۴۱.
- آغاز: بسمله. حمدله... اما بعد خلق الله تعالی خلق شجرة و لها أربعة أغصان فسامها شجرة البقین... انجام: ... لا یبول و لا یتغوط و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب و الحمد لله الذی یغسل ذنوب الناس بالتوبة و الاستغفار.
- ۸. ترجمة خطبة الرضا (ع)** (حدیث - فارسی)
فی التوحید (گ ۲۱۰ پ- ۲۲۶ ر)
از: علامه ملاً محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۰ هـ).
نک: فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۳/ ۶۹؛ کتاب‌شناسی مجلسی، ۱۸۴.
- آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة علی سید الموحدین محمد و عترته المقدسین اما بعد تراب اقدام سالکان مسالک یقین محمدباقر بن محمدتقی حشرهما الله مع الائمة الطاهرين بموقف عرض طالبان معارف ربانی... انجام: ... بیان بعضی از دقائق و اسرار این خطبه و

عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، مهر کتابخانه باقر ترقی در اول نسخه دیده می‌شود. جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج. ۱۵/۵ × ۲۱/۵ سم. ۱۱۵ گ. ۲۲ س. (ثبت ۹۵۱۷)

۹۵۱۸

(اخلاق - فارسی)

انیس الناس

از: شجاع (ق ۵۹). کتابی است در اخلاق و آداب زندگی و معاشرت و شروط ملازمت بزرگان به مانند «قابوس نامه». در دیباچه آمده: شجاع نامی، در سال ۸۳۰ هـ آن را برای ابوالفتح ابراهیم سلطان فرزند شاهرخ در قریه کوهکان فارس نگاشته است در ۲۰ فصل:

۱. در باب آداب نصایح حکما به فرزندان
۲. در باب آداب دوست گزیدن و شرط آن
۵. در باب آداب تجارت و شرط آن
۱۰. در باب آداب زن خواستن و شرط آن
۱۵. در باب آداب عفو و عقوبت و حاجت خواستن و شرط آن.
۲۰. در باب آداب عواقب احوال اندیشیدن.

ایرج افشار این کتاب را براساس نسخه حاضر تصحیح و چاپ کرد که بعدها نسخه ناقص دیگری از آن در دانشگاه تهران یافت شد.

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۳۳۶/۶. تا فصل نوزدهم در نسخه موجود است و از انجام افتادگی دارد.

آغاز: بسمله. و به نستعین الحمد لله الذی کرم بنی آدم فجعل منهم علماء و حکما لیهتدوا بنصایحهم الی امور....

انجام: ... یومیه فانی گردد آدمی را نیز مرور ازمنه ساعات.

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا. از ق ۵۹.

سایر خطبه‌ها که مضامین آنها مشارکتی با این خطبه دارد در کتاب بحارالانوار شده است.

۹. نقلی از شرح نهج البلاغه (حدیث - عربی) علاءالدین محمد

(گ ۲۲۶-۲۲۸ ر)

خط: نسخ. کاتب: محمدرضا بن میر عبدالله حسینی درباری. رساله یکم: دوشنبه غره ذی حجه ۱۱۲۳ هـ، رساله دوم: ۱۱۲۴ هـ، رساله هفتم: یکشنبه ربیع الثانی ۱۱۲۶ هـ. عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، رساله دوم و سوم دارای حواشی با امضای «منه ره»، در آخر رساله یکم صورت اجازه ملا محمد تقی مجلسی و ملا محمدباقر مجلسی به سید؟ آمده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای. ۱۴ × ۱۹/۵ سم. ۲۲۸ گ. ۲۳ س.

(ثبت ۵۰۵۲۸)

۹۵۱۷

(شعر - فارسی)

دیوان تشنه تهرانی

(جهان‌پیمای)

از: محمدتقی تشنه تهرانی (ق ۱۳ هـ). نک: مجلس، ش ۱۳۴۰۹؛ ذریعه، ۱۷۱/۹. آغاز:

نخستین بنام خداوند پاک نگارنده چهره آب و خاک

انجام:

کله پز را کله گفتم پاچه داد هر که با نامرد سودا می‌کند پا می‌خورد

خط: نستعلیق. کاتب: علی اصغر بن مرحوم محمدتقی خان شاعر متخلص به تشنه. تاریخ

کتابت: غره جمادی الاول ۱۲۷۸ هـ.

- صفحات مجدول محرر به مشکی و زر و لاجورد، در صفحه عنوان شمس‌ای مذهب دیده می‌شود که در آن به سفیدآب نوشته شده: «برسم خزانه السلطان الاعظم الاعدل مغیث الدنيا و الدین ابوالفتح ابراهیم سلطان»، صفحه آغاز دارای کتیبه مذهب که نام کتاب به سفیدآب در آن نگاشته شده، عناوین زر و سنگرف و لاجورد، رکابه نویسی شده، در حاشیه تصحیح شده و حواشی دارد.
جلد: تیماج مشکی.
۱۱/۵ × ۱۹/۵ سم. ۲۳۴ گ. ۱۵ س.
(← تصویر) (ثبت ۶۶۵۸۹)
- ۹۵۲۰
مجموعه
۱. نقلی از خلاصه الاذکار
(گ ۱-۵ پ)
(ادعیه - عربی و فارسی)
- ۲. ترجمه رساله ذهبیه**
(گ ۶-۱۱ پ)
(طب - فارسی)
از: ناشناخته.
ترجمه رساله ذهبیه منسوب به امام رضا(ع) است از مترجمی ناشناس.
برای ترجمه‌های ذهبیه نگاه کنید به: فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ج ۳، ص ۸۲-۸۹.
نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.
آغاز: بدان ای مأمون که حق سبحانه و تعالی هیچ دردی نیافرید که در مقابل آن درد درمان نهد...
انجام: ... بدین فواید و حکمت که نوشته شد اعتقاد نماید تا بهره‌مند گردد و الله اعلم بالصواب.
- ۳. منظومه طبی**
(گ ۱۱ پ)
(طب - فارسی)
منظومه‌ای طبی است در ۹ بیت.
آغاز:
بوعلی گفت آن حکیم پرخرد
آدمی را هفت علت هست به
- ۴. نسخه‌های طبی**
(گ ۱۱ پ-۱۴ پ)
(طب - فارسی)
- ۵. منظومه طبی**
(گ ۱۴ پ-۱۵ ر)
(طب - فارسی)
منظومه‌ای طبی است در ۱۲ بیت که طعم دهان را در بامداد ملاک تشخیص بیماری‌ها می‌داند.
- ۹۵۱۹
طبقات پادشاهان
(تاریخ - فارسی)
از: ابومحمد حسن ادری.
بخش موجود در این نسخه جدول‌های تقویمی در طبقات پادشاهان ایران و جایگاه و مدت پادشاهی و آثار هر یک و وزیران و سپهسالاران آنان و جدول‌های تقویمی در خلفای مروانیان و عباسیان است.
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱/ ۶۳۴.
آغاز: بسمله. این مختصریست که ابومحمد حسن ادری تألیف کرد از طبقات ملوک بر طریق ایجاز و بر پنج طبقه پادشاهان عجم را و اسامی و القاب ایشان و وزیری و سپاه سالاری ایشان و جایگاه‌ها که کرده‌اند اندر روزگار خویش و مدت پادشاهی هر یک در خلافت ایشان کرده شد تا جوینده را آسان بود و فایده بحاصل آید....
خط: نسخ. بی. کا. بی. تا، احتمالاً از ق ۱۰ ه.
صفحات مجدول محرر به زر و مشکی و لاجورد، عناوین به زر و سنگرف و لاجورد.
جلد: مقوا عطف و گوشه پارچه.
۲۵ × ۳۴ سم. ۱۶ گ. سطور مختلف.
(ثبت ۷۸۶۶۷)

- آغاز:**
هو آنکو بامداد از خواب برخواست
کند طعم دهانش آنچ پیداست
اگر شیرین بود طعم دهانش
سرش باشد گران و دست و اعضاء
- ۹. الهی نامه** (مناجات- فارسی)
(گ ۲۲-ر ۲۶)
آغاز: بسمله. الهی و سیدی و مولای ببرکت عظمت
و جلال تو الهی به برکت عزت و کبریاء تو الهی
- ۱۰. ترجمه دوازده آیه** (حدیث قدسی- فارسی)
از تورات
(گ ۲۶-ر ۲۸)
ترجمه دوازده کلمه منتخب از تورات است که
گویند امام علی(ع) از آن استخراج کرده است.
نک: فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۵/۷.
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام علی سیدنا
و نبینا محمد و آله الطاهرین بر رأی انور شارعان نبوی و
سالکان طریقت مرتضوی
- ۶. مناجات** (فارسی)
(گ ۱۶-پ ۱۷)
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام علی خیر
خلقه محمد و آله الطاهرین ملکا پادشاه در آن ساعت که
شیر اجل
- ۷. اصول دین** (عقاید- فارسی)
(گ ۱۷-پ ۱۹)
از: مؤلفی ناشناخته.
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام علی خیر
خلقه محمد و عترته اجمعین اما بعد بدانکه اول چیزی
که واجب است بر بندگان که عاقل و بالغ باشند ایمان
است و قواعد آن بنوعیست که در چهار فصل مذکور
- ۱۱. تکسیر حروف** (جفر- فارسی)
(گ ۲۸-پ ۳۵)
از: مؤلفی ناشناخته.
مؤلف در مقدمه گوید: «هر بزرگی را درین باب
قولیست صادق لیکن آنچه بدین ضعیف رسیده است از
قول شیخ الکبیر المعظم محمد المغربي رحمة الله علیه و
بخدمت ایشان از حضرت شیخ الشیوخ العالم قطب
الاقطار شیخ ابومدین رسیده است بقول اصح».
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام علی خیر
خلقه محمد و آله اجمعین فصل بدانکه از علمهایی که
هست یکی علم تکسیر است و علم حروف
- ۸. معرفت دوازده امام** (تاریخ- فارسی)
(گ ۱۹-پ ۲۲)
از: مؤلفی ناشناخته.
رساله کوتاهی است در شناخت چهارده معصوم(ع).
در مقدمه گوید: «معرفت اسامی دوازده امام و القاب
و کنیت و اسامی پدران و والدین و اوقات مولید و
مدت خلافت و عمر و اوقاف وفات و مواضع مقبره
ایشان و فرزندان هریکی ذکوراً و اناثاً از فرض مفروضات
است».
آغاز: بسمله. بر رأی ارباب دانش و فضل پوشیده
نماند که معرفت اسامی دوازده امام و القاب و کنیت
انجام: ... ادعیه چندست مخصوص هر روز باز
مداومت نماید و الله اعلم بالصواب.
- ۱۲. المدخل فی اعمال الجفر** (جفر- فارسی)
از: مؤلفی ناشناخته.
نک: مرعشی، ۱۸۹/۲۹.
آغاز: هذه الرسالة من المدخل فی اعمال الجفر
بسمله. بدانکه مداخل عددی چند است که بر وجهی
خاص از اسماء و حروف بیرون می‌آورند

انجام: ... از حق تعالی حاجت طلب کن و این اسماء را شفیع که حاجت روا گردد انشاء الله تعالی.

۱۳. جفر از قول امام رضا (ع) (جفر-فارسی)

(گ ۳۸-پ ۴۱)

نک: مرعشی، ۱۹۰/۲۹.

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام علی محمد و آله اجمعین اما بعد این مختصریست در بعضی فواید جفری از قول حضرت امام الجن و الانس علی بن موسی الرضا علیه السلام ...

۱۴. جدول معرفت تواریخ (فارسی)

که در سنه ۹۶۱ هجری نوشته شد

(گ ۴۲-ر ۴۳-پ)

۱۵. شذور الذهب (کیمیا-عربی)

(گ ۴۴-پ ۸۱)

از: علی بن موسی حکیم اندلسی (۵۰۰هـ).

نک: کشف الظنون، ۱۰۲۹/۲.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: بسمله. قال الشيخ الامام العالم العلامة برهان‌الدین ابوالحسن علی بن موسی بن ابی‌القاسم بن علی الانصاری الاندلسی رحمه الله قافية الالف اذا ثلث المریخ بالزهرة امرء

و قارن البدر المنیر ذکا

انجام:

و ذلك سهل لیس فيه مشقة

و صعب علی من لا یحیل التثاویا

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا.

عناوین شنگرف.

رسالة آخر رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا.

۱۱/۵ × ۱۶ سم. ۸۱ گ. ۱۵ س. (ثبت ۵۰۵۷۳۸)

۹۵۲۱

تاریخ الاسلام

(تاریخ-عربی)

از: شمس‌الدین محمد بن احمد ذهبی (۷۴۶هـ).

تاریخ بزرگ و مشهوری است در دوازده مجلد در بیان حوادث و وقایع به ترتیب سنوات تا سال ۷۴۱ هجری مؤلف چند بار این کتاب را مختصر کرده است.

نک: کشف الظنون، ۱/۲۹۴-۲۹۵.

نسخه حاضر از حوادث سال ۵۵۱ تا حوادث سال ۶۰۰ هجری را دربردارد.

آغاز: بسمله. حوادث سنة احدى و خمسين و خمسمائه قدم فی أواخر سنة خمسين الی بغداد السلطان سلیمان شاه بن محمد بن ملکشاه ...

انجام: ... مات قبل الستمائة آخر الطبقة و لله الحمد اولاً و آخراً.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: سه شنبه ۴ شوال

۱۰۶۱ هـ.

صفحات مجدول به شنگرف، عناوین به خط

درشت مشکى و شنگرف، نشانی‌ها مشکى،

رکابه‌نویسی شده، نام کتاب و مؤلف در صفحه

عنوان درج شده و چند یادداشت تملک به

تاریخ‌های ۱۱۰۰ و ۱۱۲۷ و ۱۲۴۰ هجری دارد و

چند یادداشت تاریخ تولد به تاریخ‌های ۱۳۳۹-

۱۳۴۴ هجری در اول نسخه درج شده است، آسیب

دیده از رطوبت.

جلد: مقوای لبه دار، رویه پارچه سبز عطف

تیماج آبی.

۲۰ × ۲۹ سم. ۲۳۷ گ. ۲۵ س. (ثبت ۷۸۷۲۱)

۹۵۲۲

شرايع الاسلام

(فقه-عربی)

فی مسائل الحلال و الحرام

از: محقق حلی جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید

(۶۷۶هـ).

آغاز: بسمله. نحمدک اللهم علی ما أنعمت علينا من سواغ الافضال و الانعام و نشکرک علی ما علمتنا الكتابة بالأقلام....

انجام: ... و الصلوة علی نبیه المصطفی و آله الذین هم مصابیح الدجی و مفاتیح الهدی و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.

خط: نسخ معرب. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: اواسط ذی حجه ۱۱۲۳ هـ.

متن منظومه و عناوین به شنگرف، نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حواشی به امضای «منه ایده الله» دارد، در آخر نسخه آمده است: «قد تم کتابته و مقابلته و تصحیحه بید مولفه المسیء المدعو بمحسن بن محمدطاهر عفا الله تعالی عن جرائمهما و عن جمیع المؤمنین بمحمد و آله المیامین بدار السلطنة المزبورة» همراه با مهر بیضوی به سجع «یا محسن قد اتاک المسیء ۱۱۱۶»، فهرست مطالب در اول نسخه به خط مؤلف درج شده است، رکابه‌نویسی دارد، چند برگ در اول و آخر نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج زیتونی دوروی لبه‌دار.

۲۱ × ۱۴ سم. ۷۰ گ. ۱۶ س.

(← تصویر) (ثبت ۱۶۲۵۶)

۹۵۲۴

وقایع السنین و الاعوام (تاریخ-فارسی)

از: عبدالحسین بن میر محمدباقر حسینی خاتون آبادی (۱۱۰۵ هـ).

تاریخ رویدادها است به ترتیب سال‌ها تا سال ۱۰۹۹ هـ در ۳ «مقصد»: ۱. از اول خلقت حضرت آدم تا میلاد پیامبر خاتم ۲. از میلاد پیامبر تا سال اول هجرت ۳. از سال اول هجرت تا سال هزار و نود و نه هجری.

۱. در نسخه حاضر ترتیب مقصدها چنین آمده است.

نک: مجلس، ش ۷۴۳۶؛ مقدمه‌ای بر فقه شیعه، ۸۸-۹۹؛ ذریعه، ۴۷/۱۳.

خط: نسخ. بی‌کا. بی‌تا، از ق ۱۱ هـ.

عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و بلاغ مقابله و تصحیح دارد، با حواشی بسیار به امضای «ع ل ج» و «ع ل» و «دروس» و «عبدالله»، در اول نسخه تملک بهاء‌الدین محمد عاملی آمده، اسماعیل بن حسین بن عبدالصمد (نوه برادر شیخ بهایی) در اول و آخر نسخه یادداشت‌هایی به تقلید از خط شیخ بهایی در اصفهان نوشته و مهر تملک او در چند جای نسخه دیده می‌شود، در اول نسخه یادداشت تملکی است به تاریخ ۱۰۶۶ هـ و تملک دیگری به تاریخ ۱۲۳۵ هـ با مهر بیضوی به سجع «عبده محمد بن محمد هاشم الحسینی» و تملک ابوطالب بن عبدالکریم با مهر مربعی به سجع «افوض امری الی الله عبده ابوطالب» و در آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «یا صادق الوعد»، فهرست مطالب کتاب در ابتدای نسخه آمده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج‌دار.

۲۰ × ۲۸ سم. ۲۸۱ گ. ۲۱ س.

(← تصویر) (ثبت ۳۵۵۲۹)

۹۵۲۳

تقویم الخط

(خوشنویسی-عربی)

فی شرح رمح الخط

از: ملا محسن بن محمدطاهر قزوینی (ق ۱۱۲ هـ). شرحی است بر ارجوزه رمح الخط استادش میر قوام‌الدین سیفی قزوینی که در آن قسم علم الخط شافیه ابن حاجب را به نظم کشیده بود. شارح در طی شش روز در اواسط ذی حجه ۱۱۲۳ هـ به امر ناظم این شرح را به انجام رسانده است.

نک: التراث العربی، ۱۱/۲.

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱/۶۶۹؛ طبقات

اعلام الشیعة، ق ۱۱، ص ۴۱۹-۴۲۰.

آغاز: بسمله و الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام... و بعد این مجموعه ایست مشتمل بر تواریخ فوت و موت اعیان و مشاهیر و معارف اهل روزگار از ابتدای خلقت حضرت آدم....

خط: نسخ. کاتب: مؤلف.

تکمله‌هایی در آخر نسخه درج شده از جمله شجره سادات خاتون آبادی اصفهان.

این نسخه پیش‌نویس مؤلف بوده و تصحیحات و اضافات به خط وی در نسخه مشهود است، در اول نسخه یادداشتی درباره کتاب و مؤلف به نقل از خط حسین بن محمد تقی نوری طبرسی در ۱۳۱۵ هجری دیده می‌شود.

جلد: مقوا، عطف تیماج.

۱۹/۵ × ۳۰ سم. ۳۲۲ گ. سطور مختلف.

(ثبت ۲۲۰۸۳)

۹۵۲۵

مشارق انوار الیقین (مناقب - عربی)

از: حافظ رجب بن محمد بن رجب برسی (ق ۹۹ هجری).

نک: ش ۹۴۱۹.

خط: نسخ. کاتب: محمد صالح ابن پیر سلیمان

هفشوی قهار من قری اصفهان. تاریخ کتابت:

عصر جمعه ۱۹ رمضان ۱۰۷۶ هجری.

عناوین شنگرف و در اواخر نانوشته، در حاشیه

تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد. مهر کاتب در

اول و آخر نسخه دیده می‌شود با سجع: «یا صالح

المؤمنین» و در اول نسخه مهر بیضوی به سجع

«محمدباقر بن محمدتقی الموسوی».

نام کتاب و مؤلف در صفحه عنوان درج شده

است.

جلد: تیماج سرخ.

۹۵۲۶

حدائق البیان فی شرح التبیان (بلاغت - عربی)

از: علی بن عیسی (ق ۵۸ هجری).

نک: مجلس، ش ۷۷۸۳؛ آستان قدس، ۲۲/۲۵.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: بسمله. قوله علم البیدع البیدع فی اسماء الله

تعالی هو الخالق المخترع لاعتن مثال سابق....

انجام: ... الترضیع قوله و لا سیما اذا بدت الخیام

یعنی ان السوق یزید بحسب القرب من آثار المحبوب

فکلما قرب.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ق ۹۹ هجری.

عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، در

اول نسخه تملکی با مهر مربعی «نصرالله بن

ابوالقاسم الشریف ۱۲۲۹».

جلد: تیماج مشکی ترنجدار.

۱۶/۵ × ۲۴/۵ سم. ۶۸ گ. ۲۹ س.

(← تصویر) (ثبت ۱۶۳۴۶)

۹۵۲۷

مجموعه

۱. رساله فی تحقیق الحال (رجال - عربی)

فی محمد بن سنان

(گ ۱-۱۱ پ)

از: سید محمدباقر بن محمدتقی موسوی، حجة

الاسلام شفتی (۱۲۶۰ هجری).

نک: ذریعه، ۱۶۴/۴؛ مجلس، ش ۴۱۹۴؛ فهرستگان

نسخه‌های خطی حدیث، ۱/۳۰۹.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی جعل منازل الرجال

علی قدر روایاتهم عن النبی و آله الاطهار....

انجام: ... توفی یوم الثلاثاء لست خلون من ذی الحجة

سنة عشرين و مائین.

- ۲. رساله فی تحقیق الحال فی معاویة بن شریح** (رجال-عربی)
(گ ۱۱ پ-۱۴ پ)
از: سید محمدباقر بن محمدنقی موسوی، حجة الاسلام شفتی (۱۲۶۰ هـ).
نک: ذریعه، ۴/۱۶۶؛ مجلس، ش ۴۱۹۴؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۱/۳۰۹.
آغاز و انجام برابر با نسخه ش ۴۱۹۴.
- ۳. رساله فی تحقیق الحال فی محمد بن احمد** (رجال-عربی)
(گ ۱۵ ر-۱۶ پ)
از: سید محمدباقر بن محمدنقی موسوی، حجة الاسلام شفتی (۱۲۶۰ هـ).
نک: مجلس، ش ۴۱۹۴؛ ذریعه، ۴/۱۶۲.
آغاز و انجام برابر با نسخه ش ۴۱۹۴.
- ۴. رساله فی تحقیق الحال فی محمد بن خالد البرقی** (رجال-عربی)
(گ ۱۶ پ-۱۸ پ)
از: سید محمدباقر بن محمدنقی موسوی، حجة الاسلام شفتی (۱۲۶۰ هـ).
نک: مجلس، ش ۴۱۹۴؛ ذریعه، ۴/۱۶۴.
آغاز و انجام برابر با نسخه ش ۴۱۹۴.
- ۵. رساله فی تحقیق الحال فی حماد بن عیسی الجهنی** (رجال-عربی)
(گ ۱۸ پ-۲۷ ر)
از: سید محمدباقر بن محمدنقی موسوی، حجة الاسلام شفتی (۱۲۶۰ هـ).
نک: مجلس، ش ۴۱۹۴؛ ذریعه، ۴/۱۵۶.
آغاز و انجام برابر با نسخه ش ۴۱۹۴.
- ۶. الأشراف فی عامة فرائض أهل الاسلام** (فقه-عربی)
(گ ۲۸ ر-۳۱ ر)
از: شیخ مفید محمد بن محمد نعمان عکبری (۴۱۳ هـ).
فقه فتاوی مختصری است در احکام واجب طهارت، صلات، زکات، صوم و حج.
نک: التراث العربی، ۱/۲۲۸.
آغاز: بسمله. حمدله... باب فرض الوضوء و فرضه أربعة أشياء غسل الوجه فی قصاص شعر الرأس...
انجام: ... مؤکدة علی الرجال و لیس بمسنون للنساء.
- ۷. رساله فی الوضوء قبل دخول الوقت** (فقه-فارسی و عربی)
(گ ۳۵ ر-۳۸ پ)
گویا از: سید محمدباقر بن محمدنقی موسوی، حجة الاسلام شفتی (۱۲۶۰ هـ).
سؤالی است درباره وضوی قبل از دخول وقت برای کسی که نماز قضا در ذمه دارد همراه با پاسخ استدلالی و نقل اقوال. سؤال به فارسی و بخشی از جواب به فارسی و بخشی از آن به عربی است و در ابتدای نسخه، این رساله از حجة الاسلام شفتی معرفی شده است.
آغاز: کسیکه نماز قضا در ذمه او بوده باشد و عازم اتیان بنماز قضا نبوده باشد وضویی که می‌سازد قبل از دخول وقت فریضة حاضر به نیت وجوب چنین وضو صحیح می‌باشد یا باطل. کسی که نماز قضا در ذمه او هست....
انجام: ... ان النوم من الأحداث الموجبة للوضوء كما هو المدلول علیه بالأیة الشریفة بمعونة ما ذکر و غیرها.
- ۸. رساله فی حجیة الید** (فقه-عربی)
(گ ۳۹ ر-۴۳ ر)

گویا از: سید محمدباقر بن محمدتقی موسوی،
حجة الاسلام شفتی (۱۲۶۰هـ).

سؤال و جوابی فقهی است دربارهٔ ملکی که در ید
تصرف عده‌ای بوده و ادعای وقفیت آن شده است.
احتمالاً بخشی از سؤال و جواب حجة الاسلام شفتی
باشد؟ متن سؤال به فارسی و پاسخ آن به عربی است.
آغاز: بسم الله تعالی شأنه و الصلوة علی أشرف
الأنبياء و آله. هرگاه ملکی سالهای سال درید تصرف ارباب
تصرف بوده... تحقیق الحال فی جواب هذا السؤال
یستدعی نقل الکلام فی مقامات الأول فی ذکر...
انجام: ... یبطل قولهم بثبوت الوقف بالاستفاضة قلنا
ان ذلك فيما اذا سلمت عن المعارض.

۹. مصالحة حق الرجوع

فی الطلاق

(گ ۴۳-ر ۴۶ پ)

گویا از: سید محمدباقر بن محمدتقی موسوی، حجة
الاسلام شفتی (۱۲۶۰هـ).

آغاز: شخصی زوجهٔ خود را مطلقه نموده به طلاق
رجعی بعد از آن حق رجوع خود را صلح نمود بآن ضعیفه
به نفقهٔ ایام عده بعد از آن در اثنای عده رجوع نمود بعد از
انقضای عده آن ضعیفه بدیگری شوهر نموده حال این
ضعیفه زوجه ثانی است یا اول؟ تنقیح الحال فی جواب
هذا السؤال یستدعی رسم مقدمات الاولى فی توضیح
الحال فی قوله...
انجام: ... ذکر من الانفاق و التوارث الا بعد انقضاء
العدة و لله الحمد و الشکر و المنة و صلواته علی اکمل من
ختمت به النبوة و أفضل من تمت به الولاية و آله
أصحاب العصمة و الجلالة و الطهارة هذا مما جرى القلم
فی مزرعة تندان من مزارع کرون من محال اصفهان...

۱۰. الشرط فی ضمن العقد

(گ ۴۷-ر ۵۳ پ)

(فقه - عربی)

از: میرزا ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی (۱۲۳۱هـ).
نک: مجلس، ش ۴۲۹۸؛ موسوعة مؤلفی الامامية، ۲/
۵۳۸.
آغاز و انجام برابر با نسخهٔ ش ۴۲۹۸.

۱۱. انفراد الطلاق

بعوض عن الخلع

(گ ۵۳-پ ۷۷ ر)

(فقه - عربی)

از: میرزا ابوالقاسم بن محمد حسن گیلانی قمی
(۱۲۳۱هـ).

تألیف در اواخر شهر الله ۱۲۰۳هـ در قم.
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة علی محمد و آله
أجمعین و بعد فهذه کلمات منحنی فی مسئله معضلة قد
اشتبه أمرها علی منذ اوقات و هی مسئله انفراد الطلاق
بعوض عن الخلع و وقوع الفراق به بدون الکراهة أصلاً...
انجام: ... فکیف لایصح جعل الطلاق عوضاً هذا آخر
ما أردنا ایراده فی هذه الاوراق و نسأل الله العفو عن
التقصیر فی الاجتهاد... و فرغ عنه مؤلفه الفقیر الی الله
الغنی الدائم ابی الحسن الجیلانی ابوالقاسم...

۱۲. سؤال و جواب

(گ ۷۷-پ ۷۹ پ)

(فقه - فارسی)

از: میرزا ابوالقاسم بن محمدحسن گیلانی قمی
(۱۲۳۱هـ).

چند سؤال و جواب فقهی است، احتمالاً بخشی از
جامع الشتات میرزای قمی باشد.
آغاز: سؤال هرگاه کسی ملک یا باغ شخصی دیگر
معاوضه کند و هر دو تصرف کنند...
انجام: ... بیع موزون بدون وزن صحیح نیست و هر
یک رجوع به مال خود می‌کنند.

۱۳. الاجتهاد و الأخبار

(گ ۸۰-ر ۱۰۷ پ)

(اصول فقه - عربی)

- از: محمدباقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (هـ. ۱۲۰۵).
- نک: التراث العربی، ۱ / ۷۷.
- آغاز: بسمله. حمدله... اعلم ان الرسول ص لما بعث للرسالة فبلغ ما انزل اليه....
- ۱۸. عدم حجية قول المجتهد (فقه - عربی)**
المیت
(گ ۱۳۱ ر- ۱۳۳ پ)
از: محمدباقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (هـ. ۱۲۰۵).
- نک: التراث العربی، ۴ / ۵۴.
- آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمين حمداً يرضى منا و صلى الله على محمد و آله الطاهرين صلاة ترضيهم عنا و كل من ظلمنا قال فى المفاتيح....
- ۱۴. اصالة البرائة (اصول فقه - عربی)**
(گ ۱۰۸ ر- ۱۱۵ پ)
از: محمدباقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (هـ. ۱۲۰۵).
- نک: التراث العربی، ۱ / ۲۳۱.
- آغاز: بسمله. فى اصالة البرائة و تتكلم فيها....
- ۱۵. الاستصحاب (اصول فقه - عربی)**
(گ ۱۱۶ ر- ۱۱۸ پ)
از: محمدباقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (هـ. ۱۲۰۵).
- نک: التراث العربی، ۱ / ۲۰۳.
- آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة... الاستصحاب عبارة عن الحكم باستمرار امر كان يقينى الحصول.
- ۱۶. الجمع بين الأخبار (اصول فقه - عربی)**
(گ ۱۱۹ ر- ۱۲۴ ر)
از: محمدباقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (هـ. ۱۲۰۵).
- نک: التراث العربی، ۲ / ۲۰۹.
- آغاز: بسمله. حمدله... فيحمل الأمر على الاستصحاب مراده بالحمل على الاستصحاب....
- ۱۹. عبادة الجاهل (فقه - عربی)**
(گ ۱۳۴ ر- ۱۳۵ پ)
از: محمدباقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (هـ. ۱۲۰۵).
- نک: التراث العربی، ۴ / ۴۰.
- آغاز: بسمله. حمدله... يا أخی ان من يقول بصحة عبادة الجاهل ان كان يقول انه مكلف....
- ۲۰. الفوائد الحائرية (اصول فقه - عربی)**
(گ ۱۳۶ ر- ۱۴۰ پ)
از: محمدباقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (هـ. ۱۲۰۵).
- چند فايده از الفوائد الحائرية در اينجا نقل شده است.
- ۲۱. مقدمة الواجب (اصول فقه - عربی)**
(گ ۱۴۵ پ- ۱۶۲ پ)
از: حسين بن محمد خوانسارى (هـ. ۱۰۹۹).
- نک: التراث العربی، ۵ / ۲۰۰.
- ۱۷. الاجماع (اصول فقه - عربی)**
(گ ۱۲۴ ر- ۱۳۰ پ)
از: محمدباقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (هـ. ۱۲۰۵).

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي جعل امتثال أمره سبباً لاقتناص الثواب....

۲۲. کیفیت زیارت عاشورا (فارسی و عربی)

(گ ۱۶۵ ر- ۱۷۰ پ)

گویا از: سید محمدباقر بن محمدتقی موسوی، حجة الاسلام شفتی (۱۲۶۰ هـ).

سؤال و جوابی است درباره کیفیت زیارت عاشورا که در ابتدای مجموعه از «سید استاد دام ظلّه العالی»، گویا حجة الاسلام شفتی، دانسته شده است. در متن جواب از سال ۱۲۳۶ هـ نام برده است.

آغاز: سؤال التماس این است کیفیت زیارت عاشورا به نحوی که آن امیدگاهی بعمل می‌آورند بیان فرمایند... جواب کیفیت زیارت عاشورا به نحوی که حال که عبارت از عشر اول محرم سنه یکهزار و دوست و سی و شش... انجام: ... ختمت به الرسالة و أفضل من فوضت اليه الوصایة و اولاده الأطائب الأماجد الزاکیة.

۲۳. فواید متفرقه (فقه و اصول-عربی)

(گ ۱۷۵ ر- ۱۹۲ پ)

فواید فقهی و اصولی است برگرفته از مصابیح و الدرر النجفیه و كشف الغطاء.

خط مجموعه: نسخ و نستعلیق. رساله‌های یکم تا پنجم: محمد بن محمدباقر بیهودی قاینی خراسانی. رساله ششم: ۱۲۵۱ هـ رساله هشتم: ظهر پنجشنبه ۱۲۳۶ هـ، رساله نهم: شب جمعه جمادی الاولی ۱۲۳۶ هـ، رساله یازدهم: ذی حجه ۱۲۳۵ هـ در نامورد اصفهان، رساله سیزدهم: ۹ محرم ۱۲۳۶ هـ، رساله چهاردهم: دوشنبه ۱۴ محرم ۱۲۳۶ هـ، رساله‌های پانزدهم تا بیستم: اواسط محرم ۱۲۳۶ هـ، رساله بیست و یکم: غره جمادی الثانی ۱۲۳۵ هـ، رساله بیست و دوم: ۱۱ محرم ۱۲۳۸ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رساله بیست و یکم حواشی دارد، اسامی رساله‌ها در ابتدای نسخه آمده است و یادداشت تملک محمد بن عبدالرحیم قزوینی الاصل اصفهانی المسکن در ۲۲ ذی قعدة ۱۲۶۹ هـ در اصفهان با مهر بیضوی به سجع «اللهم صل علی محمد و آله محمد» و مهر مربعی به سجع «یا محمد».

جلد: تیماج مشکی.

۱۵×۲۱ سم. ۱۹۲ گ. ۲۲ س. (ثبت ۴۹۲۳۱)

۹۵۲۸

مجموعه

۱. الجواهر = جواهر الفقه (فقه-عربی)

(گ ۱ پ- ۱۰۷ ر)

از: قاضی ابن براج عبدالعزیز بن تحریر طرابلسی (۴۸۱ هـ).

در این کتاب ح ۸۲۰ پرسش در باب‌های گوناگون فقه مطرح و به آنها پاسخ داده شده است. در ۱۲۷۶ هـ در تهران ضمن الجوامع الفقهیه چاپ شده است. نک: دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ۳/ ۹۵؛ ذریعه، ۵/ ۲۵۶.

آغاز: بسمله. الحمد لله علی ما أنعم به علينا من البصيرة فی الدين و فضلنا علی كثير من العالمين... اما بعد فانه لما كانت ایدای حضرة القضاة الاعزیزة الجلالیة الفخریة....

انجام: ... فقیه وزن القید و هذا من احسن استخراجه صلوات الله علیه و علی الأئمة الأبرار من عترته...

۲. اشارة السبق الى معرفة الحق (فقه-عربی)

فی اصول الدين و فروع العبادية

(گ ۱۰۷ پ- ۱۲۴ پ)

از: علی بن حسن بن ابی‌المجد حلبی (ق ۵ هـ).

علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة أحكام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله جل و عز کتاب الجنایز و هو الثالث عشر من أجزاء کتاب الوافی ...

انجام: ... و لم یورث الخ فی الولادة آخر أبواب الموارث و بتمامها تم الجزء الثالث عشر... و یتلوه فی الجزء الرابع عشر کتاب الروضة.

خط: نسخ. کاتب: محمدامین بن محمد مؤمن تبریزی. تاریخ کتابت: ۱۰۶۷هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حواشی به امضای «منه دام فیضه» دارد، رکا بنویسی شده، در اول نسخه یادداشت وقف بر اولاد ذکور حاجی سید محمد رضا لالایی در ۱۳۰۷هـ.

جلد: گالینگور آبی عطف و گوشه تیماج.
۱۶/۵ × ۲۶سم. ۱۹۸گ. ۲۲س. (ثبت ۵۵۸۰۴)

۹۵۳۰

مثنوی ظهیر (منظومه - فارسی)

از: ظهیر کرمانی.

منظومه‌ای است در قالب مثنوی از شاعر شیعی کرمانی متخلص به ظهیر، چنانکه در جایی گوید:

از حوادث پایمالم ای ظهیر

بوکه گردد لطف عامش دستگیر

گرچه در کرمانم اما این زمان

مانده در دارالامان دارالامان

در جایی در شکایت عصر و استدعای ظهور

حضرت حجت (عج) گوید:

شهسوار دین کند رفع حجاب

آورد پای عدالت در رکاب

از حجاز آرد بهندستان سپاه

روم را تا چین کند یک بختگاه

اسب بلخی در حبش سازد یدک

گیرد از بوبکریان باغ فدک

در دو بخش ارکان تکلیف عقلی و ارکان تکلیف شرعی تنظیم شده و در مباحث اصول، استدلالی و در مسایل شرعی، فتوایی است.

ضمن الجوامع الفقهیه به چاپ رسیده است.

نک: آستان قدس، ۱۱۰/۲۱.

این نسخه از ابتدای ارکان تکلیف شرعی شروع شده و در اواسط «صوم» ناتمام مانده است.

آغاز: بسمله. و اذ قد تقدم الكلام فی ارکان التکلیف العقلی فینشر بعده الی ارکان التکلیف الشرعی و هی خمسة الصلوة و الزکوة و الصوم و الحج و الجهاد...

انجام: ... معهما علی الولد او تفویت النیة الی بعد الزوال.

۳. الهدایة

(فقه - عربی)

(گ ۱۲۴ پ - ۱۶۴ پ)

از: شیخ صدوق محمد بن علی ابن بابویه قمی

(۳۸۱هـ).

نک: مجلس، ش ۷۵۰۵.

خط مجموعه: نسخ. کاتب: احمد بن ملا محمد

تقی. تاریخ کتابت: ظهر دوشنبه ۸ صفر ۱۲۷۶هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح

شده و رکا بنویسی دارد.

جلد: تیماج سرخ.

۱۵ × ۲۲سم. ۱۶۴گ. ۱۸س. (ثبت ۱۳۵۵۱)

۹۵۲۹

الوافی

(حدیث - عربی)

از: ملا محمد محسن بن مرتضی فیض کاشانی

(۱۰۹۱هـ).

نک: فهرست‌های خودنوشت فیض کاشانی، ص

۲۸۴-۲۹۹.

این نسخه شامل کتاب الجنائز است.

آغاز: بسمله. و الصلوة علی رسول الله ثم

لشکر دجال را صف بشکنند

مطرب و قوال را دف بشکنند

برخی از عنوان‌های موجود در نسخه عبارت است

از:

موعظه در تنبه نفس خود گوید، حکایت حضرت عیسی و کیفیت حال او، مناجات در اظهار بیخودی و شوق جنان عشق، حکایت عدل نوشیروان با پیره زال، خطاب با معشوقان بی باک و مذمت گران جانان هوسناک، حکایت مرد خاین با حضرت امام جعفر صادق(ع)، افتتاح دیباچه داستان حقیقت و معنوی، حکایت دختر قیصر روم با حضرت امام حسن عسکری و تولد حضرت صاحب الزمان، تمثیل در سؤال نمودن مرد اجنبی و جواب دادن مجنون او را، دیباچه دیگر در بی وفایی دنیا، حکایت مرد عنین با زن فاحشه، در منقبت حضرت اسدالله الغالب امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب، در مذمت معشوقان مزاجی، حکایت بلعم با عور با حضرت موسی، حکایت سیده صدیقه، قصه دهقان و قصاب و شبان و حق خود یافتن، رمزی در نعت حضرت خاتم النبیین و سید المرسلین، حکایت بهرام مجوس، حکایت مرد متورع زنبیل باف بنی اسرائیلی، حکایت درویش ادهم، حکایت ملاقات حضرت موسی با حضرت خضر، در عاقبت اندیشی و افتاده‌گی و مذمت صوفیان ملحد نما و زاهدان صومعه عجب و ریا، مقاله در مذمت فسقه و فجره، گفتار اندر قصه هاشم ابن عبدمناف و اراده خواستگاری سلمی، در ذکر حرکت اصحاب فیل و هلاک ایشان به وسیله مرغ ابابیل، صفت ترویج نمودن عبدالله آمنه خاتون را و انتقال نور محمد برحمت آمنه، آمدن حضرت پیغمبر به خانه خدیجه و گفتگو نمودن خدیجه با او در اظهار ترویج.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز:

از یمن بنهاد رو اندر حجاز

شاه دین در ملک یثرب رفت باز

انجام:

جای بلبل نیست غیر از بوستان

قوت طوطی شکر هندوستان

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۱۱ هـ.

عناوین شنگرف، رکابه نویسی دارد.

جلد: تیماج مشکی.

۱۴/۵ × ۲۱/۵ سم. ۲۶۰ گ. ۱۷ س.

(ثبت ۸۶۴۴۹)

۹۵۳۱

مجموعه

۱. جهانگشای نادری

(تاریخ - فارسی)

(گ ۱-۱۱۲ پ)

از: میرزا محمد مهدی خان بن محمد نصیر منشی

استرآبادی (ق ۱۱۲ هـ).

نک: مجلس، ش ۷۳۸۲؛ فهرستواره کتاب‌های

فارسی، ۲/۹۴۶.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز: و نکته سنجان آخر ماه محرم را تاریخ جلوس

او یافتند و در آخر ماه صفر بعضی از افغانه برای اخلال...

۲. منشآت = انشاء الدرر (نامه نگاری - فارسی)

(گ ۱-۱۱۲ پ-۱۲۹ ر)

از: میرزا محمد مهدی خان منشی استرآبادی (ق

۱۱۲ هـ).

نک: مجلس، ش ۷۶۰۵.

۳. انوار سهیلی (داستان - فارسی)

(گ ۱-۱۲۹ پ-۳۰۴ پ)

از: حسین بن علی واعظ کاشفی (۹۱۰ هـ).

تحریری از کیلیه و دمنه است در ۱۴ «باب».

نک: مجلس، ش ۷۳۹۹؛ فهرستواره کتاب‌های

فارسی، ۱/۲۸۱.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: بسمله. حضرت حکیم علی الاطلاق جلت عظمته که وظایف حمد و ثنای او بحکم... انجام: ... در میان چوب دست کرده بودم آب برد دهقان تبسمی کرد و گفت.

خط مجموعه: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۲ هـ. عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد. جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با ترنج و سرتنج.

۱۷/۵ × ۲۸ سم. ۳۰۴ گ. ۲۴ س. (ثبت ۵۰۸۲۵)

۹۵۳۲

روضه الشهداء

(تاریخ - فارسی)

از: حسین بن علی واعظ کاشفی (۹۱۰ هـ).

نک: مجلس، ش ۷۵۲۰؛ ذریعه، ۱۱/۲۹۴.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز: بانگ بروی زد که حریف‌شناس باش عشق دیگر بار در حجله غیب نشست....

خط: نسخ، عبارات عربی معرب و به شنگرف. بی. کا. بی. تا.

دو برگ از اوائل و دو برگ از آخر نسخه نونویس است، در آخر نسخه چند یادداشت تولد در تاریخ‌های ۱۲۵۵ و ۱۲۷۴ هـ دیده می‌شود، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.

جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج سبز.

۱۶/۵ × ۲۳/۵ سم. ۲۸۶ گ. ۱۹ س.

(ثبت ۷۷۹۴۹)

۹۵۳۳

شرایع الاسلام

(فقه - عربی)

فی مسائل الحلال و الحرام

از: محقق حلی جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید

(۵۶۷۶ هـ).

نک: ش ۹۵۲۲.

خط: نسخ. کاتب: محمد بن حسن بن علی بن قاسم زینی. تاریخ کتابت: ذی حجه ۶۹۹. مکان کتابت: در حله.

نسخه نفیس، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، مقابله و تصحیح شده و بلاغ قرائت‌های متعددی دارد، از جمله در آخر نسخه آمده است: «بلغ قراءة و شرحاً فی اوقات متفرقه آخرها العشرون من شهر رمضان المبارک من سنة تسع و تسعين و ستمئة

کتبه علی بن مطهر...»، حواشی دارد، در اول نسخه سه اجازه دیده می‌شود: ۱. اجازه علامه

حلی (حسن بن یوسف بن مطهر) به حسین بن ابراهیم بن یحیی استرآبادی در ۲۸ صفر ۷۰۸ هـ

به خط مجیز؛ ۲. اجازه ابراهیم بن علوان به همو در ربیع الاول ۷۰۸ هـ به خط مجیز؛ ۳. اجازه

علی بن یوسف بن مطهر به علی بن حسین بن قاسم بن زینی استرآبادی در ۲۸ محرم ۷۰۳ هـ به

خط مجیز، نام کتاب و مؤلف در صفحه عنوان درج شده است، به نسخه رطوبت رسیده است، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۵/۵ × ۲۳/۵ سم. ۲۱۷ گ. ۲۳ س.

(← تصویر) (ثبت ۸۵۹۹۴)

۹۵۳۴

مجموعه

۱. اصول الفقه

(اصول فقه - عربی)

(گ ۱ پ ۵۱)

از: مؤلفی ناشناخته.

حاشیه‌ای است بر متنی در اصول فقه شیعی، با عناوین «قوله - قوله». محشی از ماتن با دعای «قدس سره» یاد می‌کند. احتمالاً تقریرات درس یکی از دانشمندان شیعه در ق ۱۳ هـ باشد، چنانکه محشی از

۴. حاشیه فرائد الاصول (اصول فقه - عربی)

(گ ۸۴ پ- ۱۱۶ پ)

از: آخوند خراسانی ملا محمد کاظم بن حسین (۱۳۲۹ هـ).

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله-قوله» بر فرائد الاصول (= رسائل) شیخ انصاری. مرحوم آخوند دو حاشیه بر رسائل نگاشته یکی حاشیه قدیمه و دیگری حاشیه جدیده که به درر الفوائد مشهور است.

نک: ذریعه، ۱۶۰/۶ و ۱۳۲/۸.

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة على محمد خاتم النبیین و آله الطاهرين... و بعد فيقول... انى بينا اراجع هذه الدرر البهية و اطالع تلك الفرر السنية التى صنفها... قوله قدس سره اعلم ان المكلف اذا التفت الى حكم اه الظاهر ان المراد منه ليس خصوص من بلغ درجة الاجتهاد.... انجام: ... لو لم يخالف الواقع عند التكلم فى تأسيس الأصل فى العمل بالظن فلا نعيد الكلام فى المقام و عليك بالمراجعة و الحمد لله اولاً و آخرأ و ظاهراً و باطناً.

۵. تشریح الافلاك (نجوم - عربی)

(گ ۱۱۸ پ- ۱۲۸ ر)

از: شیخ بهایی بهاء‌الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ هـ).

نک: التراث العربی، ۴۷/۲.

آغاز: بسمله. ربنا ما خلقت هذا باطلاً سبحانه فقنا عذاب النار....

انجام: ... خط سمت القبلة و هى الى خلاف جهة الظل.

۶. اصول الفقه (اصول فقه - عربی)

(گ ۱۳۰ پ- ۲۶۳ پ)

از: مؤلفی ناشناخته.

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله-قوله» بر متنی در اصول فقه (احتمالاً رسائل شیخ انصاری).

استادش نقل می‌کند و از او با دعای «دام ظلّه» یاد می‌کند. احتمالاً حاشیه بر «رسائل» شیخ انصاری باشد. آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة... قوله قدس سره منها صحیحة زرارة و لا یضرها الاضمار اقول لأنه منه كالاظهار اذ هو اجل من ان يستفتى من غير الامام.... انجام: ... فى حكم تعارض الخبرين مثل قوله عليه السلام بأيهما اخذت من باب التسليم وسعك.

۲. حاشیه حاشیه الیزدی (منطق - عربی)**على تهذيب المنطق**

(گ ۵۳ پ- ۷۸ ر)

از: مؤلفی ناشناخته.

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله-قوله» بر حاشیه ملا عبدالله یزدی بر تهذیب المنطق تفتازانی. آغاز: بسمله. قوله بحمد لله الظرف اما لغو متعلقه افصح و الباء صلة فقوله ابتدا و ما عطف عليه.... انجام: ... معنى السلب انتزاع شيء و هذين المعنيين لا يتحققان فى المفرد كماترى.

۳. حاشیه حاشیه الیزدی علی (منطق - عربی)**تهذيب المنطق**

(گ ۸۱ پ- ۸۲ پ)

از: مؤلفی ناشناخته.

حاشیه‌ای است بر دیباچه حاشیه ملا عبدالله یزدی بر تهذیب المنطق تفتازانی.

آغاز: بسمله. سبحانه اللهم يا منطق ناطقة المتكلمين بحمده و يا موجد نوع الانسان من فضل جوده... فقد قال المحشى قدس سره افتتح بحمدالله بعد البسملة ابتداء بخير الكلام و اقتداء بحديث خير الانام اعلم ان الظرف اعنى قوله بحمدالله اما ظرف لغو متعلق بافتتح و الباء صلة او مستقر....

انجام: ... فى قوة قولك الجواد لا يخيب فلما دل لفظة الله على الذات المستجمع.

۹۵۳۵

حاشیه الفوائد الضیائیة (نحو-عربی)

از: سید نعمت الله بن عبدالله موسوی جزایری
(۱۱۱۲هـ).

نک: مجلس، ش ۷۴۸۳.

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۲۶۰هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، برگ آغاز نونویس است، در اول نسخه فواید متفرقه درج شده و تملک علی اصغر بن ملاً محمّدصادق در ۱۲۴۳هـ با مهر وی به چشم می‌خورد.
جلد: تیماج مشکلی با ترنج و سرترنج.
۱۳×۲۱/۵ سم. ۱۶۸گ. ۱۹س.

(ثبت ۵۰۷۲۲)

۹۵۳۶

عنوان دین (فقه شافعی-فارسی)

از: مؤلفی ناشناخته.
فقه فتوایی است مطابق مذهب شافعی در چهل باب به نثر فارسی قدیمی:

۱. ایمان
۲. طهارت
۳. نجاست
۴. نظافت
۵. قضای حاجت
۶. وضو و ثواب آن
۷. سواک
۸. غسل کردن و ثواب آن
۹. تیمم
۱۰. مسح
۱۱. نماز اوقات و شرایط آن
۱۲. مسجد رفتن
۱۳. فرائض نماز

بخش موجود در باره تعادل و تراجیح است و سپس اصالة البرائة و شبهه محصوره و غیر محصوره.

در جایی گوید: «هكذا استفاد من عبارة شيخ مشايخنا في رسالة اصالة البرائة و حكي عن السيد الاستاد مد ظله العالی...».

آغاز: بسمله. قوله قدس الله نفسه الزكية خاتمة في التعادل و التراجیح التعادل في الأصل تساوی طرفی العدل و نحوه....

انجام: ...قوله و اما عدم وجوب الزاید فللزوم الجرح اقول ان اللازم بحکم العقل ليس الا الفحص على وجه... نفي وجوب الفحص بعد الياس الى المراجعة الى ادلة الجرح و غيرها.

۷. تمهيدات = زبدة الحقایق (عرفان-فارسی)

(گ ۲۶۶ پ- ۲۷۸ پ)

از: عین القضاة همدانی عبدالله بن محمّد
(۵۲۵هـ).

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۲۳۱/۷.
آغاز: بسمله. حمدله. بدانکه در حق صورت بینان و ظاهر جویان با مصطفی خطاب این آمد و تریهم بینظرون الیک و هم لا یبصرون....

انجام: ... تا پیش خدا برند عبدالله انصاری فرزندی نزدیک وی رفت و ارخت بر بستن.

خط مجموعه: نسخ و نستعلیق. کاتب: رساله

پنجم، محمّدباقر. تاریخ کتابت: ۱۲۹۶هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رساله یکم دارای

حواشی «لمحرره عفی الله عنه»، رساله دوم در

حاشیه تصحیح شده و حواشی دارد، رساله پنجم

دارای اشکال هندسی، رساله ششم دارای

حواشی «منه ره» و «لمحرره».

جلد: تیماج مشکلی.

۱۵/۵×۲۱/۵ سم. ۲۷۹گ. ۲۰س.

(ثبت ۵۰۵۳۶)

۱۴. سنن نماز
 ۱۵. حضور معانی و اذکار نماز
 ۱۶. دعا بعد از نماز بامداد و اوراد آن
 ۱۷. سجود سهو
 ۱۸. سجده تلاوت و سجده شکر
 ۱۹. اقتداء امامت
 ۲۰. نماز جمعه
 ۲۱. نماز عید
 ۲۲. نماز سفر
 ۲۳. نماز مریض
 ۲۴. نماز جنائز
 ۲۵. نوافل و نماز شب و نماز چاشت
 ۲۶. اوراد نمازهای رجب
 ۲۷. اوراد نمازهای شعبان
 ۲۸. تراویح و نمازهای رمضان و نمازهای ایام شریفه و نماز حاجت و خیرات
 ۲۹. روزه
 ۳۰. زکات
 ۳۱. حج
 ۳۲. صلوات بر رسول
 ۳۳. شرایط دعوات
 ۳۴. ذکر دعوات و تعویذات و رقیات
 ۳۵. گناه کبائر
 ۳۶. ترک معاصی و آداب خلق با خلاق و دوستی با خلاق که برای خدا بود
 ۳۷. جوانمردی و تصوف
 ۳۸. آداب طعام خوردن
 ۳۹. طب نبی (ص)
 ۴۰. خواص سوره قرآن
 نسخه حاضر تا باب ۲۸ کتاب را دربردارد.
 آغاز: بسمله. بدانکه پیغمبر صلوات الله علیه فرمود
 طلب العلم فريضة على كل مسلم و مسلمة و هم فرمود
 افضل الأعمال على ظهر الأرض... پس این مختصر
- مذهب امام مطلبی ابن عم بنی محمد بن ادریس الشافعی
 رضی الله عنه تألیف افتاد از کتب معتبر ائمه دین و بیش
 دانایان راه یقین در اصول اعتقاد به معتقد محی السنه
 رحمه الله و فرائض و سنن صلوة و روزه و زکوة و حج با
 چند باب آداب از مهمات که یاد می‌رود و نامش عنوان
 دین کرده آمد....
 انجام: ... عید فطر بعد از نماز عید چهار رکعت نماز
 کند در رکعت اول الحمد... کتابهای خدای تعالی فرستاد
 خوانده و همه درویشان را سیر کرده.
 خط: نسخ. بی. کا. از ق ۱۲ و ۱۳ هـ.
 در اول نسخه فواید متفرقه‌ای در فقه و غیر آن
 درج شده است به تاریخ ۱۲۱۸ هـ، رکابه‌نویسی
 شده است.
 جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.
 ۱۶×۲۲ سم. ۱۴۵ گ. ۱۴ س. (ثبت ۷۸۷۹۸)
- ۹۵۳۷
وقایة الروایة
 (فقه حنفی-عربی)
فی مسائل الهدایة
 از: برهان الشریعة محمود بن عبیدالله محبوی
 حنفی (ح ۶۷۳ هـ).
 متن مختصر و معروفی است در فقه حنفی که برای
 نوه‌اش صدر الشریعه ثانی عبیدالله بن مسعود محبوی
 (۷۵۰ هـ) نگاشته است. شروع و حواشی بسیاری بر آن
 نوشته‌اند.
 نک: التراث العربی، ۵/ ۴۶۴.
 آغاز: حمد من جعل العلم أجل المواهب الهنیة و
 أسناها و أعلى المراتب السنیة و أسماها....
 انجام: ... فی غنم مذبوحه فیها میتة و هی أقل
 تحری و اکل فی الاختیار.
 خط: نسخ. کاتب: محمد بن ابراهیم اقحصاری.
 تاریخ کتابت: اواخر صفر ۱۰۲۲ هـ.
 صفحات مجدول محرر به زر و مشکي، صفحه

۲. احادیث النبی المنقول من (حدیث - عربی)
کتاب حقایق الدقائق
(گ ۱۹-ر ۲۲)

۳. احادیث و ادعیه
(گ ۲۲-ر ۲۷ پ)
از جمله موعظة الله و نصحه مع موسى و چند دعا از
جمله دعای قدح و دعای نور.

۴. دقائق الأخبار
فی ذکر الجنة و النار
(حدیث - عربی)
(گ ۲۸-ر ۴۹ پ)

گویا از: ابوليث نصر بن محمد سمرقندی (۳۷۳هـ).
بخش‌هایی از کتاب، در این نسخه موجود است.
خط مجموعه: نسخ. بی‌کا. بی‌تا، از ق ۱۲هـ.
نشانی‌ها مشککی و سنگرف، رکابه‌نویسی شده و
به نسخه رطوبت رسیده است.
جلد: مقوا عطف تیماج.
۱۱×۱۵ سم. ۴۹گ. ۱۳ س. (ثبت ۷۸۸۱۱)

۹۵۳۹

مجموعه

۱. حاشیة معالم الاصول (اصول فقه - عربی)
(گ ۲۲۴-ر ۶ پ)

از: محمد باقر بن محمد اکمل وحید بهبهانی
(۱۲۰۵هـ).

حاشیة مفصلی است با عناوین «قوله - قوله» بر معالم
الاصول حسن بن زین‌الدین عاملی.

آغاز: قوله الثاني قوله تعالى الله الذي خلق الخ اعلم
ان السماء في اللغة كل ما علاك فاطلك حتى ان

انجام: ... قد جاء في بعض الأخبار عن منصور بن حازم
قال حدثني صاحب لنا ثقة وهو مما نحن فيه ثم ان الوجه
في ذلك احتمال.

آغاز دارای سرلوح مذهب، عناوین سنگرف، با
حواشی بسیار به نشانی «اخی چلبی»، «فرشته»،
«ابن ملک»، «صدر الشریعة»، «کافی»، چند برگ
در لابه لای نسخه ملحق شده که حواشی بر
کتاب در آنها درج شده است، فهرست مطالب
کتاب در اول نسخه آمده است، رکابه‌نویسی
دارد.
جلد: تیماج قهوه‌ای لبه دار با ترنج و سرترنج.
۱۳×۵/۲۰ سم. ۱۴۸گ. ۱۷ س.

(ثبت ۷۸۷۹۶)

۹۵۳۸

مجموعه

۱. الأربعون حديثاً
(حدیث - عربی)
(گ ۴ پ-۱۹)

از: مؤلفی ناشناخته.
چهل باب کوتاه در احادیث نبوی است، عناوین
برخی ابواب:

الباب الاول في فضيلة العلماء
الباب الثاني في فضيلة لا اله الا الله
الباب الثالث في فضيلة بسم الله الرحمن الرحيم
الباب الرابع في فضيلة الصلوة
الباب الخامس في فضيلة الايمان
الباب العاشر في فضيلة صلوة الجمعة
الباب الخامس عشر في فضيلة صلوة التطوع
الباب العشرون في فضيلة الاستغفار
الباب الخامس والعشرون في فضيلة النكاح
الباب الثلاثون في حق الولد على الوالدين
الباب الخامس والثلاثون في ذكر القبر
الباب الأربعون (در نسخه یافت نشد).
آغاز: بسمله. هذا كتاب الأربعين و فيها أربعين باباً
الباب الاول في فضيلة العلماء قال رسول الله صلعم لابن
مسعود جلوسك ساعة في مجلس العلم

۲. حکم شرب التتن و التنباق (فقه - عربی)

(گ ۲۲۵ ر- ۲۲۹ پ)

گویا از: آقا محمد علی بن محمدباقر بهبهانی (۱۲۱۶ هـ).

تحقیقی است در حکم کشیدن توتون و تنباکو و رد قول قائلین به تحریم آن. در ابتدا اسامی عده‌ای از علما را که قائل به جواز و یا تحریم بودند مطرح می‌کند و از ملا محمد تقی مجلسی به عنوان جد امجد و از علامه ملا محمدباقر مجلسی به عنوان خال مفضل یاد می‌کند. در فراز صفحه آغاز رساله آمده است: «هذه الفائدة من فوائد مولانا آقا مهر علی البهبهانی الأصل قد نقلتها من نسخة الأصل و قد قابلتها جملة منها مع مفیدها فی السنة التي تشرف بعتبة ثامن الائمة فی الليلة التي كان ضیفنا بیت حاجی مهر الگیلانی».

نک: الکرام البررة، ۳/ ۱۱۷-۱۱۹.

آغاز: فائدة لم يتعرض المصنف قدس سره و لا غیره من المتأخرین فی الكتب الفقهية ولا الاصولية لتحقيق حکم المشروبين المستحدثين بعد الغيبة الكبرى ... انجام: ... أم خولطوا فقد خالط القوم أمر عظیم من ذکر النار و ما فیها.

خط مجموعه: نسخ ریز. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۳ هـ. در حاشیه تصحیح شده است و حواشی دارد، رکابه‌نویسی شده، در اول نسخه چند فایده در دعا و غیر آن دیده می‌شود، در چند جای نسخه مهر عباسقلی سپهر مشیر افخم وزارت تألیفات دیده می‌شود از جمله در گ ۲۰۱ یادداشت تملک وی در ۱۳۳۹ هـ آمده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۷ × ۲۱ سم. ۲۲۹ گ. ۲۹ س. (ثبت ۷۴۶۹۳)

۹۵۴۰

مصایح القلوب

(حدیث - فارسی)

از: حسن بن حسین شیعی سبزواری (ق ۸ هـ).

چاپ: تهران، دفتر نشر میراث مکتوب، ۱۳۸۰ هـ.ش. نک: ذریعه، ۲۱/ ۹۰؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۵/ ۴۷۷-۴۸۷. آغاز: بسمله. شکر و ثنا و حمد بی منتهی مر خدایرا که منزهست از ادراک اوهام و افهام ...

خط: نستعلیق. کاتب: رضا خان بن مولانا کربلایی علی. تاریخ کتابت: یکشنبه محرم ۱۰۰۱؟ عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد. جلد: تیماج مشکی. ۵/ ۱۶ × ۲۸ سم. ۳۰۸ گ. ۱۸ س. (ثبت ۳۶۷۵۸)

۹۵۴۱

مجموعه

گویا این مجموعه از روی جنگ ابن خاتون نوشته شده که به شماره ۵۱۳۸ در کتابخانه مجلس نگه‌داری می‌شود.

۱. وقایع سلطنت اکبرشاه (تاریخ - فارسی)

(گ ۱ پ- ۲۲ ر)

ذکر مجملی از احوال جلوس اکبرشاه تا زمان رحلت (۱۰۱۴ هـ) است برگرفته از تاریخ منتخب میرزا حسن بیگ خاکی.

آغاز: بسمله. بتاریخ روز جمعه دوم ماه ربیع الاول سنه ثلث و ستین و تسعمایة در ظاهر قصبه کالانور از اعمال لاهور باتفاق ...

انجام: ... هزار و چهارده اکبرشاه در اکره بجوار رحمت ایزدی پیوست و در سکندره دوگرهی اکره مدفون گردید.

۲. اشعاری از عاملی

(فارسی)

(گ ۲۲ پ- ۲۹ پ)

۵. **عهدنامه عمر به معاویه** (عربی)
به نقل از **دلائل الامامة**
(گ ۳۴-۳۷ پ)
- اشعاری است بیشتر در مدح سلطان محمد قطب شاه و سلطان عبدالله قطب شاه از شاعری با تخلص «عاملی».
آغاز:
- تویی چو یوسف معنی جهان اعمی را
زمصر برده برون آودیده ده ما را
انجام:
- ناصرش بر جمله اعدا باد لطف ذوالجلال
حافظ ملکش پیمبر باد سلطان نجف
۶. **مناظره ابواسحاق شاعر** (عربی)
با **هارون الرشید**
(گ ۳۷-۳۸ پ)
۷. **اخبار آل برمک به روایت** (تاریخ-فارسی)
قسم بن غسان
(گ ۴۱-۶۴ پ)
۳. **منشآت** (فارسی)
(گ ۳۰-۳۳ پ)
از: مؤید.
چند مقامه به فارسی سره است از شاعری با تخلص «مؤید».
نک: فرهنگ سخنوران، ۵۷۵.
آغاز: بنام ایزد بخشاینده بخشایشگر. نوش داروی درد تکاپوی روشن روانان خرد توشه که از پیش بینی... انجام: ...همنام باز پسین فرستاده خدا بدست مؤید روز چهارشنبه دوازدهم برغندان ماه بسال هزار و پنجاه و هفت تازی شمار انجام پذیرفت.
۸. **کف شناسی** (کف بینی-فارسی)
(گ ۶۵-۶۹ پ)
گویا از: درویش ابدال.
نک: منزوی، ۱/ ۴۵۰.
آغاز: بسمله. اما بعد این رساله ایست مختصر در علم کف دست منقول از علما مغرب اولاً خط بندگان دست گاهی....
۴. **خطبة فی الخمر** (ادب-عربی)
(گ ۳۳-۳۴ ر)
از: شیخ رئیس عبدالله بن حسین بن سینا (۴۲۸هـ).
در عنوان رساله آمده است: من کلام الشیخ رئیس علی بن سینا حین شرب الخمر علی سبیل المناجات.
نک: مصنفات ابن سینا، ۱۰۰.
آغاز: اللهم لیس لک شریک فارجوه و لا وزیر فارشوه اطعتک....
انجام: ...انک انت الاعز الأکرم العزیز الکریم الرؤف الرحیم رب اهتم بخیر یا کریم.
۹. **مجمع الأمثال** (فارسی)
(گ ۷۰-۸۱ پ)
چند باب است در ذکر مثال‌های فارسی به ترتیب الفبا.
آغاز: بسمله. الف آلو چو بالو نگرده رنگ بردارد. از طبل شکمش دانستم....
انجام:
یاران برادران مرا یاد کنید
تابوت مرا از چوب شمشاد کنید
۱۰. **واردات** (عرفان-فارسی)
(گ ۸۲-۸۶ ر)
از: خواجه عبدالله انصاری هروی (۴۸۱هـ).

- نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۸ / ۱۰۶۳.
 آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة علی محمد و آله
 اجمعین بدانکه اول چیزی که هر سالک واجب است
 اعتقاد...
 انجام: ... و آنکه ترا نصیحت تواند کرد بدر خانه تو
 نیاید.
- ۱۱. شکر و سکر** (عرفان-فارسی)
 (گ ۸۶-پ ۹۶)
 از: خواجه عبدالله انصاری هروی (۴۸۱هـ).
 نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۷ / ۶۱۵.
 آغاز: بسمله. حمد بی حد الهی را و ثنای بی عدد
 پادشاهی را که برداشت...
 انجام: ... شیطان او را نگاه دارد که فرزین طاعت کج
 میرود.
- ۱۲. مقولات** (عرفان-فارسی)
 (گ ۹۶-ر ۱۰۱)
 از: خواجه عبدالله انصاری هروی (۴۸۱هـ).
 نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۸ / ۹۴۴.
 آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة... اما بعد این
 مختصریست از مقولات قدوة المحققین و زبدة
 العارفین... بدانکه خدای تعالی این جهان را محل اسرار
 گردانیده...
 انجام: ... الهی حجاب‌های او را بردار و ما را بخود
 مگذار برحمتک یا عزیز یا غفار.
- ۱۳. الهی نامه** (عرفان-فارسی)
 (گ ۱۰۱-پ ۱۰۳)
 از: خواجه عبدالله انصاری هروی (۴۸۱هـ).
 نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۷ / ۱۰۸.
 آغاز: بسمله. حمدله و الصلوة... ای کریمی که
 بخشنده عطایی و ای حکیمی که پوشنده خطایی...
 انجام: ... پسر عمران بطلب ارنی کی برخواستی.
- ۱۴. دل و جان** (عرفان-فارسی)
 (گ ۱۰۳-ر ۱۰۵)
 از: خواجه عبدالله انصاری هروی (۴۸۱هـ).
 نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۷ / ۳۵۹.
 آغاز: بسمله. حمدله. و العاقبة للمتقین... چنین گوید
 مؤلف این رساله... که دل از جان پرسید که اول این کار
 چیست و آخر این کار چیست و ثمره این کار چیست جان
 جواب داد که اول این کار فناست...
 انجام: ... که اصل او از چیست از نکیر برست.
- ۱۵. قلندرنامه** (عرفان-فارسی)
 (گ ۱۰۵-ر ۱۰۶ پ)
 از: خواجه عبدالله انصاری هروی (۴۸۱هـ).
 نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۷ / ۷۳۶.
 آغاز: بسمله. سپاس و ستایش مر خداوندی را که
 آفریدگار زمین و زمان است...
 انجام: ... و اگر نه درمانی بحسرت تمام و رنج مادام و
 بلای ناگاه.
- ۱۶. محبت نامه** (عرفان-فارسی)
 (گ ۱۰۷-ر ۱۱۴)
 از: خواجه عبدالله انصاری هروی (۴۸۱هـ).
 نک: منزوی، ۲ / ۱۳۶۴.
 آغاز: بسمله. الحمد لله علی نعمه و الصلوة علی خیر
 خلقه محمد و آله قال الشیخ الامام عبدالله... آنچه عبارت
 و اشارتست از تفرقه...
 انجام: ... سلطان همه ممالک عالم اوست خودکی
 رسد این ملک بهر سلطانی.
- ۱۷. هفت حصار** (عرفان-فارسی)
 (گ ۱۱۴-پ ۱۱۶)

از: شیخ رئیس حسین بن عبداللّه ابن سینا
(۵۴۲۸هـ).
نک: التراث العربی، ۱/ ۲۱۱.
آغاز: بسمله. الحمد لله الذی خص الانسان بشرف
الخطاب و الهم...
انجام: ... فان لذة الجماع لا يتصور للعین ولذة النظر
لا تصدق للأکمه.

۲۱. توبه نامه (عقاید-فارسی)

(گ ۱۵۵-۲۲۴ پ)
از: حسین بن روح اللّه حسینی طیبی (۹۵۰هـ).
در وجوب توبه و فضیلت آن در یک مقدمه و سه
«مقاله» و هر مقاله در چند فصل برای ابراهیم قطب شاه
هندی نگاشته است.
نک: منزوی، ۲/ ۹۲۶؛ مجلس، ش ۵۱۳۸.
آغاز:

ای واقف اسرار ضمیر همه کس
وی از ره لطف دستگیر همه کس
انجام: ... این برکت روز بروز دولت و حشمتش
افزون گردانید بحق محمد و آله.

۲۲. وقف نامه مزارع (وقف نامه-فارسی)

نزدیک شهر شیراز
(گ ۲۲۶-۲۳۰ پ)
از: امیر قرا یوسف قراقرینلو.
نک: مجلس، ش ۵۱۳۸.
آغاز: بسمله. و به نستعین حمد و سپاس و درود بی
قیاس مالکی را که ممالک ربع مسکون را به جهت
فایده....

انجام: ... موشح خواهد شد و این سطور تذکره الامر
العالی قلم آمد فمن بدله (بعد) ما سمعه فانما اثمه علی
الذین یبدلونه و علیهم لعنة الله و الملائکة و الناس
أجمعین.

از: خواجه عبداللّه انصاری هروی (۴۸۱هـ).
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۸/ ۱۰۹۷.
آغاز: بسمله. ای مفضل بی فضول و ای عادل بی
عدول و ای قاضی بی عزل و ای حاکم بی هزل...
انجام: ... در راه خود اول زخودم بیخود کن و آنگه
بنحو بسوی خود راهم ده.

۱۸. ناز و نیاز (عرفان، ادب-فارسی)

(گ ۱۱۶-پ ۱۲۶ ر)
از: مجنون رفیقی مشهدی.
نک: فهرست مشترک پاکستان، ۵/ ۳۸؛ منزوی، ۵/
۳۶۳۹.
آغاز:
ای عاشق ناز ارجمندان
معشوق بناز مستمدان

انجام:
امید که نازنین بود چون به نیاز
مجنون او را بنام شه طغرا کرد

۱۹. ابعاد و اجرام (ستاره‌شناسی-فارسی)

= اجرام سفلی و اوضاع اجرام علوی
(گ ۱۲۶-پ ۱۵۲ ر)
از: نظام‌الدین عبدالعلی بن حسین بیرجندی
(۹۳۴هـ).

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۴/ ۲۷۶۷.
آغاز: بسمله. الحمد لله الذی زین سماء الدنيا بزینة
الکواکب و نور وجه العبراء... اما بعد بر ضمیر منیر ارباب
فطنت و خاطر...
انجام: ... باقی سخن آن فلک بود پس بآن طریق
بعد مقعر هر فلک و بدرجات.

۲۰. اسرار الصلاة (فلسفه-عربی)

(گ ۱۵۲-ر ۱۵۵ ر)

- ۲۳. شق القمر** (فلسفه - فارسی)
(گ ۲۳۱ ر - ۲۳۵ پ)
از: صابن‌الدین علی ترکه اصفهانی (۸۳۵ هـ).
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱۸۶ / ۶.
آغاز: بسمله. الحمد لولیه و الصلاة علی نبیه اما بعد
روزی از روزها بیاری دولت و اقبال...
انجام: ... بطریقی که خدام ایشان را معلوم است و
السلام...
- ۲۴. یزدان شناخت** (فلسفه - فارسی)
= **ایزد شناخت**
(گ ۲۳۵ پ - ۲۵۲ ر)
از: عین‌القضات همدانی ابوالعالی عبدالله (۵۲۵ هـ).
این رساله به شیخ اشراق شهاب‌الدین سهروردی و
ابن سینا نیز منسوب شده است.
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۲۶۰ / ۶؛ مجلس،
ش ۵۱۳۸.
آغاز: بسمله. چون از جناب مقدس ازلی و مرده قدم
بنده را از بندگان خویش برگزینند...
انجام: ... و نعیم این جهانی که ورای همه سعادات
است میسر گرداناد بمنه وجوده...
- ۲۵. مبدأ و معاد** (فلسفه - فارسی)
= **آغاز و انجام**
(گ ۲۵۲ ر - ۲۵۵ پ)
گویا از: اثیرالدین مفضل بن عمر ابهری.
این رساله در نسخه حاضر به اثیرالدین ابهری
منسوب شده است. در دو قسم و هر قسم شامل چند
فصل است، قسم اول در معرفت مبدأ، قسم دوم در
معرفت معاد.
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۲۲۵ / ۶؛ مجلس،
ش ۵۱۳۸.
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة علی محمد و آله
- اجمعین بدانکه غرض از علم الهی معرفت مبدأ و معاد
است و معرفت مبدأ آن باشد که واجب‌الوجود را بشناسی...
فصل اول در برهان واجب‌الوجود...
انجام: ... جل جناب الحق آن یکنون شریعة لکل وارد
او یطلع علیه الا واحد (کذا) تمت الرسالة مبدأ و معاد من
تصنیف أفضل العلماء و الحكماء اثیرالدین ابهری.
- ۲۶. کارنامه ایزدی** (تاریخ - فارسی)
(گ ۲۵۵ پ - ۲۵۷ پ)
از: ابوالفضل یافعی مورخ.
گفتاری است کوتاه در تاریخ جهان از نوشته‌های
هندی و گفته‌های برهمنان در این باره.
نک: منزوی، ۴۱۸۵ / ۶؛ مجلس، ش ۵۱۳۸.
آغاز: نزد خردمندان که با دل صاف کزین و خاطر
دانش خداداد...
انجام: ... سبعة است نسل یکی منقطع شود و آدم
خلعت وجود پوشد.
- ۲۷. نامه غیاث‌الدین جمشید کاشانی به پدرش** (فارسی)
(گ ۲۵۸ ر - ۲۷۵ ر)
دو نامه از غیاث‌الدین جمشید کاشانی است که از
سمرقند به کاشان، برای پدرش نوشته است.
نک: مجلس، ش ۵۱۳۸.
- ۲۸. نامه‌های سیاسی و ادبی** (نامه‌نگاری - فارسی و ترکی)
(گ ۲۷۵ ر - ۳۴۸ ر)
نامه‌هایی از سلاطین تیموری، هندی و صفوی و
رجال و عرفاست از جمله:
نامه سعدالدین تبریزی آخوند سلطان مراد قیصر
روم در جواب نامه شاه عباس
نامه سلطان سلیمان به شاه طهماسب بهادر

از: بابا افضل کاشانی خواجه افضل‌الدین محمد بن حسن مرقی.

نک: مجلس، ش ۵۱۳۸.
آغاز و انجام برابر با آن.

۳۲. تفاحیه (فلسفه - فارسی)

(گ ۵۵۶ پ - ۵۸۶ پ)
از: بابا افضل کاشانی.

نک: مجلس، ش ۵۱۳۸. آغاز و انجام برابر با آن.

۳۳. شرح رساله الطیر (فلسفه - فارسی)

(گ ۵۸۷ ر - ۶۰۴ پ + ۶۳۱ ر و پ)

از: قاضی عمر بن سهلان ساوجی.

نک: مجلس، ش ۵۱۳۸. در آغاز و انجام برابرند.

۳۴. اشعاری از مخزن الاسرار (شعر - فارسی)

(گ ۶۰۵ ر - ۶۳۰ پ)

خط مجموعه: نستعلیق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۲۸۷ هـ.

عناوین شنگرف و برخی عناوین نانوشته مانده، رکابه‌نویسی دارد، برگ‌هایی از میان نسخه بریده شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۳۵ × ۲۲ سم. ۳۱ گ. ۲۱ س. (ثبت ۸۵۸۷۲)

۹۵۴۲

طبقات تیموری (تاریخ - فارسی)

از: محمد بن محمد جمشید براری امی (ق ۱۱ هـ).

در مقدمه گوید: «اما بعد این مجلد ثانی است از

مجلد مفصل که نیازمند درگاه باری محمد براری امی

ابن جمشید ابن جباری خان ابن مجنون خان قاقشال

مؤلف ساخته از تطویل به تقلیل پرداخته و چون این جلد

صلح نامه سلطان مراد که برای شاه صفی ارسال داشت

دیباچه خسرو و شیرین

منشآت محمد قاسم طبسی (شامل نامه‌های متعدد)

نامه شاه طهماسب در جواب نامه خواندگار

فتح نامه قندهار

فرمان طهماسب در باب خدمت محمدخان بکلوا

حاکم هرات

نامه‌ای که جلال‌الدین اکبر پادشاه به مصحوب میر

ضیاء‌الدین کاشانی به حضرت شاه ارسال فرموده.

نک: مجلس، ۱۵/۲۰۲ و ۲۰۵.

۲۹. جامع العلوم (چند دانشی - فارسی)

(گ ۳۴۹ ر - ۵۰۰ ر)

از: فخرالدین محمد بن عمر رازی (۶۰۶ هـ).

در فهرست مجلس (ج ۱۵/۱۲۸، ش ۵۱۳۸) به عنوان حدائق الانوار فی حقایق الاسرار آمده است.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی انشأنا بتصرفه و اثرنا بتصرفه و شرفنا بتکلیفه ...

انجام: ... دعوات صالحه این غریب شکسته دل را در

حق او مستجاب گرداناد بمنه وجوده و کرمه.

۳۰. شرح قصیده

اسرار الحکمة

(گ ۵۰۲ پ - ۵۴۹ پ)

از: ابوالعباس فضل لوکری.

نک: مجلس، ش ۵۱۳۸؛ فهرستواره کتاب‌های

فارسی، ۶/۱۷۶.

آغاز و انجام برابر با نسخه ش ۵۱۳۸.

۳۱. ترجمه کتاب النفس

ارسطو

(گ ۵۵۰ پ - ۵۷۵ پ)

مینی و مخبر است از احوال طبقه گورکان مسمی به طبقات تیمور می‌گشته...».

تألیف این کتاب در ۱۰۷۹ هـ به انجام رسیده است. نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱/ ۶۵۰. آغاز: بسمله. اساس سپاس را چه یارا که در حریم کبریای الهی قامت استقامت تواند افراشت ...

انجام:

طبع امی از پی تاریخ آن

هشتم ماه محرم گفته است

خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: جمعه ۱۹ شعبان ۱۰۹۱ هـ سنه ۲۳ جلوس رکن السلطنه در مقام بلده جهانگیر عرف دهاکه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده، نسخه کرم خوردگی دارد.

جلد: مقوا رویه کاغذ سبز عطف و گوشه تیماج. می‌دارد که چون در بعضی اوقات بر مجملی از تواریخ

۱۵/۵ × ۲۶/۵ سم. ۲۸۱ گ. ۱۷ س.

(ثبت ۸۵۸۶۷)

۹۵۴۳

هشت بهشت

(تاریخ - فارسی)

از: ادریس بن حسام‌الدین بدلیسی (۹۳۰ هـ).

تاریخ دولت عثمانی است که در آن تا سلطان بایزید ابن محمد، شرح حال هشت تن از حاکمان عثمانی را آورده است. فرزندش ابوالفضل محمد دفتری (۹۸۲ هـ) ذیلی بر آن نگاشته است.

نسخه دیگری از این کتاب به ش ۸۷۶۲ در کتابخانه مجلس نگهداری می‌شود.

نک: کشف الظنون، ۲/ ۲۰۴۳.

نسخه حاضر شامل کتیبه‌های هفتم و هشتم کتاب

است.

آغاز:

هست بسم الله الرحمن الرحيم

منبر حمد خداوند کریم

انجام:

ولیس علی امر الاله جلیل

و فی هذه البلوی دلیل بانها

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۱ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، به نسخه رطوبت رسیده است.

جلد: مقوا عطف تیماج.

۲۳ × ۲۹ سم. ۲۷۲ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۵۸۷۰)

۹۵۴۴

زبده التواریخ

(تاریخ - فارسی)

از: ملا کمال بن ملا جلال منجم یزدی.

مختصری است در تاریخ پیامبران و پادشاهان تا عصر صفویه (سال ۱۰۸۹ هـ) در مقدمه گوید: «معروض می‌دارد که چون در بعضی اوقات بر مجملی از تواریخ احتیاج می‌شد و این مختصر تألیف شد تا در همه جا همراه تواند بود و بنای آنرا به ترتیبی خاص اساس نهاده و ذکر انبیای عظام را اهل ساخته و اسامی پادشاهان معاصر را متفرع بر آن ساخت».

مؤلف در مقدمه از شاه عباس صفوی یاد می‌کند. تألیف این اثر در محرم ۱۰۸۹ هـ به پایان رسیده است. این تاریخ در عین اختصار اطلاعات ارزشمندی از دوره صفویه به دست می‌دهد.

مؤلف در دیباجه نامی به کتاب نداده و در فهرست‌ها به نام‌های زبده التواریخ، لب التواریخ، مجمل التواریخ نامیده شده است.

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱/ ۶۲۷.

آغاز: بسمله. بعد از حمد پروردگار و درود بر احمد مختار وحید کرار و اهل بیت اطهار و دعای دوام دولت پادشاه کامکار شاه عباس صفوی موسوی حسینی بهادر خان ...

انجام: وزارت نمود تا حالت تحریری که شهر

خط: نستعلیق. کاتب: میرزا محمد مستوفی نوری. تاریخ کتابت: ربیع المولود ۱۲۸۶ هـ. صفحات مجدول به شنگرف و لاجورد، حواشی و رکابه‌نویسی دارد، در آخر نسخه یادداشت عباسعلی سپهر کاشانی با مهر وی در ۱۳۳۱ هـ دیده می‌شود. جلد: تیماج قهوه‌ای. ۱۱×۱۸ سم. ۹۰ گ. ۹ س. (ثبت ۷۴۶۴۴)

۹۵۴۶

مجموعه

۱. **کشف الغرائب = مجدیه** (سیاست - فارسی) (گ ۵ پ - ۵۷ ر)
از: میرزا محمدخان مجدالملک سینکی لواسانی (۱۲۹۸ هـ).
نک: مجلس، ش ۹۵۴۵.

۲. **مواعظ حسنه** (اخلاق - فارسی) (گ ۶۲ پ - ۷۸ پ)
از: سید حسن واعظ کاشانی.
بر فراز صفحه آغاز آمده است: رساله مواعظ حسنه که در جواب تعلیقه شریعت طلیعه آقائی حجة الاسلام نایب الامام حاجی ملا علی (کنی) سلمه الله تعالی جناب حاجی سید حسن واعظ کاشانی عرض نموده. در پایان رساله قصیده‌ای در ستایش ظل السلطان آورده است.
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۶ / ۶۴۴؛ گلپایگانی، ۲ / ۲۶۴.
آغاز: بسمله. حجة الاسلاما نایب الاماما متع الله المسلمین بطول بقانکم....
انجام:

آنچه بنوشتم ندارد آن خلاف ختم کن و الله اعلم بالصواب

محرم سنه ۱۰۸۹ بامر وزارت مشغولست.

خط: نستعلیق. کاتب: ابوالمهدی بن سلیمان حسینی نعمت‌اللهی. تاریخ کتابت: محرم ۱۰۸۹ هـ. عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی شده است، در میان نسخه مهر مربعی به سجع «عبده محمد صادق اردستانی»؟ دیده می‌شود. جلد: تیماج قهوه‌ای. ۱۱×۱۷/۵ سم. ۱۳۴ گ. ۱۲ س. (ثبت ۱۳۹۱۵)

۹۵۴۵

مجموعه

۱. **کشف الغرائب = مجدیه** (سیاست - فارسی) (گ ۱ پ - ۸۶ ر)
از: میرزا محمد خان مجد الملک سینکی لواسانی (۱۲۹۸ هـ).
نک: مجلس، ش ۷۷۲۱؛ فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۶ / ۵۶۰.

۲. **قصیده لامیه** (شعر - فارسی) (گ ۸۷ پ - ۹۰ پ)
از: میرزا تقی خان مجدالملک متخلص به عبقری.
در فراز صفحه آغاز آمده است: قصیده محلیه که میرزا تقی خان متخلص به عبقری در سفر مازندران به عرض خاک پای مبارک رسانیده.
نک: فرهنگ سخنوران، ۳۸۳.
آغاز:

عجب نه گر ز ادب یافتیم قدر و محل
که عقل بود ادب‌آموز ما هم از اول
انجام:

دگر چه گویم چون عقل گویدم در گوش
بس این مطایبه خیر الکلام قل و دل

۳. **نامه ملا علی کنی به سید حسن واعظ**
(فارسی)
از: شیخ رئیس ابوالحسن میرزا بن حسام السلطنه قاجار متخلص به حیرت (۱۳۳۶هـ).
(گ ۷۹ ر)
نک: گلپایگانی، ۲/ ۲۶۶.
۴. **ترویج‌نامه**
(منظومه - فارسی)
(گ ۸۰ پ- ۸۹ ر)
از: میرزا محمدباقر ناجی قزوینی (زنده در ۱۳۱۴هـ).
نک: منزوی، ۴/ ۲۷۲۷.
آغاز:
اول نامه‌ام سپاس خداست
جز خداوند بر کسی نه سزا است
انجام:
تو ز احسان مرا کنی دلشاد
من همی گویمت مبارکباد
۵. **دیوان ملا صادق ملا رجب اصفهانی**
(شعر - فارسی)
(گ ۹۰ پ- ۱۳۴)
نک: ش ۹۵۰۹.
آغاز:
هزار سال بود در خیال آن پسر
چنان خیال که از حال خویش بی خبرم
۶. **مصاب**
(منظومه - فارسی)
(گ ۱۳۵ پ- ۱۴۰ پ)
از: صدر الافاضل سید حبیب الله نظام افشار (۱۳۰۹هـ).
نک: مجلس، ش ۱۳۴۰۴.
۷. **نامه‌ها و اشعار شیخ رئیس قاجار**
(فارسی)
(گ ۱۴۲ ر- ۱۵۶ ر)
۸. **منظومه‌ای از شیخ عبدی**
(فارسی)
(گ ۱۵۶ پ- ۱۵۸ پ)
بر فراز صفحه آغاز آمده است: من کلام مولانا شیخ عبدی علیه الرحمه از کتاب سبعة شیخ مزبور.
آغاز:
روز مولود عاقبت محمود
هفدهم از ربیع اول بود
خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: میرزا نصرالله بن میرزا محمد شفیع خوشنویس اصفهانی. رساله یکم: محرم ۱۳۰۷هـ، رساله دوم: ذی حجه ۱۳۰۶هـ، رساله چهارم: دهه اول شعبان ۱۳۰۷هـ، رساله پنجم: شوال ۱۳۰۶هـ برای فرزندش میرزا فتح الله، رساله ششم: دوشنبه ۲۴ محرم ۱۳۰۸هـ، رساله هشتم: جمادی الثانی ۱۳۰۵هـ در تهران.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه یادداشتی از کاتب نسخه به تاریخ صفر ۱۳۰۵هـ دیده می‌شود.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۳ × ۲۰ سم. ۱۶۰ گ. ۱۳ س. (ثبت ۱۳۳۰۶)
- ۹۵۴۷
شرح منار الأنوار
(اصول فقه - عربی)
از: عبداللطیف بن عبدالعزيز معروف به ابن ملک یا فرشته اوغلو (ق ۹هـ).
شرح مزجی توضیحی و استدلالی است بر منار الانوار ابوالبرکات عبدالله بن احمد نسفی (۷۱۰هـ) در اصول فقه حنفی.
نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۸۲۵؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، الفقه و اصوله، ۵/ ۵۵۲.

- آغاز: بسمله. لله الحی الأحد حمد لا یحویه الحد
 علی ما اولانا علم الفروع... و بعد فیقول عبداللطیف بن
 فرشته واصلهما الله تعالی الی جنته برشده ان ارباب
 البطانة... الحمد لله الذی هدانا اى دلنا....
 انجام: ... حتى قتل صار شهیداً لأنه یكون باذلاً نفسه
 لاعزاز دین الله تعالی و لاقامة حق الشرع و الله سبحانه و
 تعالی اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.
 خط: نسخ. کاتب: عبدالرحمن بن علامه شیخ
 علی مالکی. تاریخ کتابت: ساعت ۹ روز ۲۹ ذی
 حجه ۱۰۷۳ هـ برای سید یحیی (ناظر المقام
 البرهانی).
 عبارت متن به شنگرف، در حاشیه تصحیح شده
 و رکابه‌نویسی دارد، برگ آغاز نونویس است و
 از میانه افتادگی دارد، مهر کتابخانه باقر ترقی در
 اول نسخه دیده می‌شود.
 جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج‌دار.
 ۲۰ × ۲۸ سم. ۱۵۳ گ. ۱۹ س. (ثبت ۷۸۸۳۷)
- ۹۵۴۸
زندگینامه خودنوشت عباس میرزا
 (تاریخ - فارسی)
 از: عباس میرزا ملک آرا پسر محمدشاه قاجار
 (۱۳۱۴ هـ).
 زندگی نامه خودنوشت عباس میرزا است که در سن
 ۹ سالگی، پدرش محمدشاه قاجار فوت می‌کند و با
 قدرت یافتن ناصرالدین شاه، بی‌مهری‌هایی در حق او
 صورت می‌پذیرد. اطلاعات مهمی از مناسبات دربار
 قاجار ارائه می‌کند.
 نک: شرح حال رجال ایران، بامداد، ۲/۲۲۲-۲۲۷.
 این نسخه از انجام ناتمام است.
 آغاز: بسمله. الحمد لله و سلام علی عباده الذین
 اصطفی و بعد این مختصری است از سرگذشت این اقل
 عباد الله عباس میرزا خلف سلطان ابن سلطان محمدشاه
- قاجار....
 انجام: ... مبدا دیوانیان میان شما نفاق بیندازند و
 بوعده‌های دروغ آنها.
 خط: نستعلیق تحریری. کاتب: مؤلف. تاریخ
 کتابت: ق ۱۳ و ۱۴ هـ.
 متن خط خوردگی دارد و در حواشی اضافاتی
 درج شده است، رکابه‌نویسی دارد.
 جلد: گالینگور زرشکی عطف پارچه مشکی.
 ۱۸ × ۲۳ سم. ۹۳ گ. ۲۰ س. (ثبت ۵۰۶۸۴)
- ۹۵۴۹
زندگینامه خودنوشت خانلر میرزا احتشام‌الدوله
 (تراجم - فارسی)
 از: خانلر میرزا احتشام‌الدوله قاجار (۱۲۷۸ هـ).
 زندگی نامه خودنوشت خانلر میرزا احتشام‌الدوله و
 بیشتر گزارش‌های موریت‌ها و فعالیت‌های سیاسی اوست
 که در عهد قاجار حاکم یزد، کرمان، همدان و مازندران
 بوده است.
 نک: شرح حال رجال ایران، بامداد، ۱/۴۷۳-۴۷۶.
 آغاز: بسمله. در سال بیچی نیل دو ماه قبل از وقوع
 سانحه کبری و واقعه عظمی فوت پادشاه رضوان آشیان
 اسکنه الله فی بحبوحه الجنان کمتر چاکر را از همدان
 خواستند بعد از ورود بدارالخلافة الباهره و سه روز توقف
 مأمور مازندران فرمودند....
 انجام: ... آب انباری که قاسم خان بین شاهزاده
 عبدالعظیم و طهران ساخته است دیده بدان مثابه و
 مشابه‌اند.
 خط: نستعلیق. کاتب: گویا مؤلف، در اول نسخه
 یادداشتی درباره محاسن شاهزاده احتشام‌الدوله
 درج شده است.
 جلد: گالینگور جگری عطف و گوشه تیماج
 سرمه‌ای.
 ۵/۱۶ × ۲۱ سم. ۳۲ گ. ۱۲ س. (ثبت ۷۶۴۲۶)

- ۹۵۵۰
مکارم الاخلاق قدسی (اخلاق-فارسی)
 از: ابونصر فتح الله خان بن محمدکاظم شیبانی کاشانی (۱۳۰۸هـ).
 در دوازده مقاله عرفانی، در آغاز آن آمده: آغاز نگارش غره رمضان ۱۳۰۴هـ و همانجا وعده داده در هر سه روز آغاز هر ماه یک مقاله می‌نویسد.
 نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۶/۶۲۶؛ ذریعه، ۳۸۸/۲۱ (با عنوان مقالات).
 نسخه حاضر شامل مقاله اولی در رمضان و روزه و متفرعات آن است.
 آغاز: بنام خداوند بخشاینده مهربان ستایش و حمد خالق را سزااست که هر یک از خلائق را محبوب نفوس و یگانه آفاق خواست به مکارم اخلاق آراست...
 انجام: ... مقاله اولی بآخر آمد و همچنان از سواد به بیاض نبرده بخدمت خواجه کافی... همی آرد فراز آید شروع بنگارش مقاله ثانی شود.
 خط: نستعلیق شکسته. کاتب: احتمالاً مؤلف.
 تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.
 نشانی‌ها مشکئی، رکابه‌نویسی شده و چند برگ در آخر نسخه سفید مانده است.
 جلد: گالینگور آبی.
 ۱۴×۲۲ سم. ۵۸گ. ۱۵س. (ثبت ۷۸۵۵۵)
- ۹۵۵۱
مکارم الاخلاق قدسی (اخلاق-فارسی)
 از: ابونصر فتح الله خان بن محمدکاظم شیبانی کاشانی (۱۳۰۸هـ).
 نسخه حاضر شامل مقالات ثانی و ثالث درباره سوال و ذیقعه است.
 آغاز:
 بنام خداوند جان آفرین
 حکیم سخن در زبان آفرین
- ۹۵۵۲
مکارم الاخلاق قدسی (اخلاق-فارسی)
 از: ابونصر فتح الله خان بن محمد کاظم شیبانی کاشانی (۱۳۰۸هـ).
 نسخه حاضر مقالات چهارم درباره ذی حجه را دربردارد.
 آغاز: بنام آنکه سنگی را بوسه جای انبیا و کلوخی را طوافگاه ملوک و خانه را قبله خلائق کرد...
 انجام: ... که فیض عام خود را از ما دریغ نفرماید و بر تن گیاهان خرد سوخته تشنه نیز ببارد.
 خط: نستعلیق شکسته. کاتب: مولف. تاریخ کتابت: ذی حجه ۱۳۰۴هـ.
 نشانی‌ها مشکئی، رکابه‌نویسی دارد.
 جلد: گالینگور آبی.
 ۱۳/۵×۲۲ سم. ۴۵گ. ۱۴س. (ثبت ۷۸۵۵۷)
- ۹۵۵۳
مجموعه
۱. الأرض المندرسة (فقه-عربی)
 (گ ۲ پ-۵ر)
 از: نورالدین علی بن عبدالعالی کرکی (۹۴۰هـ).
 نک: التراث العربی، ۱/۱۹۱.
 آغاز: بسمله. الحمد لله حمداً کثیراً کما هو أهله و الصلوة علی حبیبه و نبیه محمد و آله هذا تحقیق مسئله مهمة صورتها انه اذا خربت الأرض المملوكة العامرة و اندرست آثارها...
 انجام: ... و الدلائل المذكورة أولا تقتضى الصرف الی ما ذکرنا و الله أعلم بالصواب.

و در اول نسخه تملک محمدعلی بن علی اصغر
قائنی در ۱۱۷۲ هـ با مهر وی دیده می‌شود و
فایده‌ای حدیثی به نقل از حسن بن محمد بن
سلیمان.
جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و باد عطف تیماج
قهوه‌ای.
۱۳×۱۹ سم. ۱۳۲ گ. ۱۶ س. (ثبت ۱۴۴۱۲)

۹۵۵۴

تحفة العالم (تاریخ-فارسی)
از: ابوطالب بن جلال‌الدین میرزا بیگ موسوی
فندرسکی (زنده در ۱۱۲۴ هـ).
کتابی است به نظم و نثر فارسی در بیان صفات
حمیده و خصلت‌های پسندیده شاه سلطان حسین
صفوی که به اعتقاد مؤلف، «از زمان آفرینش آدم تا آن
چنین شاهی بر تخت فرمانفرمایی ننشسته بلکه از بدو
ایجاد عالم تا حال چنین ماهی بر فلک سربر عالم آرایی
طرف کلاه خسروی بر فرق فرقدین نشکسته».
این کتاب در چند جزء تنظیم شده (در نسخه تا جزء
ششم موجود است) و در هر جزء چند صفت را به
تفصیل بیان می‌کند، صفت اول: تعظیم شریعت غرا و
تکریم طریقت ملت بیضاء، چهاردهم: قوت طالع و
بلندی اقبال و گشادروی صیخ دولت و روشنی غره
ناصیه جاه و جلال.

پس از جزء یکم، منظومه‌ای در مدح همان شاه
آورده موسوم به «ذره و آفتاب»، تألیف این اثر در سال
۱۱۰۷ هـ در اصفهان انجام پذیرفته است.
در مقدمه جزء سوم گوید: «همچنانکه سابقاً در جزو
اول این نسخه که عبارت از تحفة العالم است مذکور شد
غرض مدحتگری و ثناگستری و اغراقات شاهرا نه و
تکلفات منشیانه نیست بلکه مدعا آنست که بعضی از
صفت‌های پسندیده و خصلت‌های حمیده این اعلیحضرت که
کم پادشاهی به بعضی از آنها به این کیفیت اتصاف داشته

۲. قاطعة اللجاج
فی تحقیق حل الخراج
(گ ۵-۳۶ ر)
از: علی بن عبدالعالی کرکی (۹۴۰ هـ).
نک: مجلس، ش ۷۳۶۷؛ التراث العربی، ۴/۲۳۸.

۳. الرضاع
(گ ۳۶-۵۰ ر)
از: علی بن عبدالعالی کرکی (۹۴۰ هـ).
نک: التراث العربی، ۳/۱۲۳.

آغاز: بسمله. الحمد لله كما هو أهله و الصلوة علی
نبیه محمد و آله اعلم وفقك الله انه قد اشتهر علی السنة
الطلبية فی هذا العصر تحريم المرأة علی بعلها بارضاع...
انجام: ... و ذلك غير مقتضى للتحريم بوجه و الله
اعلم.

۴. صیغ العقود و الايقاعات
(گ ۵۰-۷۳ پ)
از: علی بن عبدالعالی کرکی (۹۴۰ هـ).
نک: مجلس، ش ۷۵۴۰؛ التراث العربی، ۳/۵۰۵.

۵. التنبيه بالمعلوم من البرهان (عقاید-عربی)
علی تنزیه المعصوم من السهو و النسيان
(گ ۷۴-۱۳۲ پ)
از: محمد بن حسن حر عاملی (۱۱۰۴ هـ).
نک: التراث العربی، ۲/۱۳۱.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذى اختار الأنبياء و الأوصياء
حفظة للإيمان و جعلهم حجة علی الانس و الجان...
انجام: ... و بالجملة فليس ذلك بمحل شك و
لاریب و لا توقف و الله تعالى اعلم.

خط مجموعه: نسخ. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۲ هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح
شده و متن خط خوردگی دارد، رکابه‌نویسی شده

مؤلف مجموعه را به اشاره سید عیسی گرد آورده، چنانکه در مقدمه گوید: «قد حدانی و انا فقیر الله الغنی محمد بن عبدالله البحرانی الی جمع هذا المجموع من غرر الاشعار و نظم درر الفاظ النثار و ثبت احادیث النبی المختار مما ورد عن الائمة الأطهار... و نکت اللطيفة الظریفة للسمار من اشار الی... مفخر السادات منبع السعادات... السید عیسی».

آغاز: بسملة. الحمد لله الذی خلق الانسان فی أحسن تقویم و أکرمه من بین مخلوقاته...
انجام: ... و توفی الفرزدق رحمه الله فی البصرة...
تمت القصيدة الغراء فی مدح ابن الزهراء.

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۲ هـ.
عناوین شنگرف یا به خط درشت مشکوی، نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در ص ۲۵۶ تملک عبدالله بن عوفی مشکور در اصفهان به تاریخ ۱۰ جمادی الاول ۱۱۵۸ هـ دیده می‌شود و در چند جای نسخه مهر مربعی وی به سجع «و کان سعیه مشکورا ۱۱۵۳»، در اول نسخه مهر کتابخانه مجدالدین به چشم می‌خورد.

در آخر نسخه ابیات عربی درج شده از جمله از سید محمد مهدی طباطبایی.
جلد: تیماج مشکوی.
۱۳/۵ × ۱۹ سم. ۲۴۳ گ. ۱۳ س.

(ثبت ۱۴۳۸۵)

۹۵۵۶

دیوان شور عشق

(شعر - فارسی)

= شورش عشق

از: سعدالدین احمد بن عبدالغفار برکی کاپلی
انصاری (ح ۱۲۲۵ هـ).

دارای غزلیات به ترتیب حروف قوافی یا تخلص «شور عشق» و «شورش عشق»، پس از آن مخمس‌ها و

همچنان‌که هست بی‌زیاده و کم مذکور شود و از آن جمله هفت صفت در جزو اول مسطور شده».

تحفة العالم از روی همین نسخه به اهتمام کتابخانه مجلس در سال ۱۳۸۸ هـ ش به چاپ رسیده است.
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۲/۹۲۲؛ راهنمای پژوهش درباره میرفندرسکی، ص ۲۴-۳۳.
نسخه حاضر از آغاز و انجام اندکی افتادگی دارد.

آغاز:

چو خورشید رخشان کفش هر سحر
جهان قاف تا قاف گیرد بزر
انجام:

الهی که این خسرو ماه چهر
خدیو زمین آفتاب سپهر
بود تا جهان در جهان زنده باد
باین فر و اقبال ارزنده باد
خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت:
۱۱۰۷ هـ. مکان کتابت: اصفهان.

صفحات مجدول محرر به زر و مشکوی و شنگرف، دارای چند سرلوح مذهب در ابتدای جزءها، عناوین شنگرف، تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، رکابه‌نویسی شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۴/۵ × ۲۳/۵ سم. ۱۶۹ گ. ۱۱ س.

(← تصویر) (ثبت ۷۸۶۱۷)

۹۵۵۵

الکشکول

(گونگون - عربی)

از: محمد بن عبدالله بحرانی.

مجموعه‌ای شامل اشعار منتخب از شعرای مختلف همچون لامیه العجم طغرابی و ابیاتی از شیخ بهایی و چند شاعر دیگر و گزیده‌ای از احادیث نبوی و روایات ائمه (ع) و منقولاتی از کتاب‌های مختلف همچون درر السمط فی خبر السبط محمد بن عبدالله بن ابی بکر قضاعی.

صفحات مجدول محرر دوستونی به زر و مشکلی.
عناوین به زر و با خط درشت.
جلد: تیماج دوروی زیتونی با ترنج و سرترنج
زرین.
۱۰×۱۶/۵ سم. ۱۸۵ گ. ۱۱ س.
(ثبت ۷۸۹۲۵) (← تصویر)

۹۵۵۸

جنگ عرفانی (عرفان-فارسی)
بیاضی است شامل مطالب عرفانی به نظم و نثر از
جمله منتخباتی از ساقی نامه ملاً ظهوری، سلسله الذهب
جامی، جواهر خمسه شیخ محمد (نک: فهرستواره، ۷/
۲۷۷)، ملفوظات شاه وجیه‌الدین علوی و چند رساله
عرفانی که معرفی می‌شود:

۱. شرح آمنت بالله

گویا از: شاه برهان‌الدین برهانپوری (۱۰۸۳ هـ).
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۷/۵۲۲.
آغاز: بسمله. حمدله. و العاقبة للمتقين... هو الاول
هو الآخر هو الظاهر هو الباطن....
انجام:

کسی کز تو در تو نظاره کند
ورق‌های بیپوده پاره کند
این رساله را محمد رضا بن محمد معصوم بیک در
۱۹ رجب ۱۰۹۳ هـ در اورنگ آباد کتابت کرده و شاید
همو جامع این بیاض باشد.

۲. وصیت‌نامه

از: برهان‌الدین برهانپوری (۱۰۸۳ هـ).
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۶/۶۸۸.
آغاز: بسمله. حمدله... نام این رساله است وصیت
نامه وصیت اول آنست که یکی ببیند و یکی داند و یکی
گوید و یکی جوید....

چند رباعی و مثنوی و ترجیع‌بند و ساقی نامه و قدسیات
با تخلص «شیخ قدوس».
نک: فهرست مشترک پاکستان، ۸/۱۲۱۳؛ مرعشی،
۳۰۴/۱۷.
آغاز:
اول بنام آنکه بهر ذره نام داد
سرمایه وجود بهر خاص و عام داد
انجام:

اتقوا و اتقوا اهل التقی
من قتال الانبیا و الاصفیا
خط: نستعلیق پاکستانی. کاتب: وزیر علی کاتب.
تاریخ کتابت: ۱۷ شعبان ۱۳۰۲ هـ.
در روز پنج‌شنبه ۱۵ ربیع الثانی ۱۳۰۳ هـ تصحیح
و مقابله آن با نسخه اصل به پایان رسید به قرائت
احمدعلی و شرف‌الدین و سماعت بدرالدین،
عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی شده است.
جلد: تیماج فرنگی مجدول زرین.
۱۳×۲۱ سم. ۴۰۱ گ. ۱۳ س.
(ثبت ۸۶۴۵۵)

۹۵۵۷

جام جم = جام جهان‌نما (مثنوی عرفانی-فارسی)
از: رکن‌الدین اوحدی مراغه‌ای اصفهانی (۷۳۸ هـ).
نک: مجلس، ش ۱۳۵۱۵.
نسخه حاضر از آغاز اندکی افتادگی دارد.
آغاز:

من فکندم سفینه را در یم
گر بر او برسم ندارم غم
انجام:

دل او را بذکر عادت کن
کار او ختم بر سعادت کن
خط: نستعلیق. کاتب: مرشد الکاتب. تاریخ
کتابت: ۸۸۰ هـ؟

ملاً درکی قمی، درویش دهکی قزوینی، داعی انجدانی، محمد زمان زمانی متخلص به مشهدی، زلالی خوانساری، محمدتقی کفاش، ساغری، مولانا محمد علی سالک، سلمان جابری، میرحسین سهوی تبریزی، سخی، اهلی شیرازی، امیری سبزواری، اسیری، اشرف، اهلی خراسانی، امتی مشهدی، اقدسی، میر الهی همدانی، اختری یزدی، اختری خراسانی، میر محمدباقر دام ظلّه، انیسی کتابدار شاملو، حسامی مراغی، میرابوالحسن فراهانی، حشری تبریزی، حیدری تبریزی، حزنی اصفهانی، حجابی، حیرتی، حسابی نظری، حقیری تبریزی، ختایی، باباخواندان ترکستانی، حکیم، میرحسوری قمی، خاتمی، خضری خوانساری، خضری تبریزی، انسی ذوالقدر، مولانا ابن فتوح ساوی، اوحی شیرازی، اشکی، لشیخنا بهاء‌الملّه دام ظلّه تعالی، بکناش، پیامی، بنایی، ملاً محمود لنگرودی بهشتی، تشبیهی کاشی، خواجه حسین ثنایی، جعفری، جاوید، جنونی قندهاری، مولانا حاتم کاشی، حامدی شوشتری، خضری ترکمان، خضری قزوینی، داعی ولد مولانا ضمیری اصفهانی، ابوتراب بیکا، میرزا اسمعیل ایما، مولوی معنوی، ذوقی، حیدر ذهنی، خان خانان تخلص رحیم، خواجه محمد رضا، مولانا رضایی کاشی، قاضی ابراهیم داوری زمیر داوری، میرزا داود متولی، شرف‌الدین رشکی یزدی، رفعتی تبریزی، روشنی، زکی همدانی، حکیم رشدی قمی، شاه رضی آرتیمانی، رامی اردوبادی، رضایی مشهدی، رسمی لاهیجی، آقارضی اصفهانی، رشکی همدانی، میرعجیبی، شاه صدر عذری دیلمی، عزتی، عتیقی سمرقندی، عتابی، عجزی تبریزی، عارضی، عایشه مصری، عارفی، مولانا غضنفر کاشی، غیوری، قلندر غازی، فارغ، غزالی مشهدی، میر عبدالغنی، غیرتی شیرازی، سروری کاشی، محمود بیگ سالم، میرزا سخن میرمیران، ستیزی جریادقانی، طاهری، طبعی مشهدی، میرزا محمدزمان وصفی، همام تبریزی، طفیلی لاهیجی، طالب آملی، عرفی شیرازی

۳. دوازده امام (صلواتیه) (صلواتیه - عربی)

از: خواجه نصیرالدین محمد طوسی (۵۶۷۲هـ).
آغاز: بسمله. اللهم صل و سلم و زد و بارک علی
النبی الامی العربی الهاشمی القرشی المکی المدنی
الأبطحی

۴. عشقیه

در فراز صفحه آغاز رساله آمده است: رساله مسمی
به عشقیه تصنیف از محبان برهان الاولیاء که در بلده
برهانپور آسوده‌اند.
آغاز: بسمله. العشق هو الله هر که به عشق رسید به
خود رسید بیخود او را در خود دید....

خط: نستعلیق. رساله سوم نسخ معرب، رساله
یکم: محمدرضا بن محمد معصوم بیک. تاریخ
کتابت: شنبه ۱۹ رجب ۱۰۹۳هـ. مکان کتابت: در
اورنگ آباد، رساله سوم: مرتضی قلی، پنجشنبه
۲۴ شوال ۱۰۹۷هـ سنه ۲۸ جلوس عالم گیر شاه
در احمدنگر، صفحات نسخه به هم ریخته است.
جلد: مقوا عطف تیماج مشککی.

۱۸/۵×۹ سم. ۶۹ گ. ۲۰ س. (ثبت ۷۸۸۶۱)

۹۵۵۹

جنگ اشعار

(فارسی)

از: مؤلفی ناشناخته.

جنگ اشعار فارسی است که به ترتیب الفبایی
تخلص شاعران، در نیمه اول ق ۱۱هـ تنظیم شده؛
چنانکه از شیخ بهایی با عنوان «شیخنا بهاء‌الملّه دام
ظلّه العالی» یاد می‌کند و در برخی موارد اشعار به خط
شاعر در این نسخه درج شده مثلاً «ملکی» در جمادی
الاولی ۱۰۲۳هـ به خط خود اشعاری نوشته است.
برگ‌های نسخه در صحافی جابه‌جا شده و تنظیم
کتاب به هم ریخته است.

اسامی شعراء به ترتیب فعلی موجود در نسخه:

انشایی از عبدالکریم حسینی و نوشته‌ای به یادگار از
محمدکاظم.

آغاز: ملا درکی قمی

بدور حسن تو هر دل که بود پرخون

ستم تو کردی و تهمت بنام گردون

انجام:

قیامت می‌کند روز جدایی

قیامت شد نمی‌دانم کجایی

خط: نستعلیق. کاتب: جامع جنگ. تاریخ کتابت:

ق ۱۱۱هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، برگ‌های نسخه در

صحافی جا به جا شده است.

جلد: تیماج مشکی.

۱۵×۲۵ سم. ۱۲۹گ. سطور چلیپایی.

(ثبت ۶۱۹۳۶)

۹۵۶۰

ادعیه و اشعار (ادعیه - فارسی و عربی)

از: مؤلفی ناشناخته.

مجموعه‌ای است در ادعیه و اشعار و قصاید که
گردآورنده آن باید سنی باشد. شامل:

۱. قصیده برده (عربی)

(الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة)

از: شرف‌الدین محمد بن سعید بوسیری (۵۶۹۴هـ).

نک: مجلس، ش ۷۵۳۹.

۲. دعای استغفار (عربی)

آغاز: بسم‌الله استغفر الله العظیم استغفرالله
العظیم....

۳. قصیده بانث سعاد (عربی)

از: کعب بن زهیر بن ابی سلمی مزنی (ق ۱هـ).

محمدتقی قزوینی، فهمی کاشی، باباافغانی، محمود بیک
فسونی، میرزا فصیحی، قاضی احمد فکاری، فضل
جرفادقانی، فردی اردبیلی، فایضی خوانساری، قیدی
شیرازی، حیدرک قانعی مشهدی، قدسی تفرشی، قدری
قزوینی، قسمی، قاسم انوار، قراری گیلانی، محمد
اسمعیل قزوینی، قربی دماوندی، کمالی سزواری، کاکا
قزوینی، گلشنی، گلخنی، کمال خجند، کامی لاهیجی،
کاتبی، آصفی، خواجه یعقوب، ابوتراب بیکا سلمه الله
تعالی، شاپور، مولانا شرمی قزوینی، شعیب جوشقانی،
شکیبایی اصفهانی، حکیم شفایی اصفهانی، شعوری
مشهدی، ضمیری اصفهانی، صفی قلی بیک، صاحبی،
صرفی ساوجی، صادقی بیک افشار نقاش، مولانا محمد
علی تبریزی صابری، ضیایی، طوقی تبریزی، طاهر
قزوینی، قاضی نور اصفهانی، مرشد بروجردی، میر
سنجر کاشی، مولانا سحابی، قاضی نوری، نصری
نیشابوری، نطنزی مشهدی، شیخ علی نقی کمره‌ای، بابا
نصیبی گیلانی، نصیرا، نذری کاشی، ملک قمی، محوی
اردبیلی، میرمنهی، مروی، ملک طیفور انجدانی، مقبول،
محتشم کاشی، مقصود کاشی، میلی، میرزا قلی میلی،
محرم مشهدی، مظهری کشمیری، معانی، موسی رضای
نقاش، ملهمی اصفهانی، میر مغیث محوی، ملکی،
مطرب قزوینی، محرمی اردبیلی، حکیم رکن مسیح، میر
محمد مؤمن سماکی مردمی، میرنیازی، نجدی، نویدی
طهرانی، وحشی، مولانا ولی دشت بیاضی، مولانا
وحشتی کاشی، وارثی، وقوعی تبریزی، والهی قمی،
شانی، لسانی تبریزی، کرمی، کسری، کاشی، سوزی
ورامینی، شاپور تهرانی، مسلمی شوشتری، محی،
همدمی کاشی، ساحری تونی، اهلی شیرازی، شانی
تکلو، شهیدی، عهدی ساوجی.

علاوه بر این فواید دیگری در ق ۱۱۳هـ به نسخه
اضافه شده از جمله: اشعار عربی از متنبی، بحر طویل
شاهدا، بحر طویل عبدالعلی، چند تاریخ وفات از جمله
وفات نازلو بیگم بنت ملاً عبدالوهاب در ۱۲۵۳هـ،

خط: نسخ معرب زیبا. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۲ هـ.
 تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به
 زر و مشکى و سنگرف و لاجورد، بین سطور
 طلااندازی شده، صفحه آغاز دارای سرلوح
 مذهب و حاشیه دو صفحه اول تشعیرسازی
 شده، عناوین سنگرف و زر و لاجورد،
 ترجمه‌های فارسی به سنگرف زیرنویس شده
 است، رکابه‌نویسی دارد.
 جلد: تیماج روغنی با جدول زرین و ترنج و
 سرترنج.
 ۱۱×۱۸ سم. ۱۱۲ گ. ۱۰ س. (ثبت ۶۲۰۴۱)

۹۵۶۱

مجموعه

(مواعظ - فارسی)

۱. مواعظ

(گ ۱ پ - ۸۶ پ)

از: حاج محمد کریم بن ابراهیم خان کرمانی
 (۱۲۸۸ هـ).

مجالسی است در تفسیر آیه الله نور السموات و
 الارض که در ماه رمضان ۱۲۸۲ هـ ایراد شده است.
 نک: مجلس، ش ۱۴۰۷۳.

آغاز: موعظه اول شهر رمضان المبارک من شهر
 سنة ۱۲۸۲ بسمله. حمدله. و صلی الله علی سیدنا و مولینا
 محمد و آله الطیبین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین
 خداوند عالم جل شانه در کتاب محکم خود می‌فرماید الله
 نور السموات و الارض

(مواعظ - فارسی)

۲. مواعظ

(گ ۸۹ ر - ۱۶۸ پ)

از: حاج محمدخان بن کریمخان کرمانی (۱۳۲۴ هـ).
 مجالس وعظ محمدخان کرمانی است که در ماه‌های
 جمادی الاولی و جمادی الثانی ۱۲۹۹ هـ در قریه لنکر
 ایراد شده است.

نک: مجلس، ش ۷۰۹۹.

در این نسخه همراه با ترجمه فارسی است.

۴. دعای حزب البحر (عربی)

از: شیخ ابوالحسن شاذلی.

۵. قصیده جلالیه (عربی)

آغاز:

الحمد لمن عز و من جل جلالا
 لا یصلح الا لتعالیه تعالی

۶. دعای سریانی (قصیده انا المطلوب**فاطلبنی تجدنی) با ترجمه فارسی**

نک: مجلس، ش ۱۲۳۳۶.

۷. قصیده رائیه (عربی)

در مدح پیامبر اکرم (ص)

آغاز:

شبیبهک بدراللیل بل أنت أنور
 و وجهک من ماء الملاحه یقطر

۸. قصیده لامیه (عربی)

از: عبدالقادر گیلانی.

آغاز:

سقانی الحب کأسات الوصال
 فقلت لخمرتی نحوی تعالی

۹. رباعیات ابوسعید ابوالخیر (فارسی)

با ذکر آثار

۱۰. مورد مستغاث (عربی)

آغاز: الحمد لله الذی زین النبین بحبیبه
 المصطفی

شرح احوال «تحفه» از زنان عارفه است.
آغاز: سری سقطی گوید که شبی خوابم نیامد و قلق و اضطرابی عجب داشتم....

خط: نسخ. کاتب: میرصدرالدین بن میر عبدالفتاح مراغی. تاریخ کتابت: جمعه ۴ جمادی الثانی ۱۲۳۳هـ.

ابیات مثنوی به شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج تریاکی با ترنج و سرترنج.

۱۳/۵ × ۲۰/۵ سم. ۱۰۶ گ. ۱۸ س.

(ثبت ۷۸۸۹۳)

۹۵۶۳

مرآت الحقیقة

(عرفان-فارسی)

از: ابوالقاسم تاجر تهرانی متخلص به پروین

(ق ۱۳هـ).

کتابی است عرفانی به نظم و نثر فارسی در پنج دفتر

و خاتمه‌ای:

دفتر اول در توحید

دفتر دوم در نبوت

دفتر سوم در ولایت

دفتر چهارم در رعیت

دفتر پنجم در قصاید و مراثی

خاتمه نظم و صیای ارسطاطالیس به اسکندر.

در ابتدای دفتر اول گوید:

چو فارغ گشت پروین زین نمیقه

که بر توحید دارد صد طریقه

به فتوی خرد آن پیر دانش

نهادش نام مرآت الحقیقه

که هم اسم است و هم تاریخ و هم وصف

حماها الله من شر الخلیقه

مؤلف از کتاب دیگرش به نام آمال العارفین یاد کرده

و در مقدمه از ناصرالدین شاه قاجار تجلیل می‌کند.

نک: فرهنگ سخنوران، ۱۰۳.

آغاز: بسمله. موعظه شب جمعه ۲۶ جمادی الاولی در قریه مبارکه لکر فرمایش شد. الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا و نبینا محمد و آله الطیبین الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم و غاصبی حقوقهم و ناصبی شیعتهم و منکری فضائلهم الی یوم الدین خداوند عالم جل شأنه در کتاب مستطاب خود می‌فرماید....

خط مجموعه: نستعلیق. بی‌کا. رساله یکم: ربیع

الاول ۱۲۸۴هـ.

نشانی‌ها در رساله دوم به شنگرف، رکابه‌نویسی

شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۱ × ۱۷/۵ سم. ۱۶۹ گ. ۱۸ س.

(ثبت ۵۰۷۰۶)

۹۵۶۲

مجموعه

۱. گلشن توحید

(شعر-فارسی)

(گ ۱ پ-۱۰۲ ر)

از: ابراهیم دده بن صالح شاهی (۹۵۷هـ).

ناظم از هریک از دفترهای شش‌گانه «مثنوی

معنوی» مولوی صد بیت را انتخاب و سپس هر بیت را با

پنج بیت شرح نموده است.

نک: مجلس، ش ۱۳۶۲؛ منزوی، ۴/ ۳۰۷۱.

آغاز:

حمد لا یحصی ثنای بیقیاس

بینهایت منت و بی حد سپاس

انجام:

حق روح پاک فخر انبیا

کن نصیب ما و صالت ایخدا

۲. فی ذکر النساء العارفات

(تراجم-فارسی)

الواصلات الی مراتب الرجال

(گ ۱ پ-۱۰۵ ر)

شده، در آخر نسخه مناظره‌ای است در افضلیت امیرالمؤمنین (ع) بر ابوبکر. جلد: تیماج سرخ. ۱۲/۵ × ۲۴/۵ سم. ۲۳۴ گ. ۲۶ س. (ثبت ۵۰۶۵۳)

۹۵۶۵

شاهراه نجات (منظومه - فارسی)
از: محمد بن محمد رضا مجذوب تبریزی. مثنوی عرفانی است در پیرامون ۳۰۰۰ بیت که به سال ۱۰۶۶ یا ۱۰۶۸ هجری به انجام رسانده است: بهر تاریخش آنکه درها سفت شاهراه نجات دلها گفت
نک: ذریعه، ۱۵/۱۳ و ۲۱۷/۱۹؛ متزوی، ۲۹۳۴/۴. آغاز:
این کتاب از توجه حضرات شد مسمی به شاهراه نجات یار آینه خانه می‌خواست التفاتش بهانه می‌خواست
انجام:

راه این منزل این و نامه تمام گفتمت و السلام و الاکرام
خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۲ هجری. صفحات مجذول محرره زر و مشکی و سنگرف و لاجورد، عناوین به زر، رکابه‌نویسی دارد. جلد: تیماج قهوه‌ای دوروی لبه دار با ترنج و سرترنج. ۱۳/۵ × ۲۳/۵ سم. ۲۳۴ گ. ۲۶ س. (ثبت ۸۶۴۵۷)

۹۵۶۶

مجموعه
۱. شرح دیوان انوری (ادب - فارسی)
(گ ۱ پ - ۷۹ ر)

آغاز: بسمله. فهرست سرنوشت سلسله موجودات از زیر تابینات بیانات سید و سرور است که خاصه و خلاصه موجودات است...
انجام:

عمر پروین بفراق رخ دل بربگذشت دارد امید که بسیند بسبکباری دل ای ولی احد ای حضرت قائم بخدا
بنما رخ که شوم فارغ از این زاری دل خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: ۱۲۹۱ هجری. صفحات مجذول محرر کمندکشی شده به زر و مشکی، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تملک علاء الحکماء در ۱۳۳۶ هجری که از میرزا حبیب الله دلدل این نسخه را خریده است، و مهر کتابخانه باقر ترقی، در آخر نسخه تاریخ تولدی در ۱۲۹۷ هجری و قصیده‌ای در اوصاف نمک در ۱۲۹۹ هجری درج شده است. جلد: تیماج قهوه‌ای. ۱۴ × ۲۱/۵ سم. ۳۱۸ گ. ۱۷ س. (ثبت ۸۶۴۵۶)

۹۵۶۴

نزه الناظر و تنبیه الخواطر (اخبار - عربی)
= مجموعه ورام
از: ابوالحسن ورام بن ابی‌فراس بن حمدان حمدانی (۵۶۰ هجری).
نک: التراث العربی، ۳۶۳/۵؛ مجلس، ش ۷۰۲۴. آغاز: بسمله. الحمد لله الاول بلا ابتداء و الاخر بلا انتهاء و الظاهر الغائب...
انجام: ... و لیس بتقوی الله طول عبادة و لکنما التقوی مجانبة السیئة.

خط: نسخ. کاتب: یحیی بن شریف بن محمد خراسانی ابن بنت محمد علوی. تاریخ کتابت: جمعه ۵ ذی حجه ۱۰۷۵ هجری. عناوین و نشانی‌ها سنگرف، در حاشیه تصحیح

محمدیه میرزا محمود و سیدمحمد حافظ نقل شده است.
 آغاز: بسمله. اقولها من المخارج فخرج الضاد
 فخرجها بطرف اللسان....
 خط: نستعلیق. بی. کا. تاریخ کتابت: شنبه ۲۷
 جمادی الاول ۱۲۳۳ هـ.
 نشانی‌ها شنگرف، رساله یکم با حواشی به
 امضای «منه»، رکابه‌نویسی دارد.
 جلد: تیماج مشکى.
 ۱۵×۲۱ سم. ۹۰ گ. ۲۳ س. (ثبت ۷۸۶۵۴)

از: ابوالحسن حسینی فراهانی (۱۰۳۹ هـ).
 در دو بخش: ۱. گزارش قصیده‌ها، ۲. گزارش
 مقطعات.
 نک: مجلس، ش ۷۷۱۹؛ منزوی، ۳۴۵۹/۵؛ موسوعه
 مؤلفی الامامیه، ۶۰-۶۲.
 آغاز:
 باز این چه جوانی و جمالست جهانرا
 وین حال که نوگشت زمین را و زمان را
 انجام: ... فرخی شاعریست معروف از سیستان.

۹۵۶۷

مجموعه

(فقه - عربی)

۱. جواهر الکلمات

فی العقود و الايقاعات

(گ ۱-۵۲ پ)

از: شیخ مفلح بن حسن بن راشد صیمری (ق ۵۹ هـ).
 نک: التراث العربی، ۲۳۸/۲.
 آغاز: بسمله. حمدله و صلی الله علی محمد و آله
 الطاهرین اما بعد یقول العبد الفقیر الی ربه الغنی مفلح بن
 حسن الصیمری قد التمس منی بعض الاخوان الاعزة
 علی الکرام لدى أن أجمع له صیغ العقود و الايقاعات....

(چند دانشی - عربی)

۲. أنموذج العلوم

(گ ۵۵-۶۲ پ)

از: جلال‌الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸ هـ).
 نک: التراث العربی، ۳۲۲/۱.
 از آغاز اندکی افتادگی دارد.
 آغاز: و من المشایخ الذی لاقیتهم و تبرکت بهم
 السید الامام الهمام صفوة الائمة الاعلام....
 انجام: ... هذا آخر ما قصدت ایراده فی هذه الرسالة
 جعلته انموذجاً لتلك العلوم فیلاحظه خدام العتبة العلیة
 بعین الرضا فانه غاية المأمول و نهاية المنی و لله الحمد
 فی الآخرة و الاولى.

۲. قصیده انا الموجود

(عربی)

فاطلمبى تجدنى

(گ ۸۱-۸۲ ر)

(عربی)

۳. صلواتیه

(گ ۸۲ روپ)

قصیده میمه‌ای است در صلوات بر چهارده
 معصوم (ع).
 آغاز:
 یا ربنا صل علی خیر نبی ارسلا
 محمد فخر الوری و آله العز الکرام

۴. قصیده عینییه در مناجات

(عربی)

(گ ۸۲-۸۳ پ)

منسوب به: امام علی (ع).

آغاز:

لک الحمد یا ذا الجود و المجد و العلی
 تبارکت تعطی من تشاء و تمنع

(تجوید - عربی)

۵. تجوید

(گ ۸۵-۹۰ ر)

بخشی از یک کتابی در تجوید. ظاهراً شرحی است
 بر متنی فارسی در تجوید. در آن از جواهر القرآن و تحفه

- ۳. المقدمة الأحمدية** (عقاید، فقه - عربی)
فیما لا بد منه من الشريعة المحمّدية
 (گ ۶۳ پ-۹۳ ر)
 از: سید حسین بن حسن مجتهد کرکی (۱۰۰۱ هـ).
 رساله مختصری است در دو فصل: ۱. اصول دین ۲. صلات.
 این نسخه بر مؤلف قرائت شده و اجازه مؤلف به خط وی در پایان آمده است و حواشی از مؤلف دارد.
 نک: ذریعه، ۳۸/۲۲.
 آغاز: بسمله. الحمد لولیه و الصلوة علی نبیه و ولیه و اوصیاء وصیه و بعد فهذه المقدمة الأحمدية فیما لا بد منه من الشريعة المحمّدية....
 انجام: ...دبر کل صلوة احب الی من ألف رکعة فی کل یوم و الحمد لله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً.
- ۴. اجازة به شمس الدین محمّد** (اجازات - عربی)
 (گ ۹۳ پ-۹۴ پ)
 از: سید حسین بن حسن مجتهد کرکی (۱۰۰۱ هـ).
 اجازة ای است به خط مجیب برای شمس الدین محمّد که در نزد مجیب المقدمة الاحمدية را خوانده است.
 در ذریعه (ج ۱/ ۱۸۲ رقم ۹۳۷) اجازة حسین کرکی به شمس الدین محمّد بن ابراهیم بحرانی ذکر شده است.
 آغاز: الحمد لله الذي جعل الوسائل الضرورية طرفاً الى حصول المسائل....
- ۵. مسائل الخلاف بين ابي حنيفة و الشافعي** (فقه - عربی)
 (گ ۹۶ پ-۱۰۹ پ)
 از: مؤلفی ناشناخته.
 رساله کوتاهی است در چند باب با عنوان‌های (مسألة - مسألة) در بیان مسایل اختلافی بین ابوحنیفه و شافعی در فقه. مؤلف ظاهراً از علمای شیعی است؟
 آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة علی نبیه محمّد و آله
- اجمعین اما بعد فهذا مسائل الخلاف بين ابي حنيفة و الشافعي مسألة باب ازالة النجاسة بالمایعات الطاهرة يجوز عندنا و عند الشافعي لايجوز مثل الخل و الدبس....
 انجام: ...مسئلة اذا مات المكاتب و عنده المال فوق البدل الكتابة فانه يحكم بحريته و حرية اولاده عندنا و عنده لا يحكم بحريته و يموت رقيقاً و مال الكاتب الميت لسيدّه و الله اعلم بالصواب.
- ۶. فضل يوم وفاة عمر** (تاریخ - عربی)
 (گ ۱۱۰ پ-۱۱۶ پ)
 از: سید حسین بن حسن مجتهد کرکی (۱۰۰۱ هـ).
 رساله کوتاهی است در فضل روز درگذشت عمر، که در ذریعه (۳۴/۲۲) به عنوان «مقتل عمر» معرفی شده و نسخه‌ای در کتابخانه آیت الله مرعشی به ش ۱۲۷۳ دارد و در التراث العربی (ج ۵/ ۴۹۷) مجهول المؤلف مانده است.
 مؤلف در این رساله روایت مفصلی را به نقل از ابوالفتح محمّد بن محمّد بن جعفر حسینی حایری از عمادالدین ابوجعفر محمّد بن ابی القاسم طبری می آورد.
 نک: ذریعه، ۳۰۳/۲۵.
 آغاز: بسمله. الحمد لله محق الحق و مظهره و دامغ الباطل و مدمره... و بعد فقد سألتم أدام الله تأييدكم و خلد تسديدكم عن فضل اليوم الذي اهلك الله فيه فرعون أهل البيت... و هو اليوم التاسع من شهر ربيع الأول....
 انجام: ...و استودعه دينی و نفسی و اياكم انه خير مستودع و حفيظ و ما توفيقی الا بالله عليه توكلت و اليه انيب.
- ۷. كيفية الزيارة و حقيقة الدعاء** (فلسفه - عربی)
 (گ ۱۱۸ پ-۱۲۱ ر)
 از: شيخ الرئيس ابوعلی حسین بن عبدالله ابن سینا (۴۲۸ هـ).

اضطرار مباح می‌شوند.
 نک: ذریعه، ۲۰۷/۱۱؛ منزوی، ۳۸۷۳/۵.
 نسخه حاضر از آغاز یک صفحه افتاده است.
 آغاز: که گر عقاب رود بال و پر فرو ریزد... و این رساله مرتب بر سه باب و خاتمه ایست...
 انجام: ... برای حفظ نفس واجب می‌شود و الحمد لله ذی الجلال و الاکرام و الصلوة و السلام علی رسوله المبین للحلال و الحرام و آله المعصومین العظام الکرام مدى اللیالی و الأيام.

خط مجموعه: نسخ و نستعلیق. رساله یکم: بی کا. تاریخ کتابت: پنج‌شنبه ۲۲ رجب ۹۸۳ هـ. مکان کتاب: قزوین. رساله دوم: شاه ملاً، بی تا. رساله سوم: در عصر مؤلف. رساله چهارم: به خط مؤلف، رساله هشتم: احمد بن قاسم حسنی حسینی نوربخشی، شنبه ۲۵ شعبان ۹۸۴ هـ در دارالموحیدین قزوین.
 عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، رساله سوم چند بلاغ قرائت به خط مؤلف و حواشی با نشانی «منه دام‌ظله» دارد، در آخر رساله چهارم (اجازه) مهر مجیز به سجع «الحسین بن الحسن الحسینی ۹۶۳» دیده می‌شود، در اول نسخه فهرست مجموعه درج شده و چند یادداشت تملک و مهر دیده می‌شود، فواید متفرقه‌ای در لابه‌لای نسخه درج گردیده است.
 جلد: گالینگور مشکی، عطف و گوشه تیماج.
 ۱۲×۵/۱۸ سم. ۱۴۵ گ. ۵-۱۹ س.
 (تصویر) (ثبت ۶۲۲۰۸)

۹۵۶۸

جنگ (گوناگون-فارسی و ترکی)
 فواید متفرقه به نظم نثر، به فارسی و ترکی، بدون نظم و ترتیب خاصی در این دفتر به خطوط مختلف نگاشته شده است. برخی عناوین مندرج در این جنگ:

نک: ش ۲۲/۹۲۹۴، ظاهراً غیر از آن است.
 آغاز: بسمله. هذه رسالة للشيخ المبرز الرئيس ابي علي ابن سينا اجابة لالتماس الشيخ ابي سعيد ابي‌الخیر سألت بلغك الله السعادة القصوى و رشحك للعروج الى الذروة العليا أن اوضح لك عن كيفية الزيارة و حقيقة الدعا و تأثيرها في النفوس...
 انجام: ... هذا العالم المعرض للزوال انه لما يريد خبير فعال و هو الله الواحد أعلم بحقيقته.

۸. الوجودية (فلسفه-عربی)

(گ ۱۲۱ پ-۱۲۳ پ)
 از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ هـ).
 نک: التراث العربی، ۴۴۶/۵.
 آغاز: بسمله. الحمد لله العلی الاعلی... کل مفهوم مغایر للوجود کالانسان مثلاً فانه ما لم ینضم الیه الوجود بوجه من الوجوه فی نفس الأمر...
 انجام: ... و کل میسر لما خلق له و الله المستعان و علیه التکلان.

۹. صیدیه (جانورشناسی-فقه-فارسی)

(گ ۱۲۴ ر-۱۴۵ ر)
 از: قاضی فیض الله بغدادی مستخلص به حاجبی (ق ۱۰ هـ).
 به نام شاه طهماسب صفوی (۹۳۰-۹۸۴) در سه باب و فصل‌هایی و خاتمه تألیف شده است:
 ۱. در بیان انواع حیوانات بری و بحری و بیان آنکه کدام حلال و کدام حرام است، در ۶ فصل.
 ۲. در بیان آنکه مراد به صید اینجا چیست و بیان آنکه صید کردن بهر آلتی جایز است، در ۵ فصل.
 ۳. در بیان کیفیت تذکیه حیواناتی که رام باشند، در یک مقدمه و سه فصل.
 خاتمه: در بیان آنکه جمیع حیوانات حرام در حالت

- بخشی از ریاض الانشاء محمود بن محمد گیلانی
گاو (۸۸۶هـ).
- بخشی از شبستان نکات و گلستان لغات، ملا یحیی
سیبک فتاحی نیشابوری (۸۵۲هـ).
- نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۵۰۴/۶.
- فی الاوصاف الجمیلة.
- دیباچه شرح مفتاح سید شریف
از منشآت نوایی در تهنیت
روایاتی از معانی الاخبار و کافی
اسامی علوم
قصیده دعبل خزاعی که به جهت امام رضا (ع) گفته.
ایات منسوب به امام علی (ع) در مناجات
فایده‌ای در جفر جامع
بحر طویل، بیانی به ترکی
ادعیه در دفع بلیات
تهنیت نامه ابوالسعود خواجه حلیم برای وزارت
احمد پاشای مقتول در استانبول (ترکی)
وقف نامه به ترکی، واقف: مولانا عبدالرحمان بن
شمس‌الدین احمد.
خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا.
عناوین شنگرف، به خطوط مختلف نوشته شده،
در اول نسخه تملک ریحان الله الموسوی با مهر
وی در ۱۳۱۹هـ.
جلد: مقوارویه کاغذ ابر و باد عطف پارچه.
۱۷×۲۶ س. کم. ۱۶۷گ. سطور مختلف.
(ثبت ۷۸۷۱۶)
- ۹۵۶۹
کنز النصایح (اخلاق - فارسی)
از: ابراهیم بن محمد حسین خان اولیاء سمیع
شیرازی متخلص به صفا (۱۳۰۱هـ).
در سه مقاله: ۱. مناجات به قاضی الحاجات و نعت
رسول ۲. نصایح به سلاطین و وزرا و اکابر ۳. نصیحت به
- هر کس از خواص و عوام.
در مقدمه از سفر به حیدرآباد دکن به تاریخ ربیع
الثانی ۱۲۸۹هـ یاد کرده و از بهادر میر تراب علی خان
فرمانفرمای دکن به عظمت نام می‌برد و در خاتمه از
محبوب علی شاه دکن یاد می‌کند که این کتاب در زمان
دولت او به سال ۱۲۹۲هـ به انجام رسیده است.
نک: فرهنگ سخنوران، ۳۳۷؛ دانشمندان و سخن
سرایان فارس، ۳/۴۵۹-۴۶۲.
- آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة والسلام علی خیر
خلقه محمد و آله و صحبه اجمعین الی یوم الدین چنین
گوید احقر عبدالله ابراهیم المتخلص بصفای ابن مرحوم
محمد حسین خان اولیاء سمیع شیرازی که
انجام:
در جواب سال ختم این کلام
گفت مر کنز النصایح شد تمام
(۱۲۹۲)
خط: نستعلیق. کاتب: سید محیی‌الدین. تاریخ
کتابت: ربیع الاول ۱۲۹۲هـ.
صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به
شنگرف و لاجورد، عناوین و نشانی‌ها شنگرف،
رکابه‌نویسی شده است.
جلد: مقوارویه کاغذ عطف تیماج مشکی.
۵/۱۶×۵/۲۳ سم. ۱۰۸گ. ۹س.
(ثبت ۷۸۶۶۵)
- ۹۵۷۰
الأشباه و النظائر النحویة (نحو - عربی)
فی علم العربیة
از: عبدالرحمان بن ابوبکر سیوطی (۹۱۱هـ).
کتابی است در ۷ فن که هر یک دارای خطبه و اسم
مستقلی است:
۱. فن القواعد و الاصول التي ترد اليها الجزئیات و
الفروع، مرتب بر حروف معجم.

انجام: ... عبداللیف را در هرات گذاشته بسمرقند رفت میرزا بابر بعد از اطلاع.
خط: نستعلیق تحریری. کاتب: گویا مولف.
تاریخ کتابت: از ق ۵۱۳ ه.
احتمالاً این نسخه پیش نویس مؤلف باشد، در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد.
جلد: گالینگور مشکی عطف و گوشه تیماج.
۱۷/۵ × ۲۲ سم. ۲۵۷ گ. سطور مختلف.
(تصویر) (ثبت ۵۰۶۲۱)

۹۵۷۲

مجموعه

۱. **دیوان امیرالمؤمنین** (شعر-عربی)
(گ ۱ پ-۸۳ ر)
منسوب به: امام علی بن ابی طالب (ع).
این نسخه از اشعار منسوب به امیرالمؤمنین (ع) را حسن حسینی در مدرسه منصوریه شیراز گردآورده است، و نسخه دیگری از آن به ش ۱۳۹۳۵ در کتابخانه حاضر موجود است.
نک: مجلس، ۳۷/۵۲۵.
آغاز: بسمله. قال امیرالمؤمنین و وارث علم النبیین...
الناس من جهة التمثال اکفاء
أبوهم آدم و الام حواء

انجام:

و لکننا اذا متنا بعثنا

و نسأل بعده عن کل شیء
هذا جاز کدی الیه و ادی الیه من التقاط هذه الدرر الفریدة
و ارتباط آورده الشریدة جمعته من مکان متبارزة...
خیر الدواوین تحویه و تحفظه
دیوان شعر امیرالمؤمنین علی
فیه المعانی و فیه الفضل مجتمعا
لفضل صاحبه فی العالمین علی

۲. فن الضوابط و الاستثنائات و التقسیمات، مرتب بر ابواب.
۳. فن بناء المسائل بعضها علی بعض.
۴. فن الجمع و الفرق.
۵. فی الألغاز و الاحاجی و المطارحات و الممتحنات.
۶. فی المناظرات و المجالسات و المذاکرات و المراجعات و المحاورات و الفتاوی و الواقعات و المراسلات و المکاتبات.
۷. فن الافراد و الغرائب.

نک: کشف الظنون، ۱/ ۱۰۰؛ دلیل مخطوطات السیوطی، ۱۰۵.

آغاز: بسمله. سبحان المنتزه عن الاشباه و النظائر و الحمد لله المتفضل بفران الکبائر و الصغائر...
انجام: ... انما یراد به استمرار ما ذکر قبله من الحکم فلهدا قال صاحب الصحاح و هلم جرا.

خط: نسخ زیبا. کاتب: محمد بن موسی رضا مؤذن صباغ تهرانی. تاریخ کتابت: جمادی الثانی ۱۲۳۴ ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، حواشی به امضای «فتحعلی زند» دارد، رکابه‌نویسی شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج و لچکی‌ها.

۳۰ × ۲۱ سم. ۱۶۱ گ. ۳۱ س. (ثبت ۶۱۳۰۹)

۹۵۷۱

خزائن

(گونگون-فارسی و عربی)

از: ملا احمد بن محمد مهدی نراقی (۱۲۴۵ ه).
کشکول معرفی است به منزله ذیل و تسمیمی بر مشکلات العلوم پدرش، بارها به چاپ رسیده است.
نک: ذریعه، ۷/ ۱۵۲.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.
آغاز: آن است که بر جامه صوف سیاه بمالند سفید شود و چون بمبالغه بمالند آن سیاه شود...
شود و چون بمبالغه بمالند آن سیاه شود...

۲. **الکواکب الدرية في مدح خير البرية = قصیده برده** (شعر-عربی)
 (گ ۸۵-پ ۹۳ پ)
 از: شرف‌الدین محمد بن سعید بوسیری (۵۷۰۴هـ).
 آغاز:
 امن تذکر جیران بذی سلم
 مزجت دمعا جری من مقلة بدم
 نک: مجلس، ش ۷۳۸۷.
۳. **ترجمه منظوم قصیده برده** (شعر-فارسی)
 (گ ۸۵-پ ۹۳ پ حاشیه)
 از: عبدالرحمان جامی (۸۹۸هـ).
 نک: مجلس، ۸۶ / ۲۶.
 آغاز:
 ای زیاد صحبت یارانت اندر ذی سلم
 اشک چشم آمیخته با خون روان گشته بهم
۴. **القصيدة اللامية** (شعر-عربی)
 (گ ۹۴-پ ۹۸ ر)
 از: امرؤ القیس.
 اولین قصیده از تعلقات سبع است.
 نک: کشف الظنون، ۱۷۴۰ / ۲.
 آغاز:
 قفانیک من ذکرى حبيب و منزل
 بسقط اللوى بين الدخول و حومل
۵. **قصیده بانث سعاد** (شعر-عربی)
 (گ ۹۸-ر ۱۰۱ ر)
 از: کعب بن زهیر بن ابی سلمی مزنی (ق ۵۱هـ).
۶. **لامية العجم = القصيدة اللامية** (شعر-عربی)
 (گ ۱۰۱-ر ۱۰۳ پ)
 از: مؤیدالدین ابواسماعیل حسین بن علی اصفهانی
 طغرابی (۵۱۵هـ).
۷. **قصیده صاحب بن عباد** (شعر-عربی)
 در مدح امام رضا (ع)
 (گ ۱۰۳-پ ۱۰۵ ر)
 از: اسماعیل بن عباد طالقانی متخلص به صاحب
 (۳۸۵هـ).
 نک: نسخه پژوهی، ۳۷۳ / ۲.
 آغاز:
 یا سائراً زائراً الی طوس
 مشهد طهر و ارض تقدیس
 انجام:
 یملک رق الفریض قائلها
 ملک السلیمان عرش بلقیس
۸. **قصیده فرزددق** (شعر-عربی)
 در مدح امام سجاد (ع)
 (گ ۱۰۵-ر ۱۰۶ پ)
 آغاز:
 هذا الذى تعرف البطحا و طاته
 و البيت يعرفه و الحل و الحرم
۹. **مراثی** (شعر-عربی)
 (گ ۱۰۷-ر ۱۱۱ ر)
 آغاز:
 هى خيمة جبرئيل يخدم أهلها
 والروح و الأملاك خدمة قنبر
۱۰. **منظومة فى الطب** (شعر-عربی)
 (گ ۱۱۱ ر و پ)
 منسوب به: حسین بن عبدالله ابن سینا (۴۲۸هـ).
 یازده بیت عربی است همراه با ترجمه منظوم
 فارسی.

در ۱۳۵۱ هـ در زنجان، و مهر مربعی با سجع «عسی ربک ان يجعلک مقاما محموداً»، در آخر نسخه حکایاتی از طفیلی‌ها درج شده است، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج سرخ با ترنج و سرترنج.
۲۰ × ۲۷/۵ سم. ۱۵۸ گ. ۱۸ س.

(ثبت ۸۶۰۱۱)

۹۵۷۴

ربیع الأبرار و نصوص الأخبار (اخلاق-عربی)

از: جارالله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ هـ).

نک: مجلس، ش ۷۳۰۳؛ التراث العربی، ۳/ ۷۸.

خط: نسخ. کاتب: محمد امین بن ملا میر سالکده.

تاریخ کتابت: جمعه ۹ ربیع الاول ۱۰۵۸ هـ.

عناوین ابواب به خط جلی مشکلی، عناوین فرعی به شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حواشی دارد، فهرست ابواب کتاب در اول نسخه درج شده است، در اول نسخه یادداشتی بدین مضمون آمده است: «هو و لا سواه کتاب ربیع الابرار من مؤلفات العلامة الفایق فی عصره علی الأقران... فلما رأیته مملوفاً بأنواع لطایف الابداء و مشحوناً بأقسام طرایف الالباء صرفت برهة من خلاصة عمری فی مقابلته و تصحیحه و إضافة مناسبات من سایر الكتب فی حواشیه لیتعظ نفسی مما فیہ من مواظب اکابر العرفاء الفصحاء و زواجر أماجد... ثم انتخبته فالتقطت منه ما صفا و ترکت ما کدر و الحققت به ما یناسب کل کلام کلاماً ملخصاً فیہ کیفیة لأثر و جمعت فی مجموعة علیحدة و سمیته نسیم السحر و أنا أرجو الله الکریم الوهاب أن یوصل ذلك النسیم رایحة أزهار ما فی الربیع الی مشام الأحباب... قطب‌الدین محمد بن علی الشریف عفی الله عنهما و ستر

آغاز:

تسوق اذا استعمت ادخال مطعم
عی مطعلم قبل فعل الهواضم

۱۱. ترسل (نامه‌نگاری-فارسی)

(گ ۱۱۳ پ- ۱۳۲ پ)

گویا از: عباس عطارد.

نک: منزوی، ۳/ ۲۰۹۰.

آغاز: بسمله. شکر و سپاس فزون از وهم و قیاس
خالقی جل شأنه سزاست که در ایجاد موجودات...

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا، از ق ۱۳ هـ.

حواشی و رکابه‌نویسی دارد، فوایدی به نظم و نثر در لابلای نسخه آمده، از جمله ابیات حضرت فاطمه (س) در رثای پیامبر (ص) با ترجمه منظوم فارسی و ابیاتی از سعید و خواص قصیده برده.
جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۳/۵ × ۲۱/۵ سم. ۱۳۴ گ. ۱۰-۱۹ س.

(ثبت ۷۸۶۵۱)

۹۵۷۳

الأذکیاء (اخبار-عربی)

از: ابوالفرج عبدالرحمان بن علی بن محمد قرشی

تیمی، ابن جوزی (۵۹۷ هـ).

نک: مجلس، ش ۵۵ فیروز.

آغاز: بسمله. قال الشیخ الفقیه... الحمد لله الذی
احلنا محلة الفهم و حلانا حلیة العلم و ملکنا عقال العقل و
زیننا بنطاق النطق... اما بعد فان أجل الأشياء موهبة العقل
فانه الآلة فی تحصیل معرفة الاله...

انجام: ... غدر بی قسم غدره اضر علیه من سمی.

خط: نسخ. کاتب: کنعان ابن عبدالله. تاریخ

کتابت: پنجشنبه ۱۰ ربیع الثانی ۱۰۴۸ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در اول نسخه یادداشتی از محمدحسین شیرازی نمازی غروی

۹۵۷۶

مجموعه۱. **منتخب اللغات** (فرهنگ عربی به فارسی - فارسی)**شاهجهانی**

(گ ۱ پ - ۱۷۸ پ)

از: عبدالرشید بن عبدالغفور حسینی تتوی مدنی

(۱۰۷۷ هـ).

نک: منزوی، ۳/۲۰۳۳.

آغاز: بسمله. ستایش و سپاس مالک الملکی که
تذکار آلابی بی احصای و ثنای بی منتهایش ...
انجام: ... مع البیاء یوی بالضم یاء و فتح واو و تشدید
یاء آخر نام مردیست.

۲. **مقاصد اللغات** (فرهنگ عربی به فارسی - عربی)**الشتاء و مناهج الصیاح الثقات**

(گ ۱۷۹ ر - ۲۱۰ ر)

از: شیخ عبدالرحمان.

نک: منزوی، ۳/۲۰۳۱.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی بعث بالحق نبیاً و انزل
الیه قرآناً عربیاً هدی للناس ...

انجام: ... کتب ازبون، کتب نوشته کتاب دبیرستان.
خط: نسخ و نستعلیق. کاتب: حیدر علی بن علی
مردان ایچ الاصل زنجانی المسکن. تاریخ
کتابت: یکشنبه ۲۲ شعبان ۱۲۴۰ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با ترنج و
سرترنج و رقم صحاف، فتاح الموسوی ۱۲۳۸ هـ.
۲۱×۳۱ سم. گ. ۲۱۰. گ. ۲۵. س. (ثبت ۸۶۰۱۲)

۹۵۷۷

انوار الفقاهة = القضاء (فقه - عربی)

و الشهادات

از: حسن بن جعفر کاشف الغطاء نجفی (۱۲۶۲ هـ).

عیوبهما» با مهر مستطیلی به سجع: «علی فی
الانام کالقطب فی الریح» و در ذیل آن تملک
فضل الله زنجانی با مهر وی، در آخر نسخه چند
حکایت درج شده است.

جلد: تیماج سرخ دوروی لبه‌دار.

۱۸×۲۹/۵ سم. گ. ۳۰۸. گ. ۲۵. س.

(ثبت ۸۶۱۰۵)

۹۵۷۵

مجمع الزوائد و منبع الفوائد (حدیث - عربی)

از: نورالدین علی بن ابی‌بکر هیشمی شافعی

(۸۰۷ هـ).

نک: دلیل مؤلفات الحدیث الشریف المطبوعة، ۱/
۳۳۳: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط،
الحدیث النبوی، ۳/۱۳۷۵.

نسخه حاضر جلد سوم کتاب را دربردارد.

آغاز: بسمله. باب الهجرة الی المدینة عن عروة قال
و مکث رسول الله صلی الله علیه و سلم بعد الحج بقیة
ذی الحجة و المحرم و صفر ...

انجام: ... باب تسمية الانسان انسانا عن ابن عباس
رضی الله عنهما انما سمی الانسان انساناً لأنه عهد الیه
ففسی رواه الطبرانی فی الصغیر و فیہ احمد بن عصام و
هو ضعیف. تم الجزء بحمد الله و عونہ یتلوه کتاب البر و
الصلة.

خط: نسخ. بی. کا. بی. تا، احتمالاً از ق ۱۰ هـ.

عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی شده، نام کتاب و
مؤلف در صفحه عنوان آمده و یادداشتی مبنی بر
اینکه این نسخه از کتب موروثه و از کتابخانه
ثقة الاسلام حاجی آقای نوری است و تملک
محمد خلیل قزوینی در ۱۲۶۸ هـ.

جلد: تیماج قهوه‌ای شمس‌دار روی جلد ترمیم
شده است.

۱۹×۲۸ سم. گ. ۳۲۱. گ. ۲۹. س. (ثبت ۸۶۰۰۲)

التحقیق فیہ یقتضی بسط الکلام فی مقدمات عدیده...
انجام: ... أن يكون المراد منه المتعدد المطلوبی.

۲. حاشیة القوانين المحكمة (اصول فقه - عربی)
(گ ۵۹ ر- ۷۷ ر)

از: مؤلفی ناشناخته.

حاشیة مختصری است با عناوین «قوله-قوله» بر
بخشی از قوانین الاصول میرزای قمی. گویا تقریرات
درس یکی از اساتید ق ۱۳ و ۱۴ هـ باشد.
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة... قوله الأمر علی ما
ذکره الاصولیین (کذا) اعلم ان مادة الأمر بحسب وضع
اللغة ورد علی قسمین مصدر و غیر مصدر....

۳. وبا و طاعون
(پزشکی - فارسی)

(گ ۷۸ پ- ۸۴ پ)

از: محمدرضی طبیب.

رسالة کوتاهی است در باب مرض وبا و طاعون
منتخب از کتب معتبره و آنچه به حسب تجربه نافع یافته،
حسب الامر حاجی سیّد عبدالجواد در چند فصل تحریر
یافت.

آغاز: بسمله. الحمد لله المبدع المکونات و مخترع
الموجودات و منمی الانسان عن مرتبة الجمادات الی
مرتبة الروحانیات....

انجام: ... عارض گردید باین نحو معالجه نمایند شاید
بدعای خیر یاد نمایند.

خط مجموعه: نستعلیق تحریری. رساله‌های
یکم و دوم به خط مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۳
و ۱۴ هـ.

متن خط خوردگی دارد و در حاشیه تصحیحات
و اضافاتی دیده می‌شود.

جلد: مقوا، عطف پارچه مشکی.

۱۱/۵ × ۱۸ سم. ۸۵ گ. ۱۶-۲۱ س.

(ثبت ۸۶۰۸۷)

انوار الفقاهه فقه استدلالی مفصلی است که کتاب
القضا از آن به انسالخ الماضي فی احکام القاضی نامیده
می‌شود. نک: التراث العربی، ۱/ ۳۳۰.

آغاز: بسمله. و به نستعین و صلی الله علی محمد و
آله الطاهیرین و بعد فیقول الراجی عفو ربه الأجل الأكبر
حسن ابن الشیخ جعفر^(ره) ان هذه رسالة فی القضاء و
الشهادات التمس کتابتها بعض الاخوان فأجبتہ مع كثرة
التشویش و الهموم و الأحزان و اسئل الله ان يجعلها تنمة
لکتابنا المرسوم بأنوار الفقاهة طه و ان یتمها فی یسر و
عافية. کتاب القضاء للقضاء معانی عدیده لغة...
انجام: ... فان نکلا فالقسمة و قد یحتمل القرعة
ابتداء ثم کتاب القضاء بعون الله.

خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۳ هـ.

نشانی‌ها مشکئی، رکابه‌نویسی شده است.

جلد: تیماج مشکئی مجدول گرهی.

۱۵/۵ × ۲۱/۵ سم. ۱۳۰ گ. ۱۸ س.

(ثبت ۸۶۰۵۲)

۹۵۷۸

مجموعه

۱. تقریرات فی الاصول (اصول فقه - عربی)
(گ ۱ پ- ۵۶ ر)

از: مؤلفی ناشناخته.

تقریرات درس اصول یکی از دانشمندان شیعی در
ق ۱۳ و ۱۴ هـ است در مباحث مشتق و اوامر. در مقدمه
گوید: «هذه نبذة من مسائل الاصولیة سمعتها من الاستاد
أدام الله ظله و أطل الله تعالی للمؤمنین بقائه شفاهاً فی
مجلس الدرس جمعتها تذکرة لنفسی و ارجوا من الله بها و
جميع المحصلین».

نسخه حاضر از انجام ناتمام مانده است.

آغاز: بسمله. حمدله. و صلی الله علی سیّد الأولین و
الأخرین محمد خاتم النبیین و علی عترته الطاهیرین و
ذریته الأکرمین أما بعد هذه نبذة... اصل فی المشتق و

۹۵۷۹

الفوائد المدنية

(اخباریگری-عربی)

از: محمد امین بن محمد شریف استرآبادی (۱۰۳۶هـ).

نک: مجلس، ش ۷۱۰۲؛ ذریعه، ۳۵۸/۱۶.

خط: نسخ، بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۸ ذی حجه ۱۰۸۲هـ. مکان کتابت: درام القری (مکه).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح و مقابله شده به وسیله فاضل هندی در آخر نسخه آمده است: «قبول بأصله الصحيح المكتوب من الذي بخطه مؤلفه و انتهت المقابلة يوم الأحد الخامس والعشرين من ذی الحجة الحرام فی بلد الله الحرام و أنا الفقير الی ربه الغنی محمد بهاء‌الدین الاصفهانی»، در اول نسخه نام کتاب و مؤلف و اسامی تألیفات دیگر او درج شده و تملک فاضل هندی با دو مهر بیضوی به سجع‌های «لک البهاء کله ۱۰۸۸» و «عبده الفقیر الی الله الصمد بهاء‌الدین محمد»، با حواشی به امضای «منه» و رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج مشکى.

۱۵ × ۲۱ سم. ۱۵۰گ. ۲۱ س.

(← تصویر) (ثبت ۸۶۰۰۷)

۹۵۸۰

التذكرة

(نحو-عربی)

از: ابوعلی حسن بن احمد فارسی نحوی (۳۷۷هـ). التذکره ابوعلی فارسی کتاب بزرگی است در صرف و نحو عربی شامل چند جلد. نسخه حاضر بخشی از کتاب را در بر دارد.

نک: کشف الظنون، ۱/۳۸۴.

از انجام افتادگی دارد.

آغاز: بسملة. و الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی رسوله محمد و آله الطاهرين هذا باب من اعتلال الفاء

قال سیبویه عن الخلیل فی تولج هو فوعل من ولج فحمله علی هذا...

انجام: ...مسألة هذا خالد و نحوه الزائدة منهما هی الاولى الساكنة... هی اولی بها لوجب تصحيحها.

خط: نسخ معرب. بی‌کا. بی‌تا، نسخه بسیار نفیس، احتمالاً از ق ۷هـ.

عناوین به خط جلی، در اول نسخه تملک شیخ محمد علی و حسن ولدی شیخ هادی بن غلام علی کاظمی و تملک فضل الله در ۱۳۳۱هـ با مهر وی، به نسخه رطوبت رسیده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای ترنج‌دار که ترمیم شده است. ۱۶ × ۲۲ سم. ۲۰۶گ. ۱۵ س.

(← تصویر) (ثبت ۸۶۰۰۸)

۹۵۸۱

حجیة المظنة

(اصول فقه-عربی)

از: محمد جعفر قزوینی (ق ۱۳هـ).

رساله‌ای استدلالی است در بیان حجیت ظن و جواز اعتماد بر آن در اثبات احکام شرعی. در سال ۱۲۴۶هـ، سال فراگیری طاعون، شروع به تألیف کرده و در ۲۲ صفر ۱۲۴۸هـ به انجام رسانده است.

آغاز: بسملة. حمدله و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله الأخیار الأطهار اما بعد فیقول العبد الخاطی الخادم لمذهب الجعفری... فهذه رسالة مفردة فی بیان حجیة المظنة و جواز الاعتماد علیها فی اثبات الأحكام الشرعية قد حررتها علی طریق التفكير و الدقة....

انجام: ...الاعتقاد عن علم الکلام و هذا واضح لا ستر فیہ و لا شبهة یعتبریه ثمة. و قد فرغ مؤلفه... حامداً مصلياً مسلماً عاملاً و شاکراً لله تعالی و الحمد لله رب العالمین.

۱. دور نیست که تمامی این نسخه به خط فاضل هندی باشد؟

قیمت کاغذ درج شده است.
جلد: تیماج زرد.
۱۵×۲۲ سم. ۳۰۲ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۶۱۱۶)

۹۵۸۳

الكفاية في علم الدراية (درايه - عربی)
از: میرزا ابوطالب محمد بن قاسم زنجانی تهرانی
(۱۳۲۹ هـ).

کتابی است در علم درایه در ۸ مقدمه و ۴ باب و خاتمه‌ای:

الباب الاول: فی اصول الأحادیث الأربعة.

الباب الثاني: فی تحمل الحديث و الطرق الى نقله.

الباب الثالث: فی صفات الراوی.

الباب الرابع: فی الأسماء و الطبقات و ما يناسبها.

تألیف این کتاب در شب سه شنبه ۲۸ صفر ۱۲۸۹ هـ به انجام رسیده است و در دفتر پنجم میراث حدیث شیعه به چاپ رسیده است.

نک: التراث العربی، ۴ / ۳۴۹؛ ذریعه، ۱۸ / ۹۶؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۱ / ۶۹.

آغاز: بسملة. اللهم ربنا لك الحمد علی ما ايقظتنا و هديتنا و جعلت لنا ابصاراً و أسماء و افئدة....

خط: نسخ. بی‌کا. تاریخ کتابت: نیمه صفر ۱۳۷۰ هـ.

نشانی‌ها مشکئی، با حواشی به امضای «منه»، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج تریاکی مجدول گرهی.
۱۵×۲۱/۵ سم. ۵۱ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۶۰۴۸)

۹۵۸۴

مجموعه

۱. الاستنصار (عقاید، حدیث - عربی)

فی النص علی الائمة الأطهار

(گ ۲ پ - ۲۲ ر)

خط: نستعلیق تحریری. کاتب: گویا مؤلف.

تاریخ کتابت: ۲۲ صفر ۱۲۴۸ هـ.

نشانی‌ها شنگرف و مشکئی، رکابه‌نویسی شده، با حواشی «منه»، در اول نسخه خطبه امیرالمؤمنین در عید فطر و چند دعا برای رفع امراض درج شده است و نیز وقف نامه نسخه با مهر بیضوی به سجع «المتوکل علی الله عبده محمد جعفر» و در آخر نسخه چند بیت فارسی دیده می‌شود.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۴×۲۱ سم. ۶۲ گ. ۱۸ س. (ثبت ۸۶۰۱۸)

۹۵۸۲

تكملة القواعد

(فقه - عربی)

از: آقا محمدعلی بن محمدباقر هزار جریبی
(۱۲۴۵ هـ).

تعلیقاتی است بر قواعد، که میرزا محمد حسین هزار جریبی (فرزند محشی) آنها را در این دفتر گرد آورده و تکملة القواعد نامیده است.

در مقدمه گوید: «اعلم ان مادونه المصنف (ره) كان علی زكاة القواعد و علی متاجرها الى السبق و الرمی و علی طلاقها و علی قضاها قد اصفت علیها ما عداها و هو قليل فی الطهارة و الصلوة و من الأقراریر الى النکاح و من الحدود الى آخر الكتاب».

این نسخه ناتمام رها شده است.

آغاز: بسملة. الحمد لله المودع فی الأصلاب من للصدور شفاء و المقر المصور فی الأرحام کیف يشاء....

انجام: ... کانت مشهورة بالحریة انما كان فرداً خفياً نظراً الى ان الغالب فی وطی الحررة هو النکاح و لو متعة.

خط: نسخ. بی‌کا. بی‌تا. از ق ۱۳ هـ.

عناوین نانوشته، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تملک جعفر بن محمد آل بحر العلوم طباطبایی در ۱۳۲۷ هـ و عدد اوراق و کراریس و ابیات نسخه و قیمت کتابت و

این نسخه از روی نسخه‌ای ناقص الطرفین کتابت شده است.

آغاز: لنا فیما یقرینا من طاعته و یزلفنا الی مرضاته بفضله و رحمته... قال القاضی ابو عبدالله محمد بن سلامة بن جعفر بن علی القضاعی الحمد لله القادر الفرد الحکیم الفاطر الصمد... الحمد لله الحمد رضا فعل الفاعل و الشکر الاعتراف بنعمة المنعم مع ضرب من التعظیم یقال حمدته علی شجاعته....

انجام: ... من خاف الله خوف الله منه کل شی و من لم یخف الله خوفه الله من کل شی بینا أن الخوف من باب الظن و هو الظن لفوات منفعة... و لهذا یقال فیہ کرم الله وجهه لأنه کرم وجهه ان یضعه لغير الله من.

خط مجموعه: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۳۱۸ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است، اسامی رساله‌ها و مؤلفین در صفحه عنوان درج شده و مهر کتابخانه ضیاء الدین نوری در همان صفحه دیده می‌شود.

جلد: تیماج سرخ.

۱۳×۱۸ سم، ۱۹۸ گ. ۱۵ س. (ثبت ۸۶۰۵۵)

۹۵۸۵

من لایحضره الفقیه (حدیث - عربی)

از: شیخ صدوق محمد بن علی ابن بابویه قمی (۳۸۱ هـ).

نسخه حاضر جزء اول و دوم از کتاب را دربردارد. آغاز: بسملة. اللهم انی احمدک و اشکرک و اومن بک و اتوکل علیک....

انجام: ... والوصیة طویلة اخذنا منها موضع الحاجة و لا قوة الا بالله العلی العظیم.

خط: نسخ. بی کا. بی تا، از ق ۱۱ و ۱۲ هـ،

تصحیح شده و در آخر نسخه یادداشتی از فاضل هندی بدین عبارت آمده است: «استمع منی

از: ابوالفتح محمد بن علی بن عثمان کراچکی (۴۴۹ هـ).

در میراث حدیث شیعه، ۲/ ۸۹-۱۳۴ به چاپ رسیده است.

نک: التراث العربی، ۱/ ۲۰۸؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۲/ ۲۶۲.

آغاز: بسملة. الحمد لله الذی اوضح سبیل الحق و ابانه و اقام علیه دلیله و برهانه....

انجام: ... و ضمنته بما یقنع ببعضه اولو الالباب و الحمد لله الموفق للهدایة و الارشاد....

۲. التعریف (اخلاق - عربی)

بوجوب حق الوالدین

(گ ۲۴ پ-۳۱ ر)

از: ابوالفتح محمد بن علی بن عثمان کراچکی (۴۴۹ هـ).

نک: التراث العربی، ۲/ ۵۷؛ ذریعه، ۴/ ۲۱۶.

آغاز: بسملة. الحمد لله علی ما منح من عقل و وهب من فضل و رادف من رزق....

انجام: ... و وفقک لسدید القول و العمل برحمته انشاء الله و الحمد لله کما هو أهله و مستحقه....

۳. ضوء الشهاب = شرح (حدیث - عربی)

شهاب الأخبار

(گ ۳۲ پ-۱۹۸ پ)

از: سید ضیاء الدین ابوالرضا فضل الله حسینی راوندی (ق ۵۶ هـ).

شرح مهمی است بر شهاب الأخبار قاضی قضاعی (۴۵۴ هـ). نسخه دیگری از آن در کتابخانه حاضر به

ش ۱۲۶۶ (۱۲۴۰) نگهداری می‌شود و نسخه‌ای نیز در کتابخانه ملی ملک به ش ۵۶۹۶ دارد.

نک: مجلس، ش ۱۲۶۶؛ ملک، ۱/ ۴۸۸؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۴/ ۵۳۳.

۱۵/۵ × ۲۱/۵ سم. ۱۸۰ گ. ۱۵ س.
(ثبت ۸۶۰۴۶)

۹۵۸۷

مقامع الفضل (چنددانشی - فارسی)

از: آقا محمدعلی بن محمدباقر بهبهانی (۱۲۱۶ هـ).
نک: ذریعه، ۱۴/۲۲.
آغاز: بسمله. احمده علی نواله مصلیا علی احمده و
آله این فهرست کتاب مقامع الفضل آثار رشت تألیف
قاصر محمد علی بن محمدباقر اصفاهانی مشهور به
بهانی است که از جهت تسهیل استخراج مسایل از
عنوانات آن بر سیل اجمال....
انجام: ... ما اضاء و ضیا و الدهم ظلام و قدتم بالخیر
عم بعون الله عزوجل المجلد الأول من الكتاب.
خط: نستعلیق. بی. کا. بی. تا. از ق ۱۳ هـ.

به چند خط کتابت شده، عناوین و نشانی‌ها
شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی
دارد، دارای مهر مربعی به سجع «العبد الراجی
محمدباقر ۱۲۱۸» و مهر بیضوی به سجع «لطف
الله ۱۲۵۷».

جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.
۱۹/۵ × ۲۲ سم. ۳۲۱ گ. ۱۹ س. (ثبت ۸۶۰۴۴)

۹۵۸۸

مجموعه

۱. حجیة الشهرة (اصول فقه - عربی)

(گ ۱ پ - ۱۵ پ)

از: سید علی بن محمدعلی طباطبایی (۱۲۳۱ هـ).
نک: مجلس، ش ۱۳۱۶۴.
آغاز و انجام برابر است با نسخه ش ۱۳۱۶۴.

۲. اصاله الصحه (اصول فقه - عربی)

(گ ۱۶ ر - ۱۹ ر)

بقراتی علیه الشیخ السدید الصدید الفاضل
الکامل العادل وفقه الله لما یرضیه و جعل
مستقبله خیراً من ماضیه کتاب من لا یحضره
الفقیه من اوله الی منتهی هذا الجزء فوعی و القی
السمع و هو شهید و تضلع بمعانیه من قریب أو
بعید و کتب فقیر ربه الغنی محمد بن الحسن
الاصبهانی المدعو بالبهاء کان الله لهما یوم
الجزاء».

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، با حواشی به نشانی
«مولانا محمدتقی مجلسی دام ظلّه»، «فاضل
هندی دام ظلّه»، «سمع»، «ص»، «طب»، «سلط»
و ذکر نسخه‌بدل‌ها، نسخه رطوبت دیده است.
جلد: تیماج فرسوده.

۲۰ × ۲۹ سم. ۱۶۱ گ. ۲۴ س.
(← تصویر) (ثبت ۸۶۰۵۰)

۹۵۸۶

محمود التواریخ (جغرافیا - فارسی)

از: محمود میرزا بن فتحعلی شاه قاجار.
ترجمه کتابی است عربی در جغرافیای عالم.
نک: شرح حال رجال ایران، بامداد، ۴/۵۱.
آغاز: بسمله. یا محمود بکل لسان چون خاطر
اخلاص مظاهر این نیازمند درگاه الهی محمود بن
فتحعلی شاه قاجار به ترجمه کتاب عربی بفارسی قرار
یافت....

انجام: ... کلمات آن موعظه است که روشن تر است از
درها. تمام گشت این چند ورق بعون رب فلق.

خط: نسخ و نستعلیق. بی. کا (شاید به خط
مؤلف). تاریخ کتابت: ۲۱ شعبان ۱۲۶۳ هـ.
نشانی‌ها مشککی، عناوین در اواخر نسخه به
شنگرف، رکابه‌نویسی شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با ترنج و
سرترنج.

- از: محمدباقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (هـ١٢٠٥).
نک: مجلس، ش ٧٢٠٦.
آغاز و انجام برابر است با نسخه ش ٧٢٠٦.
- ٣. الصحة في المعاملات** (اصول فقه - عربی)
(گ ١٩ ر - ٢٣ پ)
آغاز: بسمله. حمدله. و صلى الله على محمد و آله الطاهرين اعلم ان الصحة في المعاملات عبارة عن ترتب أثر شرعى عليها و هى حكم شرعى يتوقف على دليل شرعى فلولم يكن دليل فالأصل عدم الصحة...
انجام: ... و لو أخذ فلا أعلم الآن مانعاً منه أيضاً و الله هو العالم بأحكامه و رسوله و الائمة القائمون مقامه.
- ٤. اصالة الطهارة** (اصول فقه - عربی)
(گ ٢٣ پ - ٢٤ پ)
از: محمدباقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (هـ١٢٠٥).
نک: مجلس، ش ١٣١٦٤.
آغاز برابر است با نسخه ش ١٣١٦٤.
- ٥. الجمع بين الأخبار** (اصول فقه - عربی)
(گ ٢٥ ر - ٤٣ ر)
از: محمدباقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (هـ١٢٠٥).
نک: التراث العربی، ٢/ ٢٠٩.
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة... قوله فليحمل الأمر على الاستحباب أقول أمره بالحمل على الاستحباب بناء على المقدمة المشهورة عندهم من أن الجمع أولى من الطرح....
انجام: ... من أقسام الجمع فلو كان متحققاً كان يعلم حاله مما ذكرت.
- ٦. العقد للمحرمة** (فقه - عربی)
(گ ٤٣ ر - ٤٦ پ)
از: محمدباقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (هـ١٢٠٥).
نک: ذریعه، ١٥/ ٢٩٧.
آغاز: بسمله. حمدله. و صلى الله على محمد و آله... ما تقول فيمن زوج بنته لزيد متعة يوماً أو ساعة بمهر درهم مثلاً لأحل محرمة امها عليه. اعلم ان فقهاًنا اختلفوا....
انجام: ... لأن أمر الفروج شديد و منه يكون الولد.
- ٧. حجية ظواهر الكتاب** (اصول فقه - عربی)
(گ ٤٧ ر - ٦٢ ر)
از: محمدباقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (هـ١٢٠٥).
نک: ذریعه، ٦/ ٢٧٤.
آغاز: بسمله. اعلم ان الأدلة عند الأصحاب أربعة الكتاب و السنة و الاجماع و العقل و منه أصل البرائة اتفاقاً و الاستصحاب على المشهور بينهم....
انجام: ... ان الدليل على تعلق التكليف بهما الى ان هذا القيد له مدخلية فى السبب.
- ٨. الجبر و الاختيار** (كلام - عربی)
(گ ٦٢ ر - ٧١ پ)
از: محمدباقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (هـ١٢٠٥).
نک: التراث العربی، ٢/ ١٩٩.
آغاز: بسمله. و الحمد لله... هذه شبهة مشكلة و مغالطة أوردها الاشاعرة على المعتزلة و الامامية....
انجام: ... نقول مجرد الاستبعاد على ما عرفت.
- ٩. اصالة البرائة** (اصول فقه - عربی)
(گ ٧١ پ - ١٠٢ پ)

واعظ خراسانی از بحرانی پرسیده و نخستین سؤال درباره روش اخباری‌ها و اصولی‌هاست و بحرانی روش اخباری‌ها را ترجیح داده است.
نک: ذریعه، ۱۲۷/۲۰.

آغاز: بسمله. نحمدک یا من جعل فتح مغلقات المسائل بمفاتیح السؤال و اخذ علی العلماء ان يعلموا الجهال....

انجام: ... او خفا علی شیعتهم و الله العالم بالصواب و هو مرجع الأحكام فی کل باب.

خط: نسخ. کاتب: سید محمد هاشم علی. تاریخ کتابت: پنجشنبه ۱۷ محرم ۱۳۲۹ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه نویسی شده است، در اول نسخه دو مهر بیضوی به سجع «حسینعلی اکبر» و «محمد جواد».

جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.
۱۴×۱۹/۵ سم. ۴۳ گ. ۱۳ س. (ثبت ۸۶۰۵۳)

۹۵۹۰

مجموعه

۱. **الاثنا عشرية فی الزکاة** (فقه - عربی)
(گ ۱-۶ ر)

از: شیخ بهایی بهاء‌الدین محمد بن حسین عاملی (هـ. ۱۰۳۰).

نک: التراث العربی، ۵۳/۱.
آغاز: بسمله. حمداً لک اللهم علی جمیل الآثک و جزیل نعمائک....

انجام: ... ورزقنا الشهادة بین یدیه بمحمد و آله الطاهرین.

۲. **الاثنا عشرية فی الصوم** (فقه - عربی)
(گ ۷-۲۳ پ)

از: شیخ بهایی بهاء‌الدین محمد بن حسین عاملی (هـ. ۱۰۳۰).

از: محمد باقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (هـ. ۱۲۰۵).

نک: التراث العربی، ۲۳۱/۱.
آغاز: بسمله. مسئله فی أصالة البرائة و نتکلم فیها بالقیاس الی مواضع الأول فیما لانص فیہ...
انجام: ... ان أمر الفرج شدید و من یحتاط منه ینکون الولد.

۱۰. **القرض بشرط المعاملة المحاباتیة** (فقه - عربی)

(گ ۱۰۲ پ - ۱۰۹ ر)

از: محمد باقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (هـ. ۱۲۰۵).

نک: التراث العربی، ۲۵۹/۴.
آغاز: بسمله. حمدله. و صلی الله علی محمد و آله...
أما بعد ان جمعاً من علماء الزمان أیدهم الله اعتقدوا القرض بشرط المعاملة المحاباتیة....

انجام: ... علی سبیل التسلط من جهة المشاركة و لیس مخصوصاً بهذه العبارة.

خط: مجموع: نسخ. بی کا. رساله هشتم: چهارشنبه جمادی الثاني ۱۲۰۸ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه نویسی دارد.

جلد: تیماج سبز.
۱۱×۲۱/۵ سم. ۱۱۰ گ. ۱۹ س.

(ثبت ۸۶۰۶۲)

۹۵۸۹

المحاسن النفسانية فی اجوبة المسائل الخراسانية (فقه و اصول - عربی)

از: حسین بن محمد آل عصفور درازی بحرانی (هـ. ۱۲۱۶).

بیست مسأله در فنون مختلف است که شیخ قاسم

- نک: مجلس، ش ۷۰۷۹؛ التراث العربی، ۱/ ۵۶.
آغاز و انجام برابر با نسخه ش ۷۰۷۹.
- از: فخرالمحققین فخرالدین محمد بن حسن بن یوسف بن مطهر حلّی (۷۷۱هـ).
نک: مجلس، ش ۱۴۲۸۰.
آغاز و انجام برابر است با نسخه ش ۱۴۲۸۰.
- خط مجموعه: نسخ. رساله دوم: عبدالحسین بن شیخ حسن بن شیخ مبارک بن شیخ حسین بن شیخ حسن بن مفلح بن رشید صیمری. تاریخ کتابت: جمعه ۲۰ رجب ۱۰۳۵هـ، رساله سوم: ۲۵ رجب ۱۰۳۵هـ، رساله چهارم: همو، سه شنبه نیمه شعبان ۱۰۳۵هـ، رساله پنجم: همو، بی تا، رساله هفتم: همو، رجب ۱۰۴۲هـ.
- عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده و رساله‌های شیخ بهایی حواشی با نشانی «منه مد ظله» دارد، رکابه‌نویسی شده، به نسخه رطوبت رسیده است.
جلد: تیماج سرخ.
۱۴/۵ × ۱۹/۵ سم. ۸۹ گ. ۱۱ س.
(ثبت ۸۶۰۹۹)
- ۹۵۹۱
- تقریرات فی الاصول** (اصول فقه - عربی)
از: مؤلفی ناشناخته.
تقریرات درس اصول یکی از علمای نجف است در مباحث اصول عملیه.
آغاز: یتوقف تمامیه اصل المطلب علیها و مقدمه فی جهة البصيرة بان یتوقف البصيرة فی اصل المطلب علیها و کیف کان فلا بد من رسم مقدمه و الکلام فی تلك المقدمة یقع فی جهات الاولی فی بیان الفرق بین الحکم الواقعی و الحکم الظاهری
انجام: ... احدهما ان یرد من الشارع امر واحد علی شیء واحد مستمر الی غایة معينة لکن یکون ذلك الشيء. خط: تحریری نازیبا. کاتب: به خط مقرر. بی تا.
از ق ۱۳ و ۱۴هـ.
- نک: مجلس، ش ۷۰۷۹؛ التراث العربی، ۱/ ۵۶.
آغاز و انجام برابر با نسخه ش ۷۰۷۹.
- ۳. الاثنا عشرية فی الحج** (فقه - عربی)
(گ ۲۳ پ- ۳۷ ر)
از: شیخ بهایی بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰هـ).
نک: مجلس، ش ۷۰۷۹؛ التراث العربی، ۱/ ۵۲.
آغاز و انجام برابر با نسخه ش ۷۰۷۹.
- ۴. الاثنا عشرية فی الصلاة** (فقه - عربی)
(گ ۳۷-۳۶ ر)
از: شیخ بهایی بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰هـ).
نک: مجلس، ش ۷۰۷۹؛ التراث العربی، ۱/ ۵۵.
آغاز و انجام برابر با نسخه ش ۷۰۷۹.
- ۵. الاثنا عشرية فی الطهارة** (فقه - عربی)
(گ ۶۶ پ- ۷۵ ر)
از: شیخ بهایی بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰هـ).
نک: مجلس، ش ۷۲۲۹؛ التراث العربی، ۱/ ۵۸.
- ۶. الموارث من الحبل المتین** (فقه - عربی)
(گ ۷۵ پ- ۷۹ پ)
از: شیخ بهایی بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰هـ).
باب ثالث از منهج رابع الحبل المتین است در موارث.
نک: مجلس، ش ۱۴۲۳۲.
آغاز و انجام برابر است با نسخه ش ۱۴۲۳۲.
- ۷. الفخرية فی معرفة النية** (فقه - عربی)
(گ ۸۰ پ- ۸۹ پ)

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی
(هـ. ۸۱۶هـ.)

آغاز: بسمله. و صل اللهم علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم قوله تاهت فی موامی الموامی المفاوز جمع موامه واصلها....

انجام: ...املود ای ناعم و رجل املوذ و امراة املوذة.
انجامه: تم الموجود من حواشی السید علی شرح الکافیة للعلامة نجم‌الدین الرضی.

۲. شرح الکافیة (نحو-عربی)

(گ ۳۶ پ- ۳۶۰ ر)

از: رضی‌الدین محمد بن حسن استرآبادی (هـ. ۶۸۶هـ.)
شرح کبیر استرآبادی بر کافیة ابن حاجب است.
نک: مجلس، ش ۷۰۹۱.

خط مجموعه: نسخ. کاتب: شهاب‌الدین احمد شافعی. تاریخ کتابت: شب سه شنبه آخر محرم ۹۷۹هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه یادداشت وقف بر اولاد ذکور با مهر بیضوی به سجع «عبدہ الراجی معزالدین محمد» و یادداشت فضل الله زنجانی با مهر وی.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج و لچکی‌ها.

۱۷/۵ × ۲۶/۵ سم. گ. ۳۶۲. س. ۳۱.

(ثبت ۸۶۱۱۷)

۹۵۹۴

حاشیة معالم الاصول (اصول فقه-عربی)

از: محمد بن حسن بن زین‌الدین عاملی (هـ. ۱۰۳۰هـ.)
حاشیه‌ای است استدلالی و توضیحی با عناوین «قوله-قوله» بر معالم الاصول پدرش.
نک: التراث العربی، ۲/ ۳۵۹.

در متن خط خوردگی‌هایی به چشم می‌خورد. در اول نسخه تملک علی بحر العلوم درج شده است. جلد: تیماج یشمی فرسوده.
۲۰ × ۲۷/۵ سم. گ. ۲۴۹. س. ۱۷. (ثبت ۸۶۰۵۱)

۹۵۹۲

بحار الأنوار (حدیث-عربی)

از: علامه ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (هـ. ۱۱۱۰هـ.)

نسخه حاضر جزوی از مجلد بیستم کتاب در اعمال ایام السنة و الشهور را دربردارد.

آغاز: ابواب اعمال السنین و الشهور و الأيام و ما یناسب ذلك من المطالب و المقاصد الشریفة....

انجام: ...و یکبر الله و یهزل الله و یصلی علی النبی و آله و علیهم السلام کل واحدة منها سبعین مرة.

خط: نسخ. بخش‌هایی از نسخه به خط مؤلف. عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، رکابه‌نویسی دارد، در صفحه عنوان به خط میرزا عبدالله افندی آمده است: «هذا الجزء یتحتوی علی أعمال ایام السنة و الشهور و هذه هی نسخة الأصل التي لم تخرج الی البیاض و قد سقط منها أكثر مواضعها أيضا»، فهرست ابواب این جزء در آغاز نسخه درج شده است و همچنین مهر بیضوی «محمد جعفر بن محمدباقر الموسوی».

جلد: مقوا عطف تیماج قهوه‌ای.
۲۰ × ۲۵ سم. گ. ۲۵۲. س. ۲۲.
(← تصویر) (ثبت ۸۶۰۸۹)

۹۵۹۳

مجموعه

۱. حاشیة شرح الکافیة (نحو-عربی)

(گ ۷ پ- ۳۵)

آغاز: بسمله. نعمدک یا من لا یحیط باصول نعمه و فروعها حد و نشکرک یا من لا یحوم حول اقصاله الاحصاء و العد....

انجام: ... و یؤیده حکم الشاهدین فینبغی التأمل فی هذا المقام فانه حرى بالتأمل التام.

خط: نسخ کم نقطه. کاتب: محمد شریف بن محمد رضا جیلی. بی تا، از ق ۱۲ هـ.

عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، با حواشی به نشانی «منه رحمه»، تملک کاتب در اول نسخه دیده می‌شود و نیز تملکی با مهر بیضوی به سجع «ابن محمد علی عبدالرحیم ۱۲۵۵».

جلد: تیماج سرخ.

۱۴ × ۲۳ سم. ۹۵ گ. (ثبت ۸۶۰۰۳)

۹۵۹۵

تقریرات فی الاصول (اصول فقه - عربی)

از: مؤلفی ناشناخته.

تقریرات درس اصول فقه یکی از علمای امامیه در ق ۱۳ هـ است با رد و ایرادهای بسیار با عناوین «فان قلت قلت».

آغاز: فانه قد یدل علی المفهوم بسبب القرینة و قد لا یدل فلذا نقول ان مفهوم الوصف....

انجام: ... فیجوز استصحاب الشرایع السابقة قد فرغت من تثبیت لالی المذكورة فی واحد من قسمی الأدلة فعلیک بالتدبر و التأمل فی مسائله و مباحثه العلیة... و یتلوه القسم الثانی من قسمی الأدلة.

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: یکشنبه ۱۳ شعبان ۱۲۷۷ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، در اول نسخه مهر بیضوی که نام «محمد جواد» در آن منقوش است. جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول.

۱۷/۵ × ۲۲ سم. ۱۶۲ گ. ۱۷ س.

(ثبت ۸۶۱۱۵)

۹۵۹۶

الشافی فی شرح الکافی (حدیث - عربی)

از: ملا خلیل بن غازی قزوینی (۱۰۸۹ هـ).

نک: مجلس، ۲۶۴/۲۵.

نسخه حاضر جلد اول کتاب (کتاب العقل و کتاب التوحید) را دربردارد و آغاز و انجام آن برابر با نسخه ش ۷۲۶۷ است.

خط: نسخ. کاتب: محمد حاجی بن حمزه حسینی. تاریخ کتابت: سه شنبه ۱۷ رجب ۱۰۹۳ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حواشی دارد، رکابه‌نویسی شده و به نسخه رطوبت رسیده است، در اول نسخه چند یادداشت و چند مهر دیده می‌شود از جمله فضل الله متذکر شده که بعضی حواشی این نسخه به خط مرحوم سید عبدالکریم لاهیجی است، و مهر بیضوی به سجع «عبدالکریم حسینی» و تملک مرتضی بن مرادخان در ۱۱۳۱ هـ.

جلد: تیماج تریاکی دورو.

۱۸/۵ × ۲۵/۵ سم. ۲۸۳ گ. ۲۱ س.

(ثبت ۸۶۰۴۱)

۹۵۹۷

هدایة الأفکار (فقه زیدیه - عربی)

الی معانی الأزهار فی فقه العترة الأطهار

از: صارم‌الدین ابراهیم بن محمد وزیر صنعانی

(۹۱۴ هـ).

شرحی است بر الأزهار فی فقه الائمة الأطهار^۱ امام

۱. نک: مؤلفات الزیدیه، ۱/ ۱۱۲.

انجام: ... و الى السرف عرفاً لتضييع المال حرم ذلك و الحمد لله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً هذا آخر أقسام العقود و يتلوه فى القسم الثالث فى الايقاعات.

خط: نسخ. كاتب: يوسف همدانى. تاريخ كتابت:

ج ۲ در ۲۱ شعبان ۱۲۶۱ هـ.

عناوين و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، در آخر نسخه مهر مربعی به سجع: «افوض امرى الى الله عبده على محمد».

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با ترنج و

سرترنج.

۲۰ × ۳۰ / ۵ سم. ۴۳۱ گ. ۲۷ س.

(ثبت ۸۶۰۷۷)

۹۵۹۹

دلایل العباد

(فقه - عربی)

على طريق السداد فى شرح الارشاد

از: میرزا محمدتقی بن علی محمد طبرسی نورى

(۱۲۶۳ هـ).

شرح استدلال مفصلی است بر ارشاد الأذهان علامه

حلی.

نک: مجلس، ش ۱۳۱۸۲؛ التراث العربی، ۳/ ۴۶.

نسخه حاضر کتاب الطهارة را دربردارد و تألیف این

بخش در ۱۲۴۰ هـ در طبرستان به انجام رسیده است.

از آغاز افتادگی دارد.

آغاز: و المستعمل فى رفع الحدث طاهر مطهر هنا

۱. همان، ج ۱/ ۳۳۶.

۲. همان، ج ۲/ ۴۰۳.

۳. نسخه ش ۱۳۱۸۲ که در فهرست مجلس به عنوان

دلایل العباد فى شرح الارشاد از میرزا محمدتقی نورى

معرفی شده، با مراجعه به نسخه مشخص شد که

دلایل الأحكام فى شرح شرائع الاسلام از ابراهیم

موسوی قزوینی است.

مهدى احمد بن يحيى مرتضى حسنى (۸۴۰ هـ).

بر هداية الأفكار نیز چند شرح نوشته‌اند، از جمله:

۱. تنقيح الأنظار فى شرح هداية الأفكار^۱.

۲. لطف الغفار الموصل الى هداية الأفكار^۲.

نک: مؤلفات الزيدية، ۳/ ۱۵۹.

آغاز: بسملة. التقليد فى مسائل الفروع العملية

القطعية و الظنية جاز لغير مجتهد الا فى عملى يترتب

على عملى ...

انجام: ... له نصيب أكثر الحمل عاده و هو اربعة ذكور

و الله اعلم و احكم و اكرم تم الكتاب.

خط: نسخ. كاتب: محمد بن عبدالله شرفى

معروف به سنا داد. تاريخ كتابت: ظهر پنجشنبه

۲۶ رمضان ۱۰۹۷ هـ.

عناوين به خط جلی مشکی و شنگرف، علامت

بلاغ دارد، با حواشی بسیار و احتمالاً آنچه در

حاشیه آمده کتاب مستقلى است در شرح هداية

الأفكار، نام کتاب و مؤلف در صفحه عنوان درج

شده و رموز به کار رفته در کتاب مشخص شده

است. تملك محمد بن عبدالله بن حسين در

۱۱۲۹ هـ.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۲۱ × ۳۰ سم. ۱۷۲ گ. ۱۶ س. (ثبت ۸۶۰۷۴)

۹۵۹۸

دلایل الأحكام

(فقه - عربی)

فى شرح شرائع الاسلام

از: سید محمد ابراهیم بن محمد باقر موسوی

قزوینی (۱۲۶۲ هـ).

نک: مجلس، ش ۱۳۷۶۵.

نسخه حاضر ج ۲ و ۳ (از کتاب التجارة تا آخر

اقسام العقود) را شامل است.

آغاز: بسملة. قوله كتاب التجارة ليس المراد منها هنا

الصناعة كما هو المتبادر منها عند الاطلاق ...

و آله الطاهرين و بعد فيقول الفقير الى الله الغني محمد بن الحسن بن علي الحر العاملي هذا الجزء الثاني من كتاب اثبات الهداة بالنصوص و المعجزات باب في ذكر جملة مما ورد في النص على علي عليه السلام من طرق العامة و كتبهم المعتمدة عندهم ليكون حجة عليهم...
انجام: ... و قد ألف علماؤنا في الرد على الغلاة كتباً كثيرة مذكورة... تم الجزء الثاني من كتاب اثبات الهداة...
انجامه: كتبت هذه النسخة الشريفة المنيفة من نسخة الاصل التي هي نسخة الثانية المنقولة من المسودة... و قد فرغ المؤلف سلمه الله من تأليف نسخة الاصل سنة ۱۰۹۶ و كان فراغ ايضاً من النسخة الثانية المنقولة من المسودة في سحر الليلة الثامنة عشرة من صفر سنة ۱۰۹۹.

خط: نسخ. بی. کا. تاریخ کتابت: ۲۰ صفر ۱۰۹۹ هـ. از روی نسخه اصل.

مقابله و تصحيح شده، عناوين و نشانی‌ها شنگرف، رکا به نویسی دارد، در اول نسخه چند یادداشت تملک دیده می‌شود از جمله از عبدالرحیم بن شعبان و عبدالله بن علوی (بلادی بحرانی) و تملکی در ۱۱۷۲ هـ، و علی بن محمد دعبل و صالح بن علی بن زاید بحرانی در ۱۲۹۸ هـ و عبدالله بن صالح بحرانی در اصفهان در ۱۱۲۹ هـ با مهر وی و سید محمد بن سید اشرف بن سید ابراهیم در قطیف در ۱۱۷۲ هـ و عبدالله بن مبارک بن علی در ۱۲۳۵ هـ و بخشیدن نسخه «بفرزندى میرزا زین العابدین». به نسخه رطوبت رسیده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده با ترنج و سرترنج.
۱۷ × ۲۴ سم. ۲۹۰ گ. ۲۴ س. (ثبت ۸۶۰۴۲)

مسائل الماء المستعمل فى رفع الحدث الأصغر طاهر...
انجام: ... فما ذكره جيد مع انه أحوط هذا آخر الكلام فيما ارناد تحريره فى كتاب الطهارة و الحمد لله على ما وفقنا عليه من الافتتاح الى الختام... فى بعض قرى طبرستان حين اشتغالى مع أجلة الأصحاب بالمباحثة و المذاكرة فى العلوم الدينية.

خط: نسخ. کاتب: محمد صادق واعظ بن محمد علی کرونی اصفهانی. تاریخ کتابت: دهه آخر صفر ۱۲۷۷ هـ.

عناوين نانوشته، رکا به نویسی شده است.
جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج.
۲۰/۵ × ۳۰ سم. ۲۰۲ گ. ۲۹ س.

(ثبت ۸۶۰۷۶)

۹۶۰۰

اثبات الهداة بالنصوص و المعجزات

از: محمد بن حسن حر عاملی (۱۱۰۴ هـ).
کتاب مفصلی است در اثبات امامت و معجزات ائمه اطهار (ع) در دو جلد و ۳۵ باب شامل بیش از بیست هزار حدیث.
تألیف این کتاب در اواخر ۱۰۹۵ هـ به پایان رسیده است.

چاپ: قم، ۱۴۰۱ هـ، ۳ ج.
نک: التراث العربی، ۱/ ۵۲؛ ذریعه، ۱/ ۱۱۱؛
پفهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۲/ ۱۸-۲۰.
نسخه حاضر جزء دوم کتاب را دربردارد.
آغاز: بسملة. و الصلوة و السلام على محمد

۱. در ذریعه تاریخ تألیف این کتاب ۱۱۲۱ هـ ذکر شده است؟